

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W ŁODZI

Numer egzemplarza:

1

PROTOKÓŁ
KONTROLI GOSPODARKI FINANSOWEJ
I ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Jednostka kontrolowana:	Gmina Miasto Łowicz
Termin kontroli:	8 maja -16 lipca 2018 roku
Kontrolujący (imię, nazwisko, stanowisko służbowe):	Ewa Mądra-Chojka starszy inspektor kontroli; Krzysztof Hudzik starszy inspektor kontroli; Daniel Kolasa starszy inspektor kontroli.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2017
Numer i data upoważnienia:	WK 601-2/14/2018 z dnia 23 marca 2018 roku

Uwaga!

Protokół niniejszy podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 2058), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

DANE O JEDNOSTCE

Miasto Łowicz będące siedzibą powiatu łowickiego obejmującego Miasto Łowicz i gminy wiejskie: Bielawy, Chaśno, Domaniewice, Kiernozia, Kocierzew Południowy, Łowicz, Łyszkowice, Nieborów i Zduny, położone jest w północno-wschodniej części województwa łódzkiego.

Przez obszar Miasta Łowicza przebiegają drogi krajowe nr 92 (Warszawa-Poznań) i nr 14 (Łowicz-Stryków-Łódź) łączące się z autostradą A1 oraz droga krajowa nr 70 z połączeniem do autostrady A2. Miasto posiada dogodne połączenia kolejowe z Warszawą, Poznaniem, Łodzią i Skierniewicami.

Miasto Łowicz położone jest nad rzeką Bzurą, na północnym skraju Równiny Łowicko-Błońskiej i jako jedno z najstarszych miast w Polsce, słynące z bogactwa folkloru, jest miejscowością posiadającą walory turystyczne – na jego terenie znajduje się wiele cennych i atrakcyjnych obiektów historycznych, pomników i cmentarzy.

Stanowiące centrum administracji miejskiej i powiatowej Miasto obejmuje obszar 2342 ha, a na mocy uchwały nr XXXVII/212/2004 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2004 roku w sprawie utworzenia w mieście jednostek pomocniczych - osiedli, ustalenia siedzib ich zarządów i uchwalenia statutów, utworzonych zostało na jego obszarze dziesięć jednostek pomocniczych, tj. osiedla: *Korabka, Stare Miasto, Zatorze, Stefana Starzyńskiego, Nowe Miasto, Przedmieście, Kostka, Bratkowice, Górki i Henryka Dąbrowskiego*.

Liczba ludności w Mieście Łowiczu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 28.380 osób, a na 31 grudnia 2017 roku – 28.181 osób. Strukturę ludności Łowicza w latach 2016 i 2017 przedstawiono w tabeli:

L.p.	Przedział wiekowy	31.12.2016		31.12.2017	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1	0-18	2.468	2.596	2.431	2.611
2	19-65	9.731	8.983	9.514	8.775
3	66 i więcej	2.893	1.709	3.054	1.796
	Razem	15.092	13.288	14.999	13.182
		28.380		28.181	

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku liczba osób bezrobotnych w powiecie łowickim wynosiła 2.484 osoby, w tym 1.147 kobiet, stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 7,4%.

Na koniec grudnia 2017 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łowiczu wynosiła 1.945, z czego wynika zmniejszenie liczby osób bezrobotnych o 539 osób w odniesieniu do danych z końca roku 2016.

Stopa bezrobocia w powiecie łowickim na koniec 2017 roku wynosiła 5,8 % wobec 6,8 % w województwie łódzkim oraz stopie bezrobocia 6,6 % odnotowanej w kraju.

Urzędowi Miejskiemu w Łowiczu Dyrektor Urzędu Statystycznego w Łodzi, ul. Suwalska 29 nadał numer statystyczny 000525636, co potwierdza zaświadczenie z dnia 11 grudnia 2008 roku.

Miastu Łowicz Dyrektor Urzędu Statystycznego w Łodzi, ul. Suwalska 29, 93-176 Łódź nadał numer REGON 750148621, co ustalono na podstawie zaświadczenia z dnia 4 grudnia 2008 roku.

Urzędowi Miejskiemu w Łowiczu nadano numer identyfikacji podatkowej 834-00-06-833, co potwierdzało zaświadczenie z dnia 20 stycznia 1994 roku wydane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Łowiczu.

Miasto Łowicz posiadało numer identyfikacji podatkowej 834-18-82-502, co ustalono na podstawie potwierdzenia z dnia 7 stycznia 2014 roku wydanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Łowiczu.

Siedzibą Urzędu Miejskiego w Łowiczu jest Miasto Łowicz, plac Stary Rynek nr 1, 99-400 Łowicz, tel.: 46 830 91 51, 46 830 91 52; fax: 46 830 91 60.

Strona internetowa: <http://www.lowicz.eu>, email: umlowicz@um.lowicz.pl.

Przeprowadzona kontrola miała charakter kontroli kompleksowej gospodarki finansowej i zamówień publicznych.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

W oparciu o dane wynikające ze sprawozdań: Rb-27S, Rb-28S, Rb-NDS, Rb-Z kontrolujący ustalili następujące wskaźniki finansowe, które obrazują sytuację finansową Miasta Łowicza, tj.:

- wskaźnik W_{B1} – udział dochodów bieżących w dochodach ogółem,
- wskaźnik W_{B3} – udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem,
- wskaźnik W_{B4} – udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem,
- wskaźnik W_{B5} – obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia,
- wskaźnik W_{B6} – udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem,
- wskaźnik W_{B7} – wskaźnik samofinansowania,
- wskaźnik WL_2 – nadwyżka operacyjna na mieszkańca (według liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku),
- wskaźnik W_{Z1} – udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem,
- wskaźnik W_{Z2} – udział zobowiązań ogółem, bez zobowiązań na projekty unijne, w dochodach ogółem,
- wskaźnik W_{Z3} – obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia,
- wskaźnik W_{Z4} – obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia bez zobowiązań na projekty unijne,
- wskaźnik W_{Z6} – obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia,
- wskaźnik W_{Z7} – udział zobowiązań wymagalnych w zobowiązaniach ogółem.

Lp.	Dane służące do wyliczenia wskaźników	2015 (zł)	2016 (zł)	2017 (zł)
1.	DOCHODY OGÓŁEM	94.515.691,39	108.495.724,49	115.704.726,96
2.	Dochody bieżące	88.055.314,23	104.895.925,68	112.165.229,98
3.	Dochody majątkowe	6.460.377,16	3.599.798,81	3.539.496,98
4.	Dochody ze sprzedaży majątku § 077 § 078 § 087	1.515.592,25	1.899.699,73	986.924,90
5.	Nadwyżka operacyjna dodatnia wartość wyniku Db – Wb w zł	10.000.775,72	10.142.766,88	9.417.761,78
6.	WYDATKI OGÓŁEM	96.450.792,31	106.366.022,73	120.332.603,15
7.	Wydatki bieżące	78.054.538,51	94.753.158,80	102.747.468,20
8.	Wydatki majątkowe	18.396.253,80	11.612.863,93	17.585.134,95
9.	Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	37.950.031,00	40.423.363,04	42.163.528,61
10.	Transfery bieżące (subwencja ogólna i dotacje bieżące z budżetu państwa)	29.297.758,00	43.203.697,18	48.075.589,38
11.	Liczba mieszkańców Miasta Łowicz (dzień 31 grudnia każdego roku)	28.936	28.811	28.181
12.	Zobowiązania ogółem wg Rb-Z	19.586.023,00	21.083.344,00	23.733.874,00
13.	Zobowiązania ogółem bez zobowiązań na projekty unijne (tj. środków, o których mowa w art.5 ust.3 ustawy o finansach publicznych)	19.586.023	21.083.344	23.733.874

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

14.	Zobowiązania wymagalne	0	0	0
15.	Odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek	390.875,46	315.273,41	350.456,28
16.	Splata rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek – wg NDS	7.181.000	5.799.064	9.498.341
17.	Splata rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek bez rat kapitałowych na projekty unijne (dane dotyczą spłat kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych i obligacji pomniejszone o środki o których mowa w art. 169 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych).	7.181.000	5.799.064	9.498.341

W oparciu o powyższe dane ustalono wskaźniki finansowe za lata 2014–2016, które przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wskaźniki	2015	2016	2017
1.	WB1 – Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	93,16%	96,68%	96,94%
2.	WB3 – Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	10,58%	9,35%	8,14%
3.	WB4 – Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	19,07%	10,92%	14,61%
4.	WB5 – Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia	48,62%	42,66%	41,04%
5.	WB6 – Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem	12,18%	11,10%	8,99%
6.	WB7 – Wskaźnik samofinansowania	89,48%	118,34%	73,68%
7.	WL1 – Transfery bieżące na mieszkańca (według liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku)	1.012,50	1.499,56	1.705,96
8.	WL2 – Nadwyżka operacyjna na mieszkańca (według liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku)	345,62	352,04	334,19
9.	WL3 – Zobowiązania ogółem na mieszkańca	676,87	731,78	842,19
10.	WZ1 – Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem (zob. wskaźnik ograniczający zadłużenie określony w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych)	20,72%	19,43%	20,51%
11.	WZ2 – Udział zobowiązań ogółem, bez zobowiązań na projekty unijne, w dochodach ogółem	20,72%	19,43%	20,51%
12.	WZ3 – Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia (zob. wskaźnik ograniczający zadłużenie określony w art. 169 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych)	0,41%	0,29%	0,30%
13.	WZ4 – Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia bez zobowiązań na projekty unijne	0,41%	0,29%	0,30%
14.	WZ6 – Obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia.	89,09%	90,63%	91,92%
15.	WZ7 – Udział zobowiązań wymagalnych w zobowiązaniach ogółem	0,00%	0,00%	0,00%

Z powyższej tabeli wynika, co następuje:

Wskaźnik W_{B1}

Obrazuje udział dochodów bieżących w dochodach ogółem. Wskaźnik rósł w kontrolowanych latach i z 93,16% w roku 2015 wzrósł do poziomu 96,94% w roku 2017.

Wskaźnik W_{B3}

Obrazuje udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem. Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem określa stopień, w jakim jednostka mogłaby zaciągnąć zobowiązania w stosunku do osiągniętych dochodów. Im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym większe powinny być możliwości inwestycyjne gminy oraz większa możliwość zwiększenia wydatków bieżących. Miasto Łowicz we wszystkich kontrolowanych latach osiągnęło nadwyżkę operacyjną. Wskaźnik W_{B3} malał w badanych latach i w 2017 roku osiągnął poziom 8,14%.

Wskaźnik W_{B4}

Obrazuje udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem. Przedmiotowy wskaźnik osiągnął najwyższą wartość w 2015 roku – 19,07%.

Wskaźnik W_{B5}

Określa udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w wydatkach ogółem. Wskaźnik systematycznie malał w kontrolowanych latach i w roku 2017 osiągnął wartość 41,04%.

Wskaźnik W_{B6}

Określa udział wypracowanej nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem. Wskaźnik malał w badanych latach i w roku 2017 osiągnął wartość 8,99%.

Wskaźnik W_{B7}

Ww. wskaźnik obrazuje stopień, w jakim jednostka samorządu terytorialnego finansuje inwestycje środkami własnymi, czyli zdolność do samofinansowania. W kontrolowanej jednostce wskaźnik ten najwyższą wartość osiągnął w 2016 roku – 118,34 %. Im wyższa wartość wskaźnika, tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej w związku z nadmiernymi kosztami zadłużenia.

Wskaźniki W_{L1}, W_{L2}, W_{L3}

Transfery bieżące na mieszkańca w latach 2014-2016 systematycznie rosły – z kwoty 1.012,50 zł w roku 2015 do kwoty 1.705,96 zł w roku 2017. Nadwyżka operacyjna na mieszkańca w kontrolowanych latach osiągnęła najwyższą wartość w roku 2016 – 352,04 zł. Wskaźnik zobowiązań ogółem przypadających na jednego mieszkańca rósł w kontrolowanych latach i w roku 2017 osiągnął wartość 842,19 zł.

Wskaźniki W_{Z1}, W_{Z2}, W_{Z3}, W_{Z4}, W_{Z6}, W_{Z7}

Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem stanowił najwyższą wartość w roku 2015 – 20,72%. W kontrolowanych latach obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia przedstawiało się następująco: 2015 rok – 0,41%, 2016 rok – 0,29%, 2017 rok – 0,30%. Obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia w kontrolowanych latach systematycznie rosło i w 2017 roku wyniosło 91,92%. Miasto Łowicz w latach 2015-2017 nie posiadało zobowiązań wymagalnych.

Wskaźnik zadłużenia z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych

W oparciu o poniższe dane wyliczono wskaźnik określony w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 885 ze zm., obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 2077 ze zm.), który przedstawia się następująco:

Lp	Dane służące do wyliczenia wskaźnika	2014 (n-3)	2015 (n-2)	2016 (n-1) 3 kwartał
1.	Dochody ogółem budżetu – D	87.617.091,86	94.515.691,39	106.509.940,63
2.	Dochody bieżące – Db	85.368.920,22	88.055.314,23	101.559.036,63
3.	Dochody ze sprzedaży majątku – Sm	1.875.272,06	1.515.592,25	2.000.000,00
4.	Wydatki bieżące – Wb	74.668.379,16	78.054.538,51	94.668.531,63
Rok budżetowy 2017				
5.	Planowana na rok budżetowy łączna kwota z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90, wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90 – wg uchwały budżetowej	6.692.941,00		
6.	Planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek o którym mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w	420.000,00		

	art. 89 ust.1 i art.90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji – wg uchwały budżetowej	
7.	Dochody ogółem budżetu zaplanowane w danym roku budżetowym wg uchwały budżetowej	118.892.886,00

Uwzględniając poniższy wzór i art. 243 ust. 1 i 2 ww. ustawy wskaźnik zadłużenia na 2016 rok wyniósł:

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} * \left(\frac{Db_{n-1} + Sm_{n-1} - Wb_{n-1}}{D_{n-1}} + \frac{Db_{n-2} + Sm_{n-2} - Wb_{n-2}}{D_{n-2}} + \frac{Db_{n-3} + Sm_{n-3} - Wb_{n-3}}{D_{n-3}}\right)$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90, oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90,

O – planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek, o których mowa w art.89 ust.1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji,

D – dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym,

Db – dochody bieżące,

Sm – dochody ze sprzedaży majątku,

Wb – wydatki bieżące,

n – rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,

n-1 – rok poprzedzający rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,

n-2 – rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata,

n-3 – rok poprzedzający rok budżetowy o trzy lata.

Szczegółowe wyliczenia:

— strona lewa wzoru: (6.692.941,00+420.000,00) : 118.892.886,00 = 0,0598

— strona prawa wzoru: 1/3x(0,1435+0,1218+0,0835)=1/3x0,3488=0,1163

Podstawiając dane do powyższego wzoru, wskaźnik przedstawia się następująco:

$$0,0598 \leq 0,1163$$

Z powyższego wynika, że relacja lewej oraz prawej strony nierówności, wskazanej ww. art. 243 wyliczona dla budżetu uchwalanego na 2017 rok wyniosła 5,98% przy maksymalnym dopuszczalnym wskaźniku 11,63%. Analizując powyższe można stwierdzić, że organ stanowiący - przy wyżej wymienionych parametrach - mógł uchwalić budżet.

Dane dotyczące art. 242 ustawy o finansach publicznych:

Składniki finansowe wynikające z art. 242 ust. o finansach publicznych	2016	2017	2016	2017
	Plan (zł)		Wykonanie (zł)	
Dochody bieżące	85.218.179,00	106.323.664,00	104.895.925,68	112.165.229,98
Nadwyżka z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00
Wolne środki	0,00	0,00	855.689,42	5.182.712,18
Razem	85.218.179,00	106.323.664,00	105.751.615,10	117.347.942,16
Wydatki bieżące	78.645.903,00	99.729.532,00	94.753.158,80	102.747.468,20
Wynik	6.572.276,00	6.594.132,00	10.998.456,30	14.600.473,96

Wskaźnik wynikający z art. 242 ustawy o finansach publicznych został zachowany w latach objętych kontrolą. Miasto Łowicz w latach 2016-2017 osiągało nadwyżkę operacyjną zarówno w zakresie planu jak i wykonania budżetu. Zatem relacja

wynikająca z art. 242 ww. ustawy została zachowana bez uwzględnienia wolnych środków.

II. USTALENIA OGÓLNE

1. KIEROWNICTWO JEDNOSTKI

Przewodniczący rady

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Łowiczu na kadencję 2014-2018 wybrano **Michała Trzoskę**, co potwierdziła uchwała nr I/1/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 1 grudnia 2014 roku w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Łowiczu. Organ stanowiący dokonał wyboru **Henryka Zasepy** i **Marka Boroskiego**, na wiceprzewodniczących, co stwierdziła uchwała nr I/2/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 1 grudnia 2014 roku w sprawie wyboru Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Łowiczu.

Burmistrz Miasta i Jego Zastępca

Na kadencję 2014-2018 w wyborach bezpośrednich, które odbyły się w dniach 16 listopada 2014 roku i ponowne głosowanie – w dniu 30 listopada 2014 roku, Burmistrzem Miasta Łowicza wybrano **Krzysztofa Jana Kalińskiego**, co potwierdziło zaświadczenie Miejskiej Komisji Wyborczej w Łowiczu z 2 grudnia 2014 roku. **Krzysztof Jan Kaliński** objął funkcję Burmistrza Łowicza z dniem 5 grudnia 2014 roku wobec złożenia ślubowania przed Radą Miejską w Łowiczu, co potwierdził wyciąg z protokołu nr II/2014 sporządzonego z II sesji Rady Miejskiej w Łowiczu.

Funkcję Zastępcy Burmistrza Łowicza w okresie objętym kontrolą pełnił **Bogusław Bończak** powołany na to stanowisko zarządzeniem nr 488/10 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 2 grudnia 2010 roku w sprawie powołania Zastępcy Burmistrza Miasta Łowicza.

Skarbnik Miasta

W okresie objętym kontrolą funkcję Skarbnika Miasta Łowicza pełnił **Arkadiusz Podsedek**, którego organ stanowiący powołał na to stanowisko uchwałą nr XXI/133/2004 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 12 lutego 2004 roku.

Sekretarz Miasta

Na funkcję Sekretarza Miasta Łowicza uchwałą nr VII/74/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 21 marca 2007 roku organ stanowiący powołał **Marię Więckowską**, którą pismem Or.1121/09 z dnia 5 stycznia 2009 roku poinformowano, że zgodnie z brzmieniem art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 902 ze zm.), z dniem 1 stycznia 2009 roku stosunek pracy na podstawie powołania przekształcił się w umowę o pracę na czas nieokreślony.

2. GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

I PRAWNOORGANIZACYJNE FORMY ICH DZIAŁALNOŚCI

Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej zamieszczono wykaz jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie Miasta Łowicza. Dane dotyczące jednostek organizacyjnych Miasta z określeniem podstaw ich utworzenia oraz formy prawnej zawarto w tabeli *stanowiącej załącznik nr 2 protokołu kontroli*.

Zgodnie z powyższym zestawieniem, na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych funkcjonowały dwadzieścia trzy jednostki organizacyjne Miasta, w tym jeden zakład budżetowy oraz dwie instytucje kultury.

Na podstawie danych udostępnionych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Łowicza kontrolujący ustalili, że organizator, zgodnie z wymogami określonymi zapisami

§ 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 roku w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz.U. poz. 189), upublicznił rejestr instytucji kultury, informację o rejestrze oraz o sposobie udostępniania danych w nim zawartych. Stwierdzono, że prowadzone w formie elektronicznej księgi rejestrowe instytucji kultury, tj. Łowickiego Ośrodka Kultury w Łowiczu i Miejskiej Biblioteki im. A.K. Cebrowskiego w Łowiczu były aktualizowane i obejmowały dane wymagane ww. rozporządzeniem.

Na podstawie uchwały nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok oraz uchwały nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok kontrolujący ustalili, że dotacje dla instytucji kultury ujmowano w budżecie w załączniku nr 1 *Dotacje udzielane z budżetu podmiotom należącym i nie należącym do sektora finansów publicznych*, gdzie zaplanowano, odpowiednio, na 2016 rok środki dla Łowickiego Ośrodka Kultury w Łowiczu w wysokości 1.164.400,00 zł (w dziale 921 rozdział 92109) i dla Miejskiej Biblioteki w Łowiczu w kwocie 850.720,00 zł (dział 921 rozdział 92116), a na 2017 rok, z powyższą klasyfikacją: dla Łowickiego Ośrodka Kultury w Łowiczu -1.500.000,00 zł a dla Miejskiej Biblioteki w Łowiczu – 871.220,00 zł.

Burmistrz Łowicza udzielił kierownikom gminnych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej pełnomocnictw w zakresie określonym zapisami art. 47 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 994 ze zm.), a wykaz pełnomocnictw **stanowi załącznik nr 3 protokołu kontroli**.

W kontrolowanym okresie w Łowiczu funkcjonował jeden zakład budżetowy – Zakład Usług Komunalnych utworzony na mocy uchwały nr X/77/95 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 9 marca 1995 roku w sprawie organizacji i zakresu działania Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu.

Obowiązujący w dacie przeprowadzania czynności kontrolnych Statut ww. jednostce organizacyjnej Rada Miejska w Łowiczu nadała uchwałą nr V/30/2010 z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie uchwalenia Statutu Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu, która weszła w życie z dniem 5 marca 2011 roku po publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 18 lutego 2011 roku nr 40 poz. 361.

Statut w rozdziale 2 *Przedmiot i zakres działania Zakładu* określał, że przedmiotem działalności Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Łowicza, których zakres określono zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym z tym, że w § 8 ustalono, że do zadań tej jednostki należy, między innymi, (pkt 6) wykonywanie innych usług komunalnych w zależności od potrzeb. Jak więc wynika z zapisu § 8 pkt 6 Statutu, katalog zadań realizowanych przez Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu nie został dookreślony, co nie było zgodne z art. 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w którym sprecyzowano zakres zadań jednostki samorządu terytorialnego, które mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe (patrz rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubuskiego z dnia 18 maja 2011 roku NK.I.4131.169.2011.SDUD).

Ponadto Miasto Łowicz posiadało 3.957 udziałów (48,98%) w spółce prawa handlowego – Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, co ustalono na podstawie tekstu jednolitego umowy Spółki z dnia 15 stycznia 2018 roku, sporządzonego przez Zarząd.

Uchwałą nr LI/341/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 18 grudnia 2017 roku organ stanowiący zdecydował o utworzeniu spółki Gminy Miasto Łowicz „Zakład Utrzymania Miasta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”, której przedmiotem działalności będzie realizacja zadań własnych gminy w zakresie gminnych dróg, ulic, mostów, placów, utrzymania czystości, porządku, zieleni gminnej, ochrony zwierząt oraz konserwacji urządzeń i budowli zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych Spółka znajdowała się w fazie organizacji – aktem notarialnym repertorium A nr 768/2018 z 6 marca 2018 roku określono treść

umowy spółki, a stosowny wniosek o rejestrację podmiotu złożony został w dniu 9 maja 2018 roku w XX Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego w Łodzi.

Rada Miejska w Łowiczu uchwałą nr X/67/2015 z dnia 25 czerwca 2015 w sprawie utworzenia przez Gminę Miasto Łowicz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Centrum Rozwoju Lokalnego” Sp. z o.o. w Łowiczu, wyraziła zgodę na utworzenie przez Gminę Miasto Łowicz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która będzie wykonywała zadania w zakresie realizacji przedsięwzięć stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy Łowicza, świadczenia usług związanych z rozwojem przedsiębiorczości oraz wzrostem konkurencyjności i innowacyjności istniejących przedsiębiorstw, działalności turystycznej, edukacyjnej, rekreacyjnej, rozrywkowej i wydawniczej na rzecz samorządu terytorialnego a także innej działalności ważnej dla rozwoju gminy. Przedmiotową uchwałą określono kapitał założycielski spółki, której jedynym współnikiem jest Miasto Łowicz, na 500.000,00 zł dzielący się na 100 udziałów o wartości nominalnej po 5.000,00 zł każdy. Rada Miejska w Łowiczu ustaliła, że Zarząd Spółki będzie jednoosobowy, a nadzór nad jego działalnością sprawować będzie trzyosobowa Rada Nadzorcza. Kontrolujący wskazują, iż określony przez Radę Miejską w Łowiczu zakres działalności Spółki budzi wątpliwości co do jego zgodności z zapisami art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 827), który określa warunki tworzenia przez gminę spółek prawa handlowego i przystępowania do nich, zaś ustalenia w zakresie składu rady nadzorczej i zarządu planowanej do utworzenia Spółki wykraczają poza kompetencje organu stanowiącego.

W budżecie Miasta Łowicza na 2015 rok zapewniono środki finansowe w kwocie 500.000,00 zł przeznaczone na objęcie udziałów w Spółce „Centrum Rozwoju Lokalnego”, co potwierdzały zapisy uchwały nr X/60/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2015 rok.

Uchwałą nr XXV/163/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 31 maja 2016 roku organ stanowiący uchylił uchwałę nr X/67/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie utworzenia przez Gminę Miasto Łowicz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Centrum Rozwoju Lokalnego” Sp. z o.o. w Łowiczu.

Jak wyjaśnił Skarbnik Miasta Łowicza, zabezpieczone w budżecie roku 2015 środki w wysokości 500.000,00 zł na wniesienie wkładu do spółki „Centrum Rozwoju Lokalnego” Sp. z o.o. nie zostały wykorzystane wobec nie powołania organów Spółki oraz nie dokonania jej wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Powyższe potwierdzały zapisy ewidencji księgowej w zakresie konta 030, a przedmiotowe wyjaśnienie **stanowi załącznik nr 4 protokołu kontroli.**

Nie stwierdzono udzielania przez Gminę Miasto Łowicz w 2017 roku zamówień publicznych spółce prawa handlowego z udziałem Miasta Łowicza.

3. UNORMOWANIA WEWNĘTRZNE

Statut

Obowiązujący w analizowanym okresie Statut Miasta Łowicza przyjęty został uchwałą nr XIII/83/2003 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 sierpnia 2003 roku i wszedł w życie z dniem 13 października 2003 roku po publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego nr 268, poz. 2339.

Do dnia przeprowadzania czynności kontrolnych dokument ten nie uległ zmianom i obejmował:

- postanowienia ogólne wskazujące zakres regulacji oraz słowniczek stosowanych pojęć,
- określenie Miasta jako wspólnoty samorządowej, jego lokalizacji, powierzchni i granic a także siedziby organów oraz zespołu używanych znaków (określonych zachowującym moc obowiązującą § 3 uchwały nr XX/165/96 z dnia 15 lutego 1996 roku w sprawie Statutu Miasta Łowicza ze zm.), a ponadto ustalenia dotyczące

- tworzenia osiedli jako jednostek pomocniczych Miasta z obowiązkiem prowadzenia ich rejestru przez Burmistrza,
- ustalenia dotyczące zasad tworzenia, łączenia, podziału i znoszenia jednostek pomocniczych oraz prowadzenia przez nie gospodarki finansowej,
 - określenie organizacji wewnętrznej i trybu pracy Rady, zasad odbywania i przygotowywania sesji, przebiegu obrad i jego dokumentowania,
 - zasady opracowywania projektów uchwał i procedurę głosowania,
 - zasady funkcjonowania Komisji Rady, działania klubów radnych oraz wykonywania mandatu radnego. W **§ 73 Statutu ustalono, że Przewodniczący może dokonać oceny pracy radnego w wewnętrznych organach Rady**, co było niezgodne z zakresem zadań przewodniczącego rady określonym w art. 19 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, że zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady, a materialno-techniczny i usługowy charakter funkcji przewodniczącego w stosunku do rady gminy potwierdza uzasadnienie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 3 listopada 2008 roku IV S A/GI 396/08. Zapis § 73 Statutu jest również niezgodny z kompetencjami organu stanowiącego określonymi w art. 40 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy wobec uregulowania zasad sprawowania mandatu radnego zapisami jej art. 23 i 24 (patrz: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 21 kwietnia 2016 roku IV SA/GI 794/15 oraz rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 2 stycznia 2013 roku NK.3.4131.483.2012.KJ),
 - **zasady odbywania sesji wspólnych z radami innych jednostek samorządu terytorialnego**, co wykraczało poza ustawowo określone granice przedmiotowe określone przepisami ustawy o samorządzie gminnym, w szczególności jej art. 22 ust. 1, który stanowi, że statut gminy określa organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów gminy – patrz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu II SA/Op 290/09 z 2 listopada 2009 roku,
 - określenie zasad i trybu działania Komisji Rewizyjnej, w tym: obszary jej działalności, organizację, zasady realizowania zadań kontrolnych z ustaleniami w zakresie rodzajów kontroli, trybu i zasad przeprowadzania postępowań kontrolnych oraz dokumentowania przeprowadzonych czynności, a także ustalenia dotyczące planowania pracy Komisji i składania sprawozdań,
 - tryb pracy Burmistrza jako organu wykonawczego Miasta
- oraz zasady dostępu obywateli do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych przez organy Miasta i Komisje Rady. Określono obowiązek pokrycia przez wnioskodawcę kosztów związanych ze sporządzeniem kserokopii dokumentów, przetworzeniem danych, sporządzeniem informacji, według stawek ustalonych zarządzeniem Burmistrza.

Jak wynikało z ustnej informacji udzielonej przez Sekretarza Miasta, Burmistrz Łowicza nie wydał zarządzenia określającego opłaty w tym zakresie wobec braku takiej potrzeby, gdyż wnioski o udostępnienie informacji publicznej, z którymi wiązałyby się koszty po stronie podmiotu ją udostępniającego zdarzają się w jednostce sporadycznie, a informacje udostępniane są nieodpłatnie.

W oparciu o uregulowania rozdziału III Statutu, uchwałą nr XXXVII/212/2004 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2004 roku w sprawie utworzenia w mieście jednostek pomocniczych – osiedli, ustalenia siedzib ich zarządów i uchwalenia ich statutów, organ stanowiący utworzył dziesięć jednostek pomocniczych, wskazał siedziby ich zarządów, a Statuty poszczególnych osiedli określono załącznikami (od nr 1 do 10) do przedmiotowej uchwały, opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 10 marca 2005 roku nr 68, poz. 690.

Regulamin organizacyjny urzędu

Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Łowiczu wprowadzony z dniem 27 listopada 2015 roku stanowił załącznik do zarządzenia nr 411/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27 listopada 2015 roku, a zmian treści tego dokumentu dokonano

zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza nr 459/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku, nr 460/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku i nr 437/2016 z dnia 30 grudnia 2016 roku. Powyższym uregulowaniem określono zakres działania i zadania Urzędu Miejskiego w Łowiczu, jego organizację, zasady funkcjonowania oraz zasady wykonywania funkcji kierowniczych w Urzędzie, podział zadań pomiędzy wydziałami i referatami z wyszczególnieniem obowiązków powierzonych poszczególnym komórkom organizacyjnym i samodzielnym stanowiskom pracy.

W treści *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu*:

- zawarto słownik stosowanych pojęć, określenie Urzędu jako jednostki budżetowej Miasta, wskazanie siedziby Urzędu oraz godzin jego pracy,
- określono zakres działania i zadania Urzędu, w tym zapewnienie warunków należytego wykonywania zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, zadań powierzonych wykonywanych na podstawie porozumień,
- ustalono organizację Urzędu z wyszczególnieniem: wydziałów i równorzędnych komórek organizacyjnych oraz ustaleniem, iż wydziałami kierują naczelnicy (z możliwością powołania ich zastępców); referatów w ramach wydziałów i samodzielnych referatów, którymi kierują kierownicy; samodzielnych stanowisk. Strukturę organizacyjną Urzędu określał schemat organizacyjny stanowiący załącznik nr 1 do *Regulaminu*, zaś zasady podporządkowania określono załącznikiem nr 2 do tego dokumentu. Wskazać należy, że nie dokonano zmian schematu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu, w którym wyszczególniono, jako jednostki organizacyjne Miasta, między innymi, Zakład Obsługi Przedszkoli Miejskich, która to jednostka została zlikwidowana na mocy uchwały nr XXX/204/2016 z dnia 29 września 2016 roku Rady Miejskiej w Łowiczu w sprawie likwidacji Zakładu Obsługi Przedszkoli Miejskich w Łowiczu oraz utworzenia i nadania statutu Zakładowi Ekonomiczno-Administracyjnemu w Łowiczu oraz gimnazja, podczas gdy uchwałą nr XXXVIII/256/2017 z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego określono, iż od 1 września 2017 roku klasy dotychczasowych Gimnazjów nr 1, nr 2, nr 3 i Nr 4 włączono do szkół podstawowych, wobec czego placówki te nie funkcjonują jako odrębne jednostki organizacyjne Miasta. Ponadto Schemat organizacyjny nie uwzględniał zmian wprowadzonych zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza (nr 459/15 i 437/2016), którymi utworzono samodzielne stanowisko ds. obsługi i redakcji stron internetowych oraz zastąpiono Wydział Strategii, Rozwoju, Obsługi Przedsiębiorców i Zamówień Publicznych Wydziałem Strategii, Rozwoju i Obsługi Przedsiębiorców,
- wskazano zasady funkcjonowania Urzędu, w tym zasady gospodarowania środkami rzeczowymi i wydatkowania środków publicznych oraz sprawowania funkcji kierowniczych,
- określono, że w Urzędzie funkcjonuje system kontroli zarządczej, którego ogólne zasady zawarto w treści załącznika nr 3 do *Regulaminu*,
- określono zadania wspólne komórek organizacyjnych Urzędu oraz zakresy zadań poszczególnych komórek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk wyodrębnionych w strukturze organizacyjnej:
 - Wydziału Organizacyjnego z funkcjonującym w jego ramach Biurem Rady Miejskiej; Wydziału Finansowego, w ramach którego utworzono Referat Księgowości oraz Referat Podatków i Opłat; Wydziału Spraw Komunalnych; Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej; Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa; Wydziału Inwestycji i Remontów; Wydziału do Spraw Pozyskiwania Środków Zewnętrznych; Wydziału Spraw Obywatelskich, w ramach którego funkcjonuje Pion Ochrony; Wydziału Spraw Społecznych; Wydziału Strategii, Rozwoju i Obsługi Przedsiębiorców; Urzędu Stanu Cywilnego,
 - samodzielnych referatów: Zespół Radców Prawnych; Zespół ds. Informatyki; Biuro ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych,
 - samodzielnych stanowisk do spraw: 1/ Kontroli i Audytu Wewnętrznego, 2/ Zarządzania Kryzysowego, 3/ Obsługi i Redakcji Stron Internetowych Urzędu Miejskiego w Łowiczu,

- ustalono zadania:
 - Burmistrza, który, w szczególności, reprezentuje Urząd na zewnątrz i wykonuje zadania z zakresu prawa pracy i funkcję zwierzchnika służbowego pracowników Urzędu, koordynuje działalność komórek organizacyjnych, rozstrzyga spory kompetencyjne oraz czuwa nad tokiem i terminowością wykonywania zadań Urzędu. Schemat organizacyjny określił bezpośrednią podległość Burmistrzowi: Zastępcy Burmistrza, Sekretarza i Skarbnika oraz wydziałów: Organizacyjnego; Inwestycji i Remontów; Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa; Strategii, Rozwoju i Obsługi Przedsiębiorców; Spraw Społecznych; Urzędu Stanu Cywilnego oraz zespołów Radców Prawnych i ds. Informatyki, Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych oraz samodzielnego stanowiska ds. Kontroli i Audytu Wewnętrznego,
 - Zastępcy Burmistrza, któremu powierzono kompleksowe rozwiązywanie problemów w zakresie wynikających z zadań Miasta i działalności nadzorowanych komórek organizacyjnych i jednostek organizacyjnych Miasta, tj. wydziałów: Spraw Komunalnych, Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej; Spraw Obywatelskich; ds. Pozyskiwania Środków Zewnętrznych oraz stanowiska ds. Zarządzania Kryzysowego;
 - Sekretarz, której podlega bezpośrednio Wydział Organizacyjny z Biurem Rady Miejskiej, a do której zadań należy, między innymi, nadzór nad organizacją pracy w Urzędzie, doskonalenie kadr oraz nadzór nad przygotowaniem projektów uchwał oraz organizacja i koordynacja spraw związanych z wyborami i referendum;
 - Skarbnika, który opracowuje założenia i koordynuje prace nad budżetem Miasta, nadzoruje i kontroluje jego realizację oraz kontrasygnuje czynności prawne mogące spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, koordynuje i nadzoruje sprawozdawczość budżetową oraz kieruje pracą Wydziału Finansowego;
- ustalono zasady przygotowywania i podpisywania pism a także tryb przygotowywania materiałów na sesje i komisje Rady.

W *Postanowieniach końcowych*, określono, że przedmiotem odrębnej regulacji są: 1/Regulamin pracy w Urzędzie Miejskim, 2/Regulamin kontroli wewnętrznej, 3/Podział zadań między kierownictwo Urzędu, wprowadzone zarządzeniami Burmistrza Miasta.

Ustalone zasady gospodarowania mieniem komunalnym

Rada Miejska w Łowiczu nie określiła zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata na podstawie uregulowań art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy o samorządzie gminnym. Czynności takie realizowane są na podstawie każdorazowo indywidualnie podejmowanych uchwał organu stanowiącego.

Instrukcja w sprawie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

Burmistrz Miasta Łowicza zarządzeniem nr 153/2014 z dnia 29 kwietnia 2014 roku, na podstawie art. 15 a ust. 2 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 455) wprowadził „Instrukcję postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu”, której tekst stanowił załącznik do zarządzenia. Instrukcją określono: obowiązki pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych w tym zakresie; wzór oświadczenia pracowników, którzy z tytułu powierzonych obowiązków winni zapoznać się z treścią *Instrukcji* i przestrzegać jej postanowień; wzór powiadomienia Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o podejrzeniu popełnienia prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu; wzór rejestru powiadomień Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Obowiązki koordynatora ds. współpracy z GIIF powierzono Naczelnikowi Wydziału Spraw Obywatelskich Edycie Fabijańskiej, a zastępstwo koordynatora – inspektorowi Wydziału Spraw Obywatelskich

Lidii Wideńskiej. Zarządzeniem nr 359/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 13 września 2017 roku dokonano zmiany ww. zarządzenia w zakresie osoby zastępującej koordynatora ds. współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej powierzając tę funkcję Annie Wilk.

4. UNORMOWANIA W ZAKRESIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.

Unormowania w zakresie kontroli wewnętrznej (w tym – finansowej). Osoby odpowiedzialne.

Ogólne uregulowania dotyczące kontroli wewnętrznej obowiązujące w okresie objętym kontrolą zawarto w *Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Łowiczu* określonym zarządzeniem nr 411/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27 listopada 2015 roku ze zmianami wynikającymi z zarządzeń Burmistrza Miasta Łowicza: nr 459/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku, nr 460/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku i nr 437/2016 z dnia 30 grudnia 2016 roku.

Ustalenia w zakresie kontroli wewnętrznej zawarto w szczególności w zapisach określających:

- zakres zadań Burmistrza, który, w szczególności, zapewnia przestrzeganie prawa przez pracowników Urzędu, koordynuje działalność komórek organizacyjnych, rozstrzyga spory kompetencyjne oraz czuwa nad tokiem i terminowością wykonywania zadań Urzędu, a któremu bezpośrednio podlegają Zastępca Burmistrza, Sekretarz i Skarbnik oraz wyszczególnione wydziały i samodzielne stanowisko ds. Kontroli i Audytu Wewnętrznego,
- zadania Zastępcy Burmistrza w zakresie nadzoru nad wskazanymi komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz jednostkami organizacyjnymi Miasta,
- zadania Sekretarza sprawującego nadzór nad organizacją pracy w Urzędzie, doskonaleniem kadr oraz przygotowaniem projektów uchwał,
- zadania Skarbnika, który nadzoruje i kontroluje realizację budżetu Miasta oraz sprawozdawczość budżetową, a także kontrasygnuje czynności prawne mogące spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych,
- zasady funkcjonowania Urzędu, w szczególności zasady podległości, sprawowania funkcji kierowniczych oraz gospodarowania środkami rzeczowymi,
- zadania wspólne wydziałów, referatów i samodzielnych stanowisk, w tym w zakresie nadzoru nad działalnością podporządkowanych miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie określonym *Regulaminem* i otrzymanymi upoważnieniami,
- podział zadań pomiędzy wydziałami i referatami z określeniem kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych, w tym, w szczególności, zadania samodzielnego stanowiska do spraw Kontroli i Audytu Wewnętrznego, do którego należy, między innymi: prowadzenie kontroli jednostek organizacyjnych, zakładu budżetowego a także podmiotów otrzymujących dotacje z budżetu Miasta Łowicza; nadzór nad realizacją zaleceń pokontrolnych oraz sporządzanie analiz z tego zakresu; koordynowanie realizacji celów kontroli zarządczej (w tym monitorowanie dla potrzeb kierownictwa realizacji osiągania celów i zadań przez komórki i jednostki organizacyjne oraz sporządzanie zbiorczych informacji na temat funkcjonowania i stanu kontroli zarządczej); opracowywanie rocznego planu audytu wewnętrznego, jego realizacja oraz sprawozdawczość w tym zakresie.

W załączniku nr 1 do *Regulaminu* określono strukturę organizacyjną Urzędu wskazując podległość poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu stanowiskom z jego kierownictwa, załącznik nr 2 *Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Łowiczu* określał schemat podporządkowania komórek Urzędu oraz miejskich jednostek organizacyjnych, zaś załącznikiem nr 3 do *Regulaminu* określono, ogólne zasady funkcjonującego w jednostce systemu kontroli zarządczej.

Regulamin dotyczący zasad funkcjonowania systemu kontroli zarządczej określał, w szczególności: pojęcie, cele, zadania oraz elementy kontroli zarządczej; obowiązki Burmistrza w zakresie zapewniania prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli

zarządczej oraz stanowiska wspomagające Burmistrza w bieżącej ocenie funkcjonowania i monitorowaniu systemu; wskazanie realizacji czynności kontrolnych w ramach samokontroli, kontroli funkcjonalnej realizowanej przez kierownictwo Urzędu i osoby do tych czynności umocowane; kontrole instytucjonalną realizowaną przez zewnętrzne organy kontrolne i wyodrębnione w Urzędzie komórki organizacyjne audytora wewnętrznego i kontroli wewnętrznej.

W *Postanowieniach końcowych* opisanego Regulaminu Organizacyjnego określono, że przedmiotem odrębnej regulacji są: 1/Regulamin pracy w Urzędzie Miejskim, 2/Regulamin kontroli wewnętrznej, 3/Podział zadań między kierownictwo Urzędu, wprowadzone zarządzeniami Burmistrza Miasta.

Uregulowania w zakresie kontroli wewnętrznej i finansowej, obowiązujące w objętym kontrolą okresie, zawarto ponadto w:

- zarządzeniu nr 470/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie zasad (polityki) rachunkowości dla Budżetu Miasta Łowicza, zasad (polityki) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej, którego załącznikiem nr 1 ustalono *Zasady (politykę) rachunkowości dla Budżetu Miasta Łowicza*, załącznikiem nr 2 *Zasady (politykę) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej*, załącznikiem nr 3 *Dokumentację systemu finansowo-księgowego organu OTAGO@FKOR*, załącznikiem nr 4 *Dokumentację systemu finansowo-księgowego jednostki budżetowej OTAGO@FKJB*, ze zmianami wynikającymi z zarządzeń Burmistrza Miasta Łowicza nr 464/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku, którym, w szczególności, dodano załącznik nr 2a określający *Plan kont dla rachunkowości podatkowej prowadzonej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* oraz zarządzeniu nr 458/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku;
- zarządzeniu nr 469/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2014 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji Inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, a od dnia 1 listopada 2017 roku - zarządzeniu nr 411a/2017 z dnia 31 października 2017 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji Inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu,
- zarządzeniu nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia „*Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*” ze zmianą wynikającą z zarządzenia nr 381/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 4 października 2017 roku,
- obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku zarządzeniu nr 471/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*, która stanowiła załącznik nr 1, a załącznik nr 2 zawierał dokumentację systemu Kasa OTAGO@KASA. Do przedmiotowego uregulowania z dniem 30 stycznia 2018 roku wprowadzono zmiany o treści określonej zarządzeniem nr 54/2018 Burmistrza Miasta Łowicza,
- zarządzeniu nr 435/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2016 roku w sprawie centralizacji rozliczeń podatku od towarów i usług w Mieście Łowicz,
- zarządzeniu nr 400/2008 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami majątku ruchomego Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz zarządzeniu Burmistrza Miasta Łowicza nr 406/2008 z dnia 22 grudnia 2008 roku w sprawie powołania komisji ds. oceny przydatności do dalszego użytkowania, wyceny i likwidacji zbędnych i zużytych składników majątku ruchomego Urzędu Miejskiego w Łowiczu,
- zarządzeniu nr 274/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 lipca 2014 roku w sprawie zasad przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowej instytucji kultury,
- zarządzeniu nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku w sprawie zasad przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowego zakładu budżetowego,
- zarządzeniu nr 54/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 12 lutego 2015 roku, którego załącznikiem określono *Regulamin Pracy Urzędu Miejskiego w Łowiczu*,

- zarządzeniu nr 351/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 października 2016 roku w sprawie wprowadzenia *Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu*,
- zarządzeniu nr 79 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 9 marca 2009 roku w sprawie określenia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza: nr 431/2009 z dnia 1 grudnia 2009 roku, nr 33/2013 z dnia 28 stycznia 2013 roku i nr 133a/2013 z dnia 18 kwietnia 2013 roku,
- zarządzeniu nr 31/2009 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 stycznia 2009 roku w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania służby przygotowawczej i organizowania egzaminu kończącego tę służbę w Urzędzie Miejskim w Łowiczu,
- zarządzeniu nr 102/2006 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 22 maja 2006 roku w sprawie wyznaczenia administratora systemu w Urzędzie Miejskim w Łowiczu,
- zarządzeniu nr 255a/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro.

Zarządzeniem nr 7/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 3 stycznia 2017 roku, z dniem 1 stycznia 2017 roku ustalono „Instrukcję przeprowadzania kontroli w Urzędzie Miejskim w Łowiczu oraz jednostkach organizacyjnych Gminy Miasto Łowicz”. Z dniem wejścia w życie ww. zarządzenia utraciło moc Zarządzenie Burmistrza Miasta nr 187/2010 z dnia 14 maja 2010 roku w sprawie ustalenia instrukcji przeprowadzania kontroli w Urzędzie Miejskim w Łowiczu oraz jednostkach organizacyjnych Gminy Miasto Łowicz.

Przedmiotowymi zarządzeniami ustalono:

- słowniczek pojęć, w tym kontroli wewnętrznej jako procesu polegającego na: badaniu i porównaniu stanu faktycznego ze stanem wymaganym; ocenie kontrolowanych zadań pod względem ich legalności, gospodarności, celowości, sprawności organizacyjnej w określonych obszarach; ocenie zadań; ustaleniu przyczyn nieprawidłowości i przedstawieniu informacji w zakresie ustaleń, proponowanych wniosków i zaleceń,
- formy i zakres przeprowadzanych kontroli, tryb przeprowadzania kontroli wewnętrznej, prawa i obowiązki kontrolowanego i kontrolującego,
- sposób dokumentowania przebiegu kontroli, w tym zasady sporządzania protokołów kontroli, wystąpień pokontrolnych, prowadzenia akt kontroli, a także podstawy zastosowania uproszczonego trybu kontrolnego, zasady przeprowadzania i dokumentowania tego postępowania.

Organizację i zasady funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie Miasto Łowicz Burmistrz Miasta Łowicza określił zarządzeniem nr 100 z dnia 26 marca 2013 roku ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem nr 7/2014 z dnia 9 stycznia 2014 roku.

Powyższe uregulowanie określało pojęcie kontroli zarządczej, jej cele oraz elementy i standardy, zasady samokontroli, do której zobowiązani są wszyscy pracownicy, odpowiedzialność Burmistrza Miasta i kierowników jednostek organizacyjnych za procesy realizowane w ramach kontroli zarządczej. Określono zasady dokonywania samooceny systemu kontroli zarządczej, osoby odpowiedzialne za monitorowanie jej skuteczności w odniesieniu do jednostek organizacyjnych Gminy oraz monitorowanie przez Burmistrza Miasta Łowicza skuteczności kontroli zarządczej i jej poszczególnych elementów oraz nadzoru w tym zakresie nad jednostkami gminnymi. Załącznikiem nr 1 do zarządzenia określono wzór arkusza samooceny funkcjonowania kontroli zarządczej dla kierowników komórek organizacyjnych, a załącznikiem nr 2 – arkusza samooceny funkcjonowania kontroli zarządczej dla pracowników jednostki.

Załącznikiem do zarządzenia nr 227/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 13 czerwca 2014 roku w sprawie wprowadzenia Polityki zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim w Łowiczu i jednostkach organizacyjnych Miasta Łowicza określono: słowniczek stosowanych pojęć, cele i założenia *Polityki zarządzania ryzykiem*, zasady odpowiedzialności za jej realizację, czynniki ryzyka, ich analizę i zasady identyfikacji, monitorowania i oceny ryzyka oraz dokumentowania czynności zarządzania ryzykiem.

Załącznikami do *Polityki* określono wzory stosowanych dokumentów w zakresie: kategorii (obszarów) ryzyka, oceny ryzyka, planu oraz sprawozdania z realizacji celów i zadań. Zgodnie z *Polityką zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miejskim w Łowiczu i jednostkach organizacyjnych Miasta*, Burmistrz Miasta Łowicza corocznie ustalał cele do analizy, co kontrolujący stwierdzili na podstawie zarządzeń: nr 3/2015 z 8 stycznia 2015 roku, nr 16/2016 z 15 stycznia 2016 roku, nr 8/2017 z 3 stycznia 2017 roku i nr 37/2018 z 23 stycznia 2018 roku.

Uregulowania wewnętrzne w zakresie procedur kontrolnych uzupełniał *Kodeks Etyki pracownika Urzędu Miejskiego w Łowiczu* wprowadzony zarządzeniem nr 43/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 4 lutego 2014 roku.

Zgodnie z ustaleniami opisanych powyżej regulacji, Burmistrz Miasta Łowicza w ramach wykonywania bieżących obowiązków monitoruje skuteczność kontroli zarządczej oraz pełni nadzór nad gminnymi jednostkami, w tym w zakresie realizacji obowiązków dotyczących kontroli zarządczej.

Koordinowanie realizacji celów kontroli zarządczej oraz planowanie i realizowanie zadań z zakresu kontroli wewnętrznej powierzono zakresem czynności z dnia 23 lutego 2016 roku zatrudnionej na stanowisku Audytora wewnętrznego/Głównego specjalisty do spraw kontroli Agnieszce Sznicer.

Burmistrz Miasta Łowicza określił na kolejne lata zadania do zrealizowania w ramach kontroli:

- zarządzeniem nr 29/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27 stycznia 2015 roku w sprawie planu kontroli wewnętrznej na 2015 roku,
- zarządzeniem nr 47/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 4 lutego 2016 roku w sprawie planu kontroli wewnętrznej na 2016 rok,
- zarządzeniem nr 28/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 12 stycznia 2017 roku w sprawie planu kontroli wewnętrznej na 2017 rok,
- zarządzeniem nr 30/2018 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 17 stycznia 2018 roku w sprawie planu kontroli wewnętrznej na 2018 rok.

Przedmiotowe zarządzenia określały na poszczególne lata: wykaz jednostek organizacyjnych Miasta planowanych do przeprowadzenia kontroli problemowych z określeniem ich zakresu; jednostki przewidziane do kontroli w zakresie wykorzystania dotacji podmiotowych oraz przyznanych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, dotacji w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego a także pomocy finansowej; jednostki przewidziane do kontroli kompleksowej; tematykę kontroli w komórkach organizacyjnych Urzędu (2016 rok: Prawidłowość prowadzenia ewidencji i inwentaryzacji majątku trwałego Urzędu Miejskiego oraz Należności z tytułu dzierżawy nieruchomości dla KS „Pelikan” oraz rozliczenia wynagrodzenia za inkaso; 2017 rok: w Wydziale Finansowym - Należności z tytułu dzierżawy nieruchomości dla KS „Pelikan” oraz rozliczenia wynagrodzenia za inkaso) ze wskazaniem możliwości przeprowadzania kontroli doraźnych w razie zaistnienia takiej potrzeby. Ponadto zaplanowano kontrole zbiorów publicznych. Wykonanie zarządzeń powierzono Głównemu Specjaliście ds. kontroli Urzędu Miejskiego w Łowiczu.

Realizację zadań w zakresie kontroli wewnętrznej dokumentowały okazane kontrolującym informacje o wynikach kontroli:

- przeprowadzonych w 2015 roku przez głównego specjalistę ds. kontroli w Urzędzie Miejskim oraz w jednostkach organizacyjnych Miasta Łowicza z dnia 12 lutego 2016 roku,
- przeprowadzonych w 2016 roku przez głównego specjalistę ds. kontroli w jednostkach organizacyjnych Miasta Łowicza i komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego z dnia 24 stycznia 2017 roku,

- przeprowadzonych w 2017 roku przez głównego specjalistę ds. kontroli w jednostkach organizacyjnych Miasta Łowicza i komórkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego z dnia 1 lutego 2018 roku.

Analiza okazanej dokumentacji potwierdzającej realizację działań kontrolnych wykazała, że:

- w 2015 roku przeprowadzono planowane zarządzeniem nr 29/2015 Burmistrza Miasta Łowicza kontrole w zakresie wykorzystania dotacji, kontrole kompleksowe oraz kontrolę zbiórki publicznej oraz kontrole problemowe miejskich jednostek organizacyjnych, oprócz planowanych do kontroli sześciu jednostek oświatowych w zakresie wydatków rzeczowych, gospodarowania Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych oraz prawidłowości wykorzystania środków finansowych na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży.
- w 2016 roku przeprowadzono wszystkie kontrole wskazane zarządzeniem nr 47/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 4 lutego 2016 oraz jedną kontrolę doraźną dotyczącą realizacji umowy prowadzenia giełdy kolekcjonerskiej,
- w 2017 roku przeprowadzono planowane kontrole wykorzystania dotacji, kontrole problemowe w jednostkach organizacyjnych oraz jedną kontrolę doraźną w Wydziale Strategii i Obsługi Przedsiębiorców, zaś w odniesieniu do planowanej kontroli w Wydziale Finansowym w zakresie należności z tytułu dzierżawy nieruchomości dla KS PELIKAN oraz rozliczenia wynagrodzenia za inkaso określono, że przeprowadzono ją w innym niż planowany zakresie, tj. należności z tytułu podatków i opłat oraz wynagrodzenia za inkaso dla KS PELIKAN.

Kontrolujący przeanalizowali dokumentację przeprowadzonej w 2017 roku kontroli problemowej w Wydziale Finansowym Urzędu Miejskiego w Łowiczu dotyczącej należności od KS PELIKAN, w wyniku czego stwierdzono:

- kontrola rozliczeń finansowych z Klubem Sportowym „Pelikan” w Łowiczu w zakresie: podatku od nieruchomości, opłaty targowej, czynszu z tytułu dzierżawy gruntów została przeprowadzona w okresie od 20 do 30 listopada 2017 roku na podstawie upoważnienia nr 11/KAW/K/2017 z dnia 20 listopada 2017 roku przez Głównego Specjalistę ds. kontroli Urzędu Miejskiego w Łowiczu,
- realizację czynności kontrolnych dokumentował protokół kontroli przeprowadzonej w Wydziale Finansowym Urzędu Miejskiego w Łowiczu, w którym ujęto: ustalenia ogólnooorganizacyjne ze wskazaniem komórek organizacyjnych Urzędu odpowiedzialnych za kontrolowany zakres działalności; określenie okresu objętego kontrolą (lata 2016-2017); zakres kontroli obejmujący: podatek od nieruchomości, dzierżawę gruntów, opłatę targową;
- informacje o stwierdzonych w wyniku przeprowadzonej kontroli nieprawidłowościach wraz z zaleceniami pokontrolnymi, których termin realizacji ustalono na 31 stycznia 2018 roku z 30 dniowym terminem przekazania informacji o sposobie ich realizacji, przekazano pismami z 1 grudnia 2017 roku do Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych oraz Skarbnika – Naczelnika Wydziału Finansowego. Wystąpienia te nie zostały oznaczone zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt określonym załącznikiem nr 2 do rozporządzenia z dnia 18 stycznia 2011 roku Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. nr 14, poz. 67) ze sprostowaniem (Dz.U. z 2011 roku, nr 27, poz. 140),
- o wykonaniu zaleceń pokontrolnych poinformowali Burmistrza Miasta Łowicza: pismem z dnia 15 stycznia 2018 roku SK.3132.1.2018.PK2 Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych i Zarządzania Kryzysowego i pismem z 31 stycznia 2018 roku bez oznaczenia określonego jednolitym rzeczowym wykazem akt określonym ww. rozporządzeniem – Skarbnik Miasta Łowicza.

Realizując obowiązek nałożony uregulowaniami art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych w kontrolowanej jednostce w analizowanym okresie

zapewniono funkcjonowanie audytu wewnętrznego. Zadania w tym zakresie realizowane były przez pracownika Urzędu Miejskiego zatrudnionego na samodzielnym stanowisku do Spraw Kontroli i Audytu Wewnętrznego.

W § 36 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu, określono zadania Stanowiska do Spraw Kontroli i Audytu Wewnętrznego, które zgodnie zapisami art. 280 ustawy o finansach publicznych podlegało bezpośrednio Burmistrzowi Miasta Łowicza. Do zadań tego stanowiska należy:

- realizacja zadań w zakresie kontroli, w szczególności przeprowadzanie kontroli jednostek organizacyjnych, zakładu budżetowego oraz podmiotów otrzymujących dotacje z budżetu Miasta, przygotowywanie projektów zarządzeń i zaleceń pokontrolnych, nadzór nad ich realizacją, sporządzanie analiz i sprawozdań w tym zakresie;
- koordynowanie realizacji celów kontroli zarządczej, w tym opracowywanie regulacji wewnętrznych, sporządzanie informacji dotyczących funkcjonowania systemu oraz monitorowanie jego skuteczności dla potrzeb kierownictwa,
- w zakresie audytu wewnętrznego – opracowywanie rocznego planu, jego realizacja oraz sporządzanie sprawozdań z rocznego planu audytu wewnętrznego.

Wskazać należy, że połączenie stanowiska audytora wewnętrznego ze stanowiskiem ds. kontroli wewnętrznej pozostawało w sprzeczności z uregulowaniami art. 282 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, który stanowi iż kierownik jednostki (...) zapewnia warunki niezbędne do niezależnego, obiektywnego i efektywnego prowadzenia audytu wewnętrznego, w tym zapewnia organizacyjną odrębność komórki audytu wewnętrznego oraz ciągłość prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostce. Połączenie wykonywania czynności audytora wewnętrznego z zadaniami realizowanymi przez stanowisko ds. kontroli wewnętrznej uniemożliwia obiektywną ocenę przez audytora skuteczności kontroli zarządczej, której elementem jest kontrola wewnętrzna.

Jak wynikało z okazanych kontrolującym dokumentów, z dniem 16 lutego 2016 roku na mocy zmiany umowy o pracę zawartej w dniu 10 czerwca 2008 roku, na samodzielnym Stanowisku do Spraw Kontroli i Audytu Wewnętrznego zatrudniono Agnieszkę Sznicer (...)⁵. Ww. pracownicy zakresem czynności z dnia 23 lutego 2016 roku powierzono, m.in. wykonywanie zadań audytora wewnętrznego.

Zasady funkcjonowania audytu wewnętrznego określono zarządzeniem nr 83/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 15 marca 2016 roku w sprawie wprowadzenia procedur audytu wewnętrznego w Gminie Miasto Łowicz ze zmianą wynikającą z zarządzenia nr 31/2018 z dnia 17 stycznia 2018 roku.

Przedmiotowym zarządzeniem, którego wykonanie powierzono audytorowi wewnętrznemu zatrudnionemu w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, kierownikom i pracownikom Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Miasta wprowadzono:

- stanowiącą załącznik nr 1 *Kartę audytu wewnętrznego Gminy Miasto Łowicz*, w której zawarto podstawowe pojęcia, definicje i zakres audytu wewnętrznego, zasady funkcjonowania oraz uprawnienia i zakres odpowiedzialności audytu wewnętrznego; zasady wykonywania zadań audytowych i ich rodzaje;
- *Księgę procedur audytu wewnętrznego Gminy Miasto Łowicz* (załącznik nr 2) z załącznikiem nr 1 *Upoważnienie do przeprowadzenia audytu wewnętrznego*, określającą, między innymi: podstawy prawne, misję, standardy, zakres, cele i zasady audytu wewnętrznego, odpowiedzialność kierownika jednostki, prawa i obowiązki audytora wewnętrznego; metodologię audytu wewnętrznego z zasadami przeprowadzania analizy ryzyka oraz sporządzania planu audytu i sprawozdań z jego

⁵ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

wykonania; tryb przeprowadzania czynności audytowych z określeniem zasad planowania, przeprowadzania i sprawozdawczości w tym zakresie oraz monitorowania wykonania uwag i rekomendacji; zasady prowadzenia sprawozdawczości i dokumentacji audytu wewnętrznego;

- *Program zapewnienia i poprawy jakości Gminy Miasto Łowicz* stanowiący załącznik nr 3 z załącznikami nr 1 Lista kontrolna działalności audytu wewnętrznego zgodnie ze Standardami (Samooceña) Gmina Miasto Łowicz i nr 2 Lista kontrolna realizacji zadania zgodnie ze Standardami – Gmina Miasto Łowicz.

Kontrolującym okazano dokumentację dotyczącą realizacji procedur określonych zasadami funkcjonowania audytu wewnętrznego poprzez przyjęcie planów audytu wewnętrznego na poszczególne lata:

- załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 82/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 15 marca 2016 roku w sprawie Planu audytu wewnętrznego na rok 2016 na podstawie danych ogólnych dotyczących Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych Miasta, wyników przeprowadzonej analizy ryzyka określono Planowane zadania audytowe do przeprowadzenia w 2016 roku w zakresie zadań zapewniających (sześć zadań) oraz doradczych (2 zadania) nie planując zadań sprawdzających a także obszary wskazane do objęcia audytem wewnętrznym w kolejnych latach;
- zarządzeniem nr 34/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 17 stycznia 2017 roku w sprawie Planu audytu wewnętrznego na 2017 rok, którego załącznikiem nr 1 ustalono do realizacji na 2017 rok pięć zadań zapewniających, w tym trzy zadania przesunięte z planu na 2016 rok, trzy zadania sprawdzające, nie planowano zadań doradczych a także określono planowane obszary do objęcia audytem wewnętrznym w kolejnych latach;
- Plan audytu wewnętrznego na 2018 rok ustalono zarządzeniem nr 32/2018 Burmistrza Miasta Łowicza z 17 stycznia 2018 roku, którym na podstawie przeprowadzonej analizy informacji dotyczących Urzędu i jednostek organizacyjnych Miasta, ustalono do realizacji: trzy zadania zapewniające, w tym jedno z roku 2017 oraz sześć zadań sprawdzających nie planując zadań doradczych a także ustalając cztery planowane obszary do objęcia audytem wewnętrznym w latach 2019-2020.

Przedłożone kontrolującym:

- sporządzone przez audytora wewnętrznego w dniu 11 stycznia 2017 roku i zatwierdzone przez Burmistrza Łowicza w dniu 12 stycznia 2017 roku sprawozdanie z wykonania audytu wewnętrznego za rok 2016 określające: sześć zadań audytowych zapewniających, z których trzy zrealizowano, a trzy niewykonane, tj. *Ocena prawidłowości funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w Mieście Łowicz, Prawidłowość przyznawania i wypłaty stypendiów i nagród sportowych i Audyt bezpieczeństwa informatycznego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej* przesunięto do realizacji w 2017 roku; trzy zrealizowane zadania doradcze, w tym jedno nieplanowane (*Szkolenie dla organizacji pozarządowych z zakresu sporządzania oferty na realizację zadania publicznego*); rozliczenie czasu pracy planowanego i faktycznie zrealizowanego w podziale na zadania oraz informację o ocenie jakości prac audytu wewnętrznego. Zmiany w planie audytu wprowadzono dokumentem *Uzgodnienia* sporządzonym z datą 22 grudnia 2016 roku podpisanym przez audytora wewnętrznego i przez Burmistrza Miasta Łowicza;
- sporządzone w dniu 15 stycznia 2018 roku przez audytora wewnętrznego, zatwierdzone z datą 16 stycznia 2018 roku przez Burmistrza Łowicza sprawozdanie z wykonania audytu wewnętrznego za 2017 rok, z którego wynikało, że: z pięciu planowanych zadań zapewniających wykonano trzy, niewykonane zadanie *Ocena prawidłowości funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w Mieście Łowicz* usunięto z planu audytu, a zadanie *Windykacja należności z tytułu podatków i opłat* przesunięto do realizacji na 2018 rok; zrealizowano jedno nieplanowane zadanie doradcze *Przeprowadzenie szkolenia z zakresu kontroli zarządczej, zarządzania ryzykiem oraz samooceny w jsfp dla pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Miasta*. W sprawozdaniu zawarto informację o stanie realizacji zadań audytowych w 2017 roku oraz informację o ocenie jakości prac audytu

wewnętrznego, a do dokumentu tego załączono *Protokół uzgodnień* z dnia 4 grudnia 2017 roku podpisany przez audytora wewnętrznego oraz Burmistrza Łowicza potwierdzający wprowadzenie zmian w planie audytu wewnętrznego na 2017 rok, potwierdzały realizację przyjętych planem zadań audytowych.

Na podstawie okazanych kontrolującym zakresów czynności pracowników Wydziału Finansowego ustalono, iż określono w nich zastępstwa na poszczególnych stanowiskach, a zakres zadań powierzonych poszczególnym pracownikom był spójny z ustaleniami *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu* w odniesieniu do zadań realizowanych przez ten Wydział.

Analiza akt osobowych wszystkich pracowników Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz wybranych pracowników innych komórek organizacyjnych zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych wykazała, że zawierały one dokumenty potwierdzające spełnianie warunków określonych art. 6 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (...) ⁶.

Pracownicy pionu finansowego w latach 2016, 2017 na bieżąco uczestniczyli w szkoleniach, a wykaz szkoleń, w których brali udział Skarbnik Miasta oraz pracownicy Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Łowiczu w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku *stanowi załącznik nr 5 protokołu kontroli*.

Funkcję kasjera zakresem czynności z dnia 2 listopada 2017 roku powierzono Dorocie Białas, która w dniu 2 listopada 2017 roku złożyła oświadczenie o ponoszeniu materialnej odpowiedzialności za powierzone wartości pieniężne i inne dokumenty zastępujące obrót gotówkowy oraz zobowiązanie do przestrzegania przepisów w zakresie prowadzenia operacji kasowych i ponoszenia odpowiedzialności za ich naruszenie z tym, że dokument ten nie był zgodny i nie zawierał wszystkich elementów określonych wzorem „Oświadczenie kasjera o przyjęciu kasy z pełną odpowiedzialnością materialną” stanowiącym załącznik nr 1 do *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* określonej załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 471/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu. (...) ⁷.

Obowiązki pełnienia zastępstwa w kasie Urzędu Miejskiego w Łowiczu wynikały z zakresu czynności z dnia 6 kwietnia 2017 roku, a wcześniej – z zakresu czynności z dnia 6 października 2016 roku, które powierzono do realizacji podinspektor Renacie Gajek oraz zakresu czynności z dnia 2 października 2017 roku podinspektor Anny Gałązki. Ww. pracownice odpowiednio, w dniu 11 października 2016 roku oraz w dniu 2 października 2017 roku, złożyły stosowne oświadczenia o ponoszeniu materialnej odpowiedzialności za powierzone wartości pieniężne i inne dokumenty zastępujące obrót gotówkowy a także zobowiązanie do przestrzegania przepisów w zakresie prowadzenia operacji kasowych i ponoszenia odpowiedzialności za ich naruszenie z tym, że dokumenty te nie zawierały wszystkich elementów wymaganych wzorem, powołanego wyżej, „Oświadczenia kasjera o przyjęciu kasy z pełną odpowiedzialnością materialną”.

(...) ⁸.

⁶ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

⁷ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

⁸ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia

Do 27 października 2017 roku funkcję kasjera pełniła podinspektor Danuta Haczykowska, której stanowisko to powierzono zakresem czynności z dnia 1 marca 2004 roku. (...) ⁹.

Zastępowanie kasjera w tym okresie, zakresem czynności z dnia 1 marca 2004 roku (obowiązującym do 2 maja 2016 roku), powierzono Sylwii Godos (wówczas podinspektorowi, obecnie inspektor), w której aktach osobowych znajdowała się deklaracja z dnia 25 stycznia 2000 roku o przyjęciu do wiadomości ponoszenia materialnej odpowiedzialności za powierzone wartości pieniężne i inne dokumenty zastępujące obrót gotówkowy oraz zobowiązanie do przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki kasowej. Ponadto zastępstwo kasjera wynikało z zakresu czynności z dnia 1 października 2014 roku (obowiązującego do 5 kwietnia 2017 roku) powierzonego zatrudnionej na stanowisku referenta (obecnie podinspektor) Magdaleny Król, w której aktach osobowych znajdowała się stosowna deklaracja – z dnia 1 lipca 2013 roku, potwierdzająca przyjęcie materialnej odpowiedzialności za powierzone wartości pieniężne i inne dokumenty oraz zobowiązanie do przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki kasowej.

(...) ¹⁰.

Jak wynikało z oświadczenia Skarbnika Miasta Arkadiusza Podsędka, pracownicy Wydziału Finansowego na bieżąco byli zapoznawani z obowiązującymi w jednostce regulacjami w zakresie kontroli finansowej.

Na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych Arkadiusza Podsędka - Skarbnika Miasta Łowicza ustalono, że spełnia on wymogi określone w art. 54 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Kierownik jednostki zakresem czynności z dnia 15 marca 2003 roku określił zadania, które zobowiązany był wykonywać Skarbnik Miasta, w szczególności w odniesieniu do prowadzenia rachunkowości Urzędu Miasta oraz gospodarki finansowej Miasta zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i zasadami, w szczególności: zorganizowanie obiegu dokumentów, bieżące i prawidłowe prowadzenie księgowości, nadzorowanie prac z zakresu rachunkowości; wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi zgodnie z przepisami określającymi zasady wykonywania budżetu, zapewnienie pod względem finansowym prawidłowości zawieranych umów, zapewnienie terminowego ściągania należności i dochodzenia roszczeń; analiza wykorzystania przydzielonych środków będących w dyspozycji Miasta; w ramach kontroli wewnętrznej – wstępna, bieżąca i następną kontrola funkcjonalna, wstępna kontrola legalności dokumentów dotyczących wykonywania planów finansowych jednostek i ich zmian, następną kontroli operacji gospodarczych. Ponadto do zadań Skarbnika należało: kierowanie pracą podległych komórek organizacyjnych, opracowywanie projektów przepisów wewnętrznych, wstępna kontrola legalności dokumentów dotyczących wykonywania budżetu, opracowywanie zbiorczych sprawozdań finansowych. Zakres odpowiedzialności obejmował, w szczególności, terminowość i zgodność z obowiązującymi przepisami wykonywania prac zwartych w zakresie czynności, zabezpieczenie pieczęci oraz warunków zachowania tajemnicy państwowej i służbowej.

23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

⁹ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

¹⁰ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

W aktach osobowych Skarbnika Miasta znajdowało się zarządzenie nr 25/07 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 24 stycznia 2007 roku w sprawie upoważnienia do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej prowadzonych przez Wydział Finansowy, którym **Burmistrz Łowicza na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, upoważnił Skarbnika Miasta, między innymi, do załatwiania w imieniu Burmistrza i wydawania w Jego imieniu decyzji w zakresie obejmującym: dokonywanie wymiaru podatków i opłat lokalnych; odraczanie terminu płatności podatku i rozkładanie zapłaty na raty; umarzanie zaległości podatkowych w całości lub części, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej.** Wskazać należy, iż w odniesieniu do podatków i opłat lokalnych zgodnie z art. 1c ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1785 ze zm.) stanowiącym, iż organem podatkowym właściwym w sprawach podatków i opłat unormowanych w tej ustawie jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) w związku z art. 13 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 201 ze zm.), który określa, iż organem podatkowym, stosownie do swojej właściwości, jest naczelnik urzędu skarbowego, naczelnik urzędu celno-skarbowego, wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta albo marszałek województwa - jako organ pierwszej instancji, Burmistrz w zakresie podatków i opłat lokalnych działa jako organ podatkowy. Wobec powyższego, stosownego umocowania Burmistrz winien udzielić zgodnie z uregulowaniami Ordynacji podatkowej, na podstawie jej art. 143 § 1, który określa, że organ podatkowy może upoważnić funkcjonariusza lub pracownika kierowanej jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw w jego imieniu i w ustalonym zakresie, a w szczególności do wydawania decyzji, postanowień i zaświadczeń, a pisemna forma tego dokumentu wymagana jest art. 143 § 3 tej ustawy.

W Urzędzie Miejskim w Łowiczu nie wprowadzono odrębnych wewnętrznych unormowań w zakresie obiegu dokumentów wpływających do jednostki, a obowiązującym w tym zakresie uregulowaniem, co potwierdzało zarządzenie nr 134/2011 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie wskazania systemu podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu, była instrukcja kancelaryjna ustalona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. nr 14, poz. 67 ze sprostowaniem).

Obieg dokumentów finansowo-księgowych określił Burmistrz Miasta Łowicza zarządzeniem nr 463/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* ze zmianą wynikającą z zarządzenia nr 381/2017 z dnia 4 października 2017 roku.

Zgodnie z zapisami ww. *Instrukcji*, dokumenty finansowe wpływają do Sekretariatu, gdzie wpisywane są do dziennika korespondencji z datą wpływu, numerem faktury i nazwą wystawcy i przekazywane do merytorycznych komórek, gdzie podlegają zarejestrowaniu w podsystemie Obsługa Wydatków Budżetowych (WYBUD), są opisywane i kontrolowane pod względem merytorycznym, a termin wykonania tych czynności określono na siedem dni, nie później jednak niż jeden dzień roboczy przed wymagalnym terminem płatności. Weryfikacja merytoryczna obejmuje, w szczególności określenie trybu udzielenia zamówienia publicznego, opis celu wydatku, wskazanie umowy, której dowód dotyczy oraz klasyfikacji budżetowej a także terminu zapłaty. Po dokonaniu weryfikacji merytorycznej, dokument podlega przekazaniu do Wydziału Finansowego, gdzie kontrolowany jest pod względem formalnym i rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika tego Wydziału lub osobę upoważnioną, które to osoby dokonują akceptacji wydatku. Następnie dowody podlegają, dokonywanej przez Skarbnika Gminy lub osobę zastępującą, kontroli w zakresie zgodnym z uregulowaniami art. 54 ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta lub Jego Zastępcę. Zatwierdzony dokument księgowy nanoszony jest do zapłaty, która następuje poprzez potwierdzenie dyspozycji podpisem elektronicznym dwóch osób wskazanych w karcie wzorów podpisów.

Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu określono ponadto: podstawy prawne, w oparciu o które zostało opracowane przedmiotowe uregulowanie, jego zakres oraz cel, wzory stosowanych dokumentów; objaśnienia stosowanych pojęć; pojęcie i rodzaje dokumentów księgowych oraz ich niezbędne elementy; zasady wystawiania i kontroli dokumentów księgowych, w tym kontroli dokumentów w komórce merytorycznej, zasady kontroli formalno-rachunkowej z opisem zasad dokumentowania realizacji tych czynności, zasady kontroli dokumentów księgowych w Wydziale Finansowym oraz zasady kontroli i podpisywania dokumentów księgowych przez Skarbnika Miasta, Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego lub osobę upoważnioną, w tym obowiązki Skarbnika Miasta oraz sposób dokumentowania ich realizacji; zasady obiegu i kontroli faktur, rachunków oraz równorzędnych dokumentów księgowych; wymaganą dokumentację w zakresie przekazywania dotacji; zasady dokonywania zapisów wynikających z wyroków sądowych; ewidencjonowanie zaangażowania, w tym zasady rejestracji umów, porozumień, decyzji, protokołów rokowań lub równoważnych dokumentów zaangażowania wydatków; zasady sporządzania dokumentów w zakresie podatku VAT; prowadzenie rejestrów umów dotyczących wydatków, dochodów a także aktów notarialnych oraz porozumień. Przedmiotowe uregulowanie ustalało również: zasady obiegu, ewidencji oraz zgłaszania do ubezpieczeń umów zlecenia i umów o dzieło zawieranych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej; sposób gospodarowania drukami ścisłego zarachowania; w odniesieniu do majątku trwałego - definicje i zasady ustalania wartości początkowej, podstawy i zasady dokumentowania przychodu i rozchodu środków trwałych oraz sposób ich ewidencjonowania; pojęcia pozostałych środków trwałych o charakterze wyposażenia oraz środków niskocennych a także sposób prowadzenia ich ewidencji; zasady ewidencjonowania wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych aktywów finansowych; pojęcie i zasady prowadzenia ewidencji środków trwałych w budowie. Ustalono także zasady: używania do celów służbowych pojazdów niebędących własnością pracodawcy; dokonywania i ewidencjonowania wydatków oraz zasady gospodarki finansowej Zarządów Rad Osiedli; obiegu i kontroli dokumentów związanych z rozliczaniem wadliwych; archiwizacji dowodów księgowych z określeniem terminów ich przechowywania. Załącznikami do instrukcji były wzory stosowanych dokumentów w tym: w zakresie gospodarowania środkami trwałymi, wypłat i rozliczeń zaliczek, obrotu gotówkowego i bezgotówkowego, poleceń księgowania, list wypłat, raportów kasowych, poleceń wyjazdu służbowego, oświadczeń i informacji do celów poboru zaliczek na podatek dochodowy. Załącznik nr 18 *Karta wzorów podpisów* zawierał wykaz osób ze wskazaniem komórki organizacyjnej (stanowiska) **upoważnionych do zatwierdzania dokumentów księgowych z tym, że z przedmiotowego wykazu wynikało, iż obejmuje on określenie zarówno osób uprawnionych do zatwierdzania realizacji wydatku, dokonania wstępnej kontroli na zasadach określonych art. 54 ust. 3 ustawy o finansach publicznych jak i osób upoważnionych do weryfikacji merytorycznej wydatków bez wyszczególnienia do jakich czynności kontrolnych umocowane są konkretne osoby.**

AKTA KONTROLI [I] strony 1-6 : kserokopia wyciągu z Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku.

Kontrolujący dokonali analizy przestrzegania przyjętych zasad obiegu dokumentów księgowych i ich przepływu w jednostce oraz prawidłowości rejestracji wpływających do jednostki dokumentów stanowiących podstawę zapisów w księgach rachunkowych w oparciu o dowody księgowe przedłożone do kontroli w trakcie weryfikacji poszczególnych obszarów działalności kontrolowanej jednostki, co, w zakresie danej tematyki, opisano w treści protokołu.

Z ustaleń kontrolujących wynika, że dowody księgowe będące podstawą dokonania zapisów w księgach rachunkowych spełniały wymogi dowodu księgowego określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 395 ze zm.) oraz uregulowaniach wewnętrznych.

5. KONTROLE ZEWNĘTRZNE

Kontrole przeprowadzone przez RIO

W okresie od 24 kwietnia do 12 czerwca 2014 roku kontrolę kompleksową gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Mieście Łowiczu za lata 2012 - 2013 przeprowadzili inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi.

Wystąpienie pokontrolne skierował do Burmistrza Łowicza pismem WK-602/43/2014 z dnia 3 października 2014 roku Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi.

O wykonaniu zaleceń pokontrolnych Burmistrz Łowicza poinformował pismem Fn.3201.70.2014 z dnia 6 listopada 2014 roku.

Kontrole przeprowadzone w zakresie gospodarki finansowej przez inne podmioty - lata 2015 - 2017

Na podstawie zapisów książki kontroli Urzędu Miejskiego w Łowiczu ustalono, że w latach 2015 - 2017 w jednostce przeprowadzonych zostało przez inne podmioty pięć kontroli dotyczących gospodarki finansowej. Zestawienie obejmujące dane w zakresie tematyki przeprowadzonych kontroli, czasu trwania czynności kontrolnych oraz podmiotów, które przeprowadziły kontrole, przedstawiono w tabeli *stanowiącej załącznik nr 6 protokołu kontroli*.

6. BANK WYKONUJĄCY OBSŁUGĘ BANKOWĄ JEDNOSTKI

Wybór banku

Obsługę bankową Miasta Łowicza wykonuje Bank BGŻ BNP Paribas S.A. w Łowiczu na mocy umowy z dnia 1 września 2017 roku. Umowę zawarto na okres od dnia 1 września 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku. W okresie wcześniejszym obsługę bankową również wykonywał Bank BGŻ BNP Paribas S.A. na podstawie umowy z dnia 4 września 2012 roku obowiązującej od dnia 4 września 2012 roku do dnia 31 sierpnia 2017 roku.

Rachunki bankowe

Rachunki bankowe według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się w sposób następujący:

Lp.	Nazwa rachunku bankowego	Konto księgow e	Konto bankowe	Stan / w złotych/ na 31.12.2017
Rachunki bankowe prowadzone dla organu				
1.	Rachunek Organu	133	32203000451110000002368560	6.000.855,69
2.	Rachunek środków niewygasających	135	56203000451110000002413330	7.027.554,64
Rachunki bankowe prowadzone dla jednostki				
1.	Rachunek bieżący	130	76203000451110000002367380	922,90
2.	Rachunek dochody z podatków	130	80203000451110000002727760	0,52
3.	Rachunek pomocniczy vat	130	64160014621019889260000003	204.341,75
4.	Rachunek pomocniczy – dochody UM gospodarka odpadami	130	10203000451110000002705740	0,00

5.	Rachunek pomocniczy – wydatki urzędu	130	94203000451110000002705780	560,00
6.	Rachunek pomocniczy – Łowicz centrum przetwórstwa rolno-spożywczego	130	37160014621019889260000004	1,00
7.	Rachunek pomocniczy – ograniczenie niskiej emisji	130	26160014621019889260000008	121,93
8.	Rachunek – unowocześnienie taboru transportowego	130	56203000451110000004294160	0,00
9.	Rachunek pomocniczy – modernizacja oczyszczalni ścieków	130	16203000451110000004299730	0,00
10.	Rachunek depozytów	139	04203000451110000002367900	298.927,52
11.	Rachunek socjalny	135	22203000451110000002367770	15.362,63
12.	Rachunek pomocniczy- młodociani	139	75203000451110000002367980	54,23

Wskazane salda odpowiadały kwotom wykazanym w potwierdzeniu sald otrzymanym od Banku BGŻ PNB Paribas S.A. wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

W dniu 11 lipca 2018 roku Skarbnik Miasta Łowicza złożył informację dotyczącą sald końcowych pozostających na wskazanych kontach: *Na niżej wskazanych rachunkach bankowych Urzędu Miejskiego w Łowiczu: 80203000451110000002727760, 76203000451110000002367380, 37160014621019889260000004 na dzień 31.12.2017 r. pozostają salda wynikające z naliczonych przez bank odsetek. Pozostałe na rachunku odsetki zostały przekazane na konto organu w dniu 02.01.2018 r. Saldo pozostające na rachunku bankowym: 94203000451110000002705780 wynika z wpłaconej raty z tytułu udzielonej pożyczki z kasy zapomogowo-pożyczkowej przez pracownika Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Kwota pozostająca na rachunku została przelana na konto kasy zapomogowo-pożyczkowej w dniu 02.01.2018. Saldo pozostające na rachunku 26160014621019889260000008 wynika z naliczonych przez bank odsetek. Naliczone odsetki na rachunku zostały przekazane w dniu 02.01.2018 r. na konto Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi zgodnie z zawartą umową. Pozostałe rachunki bankowe Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz Miasta Łowicza na których na dzień 31.12.2017 r. pozostają salda to: 04203000451110000002367900 – rachunek depozytowy, 56203000451110000002413330 – rachunek środków niewygasających, 64160014621019889260000003 – rachunek pomocniczy do rozliczeń podatku VAT, 32203000451110000002368560 – rachunek organu, 22203000451110000002367770 – rachunek ZFSS, 75203000451110000002367980 – rachunek pomocniczy do rozliczeń dofinansowania kształcenia młodocianych.*

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podsędką z dnia 11 lipca 2018 roku stanowi załącznik nr 7 protokołu kontroli

Zgodnie z opisem konta 130 – Rachunek bieżący jednostki zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu Państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 1911 ze zm.) saldo konta 130 ulega likwidacji przez księgowanie: 1) przelewu środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 223, 2) przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 222. Natomiast zgodnie z opisem konta 139 zawartym w powyższym załączniku konto 139 służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym

na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia (...). Konto 139 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych znajdujących się na innych rachunkach bankowych. Mając na uwadze treść ekonomiczną powyższych kont kontrolujący wskazują, że dla rachunku pomocniczego VAT powinno zostać przypisane konto 139, nie zaś konto 130.

7. KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE, PORĘCZENIA, AKCJE I UDZIAŁY

Zaciągnięte kredyty i pożyczki - 2017 rok

Uchwałą nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok, ustalono dochody w łącznej wysokości 118.892.886,00 zł i wydatki budżetu w łącznej wysokości 132.699.945,00 zł. Planowany deficyt budżetu w wysokości 13.807.059,00 zł miał zostać sfinansowany przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Planowane przychody ustalono na kwotę 20.500.000,00 zł, którą w całości stanowiły przychody z zaciągniętych kredytów i pożyczek. Rozchody budżetu zaplanowano w łącznej wysokości 6.692.941,00 zł (spłaty kredytów i pożyczek).

Rada Miejska w Łowiczu uchwałą budżetową na 2017 rok ustaliła następujące limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek z przeznaczeniem na: 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 2.050.000,00 zł, 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 16.000.000,00 zł, 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 7.850.000,00 zł. Rada Miejska upoważniła Burmistrza Miasta do: 1) dokonywania zmian wydatków bieżących budżetu w ramach działu, w tym polegających na przesunięciach w zakresie uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, 2) dokonywania zmian w zakresie wydatków majątkowych w działach między zadaniami, w ramach planu nakładów majątkowych, do wysokości umożliwiającej realizację zadania, za wyjątkiem utworzenia lub likwidacji nowego zadania, 3) zaciągania w 2017 roku kredytów na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu, z których zadłużenie w trakcie roku nie może przekroczyć limitu 2.000.000,00 zł, 4) lokowania w trakcie realizacji budżetu czasowo wolnych środków budżetowych na rachunkach w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu.

W trakcie roku organ stanowiący dokonał zmian w zakresie przychodów i rozchodów budżetu Miasta Łowicza, a mianowicie:

- uchwałą nr XL/264/2017 z dnia 27 kwietnia 2017 roku zwiększono planowany deficyt do kwoty 17.023.152,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z: 1) wolnych środków w wysokości 5.141.493,00 zł, 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 11.881,659,00 zł. Przychody budżetu ustalono w wysokości 23.641.493,00 zł (kredyty – 17.430.000,00 zł, pożyczki – 1.070.000,00 zł, wolne środki – 5.141.493,00 zł) a rozchody w wysokości 6.618.341,00 zł (spłaty kredytów i pożyczek). Przedmiotową uchwałą ustalono limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek z przeznaczeniem na: 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 2.050.000,00 zł, 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 13.800.000,00 zł, 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości 7.770.000,00 zł.
- uchwałą nr XLVI/301/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 roku zmniejszono planowany deficyt do kwoty 12.827.601,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z: 1) wolnych środków w wysokości 5.182.712,00 zł, 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 7.644.889,00 zł. Przychody budżetu ustalono w wysokości 19.445.942,00 zł (kredyty – 13.630.000,00 zł, pożyczki – 633.230,00 zł, wolne środki – 5.182.712,00 zł). Kwota planowanych rozchodów nie uległa zmianie i wynosiła 6.618.341,00 zł. Ustalono limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek z przeznaczeniem na: 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 2.050.000,00 zł, 2) finansowanie

planowanego deficytu budżetu w wysokości 9.000.000,00 zł, 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w wysokości 7.770.000,00 zł.

- uchwałą nr L/323/2017 z dnia 29 listopada 2017 roku zmniejszono planowany deficyt do kwoty 12.507.187,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z: 1) wolnych środków w wysokości 5.182.712,00 zł, 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 7.324.475,00 zł. Przychody budżetu ustalono w wysokości 19.125.528,00 zł (kredyty – 13.630.000,00 zł, pożyczki – 312.816,00 zł, wolne środki – 5.182.712,00 zł). Kwota rozchodów nie uległa zmianie.
- uchwałą nr LI/338/2017 z dnia 18 grudnia 2017 roku zmniejszono planowany deficyt do kwoty 9.583.002,00 zł, który miał zostać pokryty przychodami pochodzącymi z: 1) wolnych środków w wysokości 5.182.712,00 zł, 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 4.400.290,00 zł. Przychody budżetu ustalono w wysokości 19.081.343,00 zł (kredyty – 13.630.000,00 zł, przychody – 268.631,00 zł, wolne środki – 5.182.712,00 zł). Planowane rozchody wynosiły 9.498.341,00 zł (spłaty kredytów i pożyczek).

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za rok 2017, Miasto Łowicz w roku 2017 zaciągnęło kredyty i pożyczki na łączną kwotę 13.898.631,00 zł.

Na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 89 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych)

Kontrolowana jednostka w roku 2017 zaciągnęła jeden kredyt (kredyt zaciągnięty w części na pokrycie planowanego deficytu, w części na spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów) i jedną pożyczkę z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu.

Rada Miejska w Łowiczu w dniu 1 sierpnia 2017 roku podjęła uchwałę nr XLVI/303/2017 na mocy której postanowiła zaciągnąć kredyt długoterminowy w wysokości 13.630.000,00 zł z przeznaczeniem na: 1) pokrycie planowanego deficytu w kwocie 7.011.659,00 zł, 2) spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów w kwocie 6.618.341,00 zł. Kredyt miał być spłacany w latach 2018-2024.

Uchwałą nr III/178/2017 z dnia 8 sierpnia 2017 roku Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi wydała pozytywną opinię co do możliwości spłaty kredytu długoterminowego planowanego do zaciągnięcia w 2017 roku przez Miasto Łowicz w wysokości 13.630.000,00 zł, z czego: z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu wynikającego z uchwały budżetowej na 2017 rok, związanego z wydatkami majątkowymi ujętymi w budżecie w kwocie 7.011.659,00 zł oraz na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w kwocie 6.618.341,00 zł.

Wyboru banku w celu zaciągnięcia kredytu dokonano w oparciu o postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1579 obecnie ze zm.). Przedmiotem zamówienia było udzielenie i obsługa kredytu długoterminowego na sfinansowanie w 2017 roku planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów Gminy Miasta Łowicz. Wartość zamówienia – 1.099.620,04 zł (263.388,35 euro – wartość zamówienia przekraczała kwotę określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Prawo zamówień publicznych została ustalona w dniu 12 września 2017 roku na podstawie szacunkowej wartości zamówienia obliczonej przez zamawiającego wg stawki WIBOR z dnia 6 września 2017 roku – 1,66% oraz marży – 0,50%. Burmistrz Miasta Łowicza w dniu 11 września 2017 roku podjął zarządzenie nr 354/2017 w sprawie wszczęcia procedury udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na udzielenie i obsługę kredytu długoterminowego w wysokości 13.630.000,00 zł na sfinansowanie w 2017 roku planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów. Przedmiotowym zarządzeniem m.in. powołano komisję przetargową do przeprowadzenia wskazanego postępowania w składzie: Krzysztof Jan Kaliński – przewodniczący Komisji przetargowej, Wiesława

Kujawiak – sekretarz Komisji przetargowej, Arkadiusz Podsędek – członek Komisji przetargowej.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zatwierdzona została przez Burmistrza Miasta Łowicza Krzysztofa Jana Kalińskiego w dniu 15 września 2017 roku. Ogłoszenie o zamówieniu zostało przekazane Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej w dniu 15 września 2017 roku oraz opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2017/S180-368730 z dnia 20 września 2017 roku. Ogłoszenie o zamówieniu zostało również zamieszczone na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz na stronie biuletynu informacji publicznej Miasta Łowicza w dniu 20 września 2017 roku. Termin składania ofert zgodnie z ogłoszeniem - 27 października 2017 roku godzina 11.30, zgodnie ze SIWZ – 2 października 2017 roku godz. 11.30. W dniu 3 października 2017 roku dokonano zmiany zapisów specyfikacji istotnych warunków zamówienia wskazując jako termin składania ofert – 27 października 2017 roku godz. 11:30. Kryterium oceny ofert – cena 100%. **Zamawiający nie wymagał wniesienia wadium. Powyższe naruszało art. 45 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym zamawiający żąda od wykonawców wniesienia wadium, jeżeli wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8.**

Zgodnie z częścią V Opis warunków udziału w postępowaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia *O udzielenie zamówienia mogą się ubiegać wykonawcy, którzy wykażą, nie później niż na dzień składania ofert, spełnienie następujących warunków dotyczących: 1) kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów. O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy: nie podlegają wykluczeniu, spełniają warunki udziału w postępowaniu dotyczące kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów. Warunek zostanie spełniony, jeżeli wykonawca samodzielnie lub jednej z konsorcjantów wykaże, że posiada zezwolenie na prowadzenie działalności bankowej na terenie Polski, a także realizacji usług objętych przedmiotem zamówienia, zgodnie z przepisami ustawy a także realizacji usług objętych przedmiotem zamówienia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe (Dz.U. z 2016 r., poz. 1988 z późniejszymi zmianami), a w przypadku określonym w art. 178 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe inny dokument potwierdzający rozpoczęcie działalności przed dniem wejście w życie ustawy, o której mowa w art. 193 ustawy Prawo Bankowe (...)*

Natomiast w punkcie 1 – dokumenty składane wraz z ofertą, części VII specyfikacji – wykaz oświadczeń i dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia wskazano: *Dokumenty składane wraz z ofertą – aktualne na dzień składania ofert: 1) oświadczenie o braku podstaw do wykluczenia – załącznik nr 2 do SIWZ; 2) oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu – załącznik nr 3 do SIWZ; 3) Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (JEDZ) – załącznik nr 5 do SIWZ; 4) inne dokumenty: a) wypełniony formularz ofertowy – o treści zgodnej z określoną we wzorze stanowiącym załącznik nr 1 do SIWZ; 2) pisemne zobowiązanie innych podmiotów do oddania Wykonawcy do dyspozycji niezbędnych zasobów na okres korzystania z nich przy wykonaniu zamówienia, w przypadku, gdy Wykonawca będzie polegał na zasobach innych podmiotów; c) pełnomocnictwo określające jego zakres w przypadku, gdy Wykonawcę reprezentuje pełnomocnik, d) pełnomocnictwo do reprezentowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego albo reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego Wykonawców występujących wspólnie (w tym: konsorcja, spółki cywilne) w przypadku wspólnego ubiegania się o udzielenie niniejszego zamówienia.*

Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 27 października 2017 roku o godzinie 12.00. Do upływu terminu składania ofert złożono 6 ofert. Złożone oferty określały wykonanie zamówienia za ceny:

1. ING BANK ŚLĄSKI S.A. – 1.490.520,10 zł,

2. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA Regionalne Centrum Korporacyjne w Łodzi – 1.298.036,73 Zł,
3. Bank Spółdzielczy w Piasecznie – 1.145.235,37 zł,
4. Bank Polska Kasa Opieki S.A. Centrum Korporacyjne w Łodzi – 1.445.796,73 zł,
5. Bank Spółdzielczy w Skierniewicach – 1.099.339,95 zł,
6. Bank Spółdzielczy w Sochaczewie – 1.170.033,53 zł.

Wszystkie oferty zawierały dokumenty, o których mowa w przytoczonym powyżej punkcie 1 części VII specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Zgodnie z punktem 3 – dokumenty składane na wezwanie zamawiającego (art. 26 ust. 2 Pzp) ww. części VII SIWZ: Zamawiający przed udzieleniem zamówienia może wezwać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 10 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 Pzp: 1) W celu potwierdzenia braku podstaw do wykluczenia: aktualny odpis z właściwego rejestru lub z centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru lub ewidencji, w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia na podstawie art. 24 ust. 5 pkt 1 Pzp, wystawiony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert. 2) W celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu: zezwolenia na prowadzenie działalności bankowej na terenie Polski, a także realizację usług objętych przedmiotem zamówienia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2016 r., Poz. 1988 z późn. zm.), a w przypadku określonym w art. 178 ust. 1 teże ustawy inny dokument potwierdzający rozpoczęcie działalności przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 193 Prawo bankowe.

Zamawiający nie wezwał wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, do przedłożenia wskazanych dokumentów. Pismem z dnia 9 lipca 2018 roku kontrolujący zwrócili się do Burmistrza Miasta Łowicza Krzysztofa Kalińskiego z prośbą o wyjaśnienie dlaczego zamawiający nie wezwał wykonawcy do złożenia ww. dokumentów. W dniu 10 lipca 2018 roku Burmistrz Miasta Łowicza poinformował: *Zamawiający zażądał od potencjalnego Wykonawcy potwierdzenia braku podstaw do wykluczenia i spełnienia warunków udziału w postępowaniu (art. 25 ust. 1 pkt. 1 i 3), które zostały złożone przez Wykonawcę w trybie art. 25a. Jednocześnie dokumenty i oświadczenia dotyczące odpisu z właściwego rejestru w związku z działalnością bankową są możliwe do uzyskania przez Zamawiającego za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych – art. 26 ust. 6. W związku z powyższym nie było konieczne wezwanie Wykonawcy do złożenia dokumentów, o których mowa w piśmie z dnia 09 lipca 2018.*

Pismo inspektorów kontroli z dnia 9 lipca 2018 roku oraz odpowiedź Burmistrza Miasta Łowicza Krzysztofa Kalińskiego z dnia 10 lipca 2018 roku **stanowią załącznik nr 8 protokołu kontroli.**

W dniu 27 października 2017 roku członkowie komisji przetargowej złożyli oświadczenia stosownie do art. 17 ustawy Prawo zamówień publicznych. **Informacja z otwarcia ofert została zamieszczona na stronie internetowej w dniu 6 listopada 2017 roku, tj. 10 dni po otwarciu ofert. Powyższe narusza art. 86 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym niezwłocznie po otwarciu ofert zamawiający zamieszcza na stronie internetowej informacje dotyczące: 1) kwoty, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia; 2) firm oraz adresów wykonawców, którzy złożyli oferty w terminie; 3) ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach.** W dniu 8 listopada 2017 roku Bank Spółdzielczy w Skierniewicach złożył oświadczenie o braku przynależności do grupy kapitałowej.

W dniu 6 listopada 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza podjął zarządzenie w sprawie przyjęcia wniosku komisji przetargowej i zatwierdzenia wyboru wykonawcy na „Udzielenie i obsługę kredytu długoterminowego na sfinansowanie w 2017 roku planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów Gminy Miasta Łowicz”. Jako wybraną ofertę wskazano ofertę Banku Spółdzielczego w Skierniewicach. Tego samego dnia przekazano wykonawcom (mailem) zawiadomienie o wynikach postępowania. Informacja o wynikach postępowania została zamieszczona na stronie internetowej w dniu 6 listopada 2017 roku.

W dniu 28 listopada 2017 roku Miasto Łowicz reprezentowane przez Burmistrza Miasta Krzysztofa Jana Kalińskiego, przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta Arkadiusza Podsędką zawarło umowę z Bankiem Spółdzielczym w Skierniewicach, której przedmiotem było udzielenie kredytu długoterminowego w kwocie 13.630.000,00 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie w 2017 roku planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów Gminy Miasta Łowicz. Kredyt został udzielony na okres 85 miesięcy tj. od 28 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2024 roku. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało przekazane Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej w dniu 30 listopada 2017 roku oraz opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2017/S231-482229 z dnia 1 grudnia 2017 roku. Kredyt w wysokości 13.630.000,00 zł wpłynął na rachunek bankowy Miasta Łowicza w dniu 1 grudnia 2017 roku.

AKTA KONTROLI [II] strony 7-21: Kserokopia specyfikacji istotnych warunków zamówienia z dnia 15 września 2017 roku.

Pożyczka zaciągnięta w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi – umowa nr 309/OW/P/2017 z dnia 7 września 2017 roku

Rada Miejska w Łowiczu podjęła w dniu 27 kwietnia 2017 roku uchwałę nr XL/265/2017 w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki w roku budżetowym 2017 z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w kwocie 512.230,00 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy w roku 2017 w związku z realizacją zadania inwestycyjnego „Budowa ul. Polnej i Niciarnianej”.

Uchwałę nr III/107/2017 z dnia 22 maja 2017 roku Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi wydała pozytywną opinię co do możliwości spłaty pożyczki długoterminowej planowanej do zaciągnięcia w 2017 roku przez Miasto Łowicz w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w wysokości 513.230,00 zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu wynikającego z uchwały budżetowej na 2017 rok, związanego z wydatkami inwestycyjnymi ujętymi w budżecie.

W dniu 7 września 2017 roku Miasto Łowicz reprezentowane przez Burmistrza Miasta Krzysztofa Jana Kalińskiego przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta Arkadiusza Podsędką zawarło umowę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, której przedmiotem było udzielenie pożyczki na dofinansowanie zadania: „Budowa kanalizacji deszczowej w ulicy Polnej i Niciarnianej w Łowiczu” w kwocie 312.816,00 zł. Spłata pożyczki miała nastąpić do dnia 31 grudnia 2022 roku. Kwota pożyczki miała być przekazywana sukcesywnie w terminie do dnia 31 października 2017 roku. W dniu 7 grudnia 2017 roku zawarto aneks nr 1 do przedmiotowej umowy, na mocy którego zmieniono m.in. kwotę pożyczki – 268.631,00 zł oraz termin przekazania – 31 grudnia 2017 roku. Pożyczka wpłynęła na rachunek bankowy Miasta Łowicza w dniu 15 grudnia 2017 roku.

Na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów (art. 89 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych)

Zaciągnięty przez kontrolowaną jednostkę kredyt z przeznaczeniem na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów oraz sfinansowanie planowanego deficytu Miasta Łowicza został opisany powyżej.

Na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 89 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych)

W roku 2017 kontrolowana jednostka nie zaciągnęła kredytu z przeznaczeniem na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu.

Na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy o finansach publicznych).

Miasto Łowicz w roku 2017 nie zaciągało kredytów i pożyczek z przeznaczeniem na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Udzielone gwarancje i poręczenia – 2012 - 2017 rok

Miasto Łowicz w roku 2017 oraz w latach wcześniejszych nie udzielało gwarancji i poręczeń.

Wyemitowane papiery wartościowe

Miasto Łowicz w roku 2017 nie emitowało papierów wartościowych, jak również nie posiadało zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych w latach wcześniejszych.

Posiadane akcje i udziały w spółkach prawa handlowego. Wnoszenie i wycena aportów rzeczowych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku jak również na dzień 31 grudnia 2017 roku konto 030 wykazywało saldo Wn w wysokości 3.957.000,00 zł. Powyższą kwotę stanowiły udziały w spółce prawa handlowego, tj. Zakładzie Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Łowiczu - 3.957 udziałów po 1.000,00 zł każdy, co stanowiło 48,98% udziałów ogółem.

Stan zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego – 2016 - 2017 rok

Zadłużenie Miasta Łowicz na dzień 31 grudnia 2016 roku (zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z) stanowiło 21.083.344,00 zł na które składały się zobowiązania wobec sektora finansów publicznych w wysokości 2.101.812,00 zł, zobowiązania wobec banków w wysokości 17.681.532,00 zł oraz zobowiązania wobec przedsiębiorstw niefinansowych w wysokości 1.300.000,00 zł. Stan zadłużenia Miasta Łowicza na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z, wynosił 23.733.874,00 zł. Na powyższą kwotę składały się: zobowiązania wobec sektora finansów publicznych – 1.032.186,00 zł, zobowiązania wobec banków 22.101.688,00 zł, zobowiązania wobec przedsiębiorstw niefinansowych – 600.000,00 zł. Zobowiązania Miasta Łowicza, wpływające na zadłużenie, w latach 2016-2017 przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Podmiot udzielający kredytu/pożyczki i nr umowy	Data zaciągnięcia zobowiązania	Kwota zaciągniętego zobowiązania	Okres spłaty	Kwota pozostała do spłaty na dzień 31.12.2016	Kwota pozostała do spłaty na dzień 31.12.2017
1.	Likwidator CZSR „SCh”	12.11.2014	3.500.000,00	10.04.2018	1.300.000,00	600.000,00
2.	B.S. Pa Co Bank – 68/KO/OP/2015	12.08.2015	4.655.376,00	30.12.2019	3.491.532,00	2.327.688,00
3.	Bank Spółdzielczy w Skierniewicach – 1/JST/070/17	28.11.2017	13.630.000,00	31.12.2024	-	13.630.000,00
4.	BGK S.A. – 13/1852	30.09.2013	7.940.000,00	31.12.2019	4.640.000,00	120.000,00

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

5.	BSZŁ Łowicz – 113/13/16	21.11.2016	7.530.000,00	31.12.2021	7.530.000,00	6.024.000,00
6	WFOŚiGW w Łodzi – 280/OA/PD/2015	25.08.2015	108.887,00	31.10.2019	81.667,00	54.447,00
7	WFOŚiGW w Łodzi – 436/OW/P/2015	02.10.2015	672.000,00	31.12.2019	504.000,00	336.000,00
8	WFOŚiGW w Łodzi – 277/OW/P/2016	01.09.2016	181.621,00	31.12.2021	181.621,00	145.296,80
9	WFOŚiGW w Łodzi – 278/OW/P/2016	01.09.2016	90.000,00	31.12.2021	90.000,00	72.000,00
10	WFOŚiGW w Łodzi – 36/OA/PD/2016	02.06.2016	57.500,00	31.10.2021	57.500,00	46.000,00
11	WFOŚiGW w Łodzi – 276/OW/P/2016	01.09.2016	137.264,00	31.10.2021	137.264,00	109.811,20
12	WFOŚiGW w Łodzi – 309/OW/P/2017	07.09.2017	268.631,00	31.12.2022	-	268.631,00
13	WFOŚiGW w Łodzi – U14024/07095 o umorzenie	09.07.2014	1.049.760,00	31.12.2017	1.049.760,00	-
14	PEKAO S.A. – ŁCK/I/13/2014/23530937	17.10.2014	1.700.000,00	31.12.2019	1.020.000,00	-
15	ING S.A – 894/2012/00000050	08.10.2012	3.500.000,00	30.11.2017	1.000.000,00	-
SUMA					21.083.344,00	23.733.874,00

Kontrolujący ustalili, że w wierszu E2.2 kredyty i pożyczki długoterminowe, kolumnie 12 – przedsiębiorstwa niefinansowe sprawozdania Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału 2016 roku wykazano kwotę 1.300.000,00 zł. W tożsamej pozycji sprawozdania Rb-Z na koniec IV kwartału 2017 roku wykazano kwotę 600.000,00 zł. Powyższe kwoty stanowiły zobowiązanie pozostające na koniec odpowiednio roku 2016 i 2017 z tytułu nabycia na raty nieruchomości zabudowanej położonej w Łowiczu przy ulicy Kaliskiej 5 na mocy aktu notarialnego Repertorium A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku (nabycie nieruchomości zostało szczegółowo opisane w dalszej części protokołu). Uwzględnienie przedmiotowego zobowiązania w pozycji kredyty i pożyczki sprawozdania Rb-Z było zgodne z § 2 ust 1 pkt 2 załącznika nr 9 (instrukcja sporządzania sprawozdań) do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 1774), zgodnie z którym w układzie przedmiotowym sprawozdania Rb-Z prezentowane są zobowiązania, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 72 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, wynikające z tytułów dłużnych: kredyty i pożyczki – rozumiane jako zobowiązania wynikające z zaciągniętych kredytów i pożyczek, jak również z umów sprzedaży, w których cena jest płatna w ratach (tzw. sprzedaż na raty), umów leasingu zawartych z producentem lub finansującym, w których ryzyko i korzyści z tytułu własności są przeniesione na korzystającego z rzeczy (tzw. leasing finansowy), a także z umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż

rok, związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu (...).

Kontrolujący ustalili jednak, że zobowiązanie z tytułu nabycia nieruchomości na raty, w wysokości 1.300.000,00 zł na koniec 2016 roku i 600.000,00 zł na koniec 2017 roku nie zostało wykazane w ewidencji księgowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu, co narusza art. 24 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 2342 ze zm.), zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Powyższe oznacza również niezgodność sprawozdania jednostkowego Rb-Z z ewidencją księgową Urzędu Miejskiego w Łowiczu, co stanowi naruszenie § 4 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, zgodnie z którym w ramach sprawozdań Rb-Z, Rb-UZ, Rb-N i Rb-UN wprowadza się następujące rodzaje sprawozdań: 1) sprawozdanie jednostkowe – sporządzane przez kierownika jednostki sporządzającej takie sprawozdanie na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki.

Konsekwencją niewykazania zobowiązania w ewidencji księgowej było również jego niewykazanie w bilansie Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz w skonsolidowanym bilansie Miasta Łowicza.

Sposób ewidencji księgowej zakupu nieruchomości położonej w Łowiczu przy ulicy Kaliskiej 5 przedstawił w informacji z dnia 24 maja 2018 roku Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podśudek:

- 27.11.2014 zapłacono zaliczkę w kwocie 500.000,00 zł na poczet ceny sprzedaży, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 080/201, 201/130, klasyfikacja budżetowa 70005 § 6050

- 02.02.2015 r. zapłacono drugą ratę w kwocie 1.500.000,00 zł, zaksięgowano na kontach 080/240

- 27.02.2015 roku zgodnie z aktem notarialnym nr 554/2015 z dnia 05.02.2015 przyjęto nieruchomości na stan środków trwałych, zgodnie z dokumentem OT z dnia 27.02.2015 r.:

OT nr GGPP.4/2015 – 1.600.550,70 zł,

OT nr GGPP.5.2015 – 72.516,75 zł,

OT nr GGPP.6.2015 – 2.005.488,58 zł,

OT nr GGPP.7.2015 – 7.354,23 zł,

OT nr GGPP.8.2015 – 57.446,00 zł,

OT nr GGPP.9.2015 – 139.457,68 zł,

OT nr GGPP.10.2015 – 15.070,27 zł,

OT nr GGPP.11.2015 – 107.470,79 zł

na łączną kwotę 4.005.355,00 zł, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 011/080, 011/800.

- zgodnie z zarządzeniem nr 63/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27.02.2015 r. powierzono administrowanie nieruchomością zabudowaną położoną w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu zgodnie z dokumentami PT:

PT nr GGPP/2/2015 – 1.199.031,70 zł

PT nr GGPP/3/2015 – 2.005.488,58 zł

PT nr GGPP/4/2015 – 7.354,23 zł

PT nr GGPP/5/2015 – 57.446,00 zł

PT nr GGPP/6/2015 – 139.457,68 zł

PT nr GGPP/7/2015 – 15.070,27 zł

PT nr GGPP/8/2015 – 107.470,79 zł

w ewidencji księgowej ujęto na kontach 800/011

- 02.02.2015 r. zapłacono trzecią ratę w kwocie 700.000,00 zł, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 080/240, 240/130, klasyfikacja budżetowa 70005 § 6050

- 12.01.2017 r. zapłacono czwartą ratę w kwocie 700.000,00 zł, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 080/240, 240/130, klasyfikacja budżetowa 70005 § 6050. Wyksięgowano z kosztów inwestycyjnych kwotę 1.400.000,00 zł, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 800/080.

- 04.04.2018 r. zapłacono piątą ratę w kwocie 600.000,00 zł, w ewidencji księgowej ujęto na kontach 080/240, 240/130, klasyfikacja budżetowa 70005 § 6050 (wykazano w zobowiązaniach w sprawozdaniu Rb-28S za I kwartał 2018 r.).

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza z dnia 24 maja 2018 roku dotyczące zakupu nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 **stanowią załącznik nr 9 protokołu kontroli.**

Zaewidencjonowanie, w roku 2015, środka trwałego na kontach 011/800 spowodowało, że nie zostały wykazane zobowiązania z tytułu rozłożenia na raty zapłaty za wyżej wymienioną nieruchomość. Wskazana ewidencja byłaby zasadna w przypadku nieodpłatnego otrzymania środka trwałego.

W dniu podpisania aktu notarialnego Miasto Łowicz stało się właścicielem przedmiotowej nieruchomości, zatem niezapłacona kwota wynikająca z aktu notarialnego powinna zwiększyć wartość środka trwałego w budowie Wn 080 Ma 240 w wysokości 2.000.000,00 zł. Następnie nieruchomość winna zostać przyjęta na stan środków trwałych zapisem Wn 011 Ma 080. Natomiast płatność rat w latach kolejnych powinna zmniejszać zobowiązanie wykazane na koncie 240 – zapis Wn 201 (240) Ma 130.

Przyjęta przez kontrolowaną jednostkę metoda ewidencji doprowadziła nie tylko do niewykazania zobowiązania wynikającego z rozłożenia na raty ceny nieruchomości – z chwilą zapłaty rat w roku 2015, 2017 i 2018 zwiększano wartość środków trwałych w budowie, pomimo, że przedmiotowa nieruchomość została już faktycznie przyjęta na stan środków trwałych i przekazana Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej. Zapłacone w roku 2015 i 2017 raty zawiązywały wartość środków trwałych w budowie o 1.400.000,00 zł, a ich wyksięgowanie z konta 080 w korespondencji z kontem 800, w roku 2017, spowodowało bezpodstawne zmniejszenie funduszu jednostki o 1.400.000,00 zł.

Część nieruchomości położonych przy ulicy Kaliskiej 5 została zdjęta z ewidencji środków trwałych w dniu 27 lutego 2015 roku w związku z powierzeniem ich administrowania Zakładowi Gospodarki Komunalnej. Powierzenie administrowania nieruchomością jednostce budżetowej nie stanowi podstawy do zdjęcia środka trwałego z ewidencji księgowej Urzędu – co zostało szczegółowo opisane w dalszej części protokołu (gospodarka nieruchomościami).

AKTA KONTROLI [III] strony 22-100: Kserokopie: dowodów OT z dnia 27 lutego 2015 roku, protokołu wydania nieruchomości z dnia 25 lutego 2015 roku, aktu notarialnego z dnia 5 lutego 2015 roku, dowodów PT z dnia 27 lutego 2015 roku, zarządzenia nr 63/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27 lutego 2015 roku, potwierdzenia zapłaty poszczególnych rat z tytułu nabycia nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej 5, sprawozdań jednostkowych Rb-Z Urzędu Miejskiego w Łowiczu za poszczególne kwartały 2016 i 2017 roku.

Splata zaciągniętych zobowiązań - w szczególności z tytułu kredytów i pożyczek

Kontrolę terminowości spłat kredytów i pożyczek w roku 2017 przeprowadzono na podstawie przelewów dokumentujących spłaty poszczególnych rat zobowiązań i ewidencji księgowej kont 134 i 260, w konfrontacji z postanowieniami wynikającymi z podpisanych umów. Kontrolą objęto wszystkie kredyty i pożyczki, których raty przypadały do spłaty w 2017 roku. Terminowość spłaty zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów przedstawiono w tabeli *stanowiącej załącznik nr 10 protokołu kontroli*.

Stwierdzono nieterminową zapłatę rat poszczególnych kredytów i pożyczek, których termin płatności upływał w dniu 30 kwietnia 2017 roku, tj.:

Oznaczenie zobowiązania	Umowny termin płatności	Data zapłaty	Kwota zapłaty w złotych
Kredyt w ING Banku Śląskim S.A. umowa z dnia 8 października 2012 roku nr 894/2012/00000050/00	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	90.909,00
Kredyt w Banku Polska Kasa Opieki S.A. umowa z dnia 17 października 2014 roku nr ŁCK/I/13/2014/23530937	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	28.333,00
Kredyt w Banku Spółdzielczym Towarzystwo Oszczędnościowo – Pożyczkowe PA-CO-BANK w Pabianicach umowa z dnia 12 sierpnia 2015 roku nr 68/KO/OP/2015	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	96.987,00
Kredyt w Banku Gospodarstwa Krajowego umowa z dnia 30 września 2013 roku nr 13/1852	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	193.333,00
Kredyt w Banku Spółdzielczym Ziemi Łowickiej w Łowiczu umowa z dnia 21 listopada 2016 roku nr 113/13/16	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	125.500,00
Pożyczka z WFOŚiGW w Łodzi umowa z dnia 25 sierpnia 2015 roku nr 280/OA/PD/2015	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	6.805,00
Pożyczka z WFOŚiGW w Łodzi umowa z dnia 2 czerwca 2016 roku nr 36/OA/PD/2016	30.04.2017 r.	04.05.2017 r.	2.875,00

Z powyższego tytułu banki naliczyły odsetki karne w łącznej wysokości 286,68 zł.

W pozostałym zakresie stwierdzono terminową realizację zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek. Kontrolowana jednostka dokonała dodatkowo, w dniu 28 grudnia 2017 roku, wcześniejszej spłaty rat: 1) kredytu zaciągniętego w Banku Gospodarstwa Krajowego umową z dnia 30 września 2013 roku nr 13/1852 w wysokości 2.200.000,00 zł, 2) kredytu zaciągniętego w Banku Polska Kasa Opieki S.A. umową z dnia 17 października 2014 roku nr ŁCK/I/13/2014/23530937 w wysokości 680.000,00 zł. Powyższe spłaty potwierdzał wyciąg bankowy nr 250 z dnia 28 grudnia 2017 roku.

III. EWIDENCJA KSIĘGOWA. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

1. OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI. ZABEZPIECZENIE DANYCH PRZETWARZANYCH W SYSTEMACH INFORMATYCZNYCH.

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie Miejskim w Łowiczu obowiązywało zarządzenie nr 470/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie zasad (polityki) rachunkowości dla Budżetu Miasta Łowicz, zasad (polityki) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej. Wspomniane zarządzenie zawierało następujące załączniki: [1] zasady (polityka) rachunkowości dla Budżetu Miasta Łowicz, [2] Zasady (polityka) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej, [3] dokumentacja systemu finansowo-księgowego organu, [4] dokumentacja systemu finansowo-księgowego jednostki budżetowej. Do przedmiotowej polityki rachunkowości wprowadzono zmiany następującymi zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza: nr 464/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku,

[2] nr 458/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku, [3] nr 515/2017 z dnia 29 grudnia 2017 roku.

Wymienione wyżej zasady rachunkowości:

- opisywały w języku polskim przyjęte przez jednostkę zasady rachunkowości,
- określały rok obrotowy, którym był rok budżetowy trwający od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia, podzielony na okresy sprawozdawcze - najkrótszym okresem sprawozdawczym określono miesiąc,
- opisywały metody wyceny aktywów i pasywów oraz sposób ustalenia wyniku finansowego,
- zawierały wykaz i sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- zawierały wykaz i zasady funkcjonowania kont dla budżetu Miasta Łowicz,
- zawierały wykaz i zasady funkcjonowania kont jednostki budżetowej - Urzędu Miejskiego w Łowiczu,
- opisywały system przetwarzania danych - w tym wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe, wykaz programów systemu informatycznego, wykaz jego funkcji, opis algorytmów, parametrów aplikacji, opis mechanizmów ochrony i kontroli spójności.

Księgi rachunkowe zarówno dla organu jak i urzędu prowadzone były przy użyciu systemu komputerowego OTAGO@FKORG (system finansowo - księgowy dotyczący organu) i OTAGO@FKJB (system finansowo - księgowy dotyczący jednostki budżetowej). Na system OTAGO@FKORG składały się następujące moduły składowe: SŁOWNIKI, ZARZĄDZANIE ŚRODKAMI PIENIĘŻNYMI/ANALIZA DANYCH, SPORZĄDZANIE BILANSÓW, SPRAWOZDANIA BUDŻETOWE. Wykaz podsystemów i modułów systemu informatycznego Finansowo-Księgowego Jednostki Budżetowej wskazywał, że do prowadzenia ksiąg rachunkowych stosowane są następujące podsystemy: FKJB (podsystem finansowo-księgowy jednostki budżetowej), WPBUD (podsystem obsługi wpływów budżetowych), WYBUD (podsystem obsługi wydatków budżetowych), ST (podsystem obsługi środków trwałych), GM (podsystem obsługi gospodarki materiałowej), PŁACE (podsystem płacowy), WPBUD (podsystem windykacji wpływów budżetowych), WIND (podsystem windykacji podatków i opłat lokalnych), FK_PLAN (podsystem rejestracji planu jednostki budżetowej), SWR (podsystem obsługi świadczeń rodzinnych), OFA (podsystem obsługi funduszu alimentacyjnego), FK_ORG (podsystem obsługi finansowo-księgowej organu budżetowego), GRU (podsystem obsługi rejestru umów) i KASA (podsystem obsługi kasy gotówkowej i bezgotówkowej);

Analiza aktów wewnętrznych regulujących politykę rachunkowości wykazała, iż przyjęte zasady rachunkowości wyczerpują postanowienia art. 10 ustawy o rachunkowości.

2. URZĄDZENIA KSIĘGOWE

Analiza stosowanych przez Urząd Miasta Łowicza urządzeń księgowych, zarówno dla organu jak i dla jednostki, przeprowadzona została w oparciu o wydruki zestawień obrotów i sald sporządzonych za rok 2016 oraz wydruki z poszczególnych kont syntetycznych i analitycznych w zakresie kontroli prawidłowości sporządzonych bilansów organu i jednostki za rok 2016.

Księgi rachunkowe jednostki i organu obejmują zbioru zapisów księgowych, obrotów i sald, które tworzą:

- a) dziennik,
- b) księga główna,
- c) księgi pomocnicze,
- d) zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych,
- e) wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz).

Księgi rachunkowe prowadzone były odrębnie dla budżetu (organ) oraz urzędu miasta (jednostka budżetowa).

Weryfikację prawidłowości dokonywania zapisów w ewidencji księgowej oparto na zapisach dokonanych w dzienniku jednostki budżetowej – pozycje od nr 6370 do numeru 11318. Analiza wymienionych operacji księgowych wykazała, że:

- każdy zapis wskazuje kwotę i datę jego dokonania, oznaczenie kont, na których ewidencjonowano przedmiotowe operacje (dekretacja, klasyfikacja budżetowa) oraz krótką i zrozumiałą treść operacji,
- na dowodach księgowych zamieszczono numerację, która umożliwiła ich weryfikację z zapisami w księgach rachunkowych,
- numeracja dziennika zachowywała ciągłość,
- **stwierdzono, że zapisy księgowe zarówno w dzienniku, jak i w księdze głównej, nie były uporządkowane chronologicznie, co było sprzeczne z art. 14 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym. Bez względu na technikę prowadzenia ksiąg rachunkowych dziennik powinien umożliwiać uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej. Ponadto w myśl art. 15 ust. 2 przedmiotowej ustawy zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej. Art. 24 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy wskazuje, że księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzenie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych,**
- dowody księgowe były wolne od błędów rachunkowych, sprawdzone merytorycznie przez pracowników odpowiedzialnych za poszczególny zakres działań, natomiast pod względem formalno-rachunkowym przez pracowników Wydziału Finansowego, upoważnionych do wykonywania tych czynności,
- kompletność i rzetelność dokumentów dotyczących danej operacji oraz zgodność wydatków z planem finansowym potwierdził na wymienionych dokumentach Skarbnik Miasta.

3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ I BILANS JEDNOSTKI. ZGODNOŚĆ DANYCH WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIACH BUDŻETOWYCH Z EWIDENCJĄ KSIĘGOWĄ

Kontrolą objęto sprawozdania sporządzone za 2016 rok, w tym:

- Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.
- Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.
- Rb-Z – sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2016 roku – sprawozdanie opisano we wcześniejszej części protokołu – stan zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego.
- Rb-NDS – roczne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

- Rb-PDP – roczne sprawozdanie o wykonaniu dochodów podatkowych na koniec 2016 roku.

Sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych JST za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Zgodnie z korektą nr 6 (z dnia 19 maja 2018 roku) do sprawozdania Rb-27S sporządzonego za 2016 rok dochody wykonane wykazane w kolumnie 7 sprawozdania wynosiły 108.495.724,49 zł. Tożsame dane wykazano w sprawozdaniu Rb-NDS – kwartalnym sprawozdaniu o nadwyżce/deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku. **Powyższe dane były niezgodne z ewidencją księgową, konkretnie z obrotami strony Ma konta 901, które przed przeksięgowaniem na konto 961 – wynik finansowy wynosiły 108.495.542,29 zł.** Przyczyna powyższej różnicy została opisana w dalszej części protokołu, dotyczącej bilansu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego Gminy Miasta Łowicza za 2016 rok.

Sprawozdanie RB-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do 31 grudnia 2016 roku.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28S sporządzonym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku plan wydatków po zmianach wynosił 110.891.735,38 zł, a wykonanie 106.366.022,73 zł. Powyższe dane zgodne były z kwotą wykazaną w pkt B sprawozdania Rb-NDS – kwartalnego sprawozdania o nadwyżce/deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku. Porównanie danych z ewidencją księgową organu wykazało, że przed przeksięgowaniem na konto 961, saldo Wn konta 902 wynosiło 106.205.444,10 zł a saldo Wn konta 903 – 160.578,63 zł.

Sprawozdanie RB-NDS kwartalne sprawozdanie o nadwyżce i deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do 31 grudnia 2016 roku.

Kwoty wykazane w sprawozdaniu Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, w części plan dochodów po zmianach (107.465.725,38 zł) oraz wykonane dochody (108.495.724,49 zł) zgodne były z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, w kolumnie 4 „plan po zmianach” oraz w kolumnie 7 „dochody wykonane wpływy minus zwroty”. **Zatem wykonane dochody wykazane w sprawozdaniu Rb-NDS były niezgodne z ewidencją księgową.** Wskazana w weryfikowanym sprawozdaniu kwota zaplanowanych wydatków (110.891.735,38 zł) i kwota wykonania (106.366.022,73 zł), była zgodna z kwotami wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28S w kolumnie „plan po zmianach” (kol. 4) oraz „wydatki wykonane” (kol.6). W pozycji C przedmiotowego sprawozdania wykazano nadwyżkę budżetową w wysokości 2.129.701,76 zł. Na wykonane przychody w kwocie 8.852.074,42 zł składały się przychody z zaciągniętych kredytów i pożyczek w kwocie 7.996.385,00 zł (kwota zgodna z sumą obrotów Ma kont 134 – 7.530.000,00 zł i 260 – 466.385,00 zł) oraz wolne środki w kwocie 855.689,42 zł. Rozchody w wysokości 5.799.064,00 zł wynikały ze spłaconych kredytów i pożyczek i były zgodne z sumą obrotów Wn kont 134 – 5.603.844,00 zł i 260 – 195.220,00 zł.

Bilans organu z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Prawidłowość wykazywania danych w bilansie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sprawdzono na podstawie bilansu sporządzonego wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku. Bilans zamknął się sumą bilansową aktywów i pasywów w wysokości 6.932.885,05 zł. Bilans z wykonania budżetu Miasta Łowicza na dzień 31 grudnia 2016 roku podpisany został przez Burmistrza Miasta Krzysztofa Jana Kalińskiego oraz Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podsędką.

W wyniku analizy bilansu organu stwierdzono:

AKTYWA	Saldo konta	PASYWA	Saldo konta
I. Środki pieniężne	6.064.893,98	I. Zobowiązania	19.937.906,24

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

1. Środki pieniężne	6.064.893,98	1. Zobowiązania finansowe	19.783.344,00 (suma poniższych sald 1.1.+1.2.)
1.1. Środki pieniężne budżetu	5.904.315,35 (saldo Wn konta 133)	1.1. Krótkoterminowe (do 12 miesięcy)	0,00
1.2. Pozostałe środki pieniężne	160.578,63 (saldo Wn konta 135)	1.2. Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	19.783.344,00 (saldo Ma konta 134 i 260 bez odsetek)
II. Należności i rozliczenia	803.399,03 (suma poniższych sald)	2. Zobowiązania wobec budżetów	154.355,57
1. Należności finansowe	0,00	3. Pozostałe zobowiązania	206,67 (saldo Ma konta 140 i 240)
1.1. Krótkoterminowe (do 12 miesięcy)	0,00	II. Aktywa netto budżetu	- 14.440.053,19 (suma poniższych sald)
1.2. Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	0,00	1. Wynik wykonania budżetu (+, -)	2.129.701,76
2. Należności od budżetów	803.399,03	1.1. Nadwyżka budżetu (+)	2.290.280,39
3. Pozostałe należności i rozliczenia	0,00	1.2. Deficyt budżetu (-)	0,00
		1.3. Niewykonane wydatki (-)	- 160.578,63 (obroty Wn konta 903)
		2. Wynik na operacjach niekasowych (+, -)	0,00
		3. Rezerwa na niewygasające wydatki	160.578,63 (saldo Ma konta 904)
		4. Środki z prywatyzacji	0,00
		5. Skumulowany wynik budżetu (+, -)	- 16.730.333,58 (Saldo Wn konta 960 (-))
III. Inne aktywa	64.592,04 (saldo Wn kont 222 i 223)	III. Inne pasywa	1.435.032,00 (saldo Ma konta 909)
Suma aktywów	11.726.358,97	Suma pasywów	11.726.358,97

Kontrolujący stwierdzili następujące nieprawidłowości:

- w pozycji pozostałe środki pieniężne wykazano środki pieniężne zgromadzone na rachunku środków na niewygasające wydatki (saldo końcowe Wn konta 135). Wskazane środki należy wykazać w pozycji I.1. bilansu „Środki pieniężne budżetu”. W wierszu I.2. „Pozostałe środki pieniężne” powinny być wykazywane środki ujęte na koncie 133 ale nie dotyczące budżetu Miasta, jak np. błędnie wpłacone kwoty, środki niewykorzystanych dotacji, które podlegają zwrotowi do budżetu państwa, dochody należne budżetowi państwa z tytułu administracji zleconej. Wskazana pozycja obejmuje również środki pieniężne w drodze, ujęte na koncie 140,
- w pozycji III „Inne aktywa” wykazano kwotę 64.592,04 zł, na którą składało się saldo Wn konta 222 w wysokości 66.797,03 zł oraz saldo Wn konta 223 w wysokości minus 2.204,99 zł. Saldo końcowe Wn kont 222 i 223 winno być wykazane w pozycji II.3. „Pozostałe należności i rozliczenia”. Obowiązujące w roku 2016 i 2017 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity, Dz.U. z 2017 r., poz. 760 ze zm.)¹¹ dopuszczało występowanie na koncie 223 jedynie salda Wn, które oznacza stan przelanych środków na rachunki bieżące jednostek budżetowych, lecz niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych. Saldo Wn ze znakiem minus na koncie 223 oznacza w rzeczywistości występowanie salda Ma na przedmiotowym koncie w wysokości 2.204,99 zł, co jest sprzeczne z ww. rozporządzeniem. Ujemne saldo na koncie 223 związane było z rozliczeniami z Urzędem Miejskim w Łowiczu, co opisano poniżej, przy kontroli bilansu urzędu,
- w pozycji I.3. pasywów „Pozostałe zobowiązania” wykazano saldo Ma konta 240 w wysokości 0,01 zł oraz saldo Ma konta 140 w wysokości 206,66 zł. Zgodnie z ww. rozporządzeniem konto 140 – Środki pieniężne w drodze służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze w tym: 1) środków otrzymanych z innych budżetów w przypadku, gdy środki te zostały przekazane w poprzednim okresie sprawozdawczym i są objęte wyciągiem bankowym z datą następnego okresu sprawozdawczego, 2) kwot wpłacanych przez inkasentów za pośrednictwem poczty lub bezpośrednio do banku z tytułu dochodów budżetowych w przypadku potwierdzenia wpłaty przez bank w następnym okresie sprawozdawczym, 3) przelewów dochodów budżetowych zrealizowanych przez bank płatnika w okresie sprawozdawczym i objętych wyciągami bankowymi z rachunku bieżącego budżetu w następnym okresie sprawozdawczym. Stosownie do przyjętej techniki księgowania środki pieniężne w drodze mogą być ewidencjonowane na bieżąco lub tylko na przełomie okresów sprawozdawczych. Na stronie Wn konta 140 ujmuje się zwiększenia stanu środków pieniężnych w drodze, a na stronie Ma – zmniejszenia stanu środków pieniężnych w drodze. Konto 140 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych w drodze. Zatem przedmiotowe rozporządzenie nie dopuszcza występowania salda Ma na wskazanym koncie. Analiza operacji księgowych wykazała, że przedmiotowe saldo wynikało z błędnie zaewidencjonowanych otrzymanych odsetek od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym prowadzonym dla wydatków niewygasających: Wpływ odsetek w wysokości

¹¹ Analogiczny zapis zawiera obowiązujące obecnie rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1911).

206,66 zł na wydzielony dla wydatków niewygasających rachunek bankowy zaewidencjonowano na kontach Wn 135 Ma 240. Następnie przelew odsetek z wydzielonego rachunku na konto organu zaksięgowano Wn 240 Ma 135 a ich wpływ na rachunek bankowy organu Wn 133 Ma 140. Powyższa ewidencja spowodowała nie tylko występowanie salda Ma na koncie 140, ale również nieuwzględnienie odsetek jako dochodów budżetu – brak ewidencji na koncie 901. Zatem dochody Miasta Łowicza za 2016 rok zostały zaniżone o 206,66 zł,

- **pozycja II.1. pasywów „Wynik budżetu” wykazana w wysokości 2.129.701,76 zł jest niezgodna z saldem Ma konta 961, które wynosiło na dzień 31 grudnia 2016 roku 2.129.519,56 zł. Błędnie wykazany wynik budżetu wynikał z niezgodnego z ewidencją księgową wykazania nadwyżki budżetowej.** Wyjaśnienia dotyczące bilansu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego Gminy Miasta Łowicza za 2016 rok złożył Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podsędek: *Wyjaśnienie dotyczy pasywów poz. II.1.1. – Nadwyżka budżetu – stan na koniec roku. Kwota 2.290.280,39 zł ujęta w bilansie jest o 182,20 zł wyższa, niż wynika to z ksiąg rachunkowych. Błąd powstał przy naliczaniu sprawozdań Rb-27S z dochodów za 2016 rok. Dochody w sprawozdaniach 27s i NDS wykazano w kwocie 108.495.724,49 zł i taką kwotę ujęto do wyliczenia nadwyżki budżetu za 2016 rok w bilansie w poz. II.1.1. Natomiast z programu księgowego FKORG obroty na koncie 901 na koniec roku 2016 wynoszą 108.495.542,29 zł. Po weryfikacji ustalono, że kwota 182,20 zł wynika z błędnie zaksięgowanego sprawozdania Rb-27S ze Środowiskowego Domu Samopomocy (przekazane odsetki).*

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podśędka dotyczące bilansu z wykonania budżetu Gminy Miasta Łowicza za 2016 rok **stanowią załącznik nr 11 protokołu kontroli.**

AKTA KONTROLI [IV] strony 101-109: Kserokopia bilansu z wykonania budżetu Gminy Miasto Łowicz sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 roku, zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej prowadzonej dla budżetu Gminy Miasto Łowicz wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Bilans Urzędu Miasta Łowicza jako jednostki na dzień 31 grudnia 2016 roku

Weryfikacji bilansu Urzędu Miejskiego w Łowiczu dokonano na podstawie bilansu odzwierciedlającego stan na dzień 31 grudnia 2016 roku. Bilans podpisany został przez Burmistrza Miasta Krzysztofa Kalińskiego oraz Skarbnika Miasta Arkadiusza Podśędka. Kontroli poddano wszystkie pozycje bilansu w odniesieniu do wartości wynikających z sald kont prowadzonej ewidencji księgowej oraz ksiąg środków trwałych.

W wyniku przeprowadzonej analizy aktywów bilansu jednostki ustalono:

- wartość aktywów trwałych wynosiła 147.053.674,95 zł, zaś aktywów obrotowych – 4.512.308,24 zł,
- **wykazana w aktywach w pozycji A.I kwota 58.246,12 zł była niezgodna z ewidencją wartości niematerialnych i prawnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku. Zgodnie z przedmiotową ewidencją wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych (o wartości początkowej powyżej 3.500,00 zł) wynosiła 1.960.092,12 zł a ich umorzenie – 1.906.302,43 zł. Zatem wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na dzień 31 grudnia 2016 roku, tj. kwota jaka winna zostać wykazana w bilansie, wynosiła 53.789,69 zł.**

Wyjaśnienia dotyczące wykazania nieprawidłowej kwoty wartości niematerialnych i prawnych w bilansie Urzędu Miejskiego w Łowiczu wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku złożył, w dniu 12 czerwca 2018 roku, Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podśędek: *W 2016 roku do systemu ST (środki trwałe) wprowadzono wszystkie wartości niematerialne i prawne z podziałem na podgrupy: poniżej 3.500 zł (umarzane w 100%) oraz powyżej 3.500 zł (umarzane w 50% rocznie). System ST tworzy zestawienie sald, w którym wykazuje umorzenie danego roku. W związku z brakiem osoby*

odpowiedzialnej za prowadzenie ewidencji wartości niematerialnych i prawnych w systemie ST, oraz zmianą w 2016 roku osoby odpowiedzialnej za ewidencję środków trwałych w systemie ST, ustalono na dzień 31.12.2016 rok nieprawidłową wartość umorzenia całkowitego, którą zaksięgowano poleceniem księgowania w dniu 31.12.2016 r. w ewidencji księgowej ujęto na kontach 400/071. W związku z powyższym nie ujęto wartości umorzenia dot. Centrum PIT w wysokości 4.456,43 zł.

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podśędka z dnia 18 czerwca 2018 roku dotyczące niezgodności wykazanej w bilansie Urzędu Miejskiego w Łowiczu wartości w pozycji A.I. Wartości niematerialne i prawne z kwotą wynikającą z księgi inwentarzowej wartości niematerialnych i prawnych **stanowią załącznik nr 12 protokołu kontroli.**

- rzeczowe aktywa trwałe wykazane w poz. A.II w wysokości 142.084.624,46 zł wynikały z sumy wartości środków trwałych (139.712.416,08 zł) oraz środków trwałych w budowie (2.372.208,38 zł),
- wskazana w bilansie wartość środków trwałych w zakresie gruntów (aktywa poz. A.II.1.1) odpowiadała wartości grupy „0” Klasyfikacji Środków Trwałych,
- wartość środków trwałych należących do grup „1-8” wykazanych w aktywach bilansu w kwocie ogółem 97.142.182,80 (poz. A.II.1.2, A.II.1.3, A.II.1.4, A.II.1.5) wynikała z różnicy pomiędzy wartościami brutto środków trwałych ewidencjonowanych na koncie 011 (z wyłączeniem gruntów) – 145.994.911,95 zł a odpisami umorzeniowymi (49.040.862,43 zł) powiększonej o saldo końcowe konta 016 w wysokości 188.133,28 zł,
- środki trwałe w budowie zostały wykazane w bilansie w pozycji A.II.2 w kwocie 2.372.208,38 zł, co było zgodne z saldem Wn konta 080,
- należności długoterminowe (poz. A.III.) w kwocie 953.804,37 zł były zgodne z saldem końcowym konta Wn 226,
- długoterminowe aktywa finansowe stanowiły w całości akcje i udziały – 3.957.000,00 zł. Wskazana kwota odpowiadała saldu końcowemu konta 030,
- zapasy wykazane w pozycji B.I bilansu w kwocie 31.101,51 zł stanowiły w całości materiały i odpowiadały saldu końcowemu konta 310,
- należności krótkoterminowe wykazane zostały w bilansie w kwocie 4.196.993,23 zł (aktywa poz. B.II). Na wskazaną kwotę składały się należności od budżetów w wysokości 175,12 zł – część salda Wn konta 225 (VAT naliczony), pozostałe należności w wysokości 4.194.613,11 zł - saldo Wn konta 221 (4.190.350,78 zł) saldo Wn konta 234 (4.250,00 zł), saldo Wn konta 245 (12,33 zł) oraz rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych 2.205,00 zł – **saldo Wn konta 223. Załącznik nr 3 (plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych) do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont (...) nie dopuszcza występowania salda Wn na koncie 223. Zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem konto 223 służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych, w tym wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich. Na stronie Wn konta 223 ujmuje się w szczególności: 1) w ciągu roku budżetowego okresowe lub roczne przeniesienia, na podstawie sprawozdań budżetowych, zrealizowanych wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich na konto 800, 2) okresowe przelewy środków pieniężnych na pokrycie wydatków budżetowych oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, w korespondencji z kontem 130. Na stronie Ma konta 223 ujmuje się w szczególności: 1) okresowe wpływy środków pieniężnych**

otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, w korespondencji z kontem 130; 2) okresowe wpływy środków pieniężnych przeznaczonych dla dysponentów niższego stopnia, w korespondencji z kontem 130. W samorządowych jednostkach budżetowych na koncie 223 ujmuje się również operacje związane z przepływami środków europejskich w zakresie, w którym środki te stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego. Konto 223 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, lecz niewykorzystanych do końca roku. Saldo konta 223 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu na rachunek dysponenta wyższego stopnia środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130. Zatem saldo Wn konta 223 oznacza, że Urząd Miejski w Łowiczu otrzymał z organu przelewy środków pieniężnych na pokrycie wydatków budżetowych w niższej wartości niż faktycznie zrealizowane przez urząd wydatki w 2016 roku.

Wyjaśnienia dotyczące salda konta 223 złożył w dniu 12 czerwca 2018 roku Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podsędek: *W bilansie Urzędu Miejskiego w Łowiczu za rok 2016 w pozycji B.II.5 wykazano saldo konta Wn 223 w kwocie 2205,00. Saldo w/w konta wynika z pomniejszenia zasilenia na wydatki budżetowe o wpłaty rat członków kasy zapomogowo – pożyczkowej w kwocie 2210,00 zł oraz o opłatę za zwrot (rachunek zamknięty) pobraną przez Bank BGŻ PNB Paribas S.A. w dniu 29.12.2016 w wysokości 5,00 zł. W dniu 23.12.2016 i 29.12.2016 do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu (...) ¹² dokonały wpłat rat pożyczki członków kasy zapomogowo-pożyczkowej na łączną kwotę 2210, zł. W/w kwota nie została przekazana w 2016 roku na rachunek bankowy kasy zapomogowo – pożyczkowej. W związku z powyższym na rachunku wydatkowym pozostało saldo w kwocie 2210 zł, które zostało wykorzystane na wydatki budżetowe. W dniu 11.01.2017 r. przekazano kwotę 2210 na rachunek bankowy kasy zapomogowo – pożyczkowej. W dniu 29.12.2016 r. Bank BGŻ PNB Paribas S.A. nienależnie pobrał opłatę w wysokości 5,00 zł, która została zwrócona na rachunek Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 11.01.2017 r.*

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące salda konta 223 rozliczenie wydatków budżetowych *stanowią załącznik nr 13 protokołu kontroli.*

Wykorzystanie środków pieniężnych w kwocie 2.210,00 zł pochodzących z wpłat rat członków kasy zapomogowo – pożyczkowej na wydatki Urzędu Miasta Łowicza stanowi naruszenie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, zgodnie z którym jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Należy również podkreślić, że środki pieniężne stanowiące raty członków kasy zapomogowo-pożyczkowej wpłynęły do kasy w dniach 23 i 29 grudnia 2016 roku a zostały przekazane na wydzielony rachunek bankowy w dniu 11 stycznia 2017 roku, tj. w znacznym odstępnie czasu od dokonanych wpłat.

– krótkoterminowe aktywa finansowe wykazane zostały w bilansie w kwocie 284.213,50 zł. Na powyższą kwotę składały się w całości środki pieniężne na rachunkach

¹² Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

bankowych (saldo Wn konta 135 - 2.242,04 zł oraz saldo Wn konta 139 - 281.971,46 zł).

Kontrola bilansu jednostki w zakresie pasywów wykazała, że:

- w pozycji A „fundusz” na dzień 31 grudnia 2016 roku wykazano kwotę w wysokości 149.226.837,09 zł wynikającą z sumy funduszu jednostki, tj. saldo Ma konta 800 (72.162.056,51) i wyniku finansowego netto w kwocie 77.064.780,58 zł (saldo Ma konta 860),
- na zobowiązania krótkoterminowe (pozycja C.II) w wysokości 1.378.849,69 zł składały się:
 - [1] zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 508.360,95 zł - saldo Ma konta 201,
 - [2] zobowiązania wobec budżetów w wysokości 39.553,00 zł - saldo Ma konta 225,
 - [3] zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń w wysokości 137.095,10 zł - saldo Ma konta 229,
 - [4] zobowiązania z tytułu wynagrodzeń w wysokości 234.403,38 zł - saldo Ma konta 231,
 - [5] pozostałe zobowiązania w wysokości 15.324,19 zł - saldo Ma konta 240 (13.963,62 zł) za wyjątkiem kont 240-1, 240-2, 240-3 + saldo Ma konta 234 (1.360,57 zł)
 - [6] sumy obce w wysokości 281.958,83 zł - saldo Ma kont 240-1 (30.000,00 zł), 240-2 (9.698,92 zł), 240-3 (241.259,91 zł),
 - [7] rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych w wysokości 162.154,24 zł - saldo końcowe Ma konta 222 (66.653,51 zł) + **saldo końcowe Ma konta 221 (95.500,73 zł). Nadpłaty z tytułu dochodów budżetowych, czyli saldo Ma konta 221 powinno zostać wykazane w pozycji C.II.5 pozostałe zobowiązania. W pozycji rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych wykazuje się zobowiązania z tytułu rozliczeń pomiędzy jednostkami budżetowymi a dysponentami środków budżetowych w zakresie dochodów i wydatków budżetowych,**
- fundusze specjalne o wartości 6.492,04 zł wykazane w pozycji D, dotyczyły stanu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych - saldo Ma konta 851,
- rozliczenia międzyokresowe o wartości 953.804,37 zł wykazane w pozycji E dotyczyły rozliczeń międzyokresowych przychodów - saldo Ma konta 840.

AKTA KONTROLI [V] strony 110-138: Kserokopia bilansu Urzędu Miejskiego w Łowiczu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 roku, zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej Urzędu Miejskiego w Łowiczu na dzień 31 grudnia 2016 roku, kserokopie: raportu kasowego z dnia 29 grudnia 2016 roku, raportu kasowego z dnia 23 grudnia 2016 roku, wyciągu bankowego nr 007/2017/BPL z dnia 11 stycznia 2017 roku.

IV. ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA

1. ROZRACHUNKI Z ODBIORCAMI I DOSTAWCAMI. TERMINOWOŚĆ REGULOWANIA ZOBOWIĄZAŃ 2017 ROK

Kontrolę terminowego regulowania zobowiązań oparto na zobowiązaniach wynikających z konta 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami. W oparciu o zestawienie obrotów i sald ustalono, że stan zobowiązań wobec kontrahentów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 205.564,01 zł.

W zakresie terminowego realizowania zobowiązań wobec kontrahentów kontrolą objęto wszystkie faktury wpływające na stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Zestawienie faktur przyjętych do kontroli *stanowi załącznik nr 14 protokołu kontroli.*

W wyniku analizy danych zawartych w zestawieniu stwierdzono:

- ewidencja analityczna do konta 201 prowadzona była z podziałem na kontrahentów,
- przyjęte do kontroli faktury zostały opisane merytorycznie, sprawdzone pod względem formalnym i rachunkowym, poddane kontroli przez Skarbnika w myśl przepisów wynikających z art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych oraz zatwierdzone do zapłaty przez Burmistrza Miasta,
- zobowiązania księgowane były na kontach: Wn 401 lub 402 Ma 201, bądź w przypadku faktur dotyczących inwestycji Wn 080, Ma 201 a następnie Wn 201 Ma 130,
- faktury, będące podstawą zapisów księgowych, spełniały wymogi dotyczące dokumentu źródłowego, określone przez art. 21 i art. 22 ustawy o rachunkowości,
- stwierdzono, że zapłata pięciu faktur nastąpiła po terminie płatności wynikającym z faktury: 1) faktura nr 4621/12/2017 na kwotę 400,00 zł, 2) faktura nr F011036/17 na kwotę 123,33 zł, faktura nr F/00042/17 na kwotę 15.000,00 zł, 3) faktura nr 3848/12/2017 na kwotę 76,79 zł, 4) faktura nr FVAT/5/09/2017/K na kwotę 1.340,70 zł, 5) faktura nr FA/106881/2018 na kwotę 51,14 zł. W przypadku pierwszych czterech wymienionych faktur, kontrolującym przedstawiono pisma od kontrahentów, w których wyrażali oni zgodę na przesunięcie terminu płatności. Zapłata nastąpiła przed upływem odroczonego terminu płatności. **Zatem jedynie faktura nr FA/106881/2018 z dnia 2 stycznia 2018 roku na kwotę 51,14 zł z terminem płatności do dnia 12 stycznia 2018 roku została zapłacona po terminie płatności, tj. w dniu 15 stycznia 2018 roku.** Od nieterminowej płatności kontrahent nie naliczył odsetek karnych.

2. ROZRACHUNKI PUBLICZNOPRAWNE

Konto 225 - rozrachunki z budżetami

Zgodnie z przyjętymi uregulowaniami wewnętrznymi, konto 225 służy do ewidencji rozrachunków z budżetami, w szczególności z tytułu dotacji, podatków, nadwyżek obrotowych, nadpłat w rozliczeniach z budżetami. Ewidencja szczegółowa do konta 225 powinna zapewniać możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie. Konto 225 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma - stan zobowiązań wobec budżetów.

Sprawdzono terminowość zapłaty zobowiązań z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, przekazywanych do Urzędu Skarbowego w 2017 roku, co przedstawia poniższa tabela:

Miesiąc 2017	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Podatek	67.687	39.149	35.907	33.168	36.211	33.915	41.856	34.873	42.266	61.193	39.544	43.646
Przelew	67.687	39.149	35.907	33.168	36.211	33.915	41.856	34.873	42.266	61.193	39.544	43.646
Data przelewu	20.02 26.01	20.03 20.02	20.04 20.03 28.03	19.05 20.04 27.04	20.06 22.05 29.05	20.07 20.06 28.06 30.06	21.08 20.07 27.07	05.09 20.09 21.08 28.08	20.10 20.09 28.09 20.11	20.11 20.10 30.10	07.12 20.12 20.11 29.11	07.12 29.12 21.12 28.12
Wyciąg bankowy	35, 18	55, 35	75, 55, 14, 1	93, 75, 2	112, 94, 24, 5	133, 120, 112, 28, 6	153, 133, 32, 10	175, 164, 153, 35, 12	215, 197, 175, 42, 16	215, 197, 52,19	237, 228, 215, 145, 20	242, 238, 228, 62,23

Pobrane zaliczki, poddane kontroli naliczenia i pobrania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, przekazane zostały do Urzędu Skarbowego zgodnie z postanowieniami art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym

od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 2032 ze zm.) za wyjątkiem kwoty 65,00 zł przekazanej do Urzędu Skarbowego w dniu 20 listopada 2017 roku a dotyczącej września 2017 roku.

Wyjaśnienia dotyczące wpłaty podatku w dniu 20 listopada 2017 roku złożył Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podsedek: *Wydział merytoryczny nie przekazał informacji do Wydziału Finansowego o ogłoszonym konkursie „Działka piękna, piękniejsza, najpiękniejsza” oraz przekazanych nagrodach w miesiącu wrześniu 2017 roku. W dniu 17.11.2017 r. dokonano wpłaty podatku od nagród w tym konkursie na rachunek Urzędu Miejskiego w Łowiczu w kwocie 65 zł, który przekazano do Urzędu Skarbowego w Łowiczu w dniu 20.11.2017 r. Podatek wykazano jako należny w deklaracji PIT-8AR za miesiąc wrzesień w związku z rozstrzygnięciem i wręczeniem nagród w tym miesiącu.*

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące wpłaty zaliczki na podatek w dniu 20 listopada 2017 roku **stanowią załącznik nr 15 protokołu kontroli.**

Naliczenia zaliczek na podatek dochodowy księgowano na kontach Wn 231 Ma 225, natomiast przekazanie zaliczek do Urzędu Skarbowego księgowano Wn 225 Ma 130.

Konto 229 – Pozostałe rozrachunki publicznoprawne

Konto 229 służy do ewidencji innych niż z budżetami rozrachunków publicznoprawnych, a w szczególności z tytułu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych. Na stronie Wn konta 229 ujmuje się należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a na stronie Ma - zobowiązania, spłatę i zmniejszenie należności z tytułu rozrachunków publicznoprawnych. Konto 229 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma - stan zobowiązań.

Sprawdzono terminowość regulowania zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu naliczonych składek na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzeń za wszystkie miesiące 2017 roku.

Zestawienie deklaracji objętych kontrolą przedstawiono w poniżej zamieszczonej tabeli:

2017 rok Należność za miesiące	Składki zadeklarowane wg DRA		Wpłaty			Uwagi
			Kwota (zł)	Data	Nr WB	
	Tytuł składki	Kwota				
1	2	3	5	6	7	8
Styczeń	Społeczne	210.658,25	210.658,25	06.02.2017 26.01.2017	25 18	
	zdrowotne	55.457,28	55.457,28	06.02.2017 26.01.2017	25 18	
	FP	12.688,06	12.688,06	06.02.2017 26.01.2017	25 18	
Luty	Społeczne	113.544,57	113.423,07	06.03.2017 20.02.2017	45 35	Różnica społ. - 121,50 i zdrowotna + 4,47 zł wynika ze zwrotu składek ZUS – korekta deklaracji za 2016 rok
	zdrowotne	32.296,53	32.301,00	06.03.2017 20.02.2017	45 35	
	FP	6.923,87	6.923,87	06.03.2017 20.02.2017	45 35	
Marzec	Społeczne	123.526,73	123.526,73	05.04.2017 20.03.2017 28.03.2017	67 55 1	
	zdrowotne	33.016,73	33.016,73	05.04.2017	67	

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

				20.03.2017	55	
				28.03.2017	1	
	FP	7.625,19	7.625,19	05.04.2017	67	
				20.03.2017	55	
				28.03.2017	1	
Kwiecień	Społeczne	117.273,17	117.273,17	05.05.2017	84	
				20.04.2017	75	
				25.04.2017	78	
				27.04.2017	2	
	zdrowotne	31.175,98	31.175,98	05.05.2017	84	
				20.04.2017	75	
				25.04.2017	78	
				27.04.2017	2	
	FP	7.104,45	7.104,45	05.05.2017	84	
20.04.2017				75		
25.04.2017				78		
27.04.2017				2		
Maj	Społeczne	120.010,62	120.010,62	05.06.2017	103	
				22.05.2017	94	
				29.05.2017	5	
	zdrowotne	32.478,86	32.478,86	05.06.2017	103	
				22.05.2017	94	
				29.05.2017	5	
	FP	7.117,24	7.117,24	05.06.2017	103	
				22.05.2017	94	
				29.05.2017	5	
Czerwiec	Społeczne	115.506,18	115.506,18	05.07.2017	122	
				20.06.2017	112	
				28.06.2017	6	
	zdrowotne	31.432,53	31.432,53	05.07.2017	122	
				20.06.2017	112	
				28.06.2017	6	
	FP	6.780,71	6.780,71	05.07.2017	122	
				20.06.2017	112	
				28.06.2017	6	
Lipiec	Społeczne	115.770,25	115.770,25	07.08.2017	144	
				20.07.2017	133	
				27.07.2018	10	
	zdrowotne	33.628,87	33.628,87	07.08.2017	144	
				20.07.2017	133	
				27.07.2018	10	
	FP	7.118,68	7.118,68	07.08.2017	144	
				20.07.2017	133	
				27.07.2018	10	

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

Sierpień	Społeczne	110.783,92	110.669,90	05.09.2017	164	Ogólna różnica -119,80 zł wynika z korekty deklaracji za wrzesień 2015 roku
				21.08.2017	153	
				28.08.2017	12	
	zdrowotne	30.267,36	30.271,43	05.09.2017	164	
				21.08.2017	153	
				28.08.2017	12	
FP	6.795,16	6.785,31	05.09.2017	164		
			21.08.2017	153		
			28.08.2017	12		
Wrzesień	Społeczne	110.219,00	110.219,00	05.10.2017	186	
				20.09.2017	175	
				28.09.2017	16	
	zdrowotne	31.001,55	31.001,55	05.10.2017	186	
				20.09.2017	175	
				28.09.2017	16	
FP	6.798,75	6.798,75	05.10.2017	186		
			20.09.2017	175		
			28.09.2017	16		
Październik	Społeczne	115.612,85	115.612,85	06.11.2017	206	
				20.11.2017	197	
				30.10.2017	19	
	zdrowotne	31.713,30	31.713,30	06.11.2017	206	
				20.11.2017	197	
				30.10.2017	19	
FP	6.824,28	6.824,28	06.11.2017	206		
			20.11.2017	197		
			30.10.2017	19		
Listopad	Społeczne	104.787,20	104.787,20	05.12.2017	226	
				20.11.2017	215	
				29.11.2017	20	
	zdrowotne	30.978,65	30.978,65	05.12.2017	226	
				20.11.2017	215	
				29.11.2017	20	
FP	7.005,93	7.005,93	05.12.2017	226		
			20.11.2017	215		
			29.11.2017	20		
Grudzień	Społeczne	105.456,16	105.456,18	07.12.2017	228	Na dzień zapłaty składek ZUS (29.12.2017) z systemu PŁAC oraz PŁATNIK ustalono składkę społeczną w kwocie 105.456,18 zł.
				29.12.2017	242	
				21.12.2017	238	
				28.12.2017	23	
	zdrowotne	33.033,17	33.033,17	07.12.2017	228	Na dzień wysyłki deklaracji DRA z systemu PŁATNIK do ZUS pojawił się komunikat o niezgodności składki w wysokości 0,02 zł. Powyższa różnica wynika z zaokrągleń.
				29.12.2017	242	
				21.12.2017	238	
				28.12.2017	23	

				07.12.2017	228	
				29.12.2017	242	
	FP	7.242,68	7.242,68	21.12.2017	238	
				28.12.2017	23	

Na podstawie przedstawionej do kontroli dokumentacji źródłowej stwierdzono, że składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz składki na Fundusz Pracy przekazywane były na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminach określonych w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.). Zapisy na kontach dotyczące naliczonych i zapłaconych składek ZUS, były zgodne z unormowaniami opisanymi w zakładowym planie kont.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Kontroli poddano terminowość dokonywania w 2017 roku wpłat miesięcznych na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Stosownie do przepisów zawartych w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 2046 ze zm.), pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Fundusz, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Dla państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, instytucji kultury oraz jednostek organizacyjnych zajmujących się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii, wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa wyżej, wynosił 6% w roku 2017.

Do kontroli przyjęto próbę 100% deklaracji i miesięcznych wpłat dokonanych na PFRON w 2017 roku:

Należność za poszczególne miesiące 2014 roku	Numer i data wystawienia wyciągu bankowego	Wysokość wpłaty przekazanej na PFRON (zł)	Wysokość wpłaty należnej do zapłaty wynikająca z deklaracji DEK-I-a (zł)	Różnica między wpłatą należną a przekazaną (zł)
Styczeń	20.02.2017 – WB 35	4.006,00	4.006,00	0,00
Luty	20.03.2017 – WB 55	4.366,00	4.366,00	0,00
Marzec	20.04.2017 – WB 75	3.258,00	3.258,00	0,00
Kwiecień	19.05.2017 – WB 93	2.936,00	2.936,00	0,00
Maj	20.06.2017 – WB 112	2.910,00	2.910,00	0,00
Czerwiec	20.07.2017 – WB 133	3.022,00	3.022,00	0,00
Lipiec	21.08.2017 – WB 153	2.979,00	2.979,00	0,00
Sierpień	20.09.2017 – WB 175	2.866,00	2.866,00	0,00
Wrzesień	20.10.2017 – WB 197	2.745,00	2.745,00	0,00
Październik	20.11.2017 – WB 215	2.533,00	2.533,00	0,00
Listopad	20.12.2017 – WB 237	573,00	573,00	0,00
Grudzień	21.12.2017 – WB 238	677,00	677,00	0,00

W wyniku kontroli dokumentów źródłowych stwierdzono, co następuje:

- Urząd Miejski w Łowiczu zarejestrowany jest w PFRON pod numerem 10Y0181H0;
- jednostka przedkładała Zarządowi Funduszu informacje miesięczne i roczne deklaracje DEK-I-a. Informacje miesięczne składane były w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat, poprzez teletransmisję danych w formie dokumentu elektronicznego (kontrolującym przedłożono wydruki komputerowe deklaracji miesięcznych wpłat na PFRON);
- wpłat na Fundusz dokonywano w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3. POZOSTAŁE ROZRACHUNKI

Informację dotyczącą operacji księgowych ewidencjonowanych na kontach 231, 234, 240 złożył Skarbnik Miasta Łowicza Arkadiusz Podsędek: Konto 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń” służy do ewidencji: - wypłat pieniężnych, przelewów wynagrodzeń wynikających z umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło; - potrącenia wynagrodzeń obciążających pracownika; - zobowiązań z tytułu wynagrodzeń; - wypłaty zasiłków pokrywanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, które ujęto na listach wynagrodzeń. Konto 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami” służy do ewidencji: - wypłaconych pracownikom zaliczek; - zapłaconych zobowiązań wobec pracowników; - należności z tytułu pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych; - rozliczonych zaliczek i zwrotów do pracowników; - wpływów należności od pracowników. Konto 240 „Pozostałe rozrachunki” służy do ewidencji: - stwierdzonych niedoborów i szkód; - ujawnionych nadwyżek w wyniku inwentaryzacji; - naliczonych przez bank odsetek na rachunku depozytowym oraz rachunku dot. dofinansowania kształcenia młodocianych; - wpłat i zwrotów: wadium, zabezpieczeń; - zobowiązań nie objętych ewidencją na kontach 201-234.

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca ewidencji na kontach 231, 234, 240 **stanowi załącznik nr 16 protokołu kontroli.**

Analiza operacji księgowych zaewidencjonowanych na kontach 231, 234, 240 w roku 2017 wykazała, że są one zgodne z polityką rachunkowości oraz informacją sporządzoną przez Skarbnika Miasta Łowicza.

V. GOSPODARKA KASOWA

1. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH I DRUKÓW ŚCISŁEGO ZARACHOWANIA. KONTROLA KASY. INSTRUKCJA KASOWA

*Zabezpieczenie wartości pieniężnych oraz druków ścisłego zarachowania opisano w protokole kontroli kasy przeprowadzonej w dniu 19 czerwca 2018 roku stanowiącym **załącznik nr 1 protokołu kontroli.***

Zasady gospodarki kasowej obowiązujące w Urzędzie Miejskim w Łowiczu w objętym kontrolą okresie określała „Instrukcja w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu” stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia nr 471/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku, zaś załącznikiem nr 2 do tegoż zarządzenia była *Dokumentacja systemu KASA OTAGO@KASA.*

„Instrukcją w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu” określono: podstawy prawne wprowadzonego uregulowania; stosowane pojęcia; wymagania w odniesieniu do osoby kasjera w zakresie wykształcenia, posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych oraz niekaralności za przestępstwa nieumyślne przeciwko obrotowi gospodarczemu, umyślne wykroczenia przeciwko mieniu lub umyślne wykroczenia skarbowe oraz obowiązek złożenia stosownych oświadczeń w zakresie odpowiedzialności materialnej i znajomości przepisów dotyczących gospodarki kasowej o treści określonej załącznikiem nr 1 do *Instrukcji* a także zasady przyjęcia i przekazania kasy; wymagania

wobec pomieszczenia przeznaczonego do przechowywania wartości pieniężnych, sposób zabezpieczenia mienia znajdującego się w kasie, zasady przechowywania, ochrony i transportu wartości pieniężnych; zasady gospodarki kasowej z wysokością zapasu gotówki w kasie w kwocie 5.000,00 zł; dokumentację kasową obejmującą dokumenty operacyjne kasy, dokumenty źródłowe dyspozycyjne, dokumenty organizacyjne kasy, dokumenty sporządzane przez kasjera, dowody kasowe dokumentujące obroty gotówkowe; zasady i podstawy przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat; funkcje raportów kasowych sporządzanych codziennie z określeniem zasad sporządzania, sprawdzania i zatwierdzania tych dokumentów; zasady wypełniania formularzy i druków kasowych; zasady rejestrowania przechowywanych depozytów. Ponadto uregulowanie to określało podstawy i zasady przeprowadzania inwentaryzacji kasy z obowiązkową inwentaryzacją na dzień kończący rok obrotowy, na dzień przekazania obowiązków kasjera oraz w dniach ustalonych przez kierownika jednostki z określeniem sposobu dokumentowania tych czynności a także zasady przeprowadzania kontroli doraźnych kasy i dokumentowania przeprowadzonych czynności. Załącznikami do *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* były wzory: nr 1 - *Oświadczenia kasjera o przyjęciu kasy z pełną odpowiedzialnością materialną*; nr 2 - *Protokołu zdawczo-odbiorczego z inwentaryzacji kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu*. Określona załącznikiem nr 2 do zarządzenia nr 471/2012 Burmistrza Miasta Łowicza *Dokumentacja systemu KASA OTAGO@KASA* obejmowała, w szczególności: wykaz podsystemów i modułów systemu informatycznego kasa (kasa dochodowa, kasa wydatkowa, kasa bezgotówkowa); wykaz programów i procedur systemu informatycznego kasa; wykaz funkcji systemu informatycznego kasa; opis algorytmów i parametrów aplikacji kasa; opis mechanizmów ochrony i spójności danych.

W okresie objętym kontrolą funkcję kasjera pełniły:

- do 27 października 2017 roku podinspektor Danuta Haczykowska na podstawie zakresu czynności z dnia 1 marca 2004 roku, a zastępowanie kasjera w tym okresie powierzono zakresem czynności z dnia 1 marca 2004 roku inspektor Sylwii Godos, zakresem czynności z dnia 1 października 2014 roku podinspektor Magdalenie Król oraz zakresem czynności z dnia 6 października 2016 roku podinspektor Renacie Gajek,
- zgodnie z zakresem czynności z dnia 2 listopada 2017 roku Dorota Białas, a kasjera zastępowały – zgodnie z zakresem czynności z dnia 6 października 2016 roku podinspektor Renata Gajek oraz na podstawie zakresu czynności z dnia 2 października 2017 roku podinspektor Anna Gałązka.

W aktach osobowych ww. pracownic, którym powierzono pełnienie funkcji kasjera i zastępowanie kasjera znajdowały się dokumenty potwierdzające spełnianie wymogów w odniesieniu do osoby kasjera (...) ¹³, określonych *Instrukcją w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* oraz oświadczenia o ponoszeniu materialnej odpowiedzialności za powierzone wartości pieniężne i inne dokumenty zastępujące obrót gotówkowy oraz zobowiązanie do przestrzegania przepisów w zakresie prowadzenia operacji kasowych i ponoszenia odpowiedzialności za ich naruszenie z tym, że dokumenty te w swej treści nie zawierały wszystkich elementów określonych wzorem „Oświadczenie kasjera o przyjęciu kasy z pełną odpowiedzialnością materialną” stanowiącym załącznik nr 1 do Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu określonej załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 471/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, co opisano szczegółowo we wcześniejszej części niniejszego protokołu kontroli.

¹³ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Inwentaryzację kasy na ostatni dzień roku budżetowego 2016 roku w dniu 30 grudnia 2016 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2017 roku, w dniu 2 stycznia 2018 roku przeprowadziły zespoły spisowe w składach powołanych zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza. W protokołach inwentaryzacji kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu podpisanych również przez kasjera jako osobę materialnie odpowiedzialną, ujęto dane w zakresie: rzeczywistego stanu gotówki, druków ścisłego zarachowania oraz zgromadzonych depozytów i potwierdzono zgodność stwierdzonego stanu ww. składników znajdujących się w kasie na dzień prowadzonych prac spisowych ze stanem ewidencyjnym.

W trakcie kontroli kasy udokumentowanej protokołem kontroli kasy z dnia 19 czerwca 2018 roku *stanowiącym załącznik nr 1 protokołu kontroli* stwierdzono, iż rzeczywisty stan gotówki w kasie na dzień 19 czerwca 2018 roku wynikający z: 1/raportu kasowego „dochody” numer 116 z dnia 18 czerwca 2018 roku ze stanem końcowym 0,00 zł; 2/raportu kasowego „dochody-podatki” nr 116 z 18 czerwca 2018 roku stan końcowy 0,00 zł; 3/ raportu kasowego „dochody-śmieci” nr 116 z 18 czerwca 2018 roku - stan końcowy 0,00 zł; 4/ raportu kasowego „wydatkowy” nr 56 z 18 czerwca 2018 roku, stan 5.000,00 zł, winno stanowić pogotowie kasowe w kwocie 5.000,00 zł. **Stan gotówki wynikający z ww. dokumentów był niezgodny ze stwierdzonym w trakcie kontroli rzeczywistym stanem środków pieniężnych, który stanowił kwotę 6.397,05 zł. Różnica w kwocie 1.397,05 zł pomiędzy stanem rzeczywistym a raportem kasowym wynikała z dwóch nierozliczonych raportów kasowych „wydatkowych”:** 1/ nr 45 z dnia 10 maja 2018 roku, według którego stan początkowy 5.000,00 zł został zwiększony o udokumentowane czekiem pobranie gotówki na wydatki w kwocie 4.356,47 zł, w tym na wypłatę dodatków mieszkaniowych, z czego nie wypłacono dodatków w kwocie **39,52 zł**, wobec czego nie rozliczono pełnej kwoty pobranej na wydatki. Stan końcowy gotówki wg raportu nr 45 wykazano w kwocie 5.000,00 zł, co nie było zgodne z rzeczywistym stanem środków pieniężnych w kasie, który faktycznie był wyższy o kwotę niewypłaconych środków pobranych na wydatki. Raport kasowy nr 45 nie zawierał potwierdzenia dokonania jego sprawdzenia i zatwierdzenia i nie został przekazany do Wydziału Finansowego, czego obowiązek wynikał z zapisów pkt 24-26 rozdziału IX Zasady wypełniania formularzy i druków kasowych *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*. Ponadto **sposób sporządzenia raportu, w którym ujęto jako zrealizowaną operację wypłaty, której faktycznie nie dokonano pozostawał w sprzeczności z uregulowaniami ww. Instrukcji**, w której rozdziale VIII Raport kasowy RK określono, że: dowody kasowe dotyczące wpłat i wypłat gotówki dokonywanych w danym dniu, ewidencjonuje się w tym dniu w raporcie kasowym RK (...); zrealizowane rozchodowe dowody kasowe oznacza się umieszczając na nich datę, numer i oznaczenie pozycji w raporcie kasowym RK, w którym objęte nimi wpłaty zostały zaewidencjonowane; w przypadku niedokonania pełnego rozchodu gotówki z kasy, kasjer przyjmuje niepodjęte wpłaty z list płac na podstawie przychodowego dowodu kasowego. Dowód ten ewidencjonuje się w raporcie kasowym RK; 2/ nr 53 z dnia 11 czerwca 2018 roku: stan początkowy 5.000,00 zł, pobranie czekiem 5.479,55 zł na wydatki, w tym na nierozliczone: 1) listę dodatków mieszkaniowych z czego nie zrealizowano wypłat na kwotę **79,58 zł**; 2) listę dodatków energetycznych, z czego nie wypłacono łącznie **131,18 zł**; 3) listę wypłat dodatków mieszkaniowych – nie wypłacono kwoty **678,06 zł**; 4) listę dodatków mieszkaniowych – nie wypłacono **182,39 zł**; 5) listę wypłat 110/2018/6/O z 6 czerwca 2018 roku, z której nie wypłacono **105,00 zł**; 6) faktur VAT 236/2018, VAT537701/538/06/18, 1/06/2018P – nie wypłacono łącznie **1.387,53 zł**. Raport kasowy nr 53 został sporządzony niezgodnie z powołanymi wyżej uregulowaniami rozdziału VIII Raport kasowy Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu wobec ujęcia w nim jako zrealizowanych wypłat, których faktycznie nie dokonano. Raport ten nie został sprawdzony i zatwierdzony oraz nie został przekazany do Wydziału Finansowego, co naruszało uregulowania Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu ujęte w pkt 24-26 rozdziału IX Zasady wypełniania formularzy i druków kasowych.

Kontrolujący ustalili, że w ewidencji księgowej jednostki operacje kasowe dotyczące, wyszczególnionych powyżej, niezrealizowanych wydatków zostały ujęte jako wydatki wykonane. Stan konta 101 wg danych ewidencji księgowej we wskazanych datach był zgodny ze stanem wykazanym opisanymi wyżej raportami kasowymi stanowiąc kwoty 5.000,00 zł (pogotowie kasowe), **co było niezgodne z faktycznym stanem gotówki w kasie w ww. datach i, w konsekwencji, wobec nieprawidłowej kwoty wykazanej jako saldo początkowe, ze stanem gotówki w kasie w kolejnych dniach.**

AKTA KONTROLI do załącznika nr 1 strony 1.25- 1.123: kserokopie raportów kasowych nr 45 z 10 maja 2018 roku i nr 53 z 11 czerwca 2018 roku z dokumentami potwierdzającymi brak realizacji wydatków oraz wydruki obrotów konta 101 i jego stanu w dniach 10 maja i 11 czerwca 2018 roku.

Wynikająca z powyższych raportów pobrana na wydatki a niewydatkowana, nierozliczona i nie zwrócona na rachunek bankowy kwota wynosiła 1.427,05 zł (1.387,53 zł +39,52 zł). Ponadto w kasie znajdował się dokument potwierdzający dokonanie wypłaty kwoty 30,00 zł pracownikowi Urzędu na potrzeby dokonania opłaty sądowej za wydanie odpisu księgi wieczystej. Powyższy dokument sporządzono bez daty, a wypłata dokonana w dniu 18 czerwca 2018 roku nie została ujęta w raporcie kasowym z tego dnia. Pracownik, który pobrał gotówkę na wydatki **potwierdził jej otrzymanie bez określenia daty pobrania środków**, co było niezgodne z zapisami pkt 7 rozdziału VII Przyjmowanie wpłat i dokonywanie wypłat z kasy *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*, a **podstawę dokonania wypłaty stanowił dokument nie spełniający wymogów określonych w pkt 4 -6** powołanego wyżej rozdziału VII Przyjmowanie wpłat i dokonywanie wypłat z kasy, gdzie określono wymogi dotyczące dokumentów stanowiących podstawę dokonania wypłaty gotówki oraz zasady dokumentowania jej pobrania.

Powyższy dokument potwierdzał realizację operacji, której uwzględnienie, biorąc pod uwagę opisane wyżej ustalenia w zakresie środków, które pozostawały w kasie, tj. nie zostały wypłacone mimo ich ujęcia w raportach kasowych i ewidencji księgowej jednostki, uzasadniało wysokość stwierdzonych środków finansowych znajdujących się w kasie na dzień 19 czerwca 2018 roku ponad stan wynikający z raportów kasowych: nr 116 raport dochodów z 18 czerwca 2018 roku, nr 116 raport dochodów-podatki z 18 czerwca 2018 roku, nr 116 raport dochodów – śmieci z 18 czerwca 2018 roku i nr 56 raport wydatkowy z 18 czerwca 2018 roku.

AKTA KONTROLI do załącznika nr 1 strony 1.124-1.125: kserokopia dokumentu stanowiącego podstawę dokonania niezawidencjonowanej w raporcie kasowym wypłaty kwoty 30,00 zł z tytułu zwrotu wydatku z tytułu opłaty sądowej za wydanie odpisu księgi wieczystej.

Wyjaśnienie dotyczące zasad ujmowania w raportach kasowych niezrealizowanych wydatków, na które podjęto środki z rachunku bankowego wydatków jednostki budżetowej złożył Skarbnik Miasta *i stanowi ono załącznik nr 1.2 protokołu kontroli kasy stanowiącego załącznik nr 1 do protokołu kontroli.*

Ze złożonego przez Skarbnika Miasta wyjaśnienia wynika, że podjęcie środków z banku na wypłaty gotówkowe z kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu ujmowane jest w raporcie kasowym w dniu, w którym podjęta została gotówka z banku, co ewidencjonowane jest na kontach: Wn 101 Ma 141 i Wn 141 Ma 130. W raporcie kasowym, w którym ewidencjonowane jest podjęcie środków z banku, ujmowane są wszystkie wypłaty, na które czekiem zostały podjęte środki pieniężne, co ewidencjonowane jest zapisem: Wn konta zespołu 2 Ma 101. W dniu podjęcia czekiem gotówki z banku do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu, w wykonaniu wydatków ujęte są wszystkie wydatki wynikające z dokumentów księgowych, na które podjęty był czek niezależnie od terminu ich faktycznej wypłaty.

Odnosząc się do powołanego wyżej stanu faktycznego i przedłożonego kontrolującym wyjaśnienia, stwierdzić należy, że opisany sposób ewidencjonowania wydatków skutkowało ujmowaniem w ewidencji księgowej jednostki jako zrealizowanych, wydatków

jeszcze faktycznie nie poniesionych, stanowiąc o niebieżącym prowadzeniu ksiąg rachunkowych jednostki, co było niezgodne z wymogami art. 24 ust. 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości, który określa, że księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli ujęcie wpłat i wypłat gotówką, czekami i weksłami obcymi oraz obrotu detalicznego i gastronomii następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane. Konsekwencją naruszenia powołanych wyżej zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych określonych w art. 24 ust. 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości był brak odzwierciedlenia w księgach rachunkowych jednostki, rzeczywistego stanu wydatków oraz środków pieniężnych w kasie, co naruszało zapisy art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, które stanowią, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, a za rzetelne uznaje się księgi rachunkowe, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Ponadto analiza zapisów raportu kasowego „wydatkowego” nr 56 z 18 czerwca 2018 roku, wykazała, że stan końcowy gotówki w kwocie 5.000,00 zł wynikał z salda początkowego 5.000,00 zł **powiększonego o wpłatę w kwocie 410,00 zł tytułem spłaty raty pożyczki z Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej, którą to kwotę przekazano na rachunek bankowy wydatkowy** w tym samym dniu (18 czerwca 2018 roku), wobec czego saldo końcowe stanowiło 5.000,00 zł - w wysokości pogotowia kasowego. Wyjaśnienie dotyczące treści ujętej w raporcie kasowym nr 56 z 18 czerwca 2018 roku operacji, tj. przyjęcia raportem wydatkowym wpłaty z tytułu spłaty raty pożyczki z Kasy Zapomogowo Pożyczkowej złożył Skarbnik Miasta Łowicza. W wyjaśnieniu Skarbnika Miasta *stanowiącym załącznik nr 1.1 protokołu kontroli kasy* określono, że dokonywane przez emerytów spłaty rat pożyczek udzielonych z Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przyjmowane są przez kasę Urzędu Miejskiego w Łowiczu i tego samego dnia przekazywane na konto wydatkowe Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a następnie przelewane na rachunek bankowy Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy Urzędzie Miejskim w Łowiczu. Operacje ewidencjonowane są: w zakresie wpłaty raty pożyczki: Wn 101 Ma 240, przekazanie na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego (raport kasowy) Wn 141 Ma 101 i (wpływ środków na rachunek bankowy- wyciąg bankowy) Wn 130 Ma 141 oraz przelew na konto (winno być rachunek bankowy) Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej: Wn 240 Ma 130.

AKTA KONTROLI do załącznika nr 1 strony 1.1-1.24: kserokopie raportów kasowych: „dochody” numer 116 z dnia 18 czerwca 2018 roku, „dochody-podatki” nr 116 z 18 czerwca 2018 roku, „dochody-śmieci” nr 116 z 18 czerwca 2018 roku, „wydatkowy” nr 56 z 18 czerwca 2018 roku oraz przykładowego wydruku z ewidencji księgowej w zakresie operacji wpłaty do kasy raty pożyczki z Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej.

Kontrolujący wskazują, że środki Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej stanowią prywatne środki pracowników (i emerytów) Urzędu pochodzące z ich dobrowolnych składek, nie stanowią dochodów jednostki (w opisanym przypadku Urzędu), wobec powyższego nie podlegają ujęciu w ewidencji księgowej jednostki budżetowej, zaś prowadzenie Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej nie należy do działalności jednostki. Fakt, że Urząd Miejski, dla wygody swoich pracowników (i byłych pracowników) podjął się pośredniczenia w przekazywaniu przez nich środków do Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej pochodzących ze spłat rat udzielonych z tego funduszu pożyczek nie może skutkować ujmowaniem tych operacji w ewidencji księgowej jednostki, gdyż nie są to środki publiczne określone w art. 5 ustawy o finansach publicznych i nie stanowią źródła dochodów jednostki samorządu terytorialnego w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1453 ze zm.). Opisanie powyżej zasady ewidencjonowania środków zewnętrznych w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego skutkowało „przemieszczeniem” środków jednostki z prywatnymi pieniędzmi pracowników, co implikowało stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ewidencji operacji gospodarczych na koncie 223 – Rozliczenie wydatków budżetowych prowadzonego w księdze głównej Urzędu Miejskiego w Łowiczu (co opisano w części poświęconej bilansowi Urzędu Miejskiego w Łowiczu)

2. DOKUMENTOWANIE OPERACJI KASOWYCH

Kontrolujący dokonali analizy zapisów wymienionych poniżej raportów kasowych oraz dokumentów stanowiących podstawę realizacji operacji kasowych ujętych w raportach:

- raport kasowy RK: raport dochodów-śmieci nr 31 z dnia 14 lutego 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów-śmieci nr 32 z dnia 15 lutego 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów-podatki nr 31 z dnia 14 lutego 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów nr 31 z dnia 14 lutego 2017 roku,
- raport kasowy RK: wydatkowy nr 24 z 1 marca 2017 roku,
- raport kasowy RK: wydatkowy nr 20 z 17 lutego 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów- śmieci nr 146 z 31 lipca 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów-podatki nr 146 z 31 lipca 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów nr 146 z 31 lipca 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport wydatkowy nr 78 z 8 sierpnia 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów-śmieci nr 189 z 29 września 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów-podatki nr 189 z 29 września 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów nr 189 z 29 września 2017 roku,
- raport kasowy RK: raport dochodów nr 190 z 2 października 2017 roku,
- raport kasowy RK: wydatków-socjalny nr 3 z 30 października 2017 roku,
- raport kasowy RK: wydatków-socjalny nr 4 z 31 października 2017 roku,

W wyniku kontroli stwierdzono:

- raporty kasowe dochodów i wydatków sporządzano codziennie, w dniach, w których realizowane były operacje kasowe, przy użyciu programu komputerowego KASA OTAGO firmy ASSECO Data Systems S.A. z Gdyni,
- zachowano ciągłość numeracji raportów dla poszczególnych rodzajów raportów oraz zgodność początkowych i końcowych stanów gotówki w kasie w następujących po sobie raportach, a wykazany w raportach stan końcowy nie przekraczał kwoty pogotowia kasowego określonego przez Burmistrza Miasta,
- do raportów dochodów, dochodów-śmieci i dochodów-podatki załączono specyfikacje uszczegóławiające w zakresie danego KP, które sporządzano w podziale na rodzaje dochodu (np. podatki: od nieruchomości, od środków transportowych; opłata skarbową; opłata targowa, śmieci): oznaczenie kwitu, datę, kontrahenta, opis dokumentu i kwotę operacji. Powyższe dokumenty stanowiły zestawienia uszczegóławiające indywidualne wpłaty, nie drukowano zaś poszczególnych indywidualnych dowodów wpłat KP,
- raporty zostały przekazane do Wydziału Finansowego, a wszystkie poddane kontroli raporty kasowe zostały podpisane przez sporządzającego, ich sprawdzenie potwierdziła Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego lub upoważniony pracownik tego Wydziału,
- dochody ewidencjonowano Wn 101 Ma 221 (lub 720), wpłaty dot. funduszu socjalnego Wn 101 Ma 234, a gotówka uzyskana z wpłat do kasy odprowadzana była do banku na koniec każdego dnia, co ewidencjonowano z wykorzystaniem konta 141: Wn 141 Ma 101, co kontrolujący zweryfikowali z odpowiednimi wyciągami bankowymi,
- na wypłaty dokonywane z kasy pobierano czekiem gotówkę z banku, co kontrolujący skonfrontowali z właściwymi wyciągami bankowymi,
- podstawę dokonania wypłaty z kasy stanowiły dokumenty, których weryfikację merytoryczną, formalno-rachunkową oraz zgodność z planem finansowym potwierdziły osoby posiadające stosowne umocowanie do realizacji tych czynności, a wydatek zatwierdzony był przez Burmistrza Miasta lub Jego Zastępcę,
- raportem kasowym wydatkowym nr 20 z dnia 17 lutego 2017 roku: _wypłacono kwotę 250,74 zł delegacji 28/2017 z tytułu trzech wyjazdów służbowych, które odbyły się w dniach 1, 2 i 3 lutego 2017 roku, do trzech różnych miejscowości bez określenia przez pracodawcę miejscowości rozpoczęcia i zakończenia podróży krajowej, czego wymóg wynikał z zapisów § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi

zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 167), w dokumencie wskazano jedynie łączną ilość przejechanych kilometrów, a brak danych dotyczących miejsca rozpoczęcia i zakończenia podróży utrudniał weryfikację dokonanego rozliczenia; rozliczono delegację nr 33/2017 dotyczącą czterech wyjazdów, w tym wyjazdu wspólnego odbytego samochodem innej osoby, który trwał od godz. 13.00 9 lutego 2017 do godz.10.00 dnia 10 lutego 2017 roku bez naliczenia diety, a do dokumentu nie załączono dowodów potwierdzających dokonanie ustaleń co do okoliczności mających wpływ na przysługiwanie świadczeń określonych w § 7, tj. diety i jej wysokości oraz w § 8 (zwrot kosztów noclegu) ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej; delegacja nr 34/2017 obejmująca podróż służbową samochodem własnym rozpoczęta w dniu 9 lutego 2017 roku godz. 13.00 zakończoną 10 lutego godz. 10.00 rozliczona została bez naliczenia diety oraz wydatków za nocleg przysługujących na mocy powołanego wyżej przepisu prawa, a w dokumentacji brak ustaleń w zakresie zapewnienia pracownikowi noclegu i wyżywienia; dokonano wypłaty wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia, a stanowiąca podstawę realizacji wydatku lista wypłat nie zawierała potwierdzenia jej sprawdzenia pod względem merytorycznym, czego wymóg wynikał z uregulowań wewnętrznych;

- w raporcie kasowym wydatkowym nr 78 z 8 sierpnia 2017 roku dokonano wypłat: kwoty 4.277,83 zł na podstawie nie zatwierdzonej do wypłaty przez kierownika jednostki listy za gaszenie pożarów 3/2017 z dnia 2 sierpnia 2017 roku, wobec czego dokument nie spełniał wymogów dowodu księgowego podlegającego realizacji; kwoty 44.403,00 zł na podstawie dowodu nr 841/2017, który nie został zatwierdzony do wypłaty; wynikającej z delegacji nr 181/2017 i 182/2017 roku dotyczących wyjazdu wspólnego dwóch osób, a do delegacji załączono rachunek za nocleg - w odniesieniu do wyjazdu trwającego od godz. 14.00 3 sierpnia do godz. 13.00 4 sierpnia 2017 roku, dieta została rozliczona w wysokości 30 zł przez pracownika, którego samochodem odbywana była podróż, a w delegacji nr 182 nie rozliczono diety mimo, że wyjazd służbowy trwał 23 godziny. Z oświadczenia na delegacji wynikało, że uczestnikom wyjazdu zapewniono nocleg nie zapewniając wyżywienia; delegacji nr 178/2017 obejmującej trzy wyjazdy w dniach: 21 lipca, 26 lipca i 31 lipca 2017 roku, która nie została zatwierdzona do wypłaty, nie określała miejscowości będących miejscem rozpoczęcia i zakończenia podróży a jedynie łączną ilość przejechanych kilometrów;
- raportem kasowym wydatkowym nr 107 z 10 października 2017 roku dokonano wydatków obejmujących, między innymi: delegację nr 231/2017, w której nie dokonano wyliczenia kwoty za dojazd i przy pomocy korektora skorygowano datę rozliczenia i numer raportu; delegację nr 240/2017 z korektorowaną datą dokonania wypłaty i numerem raportu; polecenie wyjazdu służbowego nr 228/2017 z tytułu wyjazdu w dniu 16 września 2017 roku, na którym korektorowano datę wypłaty środków; delegację nr 239/2017 obejmującą wyjazdy w dniach 19, 20 i 21 września, w której nie wskazano miejscowości początkowych i końcowych podróży a jedynie łączną, przejechaną w ciągu 3 dni ilość kilometrów, na delegacji przy użyciu korektora poprawiono datę wypłaty środków i numer raportu; polecenie wyjazdu służbowego nr 237/2017 na okres od 27 do 28 września 2017 roku, tj. od godz. 7.30 27 września do 15.40 w dniu 28 września 2017 roku bez wskazania czy organizator wyjazdu zapewniał nocleg, z adnotacją, że organizator zapewnił wyżywienie. Brak uwzględnienia kosztów noclegu, był niezgodny z uregulowaniami § 8 ust. 1 powołanego rozporządzenia, który określa, że za nocleg podczas podróży krajowej w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, jednak nie wyższej za jedną dobę hotelową niż dwudziestokrotność stawki diety; polecenia wyjazdu służbowego nr 245/2017 z korektorowaną datą wypłaty środków i numerem raportu kasowego, w którym dokument ujęto; zapłatę faktury 48/2917 z 22 września 2017 roku z korektorowaną datą potwierdzenia wypłaty i numerem raportu;

AKTA KONTROLI [VI] strony 139-163: kserokopie przykładowych dokumentów stanowiących podstawę wypłaty środków z kasy Urzędu Miejskiego ujętych w raportach kasowych wydatkowych nr 20 z 17 lutego 2017 roku i nr 78 z 8 sierpnia 2017 roku.

- na dowodach podłączonych do raportów kasowych stanowiących podstawę wypłaty środków finansowych dokonywano stosownych zapisów, tj. nanoszono numer i pozycję raportu kasowego, klasyfikację budżetową wydatku oraz sposób zaewidencjonowania na kontach jednostki, osoby pobierające gotówkę potwierdzały jej odbiór własnoręcznym podpisem opatrzonym datą, na dokumenty nanoszono numerację z zachowaniem ciągłości. Nie stwierdzono operacji wypłacania pracownikom zaliczek na poczet wynagrodzenia.

Udzielanie i rozliczanie zaliczek

Zasady wypłaty i rozliczania zaliczek obowiązujące w Urzędzie Miejskim w Łowiczu określono w rozdziale VI. *Używanie pojazdów nie będących własnością pracodawcy do celów służbowych, zaliczki jednorazowe* (pkt 2) *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*. Załącznikiem nr 7 do *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* określono wzór druku „wniosek o zaliczkę”, a załącznikiem nr 8 – wzór druku „rozliczenie zaliczki”, które wymieniono w treści *Instrukcji* jako „dokumenty obrotu kasowego”, co nie znajdowało odniesienia do zapisów *Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*, które to uregulowanie nie określało zasad dokonywania wypłat zaliczki i jej rozliczenia, a dowody te nie zostały ujęte w wykazie dokumentów źródłowych-dyspozycyjnych wyszczególnionych w rozdziale VI *Dokumentacja kasowa ww. Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej*.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*, zaliczki wypłacane są pracownikowi na wniosek naczelnika wydziału, a rozliczenie zaliczki nastąpić musi w ciągu 7 dni od daty zakończenia realizacji zadania. Od pracowników, którym wypłacane są zaliczki pobiera się oświadczenia o wyrażeniu zgody na potrącenie nierozliczonej w terminie kwoty z najbliższego wynagrodzenia, a do czasu końcowego rozliczenia poprzednio wypłaconej zaliczki, pracownikowi nie mogą być udzielane dalsze zaliczki.

W toku kontroli stwierdzono, że w 2017 roku wypłacono i rozliczono trzynaście zaliczek na łączną kwotę 9.417,98 zł.

Nie stwierdzono udzielania zaliczek osobom nie zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.

Do analizy wybrano dokumentację dotyczącą wypłaty i rozliczenia sześciu zaliczek wypłaconych w 2017 roku na łączną kwotę 7.982,98 zł.

Analiza dokumentów źródłowych w odniesieniu do uregulowań wewnętrznych wykazała, że:

- zaliczki wypłacono na podstawie wniosków z tym, że zastosowane druki nie były zgodne ze wzorem określonym załącznikiem nr 7 do zarządzenia nr 463/2014. Weryfikację merytoryczną, formalną i rachunkową wniosków potwierdziły podpisami, ze wskazaniem daty, osoby umocowane do realizacji tych czynności, a zatwierdzenia dokonał kierownik jednostki bądź osoby upoważnione oprócz wniosku z dnia 21 lutego 2017 roku, który nie zawiera podpisu osoby zatwierdzającej realizację wydatku; również wniosek o zaliczkę dla czterech osób na wspólny zagraniczny wyjazd służbowy nie zawierał potwierdzenia jego weryfikacji,
- odbiór gotówki potwierdzano podpisem na wniosku oprócz zaliczek wypłaconych w dniu 16 sierpnia 2017 roku czterem osobom na wyjazd zagraniczny – dokument w tym zakresie podpisany został jedynie przez kasjera – druk KW,
- zaliczki zostały wypłacone pracownikom na pokrycie wydatków realizowanych w związku z wykonywaniem czynności służbowych, tj. zakup niezbędnych materiałów, wyjazd służbowy,
- rozliczenia z pobranych środków w odniesieniu do zaliczek wypłaconych w dniu 1 marca 2017 roku i 21 grudnia 2017 roku dokonano terminowo, poprzez przedłożenie faktur zakupu – dokumenty te zawierały potwierdzenie ich weryfikacji merytorycznej,

formalno-rachunkowej, akceptacji i zatwierdzenia wydatku z tym, że nie stosowano druków rozliczenia zaliczki określonych załącznikiem nr 8 do zarządzenia nr 463/2014. Rozliczenia zaliczek udzielonych na wyjazd służbowy zagraniczny dokonano wraz z rozliczeniem wyjazdu służbowego, co opisano w dalszej części niniejszego protokołu,

- wypłaty gotówki dokonywano z kasy, co ewidencjonowano na kontach jednostki Wn 234 (z rozszerzeniem wg kontrahentów) Ma 101, zwrot do kasy kwoty różnicy między pobraną zaliczką a dokonanymi wydatkami ewidencjonowano w kwocie należnej do zwrotu Wn 101 Ma 234, zaś kwotę wydatków zrealizowanych w ramach zaliczki ujmowano na stronie Wn kont zespołu 4 (w zależności od rodzaju wydatku) i na stronie Ma konta 234 (z rozszerzeniem) z tym, że kwoty powyższe nie wynikały z zestawienia - dokumentu stanowiącego rozliczenie zaliczki sporządzonego według wzoru określonego załącznikiem do *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo - księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*.

Jak wynika z ewidencji księgowej oraz oświadczenia Skarbnika Miasta Łowicz, w objętym kontrolą okresie nie wypłacano zaliczek na poczet wynagrodzeń. Oświadczenie Skarbnika Miasta Łowicz o niewypłacaniu zaliczek na poczet przyszłego wynagrodzenia **stanowi załącznik nr 17 protokołu kontroli**.

VI. WYKONYWANIE BUDŻETU JEDNOSTKI. ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. INFORMACJE OGÓLNE – 2017 ROK

Dochody i przychody budżetu

Plan dochodów i przychodów Miasta Łowicza na 2017 rok określono uchwałą nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok. Ww. uchwałą dochody budżetu na 2017 rok ustalono na kwotę 118.892.886,00 zł, która w wyniku zmian w trakcie roku budżetowego ostatecznie określona została na 117.469.883,10 zł, a wykonanie wyniosło 115.704.726,96 zł stanowiąc 98,50% planu. Przychody planowane na 2017 rok na kwotę 20.500.000,00 zł pochodzić miały z kredytów w kwocie 19.430.000,00 zł oraz w wysokości 1.070.000,00 zł z pożyczek, a po zmianach określone zostały na kwotę 19.081.343,00 zł pochodzącą w wysokości 13.898.631,00 zł z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz w wysokości 5.182.712,00 zł z wolnych środków. Przychody na dzień 31 grudnia 2017 roku wykonano w wysokości 19.081.343,18 zł (co stanowiło 100,00% wielkości planowanej), z czego 13.898.631,00 zł stanowiły przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów oraz 5.182.712,18 zł – wolne środki stanowiące nadwyżkę środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikającą z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Zestawienie danych dotyczących planu (po zmianach) oraz wykonania dochodów i przychodów Miasta Łowicza z wyszczególnieniem dochodów bieżących i majątkowych za 2017 rok przedstawiono w tabeli:

W budżecie Miasta Łowicza na 2017 rok po zmianach dochody pochodzące z dotacji planowano w wysokości 33.796.253,10 zł, zaś ich realizacja zamknęła się kwotą 31.715.333,80 zł stanowiąc 93,84% planu. Dotacje przeznaczone na wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 2.500.871,57 zł.

Szczegółowe zestawienie planowanych po zmianach i wykonanych dochodów pochodzących z dotacji za 2017 rok z wyszczególnieniem źródeł pochodzenia środków i środków przeznaczonych na wydatki majątkowe zawarto w tabeli:

	plan po zmianach	wykonanie	w tym majątkowe
Dotacje	33.796.253,10	31.715.333,80	2.500.871,57
z tego:			
- z budżetu Wojewody w tym:	29.038.921,10	28.797.113,38	0,00
- na zadania zlecone	25.669.526,81	25.475.945,07	0,00
- na zadania własne bieżące	3.269.394,29	3.224.727,28	0,00
- na zadania własne majątkowe	100.000,00	96.441,03	0,00
- na podstawie porozumienia			
inne:			
- Środki zagraniczne (Erasmus+)	12.447,00	12.357,70	0,00
- Inne (Dotacje rozwojowe)	856.742,00	856.742,09	856.742,09
- POIiŚ	3.240.342,00	1.431.919,84	1.353.960,27
- RPOWŁ		297.469,21	
- WFOŚiGW	407.001,00	20.000,00	270.169,21
- Urząd Marszałkowski	20.000,00	800,00	20.000,00
- pomoc finansowa			
Wyszczególnienie	Plan po zmianach 800,00	Wykonanie	% wykonania planu
- na podstawie porozumień pomiędzy jst	(zł) 220.000,00	(zł) 298.931,58	0,00
DOCHODY OGÓŁEM	117.469.883,10	115.704.726,96	98,50
Dochody bieżące	112.196.833,10	112.165.229,98	99,97
Dochody majątkowe	5.273.050,00	3.539.496,98	67,72
PRZYCHODY	19.081.343,00	19.081.343,18	100,00
z tego:	0,00	0,00	
Kredyty i pożyczki	13.898.631,00	13.898.631,00	100,00
Nadwyżka z lat poprzednich	0,00	0,00	0,00
Inne (np. prywatyzacja, wolne środki)	5.182.712,00	5.182.712,18	100,00

Wydatki i rozchody budżetu.

Uchwałą nr XXXIII/224/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok, Rada Miejska w Łowiczu ustaliła plan wydatków i rozchodów Miasta Łowicza na 2017 rok, zgodnie z którym wydatki budżetowe na 2017 rok określono na kwotę 132.699.945,00 zł, z czego 99.729.532,00 zł stanowić miały wydatki bieżące, a 32.970.413,00 zł – wydatki majątkowe. Plan wydatków budżetowych na 2017 rok uległ zmianie w trakcie roku budżetowego i ostatecznie ich planowana kwota wyniosła 127.052.885,10 zł (w tym 106.237.914,10 zł to wydatki bieżące, a 20.814.971,00 zł - wydatki majątkowe stanowiące 16,38% wydatków budżetu ogółem), zaś jego wykonanie w kwocie 120.332.603,15 zł stanowiło 94,71 % planu. Wydatki bieżące wykonano w 96,72 % (102.747.468,20 zł), a wydatki majątkowe w 84,48%, tj. w wysokości 17.585.134,95 zł stanowiącej 14,61% wydatków wykonanych ogółem. Wysokość planowanych na 2017 rok rozchodów w kwocie 6.692.941,00 zł przeznaczonych na spłatę otrzymanych krajowych kredytów i pożyczek w trakcie roku

budżetowego uległa zmianie do kwoty 9.498.341,00 zł, która to wielkość została zrealizowana w pełnej planowanej kwocie.

Dane w zakresie planowanych po zmianach i wykonanych wydatków i rozchodów Miasta Łowicza za 2017 rok zestawiono w tabeli:

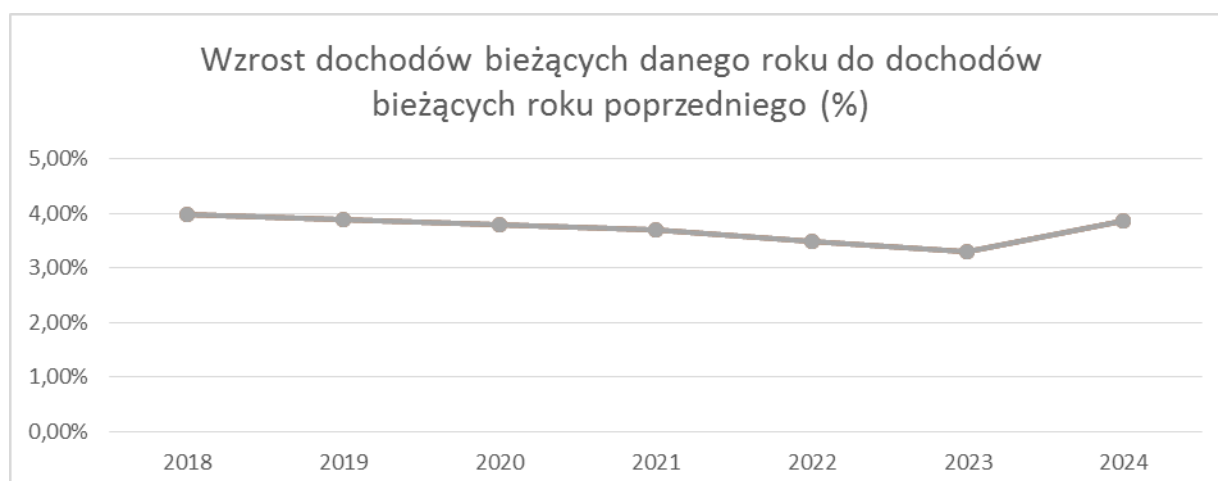
Wyszczególnienie	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)	% wykonania
WYDATKI OGÓŁEM	127.052.885,10	120.332.603,15	94,71
z tego:	0,00	0,00	
Wydatki majątkowe	20.814.971,00	17.585.134,95	84,48
Wydatki bieżące	106.237.914,10	102.747.468,20	96,72
ROZCHODY	9.498.341,00	9.498.341,00	100,00
w tym: spłata kredytów i pożyczek	9.498.341,00	9.498.341,00	100,00

Wieloletnia prognoza finansowa

Rada Miejska w Łowiczu, uchwałą nr XXXIII/223/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku, uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Miasto Łowicz na lata 2017-2024. W przedmiotowej prognozie Rada Miejska upoważniła Burmistrza do: 1) zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć określonych w załączniku nr 2 do ww. uchwały; 2) zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania Miasta i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy; 3) przekazywania upoważnień w zakresie zaciągania zobowiązań, określonych w ust. 1 i ust. 2 kierownikom jednostek organizacyjnych Miasta. Kontroli poddano rzetelność danych zawartych w prognozie wpływających na relację, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Dochody bieżące

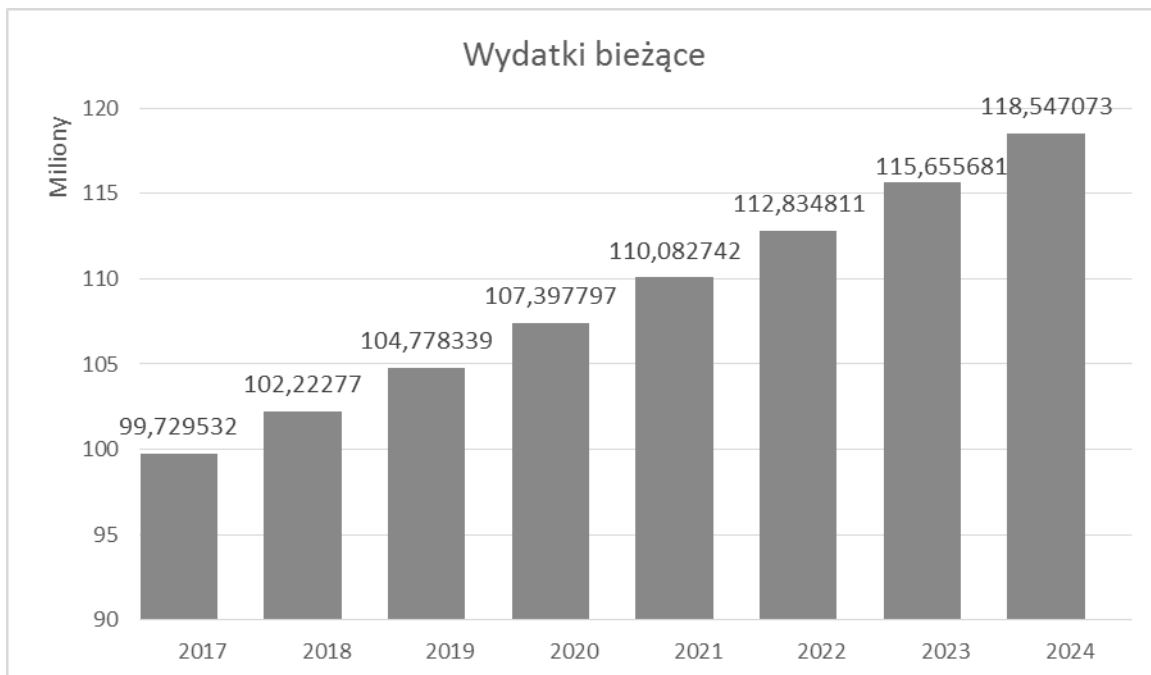
Zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej dochody bieżące mają tendencję rosnącą. Wzrost dochodów bieżących danego roku do roku poprzedniego obrazuje poniższy wykres:

Nie stwierdzono wzrostu dochodów bieżących w stosunku do roku poprzedniego o więcej niż 5%. Uznać należy, że dochody bieżące zostały zaplanowane z zachowaniem wymogu realistyczności.

Wydatki bieżące

Zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej wydatki bieżące przedstawiono na poniższym wykresie:

Planowane wydatki bieżące rosły rokrocznie w latach 2017-2024. Nie stwierdzono przypadków obniżenia planowanych wydatków bieżących względem roku poprzedniego.

Dochody ze sprzedaży majątku

Dochody ze sprzedaży majątku zaplanowano w następujących wysokościach:

Planowane dochody ze sprzedaży majątku	
Rok	Kwota
2017	2.000.000,00
2018	2.700.000,00
2019	2.200.000,00
2020	2.050.000,00
2021	1.250.000,00
2022	1.250.000,00
2023	1.000.000,00
2024	700.000,00

Miasto Łowicz dysponuje majątkiem, który może być przedmiotem zbycia o wartości uzasadniającej prognozowane dane.

Rozchody i obsługa długu

Rozchody z tytułu spłat rat kapitałowych kredytów i pożyczek jak również wydatki bieżące na obsługę długu zostały zaplanowane z uwzględnieniem warunków zawartych w umowach kredytów i pożyczek jak również biorąc pod uwagę planowane w latach 2017-2019 kredyty i pożyczki.

2 PRZESTRZEGANIE ZASAD GOSPODARKI FINANSOWEJ OKREŚLONYCH W ART. 254 PKT 3 USTAWY Z DNIA 27 SIERPNI 2009 ROKU O FINANSACH PUBLICZNYCH

Kontrolujący dokonali analizy wielkości wydatków poniesionych na losowo wskazany dzień w wybranych podziałkach klasyfikacji budżetowej, w odniesieniu do wysokości wydatków ustalonej planem finansowym, co pozwoliło na weryfikację przestrzegania zasad gospodarki finansowej określonych w art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Dane wynikające z opisanej powyżej analizy przedstawiono w tabelach.

Dział 750 Administracja publiczna rozdział 75023 – urzędy gmin:

- § 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników,
- § 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne,
- § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia,
- § 4300 – zakup pozostałych usług,
- § 4410 - podróże służbowe krajowe.

Wykonanie na dzień 28 września 2016 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
750 75023 § 4010	4 111 587,00	2 958 904,84	71,97
750 75023 § 4040	313 572,00	313 571,79	100,00
750 75023 § 4210	220 000,00	123 296,23	56,04
750 75023 § 4300	555 060,00	363 283,65	65,45
750 75023 § 4410	30 000,00	32 032,93	106,78

Wykonanie na 28 grudnia 2016 roku

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
750 75023 § 4010	4 111 587,00	3 920 362,50	95,35
750 75023 § 4040	313 572,00	313 571,79	100,00
750 75023 § 4210	183 643,00	177 055,63	96,41
750 75023 § 4300	569 860,00	517 864,13	90,88
750 75023 § 4410	45 375,00	42 235,37	93,08

Wykonanie na dzień 24 czerwca 2017 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
750 75023 § 4010	4 080 749,00	1 709 799,64	41,90
750 75023 § 4040	324 158,00	324 157,20	100,00
750 75023 § 4210	237 900,00	102 690,09	43,17
750 75023 § 4300	603 500,00	270 732,23	44,86
750 75023 § 4410	40 000,00	19 049,94	47,62

Wykonanie na dzień 16 grudnia 2017 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
750 75023 § 4010	4 080 749,00	3 869 325,38	94,82
750 75023 § 4040	324 158,00	324 157,20	100,00
750 75023 § 4210	239 400,00	177 880,96	74,30
750 75023 § 4300	593 134,00	488 798,15	82,41
750 75023 § 4410	52 580,00	46 469,52	88,38

Dział 600 Transport i łączność, rozdział 60016 drogi publiczne gminne:

- § 4170 – wynagrodzenia bezosobowe,
- § 4270 – zakup usług remontowych
- § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia,
- § 4300 – zakup usług pozostałych,
- § 6050 – wydatki inwestycyjne

Wykonanie na dzień 28 września 2016 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
600 60016 § 4170	0	0	0
600 60016 § 4210	45 000,00	42 649,90	94,78
600 60016 § 4270	30 000,00	10 455,00	34,85
600 60016 § 4300	916 000,00	466 477,53	50,93
600 60016 § 6050	7 749 723,00	1 221 128,65	15,76

Wykonanie na dzień 28 grudnia 2016 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
600 60016 § 4170	14 000,00	9 347,56	66,77
600 60016 § 4210	75 000,00	72 538,90	96,72
600 60016 § 4270	23 000,00	14 145,00	61,50
600 60016 § 4300	885 900,00	631 194,47	71,25
600 60016 § 6050	5 449 723,00	3 996 613,28	73,34

Wykonanie na dzień 24 czerwca 2017 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
600 60016 § 4170	10 000,00	3 400,00	34,00
600 60016 § 4210	90 000,00	0	0
600 60016 § 4270	30 000,00	7 749,00	25,83
600 60016 § 4300	96 000,00	0	0
600 60016 § 6050	3 884 000,00	497 052,66	12,80

Wykonanie na dzień 16 grudnia 2017 roku:

Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
600 60016 § 4170	12 000,00	5 170,00	43,08
600 60016 § 4210	90 000,00	61 552,01	68,39
600 60016 § 4270	30 000,00	17 968,89	59,90
600 60016 § 4300	96 000,00	6 052,01	6,30
600 60016 § 6050	11 346 100,00	3 377 177,23	29,77

Analiza danych z ewidencji księgowej dotyczących realizacji wydatków budżetowych we wskazanych powyżej datach i podziałkach klasyfikacji budżetowej w odniesieniu do planu wydatków określonego uchwałami Rady Miejskiej w Łowiczu i zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza wykazała, że wydatki w wybranych datach, w wyszczególnionych powyżej działach, rozdziałach i paragrafach zostały wykonane w granicach kwot określonych planem wydatków budżetowych **oprócz wydatków zrealizowanych na 28 września 2016 roku w dziale 750 Administracja publiczna rozdział 75023 – Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu) § 4410 – Podróże służbowe krajowe. Realizacja wydatków w powyższej podziale klasyfikacji budżetowej w ww. dacie przewyższała planowane wydatki o 2.032,93 zł.**

Plan wydatków w dziale 750 rozdział 75023 § 4410 na 28 września 2016 roku określony został na kwotę 30.000,00 zł zarządzeniem nr 2/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 5 stycznia 2016 roku w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Urzędu Miejskiego w Łowiczu i jednostek organizacyjnych Gminy Miasto Łowicz na 2016 rok na podstawie uchwały nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok. **Przekroczenie planu wydatków w ww. podziale klasyfikacji budżetowej nastąpiło w dniu 14 września 2016 roku o kwotę 655,26 zł**, co wynikało z ich realizacji na dzień 13 września 2016 roku w wysokości 29.434,48 zł i **dokonania wypłaty w dniu 14 września 2016 roku kwoty 1.220,78 zł stanowiącej należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowych krajowych zgodnie z raportem kasowym wydatkowym nr 98 z 14 września 2016 roku, do którego załączono dokumenty źródłowe, tj. rozliczenie poleceń wyjazdu służbowego: nr 184/2016 (Burmistrz Miasta) na kwotę 100,30 zł, nr 196/2016 na kwotę 100,30 zł (Krzysztof Jan Kaliński),**

193/2016 (Bogusław Bończak) na kwotę 902,66 zł, nr 185/2016 (Michał Zalewski) na 100,30 zł, i 187/2016 (Michał Zalewski) 17,22 zł na łączną kwotę 1.220,78 zł.

Zwiększenie przekroczenia nastąpiło w dniu 20 września 2016 roku o kwotę 409,00 zł – przekazanie zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych naliczony od umów o korzystanie z samochodu prywatnego do celów służbowych oraz w dniu 22 września 2016 roku o kwotę 968,67 zł, co wynikało z dokonania wydatków zgodnie z raportem kasowym wydatkowym nr 99 z dnia 22 września 2016 roku, do którego załączono dokumenty źródłowe potwierdzające wypłatę należności wynikających z poleceń wyjazdu służbowego: nr 201/2016 (Grzegorz Pełka) na 100,30 zł, nr 191 (Małgorzata Nowak) na kwotę 46,80 zł, nr 199/2016 (Paweł Gawroński) na kwotę 110,30 zł, nr 192/2016 (Krzysztof Jan Kaliński) na 100,30 zł, nr 202/2016 (Krzysztof Jan Kaliński) na 100,30 zł, nr 198 (Krzysztof Jan Kaliński) na 33,43 zł, nr 206/2016 (Krzysztof Jan Kaliński) na 43,45 zł, nr 197 (Krzysztof Jan Kaliński) na 158,80 zł, nr 200/2016 (Krzysztof Jan Kaliński) na 145,43 zł, nr 183/2016 (Krzysztof Jan Kaliński) na 129,55 zł.

Powyższe naruszało uregulowania art. 254 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, które w pkt 3) stanowią, że w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Opisaną nieprawidłowość wyeliminowano wprowadzając stosowne zmiany w planie finansowym wydatków Urzędu Miejskiego w Łowiczu zarządzeniem nr 311/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 września 2016 roku. Wyjaśnienie dotyczące wykonania wydatków w dziale 750 rozdział 750023 § 4410 na dzień 28 września 2016 roku złożone przez Skarbnika Miasta Łowicza *stanowi załącznik nr 18 protokołu kontroli.*

Złożone przez Skarbnika Miasta wyjaśnienie potwierdza realizację wydatków w dziale 750 rozdział 750023 § 4410 na dzień 28 września 2016 roku w kwocie przewyższającej wydatki planowane w tej dacie w ww. podziałce klasyfikacji budżetowej i wskazuje, iż powyższe wynikało z dokonania w dniach 14 i 22 września 2016 roku płatności z tytułu delegacji służbowych oraz zapłaty w dniu 20 września 2016 roku zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych naliczonej od listy z tytułu umów o użytkowanie samochodów prywatnych do celów służbowych.

AKTA KONTROLI [VII] strony 164-226: Kserokopie: zarządzeń Burmistrza Miasta Łowicza nr 2/2016 z dnia 5 stycznia 2016 roku i nr 311/2016 z dnia 30 września 2016 roku, raportów kasowych wydatkowych: nr 98 z 14 września 2016 roku, nr 99 z 22 września 2016 roku z załączonymi dokumentami źródłowymi oraz wydruki z ewidencji księgowej.

VII. WYKONYWANIE BUDŻETU. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

1. DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH - 2016 – 2017

1) Rachunkowość i sprawozdawczość w zakresie podatków i opłat. Plan kont

W dniu 30 grudnia 2014 roku Burmistrz Miasta Łowicza przyjął zarządzenie nr 464/2014 w sprawie zmiany zarządzenia nr 470 z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie zasad (polityki) rachunkowości dla Budżetu Miasto Łowicz, zasad (polityki) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej. W drodze zarządzenia nr 464/2014 dodano załącznik nr 2a: „Plan kont dla rachunkowości podatkowej prowadzonej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 464/2014. W załączniku przewidziano konto 101 – kasa, konto 130 – rachunek bieżący urzędu, 141 – środki pieniężne w drodze, 221 – należności z tytułu

dochodów budżetowych, 226 – długoterminowe należności budżetowe 720 – przychody z tytułu dochodów budżetowych, 750 – przychody finansowe, 761 – pozostałe koszty operacyjne.

Ewidencję należności z tytułu dochodów budżetowych prowadzono na koncie 221. Do konta syntetycznego 221 prowadzono konta analityczne według rodzajów należności. Do kont analitycznych były prowadzone konta szczegółowe służące do rozrachunków z podatnikami z tytułu podatków, które podlegają przypisaniu. Wg załącznika nr 1 do zarządzenia nr 464/2014: „dla każdego podatnika i inkasenta prowadzi się odrębne konto szczegółowe w każdym podatku, natomiast dla każdej jednostki budżetowej, banku oraz innego podmiotu prowadzi się odrębne konto w każdym podatku, w związku z którym ta jednostka budżetowa, bank lub inny podmiot stał się dłużnikiem JST. Oznacza to, iż podmiot będący np. podatnikiem podatku od nieruchomości i jednocześnie podatnikiem podatku od środków transportowych posiada dwa konta szczegółowe, odrębne w każdym podatku.” **Stwierdzono przypadki nieprawidłowości polegających na prowadzeniu więcej niż jednego konta szczegółowego dla jednego podatnika w jednym podatku, co było niezgodnie z powołanymi zapisami zarządzenia nr 464/2014 i § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2010 r., nr 208, poz. 1375), np. w podatku od środków transportowych dla podatnika (...) ¹⁴ prowadzono dwa konta szczegółowe o nr (...) ¹⁵, w podatku od nieruchomości od osób fizycznych: dla jednego z podatników prowadzono konta szczegółowe nr: (...) ¹⁶, dla innego podatnika konta szczegółowe nr: (...) ¹⁷ (opis w dalszej części protokołu kontroli).**

W zarządzeniu nr 464/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku uregulowano także konto 991 – rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników. W trakcie kontroli problematyki opłaty targowej ustalono, że ww. konto nie było prowadzone (inkaso opłaty targowej). Powyższe potwierdził Skarbnik Miasta Łowicza, który oświadczył: „Urząd Miejski w Łowiczu nie prowadzi ewidencji pozabilansowej na koncie 991 „Rozrachunki z inkasentami”

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca nieprowadzenia konta 991 stanowi załącznik nr 19 protokołu kontroli.

Nieprowadzenie ewidencji na koncie 991 w szczególności w zakresie opłaty targowej stanowiło niewypełnienie zapisów zarządzenia nr 464/2014, a także

¹⁴Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

¹⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

¹⁷Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

było niezgodne z § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego - Pozabilansowe konta szczegółowe prowadzone dla inkasentów otwiera się na podstawie dokumentu, z którego wynika powierzenie funkcji inkasenta. Powołane rozporządzenie przewiduje, w § 12 ust. 1 pkt 1 lit. b, konto 991 - Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków¹⁸ podlegających przypisaniu na kontach podatników, a następnie w § 12 ust. 1 pkt 2 - konta analityczne prowadzone według rodzajów podatków i pkt 3- konta szczegółowe poszczególnych osób trzecich i inkasentów.

Sprawozdania roczne Rb-27S i Rb-PDP za 2016 rok

Kontrolowane roczne sprawozdania Rb-27S (korekta nr 5 datowana na 18 maja 2017 roku) i Rb-PDP za 2016 rok (korekta datowana na dzień 1 marca 2017 roku) zostały podpisane przez Skarbnika Miasta Łowicza – Arkadiusza Podsędkę i Burmistrza Miasta Łowicza – Krzysztofa Kalińskiego.

W sprawozdaniu Rb 27S – o dochodach budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku wykazano:

- skutki obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości na kwotę **2.664.826,59** zł (w podatku od nieruchomości od osób prawnych na kwotę 1.442.967,95 zł, w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na kwotę 1.221.858,64 zł);
- skutki obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych na kwotę **1.110.604,21** zł (osoby prawne – 253.507,68 zł, osoby fizyczne 857.096,53 zł);
- skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) w podatku od nieruchomości na kwotę **128.832,00** zł (w podatku od nieruchomości od osób prawnych na kwotę 128.832,00 zł, w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na kwotę 0 zł);
- skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa stanowiły kwotę łączną **5.906,00** zł. Na powyższą kwotę składały się następujące pozycje:
 - umorzenie zaległości w **podatku od nieruchomości** od osób fizycznych – **4.259,00** zł;
 - umorzenie zaległości w **podatku od środków transportowych** – **1.647,00** zł (w tym: od osób prawnych – 572,00 zł, od osób fizycznych – 1.075 zł);
 - rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności podatków = 0 zł.

Nadmienione dane wykazane w sprawozdaniu Rb 27S (korekta nr 5) oraz wykonanie dochodów z poszczególnych podatków odpowiadały danym wynikającym ze sprawozdania Rb-PDP za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku (korekta nr 1).

Zestawienie decyzji organu podatkowego¹⁹ z kwotami wykazanymi w sprawozdaniu sporządzonym na koniec 2016 roku (po korektach): a) Rb-PDP w kolumnach: 5 – umorzenie zaległości podatkowych oraz 6 – rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności; b) Rb-27S odpowiednio w kolumnach 14 i 15, nie wykazało nieprawidłowości.

¹⁸ Rozporządzenie definiuje pojęcie „podatki”, jako podatki określone w art. 3 pkt 3 Ordynacji podatkowej, do których ustalania lub określania uprawniony jest organ podatkowy jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z odrębnymi przepisami. Wspomniany art. 3 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa wskazuje, że ilekroć jest mowa o podatkach - rozumie się przez to również: a) zaliczki na podatki, b) raty podatków, jeżeli przepisy prawa podatkowego przewidują płatność podatku w ratach, c) **opłaty oraz niepodatkowe należności budżetowe**;

¹⁹ Decyzje o sygn.: Fn.3120.2.2016/MK, Fn.3120.3.2016/MK, Fn.3120.7.2016/MK, Fn.3120.9.2016/MK, Fn.3120.11.2016/MK, Fn.3120.13.2016/MK, Fn.3120.14.2016/MK, Fn.3124.12.2016/MK, Fn.3124.168.2016/MF.

Z uzyskanych informacji wynikało, że skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) w podatku od nieruchomości: a) na kwotę 128.832,00 zł w sprawozdaniach na koniec 2016 roku, b) na kwotę 69.422,00 zł w sprawozdaniach na koniec 2017 roku, wynikały z zastosowania zapisów uchwały z dnia 25 października 2007 roku w sprawie zwolnień przedmiotowych z podatku od nieruchomości oraz przyjęcia programu pomocy *de minimis* udzielanej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Miasta Łowicza²⁰.

Informacja Moniki Fudały – Głównego Specjalisty w Wydziale Finansowym, dotycząca kwoty skutków udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) w podatku od nieruchomości stanowi załącznik nr 20 protokołu kontroli.

Sprawozdania roczne Rb-27S i Rb-PDP za 2017 rok

Kontrolowane roczne sprawozdania Rb-27S (z dnia 20 lutego 2018 roku) i Rb-PDP za 2017 rok (z dnia 20 lutego 2018 roku) zostały podpisane przez Skarbnika Miasta Łowicza – Arkadiusza Podsejda i Burmistrza Miasta Łowicza – Krzysztofa Kalińskiego.

W sprawozdaniu Rb 27S – o dochodach budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2017 roku wykazano:

- skutki obniżenia górnych stawek podatku od nieruchomości na kwotę **2.592.297,41** zł (w podatku od nieruchomości od osób prawnych na kwotę 1.342.279,95 zł, w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na kwotę 1.250.017,46 zł);
- skutki obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych na kwotę **1.004.334,44** zł (osoby prawne – 187.235,97 zł, osoby fizyczne 817.098,47 zł);
- skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) w podatku od nieruchomości na kwotę **69.422,00** zł (w podatku od nieruchomości od osób prawnych na kwotę 69.422,00 zł, w podatku od nieruchomości od osób fizycznych na kwotę 0 zł);
- skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa stanowiły kwotę łączną **1.460.670,23** zł. Na powyższą kwotę składały się następujące pozycje:
 - umorzenie zaległości w **podatku od nieruchomości** od osób fizycznych – **1.515,00** zł;
 - rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności w **podatku od nieruchomości** – **1.443.109,50** zł (w tym: od osób prawnych – 1.416.069,00 zł, od osób fizycznych – 27.040,50 zł);
 - rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności w podatku od środków transportowych od osób fizycznych – **16.045,73** zł.

Nadmienione dane wykazane w sprawozdaniu Rb-27S oraz wykonanie dochodów z poszczególnych podatków odpowiadały danym wynikającym ze sprawozdania Rb-PDP za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Zestawienie decyzji organu podatkowego²¹ z kwotami wykazanymi w sprawozdaniu sporządzonym na koniec 2017 roku: a) Rb-PDP w kolumnach: 5 – umorzenie zaległości podatkowych oraz 6 – rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności; b) Rb-27S

²⁰ Pomoc de minimis: 1) w 2016 roku: a) Lamela Sp. z o.o. sp. k. – (...), b) Firma Bracia Urbanek Andrzej i Jacek Urbanek sp. j. - (...); 2) w 2017 roku - Lamela Sp. z o.o. sp. k. – (...) - Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²¹ Decyzje o sygn.: Fn.3120.4.2017/MK, Fn.3120.5.2017, Fn.3120.8.2017/MK, Fn.3120.9.2017/MK, Fn.3120.10.2017/MK, Fn.3120.11.2017, Fn.3120.18.2017, Fn.3160.9.3.2017.DCM, Fn.3124.35.2017/MF, Fn.3120.13.2017, Fn.3120.17.2017, Fn.3124.23.2017/MF, Fn.3120.7.2017.

odpowiednio w kolumnach 14 i 15, wykazało zawyżenie kwot skutków decyzji rozkładających na raty i odraczającej, wykazanych w kolumnie 5 sprawozdania Rb-PDP i w kolumnie 15 sprawozdania Rb-27S, w zakresie rozłożenia na raty (4 decyzje) i odroczenia (1 decyzja) w podatku od nieruchomości, a także rozłożenia na raty w podatku od środków transportowych (1 decyzja). Zawyżenie w sprawozdaniach kwot rozłożeń na raty i odroczenia wynikało z faktu, że organ podatkowy wykazał całe kwoty zobowiązań wynikające z decyzji i nie uwzględnił, że termin płatności części rat przypadał w 2017 roku oraz cała kwota 18.084 zł wg decyzji sygn. Fn.3120.11.2017 była odroczone do 31 sierpnia 2017 roku. Organ podatkowy wykazał w kolumnie 5 Rb-PDP i kolumnie 15 Rb-27S skutki rozłożeń na raty i odroczeń w podatku od nieruchomości w wysokości 1.443.109,50 zł, zaś w podatku od środków transportowych w kwocie 16.045,73 zł. Zakładając spłatę zobowiązań rozłożonych na raty w terminach wskazanych w decyzjach lub nawet częściowe wygaśnięcie decyzji w częściach dotyczących raty niezapłaconej w terminie płatności (do dwóch kolejnych rat niezapłaconych w terminie), a także terminową spłatę odroczonego zobowiązania, wykazane skutki zostały zawyżone:

- w podatku od nieruchomości o 237.722,00 zł, ponieważ kwota, która winna zostać wykazana to 1.205.387,50 zł,

- w podatku od środków transportowych o 6.690 zł, ponieważ kwota, która winna zostać wykazana to 9.355,73 zł.

W skrajnym przypadku polegającym na zaistnieniu okoliczności, o których mowa w art. 259 §1 pkt 1 i §1a ustawy Ordynacja podatkowa²², nadmienione kwoty, jakie winny zostać wykazane w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP mogły wynieść 0,00 zł i wówczas przy zastosowaniu metodologii organu podatkowego zawyżenie kwot wykazanych w sprawozdaniach wyniosłoby w podatku od nieruchomości 1.443.109,50 zł, w podatku od środków transportowych 16.045,73 zł.

Powyższe było niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zawartej w załączniku nr 39 do, obowiązującego wówczas, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz.U. 2016 r., poz. 1015 ze zm.), w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie umorzeń zaległości podatkowych - wykazuje się kwoty dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy gminy lub miasta na prawach powiatu za okres sprawozdawczy umorzeń w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej w podatkach i opłatach, stanowiących dochód budżetu gminy lub miasta na prawach powiatu. Wykazane w tej kolumnie skutki powinny wynikać z decyzji właściwych organów gminy lub miasta na prawach powiatu, w zakresie zarówno bieżących, jak i zaległych należności. Wykazane kwoty powinny być zgodne z rejestrem przepisów i odpisów.

Ustalono wadliwość decyzji o sygn. FN.3124.35.2017.MF z dnia 15 grudnia 2017 roku (na decyzji zamieszczono datę otrzymania decyzji – 15 grudnia 2017 roku), która zawierała nieprawidłowe rozstrzygnięcie, poprzez rozłożenie na 30

²² Wg art. 259 §1 w razie niedotrzymania terminu płatności odroczonego podatku lub zaległości podatkowej bądź terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następuje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji: 1) o odroczeniu terminu płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę - w całości; Zgodnie z art. 259 § 1a w razie niedotrzymania terminu płatności trzech kolejnych rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następuje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji o rozłożeniu na raty w zakresie wszystkich niezapłaconych rat.

miesięcznych rat kwoty 13.927 zł, przy czym termin płatności pierwszej raty podatku określono na dzień 30 grudnia 2017 roku, natomiast dziesiąta rata miała być płatna do dnia 30 września 2017 roku, 20 rata miała być płatna do 30 lipca 2017 roku, a więc termin płatności tych rat upłynął przed wydaniem i doręczeniem przedmiotowej decyzji. Powyższe naruszało art. 210 § 1 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 Ordynacja podatkowa (tekst jednolity z 2017 roku Dz.U. poz. 201 ze zm.), zgodnie z którym decyzja zawiera m.in. rozstrzygnięcie.

W dniu 18 września 2018 roku przesłano kontrolującemu postanowienie z dnia 17 września 2018 roku sygn. FN.3120.35.2018.MF, w którym sprostowano z urzędu oczywistą omyłkę pisarską zawartą w decyzji z dnia 15 grudnia 2017 roku znak FN.3124.35.2017 w ten sposób, że poprawiono termin płatności 10 raty z daty 30 września 2017 roku na datę 30 września 2018 roku i termin płatności raty 20 z daty 30 lipca 2017 roku na datę 30 lipca 2019 roku.

W przypadku dwóch podatników, w stosunku do których wydano decyzje w sprawie umorzenia zaległości podatkowych w podatku od nieruchomości o sygn. Fn.3120.14.2016/MK i nr Fn.3120.5.2017, organ podatkowy prowadził po dwa konta szczegółowe (...) ²³. Powyższe naruszało § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym konta określone w ust. 3 prowadzi się w następujący sposób: 1) dla każdego podatnika i inkasenta prowadzi się odrębne konto w każdym podatku. Zgodnie z przywołaną regulacją organ podatkowy dla jednego podatnika podatku od środków transportowych winien prowadzić jedno konto szczegółowe, a nie kilka.

AKTA KONTROLI [VIII] strony 227-294: Kserokopia fragmentów dokumentacji związanych ze sprawozdawczością w zakresie podatków i opłat lokalnych (Rb-PDP i Rb-27S).

ULGI W PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI (W TYM ŁZP)			
	Ilość decyzji	Należność główna	Odsetki
ROK 2016			
Umorzenie zaległości podatkowej	7	4.259	32.213
Rozłożenie na raty podatku/ zaległości podatkowej	0	0	0
Odroczenie płatności podatku/zaległości podatkowej	0	0	0
ROK 2017			
Umorzenie zaległości podatkowej	10	1.515	154.543
Rozłożenie na raty podatku/ zaległości podatkowej	4	1.425.025,50	125.500
Odroczenie płatności podatku/zaległości podatkowej	1	18.084	0

ULGI W PODATKU OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH			
	Ilość decyzji	Należność główna	Odsetki

²³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

ROK 2016			
Umorzenie zaległości podatkowej	2	1.647	63,00
Rozłożenie na raty podatku/ zaległości podatkowej	0	0	-
Odroczenie płatności podatku/zaległości podatkowej	0	0	-
ROK 2017			
Umorzenie zaległości podatkowej	0	0	0
Rozłożenie na raty podatku/ zaległości podatkowej	1	16.045,73	2.710,00
Odroczenie płatności podatku/zaległości podatkowej	0	0	0

Z informacji pracowników organu podatkowego wynikało, że organ podatkowy w 2016 i 2017 roku nie wydawał decyzji dotyczących ulg w podatku rolnym.

2) Organizacja wymiaru i poboru podatków i opłat (inkaso)

Realizację dochodów własnych Gminy Miasta Łowicza w latach 2016-2017 przedstawiono w poniżej zamieszczonych tabelach:

Tabela
Plan i realizacja dochodów własnych w 2016 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Procent Wykonania planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		107.465.725	108.495.724	101,0	100,0
1.	Podatek od nieruchomości	15.822.000	16.374.999	103,5	15,1
2.	Podatek rolny	62.715	63.855	101,8	0,1
3.	Podatek leśny	861	805	93,5	0,0
4.	Podatek od środków transportowych	1.270.000	1.655.192	130,3	1,5
5.	Opłata targowa	550.000	633.770	115,2	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Miejski w Łowiczu

Tabela
Plan i realizacja dochodów w 2017 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Procent Wykonania planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		117.469.883	115.704.727	98,5	100,0
1.	Podatek od nieruchomości	16.835.000	17.010.713	101,0	14,7
2.	Podatek rolny	63.045	62.785	99,6	0,0
3.	Podatek leśny	882	801	90,8	0,0
4.	Podatek od środków transportowych	1.588.000	1.694.277	106,7	1,5
5.	Opłata targowa	730.000	733.802	100,5	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Miejski w Łowiczu

W Urzędzie Miejskim w Łowiczu ewidencja podatków i opłat prowadzona jest przy użyciu programu komputerowego OTAGO.

Zgodnie z informacją merytorycznych pracowników, wpłat podatków w Mieście Łowicz dokonywano bezpośrednio na rachunek bankowy, bądź w kasie Urzędu Miasta. Z

uzyskanych informacji wynika, że Rada Miejska w Łowiczu nie zarządziła poboru podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, a tym samym nie wyznaczono inkasentów.

Rada Miejska w Łowiczu uchwałą nr VII/72/2007 z dnia 21 marca 2007 roku (uchwałą zmieniająca nr XXV/235/2008 z dnia 29 maja 2008 roku) zarządziła pobór opłaty targowej w drodze inkasa, określiła zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokości stawek opłaty targowej w drodze inkasa, a jednocześnie określiła inkasenta i wysokość wynagrodzenia za inkaso (zagadnienie omówione w dalszej części protokołu kontroli).

Uchwałą nr XLIII/398/98 z dnia 26 lutego 1998 roku Rada Miejska w Łowiczu wprowadziła opłatę prolongacyjną. Ww. uchwała utraciła moc poprzez przyjęcie uchwały nr XXV/162/2016 z dnia 31 maja 2016 roku, która wprowadziła opłatę prolongacyjną z tytułu rozłożenia na raty lub odroczenia terminu płatności podatków oraz zaległości podatkowych, w wysokości 50% obniżonej stawki odsetek za zwłokę ogłaszanej przez Ministra Finansów na podstawie art. 56d ustawy Ordynacja podatkowa.

Urząd Miejski w Łowiczu posiadał bezpośredni dostęp do ewidencji gruntów i budynków o czym świadczą załączone aktualne wydruki podglądów z ewidencji w zakresie kontrolowanych podatników. Treść art. 1a ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 849 ze zm., obecnie Dz.U. z 2018 roku, poz. 1445) przesądza w sposób jednoznaczny, że decydujące znaczenie przy opodatkowaniu gruntów mają dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków, a nie to, co faktycznie znajduje się na gruncie, lub w jaki sposób ten grunt jest wykorzystywany. Z kolei zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity z 2017 roku, Dz.U. poz. 2101 ze zm.) podstawę m.in. wymiaru podatków i świadczeń stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków (dane dotyczące zarówno przedmiotu jak i podmiotu opodatkowania). Zgodnie z art. 194 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa dokumenty urzędowe (w tym również ewidencja gruntów i budynków) sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

Z uzyskanych informacji wynika, że w latach 2016-2017 Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi nie podjęła rozstrzygnięć nadzorczych dotyczących zapisów zawartych w uchwałach Rady Miejskiej w Łowiczu w zakresie podatków i opłat lokalnych. Ponadto w latach 2016-2017 w Gminie Miasto Łowicz nie zaistniały przypadki wygasania zobowiązań podatkowych wskutek przeniesienia własności nieruchomości, ruchomości lub innych praw majątkowych.

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza – Arkadiusza Podsędką z dnia 11 lipca 2018 roku stanowi załącznik nr 21 protokołu kontroli.

Kontrolującym przedłożono zestawienie oględzin i kontroli przeprowadzonych w zakresie prawidłowości opodatkowania podatkiem od nieruchomości na terenie Miasta Łowicza:

1) W 2016 roku: a) (...) ²⁴ – postępowanie podatkowe nadal trwa, b) osoby fizyczne – oględziny nieruchomości – korekta podatku: +137 zł, c) osoby fizyczne – kontrola nieruchomości – korekta podatku: +2.036,00 zł, d) osoba fizyczna – kontrola nieruchomości bez skutków finansowych, e) osoba fizyczna – kontrola nieruchomości – korekta podatku: +79 zł, f) osoba fizyczna – kontrola nieruchomości bez skutków finansowych.

2) W 2017 roku: a) osoba fizyczna – oględziny nieruchomości bez skutków finansowych,

²⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

b) osoba fizyczna – oględziny nieruchomości bez skutków finansowych, c) (...) ²⁵ – oględziny nieruchomości bez skutków finansowych, d) (...) ²⁶ – oględziny nieruchomości – korekta podatku: – 30.557,00zł.

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca przeprowadzonych oględzin i kontroli w 2016 i 2017 roku stanowi załącznik nr 22 protokołu kontroli.

W kontrolowanym okresie Rada Miejska w Łowiczu określała wzory formularzy informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji podatkowych na potrzeby wymiaru podatku od nieruchomości: a) uchwałą nr XLVII/320/2013 z dnia 30 października 2013 roku, b) uchwałą nr XIV/97/2015 z dnia 29 października 2015 roku, c) uchwałą nr XVII/116/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku, która uchyliła uchwały wymienione w pkt a) i b).

W dniu 25 października 2007 roku Rada Miejska w Łowiczu przyjęła uchwałą nr XVII/139/2007 w sprawie zwolnień przedmiotowych z podatku od nieruchomości oraz przyjęcia programu pomocy *de minimis* udzielanej dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Miasta Łowicza.

W dniu 27 lutego 2017 roku Rada Miejska w Łowiczu podjęła uchwałą nr XXXVI/245/2017 w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy *de minimis*.

W dniu 27 lutego 2017 roku Rada Miejska w Łowiczu przyjęła uchwałą nr XXXVI/247/2017 w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiąca regionalną pomoc inwestycyjną.

3) Podatek od nieruchomości

W 2016 i 2017 roku obowiązywały stawki podatku od nieruchomości określone uchwałami Rady Miejskiej w Łowiczu:

Przedmiot opodatkowania	Stawki obowiązujące w 2016 roku	Stawki obowiązujące w 2017 roku
Od budynków mieszkalnych lub ich części od powierzchni użytkowej 1m ²	0,60 zł/m ²	0,60 zł/m ²
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	19,95 zł/m ²	19,95 zł/m ²
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	10,68 zł/m ²	10,59 zł/m ²
Od budynków lub ich części związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń od 1m ² powierzchni użytkowej	3,84 zł/m ²	3,84 zł/m ²
Od pozostałych budynków lub ich części, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego od 1m ²	4,73 zł/m ²	4,73 zł/m ²

²⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

pow. użytkowej -		
Od budowli:	2% ich wartości	2% ich wartości
Od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków - od 1 m ² powierzchni	0,75 zł/m ²	0,75 zł/m ²
Od gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – od 1 ha powierzchni	4,58 zł/ha	4,54 zł/ha
Od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego – od 1 m ² powierzchni	0,32 zł/m ²	0,32 zł/m ²
Od gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o których mowa w ustawie z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. poz.1777) i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego	3 zł/m ²	2,98 zł/m ²

Podatek od nieruchomości od osób prawnych

W okresie objętym kontrolą ilość podatników – osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – będących podmiotami ww. podatku wynosiła:

- 2016 roku – 207,
- 2017 roku – 206.

Z kolei liczba osób fizycznych będących podatnikami podatku od nieruchomości przedstawiała się następująco:

- 2016 rok – 13.069,
- 2017 rok – 13.125.

Kontrolą objęto dokumentację źródłową dotyczącą 8 podatników podatku od nieruchomości za lata 2016-2017.

Podstawowe informacje dotyczące skontrolowanych podatników podatku od nieruchomości - osób prawnych.								
Podatnik	2016 rok				2017 rok			
	Data złożenia deklaracji	Kwota podatku wg deklaracji	Kwota podatku wg uchwały	Uwagi	Data złożenia deklaracji	Kwota podatku wg deklaracji	Kwota podatku wg uchwały	Uwagi
(...) ²⁷	8.02.2016	218.122	218.122	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – <u>naruszenie terminu do 31 stycznia.</u> -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały	6.02.2017	218.122	218.122	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – <u>naruszenie terminu do 31 stycznia.</u> - deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015

²⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofa 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

				XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków				- deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków
(...) ²⁸	1.02.2016 (pn)	41.269	41.269	- deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków	6.02.2017	43.159	43.159	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – naruszenie terminu do 31 stycznia. - deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków
(...) ²⁹	5.09.2016 (VII-XII)	14.921	14.921	- deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - potencjalnie deklarowana pow. gruntów niezgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków	30.01.2017	29.423	29.423	- deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - potencjalnie deklarowana pow. gruntów niezgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków
(...) ³⁰	15.01.2016	154.341	154.341	-deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z Łowickim Systemem Informacji Przestrzennej - potencjalna nadpłata związana ze zwiększeniem w trakcie roku wartości budowli o wartość zakupionej blaszanej wiaty	24.01.2017	154.433	154.433	-deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z Łowickim Systemem Informacji Przestrzennej
(...) ³¹	26.01.2016	22.064	22.064	- deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów nie wynika z przedłożonego podglądu ewidencji gruntów i budynków, wg którego podatnikami winny być os. Fizyczne	6.02.2017	22.064	22.064	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – naruszenie terminu do 31 stycznia. - deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015, - deklaracja zawierała oczywista omyłkę, która nie została poprawiona - deklarowana pow. gruntów nie wynika z przedłożonego podglądu ewidencji gruntów i budynków, wg którego

²⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

²⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

³⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

³¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

								podatnikami winny być os. fizyczne
(...) ³²	4.02.2016	285.576	285.576	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – <u>naruszenie terminu do 31 stycznia.</u> -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym wypisem ewidencji gruntów i budynków datowanym na 24.02.2015r.	6.02.2017	280.709	280.709	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – <u>naruszenie terminu do 31 stycznia.</u> -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym wypisem ewidencji gruntów i budynków datowanym na 24.02.2015r.
(...) ³³	13.01.2016	261.358	261.358	- deklaracja złożona do 31 stycznia. -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków	12.01.2017	274.791	274.791	- deklaracja złożona do 31 stycznia, jednak przypis na koncie 221 dopiero w dn. 20.02.2017r., -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015, - deklarowana pow. gruntów zgodna z przedłożonym podglądem ewidencji gruntów i budynków, - korekta deklaracji złożona w dn. 11.05.2017r. (czw.), natomiast sprzedaż w dn. 26.04.2017r., a więc 1 dzień po terminie 14-dniowym wynikającym z art. 6 ust. 9 pkt 2 ustawy – termin 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia.
(...) ³⁴	2.02.2016 (wt)	22.271	22.271	- Deklaracja złożona za późno z naruszeniem art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – <u>naruszenie terminu do 31 stycznia.</u> -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z umowami dzierżawy.	4.01.2017	21.961	21.961	- deklaracja złożona do 31 stycznia. -deklaracja na formularzu wynikającym z uchwały XVII/116/2015 - deklarowana pow. gruntów zgodna z umowami dzierżawy, - brak opodatkowania budowli (...)³⁵

³² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

³³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

³⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak

³⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- deklaracje były składane na formularzu wprowadzonym uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 listopada 2015 roku nr XVII/116/2015;
- zasadniczo deklaracje wpływały do organu podatkowego w terminie ustawowym tj. do 31 stycznia, zgodnie z art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. **Wskazanemu terminowi uchybili podatnicy: (...)³⁶**
- deklaracje objęte kontrolą były prawidłowe pod względem zastosowanej stawki podatkowej.

Dodatkowo ustalono:

Podatnik (...)³⁸. Zgodnie bowiem z art. 1a ust. 2a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, do gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zalicza się 1) budynków mieszkalnych oraz gruntów związanych z tymi budynkami. Wg powyższego przepisu, jeżeli obiekt jeszcze nie jest budynkiem mieszkalnym - nie został zakończony, wówczas podmiot prowadzący działalność gospodarczą winien mieć na względzie brzmienie art. 1a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy- grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to grunty, budynki i budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, z zastrzeżeniem ust. 2a.

Przytoczony powyżej stan faktyczny świadczy o tym, iż organ podatkowy nie dokonywał czynności sprawdzających mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami, co narusza postanowienia art. 272 pkt 3 Ordynacji podatkowej. Organ podatkowy winien korzystać z kompetencji wynikającej z art. 274a § 2 ww. ustawy - w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Podatnik (...)³⁹. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli albo budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem.

Podatnik (...)⁴⁰ Mimo omyłki w wyniku mnożenia, podatnik wskazał prawidłowo całkowity wymiar zobowiązania = 22.064zł. Organ podatkowy winien wypełnić

³⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

dyspozycję art. 274 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa - w razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, organ podatkowy w zależności od charakteru i zakresu uchybień: 1) koryguje deklarację, dokonując stosownych poprawek lub uzupełnień, jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu podatku albo kwoty nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokości straty w wyniku tej korekty nie przekracza kwoty 5000 zł.

Stwierdzono niezgodność powierzchni gruntów deklarowanych i opodatkowywanych przez podatnika (...)⁴¹

Stwierdzony stan faktyczny jednoznacznie przesądza o niewypełnieniu dyspozycji wynikającej z art. 272 pkt 3 Ordynacji podatkowej. Organ podatkowy stwierdzając niezgodność deklarowanej powierzchni gruntów z powierzchnią wynikającą z rejestru gruntów winien każdorazowo skorzystać z kompetencji wynikającej z art. 274a § 2 ww. ustawy - W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Nie można bowiem sprawdzić poprawności powierzchni deklarowanych gruntów przez podatnika (spółkę), z powierzchnią wynikającą z rejestru gruntów innych podatników - osób fizycznych.

Stosownie do treści art. 1a ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych przez użyte w ustawie określenia: użytki rolne, lasy, nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi oraz grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi - rozumie się grunty sklasyfikowane w ten sposób w ewidencji gruntów i budynków. Powołany art. 1a ust. 3 obowiązujący od 1 stycznia 2007 roku przesądził w sposób jednoznaczny, że decydujące znaczenie przy opodatkowaniu gruntów mają dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków, a nie to, co faktycznie znajduje się na gruncie, lub w jaki sposób ten grunt jest wykorzystywany. Z kolei zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz.U. 2017 r., poz. 2101 ze zm.), podstawę m.in. wymiaru podatków i świadczeń stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków (dane dotyczące zarówno przedmiotu jak i podmiotu opodatkowania). Zgodnie z art. 194 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa dokumenty urzędowe (w tym również ewidencja gruntów i budynków) sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone. Ponadto bogate orzecznictwo potwierdza, jakie znaczenie dla organów podatkowych winny mieć dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków.

Podatnik (...)⁴²

Stwierdzono zbyt późne przypisanie zobowiązania podatkowego na 2017 rok, tzn. podatnik złożył deklarację roczną w dniu 12 stycznia 2017 roku, natomiast

⁴¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

przypisu podatku dokonano dopiero w dniu 20 lutego 2017 roku. Powyższe wskazuje, iż ewidencja księgową (konto szczegółowe 221) była prowadzona niebieżąco, co naruszało art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Dodatkowo zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości - Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Z kolei zgodnie z § 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego - zadaniem komórki rachunkowości jest w szczególności prowadzenie w księgach rachunkowych prawidłowej ewidencji przypisów, odpisów, wpłat, zwrotów i zaliczeń nadpłat z tytułu podatków.

Podatnik (...)⁴³

Według uzyskanych informacji podatnik nie figurował w ewidencji gruntów i budynków, natomiast deklarowany przedmiot opodatkowania wynikał z umów dzierżawy zawartych z Gminą Miasta Łowicza. (...)⁴⁴

Mając na względzie powyższe kontrolujący wskazują, że:

- nieakceptowalny jest stan faktyczny, w którym (jak wynika z wyjaśnień), występują osoby/podmioty, będące właścicielami tzw. kiosków uznawanych za budynki w rozumieniu prawa budowlanego położonych na działkach, których właścicielem jest Miasto Łowicz (budynek jest obiektem trwale związanym z gruntem). Zgodnie bowiem z art. 47 KC: §1 Część składowa rzeczy nie może być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych; §2 Częścią składową rzeczy jest wszystko, co nie może być od niej odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości albo bez uszkodzenia lub istotnej zmiany przedmiotu odłączonego; §3 Przedmioty połączone z rzeczą tylko dla przemijającego użytku nie stanowią jej części składowych. Z kolei zgodnie z art. 48 KC - Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do części składowych gruntu należą w szczególności budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane, jak również drzewa i inne rośliny od chwili zasadzenia lub zasiania. W świetle ww. przepisów nie może wystąpić sytuacja, w której właścicielem budynku położonego na gruncie Miasta Łowicza, będzie inny podmiot niż to Miasto;

- (...)⁴⁷. Organ podatkowy winien w przypadku każdego obiektu/kiosku/pawilonu znajdującego się na wydzierżawionej powierzchni (...)⁴⁹ rozstrzygnąć, czy jest on budynkiem (art. 1a ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w związku z

⁴³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

art. 3 pkt 2 ustawy Prawo budowlane), budowlą (art. 1a ust. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w związku z art. 3 pkt 3 ustawy prawo budowlane), a może tymczasowym obiektem budowlanym (art. 3 pkt 5 ustawy prawo budowlane). Dodatkowo organ podatkowy winien znać dokładną lokalizację takich obiektów (...) ⁵⁰, a także mieć na uwadze zwolnienie ustawowe wynikające z art. 16 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - zwalnia się od opłaty targowej osoby i jednostki wymienione w art. 15 ust. 1, które są podatnikami podatku od nieruchomości w związku z przedmiotami opodatkowania położonymi na targowiskach. Zgodnie z przywołaną regulacją podmioty, które będą podatnikami podatku od nieruchomości nie będą płaciły opłaty targowej. Warunkiem koniecznym opłacania podatku od nieruchomości (mniejszy dochód dla Gminy Miasta Łowicza) jest ustalenie, że przedmioty opodatkowania położone na targowisku miejskim - kioski/kontenery/pawilony są budynkami, lub budowlami w rozumieniu ustawy prawo budowlane. W przypadku uznania, że ww. obiekty są tymczasowymi obiektami budowlanymi do Gminy Miasta Łowicza powinna być uiszczana opłata targowa (większy dochód), a nie podatek od nieruchomości.

W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 16 marca 2010 roku sygn. I SA/Łd 1038/09, wskazano: „[...] aby ocenić, czy przedmiotowy przenośny pawilon handlowy stanowi przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości należy ustalić, czy jest on budowlą w rozumieniu art. 3 pkt 3 z związku z pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tj. Dz. U z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.). Przez pojęcie budowli, w myśl tego przepisu, należy rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak lotniska, drogi, linie kolejowe, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową. Powyższe wskazuje, iż pojęcie budowli ustawodawca definiuje poprzez wyliczenie obiektów budowlanych, które uznaje za budowlę, a wyliczenie to ma charakter przykładowy, niemniej jednak wspólną cechą wszystkich wymienionych obiektów budowlanych jest trwale związanie z gruntem (...)”. W świetle przepisów art. 1a ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a także art. 47§ 1 i 2 ustawy Kodeks cywilny poprzez trwale związanie z gruntem rozumie się, że obiekt posiada fundamenty (usytuowane poniżej poziomu terenu) oraz że fundamenty te są trwale związane z obiektem. Wówczas niemożliwe staje się odłączenie obiektu od gruntu bez uszkodzenia jego konstrukcji, jest to bowiem konstrukcja stała. W przypadku obiektów, co do których organ podatkowy stwierdzi brak fundamentów, lub brak trwałego związania pawilonów/kiosków z fundamentem, a co za tym idzie z gruntem, uzasadnione będzie uznanie ich jako tymczasowe obiekty budowlane, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy Prawo budowlane, które nie będą podlegały opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

Dodatkowo w uchwale z dnia 3 lutego 2014 roku sygn. II FPS 11/13⁵¹, NSA, dokonując wykładni wskazanych we wniosku Prokuratora Generalnego przepisów prawa materialnego stwierdził: „[...] Z kolei legalna definicja "budowli" została zawarta przez

⁵⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵¹ Por. wyrok NSA z dnia 24 sierpnia 2016 roku, sygn. II FSK 2027/14.

ustawodawcę w art. 1a ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. [...] Wskazane w powyższej definicji dwukrotne odesłanie należy interpretować jako odesłanie do przepisów ustawy - Prawo budowlane, tj. wyłącznie do regulacji rangi ustawowej, a nie jako odesłanie do wszelkich przepisów regulujących zagadnienia związane z procesem budowlanym [...]

Stosownie do treści art. 3 pkt 1 P.b. ilekroć w ustawie jest mowa o obiekcie budowlanym - należy przez to rozumieć: a) budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, b) budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, c) obiekt małej architektury.

W art. 3 pkt 5 P.b. została zawarta - nie unormowana w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych - definicja legalna **tymczasowego obiektu budowlanego**. Zgodnie z nią przez tymczasowy obiekt budowlany - należy rozumieć obiekt budowlany przeznaczony do czasowego użytkowania w okresie krótszym od jego trwałości technicznej, przewidziany do przeniesienia w inne miejsce lub rozbiórki, a także obiekt budowlany niepołączony trwale z gruntem, jak: strzelnice, **kioski uliczne, pawilony sprzedaży ulicznej i wystawowe**, przekrycia namiotowe i powłoki pneumatyczne, urządzenia rozrywkowe, **barakowozy, obiekty kontenerowe**.

W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, zgodnie definicją zamieszczoną w art. 3 pkt 5 P.b., tymczasowe obiekty budowlane stanowią szczególną odmianę obiektów budowlanych, wyróżnioną ze względu na dwa zespoły cech, tj. albo cechę **czasowości użytkowania** albo **cechę niepołączenia trwałego z gruntem**. Z kolei z brzmienia przepisu art. 3 pkt 1 lit. a - c P.b. wynika, że wyliczenie w nim zawarte ma charakter wyczerpujący, zatem każdy obiekt budowlany możemy zaliczyć wyłącznie do jednej z trzech wymienionych w tym przepisie kategorii. W takim znaczeniu odrębnej kategorii obiektów budowlanych nie tworzą "tymczasowe obiekty budowlane". Te ostatnie są bowiem pewną odmianą wszystkich obiektów budowlanych, wobec czego również w kategoriach budynków, budowli czy obiektów małej architektury mogą mieścić się takie, które spełniają ich cechy i są tymczasowymi obiektami budowlanymi (por. Prawo budowlane. Komentarz, praca zbiorowa pod red. Z. Niewiadomskiego, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2007, str. 40 i 53).

Natomiast zgodnie z art. 3 pkt 3 P.b. przez "budowlę" należy rozumieć [...] Dodać należy, że o kwalifikacji określonych obiektów jako budowli, oprócz definicji sformułowanej w art. 3 pkt 3 P.b. mogą przesądzać również inne przepisy rozważanej ustawy, oraz załącznik do niej określający kategorie obiektów budowlanych (zob. wyroki NSA z dnia 13 kwietnia 2011 r., sygn. akt II FSK 144/10 i II FSK 1310/10) [...]

W świetle powyższego istotne jest, że nie budzi w zasadzie zastrzeżeń sformułowanie przez ustawodawcę na potrzeby regulacji prawa budowlanego definicji "budowli" i "urządzenia budowlanego" jako definicji otwartych, których zastosowanie w praktyce wymaga nierzadko posłużenia się analogią z ustawy, jak również i to, że te same definicje w odniesieniu do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych nie mogą funkcjonować w identyczny sposób, albowiem w prawie daninowym gwarancje dostatecznej określoności regulacji prawnych wynikające z zasady poprawnej legislacji ulegają istotnemu wzmocnieniu ze względu na treść art. 84 i art. 217 Konstytucji.

Z punktu widzenia standardów konstytucyjnych nie sposób zaakceptować sytuacji, gdy jako przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości byłyby traktowane budowle w rozumieniu art. 3 pkt 3 P.b. nienależące do kategorii obiektów, które *expressis verbis* wymieniono w tym przepisie lub w pozostałych przepisach tej ustawy oraz załączniku do niej. Oznacza to, że nie każdy obiekt budowlany kwalifikowany do budowli w rozumieniu Prawa budowlanego może zostać uznany za budowlę w ujęciu ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a w konsekwencji nie każdy obiekt budowlany zaliczony do budowli w rozumieniu Prawa budowlanego może podlegać opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. W tym względzie uproszczenia, czy też wnioskowania z analogii należy uznać za nieuprawnione.

W kontekście przedstawionych już rozważań, kierując się zasadą wykładni prokonstytucyjnej w odpowiedzi na zadane we wniosku inicjującym postępowanie

uchwałodawcze pytanie stwierdzić należało, że tymczasowy obiekt budowlany, o którym mowa w art. 3 pkt 5 P.b. może być budowlą w rozumieniu art. 1a ust. 1 pkt 2 u.p.o.l., jeżeli jest budowlą wprost wymienioną w art. 3 pkt 3 P.b. lub w innych przepisach tej ustawy oraz załączniku do niej, stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami w rozumieniu art. 3 pkt 1 lit. b P. b. Spełniający wskazane kryteria tymczasowy obiekt budowlany, o ile jest związany z prowadzeniem działalności gospodarczej, podlega opodatkowaniu na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 u.p.o.l. Powyższe należy jednak uzupełnić wyjaśnieniem, że w każdej sprawie dotyczącej ciężarów publicznoprawnych związanych z tymczasowym obiektem budowlanym niezbędne jest ustalenie, czy dany obiekt można zakwalifikować jako budowlę według wskazanych powyżej kryteriów istotnych w sferze podatkowej, co przy niejednolitej grupie tymczasowych obiektów budowlanych (zob. pkt 16 uzasadnienia) pozwoli wykluczyć ryzyko opierania się w tym względzie na niedopuszczalnych uproszczeniach i uogólnieniach [...]

5) Podatek od środków transportowych

W latach 2016-2018 obowiązywały stawki przewidziane w uchwale Rady Miejskiej w Łowiczu nr XVII/114/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych. Rada Miejska w Łowiczu stosownie do treści art. 10 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych różnicowała w ww. uchwale wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności wpływ środka transportowego na środowisko naturalne, liczbę osi, albo liczbę miejsc do siedzenia. W zakresie ww. uchwały stwierdzono co następuje:

a) Uchwała nr XVII/114/2015 była nieprawidłowa w zakresie § 1 ust. 5, wg którego: określa się stawki podatku od środków transportowych obowiązujące na terenie Gminy Miasta Łowicza w wysokości: od przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, (z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego) **w zależności od jego wpływu na środowisko, według stawek określonych w załączniku nr 5 do niniejszej uchwały. Zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały określono stawkę podatku dla przyczep i naczep o DMC od 7 do poniżej 12 ton (nie zaś DMCZP) spełniających normę czystości spalin nie niższą niż Euro 2 równą 789 zł, natomiast dla przyczep i naczep pozostałych równą 830 zł. W ocenie kontrolujących organ podatkowy nieprawidłowo różnicował stawki podatkowe w oparciu o normy czystości spalin przyczep i naczep, które nie są pojazdami posiadającymi silniki, a więc nie wytwarzają spalin.** Zgodnie z art. 2 pkt 50 i 52 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity z 2017 r., Dz.U. poz. 1260 ze zm.) użyte w ustawie określenia oznaczają: 50) przyczepa - pojazd **bez silnika**, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem; 52) naczepa - przyczepę, której część spoczywa na pojeździe silnikowym i obciąża ten pojazd;

b) Uchwała nr XVII/114/2015 była nieprawidłowa w zakresie § 1 ust. 4: Określa się stawki podatku od środków transportowych obowiązujące na terenie Gminy Miasta Łowicza w wysokości: **od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia, według stawek określonych w załączniku nr 4 do niniejszej uchwały. Wbrew brzmieniu § 1 ust. 4 Rada Miejska w Łowiczu nie określiła jednoznacznie w załączniku nr 4 do uchwały stawek dla ciągników siodłowych i balastowych w zależności od rodzaju zawieszenia. Potencjalnie intencją organu stanowiącego mogło być przypisanie niższych stawek dla pojazdów z zawieszeniem pneumatycznym, lub równoważnym. Wprost jednak organ stanowiący nie wyraził tego w załączniku nr 4 do uchwały. Uchwały określające stawki podatkowe nie powinny opierać**

się na domysłach. Ponadto ww. przypuszczenie dotyczące intencji organu stanowiącego niekoniecznie jest prawdziwe, ponieważ w tym samym załączniku nr 4 do uchwały organ stanowiący przypisywał wyższe stawki dla części DMCZP ciągników siodłowych i balastowych posiadających trzy i więcej osi w stosunku do odpowiadających DMCZP ciągników dysponujących dwoma osiami, tzn. przypisano wyższe stawki dla ciągników o większej liczbie osi, które co do zasady mają mniejszy nacisk na oś, a więc w mniejszym stopniu obciążają jezdnię miejskie w stosunku do ciągników posiadających dwie osie (w przypadku których nacisk na oś jest większy i większe jest oddziaływanie na nawierzchnię). Załącznik nr 4 przedstawiał się następująco:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Dwie osie			
12	18	1.430	1.487
18	25	1.453	1.528
25	31	1.453	1.528
31		2.013	2.242
Trzy osie i więcej			
12	18	1.453	1.994
18	36	1.487	1.994
36		2.013	2.948

Brak określenia jakie stawki dotyczą zawieszenia pneumatycznego lub innego uniemożliwił kontrolującym jednoznaczne sprawdzenie prawidłowości opodatkowania ciągników siodłowych i balastowych.

Miasto Łowicz otrzymuje od Starostwa Powiatowego miesięczne informacje dotyczące pojazdów zarejestrowanych bądź wyrejestrowanych w danym miesiącu.

Zgodnie z uzyskanymi informacjami Rada Miejska w Łowiczu nie korzystała w latach 2016-2017 z uprawnienia wynikającego z art. 12 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i nie wprowadzała innych zwolnień przedmiotowych w podatku od środków transportowych.

Wg danych udostępnionych przez pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu:

liczba pojazdów objętych podatkiem od środków transportowych – osoby fizyczne:

- w 2016 roku wyniosła 1428,
- w 2017 roku wyniosła 1704,

liczba pojazdów objętych podatkiem od środków transportowych – osoby prawne:

- w 2016 roku wyniosła 383,
- w 2017 roku wyniosła 396.

Próba kontroli – **32** pojazdy (5 podatników).

(...)⁵²

⁵² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w deklaracji podatkowej i innych dokumentach składanych przez podatników). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Ustalenia:

1) W przypadku podatnika (...)⁵³. Podatnik złożył deklarację zbyt późno, tj. z naruszeniem terminu 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie lub wygaśnięcie obowiązku podatkowego, o którym mowa w art. 9 ust. 6 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych;

b) Na podstawie wydruku ewidencji księgowej ustalono, że:

(...)⁵⁴. Prowadzenie dwóch kont szczegółowych dla jednego podatnika naruszało § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym konta określone w ust. 3 prowadzi się w następujący sposób: 1) dla każdego podatnika i inkasenta prowadzi się odrębne konto w każdym podatku. Zgodnie z przywołaną regulacją organ podatkowy dla jednego podatnika podatku od środków transportowych winien prowadzić jedno konto szczegółowe, a nie kilka;

2) (...)⁵⁵. Podatnik złożył deklarację zbyt późno, tj. z naruszeniem terminu 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku – art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych;

3) (...)⁵⁶. Tym samym deklaracje roczne składano z naruszeniem art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Organ podatkowy zaniechał wezwania podatnika do złożenia deklaracji rocznej, lub wyjaśnienia przyczyn jej nie składania, czym naruszał art. 274a §1 ustawy Ordynacja podatkowa. Tym samym organ podatkowy nie realizował czynności sprawdzających, o których mowa w art. 272 pkt 1 lit a - Organy podatkowe pierwszej instancji, z zastrzeżeniem art. 272a, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu sprawdzenie terminowości składania deklaracji;

b) Co do zasady deklaracje zmieniające dotyczące powstania, lub wygaśnięcia obowiązku podatkowego w 2016 i 2017 roku, były składane przez podatnika z naruszeniem terminu 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie, lub wygaśnięcie obowiązku podatkowego, wynikającego z art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w związku z art. 9 ust. 6 pkt 2 tej ustawy. **Analiza informacji podatkowych otrzymywanych ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu wykazała przypadki, w których organ podatkowy nie reagował na otrzymywane informacje o zmianach w przedmiocie**

⁵³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

opodatkowania podatnika (...) ⁶⁰, w zakresie których podatnik nie złożył stosownej korekty deklaracji w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie lub wygaśnięcie obowiązku podatkowego. Powyższe oznacza niewypełnienie kompetencji wynikającej z art. 274a §1 ustawy Ordynacja podatkowa, poprzez brak wezwania do złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwania do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku (nie udokumentowano przypadków takich wezwań). Jeżeli organ podatkowy wezwałby podatnika w trybie art. 274a § 1, a podatnik zaniechałby złożenia deklaracji dotyczącej powstania lub wygaśnięcia obowiązku podatkowego, organ podatkowy byłby zobowiązany do określenia zobowiązania podatkowego w trybie art. 21 § 3 ww. ustawy, zgodnie z którym - jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi, że podatnik, mimo ciążącego na nim obowiązku, nie zapłacił w całości lub w części podatku, nie złożył deklaracji albo że wysokość zobowiązania podatkowego jest inna niż wykazana w deklaracji, albo powstałego zobowiązania nie wykazano, organ podatkowy wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania podatkowego. I tak:

(...) ⁶¹;

- c) (...) ⁶², organ podatkowy zaniechał wypełnienia kompetencji wynikającej z art. 274a §2 ustawy Ordynacja podatkowa - w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Tym samym organ podatkowy nieprawidłowo realizował czynności sprawdzające, o których mowa w art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa - Organy podatkowe pierwszej instancji, z zastrzeżeniem art. 272a, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Potencjalne uznanie za prawidłowe danych wynikających z informacji podatkowej ze Starostwa Powiatowego ⁶³ wskazuje na zaniżenie zobowiązania podatkowego od samochodu ciężarowego (...) ⁶⁴ w wysokości 532 zł.

⁶⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶³ Zgodnie z art. 194 §1 ustawy Ordynacja podatkowa - Dokumenty urzędowe sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone. W omawianym stanie faktycznym organ podatkowy w żaden sposób nie przesądził, że dane wynikające z deklaracji i faktury są prawdziwe, a dane wynikające z informacji podatkowej ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu są nieprawidłowe (brak dokumentacji w powyższym zakresie, Główny Specjalista Monika Fudała oświadczyła, że nie ma wiedzy dlaczego taka data wynika z treści informacji ze Starostwa Powiatowego).

⁶⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w

- d) **Deklaracja roczna na 2015 rok została złożona dopiero w dniu 26 października 2015 roku** i wśród wykazanych pojazdów znajdował się samochód ciężarowy o nr rej. (...) ⁶⁵, DMC = 30t, liczba osi 3, inny system zawieszenia. Pojazd o nr rej. (...) ⁶⁶ o takich samych parametrach zadeklarowano również w deklaracji na 2016 rok, **jednak zaznaczając, że jest to ciągnik siodłowy** (wysokość zobowiązania na rok 2016 taka jak w roku 2015 dla samochodu ciężarowego). Mając na względzie, że w roku 2015 podatnik zadeklarował pojazd (...) ⁶⁷ jako samochód ciężarowy i w roku 2016 podatnik wymierzył zobowiązanie podatkowe wg stawki dla samochodu ciężarowego (jednak pojazd określił jako ciągnik), **organ podatkowy winien zrealizować obowiązek przewidziany w art. 274 § 1 ustawa Ordynacja podatkowa, czego zaniechał. Zgodnie z ww. art. 274 § 1 - W razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, organ podatkowy w zależności od charakteru i zakresu uchybień: 1) koryguje deklarację, dokonując stosownych poprawek lub uzupełnień, jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu podatku albo kwoty nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokości straty w wyniku tej korekty nie przekracza kwoty 5000 zł⁶⁸; 2) zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość.**

Kontrolujący ustalili brak opodatkowania ww. samochodu ciężarowego w deklaracji rocznej i korektach dotyczących 2017 roku. Dopiero po objęciu próbą kontroli podatnika o nr (...) ⁶⁹, w dniu 12 lipca 2018 roku podatnik złożył korektę deklaracji na 2017 rok w zakresie pojazdu (...) ⁷⁰ wskazując wygaśnięcie obowiązku podatkowego i zamieszczając odrębną adnotację „zmiana na pojazd

aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w deklaracji podatkowej i innych dokumentach składanych przez podatników). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w deklaracji podatkowej i innych dokumentach składanych przez podatników). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶⁸ Wg art. 274 §2 - Organ podatkowy: 1) uwierzytelnia kopię skorygowanej deklaracji, o której mowa w § 1 pkt 1; 2) doręcza podatnikowi uwierzytelnioną kopię skorygowanej deklaracji wraz z informacją o związanej z korektą deklaracji zmianie wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty lub zwrotu podatku albo kwoty nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokości straty, albo informacją o braku takich zmian, oraz pouczeniem o prawie wniesienia sprzeciwu.

⁶⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

specjalny". Do deklaracji załączono kopię dowodu rejestracyjnego wydanego w dniu 4 stycznia 2017 roku, w którym w rubryce pn. rodzaj pojazdu wskazano samochód specjalny. W dniu 12 lipca 2018 roku podatnik zapłacił 193 zł zaległego zobowiązania za styczeń 2017 roku wraz z odsetkami.

Organ podatkowy zaniechał w 2017 roku realizacji kompetencji wynikającej z art. 274a § 2 ustawy Ordynacja podatkowa. Tym samym organ podatkowy nieprawidłowo realizował czynności sprawdzające, o których mowa w art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa. Główny specjalista – Monika Fudała poinformowała, że zmiany na pojazd specjalny nie ujęto w informacjach ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu. **Powyższe nie zmienia jednak faktu, że samochód ciężarowy o nr rej. (...) ⁷¹ przestały być deklarowany w 2017 roku, co winno skutkować odpowiednią reakcją organu podatkowego;**

e) **W deklaracjach złożonych w latach 2016 - 2017 podatnik deklarował ciągniki siodłowe o nr rej.: (...) ⁷², wymierzając zobowiązanie podatkowe wg niższej stawki z załącznika nr 4 do uchwały nr XVII/114/2015, tj. 2.013 zł. Jak ustalono we wcześniejszej części protokołu kontroli, załącznik nr 4 do uchwały nr XVII/114/2015 nie pozwalał jednoznacznie przesądzić, jaka stawka dotyczy danego rodzaju zawieszenia ciągnika siodłowego.**

4) W przypadku podatnika o nr (...) ⁷³ (osoba fizyczna) opisanego w pozycji nr 4 tabeli stwierdzono:

a) Deklaracja roczna na 2016 rok wpłynęła dopiero w dniu 4 października 2016 roku, czyli z naruszeniem art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. **Organ podatkowy zaniechał wezwania podatnika do złożenia deklaracji rocznej oraz do wyjaśnienia przyczyn jej nieskładania, czym naruszył art. 274a § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym organ podatkowy może zażądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku. Tym samym organ podatkowy nie realizował czynności sprawdzających, o których mowa w art. 272 pkt 1 lit a - Organy podatkowe pierwszej instancji, z zastrzeżeniem art. 272a, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu sprawdzenie terminowości składania deklaracji;**

b) Wpływ deklaracji dotyczącej pojazdu (...) ⁷⁴ odnotowano w dniu 4 października 2016 roku. Podatnik naruszył termin 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego wynikający z art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Wg deklaracji podatnik nabył naczepę o

⁷¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

- nr (...) ⁷⁵ w dniu 21 czerwca 2016 roku, natomiast naczepę nr (...) ⁷⁶ w dniu 23 marca 2016 roku;
- c) **Wpływ deklaracji na 2017 rok odnotowano w dniu 9 lutego 2017 roku. Organ podatkowy dokonał przypisu zobowiązania podatkowego przed wpłynięciem deklaracji, tj. w dniu 2 lutego 2017 roku. Powyższe naruszało § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego rozporządzenia, zgodnie z którym do udokumentowania przypisów lub odpisów służą: deklaracje w rozumieniu art. 3 pkt 5 Ordynacji podatkowej, z których wynika zobowiązanie podatkowe lub kwota zmniejszająca zobowiązanie podatkowe.** Zgodnie z ewidencją nie wystąpiły wcześniejsze wpłaty zobowiązania na 2017 rok jeszcze nieprzypisanego (wpłaty dotyczące zobowiązania na 2017 rok były dokonywane przez podatnika z naruszeniem terminów ustawowych). Tym samym przypis dokonany w dniu 2 lutego 2017 roku nie mógł wynikać z treści § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, wg którego do udokumentowania przypisów lub odpisów służą także dowody zrealizowanych wpłat nieprzypisanych, należnych od podatników;
- d) **Udostępniona ewidencja szczegółowa dotycząca podatnika wskazywała, że jedyny przypis dokonany w 2017 roku dotyczył 8 środków transportowych o nr rej.: (...) ⁷⁷ na łączną kwotę 12.559 zł i został dokonany w dniu 2 lutego 2017 roku.**
- (...) ⁷⁸ **organ podatkowy nie weryfikował informacji podatkowych otrzymywanych ze Starostwa Powiatowego, czego dowodem jest niewypełnienie kompetencji wynikającej z art. 274a ust. 1 ustawy Ordynacja podatkowa, poprzez brak wezwania do złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwania do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku. Jeżeli organ podatkowy wezwałby podatnika w trybie art. 274a §1, a podatnik zaniechałby złożenia deklaracji dotyczącej powstania obowiązku podatkowego w zakresie ciągnika o nr rej. (...) ⁷⁹, organ podatkowy byłby zobowiązany do określenia zobowiązania podatkowego (brak dokumentacji świadczącej o wystąpieniu takich okoliczności), w trybie art. 21 § 3 ww. ustawy - Jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi, że podatnik, mimo ciążącego na nim obowiązku, nie zapłacił w całości lub w**

⁷⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

części podatku, nie złożył deklaracji albo że wysokość zobowiązania podatkowego jest inna niż wykazana w deklaracji, albo powstałego zobowiązania nie wykazano, organ podatkowy wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania podatkowego. Kontrolujący wskazali Głównej Specjalistce – Monice Fudała na brak opodatkowania ww. ciągnika siodłowego w 2017 roku. Odnosząc się do powyższego w dniu 21 sierpnia 2018 roku ww. pracownik stwierdził, że pojazdu o nr rej. (...) ⁸⁰ nie ma w ogóle w systemie, również w 2018 roku;

- potencjalne zaniżenie zobowiązania podatkowego za m-ce od kwietnia do grudnia 2017 roku od ciągnika samochodowego o nr rej. (...) ⁸¹ o DMC = 18 t, DMCZP = 40 t, liczba osi – 2 wyniosło 1.510 zł, lub 1.682 zł (brak możliwości jednoznacznego określenia zaniżenia ze względu na fakt nieokreślenia w załączniku nr 4 do uchwały nr XVII/114/2015 jaka stawka dotyczy danego rodzaju zawieszenia);

e) **W deklaracji na 2016 rok i na 2017 rok podatnik wymierzał zobowiązanie podatkowe od ciągników siodłowych (...) ⁸², wg niższej stawki z załącznika nr 4 do uchwały nr XVII/114/2015, tj. 2.103 zł. Załącznik nr 4 do uchwały nr XVII/114/2015 nie pozwalał jednoznacznie przesądzić, jaka stawka dotyczy danego rodzaju zawieszenia.**

5) W przypadku podatnika o nr (...) ⁸³ (osoba fizyczna) opisanego w pozycji nr 5 tabeli stwierdzono:

a) Deklaracja roczna na 2017 rok wpłynęła dopiero w dniu 28 marca 2017 roku, czyli z naruszeniem art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych;

b) Podatnik naruszał terminy płatności poszczególnych rat w 2016 i 2017 roku.

Organ podatkowy zaniechał naliczenia i pobrania odsetek od zaległej II raty podatku na 2016 rok w wysokości 2.705 zł. Zaległa II rata podatku została zapłacona dopiero w dniu 24 października 2016 roku, tj. 39 dni po terminie płatności przypadającym na 15 września 2016 roku. Organ podatkowy nie naliczył i nie pobrał 23 zł odsetek ⁸⁴, czym naruszył art. 53 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym od zaległości podatkowych, z zastrzeżeniem art. 52 § 1 pkt 2 i art. 54, naliczane są odsetki za zwłokę. Stosownie do treści art. 53 § 4 ww. ustawy, odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był obowiązany dokonać wpłaty podatku na rachunek organu podatkowego. Dodatkowo, ponieważ

⁸⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸⁴ <https://www.finanse.mf.gov.pl/pit/kalkulator-odsetek>

wpłacona przelewem w dniu 24 października 2016 roku kwota 2.705 zł była równa zaległej II racie podatku, organ podatkowy był zobowiązany zastosować tzw. proporcjonalne zarachowanie. Organ podatkowy nie wypełnił obowiązku, o którym mowa w art. 55 § 2 - Jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

W dniu 21 kwietnia 2017 roku podatnik zapłacił przelewem 2.481 zł na poczet zaległej I raty podatku od środków transportowych, która wynosiła 2.461 zł (w tym 488 zł za pojazd (...)⁸⁵ zbyty w dn. 19.04.2017 roku). Organ podatkowy nieprawidłowo zastosował proporcjonalne zarachowanie, o którym mowa w art. 55 § 2 Ordynacji podatkowej, ponieważ z wpłaconej kwoty pokrył całą zaległą I ratę = 2.461zł oraz 20 zł odsetek. Odsetki od zaległej I raty podatku na 2017 rok (65 dni opóźnienia), wynosiły w dniu wpłaty 35 zł⁸⁶, a więc 15 zł odsetek nie naliczono i nie pobrano.

AKTA KONTROLI [IX] strony 295-667: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych.

6) Opłata targowa

Rada Miejska w Łowiczu uchwałą nr VII/72/2007 z dnia 21 marca 2007 roku (uchwała zmieniająca nr XXV/235/2008 z dnia 29 maja 2008 roku) zarządziła pobór opłaty targowej w drodze inkasa, określiła zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokości stawek opłaty targowej w drodze inkasa, a jednocześnie określiła inkasenta i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

a) Zgodnie z §3 ww. uchwały (ze zm.) **na inkasenta opłaty targowej wyznaczono „Klub Sportowy „PELIKAN” z siedzibą w Łowiczu przy ul. Starzyńskiego 6/8 z wynagrodzeniem za inkaso w wysokości 62% (w tym podatek od towarów i usług VAT)”. Stosownie do treści § 6 uchwały szczegółowy zakres praw i obowiązków inkasenta określa umowa zawarta przez Burmistrza Miasta Łowicza z inkasentem.**

W dniu 1 czerwca 2007 roku Burmistrz Miasta Łowicza podpisał z KS Pelikan umowę nr 197/07 (aneks nr 1 z dnia 1 sierpnia 2008 roku, aneks nr 2 z dnia 30 września 2011 roku, aneks nr 3 z dnia 15 stycznia 2018 roku). Zgodnie z § 5 pkt 1 umowy KS Pelikan był zobowiązany do wyznaczenia osób, do których należy obliczane i pobieranie opłaty targowej oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu. Kontrolującym udostępniono pisma KS Pelikan zawierające imienny wykaz inkasentów zatrudnionych do pobierania opłaty targowej upoważnionych do pobierania i rozliczania bloczków biletów opłaty targowej (ostatnie pismo było datowane na dzień 18 marca 2008 roku).

Zgodnie z art. 19 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych rada gminy, w drodze uchwały może zarządzić pobór tych opłat w drodze inkasa oraz określić inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso, a także może wprowadzić obowiązek prowadzenia przez inkasentów ewidencji osób, o których mowa w art. 17 ust. 1, zobowiązanych do uiszczania opłaty miejscowej oraz określić szczegółowy zakres danych zawartych w tej ewidencji, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego poboru opłaty miejscowej. Uchwała Rady Miejskiej w Łowiczu nr VII/72/2007 oraz uchwała zmieniająca nr XXV/235/2008 nie określały precyzyjnie inkasentów wyznaczając jedynie na

⁸⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸⁶ <https://www.finanze.mf.gov.pl/pit/kalkulator-odsetek>

inkasenta KS Pelikan. Mając na względzie powyższe należy poddać pod rozważenie możliwość uszczegółowienia osób pełniących funkcję inkasentów.

Rada Miejska w Łowiczu nieprawidłowo określiła wynagrodzenie za inkaso, ponieważ ograniczyła się wyłącznie do wskazania poziomu procentowego „62%” za inkaso. Nigdzie w uchwale nie sprecyzowano od jakiej wielkości bazowej ma być obliczane to wynagrodzenie, tj. czy ma być to np. 62% minimalnego wynagrodzenia, 62% średniego wynagrodzenia, 62% pobranej zainkasowanej opłaty targowej, a może 62% zainkasowanej opłaty targowej i terminowo wpłaconej organowi podatkowemu. Zapisy uchwały nr VII/72/2007 i nr XXV/235/2008 nie wypełniały dyspozycji art. 19 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, poprzez niewystarczające określenie wynagrodzenia za inkaso.

Dopiero w umowie nr 197/07 (ze zm.) określono (doprecyzowano) wysokość wynagrodzenia za inkaso: „[...] inkasent otrzyma wynagrodzenie w wysokości 62% (w tym podatek od towarów i usług VAT) od sumy pobranej i terminowo przekazanej opłaty targowej do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu.” Przedmiotowy zapis umowy był jednak wadliwy, ponieważ wg art. 19 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, określenie wysokości wynagrodzenia należy do wyłącznej kompetencji Rady Miasta, a kompetencja ta nie może być scedowana na organ wykonawczy (art. 19 pkt 2 koresponduje z art. 28 ust. § 4 ustawy Ordynacja podatkowa - rada gminy, rada powiatu oraz sejmik województwa może ustalać wynagrodzenie dla płatników lub inkasentów z tytułu poboru podatków stanowiących dochody, odpowiednio, budżetu gminy, powiatu lub województwa).

Dodatkowo zapis § 1 ust. 2 przyjęty w umowie nr 197/07 (ze zm.) był sprzeczny z wolą Rady Miasta, ponieważ wskazywał, że wynagrodzenie dla inkasenta będzie przysługiwało od terminowo wpłaconej do kasy urzędu opłaty targowej. Rada Miejska nie ograniczyła natomiast wynagrodzenia do terminowo wpłaconych opłat. Na gruncie art. 28 §4 ustawy Ordynacja podatkowa Rada ewentualnie może⁸⁷, ale nie musi, wprowadzić rygoru wypłaty wynagrodzenia za inkaso od terminowej wpłaty (w przypadku podatków państwowych taki rygor wynika wprost z art. 28 §1 ww. ustawy). Brzmienie uchwały nr VII/72/2007 (ze zm.) nie ograniczało wypłaty wynagrodzenia tylko do terminowych wpłat opłaty targowej do Urzędu.

W rozliczeniu opłaty targowej za miesiące marzec-maj 2017 roku (opis w tabeli poniżej), stwierdzono wpłaty (...) ⁸⁸, które, jak oświadczyła Renata Gajek (pracownik merytoryczny zajmujący się rozliczaniem dochodów z opłaty targowej), stanowiły dopłatę opłaty zainkasowanej w miesiącu/ach wcześniejszym/ch. Wskazując na zapisy §1 ust. 2 umowy nr 197/07 ww. pracownik uzasadnił niewliczanie nadmienionych kwot do podstawy obliczenia wynagrodzenia za inkaso. Jednocześnie udostępniono pismo Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 7 października 2016 roku adresowane do KS Pelikan, z którego wynikało, że wypłata wynagrodzenia za inkaso następowała wyłącznie od kwot terminowo wpłaconej do Urzędu opłaty targowej: „W odpowiedzi na pismo z dn. 28.09.2016r. informujemy, iż wpłaty w podanych miesiącach nie zostały zaliczone do wpłat, za które przysługuje inkasentowi prowizja, gdyż zostały przekazane nieterminowo do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu [...] W §4 ust. 2 umowy nr 193/07 strony umowy określiły termin przekazania opłaty targowej: inkasent zobowiązany jest do rozliczania się z pobranych bloczków biletów opłat targowych i wpłat z tytułu pobranych opłat

⁸⁷ Stanowiska w orzecznictwie są podzielone.

⁸⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

targowych co najmniej raz w tygodniu – w każdy poniedziałek, a w przypadku wystąpienia dnia wolnego od pracy w dniu poprzedzającym⁸⁹. Zarzuty pokontrolne przekazane przez RIO w Łodzi Burmistrzowi Łowicza, po zakończeniu kompleksowej kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych, dotyczyły dokładnie tej kwestii. Stwierdzono, że brak kontroli nad terminowością wpłat pobranych kwot opłaty targowej, przy jednoczesnym rozliczaniu w pełni zużytych bloczków druków ścisłego zarachowania (niekiedy z kilku miesięcy), nie stanowiły przeszkody do wypłacania inkasentowi prowizji, mimo że strony umowy nr 193/07 uwarunkowały jej wpłatę od terminowego przekazania opłaty targowej do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Reasumując zgodnie z art. 47 §4a ustawy Ordynacja podatkowa – terminem płatności inkasentów jest dzień następujący po ostatnim dniu, w którym zgodnie z przepisami prawa podatkowego, wpłata podatku powinna nastąpić, a więc nieterminowe przekazanie opłaty targowej do kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu stanowi podstawę do niewypłacania inkasentowi prowizji.”

Odnosząc się do uzasadnienia, w którym podniesiono „zarzuty pokontrolne” Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi, należy wskazać, że zarówno w trakcie kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2010 roku jak i w 2014 roku, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sposobu rozliczania opłaty targowej pobranej przez KS Pelikan⁹⁰. W wystąpieniu pokontrolnym dnia 4 lipca 2011 roku sygn. WK – 602/31/2011 zalecono - *dokonać analizy sposobu rozliczania opłaty targowej, w celu zapewnienia należytej kontroli w tym zakresie, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego*. Z kolei w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 3 października 2014 roku, sygn. WK – 602/43/2014 wskazano: *Egzekwować terminowe rozliczanie inkasentów z pobranych kwot z tytułu opłaty targowej. Czynności kontrolne przeprowadzone w 2018 roku ponownie wykazały nieprawidłowości w zakresie sposobu rozliczania opłaty targowej*.

b) Rada Miejska w Łowiczu nie określiła szczegółowej procedury rozliczania inkasentów z pobranych opłat targowych. Uchwała zawierała jednak zapisy, w których określono dokument stanowiący dowód uiszczenia opłaty targowej, którego znaczenie w ocenie kontrolujących nie powinno być marginalizowane podczas rozliczania opłaty targowej, czyli w czasie dokonywania wpłat pobranych opłat oraz wypłaty wynagrodzenia za inkaso. Zgodnie z §5 uchwały nr VII/72/2007 – dowodem uiszczenia opłaty targowej jest wydany przez inkasenta bilet opłaty targowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu, stanowiący druk ścisłego zarachowania. Rada Miejska w Łowiczu nie zidentyfikowała innych dowodów, które potwierdzały uiszczenie opłaty targowej. Tym samym należy przyjąć, że rozliczenie kwot pobranej opłaty targowej poprzez jej terminową wpłatę do organu podatkowego oraz okresową wypłatę wynagrodzenia za inkaso winno opierać się na drukach ścisłego zarachowania⁹¹. **Organ podatkowy oparł jednak rozliczenia na bliżej nie scharakteryzowanych „rejestrach” prowadzonych przez inkasentów, które dopiero po rozliczeniu całych bloczków biletów mogły być zweryfikowane. Inaczej mówiąc, rozliczenie druków ścisłego zarachowania odbywało się niejako obok obrotu pieniężnego, tzn. wpłaty opłaty i wypłaty wynagrodzenia**

⁸⁹ Zgodnie z przedłożonym aneksem nr 2 do umowy nr 193/07, §4 ust. 2 umowy został wykreślony.

⁹⁰ Wśród zarzutów wskazanych w kontroli z 2010 roku wskazano m.in., że organ podatkowy nie prowadził kontroli terminowości wpłat pobranych przez inkasenta kwot opłaty targowej, akceptował rozliczanie w pełni zużytych bloczków druków ścisłego zarachowania (niekiedy za kilka miesięcy) oraz nie nanoszenie daty pobrania opłaty targowej na „odcinkach” druków ścisłego zarachowania. Podczas kontroli kompleksowej z 2014 roku ustalono liczne przypadki nieterminowego rozliczania się inkasenta z zebranej w danym dniu kwoty, np. zebrane inkaso z dnia 2 czy 9 sierpnia 2013 roku rozliczono w pełnej kwocie pobrania dopiero 6 września 2013 roku.

⁹¹ Bilety opłaty targowej były również uznane za druki ścisłego zarachowania wg rozdziału IV zarządzenia nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu.”

mogły następować mimo nierozliczenia wszystkich druków ścisłego zarachowania. Zgodnie z zapisami umowy nr 193/07 (ze zm.):

- Inkasent pobiera bloczki w postaci w postaci biletów opłaty targowej w kasie Urzędu Miejskiego w Łowiczu (§4 ust. 1),

- Wpłaty z tytułu pobranych opłat targowych dokonywane są w kasie Urzędu Miejskiego w Łowiczu (§4 ust. 3, w drodze aneksu nr 3 z dnia 15 stycznia 2018 roku dodano możliwość wpłaty pobranych opłat w drodze przelewu),

- **Rozliczenie wpłat pobranych opłat targowych za dany miesiąc dokonywane będzie na podstawie przedłożonego rejestru do 5 dnia miesiąca, następującego po rozliczonym miesiącu** (§4 ust. 4),

- Wynagrodzenie za inkaso, o którym mowa w [...] będzie przekazywane Inkasentowi raz w miesiącu [...] w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca w rozliczeniu za miesiąc poprzedzający dany miesiąc, w którym następuje przekazanie ww. wynagrodzenia na podstawie faktury VAT wystawionej przez inkasenta (§ 4 ust. 5),

- Inkasent zobowiązany jest do: 1) wyznaczenia osób, do których obowiązków należy obliczanie i pobieranie opłaty targowej oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu, tj. Burmistrzowi Miasta Łowicza pobranych kwot opłaty targowej [...], 3) **prowadzenia rejestru pobranych opłat targowych na podstawie pokwitowań wydanych biletów opłaty targowej z wyszczególnieniem następujących danych: numer seryjny, nominał i data.**

Na podstawie analizy rozliczeń opłaty targowej z okresu marzec-maj 2017 roku, ustalono, że tzw. rejestry prowadzone przez inkasentów miały formę odręcznych niepodpisanych notatek, którym trudno przypisać walor dokumentu.

Skarbnik Miasta Łowicza poinformował, że „[...] kontrola rozliczania opłaty targowej odbywa się następująco:

- inkasent (dokładniej osoba upoważniona przez niego do poboru i rozliczania bloczków opłaty targowej) składa zapotrzebowanie na ilość biletów do pracownika Wydziału Finansowego – p. Renaty Gajek, która prowadzi rozliczenia z tytułu opłaty targowej,

- na podstawie zapotrzebowania upoważniona osoba pobiera bloczki biletów opłaty targowej od kasjera w UM, za pokwitowaniem w rejestrze wydanych druków ścisłego zarachowania (w rejestrze określone są numery wydanych i rozliczonych druków),

- osoba upoważniona rozlicza się z utargu za dzień poprzedni (w przypadku piątku i soboty wpłaty dokonywane są w poniedziałek w kasie UM w Łowiczu), jednakże zdarza się, **że wpłaty dokonywane są przelewem elektronicznym,**

- podstawę do rozliczenia wpłaty w danym dniu stanowi **zestawienie sprzedanych biletów zawierających imię i nazwisko dokonującego sprzedaży, numer i wartości sprzedanych biletów oraz sumę końcową** (zgodnie z zapisem uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu nr VII/72/2007 z dnia 21 marca 2007 r. szczegółowy zakres praw i obowiązków inkasenta określa umowa, w której jest m.in. **zapis, iż „rozliczenie wpłat pobranych opłat targowych za dany miesiąc, stanowiące podstawę do naliczenia wynagrodzenia za inkaso, dokonywane będzie na podstawie przedłożonego rejestru do 5 dnia miesiąca, następującego po rozliczonym miesiącu”**),

- w przypadku kiedy inkasent posiada już sprzedany **cały bloczek (druk ścisłego zarachowania)**, zdaje go przy rozliczaniu do p. Renaty Gajek, która dokonuje sprawdzenia zgodności ewidencji pobranych i rozliczonych bloczków (zwrot sprzedanych **całych bloczków** opłaty targowej są dokonywane przez osobę upoważnioną co najmniej 2 razy w tygodniu),

- zwrócona część bloczków (po uprzednim rozpisaniu ich przez p. Renatę Gajek na daty sprzedaży i ilości poszczególnych biletów w zeszycie prowadzonego w

formie pomocy przy dokonaniu rozliczenia) przekazywana jest kasjerce, która dokonuje rozliczenia druków ścisłego zarachowania w księdze druków.

Ponadto z protokołu kontroli kompleksowej przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Łodzi w 2014 r. oraz kontroli przeprowadzonej przez audytora wewnętrznego UM w Łowiczu w 2017 r. nie wynikały zastrzeżenia co do powyższego sposobu rozliczania opłaty targowej [...]

Z druków ścisłego zarachowania wynika, iż w dniu 10.04.2017r. wpłata za dni 07, 08, 10.04.2017 r. powinna być mniejsza o **49,50** zł.

Ponadto z druków ścisłego zarachowania wynika, iż w dniu 08.05.2017r. wpłata za dni 05, 06, 08.05.2017r. powinna być mniejsza o **76,00** zł.”

Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza z dnia 12 lipca 2018 roku dotyczące opłaty targowej stanowią załącznik nr 24 do protokołu kontroli.

Wyjaśnienie złożone przez Skarbnika Miasta Łowicza potwierdza prowadzenie rozliczeń na podstawie tzw. rejestrów inkasentów (odręczne, niepodpisane notatki) i umniejszanie roli jedynego dowodu uiszczenia opłaty targowej wskazanego przez Radę Miejską w uchwale - biletów. Rozliczanie tylko całych bloczków biletów powodowało, że co najmniej część wpłat opłaty targowej, a nawet wypłat wynagrodzenia następowała z pominięciem uprzedniej analizy druków ścisłego zarachowania dotyczących danej wpłaty, lub wypłaty wynagrodzenia. Powyższe potwierdziła w ustnym oświadczeniu Renata Gajek – pracownik Wydziału Finansowego prowadzący rozliczenia z tytułu opłaty targowej. Taką praktykę potwierdziła także wrywkowa kontrola druków ścisłego zarachowania, na podstawie której zidentyfikowano występowanie bloczków biletów opłaty targowej, które były sprzedawane z przekroczeniem miesiąca kalendarzowego, a tym samym operacje finansowe dotyczące tych bloczków były dokonywane na podstawie tzw. rejestrów, nie zaś na podstawie dowodów wskazanych przez Radę Miejską w Łowiczu, tj. biletów, np.:

- bloczek 180901-181000 (4 zł) był sprzedawany od 14 kwietnia 2017 roku do 17 maja 2017 roku,
- bloczek 180201-180300 (4 zł) był sprzedawany od 17 marca 2017 roku do 5 kwietnia 2017 roku,
- bloczek 43701-43750 (6,50zł) był sprzedawany od 25 kwietnia 2017 roku do 5 maja 2017 roku,
- bloczek 206001-206100 (3 zł) był sprzedawany od 4 kwietnia 2017 roku do 18 maja 2017 roku,
- bloczek 206101-206200 (3 zł) był sprzedawany od 7 kwietnia 2017 roku do 10 maja 2017 roku,
- bloczek 205901-206000 (3 zł) był sprzedawany od 31 marca 2017 roku do 13 kwietnia 2017 roku,
- bloczek 179201-179300 (4 zł) był sprzedawany od 23 grudnia 2016 roku do 2 lutego 2017 roku,
- bloczek 179301-179392 (4 zł) był sprzedawany od 30 grudnia 2016 roku do 25 stycznia 2017 roku, **w kolejnych biletach z tego bloczku stwierdzono brak wskazania dat sprzedaży⁹²,**
- bloczek 179401-179500 (4 zł) był sprzedawany od 30 grudnia 2016 roku do 16 lutego 2017 roku,

⁹² Inne przypadki biletów nie oznaczonych datą sprzedaży: nr 179395 (4 zł), 179398-179400 (4 zł), 122202 (11 zł).

- bloczek 179201-179300 (4 zł) był sprzedawany od 23 grudnia 2016 roku do 9 lutego 2017 roku,

- bloczek 180901-181000 (4 zł) był sprzedawany od 14 kwietnia 2017 roku do 17 maja 2017 roku.

W ocenie kontrolujących, jeżeli umowa z inkasentem miała uszczegóławiać procedurę rozliczenia pobieranej opłaty targowej, to jej zapisy winny mieścić się w rygorach wyznaczonych w uchwale Rady Miejskiej, a więc podstawą rozliczenia (wpłat, wypłat) winny być druki ścisłego zarachowania, a nie inny dokument, który dopiero następnie był weryfikowany w oparciu o oddane całe bloczki biletów opłaty targowej⁹³. Sposób rozliczenia wynikający z umowy nr 193/07 ze zm. przynajmniej okresowo (do czasu weryfikacji wpłaty/wypłaty w oparciu o bilety), stał w sprzeczności z zapisami §5 uchwały nr VII/72/2007.

Przyjęty sposób rozliczenia naruszał również zapisy rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, z którego wynika, że rozliczenie inkasentów winno być oparte o wykorzystane kwitariusze przychodowe. Zgodnie z § 29 ust. 1 ww. rozporządzenia - rozliczenie inkasenta dokonywane jest niezwłocznie po określonym dla inkasenta terminie płatności podatku oraz przy zdawaniu przez niego wykorzystanych kwitariuszy przychodowych⁹⁴. Stosownie do § 29 ust. 2 rozporządzenia - po zakończeniu rozliczenia i ewentualnego postępowania, wynikającego z rozliczenia, dokumenty złożone przez inkasenta podlegają przechowaniu w urzędzie obsługującym organ podatkowy, z wyjątkiem kwitariuszy niecałkowicie wykorzystanych, które zwraca się inkasentowi, jednakże dotyczące ich dowody wpłat zatrzymuje się i wykorzystuje przy sprawdzeniu kwitariusza, gdy zostanie zwrócony po całkowitym wykorzystaniu.

Brak należytego nadzoru nad rozliczaniem inkasentów umożliwił potencjalne występowanie niepożądanych sytuacji np. a) inkasent sprzedaje w dniu X więcej biletów i mniej wpisuje do tzw. rejestru, następuje mniejsza wpłata w stosunku do rzeczywiście pobranej kwoty opłaty, pozostała kwota pobrana w dniu X zostaje wpłacona w późniejszym terminie; b) bilety pozbawione dat mogły być sprzedawane wielokrotnie.

Potwierdzeniem faktu, że rozliczanie wpłat opłaty targowej opierało się na podstawie tzw. rejestrów inkasentów nie zaś na bieżącej weryfikacji druków ścisłego zarachowania były stwierdzone różnice pomiędzy kwotą wpłaconą

⁹³ Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 17 grudnia 2015 roku III AUa 247/15, stwierdził m.in.: „Podstawą umocowania inkasenta nie jest umowa, ale uchwała rady gminy. Inkasent jest podmiotem stosunków podatkowo prawnych, wykonującym zadania z zakresu administracji publicznej. Jest zobowiązany do wykonywania czynności w interesie publicznoprawnym. Obowiązek wykonywania funkcji inkasenta powstaje zawsze i wyłącznie na skutek zaistnienia okoliczności, z którymi przepis prawa łączy powstanie takiego obowiązku. Tym samym nałożenie obowiązku poboru podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu oraz sprecyzowanie zakresu tego obowiązku nie może nastąpić w drodze umownej. - wyrok NSA z dnia 6 września 2007 r., I FSK 1192/06, LEX nr 286945. Z inkasentem nie zawiera się umowy cywilnoprawnej, jego obowiązki i prawa reguluje uchwała i przepisy ustaw podatkowych, przede wszystkim Ordynacji podatkowej. Oczywiście jest jednak obowiązek uzyskania zgody zainteresowanej osoby na przyjęcie obowiązków inkasenta, zgodę tę należy uzyskać przed podjęciem uchwały. Natomiast dopuszczalne jest spisanie obowiązków inkasenta, które osoba wyznaczona na inkasenta podpisze na dowód zapoznania się z nimi. W orzecznictwie mówi się o umowie mającej charakter techniczny. Po wyznaczeniu inkasenta podpisuje się swoiste porozumienie precyzujące obowiązki inkasenta wynikające z uchwały i Ordynacji podatkowej oraz ustalającej techniczne zasady wykonywania funkcji inkasenta. Taka „umowa” nie jest źródłem praw ani obowiązków inkasenta, jej byt ustaje z chwilą odwołania danej osoby z funkcji inkasenta.”

⁹⁴ Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia - kwitariusze przychodowe i rozchodowe oraz dowody wpłaty, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 4, są drukami ścisłego zarachowania.

danego dnia i wartością wynikającą z kompletu druków ścisłego zarachowania, które winny się pokrywać z dokonaną wpłatą. (...)⁹⁵

Na podstawie druków ścisłego zarachowania dotyczących wpłaty (...)⁹⁶, ustalono, że ww. wpłaty dokonano w terminie wynikającym z art. 47 ustawy Ordynacja podatkowa, a więc pierwszego dnia roboczego po terminie sprzedaży biletów.

AKTA KONTROLI [X] strony 668-737: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej nieprawidłowości związanych z poborem opłaty targowej.

7) Terminowość podejmowania czynności windykacyjnych w odniesieniu do zaległości podatkowych

2016 rok

Rodzaj podatku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)	Upomnienia	Upomnienia	Tytuły wykonawcze	Tytuły wykonawcze	Kwota wyegzekwowanych zaległości
		Ilość	Wartość	Ilość	Wartość	
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne*	1.127.890,50	1632	603.889,71	392	240.375,52	1.753.984,17
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	2.081.591,43	20	244.125,96	9	153.403,36	877.452,60
Podatek rolny – osoby fizyczne	4.765,21	85	4.608,63	23	1.641,43	17.442,94
Podatek rolny – osoby prawne	449	0	0	-	-	13
Podatek leśny	105,55	2	64	-	-	237
Podatek od środków transportowych	288.341,32	46	329.818,81	21	157.658,58	1.058.724,93

Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Miasta w Łowiczu

2017 rok

Rodzaj podatku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)	Upomnienia	Upomnienia	Tytuły wykonawcze	Tytuły wykonawcze	Kwota wyegzekwowanych zaległości
		Ilość	Wartość	Ilość	Wartość	
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne*	1.156.299,11	2061	694.521,82	349	511.390,87	1.506.141,27

⁹⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁹⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Podatek od nieruchomości – osoby prawne	1.207.354,61	43	701.790	11	988.663	1.187.488,02
Podatek rolny – osoby fizyczne	4.581,31	138	6.090,55	16	1.297,20	16.627,18
Podatek rolny – osoby prawne	199,60	0	0	0	0	404,40
Podatek leśny	169,55	1	1	32	0	269
Podatek od środków transportowych	293.288,25	63	426.169,03	28	206.608,21	1.150.607,38

Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Miasta w Łowiczu

Pracownicy organu podatkowego sporządzili zestawienia dotyczące czynności windykacyjnych podejmowanych wobec: 1) pięciu dłużników o najwyższych zaległościach w podatku od nieruchomości od osób fizycznych w terminie płatności II raty 2017 roku (na dzień 15 maja 2017 roku), 2) pięciu dłużników o najwyższych kwotach zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych w terminie płatności II raty 2017 roku (na dzień 15 lutego 2017 roku), 3) pięciu dłużników z najwyższymi kwotami zaległości na dzień 31 grudnia 2017 roku w podatku od nieruchomości – osoby fizyczne, 4) pięciu dłużników z najwyższymi zaległościami na dzień 31 grudnia 2017 roku w podatku od nieruchomości – osoby prawne, 5) pięciu dłużników o najwyższych zaległościach w podatku od środków transportowych w terminie płatności I raty 2017 roku (15 luty 2017 roku), 6) pięciu dłużników z najwyższymi kwotami zaległości w podatku od środków transportowych w terminie płatności II raty 2017 roku (15 wrzesień 2017 roku), 7) pięciu dłużników o najwyższych kwotach zaległości na dzień 31 grudnia 2017 roku w podatku od środków transportowych.

Zestawienia czynności windykacyjnych podejmowanych przez organ podatkowy stanowią załącznik nr 25 protokołu kontroli.

Organ podatkowy prowadzi ewidencję wystawionych upomnień i tytułów wykonawczych.

W dniu 1 stycznia 2016 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz.U. 2015 r., 2367 ze zm.). Rozporządzenie powyższe uchyliło rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 656).

Z informacji pracowników organu podatkowego wynika, że w Urzędzie Miejskim w Łowiczu nie wprowadzono wewnętrznych regulacji uszczegółwiających przepisy prawa powszechnie obowiązującego dotyczących podejmowania czynności windykacyjnych w zakresie zaległości podatkowych.

Na pytanie kontrolujących, czy organ podatkowy prowadził działania informacyjne wobec dłużników, o których mowa w §4 ww. rozporządzenia i czy były one rejestrowane w postaci papierowej lub elektronicznej, Żaneta Gromek – podinspektor w Wydziale Finansowym poinformowała, że nie ukształtowała się praktyka wykonywania takich działań.

Analizie poddano dokumentację dotyczącą czynności windykacyjnych podejmowanych w latach 2016-2017 wobec pięciu dłużników o najwyższych kwotach zaległości na koniec 2017 roku w podatku od nieruchomości – osoby fizyczne oraz wobec pięciu dłużników z najwyższymi zaległościami na koniec 2017 roku w podatku od środków transportowych (tabele zamieszczone poniżej).

Ustalono, że czynności windykacyjne były prowadzone, jednak z pewnymi zastrzeżeniami ze strony kontrolujących:

- Stwierdzono przypadki, w których upomnienia wystawiano zbyt późno mimo braku wpłaty zaległości podatkowych (brak niezwłocznego wystawienia po upływie terminu zapłaty należności pieniężnej) lub wystawiano je na więcej niż jedną ratę podatku. Powyższe naruszało § 7 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych. Zgodnie z § 7 ust. 1 -

wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie, niezwłocznie po upływie terminu zapłaty należności pieniężnej. Stosownie do treści § 7 ust. 3 - wierzyciel przesyła niezwłocznie upomnienie, w przypadku gdy łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej przekroczy dziesięciokrotność kosztów upomnienia albo gdy okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy;

- Stwierdzono przypadki, w których tytuły wykonawcze wystawiano zbyt późno mimo braku wpłaty zaległości podatkowych po doręczeniu upomnienia – brak niezwłocznego wystawienia tytułu, lub w ogóle zaniechano wystawienia tytułów wykonawczych (...)⁹⁷. Powyższe naruszało § 9 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym - wierzyciel niezwłocznie wystawia tytuł wykonawczy, w przypadku gdy łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej przekroczy dziesięciokrotność kosztów upomnienia albo gdy okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy.

Zgodnie z §2 ww. rozporządzenia - wierzyciel jest obowiązany do systematycznej kontroli terminowości zapłaty należności pieniężnych.

(...)⁹⁸

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi ogłosił upadłość podatnika. Zaległość główna na koniec 2015 roku wynosiła 260.502,04 zł. W dniu 2 marca 2016 roku dokonano zaewidencjonowania wpłaty w wysokości 157.924 zł dokonanej przez Syndyka Masy Upadłościowej. Organ podatkowy w dniu 16 marca 2016 roku wydał postanowienie nr FN.3162.1000015/16 dotyczące rozstrzygnięcia wpłaconej kwoty na: zaległość główną = 138.202,00 zł oraz na odsetki = 19.722 zł. W dniu 16 czerwca 2016 roku SKO w Skierniewicach postanowieniem sygn. SKO.4012-181/16 uchyliło postanowienie organu pierwszej instancji w całości i umorzyło postępowanie w sprawie zaliczenia wpłaty w wysokości 157.924 zł. SKO w Łodzi zajęło stanowisko o zaliczeniu dokonanej przez Syndyka Masy Upadłościowej wpłaty z tytułu podatku od nieruchomości na poczet należności głównej posiłkując się uchwałą siedmiu sędziów NSA, sygn. II FPS 6/06. Postanowienie było ostateczne z możliwością wniesienia skargi do WSA w Łodzi.

Kontrolowana dokumentacja nie zawierała jednak skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi na ww. postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Powyższe oznacza, że organ podatkowy winien niezwłocznie dokonać przebiegnięcia kwoty 19.722 zł na zaległość główną podatnika. Ewidencja konta szczegółowego podatnika wykazała jednak, że dopiero w dacie 26 kwietnia 2018 roku nastąpiło przebiegnięcie kwoty odsetek = 19.722 zł na zaległość główną i przebiegnięcie kwoty 45 zł z zapłaconych zaległości na odsetki (przy czym od 2017 roku nie występował już

⁹⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁹⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

przypis zobowiązań podatkowych na koncie (...)¹⁰¹. Wbrew złożonym wyjaśnieniom powyższa operacja spowodowała zmniejszenie kwoty uiszczonych odsetek o 19.677 zł i odpowiednie zwiększenie o ww. kwotę spłaconej zaległości głównej. Operacja księgowa dokonana w dniu 26 kwietnia 2018 roku naruszała art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Przeksięgowanie dokonane niemal dwa lata za późno powodowało, że w powyższym zakresie księgi były:

- **prowadzone błędnie**, a contrario - Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych;

- **niesprawdzalne**, a contrario - Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności:

1) zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzenie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych;

2) zapewniony jest dostęp do zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych;

- **prowadzone niebieżąco**, a contrario - Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli:

1) pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych.

Zaobserwowany sposób zaewidencjonowania potencjalnie skutkowało nieprawidłowym wykazaniem danych w sprawozdaniu Rb-27S (przy założeniu, że przeksięgowane w 2018 roku kwoty, wykazano w sprawozdaniach roku 2016).

Nadmienione przeksięgowanie świadczy również o tym, że komórka prowadząca rachunkowość podatkową nienależycie realizowała obowiązek określony w § 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego - Zadaniem komórki rachunkowości jest w szczególności: 1) prowadzenie w księgach rachunkowych prawidłowej ewidencji przypisów, odpisów, wpłat, zwrotów i zaliczeń nadpłat z tytułu podatków.

Dodatkowo w przypadku podatników o nr kont: (...)¹⁰² (postępowanie o umorzeniu postępowania upadłościowego z dnia 14 marca 2013 roku) i (...)¹⁰³ (w dniu 5 kwietnia

¹⁰¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁰² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

2013 roku ogłoszono upadłość podatnika), organ podatkowy winien podejmować dalsze czynności windykacyjne, a w przypadku bezskuteczności ich prowadzenia rozważyć możliwość skorzystania z zapisów art. 67d §1 pkt 1 i 3 ustawy Ordynacja podatkowa - Organ podatkowy może z urzędu udzielać ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, o których mowa w art. 67a § 1 pkt 3, jeżeli: 1) zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne; 3) kwota zaległości podatkowej nie została zaspokojona w zakończonym lub umorzonym postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym albo sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości.

AKTA KONTROLI [XI] strony 738-893: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej terminowości podejmowania czynności windykacyjnych w odniesieniu do zaległości podatkowych.

2. DOCHODY Z MAJĄTKU

Stosownie do postanowień art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, kontrolowana jednostka opracowała informacje o stanie mienia komunalnego sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Rada Miejska w Łowiczu nie określiła zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości stanowiących własność Gminy oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Uchwały wyrażające zgodę na ww. czynności prawne miały być podejmowane każdorazowo.

Zarządzeniem nr 201/2006 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 12 września 2006 roku w określono zasady wydzierżawiania nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza na okres nie dłuższy niż trzy lata. Zgodnie z § 1 ww. zarządzenia przyjęte zasady obowiązują w przypadku zamiaru wydzierżawiania nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza na okres nie dłuższy niż trzy lata, zlokalizowanych: **1)** na Targowisku Miejskim w Łowiczu usytuowanym u zbiegu ul. Starzyńskiego i ul. Gen. Wł. Sikorskiego z przeznaczeniem na prowadzenie działalności handlowo-usługowej; **2)** w pasach drogowych dróg gminnych na cele związane z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego, a także na cele związane z potrzebami obsługi użytkowników ruchu, zgodnie z art. 22 ust 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2086 ze zm.); **3)** na placach, w parkach i skwerach w celu organizacji ogródków gastronomicznych, festynów, biesiad, pikników i innych imprez plenerowych o charakterze kulturalnym, oświatowym, rozrywkowym, promocyjnym, rekreacyjnym, sportowym i tym podobnym.

Zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Łowiczu (zarządzenie nr 411/2015 z dnia 27 listopada 2015 roku, zmienione zarządzeniem nr 459/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku, zarządzeniem nr 460/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku, zarządzeniem nr 437/2016 z dnia 30 grudnia 2016 roku), zadania związane z gospodarowaniem zasobem nieruchomości Gminy Miasta Łowicza podzielono w następujący sposób:

1) Wydział Spraw Komunalnych:

- prowadził sprawy związane z organizowaniem i utrzymaniem targowicy miejskiej, w tym: a) przygotowywanie projektu regulaminu Targowiska Miejskiego w Łowiczu i

¹⁰³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

nadzór na jego realizacją; b) wykonywanie zadań związanych ze zlecaniem prowadzenia Targowiska Miejskiego w Łowiczu przez inne podmioty gospodarcze, przygotowywanie projektu umowy w tym przedmiocie oraz nadzór nad realizacją tej umowy; c) przygotowywanie projektu umowy dzierżawy Targowiska Miejskiego w Łowiczu oraz nadzór nad realizacją tej umowy; d) lokalizowanie obiektów budowlanych, w tym kiosków i pawilonów handlowych oraz urządzeń reklamowych; e) przygotowywanie projektów umów dzierżawy części nieruchomości gruntowych pod obiektami budowlanymi, w tym kioskami i pawilonami handlowymi oraz urządzeniami reklamowymi; f) przygotowywanie propozycji zagospodarowania Targowiska Miejskiego w Łowiczu,

- przygotowywał projekty umów dzierżawy, użyczenia i nieodpłatnego używania z prawem pobierania pożytków części nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza, zlokalizowanych na placach, w parkach i skwerach w celu organizacji ogródków gastronomicznych, festynów, biesiad, pikników i innych imprez plenerowych o charakterze kulturalnym, oświatowym, rozrywkowym, promocyjnym, rekreacyjnym, sportowym i tym podobnym.

2) Wydział Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej:

- prowadził sprawy wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, a w szczególności: a) przyjmowanie i weryfikowanie wniosków w sprawie przyznania bądź w sprawie zamiany mieszkania, b) przygotowanie pism wskazujących osobę, z którą Zakład Gospodarki Mieszkaniowej winien nawiązać umowę najmu, c) przygotowanie i realizacja wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, d) opracowanie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, e) przygotowanie projektów zarządzeń w sprawie ustalania stawek czynszu dla zasobu mieszkaniowego gminy, f) prowadzenie spraw związanych z gospodarką lokalami mieszkalnymi i socjalnymi,

- sprawował **nadzór nad działalnością Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej** w zakresie realizacji zadań związanych z gospodarowaniem zasobem lokalowym;

3) Wydział Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa, do którego spraw należało m.in.:

- tworzenie gminnego zasobu nieruchomości,
- prowadzenie ewidencji mienia komunalnego,
- ogłaszanie, organizowanie i przeprowadzanie przetargów na sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy,
- zbywanie nieruchomości w drodze bezprzetargowej,
- udzielanie bonifikat od ustalonej ceny w przypadku sprzedaży nieruchomości,
- ustanawianie na rzecz jednostki organizacyjnej trwałego zarządu i jego wygaszanie,
- aktualizacja opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomości,
- aktualizacja opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej,
- przygotowanie decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego i odmowie przekształcenia w prawo własności oraz ustaleniu wysokości opłaty z tego tytułu, przygotowanie decyzji o nieodpłatnym przekształceniu użytkowania wieczystego w prawo własności,
- przekazywanie gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza do korzystania, w tym dzierżawę z wyłączeniem gruntów przeznaczonych pod drogi, place i zieleń,
- wykonywanie prawa pierwokupu nieruchomości,
- ustalanie opłat adiacenckich.

Prowadzenie ewidencji księgowej w zakresie dochodów ze składników majątkowych Gminy Miasta Łowicza (w tym windykacji zaległości) powierzono pracownikom Wydziału Finansowego, tj. Renacie Gajek, Ewelinie Galus – Karasek.

W okresie objętym kontrolą obowiązywała uchwała nr XLIX/408/2009 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 listopada 2009 roku w sprawie określenia zasad obciążenia nieruchomości gruntowych stanowiących własność lub będących w użytkowaniu wieczystym Gminy Miasta Łowicza ograniczonymi prawami rzeczowymi w postaci służebności gruntowych oraz służebności przesyłu.

Rada Miejska w Łowiczu w dniu 24 czerwca 2010 roku uchwałą nr LX/472/2010 określiła szczegółowe zasady, sposób i tryb umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Miasta Łowicza lub jej jednostkom podległym oraz wskazania organu i osób do tego uprawnionych.

Zarządzeniem nr 311/2006 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 12 grudnia 2006 roku powołano trzyosobową komisję przetargową w celu rozstrzygnięcia przetargów na zbycie nieruchomości stanowiących własność Gminy Miasta Łowicz. Jako przewodniczącego komisji wskazano Burmistrza Miasta Krzysztofa Jana Kalińskiego lub Zastępcę Burmistrza Bogusława Bończaka.

Burmistrz Miasta Łowicza zarządzeniem 8/2015 z dnia 14 stycznia 2015 roku zatwierdził plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości na lata 2015 - 2017, zgodnie z wymogiem art. 23 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 25 ust. 1 i 2 i ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity z 2014 r., Dz. U., poz. 518 ze zm.).

Klasyfikacja budżetowa	2016 rok					
	Plan po zmianach* (zł)	Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy)	Wykonanie (wg stanu na dzień 31.12.2016 rok) (zł)	Należności pozostałe do zapłaty		Nadpłaty
				Ogółem	W tym zaległości netto	
70005 §049	60.000,00	42.340,87	36.012,80	6.331,25	4.015,78	3,18
70005 §047	102.290,00	97.141,60	97.141,60	0,00	0,00	0,00
70005 §055	1.129.550,00	1.204.551,25	1.154.789,75	53.780,48	53.780,48	4.018,98
70005 §075	440.000,00	765.889,73	523.929,65	242.393,59	54.983,50	433,51
70005 §076	101.641,00	55.136,38	74.821,36	12.107,63	12.107,63	29.218,40
70005 §077	1.965.000,00	1.841.859,17	1.841.859,17	0,00	0,00	0,00
Klasyfikacja budżetowa	2017 rok					
	Plan po zmianach* (zł)	Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy)	Wykonanie (wg stanu na dzień 31.12.2017 rok) (zł)	Należności pozostałe do zapłaty		Nadpłaty
				Ogółem	W tym zaległości netto	
70005 §049	15.533,00	16.285,87	13.009,13	3.279,95	3.279,95	3,21
70005 §047	102.290,00	100.676,14	100.676,14	0,00	0,00	0,00

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

70005 §055	1.134.262,00	1.228.783,42	1.177.443,78	52.842,79	52.842,79	1.503,15
70005 §075	480.000,00	700.484,25	557.255,97	143.985,08	50.216,75	756,80
70005 §076	50.000,00	33.179,50	51.700,51	13.997,13	13.997,13	32.518,14
70005 §077	1.000.000,00	972.743,40	972.743,40	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Miasto Łowicz.

Klasyfikacja budżetowa	2016 rok					Nadpłaty
	Plan po zmianach* (zł)	Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy)	Wykonanie (wg stanu na dzień 31.12.2016 rok) (zł)	Należności pozostałe do zapłaty		
				Ogółem	W tym zaległości netto	
70001 §0750	3.983.500,00	4.811.822,85	4.000.038,43	967.866,03	870.081,94	156.081,61
Klasyfikacja budżetowa	2017 rok					Nadpłaty
	Plan po zmianach* (zł)	Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy)	Wykonanie (wg stanu na dzień 31.12.2017 rok) (zł)	Należności pozostałe do zapłaty		
				Ogółem	W tym zaległości netto	
70001 §0750	4.235.500,00	5.040.927,58	4.240.065,71	888.271,52	857.967,69	87.409,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Miasto Łowicz.

Plan i wykonanie dochodów z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości:

wg sprawozdania Rb-27s za III kwartał 2016 roku plan po zmianach w dziale 700 rozdz. 70005 §077 - wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyniósł 2.000.000,00 zł, wykonanie 1.833.351,90 zł;

wg sprawozdania Rb-27s za IV kwartał 2016 roku plan w dziale 700 rozdz. 70005 §077 - plan po zmianach wyniósł 1.965.000,00 zł, wykonanie 1.841.859,17 zł;

wg sprawozdania Rb-27s za III kwartał 2017 roku plan po zmianach w dziale 700 rozdz. 70005 §077 - wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyniósł 2.000.000,00 zł, wykonanie 349.454,01 zł;

wg sprawozdania Rb-27s za IV kwartał 2017 roku plan w dziale 700 rozdz. 70005 §077 - plan po zmianach wyniósł 1.000.000,00 zł, wykonanie 972.743,40 zł.

W zakresie planowanych i wykonanych dochodów z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości za III kwartał 2017 roku wyjaśnienia złożył Skarbnik Miasta Łowicza – Arkadiusz Podsedek:

„W roku 2017 wystawiono do sprzedaży m.in. 11 działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne położonych w obrębie Korabka przy ul. Gen. Włada za ogólną cenę 1.050.000 zł. Po przeprowadzeniu 4 przetargów: w dniu 9 lutego, 6 kwietnia, 22 czerwca i 21 września udało się sprzedać tylko 3 działki za cenę 237.000

zł. W zawiązku z powyższym należało obniżyć zaplanowaną sprzedaż w budżecie 2017 roku.

W budżecie roku 2017 przygotowana do sprzedaży była również nieruchomość położona w Łowiczu w obrębie Małszyce przy ul. Małszyce o pow. 3,8612ha, znajdująca się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej za cenę 1.950.000 zł. Niestety do listopada 2017 roku ŁSSE nie znalazła przedsiębiorcy, który kupiłby tę nieruchomość."

*Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące zaplanowanych i wykonanych dochodów w dziale 700 rozdz. 70005 § 077 za III kwartał 2017 roku stanowią **załącznik nr 27** protokołu kontroli.*

Skarbnik Miasta Łowicza załączył do złożonego wyjaśnienia zarządzenie Burmistrza Miasta Łowicza nr 236 z dnia 12 czerwca 2017 roku w sprawie ustalenia ceny wywoławczej do I przetargu oraz wywieszenia wykazu na sprzedaż nieruchomości położonej w Łowiczu w obrębie Małszyce przy ulicy Małszyce. Zgodnie z zarządzeniem ustalono cenę wywoławczą do I przetargu na wyłonienie nabywcy oraz sporządzono wykaz do sprzedaży nieruchomości położonej w Łowiczu w ŁSSE oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki nr: 621/2, 620/2, 583/2, 579/4, 579/6 i 8082/12, KW nr LD10/00019812/7 o łącznej powierzchni 3,8612 ha, cena wywoławcza brutto = 1.950.000 zł.

W dniu 15 marca 2018 roku na stronie Urzędu Miejskiego w Łowiczu zamieszczono ogłoszenie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Spółka Akcyjna (http://www.lowicz.eu/files/docs/lsse_ogloszenie_o_przetar.pdf), w której zaproszono do składania ofert w przetargu łącznym mającym na celu wyłonienie przedsiębiorcy, który nabędzie niezabudowaną nieruchomość gruntową położoną w Łowiczu, składającą się z działek gruntu o numerach 621/2, 620/2, 583/2, 579/4, 579/6 o łącznej powierzchni 1,7108 ha, obręb ewidencyjny Małszyce, KW nr LD10/00019812/7 (ogłoszenie nie obejmowało działki nr 8082/12), cena wywoławcza brutto = 863.954 zł. Oferty miały być składane w siedzibie ŁSSE S.A. do dnia 11 maja 2018 roku.

Analiza archiwum strony Urzędu Miejskiego w Łowiczu wykazała, że:

- w dniu 28 grudnia 2016 roku ogłoszono 8 przetarg ustny (licytacja) na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w obrębie Korabka przy ul. Grunwaldzkiej - Gen. Franciszka Włada, suma cen wywoławczych 11 działek = 1.050.000 zł: http://www.lowicz.eu/files/docs/ogloszenie_viii_przet_gen.pdf, termin przetargu: 9 lutego 2017 roku;

- w dniu 23 lutego 2017 roku ogłoszono 9 przetarg ustny (licytacja) na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w obrębie Korabka przy ul. Grunwaldzkiej - Gen. Franciszka Włada, suma cen wywoławczych 11 działek = 1.050.000 zł: http://www.lowicz.eu/files/docs/ogloszenie_ix_przet_genwl.pdf, termin przetargu: 6 kwietnia 2017 roku;

- w dniu 12 maja 2017 roku ogłoszono 10 przetarg ustny (licytacja) na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w obrębie Korabka przy ul. Grunwaldzkiej - Gen. Franciszka Włada, suma cen wywoławczych 11 działek = 1.050.000 zł: http://www.lowicz.eu/files/docs/ogloszenie_x_przet_genwla.pdf, termin przetargu: 22 czerwca 2017 roku;

- w dniu 1 sierpnia 2017 roku ogłoszono 11 przetarg ustny (licytacja) na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w obrębie Korabka przy ul. Grunwaldzkiej - Gen. Franciszka Włada, suma cen wywoławczych 11 działek = 1.050.000 zł: http://www.lowicz.eu/files/docs/ogloszenie_xi_przet_genwl.pdf, termin przetargu: 21 września 2017 roku;

- w dniu 3 listopada 2017 roku ogłoszono 12 przetarg ustny (licytacja) na sprzedaż niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w obrębie Korabka przy ul. Grunwaldzkiej - Gen. Franciszka Włada, suma cen wywoławczych 8 działek = 813.000 zł: http://www.lowicz.eu/files/docs/ogloszenie_xii_przet_genw.pdf, termin przetargu: 14 grudnia 2017 roku.

2.1. Dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości

	2015 rok			2016 rok		
	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
Nieruchomości	2.500.000,00	2.200.000,00	1.515.205,25	2.000.000,00	1.965.000,00	1.841.859,17
Lokale			0,00			0,00
2017 rok						
	Plan		Plan po zmianach	Wykonanie		
Nieruchomości	2.000.000,00		1.000.000,00	972.743,40		
Lokale				0,00		

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Miasto Łowicz.

Liczba sprzedanych nieruchomości (w tym lokali)

	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Nieruchomości	17	13	11
Lokale	0	1	0

Dane uzyskane od pracowników Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa.

SPRZEDAŻ DZIAŁEK NR 3859/5 I 3860/4 W TRYBIE PRZETARGU USTNEGO NIEOGRANICZONEGO

Uchwałą nr XLIV/297/2013 z dnia 25 lipca 2013 roku Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na zbycie niezabudowanych nieruchomości gruntowych położonych w Łowiczu, w obrębie Łowicka Wieś, oznaczonych w ewidencji gruntów jako działka nr **3859/5** o powierzchni 0,1642 ha i działka nr **3860/4** o powierzchni 0,2883 ha uregulowanych odpowiednio w księgach wieczystych: Kw nr LD10/00032433/3 oraz Kw nr LD10/00028485/1 (podstawa prawna: art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy o samorządzie gminnym, art. 13 ust. 1 i art. 37 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami). Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały nr XLIV/297/2013 działki graniczyły ze sobą.

W operacie szacunkowym datowanym na dzień 14 marca 2016 roku określono wartość rynkową prawa własności nieruchomości według jej stanu i cen z dnia wyceny = **173.100,00** zł, w celu ustalenia ceny zbycia nieruchomości. Przedmiotem wyceny była jedna nieruchomość, za którą uznano dwie działki gruntu o nr 3859/5 i 3860/4 o łącznej powierzchni 0,4525 ha (0,1642 ha + 0,2883 ha), dla których były prowadzone dwie ww. księgi wieczyste, właściciel - Miasto Łowicz. Zgodnie z operatem działki znajdowały się w terenie oznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XIV/119/2007 z dnia 30 sierpnia 2007 roku) symbolem 6.39.P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Stosownie do postanowień art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (w jej ówczesnym brzmieniu - tekst jednolity z 2015 r., Dz. U. poz. 1774 ze zm.), Burmistrz Miasta Łowicza wydał w dniu 11 kwietnia 2016 roku zarządzenie nr 127/2016 w sprawie ustalenia ceny wywoławczej do I przetargu oraz wywieszenia wykazu na sprzedaży nieruchomości położonej w Łowiczu w obrębie Łowicka Wieś przy ulicy Uchanka. W zarządzeniu stwierdzono, że cena wywoławcza brutto (z VAT 23%) wynosi **260.000** zł, zaś wykaz nieruchomości przeznaczony do sprzedaży „podlega wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a informację o wywieszeniu tego wykazu ogłasza się w prasie lokalnej, a także na stronie internetowej urzędu.” **Udostępniona dokumentacja zawierała dwa egzemplarze wykazu nieruchomości datowane na dzień 11 kwietnia 2016 roku podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na których nie zamieszczono jednoznacznej informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach wykaz został wywieszony w siedzibie Urzędu. Powyższe uniemożliwiło kontrolującą sprawdzenie**

wypełnienia dyspozycji wynikających z treści art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami w jego ówczesnym brzmieniu (nie udokumentowano, czy wykaz wywieszono na tablicy na 21 dni w siedzibie Urzędu oraz ewentualnie w jakim okresie)¹⁰⁴.

O wywieszeniu wykazu w dniu 11 kwietnia w siedzibie Urzędu zapewnił w wyjaśnieniach Jarosław Majka - Z-ca Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa:

„1. Wykaz o sprzedaży nieruchomości położonej w Łowiczu, obręb Łowicka Wieś przy ulicy Uchanka, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działki nr 3859/5, 3860/4 został zamieszczony w BIP-ie w dniu 11 kwietnia 2016 roku i jest tożsamy z datą zarządzenia Burmistrza nr 127/2016 w sprawie ustalenia ceny wywoławczej do I przetargu oraz wywieszenia wykazu na sprzedaż nieruchomości położonej w Łowiczu w obrębie Łowicka Wieś przy ul. Uchanka.

2. Również dnia 11 kwietnia 2016 roku wykaz o sprzedaży został wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wydziału GGPP znajdującej się na I piętrze w budynku B. Wykaz wisiał na tablicy 21 dni. Jednak z uwagi na 6 tygodniowy termin złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości wykaz został zdjęty 24 maja 2016 roku.

3. Informacja o wywieszeniu wykazu zamieszczona została w najbliższym wydaniu prasy lokalnej „Nowy Łowiczanie” w dniu 21 kwietnia 2016 roku.

4. **Oświadczam, że wszystkie ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie. Zdejmowane są po zakończeniu procedury przetargowej lub ogłoszeniu nowego przetargu. Zobowiązuję się do umieszczania informacji na ogłoszeniach i wykazie o dacie powieszenia i zdjęcia z tablicy ogłoszeń UM.**

5. Wywieszenie wykazu jest czynnością jednorazową przed rozpoczęciem procedury sprzedaży nieruchomości na podstawie ważnego operatu szacunkowego. Ważny operat szacunkowy służy do rozpoczęcia procedury sprzedaży czyli ustaleniu ceny wywoławczej i wywieszeniu wykazu. Przy przeprowadzaniu kolejnych przetargów nie bierze udziału w ustalaniu ceny ponieważ możliwe jest obniżenie ceny wywoławczej nawet do 50% jej wartości. Po upływie terminów zamieszczonych w wykazie został zorganizowany pierwszy przetarg, który nie został rozstrzygnięty z powodu braku kupujących. Drugi przetarg został ogłoszony z zachowaniem terminu, czyli w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 m-cy. Kolejne 3 przetargi również zostały przeprowadzone z zachowaniem powyższych terminów. Cena wywoławcza we wszystkich kolejnych przetargach nie została obniżona i wynosiła dokładnie tyle ile w zamieszczonym wykazie o sprzedaży czyli 260.000 zł brutto. Zgodnie z art. 39 ust. 3 w przypadku zachowania terminów, o których mowa w ust. 1 i 2 właściwy organ nie ma obowiązku ponownego sporządzania wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Czyli rozpoczynania procedury sprzedaży od nowa, która niepotrzebnie wydłuża już rozpoczętą procedurę sprzedaży o kilka kolejnych miesięcy i generuje ponowne koszty ogłoszeń oraz sporządzenia operatu. Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zostały już powiadomione poprzez wywiezienie wykazu i nie ma konieczności powiadomienia ich znowu.¹⁰⁵”

¹⁰⁴ Należy jednak zastrzec, że informacja o wywieszeniu wykazu nieruchomości w Urzędzie Gminy zamieszczona w prasie lokalnej wskazywała wprost, że wykaz wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu w budynku B na okres od dnia 11 kwietnia 2016 roku do dnia 24 maja 2016 roku. Informację o wywieszeniu wykazu nieruchomości w Urzędzie Gminy zamieszczono jednak w prasie lokalnej dopiero w dniu 21 kwietnia 2016 roku.

¹⁰⁵ Zachowano pisownię oryginalną.

Wyjaśnienia Z-cy Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosława Majki dotyczące sprzedaży działki nr 3859/5 i działki nr 3860/4 stanowią załącznik nr 28 protokołu kontroli.

Wykaz nieruchomości (nie informacja o wykazie) został zamieszczony:

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,
- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

Ze względu na przeniesienie do archiwum ww. stron nie można było jednoznacznie zweryfikować terminu w jakim opublikowano wykaz np. w oparciu o zakładki: „historia zmian” i „starsze wersje artykułu” (brak wydruku w udostępnionej dokumentacji). Z-ca Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosław Majka oświadczył, że data publikacji pokazuje się po otworzeniu pliku – wykazu, a następnie wybraniu prawym klawiszem „informacji o stronie”, gdzie widniała data modyfikacji: 11 kwietnia 2016 roku.

Informację o wywieszeniu wykazu nieruchomości w Urzędzie Miejskim w Łowiczu zamieszczono w prasie dopiero w dniu 21 kwietnia 2016 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy **nie wskazywała nazwy czasopisma**, a jedynie w nagłówku widniała nazwa strony internetowej: www.lowiczanie.info. Z wyjaśnień złożonych przez Z-cę Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa - Jarosława Majkę wynikało, że wykaz zamieszczono w prasie lokalnej - „Nowy Łowiczanie”. Należy jednak zaznaczyć, że na ww. stronie internetowej wskazano (<http://lowiczanie.info/wydawca/>), że „Oficyna Wydawnicza Nowy Łowiczanie s. c. powstała w 1990 roku i wydaje dwa tygodniki: Nowy Łowiczanie i Więści z Główna i Strykowa.” Dopiero w późniejszym terminie Anna Gajewska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego, udostępniła kopię faktury F20160001332 wystawioną w dniu 21 kwietnia 2016 roku wskazującą, że wykaz nieruchomości opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Opublikowana w prasie informacja o wykazie wskazywała wprost, że wykaz wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu w budynku B na okres od dnia 11 kwietnia 2016 roku do dnia 24 maja 2016 roku.

Wykaz zawierał niewystarczający opis sprzedawanej nieruchomości. Powyższe stanowiło nienależyte wypełnienie dyspozycji art. 35 ust. 2 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. W ramach opisu nieruchomości wykaz winien co najmniej jednoznacznie wskazywać, że sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV¹⁰⁶, a także określać ich uzbrojenie, media tzn. na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu. Dodatkowo wg operatu szacunkowego nieruchomość była zlokalizowana w strefie peryferyjnej miasta, specjalnej strefie ekonomicznej. Wskazanie, że sprzedawana nieruchomość jest gruntowa, nie oznacza na gruncie ustawy o gospodarce nieruchomościami, że mamy do czynienia z gruntem rolnym, gdyż zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy - ilekroć w ustawie jest mowa o: 1) nieruchomości gruntowej - należy przez to rozumieć grunt wraz z częściami składowymi, z wyłączeniem budynków i lokali, jeżeli stanowią odrębny przedmiot własności.

Wykaz zawierał również ograniczone (w stosunku do ogłoszenia o przetargu) i niewystarczające informacje o sposobie zagospodarowania nieruchomości, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami: „W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą Nr XIV/119/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 sierpnia 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta

¹⁰⁶ Dane wynikające z informacji o działkach z dnia 11 czerwca 2018 roku: z <http://mlowicz.e-mapa.net/> .

Łowicza, fragment obrębu Łowicka Wieś, obszar pomiędzy rzeką Uchanką, a ulicami Łódzką i Prymasowską oznaczony jest symbolem 6.39.P i zgodnie z tym zapisem przeznaczony jest na tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów."

Informacje o przeznaczeniu nieruchomości i sposobie jej zagospodarowania znacznie rozszerzono w ogłoszeniu I przetargu o postanowienia ww. uchwały nr XIV/119/2007 z dnia 30 sierpnia 2007 roku¹⁰⁷ (wykaz jedynie odsyłał do zapisów miejscowego planu w zakresie sposobu zagospodarowania).

Zakładając wywieszenie wykazu w siedzibie właściwego urzędu w dniu 11 kwietnia 2016 roku (brak adnotacji potwierdzającej powyższą okoliczność), zachowano termin do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami – wskazano na dzień 24 maja 2016 roku.

Udostępniona dokumentacja zawierała dwa egzemplarze ogłoszenia I przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na których nie zamieszczono jednoznacznej informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach zostały wywieszone w siedzibie Urzędu (brak również daty sporządzenia). Powyższe uniemożliwiło kontrolującym sprawdzenie wypełnienia dyspozycji wynikających z treści art. 38 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami w jego ówczesnym brzmieniu (brak możliwości sprawdzenia, czy ogłoszenie wywieszono w siedzibie Urzędu nie wcześniej niż po upływie terminów, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4.). Dodatkowo brak określenia daty wywieszenia ogłoszenia I przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości uniemożliwia weryfikację, czy ogłoszenie o przetargu opublikowano w siedzibie Urzędu, co najmniej na okres 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, wg dyspozycji §6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tekst jednolity z 2014 r., Dz.U. poz. 1490).

Jak zapewnił w wyjaśnieniach Z-ca Naczelnika – Jarosław Majka „ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie”.

Informację o ogłoszeniu przetargu, a właściwie całą treść ogłoszenia o przetargu zamieszczono w dniu 18 października 2016 roku (wg daty modyfikacji wynikającej z „informacji o stronie”, strony przeniesiono do archiwum):

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,
- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

¹⁰⁷ W ogłoszeniu wskazano: „Nieruchomość znajduje się w atrakcyjnym punkcie miasta, obok terenów inwestycyjnych Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej” Dodano zapisy § 22 uchwały nr XIV/119/2007 dotyczące terenu, który został oznaczony symbolem 6.39.P.: **1)** przeznaczenie: tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów; **2) zasady i warunki zagospodarowania terenu:** **a)** dopuszcza się realizację budynków **o funkcji usługowej wyłącznie z zakresu** handlu, usług komunalnych oraz usług związanych z obsługą komunikacji samochodowej, **b)** dopuszcza się realizację przepompowni ścieków dla sieci prowadzonej w ulicy o symbolu 6.31.KD-L, **c)** budynki o wysokości **do 15m** licząc od poziomu terenu do najwyższego punktu przekrycia (nie dotyczy obiektów wieżowych budynków produkcyjnych, których wysokość wynika z przyjętej technologii produkcji), **d)** udział powierzchni terenu biologicznie czynnej co najmniej 5% powierzchni działki budowlanej, **e)** zakaz realizacji obiektów, w których działalność jest zaliczona do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których jest wymagane obligatoryjne sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko, **f)** w pasie terenu określonym nieprzekraczalną linią zabudowy i linią rozgraniczającą ulicy o symbolu 6.42.KD-D obowiązuje zagospodarowanie w formie wysokiej zieleni izolacyjnej.

Jednostka kontrolowana nie udokumentowała okoliczności (nawet w treści protokołu z I przetargu) przeliczenia ceny wywoławczej na równowartość euro stosownie do § 6 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Zgodnie z powołanym przepisem, przeliczenia ceny wywoławczej na równowartość euro dokonuje się nie wcześniej niż 7 dni przed terminem pierwszego ogłoszenia o przetargu, według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w tym dniu. Tożsama sytuacja wystąpiła we wszystkich pięciu przetargach.

Ponieważ łączna cena wywoławcza sprzedawanych działek była wyższa niż równowartość 10.000 euro, wyciąg z ogłoszenia o przetargu winien zostać opublikowany w prasie o zasięgu obejmującym co najmniej powiat, na terenie którego położona była zbywana nieruchomość, ukazującej się nie rzadziej niż raz w tygodniu, co najmniej na 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu. Wyciąg z ogłoszenia o przetargu, a właściwie całą treść ogłoszenia o przetargu zamieszczono w prasie, dopiero w dniu 27 października 2016 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy **nie wskazywała nazwy czasopisma**, a jedynie w nagłówku widniała nazwa stron internetowej: www.lowiczanie.info. Z wyjaśnień Jarosława Majki wynikało, że wykaz zamieszczono w prasie lokalnej - „Nowy Łowiczanie”. Należy jednak zaznaczyć, że na ww. stronie internetowej wskazano (<http://lowiczanie.info/wydawca/>), że „Oficyna Wydawnicza Nowy Łowiczanie s. c. powstała w 1990 roku i wydaje dwa tygodniki: Nowy Łowiczanie i Wieści z Główna i Strykowa.” W późniejszym terminie Anna Gajewska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego udostępniła kopię faktury F20160003583 wystawioną w dniu 27 października 2016 roku wskazującą, że ogłoszenie opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Opublikowane w prasie ogłoszenie zawierało analogiczne informacje jak ogłoszenie, które wywieszono w siedzibie Urzędu. Tym samym ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało informacji o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu, o której mowa w § 6 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości, jednak podmioty zainteresowane otrzymywały w ogłoszeniu zamieszczonym w prasie te same informacje, które potencjalnie były zamieszczone w siedzibie Urzędu.

Ogłoszenia o I przetargu (podobnie jak wykaz) nie zawierały informacji wskazujących, że: sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV¹⁰⁸ oraz dotyczących ich uzbrojenia, o którym mowa na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego, gdzie wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu. Powyższe stanowiło nienależyte wypełnienie dyspozycji art. 38 ust. 2 w związku z art. 35 ust. 2 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

W ogłoszeniu I ustnego przetargu ustalono cenę wywoławczą w wysokości nie niższej niż wartość nieruchomości wynikająca z operatu szacunkowego (plus VAT), stosownie do postanowień art. 67 ust. 2 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, tj. **260.000 zł**.

Ogłoszenie o przetargu nie zawierało informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe wskazuje, że na sprzedawanej nieruchomości nie ciążyły obciążenia i zobowiązania, jednak nawet w takim przypadku informacje tego rodzaju winny zostać wyeksponowane w ogłoszeniu (dla przejrzystości postępowania). Brak nadmienionych informacji oznaczał niewypełnienie dyspozycji § 13 pkt 3 i 4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów, zgodnie z którym - w ogłoszeniu o

¹⁰⁸ Dane wynikające z informacji o działkach z dnia 11 czerwca 2018 roku: z <http://mlowicz.e-mapa.net/>.

przetargu ustnym nieograniczonym zamieszcza się w szczególności informacje o obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.¹⁰⁹. Normatywne brzmienie powołanego przepisu nie ma charakteru warunkowego. Ustawodawca nie obliuguje do zamieszczania ww. informacji tylko w sytuacji, gdy występują zobowiązania, których przedmiotem jest nieruchomość. Przeciwnie, konstrukcja przedmiotowego przepisu wymaga zamieszczania ww. informacji niezależnie od tego czy występują takie zobowiązania, czy też nie¹¹⁰.

W ogłoszeniu określono kwotę wadium w wysokości **20.000** zł, wskazując, iż winno ono zostać wniesione w pieniądzu. Termin wpłacenia wadium – do dnia 28 listopada 2016 roku, na konto Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Kwota wadium była nie niższa niż 5 % ceny wywoławczej i nie wyższa niż 20 % tej ceny, a tym samym spełniała warunki określone w § 4 rozporządzenia.

¹⁰⁹ Za R. Padrak, Komentarz do §13 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości: „Z § 13 pkt 3 rozporządzenia wynika obowiązek informowania w ogłoszeniu potencjalnych oferentów o zobowiązaniach, których przedmiotem jest zbywana nieruchomość. Jest to nowość w stosunku do poprzednio obowiązującego rozporządzenia z dnia 13 stycznia 1998 r. Dotychczas należało poinformować jedynie o obciążeniach nieruchomości, co jest pojęciem znacznie węższym, gdyż obejmuje jedynie obciążenia nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi. Nabywca powinien być poinformowany na przykład o nakładach poczynionych na zbywaną nieruchomość przez osoby trzecie lub innych roszczeniach kierowanych do właściciela nieruchomości. W przeciwnym razie wyłoniony w przetargu nabywca mógłby skutecznie uchylić się od obowiązku zawarcia umowy albo od umowy odstąpić, powołując się np. na błąd (art. 84 k.c.), podstęp (art. 86 k.c.) albo realizując uprawnienie wynikające z rękojmi za wady prawne (art. 556 § 2 k.c.). Ponadto w treści ogłoszeń należy informować o zobowiązaniu w postaci prawa pierwokupu przysługującego określonej podmiotowi. Prawa pierwokupu nie można mylić z pierwszeństwem nabycia nieruchomości. Skorzystanie z prawa pierwokupu wymaga stosownie do art. 596 i n. k.c. ustalenia warunków przyszłej umowy z nabywcą - inną osobą aniżeli uprawniony do skorzystania z prawa pierwokupu i zawarcia z tym nabywcą warunkowej umowy sprzedaży. Dopiero zawarcie warunkowej umowy sprzedaży umożliwi realizację prawa pierwokupu. Zgodnie z art. 597 § 2 k.c. prawo pierwokupu nieruchomości publicznej wykonuje się przez oświadczenie złożone zobowiązanemu (Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez starostę albo j.s.t. reprezentowanej przez organ wykonawczy) w formie aktu notarialnego. Oświadczenie uprawnionego przed zawarciem umowy o skorzystaniu z tego prawa jest przedwczesne i bezprzedmiotowe. Skutki prawne sprzedaży bezwarunkowej w przypadku istnienia prawa pierwokupu zostały uregulowane w art. 599 k.c. Przepis art. 599 § 2 k.c. stanowi, że jeżeli prawo pierwokupu przysługuje z mocy ustawy Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego, współwłaścicielowi albo dzierżawcy, sprzedaż dokonana bezwarunkowo jest nieważna. W pozostałych przypadkach zobowiązany z tytułu prawa pierwokupu ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą nie tylko ze sprzedaży bezwarunkowej osobie trzeciej, ale również za podanie uprawnionemu do wiadomości istotnych postanowień umowy niezgodnych z rzeczywistością, a nawet za brak zawiadomienia uprawnionego o sprzedaży (art. 599 § 1 k.c.).[...]”

¹¹⁰ Często informacje o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość zamieszczane są w Aktach notarialnych, np. w Akcie Notarialnym Reper. A nr **1356/2017** z dnia 26 kwietnia 2017 roku, w drodze którego Gmina Miasto Łowicz zakupiła samodzielne lokale (pomieszczenia dawnych kotłowni), przy ul. Tuszewskiej: **a)** lokal przy dawnej kotłowni B8 o pow. 99,10m² wraz z ułamkową częścią gruntu wynoszącą 9910/45420 działki nr 8499 o pow. 1660m², **b)** lokal przy dawnej kotłowni B33 o pow. 97,52m² wraz z ułamkową częścią gruntu wynoszącą 9752/43518 działki nr 8511 o pow. 1431 m², **c)** lokal przy dawnej kotłowni B44 o pow. 97,52m² wraz z ułamkową częścią gruntu wynoszącą 9752/43518 działki nr 8514/4, 8514/5 o pow. 2081 m². W przedmiotowym akcie wskazano, że przedstawiciele sprzedającego oświadczają: „[...] b) opisane wyżej lokale oraz związane z ich własnością udziały w nieruchomościach wspólnych, nie są obciążone nieujawnionymi w księgach wieczystych ograniczonymi prawami rzeczowymi lub innymi długami, zajęciami, czy ograniczeniami w rozporządzaniu, c) lokale oraz związane z ich własnością udziały w nieruchomościach wspólnych nie stanowią przedmiotu innych umów, w szczególności przedwstępnych lub zobowiązujących do zbycia oraz, że lokale te nie stanowią przedmiotu najmu, d) nieruchomość wspólną dla wyżej opisanych lokali stanowią: działki, na których są one posadowione oraz części budynków, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali [...]”

Zgodnie z treścią ogłoszenia przetarg miał się odbyć **w dniu 1 grudnia 2016 roku o godz. 10.00** w sali Ratusza. Tym samym wypełniono minimalny 30 dniowy termin jaki winien upłynąć pomiędzy podaniem do publicznej wiadomości ogłoszenia o przetargu, a terminem przeprowadzenia przetargu, który wynika z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Protokół przeprowadzonego przetargu ustnego nieograniczonego spisany w dniu 1 grudnia 2016 roku zawierał większość informacji określonych w § 10 rozporządzenia. Wyjątkiem był brak informacji o: obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe oznacza niewypełnienie dyspozycji § 10 ust. 1 pkt 4 i 5 rozporządzenia, który wymienia informacje jakie powinien zawierać protokół.

Protokół przetargu został podpisany przez przewodniczącego i członków komisji przetargowej. Komisja stwierdziła, że I przetarg nie został rozstrzygnięty z powodu nie wpłacenia wadium. Kontrolujący uznali, że ww. sformułowanie oznacza negatywne rozstrzygnięcie postępowania, w którym nikt nie przystąpił do przetargu ustnego (art. 40 ust. 4), tj. nikt nie wpłacił wadium.

Jednostka kontrolowana nie przedłożyła podpisanej przez Burmistrza Miasta Łowicza informacji o wyniku przetargu, o której mowa w § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Brak udokumentowania informacji o wyniku przetargu wskazuje na niewypełnienie dyspozycji ww. § 12 ust. 1 rozporządzenia.

II przetarg

Zarządzeniem nr 423/2016 z dnia 27 grudnia 2016 roku, Burmistrz Miasta Łowicza ustalił **cenę wywoławczą do II przetargu na sprzedaż „zabudowanej”** nieruchomości; działki nr 3859/5, 3860/4 o pow. łącznej 0,4525 ha, cena wywoławcza = **260.000 zł.**

Udostępniona dokumentacja zawierała dwa egzemplarze ogłoszenia II przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na których nie zamieszczono informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach zostały one wywieszane w siedzibie Urzędu (brak również daty sporządzenia). Powyższe uniemożliwiało weryfikację:

- czy wypełniono obowiązek wywieszenia ogłoszenia w siedzibie Urzędu (art. 38 ust. 2 ustawy),
- czy ogłoszenie o II przetargu opublikowano w siedzibie Urzędu, co najmniej na 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, wg dyspozycji § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku.

Z-ca Naczelnika – Jarosław Majka oświadczył, że: „ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie”.

Informację o ogłoszeniu II przetargu, a właściwie całą treść ogłoszenia o II przetargu zamieszczono w dniu 28 grudnia 2016 roku (wg daty modyfikacji wynikającej z „informacji o stronie”):

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,
- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

Całą treść ogłoszenia o przetargu zamieszczono w prasie, dopiero w dniu 4 stycznia 2017 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy **nie wskazywała nazwy czasopisma**, a jedynie w nagłówku widniała nazwa stron internetowej: www.lowiczanie.info. Z wyjaśnień Jarosława Majki wynikało, że wykaz zamieszczono w prasie lokalnej - „Nowy Łowiczanie”. W późniejszym terminie Anna Gajewska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego udostępniła kopię faktury F20170000048 wystawioną w dniu 4 stycznia 2017 roku wskazującą, że ogłoszenie opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Opublikowane w prasie ogłoszenie zawierało analogiczne informacje jak ogłoszenie, które wywieszono w siedzibie Urzędu. Tym samym ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało informacji o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu, o której mowa w § 6 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów.

Ogłoszenia o II przetargu (podobnie jak wykaz) nie zawierały informacji wskazujących, że: sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV oraz dotyczących ich uzbrojenia, o którym mowa na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego, gdzie wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu.

Ogłoszenie o przetargu nie zawierało informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.

Zgodnie z treścią ogłoszenia przetarg miał się odbyć w dniu 16 lutego 2017 roku o godz. 10.00 w sali Ratusza.

Protokół przeprowadzonego II przetargu ustnego nieograniczonego spisany w dniu 16 lutego 2017 roku zawierał większość informacji określonych w § 10 rozporządzenia. Wyjątkiem był brak informacji o: obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe oznacza niewypełnienie dyspozycji § 10 ust. 1 pkt 4 i 5 rozporządzenia, który wymienia informacje jakie powinien zawierać protokół.

Protokół przetargu został podpisany przez członków komisji przetargowej. Komisja stwierdziła, że II przetarg „nie został rozstrzygnięty z powodu nie wpłacenia wadium”. Kontrolujący uznali, że ww. sformułowanie oznacza negatywne rozstrzygnięcie postępowania, w którym nikt nie przystąpił do przetargu ustnego (art. 40 ust. 4), tj. nikt nie wpłacił wadium.

Jednostka kontrolowana nie przedłożyła podpisanej przez Burmistrza Miasta Łowicza informacji o wyniku przetargu, o której mowa w § 12 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Brak informacji o wyniku przetargu wskazuje na niewypełnienie dyspozycji ww. § 12 rozporządzenia.

III przetarg

Zarządzeniem nr 83/2017 z dnia 22 lutego 2017 roku, Burmistrz Miasta Łowicza ustalił cenę wywoławczą do III przetargu na sprzedaż „**zabudowanej**” nieruchomości - działki nr 3859/5, 3860/4 o pow. łącznej 0,4525 ha, cena wywoławcza = **260.000** zł.

Udostępniona dokumentacja zawierała dwa egzemplarze ogłoszenia III przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na których nie zamieszczono informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach zostały one wywieszane w siedzibie Urzędu (brak również daty sporządzenia). Powyższe uniemożliwiało weryfikację:

- czy wypełniono obowiązek wywieszenia ogłoszenia w siedzibie Urzędu (art. 38 ust. 2 ustawy),

- czy ogłoszenie o III przetargu opublikowano w siedzibie Urzędu, co najmniej na 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, wg dyspozycji § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku.

Z-ca Naczelnika – Jarosław Majka oświadczył, że: „ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie”. Całą treść ogłoszenia o III przetargu zamieszczono w dniu 23 lutego 2017 roku (wg daty modyfikacji wynikającej z „informacji o stronie”):

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,

- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

Zakładając publikację ogłoszenia o III przetargu na tablicy Urzędu (oraz na stronie internetowej i BIP Urzędu) w dniu 23 lutego 2017 roku i zakończenie II przetargu w dniu 16 lutego 2017 roku (data protokołu postępowania), **należy zauważyć, że III przetarg został zorganizowany zbyt szybko, tj. w terminie krótszym niż 30 dni od zakończenia II przetargu. Powyższe stanowiło naruszenie art. 38 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami - Jeżeli drugi przetarg zakończył się wynikiem negatywnym, właściwy organ albo minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w odniesieniu do nieruchomości, o których mowa w art. 57 ust. 1, oraz do nieruchomości ujętych w ewidencji, o której mowa w art. 60 ust. 2 pkt 1, w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 miesięcy, licząc od dnia jego zamknięcia, może zbyć nieruchomość w drodze rokowań albo organizować kolejne przetargi. Przy ustalaniu warunków kolejnych przetargów stosuje się zasady obowiązujące przy organizowaniu drugiego przetargu.**

Całą treść ogłoszenia o III przetargu zamieszczono w prasie dopiero w dniu 2 marca 2017 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy nie wskazywała nazwy czasopisma, a jedynie w nagłówku widniała nazwa stron internetowej: www.lowiczanie.info. Anna Gajewska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego udostępniła kopię faktury F20170000651 wystawioną w dniu 3 marca 2017 roku wskazującą, że ogłoszenie opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Opublikowane w prasie ogłoszenie zawierało analogiczne informacje jak ogłoszenie, które wywieszono w siedzibie Urzędu. Tym samym ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało informacji o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu, o której mowa w § 6 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów. Cena wywoławcza = **260.000** zł. Kwota wadium w wysokości **20.000** zł.

Ogłoszenia o III przetargu (podobnie jak wykaz) nie zawierały informacji wskazujących, że: sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV oraz dotyczących ich uzbrojenia, o którym mowa na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego, gdzie wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu. Ogłoszenie o przetargu nie zawierało informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.

Zgodnie z treścią ogłoszenia przetarg miał się odbyć **w dniu 6 kwietnia 2017 roku o godz. 10.00** w sali Ratusza.

Protokół przeprowadzonego przetargu ustnego nieograniczonego spisany w dniu 6 kwietnia 2017 roku zawierał większość informacji określonych w §10 rozporządzenia. Wyjątkiem był brak informacji o: obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe oznacza niewypełnienie dyspozycji § 10 ust. 1 pkt 4 i 5 rozporządzenia, który wymienia informacje jakie powinien zawierać protokół.

Protokół przetargu został podpisany przez członków komisji przetargowej. Komisja stwierdziła, że III przetarg nie został rozstrzygnięty z powodu nie wpłacenia wadium. Kontrolujący uznali, że ww. sformułowanie oznacza negatywne rozstrzygnięcie postępowania, w którym nikt nie przystąpił do przetargu ustnego (art. 40 ust. 4), tj. nikt nie wpłacił wadium.

Jednostka kontrolowana nie przedłożyła podpisanej przez Burmistrza Miasta Łowicza informacji o wyniku przetargu, o której mowa w § 12 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Brak informacji o wyniku przetargu wskazuje na niewypełnienie dyspozycji ww. § 12 rozporządzenia.

IV przetarg

Zarządzeniem nr 200/2017 z dnia 12 maja 2017 roku, Burmistrz Miasta Łowicza ustalił cenę wywoławczą do IV przetargu na sprzedaż „**zabudowanej**” nieruchomości - działki nr 3859/5, 3860/4 o pow. łącznej 0,4525 ha, cena wywoławcza = **260.000 zł**.

Zgodnie z art. 67 ust. 1 i 2 w związku z art. 7 oraz z art. 150 ust. 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami, cenę wywoławczą nieruchomości przeznaczoną do sprzedaży ustala się na podstawie jej wartości, której określenia dokonuje rzeczoznawca majątkowy. Na potrzeby omawianej sprzedaży działek nr 3859/5, 3860/4, wyceny wartości nieruchomości dokonał rzeczoznawca majątkowy Grażyna Piorun posiadająca uprawnienia nr 2759, w formie operatu szacunkowego datowanego na dzień 14 marca 2016 roku. Okres w jakim zleceńodawca wyceny może ww. operat wykorzystać do celu, dla którego został sporządzony, prawodawca określił na 12 miesięcy licząc od daty jego sporządzenia – art. 156 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Mając na względzie powyższe cena wywoławcza w IV, a następnie w V przetargu nie znajdowała oparcia w aktualnym operacie szacunkowym. Sprzedaż ww. nieruchomości w wyniku V przetargu nastąpiła na podstawie nieaktualnego operatu szacunkowego. Nadmienić również należy, iż obowiązujące przepisy prawa dopuszczają wykorzystanie sporządzonego operatu szacunkowego po upływie 12 miesięcy, licząc od daty jego sporządzenia po potwierdzeniu jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego. Natomiast obowiązek zapewnienia wyceny nieruchomości ustawodawca nałożył na wójta, art. 25 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Kontrolowana jednostka nie podjęła czynności w celu aktualizacji operatu przez rzeczoznawcę. Z wyjaśnień Z-cy Naczelnika – Jarosława Majki wynikało, że: „[...]Ważny operat szacunkowy służy do rozpoczęcia procedury sprzedaży czyli ustaleniu ceny wywoławczej i wywieszeniu wykazu. Przy przeprowadzaniu kolejnych przetargów nie bierze udziału w ustalaniu ceny ponieważ możliwe jest obniżenie ceny wywoławczej nawet do 50% jej wartości. Po upływie terminów zamieszczonych w wykazie został zorganizowany pierwszy przetarg, który nie został rozstrzygnięty z powodu braku kupujących. Drugi przetarg został ogłoszony z zachowaniem terminu, czyli w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 m-cy. Kolejne 3 przetargi również zostały przeprowadzone z zachowaniem powyższych terminów. Cena wywoławcza we wszystkich kolejnych przetargach nie została obniżona i wynosiła dokładnie tyle ile w zamieszczonym wykazie o sprzedaży czyli 260.000 zł brutto.[...]”

Udostępniono ogłoszenie IV przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na którym nie zamieszczono informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach ogłoszenie wywieszono w siedzibie Urzędu (brak również daty sporządzenia). Powyższe uniemożliwiało weryfikację:

- czy wypełniono obowiązek wywieszenia ogłoszenia w siedzibie Urzędu (art. 38 ust. 2 ustawy),
- czy ogłoszenie o IV przetargu podano do publicznej wiadomości w siedzibie Urzędu, co najmniej na 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, wg dyspozycji § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Z-ca Naczelnika – Jarosław Majka oświadczył, że: „ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie”. Całą treść ogłoszenia o IV przetargu zamieszczono w dniu 12 maja 2017 roku (wg daty modyfikacji wynikającej z „informacji o stronie”):

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,
- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

Całą treść ogłoszenia o IV przetargu zamieszczono w prasie dopiero w dniu 18 maja 2017 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy **nie wskazywała nazwy czasopisma**, a jedynie w nagłówku widniała nazwa stron internetowej:

www.lowiczanie.info. Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego udostępniła kopię faktury F20170001524 wystawioną w dniu 18 maja 2017 roku wskazującą, że ogłoszenie opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Ogłoszenie zamieszczone w prasie zawierało analogiczne informacje jak ogłoszenie, które wywieszono w siedzibie Urzędu. Tym samym ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało informacji o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu, o której mowa w § 6 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów. Cena wywoławcza = **260.000** zł. Kwota wadium w wysokości **20.000** zł.

Ogłoszenia o IV przetargu (podobnie jak wykaz) nie zawierały informacji wskazujących, że: sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV oraz dotyczących ich uzbrojenia, o którym mowa na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego, gdzie wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu. Ogłoszenie o przetargu nie zawierało informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.

Zgodnie z treścią ogłoszenia przetarg miał się odbyć **w dniu 22 czerwca 2017 roku.**

Protokół przeprowadzonego przetargu ustnego nieograniczonego spisany w dniu 22 czerwca 2017 roku zawierał większość informacji określonych w § 10 rozporządzenia. Wyjątkiem był brak informacji o: obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe oznacza niewypełnienie dyspozycji § 10 ust. 1 pkt 4 i 5 rozporządzenia, który wymienia informacje jakie powinien zawierać protokół.

Protokół przetargu został podpisany przez członków komisji przetargowej. Komisja stwierdziła, że IV przetarg nie został rozstrzygnięty z powodu nie wpłacenia wadium. Kontrolujący uznali, że ww. sformułowanie oznacza negatywne rozstrzygnięcie postępowania, w którym nikt nie przystąpił do przetargu ustnego (art. 40 ust. 4), tj. nikt nie wpłacił wadium.

Jednostka kontrolowana nie przedłożyła podpisanej przez Burmistrza Miasta Łowicza informacji o wyniku przetargu, o której mowa w § 12 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Brak informacji o wyniku przetargu wskazuje na niewypełnienie dyspozycji ww. § 12 rozporządzenia.

V przetarg

Zarządzeniem nr 299/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 roku, Burmistrz Miasta Łowicza ustalił cenę wywoławczą do V przetargu na sprzedaż „**zabudowanej**” nieruchomości - działki nr 3859/5, 3860/4 o pow. łącznej 0,4525 ha, cena wywoławcza = **260.000** zł (nieaktualny operat szacunkowy).

Udostępniono dwa ogłoszenia V przetargu ustnego na sprzedaż nieruchomości podpisane przez Burmistrza Miasta Łowicza, na których nie zamieszczono informacji/adnotacji, czy i w jakich dniach ogłoszenie wywieszono w siedzibie Urzędu (brak również daty sporządzenia). Powyższe uniemożliwiało weryfikację:

- czy wypełniono obowiązek wywieszenia ogłoszenia w siedzibie Urzędu (art. 38 ust. 2 ustawy),
- czy ogłoszenie o V przetargu podano do publicznej wiadomości w siedzibie Urzędu (podano do publicznej wiadomości), co najmniej na 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, wg treści § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Z-ca Naczelnika – Jarosław Majka oświadczył, że: „ogłoszenia o przetargach zawsze są wywieszane na tablicy ogłoszeń w budynku B w dniu kiedy ukazują się w BIP-ie”. Całą

treść ogłoszenia o V przetargu zamieszczono w dniu 1 sierpnia 2017 roku (wg daty modyfikacji wynikającej z „informacji o stronie”):

- na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.lowicz.eu/Archiwum,2848> ,
- na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848> .

Całą treść ogłoszenia o V przetargu zamieszczono w prasie dopiero w dniu 10 sierpnia 2017 roku. Udostępniona kserokopia wycinka z prasy **nie wskazywała nazwy czasopisma**, a jedynie w nagłówku widniała nazwa stron internetowej: www.lowiczanie.info. Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego udostępniła kopię faktury F20170002351 wystawioną w dniu 10 sierpnia 2017 roku wskazującą, że ogłoszenie opublikowano w gazecie Nowy Łowiczanie.

Ogłoszenie zamieszczone w prasie zawierało analogiczne informacje jak ogłoszenie, które wywieszono w siedzibie Urzędu. Tym samym ogłoszenie zamieszczone w prasie nie zawierało informacji o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu, o której mowa w § 6 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia, jednak podmioty zainteresowane otrzymywały w ogłoszeniu zamieszczonym w prasie te same informacje, które potencjalnie były wywieszane i opublikowane. Cena wywoławcza = **260.000** zł (w tym 23% VAT). Kwota wadium w wysokości **20.000** zł.

Ogłoszenia o V przetargu (podobnie jak wykaz) nie zawierały informacji wskazujących, że: sprzedawane działki były sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny - RV oraz dotyczących ich uzbrojenia, o którym mowa na stronie 2 i 6 operatu szacunkowego, gdzie wskazano, że nieruchomość ma dostęp do energii elektrycznej 220 i 380 V, wodociągu, kanalizacji sanitarnej i gazociągu. Ogłoszenie o przetargu nie zawierało informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość.

Zgodnie z treścią ogłoszenia przetarg miał się odbyć **w dniu 21 września 2017 roku.**

W terminie wynikającym z ogłoszenia V przetargu, tj. do 18 września 2017 roku na rachunek Miasta wpłynęły dwa wadwa w wysokości po **20.000** zł, które wpłaciły dwie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Protokół przeprowadzonego przetargu ustnego nieograniczonego spisany w dniu 21 września 2017 roku zawierał większość informacji określonych w § 10 rozporządzenia. Wyjątkiem był brak informacji o: obciążeniach nieruchomości, zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Powyższe oznacza niewypełnienie dyspozycji § 10 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia, który wymienia informacje jakie powinien zawierać protokół.

Protokół przetargu został podpisany przez członków komisji przetargowej i nabywcę nieruchomości – Krzysztof Jędraszek prowadzący działalność pod firmą Zakład Remontowo Budowlany Krzysztof Jędraszek. Cenę nabycia nieruchomości ustalono na kwotę **301.600,00** zł.

Kontrolowana dokumentacja zawierała pismo Z-cy Naczelnika Wydziału – Jarosława Majki z dnia 9 października 2017 roku adresowane do nabywcy nieruchomości, w którym wskazano termin podpisania aktu notarialnego – 8 listopada 2017 roku, godz. 10:00. **Nie przedłożono kontrolującym potwierdzenia wysłania ww. pisma i skutecznego jego doręczenia, lub odbioru osobistego, co uniemożliwiło sprawdzenie zachowania terminów, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami.**

W dniu 10 października 2017 roku nabywca dokonał przelewu pozostałej kwoty ceny nabycia ustalonej w przetargu, tj. **281.600,00** zł.

W dniu 8 listopada 2017 roku spisano Akt Notarialny Repertorium **A 1348/2017**, a także protokół wydania nieruchomości.

Jednostka kontrolowana nie przedłożyła podpisanej przez Burmistrza Miasta Łowicza informacji o wyniku przetargu, o której mowa w § 12 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Brak informacji o wyniku przetargu wskazuje na niewypełnienie dyspozycji ww. § 12 rozporządzenia.

SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANEJ OZNACZONEJ JAKO DZIAŁKA NR 2567/2 O POW. 0,01524 HA W TRYBIE PRZETARGU USTNEGO NIEOGRANICZONEGO – WYBRANE ZAGADNIENIA

Uchwałą nr XXXI/209/2012 z dnia 27 września 2012 roku Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na sprzedaż zabudowanej nieruchomości płozonej w Łowiczu, w obrębie Bolimowska przy ul. Niciarnianej nr 26 oznaczonej w ewidencji nr 2567/2 o pow. 0,1524 ha, KW 35471.

W operacie szacunkowym datowanym na dzień 20 listopada 2012 roku wskazano, że nieruchomość składa się z dwóch działek o nr 2567/1 i 2567/2 w ramach KW LD10/00035471/2. Celem wyceny było określenie wartości rynkowej prawa własności części nieruchomości, tj. działki nr 2567/2 o powierzchni 1524 m² dla potrzeb sprzedaży w drodze przetargu. Oszacowana wartość wyniosła **144.000** zł. W operacie wskazano, że działka jest przeznaczona pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami. Działka była zabudowana nieużytkowanym/niezamieszkałym budynkiem byłego Punktu Pomocy Mieszkaniowej (noclegownią) w złym stanie technicznym, przewidzianym do rozbiórki (wartość rynkową prawa własności działki określono na s. 18 operatu na 165.000 zł, jednak została ona zmniejszona o oszacowane koszty rozbiórki = 21.000 zł).

Wg strony internetowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu (http://www.lowicz.eu/Burmistrz_Miasta_Lowicza_zgodnie_z_art_35_ust_2_ustawy_o_gospodarce_nieruchomosciami_podaje_do_publicznej_wiadomosci_wykaz_do_sprzedazy_nieruchomosci_stanowiacej_wlasnosc_Gminy_Miasta_Lowicza,358,548), w dniu 11 grudnia 2012 roku opublikowano wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży dotyczący ww. działki nr 2567/2 o powierzchni 1524 m², cena wywoławcza 144.000 zł.

Nie udało się odnaleźć wykazu na stronie BIP Miasta: <http://www.lowicz.eu/bip/Archiwum,2848#txt>, ponieważ opublikowane archiwum nie sięgało tak daleko wstecz.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji ustalano, że Gmina Miasto Łowicz opublikowała tylko jeden wykaz nieruchomości, a następnie przeprowadziła 18 przetargów: w dniu 14 marca 2013 roku, w dniu 28 maja 2013 roku, w dniu 11 października 2013 roku, w dniu 5 grudnia 2013 roku, w dniu 27 marca 2014 roku, w dniu 22 maja 2014 roku, w dniu 22 sierpnia 2014 roku, w dniu 16 października 2014 roku, 27 lutego 2015 roku, w dniu 14 maja 2015 roku, w dniu 2 lipca 2015 roku, w dniu 19 listopada 2015 roku, w dniu 23 marca 2016 roku, w dniu 27 czerwca 2016 roku, w dniu 13 października 2016 roku, w dniu 8 grudnia 2016 roku, w dniu 9 lutego 2017 roku, w dniu 6 kwietnia 2017 roku.

W ramach każdego z 18 przetargów przedłożono zarządzenie Burmistrza Miasta Łowicza w sprawie ustalenia ceny wywoławczej sprzedawanej nieruchomości.

W następstwie 18 przetargu ustnego nieograniczonego, działka nr 2567/2 o pow. 1524m² została sprzedana za cenę 101.000 zł, co wyrażono aktem notarialnym reper. A nr 1057/2017 z dnia 23 maja 2017 roku (w akcie wskazano, że sprzedaż jest zwolniona z VAT).

Ustalenia:

1. Zgodnie z art. 67 ust. 1 i 2 w związku z art. 7 oraz z art. 150 ust. 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, cenę wywoławczą nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży ustala się na podstawie jej wartości, której określenia dokonuje rzeczoznawca majątkowy. W zaistniałym stanie faktycznym sporządzono tylko jeden operat szacunkowy datowany na

dzień 20 listopada 2012 roku, który nie był aktualizowany (co pośrednio potwierdzono w cytowanych poniżej wyjaśnieniach). Stosownie do treści art. 156 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami - operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, o których mowa w art. 154. Tym samym okres w jakim zleceńodawca wyceny może ww. opinię wykorzystać do celu, dla którego został sporządzony, prawodawca określił na 12 miesięcy licząc od daty jego sporządzenia - art. 156 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Ważność sporządzonego na dzień 20 listopada 2012 roku operatu szacunkowego na potrzebę sprzedaży nieruchomości oznaczonej w ewidencji jako działka nr 2567/2 o pow. 0,1524 ha upłynęła 20 listopada 2013 roku. W związku z powyższym sprzedaż działki nr 2567/2 nastąpiła na podstawie nieaktualnego od ponad trzech lat operatu szacunkowego. Nadmienić również należy, iż obowiązujące przepisy prawa dopuszczają wykorzystanie sporządzonego operatu szacunkowego po upływie 12 miesięcy, licząc od daty jego sporządzenia po potwierdzeniu jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego, art. 156 ust. 4 ustawy. Obowiązek zapewnienia wyceny nieruchomości ustawodawca nałożył na Burmistrza gospodarującego gminnym zasobem nieruchomości (art. 25 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami);

2. Zgodnie z art. 39 ustawy o gospodarce nieruchomościami: 1. Jeżeli pierwszy przetarg zakończył się wynikiem negatywnym, w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 miesięcy, licząc od dnia jego zamknięcia, przeprowadza się drugi przetarg, w którym właściwy organ albo minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w odniesieniu do nieruchomości, o których mowa w art. 57 ust. 1, oraz do nieruchomości ujętych w ewidencji, o której mowa w art. 60a ust. 2 pkt 1, może obniżyć cenę wywoławczą nieruchomości ustaloną przy ogłoszeniu pierwszego przetargu, stosownie do art. 67 ust. 2 pkt 2. Jeżeli drugi przetarg zakończył się wynikiem negatywnym, właściwy organ albo minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w odniesieniu do nieruchomości, o których mowa w art. 57 ust. 1, oraz do nieruchomości ujętych w ewidencji, o której mowa w art. 60a ust. 2 pkt 1, w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 miesięcy, licząc od dnia jego zamknięcia, może zbyć nieruchomość w drodze rokowań albo organizować kolejne przetargi. Przy ustalaniu warunków kolejnych przetargów stosuje się zasady obowiązujące przy organizowaniu drugiego przetargu. **W przypadku zachowania terminów, o których mowa w ust. 1 i 2, właściwy organ nie ma obowiązku ponownego sporządzania wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży lub oddania w użytkowanie wieczyste.**

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości - przetarg ogłasza, organizuje i przeprowadza właściwy organ, wybierając jedną z form, o których mowa w art. 40 ust. 1; **2. Jeżeli w terminach, o których mowa w art. 39, właściwy organ nie zorganizuje kolejnego przetargu lub nie przeprowadzi rokowań, jest on obowiązany, w celu zbycia nieruchomości, zorganizować ponownie pierwszy przetarg.**

Burmistrz Miasta Łowicza wielokrotnie naruszył ww. § 3 ust. 2 rozporządzenia w związku z art. 39 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, ponieważ mimo przekroczenia terminów określonych w art. 39 ustawy o gospodarce nieruchomościami ani razu nie zorganizował pierwszego przetargu, przed którym sporządził nowy wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Jak wskazuje Rafał Padrak w komentarzu do § 3 rozporządzenia: „[...]Przepis § 3 ust. 2 koresponduje z art. 39 ust. 3 ustawy, według którego w przypadku zachowania terminów do przeprowadzenia przetargów lub rokowań po drugim przetargu właściwy organ nie ma obowiązku ponownego sporządzania wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży lub oddania w użytkowanie wieczyste. W przepisach dotyczących zbywania nieruchomości publicznych, obowiązujących do dnia 22 września

2004 r., nie określono skutków przekroczenia terminu do przeprowadzenia drugiego przetargu, natomiast termin przeprowadzenia kolejnych przetargów albo rokowań po drugim przetargu nie był określony. Z art. 39 ust. 3 ustawy wynikałoby a contrario, że przekroczenie powyższych terminów, w razie trwania przy zamiarze zbycia nieruchomości, skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia procedury zbycia nieruchomości od początku, w tym obowiązkiem sporządzenia nowego wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Natomiast według § 3 ust. 2 rozporządzenia, jeżeli w terminach, o których mowa w art. 39 u.g.n., właściwy organ nie zorganizuje kolejnego przetargu lub nie przeprowadzi rokowań, jest on obowiązany, w celu zbycia nieruchomości, zorganizować ponownie pierwszy przetarg. Należałoby - jak się wydaje - przyjąć, że w razie przekroczenia terminów powołanych w ust. 1 i 2 u.g.n. i kontynuowania zamiaru zbycia nieruchomości zasadą powinno być ponowne sporządzenie wykazu nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży[...]"

W związku z ww. zastrzeżeniami Z-ca Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosław Majka wyjaśnił:

„Wywieszenie wykazu jest czynnością jednorazową przed rozpoczęciem procedury sprzedaży nieruchomości na podstawie ważnego operatu szacunkowego. Ważny operat szacunkowy służy do rozpoczęcia procedury sprzedaży czyli ustaleniu ceny wywoławczej do I przetargu i wywieszenia wykazu. **Przy przeprowadzeniu kolejnych przetargów nie bierze udziału w ustalaniu ceny ponieważ możliwe jest obniżenie ceny wywoławczej nawet do 50%.** Po upływie terminów zamieszczonych w wykazie został zorganizowany pierwszy przetarg, który nie został rozstrzygnięty z powodu braku kupujących. Drugi przetarg został ogłoszony z zachowaniem ustawowego terminu, czyli w okresie nie krótszym niż 30 dni, ale nie dłuższym niż 6 m-cy. Kolejne przetargi również zostały przeprowadzone z zachowaniem powyższych terminów. Cena wywoławcza w kolejnych przetargach została obniżona ze 144.000 zł w I przetargu do 100.000 zł w XVIII przetargu. Przez cały okres sprzedaży cena nie została obniżona do poziomu 50% wartości na co pozwalała ustawa już w drugim przetargu (art. 67 ust. 2 pkt 2). Zgodnie z art. 39 ust. 3 w przypadku zachowania terminów, o których mowa w ust. 1 i 2, właściwy organ nie ma obowiązku ponownego sporządzenia wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Czyli rozpoczynania procedury sprzedaży od nowa, która niepotrzebnie wydłuża już rozpoczętą sprzedaż o kilka kolejnych miesięcy i generuje ponowne koszty ogłoszeń oraz sporządzenia operatu. Przepis art. 39 ust. 2 wskazuje, że jeżeli są zachowane terminy przeprowadzania przetargów, czyli okres nie krótszy niż 30 dni, ale nie dłuższy niż 6 miesięcy, licząc od dnia zamknięcia ostatniego, można zbyć nieruchomość w drodze rokowań albo zorganizować kolejne przetargi. **Przy ustalaniu warunków kolejnych przetargów stosuje się zasady obowiązujące przy organizowaniu drugiego przetargu. Żaden przepis ustawy nie wskazuje obowiązku sporządzenia ponownej wyceny przy przeprowadzaniu kolejnych przetargów. Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zostały już powiadomione poprzez wywieszenie wykazu i nie ma konieczności powiadomienia ich ponownie.**”

Wyjaśnienie Z-cy Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosława Majki dotyczące sprzedaży nieruchomości, obręb Bolimowska przy ul. Niciarnianej nr 26 stanowią załącznik nr 29 protokołu kontroli.

Kontrolujący podtrzymują stwierdzone nieprawidłowości. Złożone wyjaśnienia prezentują specyficzne podejście do przepisów obowiązującego prawa, które jest nie do zaakceptowania. Akceptacja zaprezentowanego stanowiska może w skrajnych sytuacjach doprowadzić do sprzedaży nieruchomości po znacznie zaniżonej wartości np. w przypadku ustalenia wartości gruntu rolnego w 2018 roku na kwotę 100.000 zł i przeprowadzeniu pierwszego przetargu, a następnie przeprowadzeniu dziesiątek kolejnych przetargów do 2028 roku na podstawie tej samej ceny wywoławczej ustalonej w oparciu o operat szacunkowy w 2018 roku. W okresie ww. 10 lat może dojść do zmiany klasyfikacji nieruchomości, uchwalenia/zmian planu zagospodarowania przestrzennego, a nawet

faktycznych zmian urbanistycznych w najbliższym otoczeniu zbywanej nieruchomości, co może doprowadzić do znacznego wzrostu wartości sprzedawanej nieruchomości. W obliczu sprzedawania danej nieruchomości w okresie kilku lat, bezprzedmiotowe jest również twierdzenie o braku konieczności powiadamiania osób, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości. Sytuacja życiowa i materialna takich osób może ulegać zmianie i może pojawić się zainteresowanie zbywaną nieruchomością.

Innym aspektem zaistniałego stanu faktycznego, który należy wyeksponować, jest zgoda Rady Miejskiej w Łowiczu na sprzedaż nieruchomości położonej w Łowiczu, w obrębie Bolimowska przy ul. Niciarnianej nr 26 oznaczonej w ewidencji nr 2567/2 o pow. 0,1524 ha. Zgoda została wyrażona uchwałą nr XXXI/209/2012 z dnia 27 września 2012 roku. W momencie sprzedaży ww. nieruchomości, tj. dnia 23 maja 2017 roku trwała druga połowa nowej kadencji Rady Miejskiej (radni kadencji 2014-2018 mogli nawet nie mieć wiedzy jaka nieruchomość jest sprzedawana).

Dodatkowe zastrzeżenia budzi okoliczność, że w Urzędzie Miejskim w Łowiczu prawdopodobnie ukształtowała się praktyka zgodna z powołanymi wyjaśnieniami. Do takiego wniosku można dojść wracając do wyjaśnień złożonych przez Skarbnika Miasta Łowicza w zakresie czynności podejmowanych w celu faktycznego wykonania planu dochodów w dziale 700 rozdz. 70005 § 077 za III kwartał 2017 roku. W wyjaśnieniach wskazano na próby sprzedaży „11 działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne położonych w obrębie Korabka przy ul. Gen. Włada za ogólną cenę 1.050.000 zł”. Analiza archiwum strony BIP Urzędu Miejskiego w Łowiczu wykazała, że do końca 2017 roku przeprowadzono 12 przetargów w celu zbycia ww. działek i następne przetargi były ogłaszane w 2018 roku. Na podstawie archiwum strony BIP Urzędu Miejskiego w Łowiczu ustalono jednocześnie, że wykaz dotyczący 12 działek położonych w obrębie Korabka przy ulicach Grunwaldzkiej i Gen. Franciszka Włada o nr 8080/34, 8080/40, 8080/41, 8080/42, 8080/43, 8080/44, 8080/46, 8080/47, 8080/48, 8080/49, 8080/50, 8080/51, 8080/52 został zamieszczony na stronie Urzędu tylko raz - w dniu 7 listopada 2015 roku: http://www.lowicz.eu/files/docs/wykaz_sprzed_gen_wlada_q.pdf.

AKTA KONTROLI [XII] strony 894-1120: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej sprzedaży działek nr 3859/5 i 3860/4 w trybie przetargu ustnego nieograniczonego, a także sprzedaży nieruchomości zabudowanej oznaczonej jako działka nr 2567/2 o pow. 0,01524 ha w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.

NABYCIA NIERUCHOMOŚCI

Wycena nieruchomości nabywanej	Postawa prawna (uchwała RM)	Akt notarialny (próba)	Protokół Zabezpieczenie środków Zapłata
W dniu 12.12.2016r. sporządzono: -operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicza) dot. nieruchomości stanowiącej lokal niemieszkalny kotłowni B8 o pow. użytkowej 99,1 m2, zlokalizowanej na dz. Nr 8499 o pow. 1660 (rok budowy 1980). Zakres wyceny: prawo własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego wraz z udziałem 9910/45420 w prawie własności dz. Nr 8499. Cel wyceny –	Uchwałą nr XXX/199/2016 z dnia 29.09.2016 Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na nabycie do zasobu nieruchomości Gminy Miasta Łowicza samodzielnego lokali (pomieszczeń dawnych kotłowni), przy ul. Tuszewskiej: - lokal przy dawnej kotłowni B8 o pow. 99,10m2 wraz z ułamkową częścią gruntu wynoszącą 9910/45420 działki nr 8499 o pow. 1660m2 - lokal przy dawnej kotłowni B33 o pow. 97,52m2 wraz z ułamkową częścią gruntu	Akt. Not. Reper. A nr 1356/2017 z dnia 26.04.2017r. Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu sp. z o.o. na podstawie uchwały nr 1/2016 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 1.03.2016r., w której wyrażono zgodę na zbycie, sprzedaż na rzecz Gminy Miasto Łowicz samodzielnego lokalu niemieszkalnego przy ul. Tuszewskiej: a) o pow. 99,1 m2 wraz z udziałem 9910/45420 w działce nr 8499 o pow. 1660m2, b) o pow. 97,52m2 wraz z	W dniu 18.04.2017r. spisano protokół z rokowań pomiędzy ZEC sp. z o.o. i Gminą Miasto Łowicz. W dniu 28.04.2017r. do Urzędu wpłynęła faktura nr 80/17/G za nabyte nieruchomości na kwotę łączną 177.500 zł. W dniu 24.04.2017r. dokonano przelewu w wysokości 177.500 zł na rachunek ZEC sp. z o.o. wskazany w akcie notarialnym i ww. fakturze. Plan wg uchwały nr XXXVIII/253/2017 z dn.

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

<p>określenie wartości rynkowej lokalu niemieszkalnego na potrzeby <u>sprzedaży</u>. Wartość rynkowa <u>55.700</u> zł, w tym wartość gruntu 37.300zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Magdalena Lipińska, nr uprawnień 4592.</p> <p>-operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicz) dot. nieruchomości stanowiącej lokal niemieszkalny kotłowni B33 o pow. użytkowej 97,52 m2, zlokalizowanej na dz. Nr 8511 o pow. 1431 (rok budowy 1989). Zakres wyceny: prawo własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego wraz z udziałem 9752/43518 w prawie własności dz. Nr 8511. Cel wyceny – określenie wartości rynkowej lokalu niemieszkalnego na potrzeby <u>sprzedaży</u>. Wartość rynkowa <u>59.500</u> zł, w tym wartość gruntu 33.000zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Magdalena Lipińska, nr uprawnień 4592.</p> <p>-operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicza) dot. nieruchomości stanowiącej lokal niemieszkalny kotłowni B44 o pow. użytkowej 97,52 m2, zlokalizowanej na dz nr 8514/4, 8514/5 o pow. 2081 (rok budowy 1989). Zakres wyceny: prawo własności samodzielnego lokalu niemieszkalnego wraz z udziałem 9752/43518 w prawie własności dz. Nr 8514/4, 8514/5. Cel wyceny – określenie wartości rynkowej lokalu niemieszkalnego na potrzeby <u>sprzedaży</u>. Wartość rynkowa <u>62.300</u> zł, w tym wartość gruntu 42.500zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Magdalena Lipińska, nr uprawnień 4592.</p>	<p>wynoszącą 9752/43518 działki nr 8511 o pow. 1431 m2,</p> <p>- lokal przy dawnej kotłowni B44 o pow. 97,52m2 wraz z ułamkową częścią gruntu wnoszącą 9752/43518 działki nr 8514/4, 8514/5 o pow. 2081 m2.</p> <p>Uzasadnienie uchwały – podjęcie uchwały związane było z tym, iż powyższe łączniki przy dawnych kotłowniach B8, B33, B44, położonych, przy ul. Tuszewskiej zostały wniesione aportem w 2009 roku przez Gminę Miasto Łowicz do ZEC sp. z o.o.. <u>Nieruchomości stały się zbędne dla ZEC sp. z o.o. i były nieużywane. „W związku z tym, iż Gmina Miasta Łowicza jest właścicielem budynków głównych po dawnych kotłowniach zasadne jest nabycie łączników, aby w przyszłości można było wystawić do sprzedaży całe nieruchomości.”</u></p> <p>W dniu 24.04.2017r. Skarbnik Miasta Łowicza wyraził zgodę na dokonanie zapłaty łącznej ceny brutto w kwocie <u>177.500zł</u> (kontrasygnata).</p>	<p>udziałem 9752/43518 w działce 8511 o pow. 1431m2, c) o pw. 97,52 m2 wraz z udziałem 9752/43518 w działce nr 8514/2 o pow. 2081 m2.</p> <p>W akcie not., nieruchomości: z lit. a) oznaczono jako B8 – cena brutto 55.700 zł, z lit. b) oznaczono jako B33 - cena brutto 59.500zł, z lit. c) oznaczono jako B44 – cena brutto 62.300 zł.</p> <p>Wg aktu not. <u>Sprzedaż była zwolniona od podatku VAT na podstawie art. 29a ust. 8 i art. 43 ust. 1 pkt 10 o podatku od towarów i usług. Cena miał zostać zapłacona w dniu 26.04.2017r., niezwłocznie po zawarciu aktu not.</u></p>	<p>30.03.2017r. plan w dział 700, rozdz. 70005 (wykup gruntów) wyniósł 1.500.000 zł. Dodatkowo wyodrębniono plan 700.000 zł na zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu.</p> <p>Wydruk analityczny obrotów wg klasyfikacji dział 700, rozdz. 70005 §6050 wskazywał, że do dnia 26.04.2017r. wydatkowano w przedmiotowej klasyfikacji kwotę łączną = <u>368.001,8</u> zł (kwota bez planu wyodrębnionego na zakup nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5)</p>
<p>W dniu 12.06.2017r. sporządzono operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicz) dot. nieruchomości gruntowej niezabudowanej, dz nr 501 o pow. 9675 m². Zakres</p>	<p>Uchwałą nr XL/274/2017 z dnia 27.04.2017r. Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na nabycie do zasobu nieruchomości Gminy Miasta Łowicza prawa własności nieruchomości położonej w</p>	<p>Akt. Not. Reper. A nr 2094/2017 z dnia 5.07.2017r. Sprzedający, tj. os. fizyczna sprzedała dz nr 501 o pow. 9675 m2 za cenę w kwocie <u>290.200</u> zł Gminie Miasto Łowicz.</p>	<p>W dniu 19.06.2017r. spisano protokół z rokowań pomiędzy Gminą Miasto Łowicz i os. fizyczną – sprzedającą działkę.</p> <p>W dniu 5.07.2017r. dokonano przelewu w</p>

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

<p>wyceny: określenie wartości rynkowej gruntu. Cel wyceny – <u>kupno</u> na rzecz Gminy Miasta Łowicz. Wartość rynkowa <u>308.000</u> zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Wojciech Supera, nr uprawnień 3831.</p>	<p>Łowiczu obręb Małszyce, dz nr 501 o powierzchni 0,9675 ha. Zabezpieczenie środków w zadaniu inwestycyjnym pn. wydatki inwestycyjne – wykup gruntów dział 700, rozdz. 70005 §6050.</p> <p>Uzasadnienie uchwały – zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała z 28.03.1996 r. nr XXI/183/96), <u>dz nr 501 w części położona była na terenach produkcyjno-usługowych oraz obsługi komunikacji samochodowej i zaplecza technicznego motoryzacji.</u> „Nabycie ww. działki ma na celu stworzenie większego terenu inwestycyjnego w tym rejonie miasta.”</p> <p>W dniu 14.06.2017r. Skarbnik Miasta Łowicza wyraził zgodę na dokonanie zapłaty łącznej ceny brutto w kwocie <u>290.200</u>zł (kontrasygnata).</p>	<p><u>Cena miała zostać zapłacona w dniu 5.07.2017r., niezwłocznie po zawarciu aktu not.</u></p> <p><u>Strony uzgodniły, że wydanie Gminie Miasto Łowicz przedmiotu umowy do posiadania nastąpi do dnia 31 sierpnia 2017 roku. Udostępniona dokumentacja zawierała dwa protokoły wydania sprzedanej nieruchomości - dz nr 501 datowane na dzień 29.08.2017r. i 28.09.2017 r. W zakresie rozbieżności w datach wydania zakupionej nieruchomości Naczelnik Anna Gajewska oświadczyła, że nieruchomości przekazano zgodnie z aktem notarialnym, natomiast data 28.09.2017r. stanowiła omyłkę.</u></p> <p><u>Sprzedający oświadczył w akcie notarialnym, że sprzedaż nie jest wykonywana w ramach samodzielnej działalności gospodarczej oraz, że sprzedaż jest wykonywana jednorazowo bez zamiaru wykonywania jej w sposób częstotliwy i ciągły dla celów zarobkowych.</u></p>	<p>wysokości <u>290.200</u> zł na rachunek sprzedającej os. fizycznej wskazany w akcie notarialnym.</p> <p>Plan wg uchwały nr XLIV/292/2017 z dn. 29.06.2017r. plan w dział 700, rozdz. 70005 (wykup gruntów) wyniósł <u>1.500.000</u> zł. Dodatkowo wyodrębniono plan <u>700.000</u> zł na zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu.</p> <p>Wydruk analityczny obrotów wg klasyfikacji dział 700, rozdz. 70005 §6050 wskazywał, że do dnia 5.07.2017r. wydatkowano w przedmiotowej klasyfikacji kwotę łączną = <u>717.001,7</u> zł (kwota bez planu wyodrębnionego na zakup nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5)</p>
<p>W dniu 27.08.2016r. sporządzono operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicz) dot. nieruchomości gruntowej niezabudowanej, dz nr 4131/1, 4131/2, 4143 obręb Łowicka Wieś o pow. 18586 m² (data określenia wartości 25.08.2016r.). Cel wyceny – określenie wartości rynkowej nieruchomości w celu jej nabycia na rzecz Gminy Miasta Łowicz. Wartość rynkowa prawa własności <u>249.052</u> zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Wojciech Supera, nr uprawnień 3831.</p>	<p>Uchwałą nr XXVII/178/2016 z dnia 23.06.2016r. Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na nabycie do zasobu nieruchomości Gminy Miasta Łowicza prawa własności nieruchomości położonych w Łowiczu obręb Łowicka Wieś, w tym dz nr 4131/1, 4131/2, 4143 obręb Łowicka Wieś o pow. 18586m².</p> <p>Zabezpieczenie środków w zadaniu inwestycyjnym pn. wydatki inwestycyjne – wykup gruntów dział 700, rozdz. 70005 §6050.</p> <p>Uzasadnienie uchwały – kilkanaście działek objętych zgodą rady położonych w obrębie Łowicka Wiś było własnością osób fizycznych i nie były objęte zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. „<i>W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Łowicza, działki te wchodzą w skład strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej i strefy rozwoju terenów zieleni. Nabycie wyżej wymienionych gruntów ma a celu powiększenie</i></p>	<p>Akt. Not. Reper. A nr 3976/2016 z dnia 13.09.2016r. Sprzedający, tj. os. fizyczna sprzedała dz nr: 4131/1, 4131/2 i 4143 o łącznej pow. 1,8586 ha za cenę w kwocie <u>241.498</u> zł Gminie Miasto Łowicz.</p> <p><u>Cena miała zostać zapłacona w dniu 13.09.2016r., niezwłocznie po zawarciu aktu not.</u></p> <p><u>Strony uzgodniły, że wydanie Gminie Miasto Łowicz przedmiotu umowy do posiadania nastąpi niezwłocznie po zawarciu umowy.</u></p>	<p>W dniu 6.09.2016r. spisano protokół z rokowań pomiędzy Gminą Miasto Łowicz i os. fizyczną – sprzedającą działkę.</p> <p>W dniu 6.09.2016r. dokonano przelewu w wysokości <u>241.498</u> zł na rachunek sprzedającej os. fizycznej wskazany w akcie notarialnym.</p> <p>Plan wg uchwały nr XXIX/189/2016 z dn. 25.08.2016r. plan w dział 700, rozdz. 70005 (wykup gruntów) wyniósł <u>1.000.000</u> zł. Dodatkowo wyodrębniono plan <u>700.000</u> zł na zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu.</p> <p>Wydruk analityczny obrotów wg klasyfikacji dział 700, rozdz. 70005 §6050 wskazywał, że do dnia 13.09.2016r. wydatkowano w przedmiotowej klasyfikacji kwotę łączną = <u>435.031.75</u> zł (kwota bez planu wyodrębnionego na zakup nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5)</p>

	<p>położonej w ich sąsiedztwie nieruchomości, będącej własnością Gminy Miasta Łowicza.”</p> <p>W dniu 6.09.2016r. Skarbnik Miasta Łowicza wyraził zgodę na dokonanie zapłaty łącznej ceny w kwocie 241.498 zł (kontrasynata).</p>		
<p>W dniu 27.08.2016r. sporządzono operat szacunkowy (na zlecenie Gminy Miasta Łowicz) dot. nieruchomości gruntowej niezabudowanej, dz nr 4128/1, 4128/2, 4128/3, 4140 obręb Łowicka Wieś o pow. 9998 m² (data określenia wartości 25.08.2016r.). Cel wyceny – określenie wartości rynkowej nieruchomości w celu jej nabycia na rzecz Gminy Miasta Łowicz. Wartość rynkowa prawa własności <u>133.973</u> zł. Operat szacunkowy opracował rzeczoznawca Wojciech Supera, nr uprawnień 3831.</p>	<p>Uchwałą nr XXVII/178/2016 z dnia 23.06.2016r. Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na nabycie do zasobu nieruchomości Gminy Miasta Łowicza prawa własności nieruchomości położonych w Łowiczu obręb Łowicka Wieś, w tym dz nr 4128/1, 4128/2, 4128/3, 4140 obręb Łowicka Wieś o pow. 9998 m².</p> <p>Zabezpieczenie środków w zadaniu inwestycyjnym pn. wydatki inwestycyjne – wykup gruntów dział 700, rozdz. 70005 §6050.</p> <p>Uzasadnienie uchwały – kilkanaście działek objętych zgodą rady położonych w obrębie Łowicka Wiś było własnością osób fizycznych i nie były objęte zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. „<i>W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Łowicza, działki te wchodzą w skład strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej i strefy rozwoju terenów zieleni. Nabycie wyżej wymienionych gruntów ma a celu powiększenie</i> położonej w ich sąsiedztwie nieruchomości, będącej własnością Gminy Miasta Łowicza.”</p> <p>W dniu 19.10.2016r. Skarbnik Miasta Łowicza wyraził zgodę na dokonanie zapłaty łącznej ceny w kwocie 129.970 zł (kontrasynata).</p>	<p>Akt. Not. Reper. A nr 5002/2016 z dnia 25.11.2016r. Sprzedający, tj. os. fizyczna sprzedała dz nr: 4128/1, 4128/2, 4128/3, 4140 o łącznej pow. 0,9998ha za cenę w kwocie 129.970 zł Gminie Miasto Łowicz.</p> <p><u>Cena miała zostać zapłacona w dniu 13.09.2016r., niezwłocznie po zawarciu aktu not. (w dniu aktu).</u></p> <p><u>Strony uzgodniły, że wydanie Gminie Miasto Łowicz przedmiotu umowy do posiadania nastąpi niezwłocznie po zawarciu umowy (w dniu aktu).</u></p>	<p>W dniu 28.10.2016r. spisano protokół z rokowań pomiędzy Gminą Miasto Łowicz i os. fizyczną – sprzedającą działkę.</p> <p>W dniu 25.11.2016r. dokonano przelewu w wysokości 129.970 zł na rachunek sprzedającej os. fizycznej wskazany w akcie notarialnym.</p> <p>Plan wg uchwały nr XXXI/207/2016 z dn. 27.10.2016r. plan w dział 700, rozdz. 70005 (wykup gruntów) wyniósł 1.400.000 zł. Dodatkowo wyodrębniono plan 700.000 zł na zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu.</p> <p>Wydruk analityczny obrotów wg klasyfikacji dział 700, rozdz. 70005 §6050 wskazywał, że do dnia 13.09.2016r. wydatkowano w przedmiotowej klasyfikacji kwotę łączną = <u>960.899,88</u> zł (kwota bez planu wyodrębnionego na zakup nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5)</p>

Kontrolą objęto również zakup nieruchomości zabudowanej przy ul. Kaliskiej 5 w Łowiczu od Handlowo Usługowej Spółdzielni Osób Prawnych Samopomoc Chłopska za cenę **4.000.000** zł (bez VAT). Nabycie nastąpiło w drodze aktu notarialnego reper. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku. W skład zakupionej nieruchomości weszły: działki o nr: 2959/1, 2960/7, 2961/2, 2962/2 o łącznej powierzchni 24273m² oraz działka rolna nr 2960/8 o pow. 4783m², a także naniesienia: budynek hotelowo-biurowy z częścią socjalną i wydzieloną częścią restauracyjną oraz budynki gospodarczo garażowe, a także budynek pływalni miejskiej, parking, ogrodzenie. Problematyka omówiona szczegółowo w dalszej części protokołu kontroli.

Mając na względzie wskazywane w uchwałach uzasadnienia, kontrolujący wystąpili o skonkretyzowanie zadań Gminy, w związku z których realizacją nabywano ww. nieruchomości, a także o wskazanie aktualnego sposobu wykorzystywania nabytych nieruchomości. W odpowiedzi Burmistrz Miasta Łowicza – Krzysztof Jan Kaliński stwierdził:

„Ad. pkt 1-3

Lokale położone w Łowiczu obręb Bratkowice przy ul. Tuszewskiej (części dawnych kotłowni B8, B33, B44) zostały nabyte od Zakładu Energetyki Ciepłej w Łowiczu w celu utworzenia korzystniejszej oferty na sprzedaż nieruchomości oznaczonych numerami działek 8499, 8511, 8514/4, w których wskazane lokale posiadają udział w gruncie niezbędnym do korzystania. Obecnie zostały sporządzone wyceny przez rzeczoznawcę majątkowego i został wywieszony wykaz tych nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży.

Załączniki mapowe Nr 1,2,3¹¹¹

Ad. pkt 4

Nieruchomość gruntowa położona w Łowiczu obręb Korabka ozn. nr 501 o pow. 0,9675 ha została nabyta w celu utworzenia **oferty terenowej dla przyszłych inwestorów**. Równolegle były prowadzone rozmowy w sprawie nabycia nieruchomości sąsiedniej ozn. nr 500/2. W planie zagospodarowania przestrzennego działka ta znajduje się w terenach produkcyjno-usługowych oraz obsługi komunikacji samochodowej zaplecza technicznego motoryzacji. Lokalizacja nieruchomości jest bardzo korzystana, **położona jest przy drodze krajowej nr 92**. Obecnie nieruchomość została wydzierżawiona.

Załącznik mapowy Nr 4¹¹²

Ad. pkt 5,6,8

Nieruchomości gruntowe położone w Łowiczu w obrębie Łowicka Wieś ozn. nr 4131/1, 4131/2, 4143 o pow. 1,8560ha; obrębie Łowicka Wieś ozn. nr 4128/1, 4128/2, 4128/3, 4140 o pow. 0,9998 ha, w obrębie Łowicka Wieś ozn. nr 4111/1,4111/2,4111/3,4122 o pow. 2,5789 ha zostały nabyte na rzecz Gminy Miasta Łowicza **w celu utworzenia oferty terenowej dla przyszłych inwestorów. Kompleks położony jest przy drodze krajowej nr 14, która prowadzi m.in. na węzeł autostrad A1 i A2 w Strykowie**. Odległość kompleksu od zjazdu na autostradę A2 w Łyszkowicach ok. 10 km. Powyżej nabyte grunty powiększyły kompleks o pow. ok. 4,5 ha gruntów w tym obszarze, który gmina już posiadała. Z właścicielami gruntów, które jeszcze nie zostały nabyte prowadzone są rozmowy w sprawie ich sprzedaży na rzecz GMŁ. Obecnie w tym obszarze wydzierżawiono 10,4968 ha gruntów.

Załącznik mapowy Nr 5¹¹³

Ad. pkt 7

Zabudowana nieruchomość położona w Łowiczu obręb Zielkówka przy ul. Kaliskiej nr 5, nabyta na rzecz Gminy Miasta Łowicza aktem notarialnym nr rep. 554/2015 z 5 lutego 2015 roku, była przedmiotem jednej transakcji za wynegocjowaną cenę 4 mln zł. Nieruchomość ta zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się w terenach o przeznaczeniu pod tereny zabudowy usługowej oraz w części pod tereny dróg publicznych. Nabycie tej nieruchomości powiększyło kompleks gruntów stanowiących własność GMŁ o przyległe grunty, ponadto własnością GMŁ stały się:

¹¹¹ Pozycja nr 1 w tabeli.

¹¹² Pozycja nr 2 w tabeli.

¹¹³ Pozycja nr 3 i 4 w tabeli.

- obiekt basenu z gruntem niezbędnym do korzystania, który pozostawał w dysponowaniu GMŁ na podstawie umowy użyczenia z dnia 23 kwietnia 1992 roku,
- parking, obsługujący położone w sąsiedztwie nieruchomości o charakterze publicznym takie jak: Szkoła Podstawowa Nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej działające
- w budynkach przy ul. Kaliskiej, Sąd Rejonowy w Łowiczu oraz basen,
- grunty pod budowaną drogę zbiorczą prowadzącą na wiadukt nad linią kolejową E-20,
- obiekty, w których można umieścić instytucje publiczne.

Obecnie:

1. Budynek restauracji – prowadzona restauracja na podstawie umowy najmu zawartej z najemcą przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej,
2. Budynek basenu – prowadzona Pływalnia Miejska przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu,
3. Budynek hotelowy – zagospodarowany w części przez najemców na podstawie umów najmu zawartych z najemcami przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej. Na południową część budynku został zlecony projekt adaptacji obiektu na centrum usług społecznych,
4. Grunt niezabudowany – we wschodniej części nieruchomości od 3 lat funkcjonują sezonowe, odkryte baseny kąpielowe z urządzonej terenem wypoczynkowym, na części terenu budowana jest droga publiczna ul. Dmowskiego oraz wybudowana droga zastępcza stanowiąca objazd ul. 1 Maja na czas budowy ronda na ul. 1 Maja – Dmowskiego. W zachodniej części nieruchomości planowana jest budowa budynku pasywnego sali wielofunkcyjnej z przeznaczeniem na działalność oświatowo-sportową, na którą to inwestycję opracowywany jest projekt. Pozostała część obszaru będzie zagospodarowana po zakończeniu budowy ul. Dmowskiego wraz z gruntami przyległymi stanowiącymi własność GMŁ.

Załącznik mapowy Nr 6¹¹⁴.

Wyjaśnienie Burmistrza Miasta Łowicza – Krzysztofa Jana Kalińskiego dotyczące nabywanych nieruchomości stanowi załącznik nr 30 protokołu kontroli.

Dodatkowo poinformowano kontrolujących, że ZGM w Łowiczu jako administrator budynku przy ul. Kaliskiej 5 w Łowiczu, informuje iż w budynku nie są wynajmowane lokale na działalność noclegowo-hotelową, jak również Zakład nie prowadzi takiej działalności.

Informacja Dyrektora ZGM w Łowiczu stanowi załącznik nr 31 protokołu kontroli.

2.2. Dochody z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, użytkowania, zarządu

Dochody z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste, trwałe zarząd						
	2015 rok			2016 rok		
	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
Użytkowanie wieczyste	1.063.570,00	1.063.570,00	973.124,39	1.231.840,00	1.231.840,00	1.154.789,75
Trwałe			93.261,80			97.141,60

¹¹⁴ Opis w późniejszej części protokołu.

zarząd	2017 rok		
	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
Użytkowanie wieczyste	1.191.552,00	1.236.552,00	1.177.443,78
Trwały zarząd			100.676,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Miasto Łowicz.

Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, trwały zarząd

2015 rok		2016 rok		2017 rok	
Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste	0	Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste	0	Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste	0
Liczba nieruchomości oddanych w zarząd	1	Liczba nieruchomości oddanych w zarząd	0	Liczba nieruchomości oddanych w zarząd	1
Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie	0	Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie	0	Liczba nieruchomości oddanych w użytkowanie	0

Trwały zarząd

Rok 2015

W dniu 31 sierpnia 2015 roku Dyrektor OSiR (jednostka budżetowa Gminy Miasto Łowicz) wystąpił do Burmistrza Miasta Łowicza o przekazanie w trwały zarząd nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej 5, działka nr 2960/11 o pow. 0,8173 ha w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty gminy w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji – prowadzenie pływalni wraz z miejscami parkingowymi (art. 44 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

W dniu 30 września 2015 roku na zlecenie Gminy Miasta Łowicz rzeczoznawca majątkowy Wojciech Supera (nr uprawnień 3831) sporządził operat szacunkowy dotyczący nieruchomości zabudowanej budynkiem pływalni miejskiej o powierzchni użytkowej 794m² (basen, zaplecze, sala gimnastyczna) oznaczonej działką nr 2960/11, obręb Zielkówka¹¹⁵. Oszacowana wartość na dzień 24 września 2015 roku = **1.616.584** zł, w tym: wartość budynku pływalni = 720.994 zł, wartość gruntu = 847.540 zł, wartość utwardzenia terenu (parking) = 48.050 zł. Cel wyceny – ustalenie opłaty rocznej z tytułu przekazania nieruchomości w trwały zarząd.

Decyzją nr GGPP:6844.4.2015.TŚ. z dnia 2 października 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza przekazał w trwały zarząd na czas nieokreślony na rzecz OSiR nieruchomość zabudowaną, działka nr 2960/11 o pow. 0,8173 ha, na której znajdowała się pływalnia miejska wraz z parkingiem. Decyzja zawierała elementy wymagane na gruncie art. 45 ust. 2 ustawy. Opłata za trwały zarząd została obliczona według stawki procentowej od ceny nieruchomości ustalonej w operacie szacunkowym przez rzeczoznawcę

¹¹⁵ Działka nr 2960/11 (powstała z podziału) wraz z budynkiem była częścią nieruchomości zabudowanej nabytej przez Gminę Miasto Łowicz aktem notarialnym reper. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku od Handlowo Usługowej Spółdzielni Osób Prawnych Samopomoc Chłopska w Warszawie za cenę 4.000.000 zł. Problematykę nabycia omówiono w późniejszej części protokołu kontroli. **Należy zauważyć, że kontrolowana dokumentacja zawierała rozbieżności w zakresie powierzchni użytkowej budynku pływalni miejskiej np. ww. operat szacunkowy wskazywał, że powierzchnia użytkowa budynku pływalni miejskiej była równa 794m², tymczasem wg umowy użyczenia z dnia 23 kwietnia 1992 roku obiekt sali gimnastycznej miał 954 m² powierzchni użytkowej. Podobnie powierzchnia użytkowa budynku pływalni równa 954 m² była wskazana w protokole z rokowań z dnia 12 listopada 2014 roku, w akcie notarialnym reper. A nr 5263/2014 z dnia 28 listopada 2014 roku, który stanowił przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5, a także w akcie notarialnym reper. A nr 554/2015, s 5.**

majątkowego. Cena całej nieruchomości wyniosła 1.616.584 zł. Do obliczenia opłaty z tytułu trwałego zarządu przyjęto prawidłową stawkę procentową, zgodnie z celem na jaki nieruchomość została oddana – 0,3% (art. 83 ust. 2 pkt 2 ustawy). Opłata roczna wyniosła 4.849,75 zł, i należało ją uiszczać do 31 marca każdego roku. Za 2015 rok ustalono opłatę roczną proporcjonalnie w stosunku do pozostałego do wykorzystania w tym roku okresu trwałego zarządu, tj. w wysokości 969,95 zł, płatną najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym decyzja stanie się ostateczna (art. 82 ust. 2 ustawy).

Objęcie nieruchomości w trwały zarząd nastąpiło na podstawie protokołu zdawczo odbiorczego w dniu 20 października 2015 roku (zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy). Wartość przekazywanej nieruchomości zabudowanej wg protokołu wносиła **1.616.584** zł (wartość budynku pływalni = 720.994 zł, wartość gruntu = 847.540 zł, wartość utwardzenia terenu = 48.050 zł). Inna wartość nieruchomości wynikała z dowodów PT GGPP/19/2015 – 56.560,00 zł (parking), PT GGPP/18/2015 – 72.516,75 zł (budynek pływalni miejskiej), PT GGPP/17/2015 – 450.082,18 zł (działka nr 2960/11)¹¹⁶.

Rok 2017

W dniu 7 lutego 2017 roku Dyrektor OSiR wystąpił do Burmistrza Miasta Łowicza o przekazanie w trwały zarząd nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Włókienniczej, działki nr: 7326/1, 7326/2, 7326/3, 7326/4 o pow. łącznej 0,3378 ha w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty gminy w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji – funkcjonowanie urządzonego placu zabaw (art. 44 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

W dniu 27 marca 2017 roku na zlecenie Gminy Miasta Łowicz rzeczoznawca majątkowy Wojciech Supera (nr uprawnień 3831) sporządził operat szacunkowy dotyczący nieruchomości gruntowej zabudowanej obiektami małej architektury o pow. 3378 m². Cel – określenie wartości rynkowej nieruchomości na potrzeby przekazania w trwały zarząd jednostce organizacyjnej - OSiR. Oszacowana wartość na dzień 25 marca 2017 roku = **250.411** zł (grunt – 165.184 zł, mała architektura – 85.227 zł).

Decyzją nr GGPP:6844.1.2017.TŚ. z dnia 10 kwietnia 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza przekazał w trwały zarząd na czas nieokreślony na rzecz OSiR nieruchomość złożoną z działek nr: 7326/1, 7326/2, 7326/3, 7326/4, na której znajdował się plac zabaw dla dzieci. Decyzja zawierała większość elementów wymaganych zapisami art. 45 ust. 2 ustawy. **W decyzji nie oznaczono nieruchomości wg księgi wieczystej (wg pkt 3.2. operatu szacunkowego nieruchomości miała uregulowany stan prawny w księdze wieczystej KW LD10/00011051), co było wymagane na gruncie art. 45 ust. 2 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.** Opłata za trwały zarząd została obliczona według stawki procentowej od ceny nieruchomości (250.411 zł) ustalonej w operacie szacunkowym przez rzeczoznawcę majątkowego. Do obliczenia opłaty z tytułu trwałego zarządu przyjęto stawkę procentową, zgodnie z celem na jaki nieruchomość została oddana – 0,3% (art. 83 ust. 2 pkt 2 ustawy). Opłata roczna wyniosła 751,23 zł, i należało ją uiszczać do 31 marca każdego roku. Za 2017 rok ustalono opłatę roczną proporcjonalną w stosunku do pozostałego do wykorzystania w tym roku okresu trwałego zarządu, tj. w wysokości 514,54 zł, płatną najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym decyzja stanie się ostateczna (art. 82 ust. 2 ustawy).

Objęcie nieruchomości w trwały zarząd nastąpiło na podstawie protokołu zdawczo odbiorczego w dniu 25 kwietnia 2017 roku (zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy). Wartość przekazywanej nieruchomości zabudowanej wg protokołu wносиła **250.411** zł (wartość gruntu = 165.184 zł, wartość placu zabaw = 85.227 zł).

Na podstawie przedłożonych kart kontowych OSiR sprawdzono terminowość uiszczania opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu oraz prawidłowość wysokości uiszczanych opłat

¹¹⁶ Problematyka wartości nabytej nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5 omówiono w dalszej części protokołu kontroli.

w zestawieniu z decyzjami ustanawiającymi trwałe zarząd lub z decyzjami aktualizującymi opłaty roczne:

- wpłaty w 2015 roku: w dniu 16 marca 2015 roku kwota 36.731,16 zł, w dniu 13 listopada 2015 roku 969,95 zł (zgodnie z pieczęcią decyzja nr GGPP:6844.4.2015.TŚ. stała się wykonalna w dniu 20 października 2015 roku),

- wpłaty w 2016 roku: w dniu 29 marca kwota 36.731,86 zł, w dniu 29 marca kwota 4.849,75 zł,

- wpłaty w 2017 roku: w dniu 16 marca kwota 36.731,86 zł, w dniu 16 marca kwota 4.849,75 zł, w dniu 9 maja kwota 514,54 zł (zgodnie z pieczęcią decyzja nr GGPP:6844.1.2017.TŚ. stała się wykonalna w dniu 25 kwietnia 2017 roku).

Stwierdzono, że w latach 2015-2017 przypisy opłaty z tytułu trwałego zarządu były zawyżane w stosunku do wysokości opłat wynikających z decyzji. Ww. nieprawidłowość wynikała z przypisywania opłaty w wysokości 18.710,69 zł w zakresie trwałego zarządu nieruchomości położonej przy ul. Topolowej i Szkolnej, która wg decyzji GGPP.72244-20/03 winna wynosić 18.371,69 zł. W rezultacie OSiR nadpłacił opłatę w każdym z lat 2015-2017 o 339 zł, łączna nadpłata za trzy lata wyniosła 1.017 zł.

Jednostka kontrolowana podzieliła zastrzeżenia kontrolujących: „W związku z błędem, który wystąpił przy wprowadzaniu do systemu danych do naliczenia opłaty rocznych z tytułu trwałego zarządu dla OSiR w Łowiczu za nieruchomość położoną w Łowiczu przy ul. Topolowej i Szkolnej ozn. numerami działek 8399/1, 8399/2, 3161/4 nastąpiło błędne naliczenie opłaty rocznej, w kwocie 18.710,69 zł zamiast opłaty rocznej w wysokości 18.371,69 zł zgodnie z decyzją Burmistrza Miasta Łowicza GGPP.72244-20/03 z dn. 3.12.2003 r. Wobec powyższego dokonana zostanie korekta tej opłaty z zaliczeniem powstałej nadpłaty na poczet opłaty rocznej za rok następny.”

Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 5 lipca 2018 roku dotycząca zawyżania przypisów opłaty z tytułu trwałego zarządu w stosunku do wysokości opłat wynikających z decyzji stanowi załącznik nr 32 protokołu kontroli.

Na podstawie przedłożonych kart kontowych za 2017 rok sprawdzono terminowość uiszczania opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu oraz prawidłowość wysokości uiszczanych opłat¹¹⁷ w zestawieniu z decyzjami ustanawiającymi trwałe zarząd lub z decyzjami aktualizującymi opłaty roczne:

- w 2017 roku Zakład Gospodarki Mieszkaniowej zapłacił opłaty w wysokości 29.635,00 zł i 203,64 zł w dniu 22 marca 2017 roku,

- w 2017 roku Miejski Zakład Komunikacji zapłacił opłaty w wysokości 1.038,61 zł w dniu 24 stycznia 2017 roku,

- w 2017 roku Zakład Usług Komunalnych zapłacił opłaty w wysokości łącznej 18.303,72 zł w dniu 31 marca 2017 roku.

W powyższym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

AKTA KONTROLI [XIII] strony 1121-1147: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej problematyki związanej z trwałym zarządem.

Użytkowanie wieczyste

Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anna Gajewska oświadczyła, że w latach 2014-2017 Gmina Miasto Łowicz nie oddała żadnej nieruchomości w użytkowanie wieczyste.

¹¹⁷ Odstąpiono od weryfikacji wysokości opłat w przypadku ZUK, ze względu na liczbę decyzji oddających nieruchomości w trwałe zarząd, ich aktualizacje, zmiany oraz podziały nieruchomości już objętych decyzjami.

Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 3 lipca 2018 roku dotycząca braku oddawania nieruchomości w użytkowanie wieczyste stanowi załącznik nr 33 protokołu kontroli.

Zaległości z tytułu użytkowania wieczystego

W celu sprawdzenia terminowości oraz prawidłowości podejmowania czynności windykacyjnych przez wierzyciela względem zaległości cywilnoprawnych, przeanalizowano zaległość z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste.

Zestawienie ogólne zaległości cywilnoprawnych – użytkowanie wieczyste										
Rodzaj podatku	Kwota odsetek naliczona na koniec roku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)*	Kwota zaległości na koniec roku	Kwota wpłacona w terminie	Wezwania		Wnioski do sądu		Kwota wyegzekwowanych odsetek	Kwota wyegzekwowanych zaległości
					Ilość	Wartość	Ilość	Wartość		
ROK 2016										
Wieczyste użytkowanie – osoby prawne i fizyczne	11.184	53.780,48	25.154,76	1.010.189,64	262	146.883,83	5	8.326,66	4.684,97	147.005,32
Przekształcenie	15110,33	12109,18	1,55	74339,66	-	-	-	-	2535,61	481,70

Sporządzone przez pracowników Wydziału Finansowego w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

Rodzaj podatku	Kwota odsetek naliczona na koniec roku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)*	Kwota zaległości na koniec roku	Kwota wpłacona w terminie	Wezwania		Wnioski do sądu		Kwota wyegzekwowanych odsetek	Kwota wyegzekwowanych zaległości
					Ilość	Wartość	Ilość	Wartość		
Rok 2017										
Wieczyste użytkowanie – osoby prawne i fizyczne	11.393,63	52.842,79	26.276,03	1.007.865,29	285	124.306,07	9	10.474,94	5.407,43	149.813,98
Przekształcenie	15110,33	13997,13	1889,50	51499,66	4	1889,50	-	-	2838,86	200,85

Sporządzone przez pracowników Wydziału Finansowego w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

Zaległości cywilnoprawne z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste - osoby fizyczne (najwyższe kwotowo na dzień 31.12.2016r.)							
Lp.	Opłata roczna	Kwota zaległości (31.12.2016r)	Zaległość z lat	Wpłata	Odsetki	Wezwania	Egzekucja
1.	Działka nr 2411/4 Opłata roczna = 3.331,53zł netto na podst.	15.830,92	2012-2016	Brak <u>Postanowienie sygn. I Co 542/13¹¹⁸</u>	Brak	19.05.2015 (zaległość opłaty za 2012r. =2.504,80 ,2013r. = 3.331,53zł, 2014r. =	-nakaz zapłaty z dnia 12.12.2013 r. I Nc 660/13,

¹¹⁸ Postanowieniem sygn. I Co 542/13 z dnia 20 czerwca 2014 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu zasądził na rzecz nowej osoby fizycznej (licytanta) własność nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Mostowej 26 – dz. Nr 2410/3 o pow. 366m² oraz prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej przy ul. Mostowej 28 – dz. Nr 2411/4 o powierzchni 486 m² i własność budynku stanowiącego odrębną nieruchomość (za cenę nabycia 570.135). Wg pieczęci wpływu ww. postanowienie wpłynęło do Urzędu Miasta Łowicza dopiero w dniu 5 czerwca 2017 roku. W rezultacie powyższego dokonano odpisu opłat z tytułu użytkowania wieczystego

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

	wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.6 53.2012 z dn.13.11.2012r.					3.331,53zł, 2015r.= <u>3.331,53zł</u> , podwójne awizo) 25.05.2016 (zaległość opłaty za 2016 r. = <u>3.331,53zł</u> , podwójne awizo)	-nakaz zapłaty z dnia 10.08.2015 r. I Nc 613/2015
2.	Opłata roczna = 3.688,88zł netto Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	3.688,88	2016	17.01.2017 - wpłata opłaty za 2016r. 27.04.2018 – wpłata opłaty za 2017r.	236,09	25.05.2016 (zaległość opłaty za 2016 r. = <u>3.688,88zł</u> , odbiór 27.05.2016r.) 23.05.2017 (zaległość opłaty za 2017 r. = <u>3.688,88zł</u> , odbiór 25.05.2016r.)	Brak czynności egzekucyjnych, nakazów mimo, że wpłata za 2016 – 17.01.17r., a wpłata za 2017r. w dn.27.04.2018r.
3.	Opłata roczna = 679,33zł netto na podst. wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.2 98.2012 z dn.7.11.2012r. Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	2.801,33	2011-2016	14.01.2016 16.02.2016 16.03.2016 22.03.2016 13.04.2016 12.05.2016 13.06.2016 12.07.2016 11.08.2016 13.09.2016 13.10.2016 14.11.2016 14.12.2016 20.12.2016 16.01.2017 15.02.2017 14.03.2017 14.03.2017 06.04.2017 14.04.2017 11.05.2017 14.06.2017 12.07.2016 11.08.2017 12.09.2017 13.10.2017 14.11.2017 13.12.2017 18.12.2017	37,64 2,53 44,04 53,99 67,44 28,47 38,13 48,32 43,79 30,14 51,82 12,66 36,33 27,46 51,58 0,71 105,67	28.07.2015 (zaległość opłaty za 2015 r. = <u>679,33zł</u> , podwójne awizo) 27.05.2016 (zaległość opłaty za 2016 r. = <u>679,33zł</u> , podwójne awizo), 02.05.2017 (zaległość opłaty za 2015 r. = <u>679,33zł</u> i 2017 r.= <u>679,33zł</u> , podwójne awizo) Wpłata opłaty za 2016r. = 679,33zł + odsetki w dn. 14.03.2017r. Wpłata za 2015 i 2017r. nie odnotowano.	-za lata 2009 – 2012 nakaz zapłaty z dnia 30.01.2013 r. sygn. I NC 695/12, - postanowienie z dn.14.01.2014r umorzono postępowanie egzekucyjne. -za lata 2013 – 2014 nakaz zapłaty z dnia 28.08.2015 r. I Nc 721/15, -za lata 2015 i 2017 nakaz zapłaty z dnia 29.12.2017 r. I Nc 1599/17
4.	Opłata roczna = 577,67zł netto na podst. wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.3 52.2012 z dn.7.11.2012r. Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	2.019,89	2013-2016	Brak wpłat w 2016roku 8.03.2017 20.03.2017 29.03.2017 27.04.2017 15.05.2017 8.06.2017 4.08.2017 5.09.2017 18.10.2017 30.10.2017 8.11.2017 16.11.2017 23.11.2017 1.12.2017 14.12.2017 20.12.2017	3,84 191,61 18,12 81,74 59,78 25,38	11.06.2015 (zaległość opłaty za 2013r. = 577,67zł, 2014r. = 577,67zł, 2015r.= 577,67zł, odbiór 18.06.15r.) 27.05.2016 (zaległość opłaty za 2013r. = 286,88zł, 2014r. = 577,67zł, 2015r.= 577,67zł, 2016 r. = 577,67zł, odbiór 6.6.2016) 02.05.2017 zaległość opłaty za 2016 r. = 577,67zł, zaległość opłaty za 2017 r. = 577,67zł odbiór 10.05.2017r.)	Za lata 2013 – 2015 nakaz zapłaty z dnia 11.08.2015 r. I Nc 727/15

z konta poprzedniego użytkownika wieczystego i przypisu na rzecz nowego (odpis za lata 2015-2017). W dniu 23 lutego 2017 roku wpłynęło postanowienie komornika sądowego o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w związku z bezskutecznością.

						Dopiero w 2018 roku rozpoczęto ewidencjonować wpłaty za lata 2016 i 2017	
5.	Oplata roczna = 727,17zł netto na podst. wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.3 61.2012 z dn.7.11.2012r. Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	1.567,92	2013-2016	Brak wpłat w 2016 roku, wpłaty w 2017 roku na zaległości z 2014r. 04.07.2017 03.08.2017 07.09.2017 05.10.2017	Brak	23.05.2017 (zaległość opłaty za 2013r., 2014r. 2015r.= 727,17zł, 2016 r. = 363,58zł, 2017r. = 363,58zł) ¹¹⁹	Za lata 2013 – 2017 nakaz zapłaty z dnia 11.12.2017 r. I Nc 1514/17
6.	Oplata roczna = 582,45zł netto na podst. wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.33 2.2012 z dn.7.11.2012r. Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	1.499,07	2014 – 2016	05.01.2016 01.02.2016 02.03.2016 31.03.2016 05.05.2016 03.06.2016 01.07.2016 04.08.2016 11.08.2016 28.06.2017 12.07.2017 07.09.2017- wpłata dot. opłaty 2016r. 10.10.2017- wpłata dot. opłaty 2017r.	48,30 26,98 99,00 8,65 149,93 156,77 21,56	27.10.2015 (zaległość opłaty za 2014 r. = 588,37zł ,za 2015 r. = 588,37zł , podwójne awizo) 30.05.2016 – ostateczne wezwanie stanowiące podstawę powództwa złożonego dn. 14.11.2016r. 23.05.2017 (zaległość opłaty za 2017 r. = <u>588,37zł</u> odbiór 31.05.17r.)	Za lata 2014 – 2016 nakaz zapłaty z dnia 25.11.2016r. I Nc 1496/16
7.	Oplata roczna = 445,12zł netto na podst. wypowiedzenia aktualizacyjnego GGPP.6843.72.46 6.2012 z dn.9.11.2012r. Akt not przed dniem 1 maja 2004 r.	2.248,87 2.693,99- na koniec 2017r.,	2011 – 2017	Brak	Brak	Brak	Brak Wg informacji, użytkownicy wieczystości dz. nr 7510 o pow. 428m2 zmarli.

Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez pracowników Wydziału Finansowego w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

Z informacji Moniki Fudały – Główny Specjalista w Wydziale Finansowym wynika, że w Urzędzie Miejskim w Łowiczu nie wprowadzono wewnętrznych regulacji uszczegółwiających postępowanie w zakresie windykacji zaległości cywilnoprawnych.

Jak wynika z powyższej tabeli, czynności windykacyjne dotyczące zaległości z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste były podejmowane, jednakże trzeba zauważyć, że w niektórych przypadkach zwlekano z wystawianiem wezwań do zapłaty. W świetle brzmienia art. 476 Kc, dochodzenie należności cywilnoprawnych rozpoczyna wezwanie do zapłaty. Dodatkowo stwierdzono sytuacje, w których pomimo wysyłania wezwań do zapłaty, nie przynoszących skutku w postaci zapłaty zaległości przez dłużników w terminie wskazanym w wezwaniu, tj. 7 dni, odkładano w czasie wnoszenie pozwów do sądu przeciwko użytkownikom wieczystym. Należy pamiętać, że samo doręczenie dłużnikowi wezwania do zapłaty nie przerywa biegu przedawnienia roszczeń.

W przypadku użytkowników wieczystych wymienionych w ostatniej pozycji tabeli stwierdzono brak jakichkolwiek wpłat od 2011 roku. Na koncie szczegółowym użytkownika dokonywano jedynie corocznych przypisów opłaty z tytułu użytkowania wieczystego. W materiale źródłowym nie zamieszczono

¹¹⁹ Zarządzenia Burmistrz Miasta Łowicza dotyczące udzielenia 50% bonifikaty od opłat.

dokumentacji wskazującej na podejmowanie jakichkolwiek czynności windykacyjnych. Monika Fudała – Główny Specjalista w Wydziale Finansowym stwierdziła: „(...)”.¹²⁰ W związku z tym, że użytkownicy wieczysti nie żyją nie możemy prowadzić egzekucji w stosunku do ww., wysłać wezwań i kierować sprawę do Sądu, celem ściągnięcia należności. Sprawa spadkowa nie jest przeprowadzona i nadal Pani [...] i Pan [...] figurują jako właściciel nieruchomości w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Łowiczu.” Na dodatkowe pytanie, dlaczego zaległości na koncie użytkowników nie narastają od roku następującego po śmierci ostatniego z żyjących użytkowników, a dopiero od 2011 roku, poinformowano kontrolujących, że wcześniej opłaty za użytkowanie wieczyste były uiszczane.

Informacja Moniki Fudała – Główny Specjalista w Wydziale Finansowym dotycząca zaległości na koncie użytkowników wieczystych omówionych w pozycji 7 ww. tabeli stanowi załącznik nr 34 do protokołu kontroli.

Biorąc pod uwagę znikomą ilość dokumentacji przedłożonej w zakresie ww. użytkowników wieczystych, trudno jednoznacznie ustalić stan faktyczny. Należy jednak zauważyć, że właśnie ta ilość materiału źródłowego jaka została udostępniona w zestawieniu z treścią wyjaśnień i narastającymi zaległościami wskazuje na zaniechania ze strony Miasta Łowicza w tym zakresie. Nie udało się ustalić kto regulował opłaty z tytułu użytkowania wieczystego do 2010 roku. Właściciel gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste, tj. JST, winien mieć na uwadze przepisy Kodeksu cywilnego poczynając od art. 931, a także art. 627 i nast. ustawy z dnia z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz.U. 2016 r., poz. 1822 ze zm.). Zgodnie z art. 669 Kpc - sąd spadku wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po przeprowadzeniu rozprawy, na którą wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi. Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia (art. 670 Kpc). Zgodnie z art. 1025 §1 Kc - sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Z powyższego wynika, że z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku może wystąpić każdy kto ma interes w uzyskaniu stwierdzenia nabycia spadku. W ocenie kontrolujących taki interes prawny może posiadać również Gmina, np. gdy użytkownik wieczysty jest jej dłużnikiem. Pojęcie interes można rozumieć szeroko, zarówno jako interes prawny, jak i osobisty lub/i majątkowy.

Stosownie do przepisów wynikających z art. 1020 Kodeksu cywilnego - spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Natomiast zgodnie z art. 935 Kc - w braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

¹²⁰ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Bierne oczekiwanie przez Gminę Miasto Łowicz na dalszy rozwój wydarzeń stanowi zaniechanie. Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych - jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. W omawianym stanie faktycznym co roku dochodzi do przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe. Zgodnie z art. 118 – Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Świadczenia okresowe to świadczenia powtarzające się, które dłużnik powinien spełniać w pewnych ustalonych odstępach czasu, np. świadczenia z tytułu umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użytkowania wieczystego. Art. 120 § 1 Kodeksu Cywilnego wskazuje, iż bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W związku z powyższym bieg przedawnienia zaległej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego z 2011 roku rozpoczął się 1 kwietnia 2011 roku, a zakończył się 31 marca 2014 roku i odpowiednio w każdym następnym roku (z uzyskanych informacji zaległości zaczęły powstawać od 2011 roku, a więc przez 10 lat po śmierci ostatniego współużytkownika uiszczano opłatę). Główny Specjalista Wydziału Finansowego Monika Fudała nie przedstawiła inspektorom kontroli żadnych dokumentów świadczących o przerwaniu biegu przedawnienia, o którym mowa w art. 123 Kodeksu Cywilnego. Tym samym wg stanu na dzień 1 kwietnia 2018 roku Gmina Miasto Łowicz dopuściła do przedawnienia swoich należności w łącznej kwocie **1.803,75 zł.**

AKTA KONTROLI [XIV] strony 1148-1240: Kserokopia wybranej dokumentacji dotyczącej problematyki związanej z kontrolą zaległości cywilnoprawnych z tytułu użytkowania wieczystego.

2.3. Dochody z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości

Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych

2015 rok			2016 rok			2017 rok		
Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
470.000	470.000	501.897,08	440.000	440.000	523.929,65	440.000	480.000	557.255,97

Liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę i najem

2015 rok		2016 rok		2017 rok	
Liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę	24	Liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę	26	Liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę	101
Liczba nieruchomości oddanych w najem	0	Liczba nieruchomości oddanych w najem	0	Liczba nieruchomości oddanych w najem	0

Terminowość wnoszenia opłat za 2016 i 2017 rok z tytułu dzierżawy nieruchomości w odniesieniu do **5 dzierżawców - o najwyższych kwotach czynszu.**

2016

Umowa oraz wszystkie aneksy	Wysokość opłat oraz termin płatności wynikający z umowy/aneksu	Ostatnia aktualizacja opłat i wysokość opłat po aktualizacji	Terminy wniesienia opłaty wynikający z ewidencji księgowej/dowodu wpłaty	Podejmowane czynności windykacyjne	Odsetki od nieterminowych wpłat
Klub Sportowy „Pelikan”,	688,80 zł netto plus Vat 23% tj.	Brak aktualizacji	11.01.2016 r. (pn) 10.02.2016 r.	Brak	

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofa 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

umowa nr 18/2015 z dn. 3.12.2015 r.	158,42 zł, 847,22 zł brutto, płatność miesięczna: - do 10 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2018r.		08.03.2016 r. 07.04.2016 r. 09.05.2016 r. 07.06.2016 r. 11.07.2016 r.(pn) 03.08.2016 r. 09.09.2016 r. część IX 12.09.2016 r. część IX 12.10.2016 r. 09.11.2016 r. 06.12.2016 r.		12.10.2016 – 0,23
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu OSM, umowa nr 19/2015 z dn. 7.12.2015r.	658,00 zł netto plus Vat 23% tj. 151,34 zł, 809,34 zł brutto, płatność miesięczna: - do 10 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc , okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2018r.	Brak aktualizacji	08.01.2016 r. 10.02.2016 r. 09.03.2016 r. 08.04.2016 r. 10.05.2016 r. 09.06.2016 r. 08.07.2016 r. 10.08.2016 r. 09.09.2016 r. 11.10.2016 r. 10.11.2016 r. 09.12.2016 r.	Brak	11.10.2016 – 0,11
„Kamrut”, umowa nr 24/2015 z dn. 29.01.2015r.	892,15 zł netto plus Vat 23% tj. 205,19 zł, 1097,34 zł brutto, płatność miesięczna do 10-go każdego m-ca, okres obowiązywania umowy od 1.02.2016r. do 31.12.2018r.	Brak aktualizacji	09.02.2016 r. ¹²¹ 10.03.2016 r. 07.04.2016 r. 10.05.2016 r. 03.06.2016 r. 08.07.2016 r. 10.08.2016 r. 09.09.2016 r. 10.10.2016 r. 09.11.2016 r. 09.12.2016 r.	Brak	Brak
Klub Sportowy „Pelikan”, umowa nr SK/235-D/2015 z dn. 8.12.2015r., Aneks nr 1 z dn. 16.01.2017r.	32.050,00 zł brutto miesięcznie płatność miesięczna: - do 20 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2017r.	Brak aktualizacji	05.02.2016 część I 09.02.2016 r. część I 07.03.2016 r. część II 08.03.2016 r. część II 07.04.2016 r. 09.05.2016 r. 07.06.2016 r. 06.07.2016 r. 03.08.2016 r. 09.09.2016 r. 10.10.2016 r. 09.11.2016 r. 06.12.2016 r. 09.01.2017 r.	Brak	46,43 29,78 47,56 14,90 74,64 83,42 79,03 70,25 61,47 74,85 82,65 82,65 61,99 82,65
Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. umowa dzierżawy Nr SK/D-235/2014 z dn.	4.305,00 zł brutto miesięcznie, - płatność do 20 każdego miesiąca, okres obowiązywania umowy od	Brak aktualizacji	19.01.2016 r. 17.02.2016 r. 17.03.2016 r. 19.04.2016 r. 19.05.2016 r. 17.06.2016 r. 19.07.2016 r. 17.08.2016 r. 16.09.2016 r. 14.10.2016 r.	Brak	Brak

¹²¹ Z informacji Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa wynikało, że umowa dzierżawy nr 24/2015 z dn. 29 stycznia 2016 roku, dotycząca działki nr 6376/31, zawarta pomiędzy Gminą Miastem Łowicz, a osobą fizyczną - „Kamrut” była pierwszą umową zawartą na czas oznaczony do 3 lat.

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

18.12.2014r	1.01.2016r. do 31.12.2017r.		21.11.2016 r. (pn) 19.12.2016 r.		
-------------	--------------------------------	--	-------------------------------------	--	--

Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez pracowników Wydziału Finansowego w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

2017

Umowa oraz wszystkie aneksy	Wysokość opłat oraz termin płatności wynikający z umowy/aneksu	Ostatnia aktualizacja opłat i wysokość opłat po aktualizacji	Terminy wniesienia opłaty wynikający z ewidencji księgowej/dowodu wpłaty	Podjęte czynności windykacyjne	Odsetki od nieterminowych wpłat
Klub Sportowy „Pelikan”, umowa nr 18/2015 z dn. 3.12.2015r.	688,80 zł netto, plus vat 23% tj. 158,42 zł, 847,22 zł brutto, płatność miesięczna: - do 10 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2018r.	Brak aktualizacji	09.01.2017 r., 06.02.2017 r., 07.03.2017 r., 07.04.2017 r., 09.05.2017 r., 05.06.2017 r., 06.07.2017 r., 08.08.2017 r., 08.09.2017 r., 09.10.2017 r., 08.11.2017 r., 08.12.2017 r.	Brak	Brak
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu OSM, umowa nr 19/2015 z dn. 7.12.2015r.	658,00 zł netto, plus Vat 23% tj. 151,34 zł, 809,34 zł brutto, płatność miesięczna: - do 10 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2018r.	Brak aktualizacji	10.01.2017 r., 24.02.2017 r. , 10.03.2017 r., 11.04.2017 r. , 10.05.2017 r., 09.06.2017 r., 10.07.2017 r., 10.08.2017 r., 08.09.2017 r., 10.10.2017 r., 10.11.2017 r., 08.12.2017 r.,	Brak	Odsetki w wys. 1,66 zł co stanowiło sumę odsetek od II i IV raty zapłacono dopiero w dn. 12.12.2017r.
„Kamrut”, umowa nr 24/2015 z dn. 29.01.2015r.	892,15 zł netto plus Vat 23% tj. 205,19 zł, 1097,34 zł brutto, płatność miesięczna do 10-go każdego m-ca, okres obowiązywania umowy od 1.02.2016r. do 31.12.2018r.	Brak aktualizacji	10.01.2017 r., 09.02.2017 r., 09.03.2017 r., 10.04.2017 r., 10.05.2017 r., 09.06.2017 r., 10.07.2017 r., 10.08.2017 r., 08.09.2017 r., 09.10.2017 r., 10.11.2017 r., 11.12.2017 r.(pn)	Brak	Brak
Klub Sportowy „Pelikan”, umowa nr SK/235-D/2015 z dn. 8.12.2015r., Aneks nr 1 z dn. 16.01.2017r.	32.050,00 zł brutto miesięcznie płatność miesięczna: - do 20 dnia każdego miesiąca za dany miesiąc, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do	Brak aktualizacji	09.09.2016 r., 10.10.2016 r., 09.11.2016 r., 06.12.2016 r., 09.01.2017 r., 06.02.2017 r., 07.03.2017 r., 07.04.2017 r., 09.05.2017 r., 05.06.2017 r., 06.07.2017r., 08.08.2017 r., 08.09.2017 r.,	Brak	53,11, 65,86, 79,03 116,78, 86,05, 98,35, 116,78, 110,64, 116,78, 116,78, 110,64, 159,81

	31.12.2017r.		09.10.2017 r., 08.11.2017 r., 08.12.2017 r. 15.01.2018 r.		
Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. umowa dzierżawy Nr SK/D-235/2014 z dn. 18.12.2014r.	4.305,00 zł brutto miesięcznie, - płatność do 20 każdego miesiąca, okres obowiązywania umowy od 1.01.2016r. do 31.12.2017r.	Brak aktualizacji	18.01.2017 r., 23.02.2017 r. , 16.03.2017 r., 18.04.2017 r., 17.05.2017 r., 19.06.2017 r., 18.07.2017 r., 18.08.2017 r., 15.09.2017 r., 18.10.2017 r., 14.11.2017 r., 15.12.2017 r.	Brak	Brak naliczenia odsetek za opóźnioną wpłatę II raty, wpłata w dniu 23 lutego 2017 roku, tj. w czwartek.

Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez pracowników Wydziału Finansowego w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

W zakresie umowy dzierżawy Nr SK/D-235/2014 z dnia 18 grudnia 2014 roku, stwierdzono zaniechanie naliczenia odsetek ustawowych od wpłaty drugiej raty na 2017 rok, która została uiszczona w dniu 23 lutego 2017 roku (czwartek), tj. 3 dni po terminie płatności wynikającym z umowy.

Kontroli poddano 8 procedur oddania nieruchomości w dzierżawę (5 dzierżaw o największych kwotach czynszu i 3 wybrane losowo z rejestru).

1. Uchwałą z dnia 30 października 2014 roku nr LXI/419/2014 Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na wydzierżawienie dotychczasowemu dzierżawcy nieruchomości gruntowych zabudowanych budynkami i urządzeniami kotłowni oraz urządzeniami liniowymi stanowiącymi własność Gminy Miasta Łowicz, wg załącznika: działka nr 4409/1 o pow. 0,1282 ha z naniesieniami, działka nr 2318/25 i 2318/22 o powierzchni 0,0501 ha z naniesieniami oraz inne budowle np. kanały ciepłownicze bez określenia nr działek.

Stwierdzono naruszenie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, poprzez brak udokumentowania podania do publicznej wiadomości informacji o wywieszeniu wykazu w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także na stronach internetowych właściwego urzędu. Powyższe potwierdził w formie ustnej Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych – Paweł Gawroński, co nastąpiło po prośbie kontrolujących o uzupełnienie brakującej dokumentacji.

W zakresie ww. umowy udostępniono niepodpisane zlecenie nr 4645352/2 z dnia 5 listopada 2014 roku zamieszczenia ogłoszenia wielkości 85x35,28 mm informującego, że w budynku C Urzędu Miejskiego w Łowiczu wywieszono wykaz nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza przeznaczonych do wydzierżawienia zarządzeniem nr 345/2014 z dnia 6 października 2014 roku na okres 21 dni do dnia 28 listopada 2014 roku.

W dniu 18 grudnia 2014 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **SK/D-235/2014** z Zakładem Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Łowiczu w przedmiocie dzierżawy nieruchomości gruntowych zabudowanych budynkami i urządzeniami kotłowni oraz urządzenia liniowe stanowiące własność Gminy Miasta Łowicza wg wykazu załączonego do umowy: działka nr **4409/1** o pow. 0,1282 ha z budynkiem kotłowni o pow. 284,4 m² i budowlami, działka nr **2318/25** i **2318/22** o powierzchni 0,0501 ha zabudowana budynkiem kotłowni o pow. 139,6 m² oraz inne budowle np. kanały ciepłownicze bez określenia nr działek.

Termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca = 3.500,00 zł netto + 23% VAT = 805 zł, czynsz łącznie 4.305,00 zł brutto.

AKTA KONTROLI [XV] strony 1241-1274: Kserokopia dokumentacji dotyczącej podpisania kolejnej umowy dzierżawy nr SK/D-235/2014 z Zakładem Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Łowiczu, wydruki kont szczegółowych 221 kontrolowanych dzierżawców wymienionych w powyższej tabeli.

Umowy dzierżawy omówione w poniższych **pkt 2 i 3** zostały poprzedzone uchwałą nr XIV/101/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 października 2015 roku w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnych umów dzierżawy po umowach zawartych na czas oznaczony do 3 lat z tymi samymi stronami, których przedmiotem są te same nieruchomości znajdujące się w zasobach Gminy Miasta Łowicza. Zgodnie z załącznikiem do uchwały Rada Miejska wyraziła zgodę m.in. na dzierżawę części działki nr **2335/44** o pow. 0,0306 ha oraz całej działki nr **2336/18** o pow. 0,1990 ha, a także części działki nr **2335/48** o pow. 0,0050 ha.

Zarządzeniem Burmistrza Miasta Łowicza nr 304/2015 z dnia 22 września 2015 roku w sprawie przeznaczenia do wydzierżawienia nieruchomości znajdujących się w zasobach Gminy Miasta Łowicza i ogłoszenia ich wykazu przyjęto wykaz nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia obejmujący m.in. działki wskazane w ww. uchwale.

Stosownie do postanowień art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (w jej ówczesnym brzmieniu), wykaz wywieszono w siedzibie Urzędu w dniach 22 września – 12 października 2015 roku (wg informacji na oddzielnej stronie), a ponadto informację o wywieszeniu wykazu podano do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej (Nowy Łowiczanie w dniu 1 października 2015 roku), a także w dniu 23 września 2015 roku na stronach internetowych Urzędu i BIP Miasta Łowicza:

- na stronie internetowej Urzędu Miasta:

http://www.lowicz.eu/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,806,

- na stronie BIP Miasta:

http://www.lowicz.eu/bip/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,806.

Wykaz sporządzono zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

2. W dniu 3 grudnia 2015 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **18/2015** z KS Pelikan NIP 834-10-38-137 w przedmiocie dzierżawy części działki nr **2335/44** o pow. 0,0306 ha oraz działkę nr **2336/18** o pow. 0,1990 ha. Powierzchnia łączna = **0,2296** ha, cel – zabezpieczenie miejsc postojowych dla stadionu i targowicy miejskiej, termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca = 688,80 zł netto + VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wnioski o wydzierżawienie nieruchomości o pow. 0,2296 ha (działka nr 2335/44 i 2336/18) złożony przez przedstawicieli KS Pelikan w dniu 5 października 2015 roku celem zabezpieczenia miejsc postojowych dla stadionu i targowicy miejskiej na okres od 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku. Do wniosku załączono wypis z KRS z rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej nr 0000235108.

3. W dniu 7 grudnia 2015 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **19/2015** z Okręgową Spółdzielnią Mleczarską w Łowiczu NIP 834-000-00-49 w przedmiocie dzierżawy części działki nr **2335/48** o pow. 0,0050 ha (całkowita powierzchnia działki 0,1276 ha) pod pawilonem handlowym zlokalizowanym przy ul. Gen. Sikorskiego w celu prowadzenia działalności handlowo-usługowej. Termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca = 658,00 zł netto + VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wniosek OSM w Łowiczu o przedłużenie dzierżawy gruntu (poprzednia umowa nr 10/2013) pod pawilonem handlowym zlokalizowanym przy ul. Gen. Sikorskiego do dnia 31 grudnia 2018 roku (wpływ wniosku w dniu 7 października 2015 roku).

4. W dniu 29 stycznia 2016 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **24/2015** z osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą KAMRUT (...) ¹²², w przedmiocie dzierżawy części działki nr **6376/31** o pow. 0,0273 ha (całkowita powierzchnia działki 0,0650 ha) w celu lokalizacji kiosku pod handel wyrobami cmentarnymi oraz wystawki nagrobków. Termin obowiązywania umowy: od **1 lutego 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca = 892,15 zł netto + VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wniosek o wydzierżawienie terenu przy ulicy Tuszewskiej zlokalizowanej przy terenie cmentarza pod kiosk i wystawę pomników (wpływ wniosku w dniu 16 listopada 2015 roku). Do wniosku załączono wypis z CEiDG.

Z informacji Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej wynikało, że umowa dzierżawy nr 24/2015 z dn. 29 stycznia 2016 roku, dotycząca działki nr 6376/31, zawarta pomiędzy Gminą Miastem Łowicz, a „Kamrut” była pierwszą umową zawartą na czas oznaczony do 3 lat.

Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 9 lipca 2018 roku dotycząca umowy nr 24/2015 stanowi załącznik nr 35 protokołu kontroli.

Zarządzeniem Burmistrza Miasta Łowicza nr 425/2015 z dnia 10 grudnia 2015 roku w sprawie przeznaczenia do wydzierżawienia nieruchomości znajdujących się w zasobach Gminy Miasta Łowicza i ogłoszenia ich wykazu przyjęto wykaz nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia obejmujący m.in. działkę nr 6376/31.

Stosownie do postanowień art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (w jej ówczesnym brzmieniu), wykaz wywieszono w siedzibie Urzędu w dniach od 10 grudnia do 30 grudnia 2015 roku (wg informacji na oddzielnej stronie), a ponadto informację o wywieszeniu wykazu podano do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej (Nowy Łowiczanie w dniu 17 grudnia 2015 roku), a także w dniu 10 grudnia 2015 roku na stronach internetowych Urzędu i BIP Miasta Łowicza:

- na stronie internetowej Urzędu Miasta:

http://www.lowicz.eu/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,818,

- na stronie BIP Miasta:

http://www.lowicz.eu/bip/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,818.

Wykaz sporządzono zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Umowy dzierżawy omówione poniżej w **pkt 5 - 7** zostały poprzedzone uchwałą nr XXXIII/232/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnych umów dzierżawy po umowach zawartych na czas oznaczony do 3 lat z tymi samymi stronami, których przedmiotem są te same

¹²² Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

nieruchomości znajdujące się w zasobach Gminy Miasta Łowicza. Zgodnie z załącznikiem do uchwały, Rada Miejska wyraziła zgodę m.in. na dzierżawę części działek nr: 2732/1, 2733/2, 7205, części działki nr 2336/15, całych działek nr: 970 i 971.

Zarządzeniem Burmistrza Miasta Łowicza nr 372/2016 z dnia 17 listopada 2016 roku w sprawie przeznaczenia do wydzierżawienia nieruchomości znajdujących się w zasobach Gminy Miasta Łowicza i ogłoszenia ich wykazu przyjęto wykaz nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia obejmujący m.in. działki wskazane w ww. uchwale.

Stosownie do postanowień art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (w jej ówczesnym brzmieniu), wykaz wywieszono w siedzibie Urzędu w dniach 17 listopada – 7 grudnia 2016 roku (wg informacji na oddzielnej stronie), a ponadto informację o wywieszeniu wykazu podano do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej (Nowy Łowiczanie w dniu 24 listopada 2016 roku), a także w dniu 17 listopada 2016 roku na stronach internetowych Urzędu i BIP Miasta Łowicza:

- na stronie internetowej Urzędu Miasta:

http://www.lowicz.eu/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_gruntowych_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,894 ,

- na stronie BIP Miasta:

http://www.lowicz.eu/bip/Ogloszenie_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_gruntowych_znajdujacych_sie_w_zasobach_Gminy_Miasta_Lowicza_przeznaczonych_do_wydzierzawienia,358,894 .

Wykaz sporządzono zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

5. W dniu 4 stycznia 2017 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **5/2017** z Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego w Skierniewicach NIP 836-12-42-740 w przedmiocie dzierżawy działki nr **970** o pow. 17,7800 ha i nr **971** o pow. 7,800 ha (powierzchnia łączna 25,5800 ha) w celu prowadzenia gospodarki rybacko-wędkarskiej. Termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku**, czynsz miesięczny płatny do 30-go dnia stycznia każdego roku począwszy od 2017 roku = 3.706,54 zł netto + VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wnioski o przedłużenie dzierżawy stawów w Mysłakowie dla celów wędkarskich (wpływ wniosku w dniu 28 września 2016 roku). Wraz z wnioskiem jednostka kontrolowana przedłożyła wypis z KRS z rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej nr 0000100936 z dnia 19 grudnia 2016 roku.

6. W dniu 4 stycznia 2017 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **29/2017** z osobą fizyczną w przedmiocie dzierżawy części działki nr 2732/1, nr 2733/2 oraz nr 7205 o łącznej powierzchni 0,0952 ha. Cel dzierżawy – korzystanie z istniejącego garażu wraz z dojściem/dojazdem do niego.

Termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2017 roku = 47,60 zł netto + VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wnioski o wydzierżawienie części działek: nr 2732/1 o pow. 981m² (dzierżawa części = 655 m²), nr 2733/2 o pow. 2278m² (dzierżawa = 12 m²), nr 7205 o pow. 6063 m² (dzierżawa 285m²).

7. W dniu 3 stycznia 2017 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **78/2017** z osobą fizyczną w przedmiocie dzierżawy części działki 2336/15 o łącznej powierzchni 0,0587 ha. Dzierżawa dotyczyła powierzchni 0,0050ha pod pawilonem handlowym przy ul. Nowej w celu prowadzenia działalności Handlowo-usługowej.

Termin obowiązywania umowy: od **1 stycznia 2017 roku** do **31 grudnia 2019 roku**, czynsz miesięczny płatny do 10-go dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2017 roku = 658,00 zł netto + 23% VAT.

W zakresie ww. umowy udostępniono wniosek o przedłużenie dzierżawy części działki nr 2336/15 na okres 5 lat.

8. W dniu 8 grudnia 2015 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **SK/235-D/2015** z KS Pelikan NIP 834-10-38-137 w przedmiocie dzierżawy nieruchomości gruntowej będącej terenem Targowiska Miejskiego w Łowiczu położonej przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego o pow. **24.966 m²**, stanowiącej część działek nr **4304/3, 4301/2 i 4301/1** wraz z wbudowaną infrastrukturą techniczną, z naniesionymi (umieszczonymi) obiektami budowlanymi w postaci szaletu miejskiego związanego trwale z gruntem o powierzchni 70.70m² oraz tymczasowego pawilonu handlowego niezwiązanego trwale z gruntem (ruchomości) z przeznaczeniem na prowadzenie działalności handlowo-usługowej o powierzchni zabudowy 20,73 m², w celu wykonywania powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza na okres **od 1.01.2016r. do 31.12.2017r.** z możliwością poddzierżawiania w formie pisemnej osobom trzecim na warunkach i zasadach określonych w §1 ust. 5 umowy, wg którego możliwość poddzierżawiania dotyczyła:

- nieruchomości gruntowych pod istniejącymi (umieszczonymi) tymczasowymi kioskami i pawilonami handlowymi związanymi i niezwiązanymi trwale z gruntem (ruchomościami), a także miejscami parkingowymi usytuowanymi (zlokalizowanymi) bezpośrednio za pawilonami handlowymi, w celu prowadzenia działalności handlowo-usługowej o powierzchni 50 m² na okres maksymalnie obowiązywania umowy nr **SK/235-D/2015**;

- nieruchomości gruntowych w celu posadowienia (umieszczenia) tymczasowych kiosków/pawilonów handlowych nie związanych trwale z gruntem (ruchomości), a także organizacji miejsc parkingowych bezpośrednio z pawilonami handlowymi, z przeznaczeniem na prowadzenie działalności handlowo-usługowej o powierzchni do 50m² na okres maksymalnie obowiązywania umowy dzierżawy nr **SK/235-D/2015**;

- nieruchomości gruntowych w celu organizacji sprzedaży dokonywanych z nieruchomości gruntowych wyznaczonych na stanowiska handlowe o powierzchni do 100m² na okres maksymalnie do 1 miesiąca;

- nieruchomości gruntowych w celu organizacji sprzedaży dokonywanych z samochodów o powierzchni do 100 m² na okres maksymalnie do 1 miesiąca;

- nieruchomości gruntowych na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione powyżej o pow. do 100m² na okres maksymalnie do 1 miesiąca.

Przewidziano możliwość poddzierżawiania osobom trzecim części nieruchomości gruntowych terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu w zakresie wykraczającym poza warunki i zasady określone powyżej, wyłącznie za każdorazową pisemną zgodą wydzierżawiającego.

Oddana w dzierżawę nieruchomość gruntowa stanowiąca teren Targowiska Miejskiego obejmowała również swoim zakresem części nieruchomości gruntowych pod istniejącymi (umieszczonymi) tymczasowymi kioskami i pawilonami handlowymi związanymi i nie związanymi trwale z gruntem (ruchomościami), a także miejscami parkingowymi usytuowanymi bezpośrednio za pawilonami handlowymi w celu prowadzenia działalności handlowo-usługowej (pawilony typu Metalplast-Isotherm, Atlantis, Stolbud Bydgoszcz, kioski typu Gąbin i inne nietypowe).

Termin obowiązywania umowy dzierżawy: **od dnia 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku**, czynsz dzierżawny płatny do **20-go** dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2016 roku w kwocie **32.050,00** zł brutto.

Przewidziano możliwość zmiany wysokości czynszu na podstawie aneksu do umowy dzierżawy.

Dzierżawca został zobowiązany w szczególności do:

- używania nieruchomości gruntowej Targowiska Miejskiego zgodnie z jej przeznaczeniem określonym w umowie,
- uiszczania podatku od nieruchomości i ruchomości,
- zapewnienia bezpiecznej i sprawnej organizacji sprzedaży i miejsc parkingowych na nieruchomości stanowiącej teren Targowiska Miejskiego w Łowiczu,
- bieżącego prowadzenia ewidencji poddzierżawionych w formie pisemnej oraz bezumownie wykorzystywanych części nieruchomości gruntowych zlokalizowanych na terenie Targowiska Miejskiego w Łowiczu o powierzchniach wymienionych w §6 ust. 4 umowy,
- bieżącego przekazywania wydzierżawiającemu pisemnych informacji dotyczących: 1) zbiorczego zestawienia poddzierżawców w zakresie nieruchomości gruntowych raz na kwartał, w nieprzekraczalnym terminie 20 dni po zakończeniu danego kwartału, 2) poddzierżawców oraz bezumownie korzystających w zakresie części nieruchomości gruntowych na każde wezwanie wydzierżawiającego,
- bieżącego prowadzenia egzekucji: a) zapłaty należności pieniężnych z tytułu poddzierżawiania lub bezumownego wykorzystywania części nieruchomości gruntowych, o których mowa w §6 ust. 4 pkt 1-6 umowy, przypadających dzierżawcy, własnym kosztem i staraniem, b) opróżniania części nieruchomości gruntowych bezumownie wykorzystywanych, własnym kosztem i staraniem, c) opróżniania części nieruchomości gruntowych poddzierżawionych w przypadku braku zapłaty należności pieniężnych z tytułu poddzierżawienia tych części nieruchomości gruntowych, po uprzednim rozwiązaniu umowy poddzierżawy, własnym kosztem i staraniem.

Z chwilą wygaśnięcia bądź rozwiązania umowy dzierżawy nr SK/235-D/2015, dzierżawca był zobowiązany do usunięcia wszelkich naniesień, przywrócenia nieruchomości gruntowej stanowiącej teren Targowiska Miejskiego w Łowiczu do stanu pierwotnego, uporządkowania jej i przekazania wydzierżawiającemu.

Zgodnie z § 5 umowy dzierżawy nr SK/235-D/2015, przedmiotowa umowa mogła zostać wypowiedziana przez wydzierżawiającego z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło wypowiedzenie m.in. w przypadku dwukrotnego naruszenia postanowień umownych przez dzierżawcę. Dodatkowo, jeżeli dzierżawca używa nieruchomości gruntową Miasta Łowicza stanowiącą teren Targowiska Miejskiego w Łowiczu w sposób sprzeczny z niniejszą umową dzierżawy lub z przeznaczeniem nieruchomości gruntowej i mimo upomnienia wydzierżawiającego nie przestaje jej używać w taki sposób, wydzierżawiający może wypowiedzieć dzierżawę bez zachowania terminów wypowiedzenia.

W dniu 16 stycznia 2017 roku strony spisały **Aneks nr 1** do umowy dzierżawy nr **SK/235-D/2015**, w drodze którego zmniejszono czynsz dzierżawny przysługujący od KS Pelikan z kwoty **32.050,00** zł brutto do kwoty **30.357,54** zł brutto w miesiącu sierpniu 2016 roku i do kwoty 30.167,59 zł w miesiącach wrzesień-grudzień 2016 roku (łącznie zmniejszenie czynszu o kwotę **9.222,10** zł brutto). Jako podstawę aneksu wskazano wnioski KS Pelikan z dnia 3 stycznia 2017 roku w sprawie obniżenia czynszu dzierżawy za dzierżawę Targowiska Miejskiego w Łowiczu z powodu zniszczenia w wyniku pożaru pawilonów handlowych zlokalizowanych na terenie targowiska w związku z art. 700 Kodeksu cywilnego - jeżeli wskutek okoliczności, za które dzierżawca odpowiedzialności nie ponosi i które nie dotyczą jego osoby, zwykły przychód z

przedmiotu dzierżawy uległ **znacznemu zmniejszeniu**, dzierżawca może żądać obniżenia czynszu przypadającego za dany okres gospodarczy. Kontrolowana dokumentacja zawierała ww. wniosek KS Pelikan z dnia 3 stycznia 2017 roku z załączonym wykazem pawilonów, które uległy zniszczeniu w wyniku pożaru targowiska zwolnionych z opłat za dzierżawę gruntu w okresie VIII-XII 2016 roku (siedem pawilonów, co do których KS Pelikan wskazał wartość czynszu za sierpień = 1.692,46 zł oraz za m-ce wrzesień-grudzień po 1.882,4 zł). W związku z powyższym KS Pelikan wystąpił o zmniejszenie czynszu za dzierżawę Targowiska Miejskiego o kwotę 9.222,10 zł, wynikającą z braku wpływów dotyczących dzierżawy za omawiany okres.

W ocenie kontrolujących zaistniały stan faktyczny nie wypełniał okoliczności wskazanych w art. 700 Kc, który był podstawą ubiegania się o zmniejszenie czynszu o 9.222,10 zł. KS Pelikan nie powinien podnosić argumentu, że w wyniku zniszczenia 7 kontenerów znacznie zmniejszył się jego przychód, ponieważ wg wykazu umów na dzierżawę gruntu pod pawilony handlowe, które złożył KS Pelikan do Urzędu Miejskiego w Łowiczu, za III i IV kwartał 2016 roku wskazano po 135 umów dzierżawy gruntu pod pawilony handlowe. Tym samym 7 zniszczonych kontenerów stanowiło niewiele ponad 5% umów dotyczących dzierżawy gruntu pod pawilonami wg wykazu, który złożył sam KS Pelikan (wielkości 5% trudno przypisać przymiot znacznosci).

W związku z powyższym jednostka kontrolowana wskazała: „Zdaniem Urzędu Miejskiego w Łowiczu należy jednak zwrócić uwagę, że art. 700 k.c. nie określa procedury obniżenia czynszu. Uzasadnione zatem jest twierdzenie, że z chwilą ziszczenia się przesłanek umożliwiających skorzystanie z instytucji określonej w wymienionym artykule dzierżawca nabywa uprawnienie do żądania obniżenia czynszu dzierżawnego. Jednocześnie informuję, że stopień znacznosci został oceniony przez Wyzdierżawiającego w świetle ówczesnej sytuacji finansowej dzierżawcy tj. KS Pelikan.”

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że mimo próśb kontrolujących, jednostka kontrolowana w ramach uzasadnienia Aneksu nr 1 do umowy dzierżawy nr SK/235-D/2015 z dnia 16 stycznia 2017 roku nie udostępniła dodatkowej dokumentacji (oprócz wskazanej w protokole), w szczególności:

- dokumentacji przesądzającej o sytuacji finansowej KS Pelikan, która wskazywałaby na weryfikację podniesionej okoliczności,
- dokumentacji potwierdzającej, że zaistniałe zdarzenie (pożar) nie wystąpiło z przyczyn leżących po stronie dzierżawcy, np. raport policji, straży pożarnej,
- dokumentacji/oświadczeń, czy ewentualnie dzierżawca nie otrzymał innej rekompensaty związanej z zaistniałym pożarem np. z ubezpieczenia.

Nadmieniona umowa dzierżawy nr **SK/235-D/2015** z dnia 8 grudnia 2015 roku została poprzedzona:

a) Uchwałą nr XVII/117/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku, w której Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na wydzierżawienie dotychczasowemu dzierżawcy (podpisanie kolejnej umowy dzierżawy dotyczącej tej samej nieruchomości gruntowej), który dzierżawił nieruchomość gruntową określoną w załączniku, na podstawie umowy zawartej na czas oznaczony do 3 lat. W załączniku do uchwały oznaczono nieruchomość, jako działki nr 4301/1, nr 4301/2, 4304/3 o powierzchni łącznej 24,966 m². Przeznaczenie i sposób zagospodarowania nieruchomości - wykonywanie powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Łowicza z możliwością poddzierżawiania w formie pisemnej osobom trzecim części nieruchomości gruntowych terenu targowiska.

b) Zarządzeniem Burmistrza Miasta Łowicza nr 371/2015 z dnia 4 listopada 2015 roku w sprawie przeznaczenia do wydzierżawienia nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Miasta Łowicza i ogłoszenia w wykazie tej nieruchomości. W §1 zarządzenia

wskazano: „W związku z wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wyłonienie wykonawcy usługi polegającej na wykonywaniu powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 roku o gospodarce komunalnej [...], polegającej na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Wł. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza w okresie od 1.01.2016r. do 31.12.2017r., przeznaczają się do wydzierżawienia nieruchomości gruntową stanowiącą własność Miasta Łowicza na warunkach i zasadach określonych w wykazie, stanowiącym załącznik do niniejszego zarządzenia.”

Jednocześnie w załączonym wykazie przeznaczenie i sposób zagospodarowania nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy określono w sposób analogiczny jak ww. przedmiot usługi: „Wykonywanie powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2011 r. nr 45, poz. 236), polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Wł. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Miasta Łowicza, z możliwością poddzierżawiania w formie pisemnej osobom trzecim części nieruchomości gruntowych terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu”.

Stosownie do postanowień art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (w jej ówczesnym brzmieniu), wykaz wywieszono w siedzibie Urzędu w dniach 4 listopada – 7 grudnia 2015 roku (wg adnotacji), a ponadto informację o wywieszeniu wykazu podano do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej (Dziennik Łódzki w dniu 6 listopada 2015 roku w dodatku ITS – tygodnik), a także w dniu 4 listopada 2015 roku na stronach internetowych Urzędu i BIP Miasta Łowicza:

- na stronie internetowej Urzędu Miasta:

http://www.lowicz.eu/Informacja_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_gruntowej_przeznaczonej_do_wydzierzawienia,358,811 ,

- na stronie BIP Miasta:

http://www.lowicz.eu/bip/Informacja_o_wywieszeniu_wykazu_nieruchomosci_gruntowej_przeznaczonej_do_wydzierzawienia,358,811 .

Wykaz sporządzono zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

c) wnioskiem złożonym przez przedstawicieli KS Pelikan w dniu 9 listopada 2015 roku o wydzierżawienie nieruchomości – Targowiska Miejskiego w Łowiczu na dotychczasowych warunkach w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Należy odnotować, że umowy dzierżawy Targowiska Miejskiego w Łowiczu na rzecz KS Pelikan były zawierane systematycznie. Powyższe budzi wątpliwości, gdyż dzierżawca często uchybiał terminowi płatności, a przed 2016 rokiem nawet istotnie zalegał z płatnościami. W dniu 4 stycznia 2016 roku Gmina Miasto Łowicz zawarła z KS Pelikan ugodę nr 1/2016¹²³, w drodze której zadłużenie KS Pelikan¹²⁴ na dzień 22 grudnia 2015 roku z tytułu czynszu za dzierżawę Targowiska Miejskiego w Łowiczu w wysokości **346.005,05 zł zostało rozłożone na raty - 36 miesięcznych rat z terminem płatności do końca każdego miesiąca począwszy od miesiąca stycznia 2016 roku, natomiast odsetki w**

¹²³ Jako podstawę ugody nr 1/2016 wskazano uchwałę Rady Miejskiej w Łowiczu nr LX/472/2010 w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Miasta Łowicza lub jej jednostkom podległym oraz wskazania organu i osób do tego uprawnionych.

¹²⁴ Czynsz zaległy z tytułu dzierżawy Targowiska Miejskiego = 465.750,95, w tym zaległość główna = 384.029,05 zł, odsetki = 81.721,90 zł. Odsetki od czynszu za dzierżawę gruntu pod parking = 1.988,42 zł.

wysokości 38.054,95 zł i czynsz za dzierżawę gruntu pod parking w wysokości 1.988,42 został umorzony („przy terminowej wpłacie ustalonej raty wiarytelności, nastąpi umorzenie kwoty odsetek od tej wiarytelności”).

W dniu 7 grudnia 2017 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę dzierżawy nr **SK/332-D/2017** z KS Pelikan w przedmiocie dzierżawy nieruchomości gruntowej stanowiącej teren Targowiska Miejskiego w Łowiczu położonej przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego o pow. 24.966 m², wraz z wbudowaną infrastrukturą techniczną, z naniesionymi (umieszczonymi) obiektami budowlanymi w postaci szaletu miejskiego związanego trwale z gruntem o powierzchni 70,70m² oraz tymczasowego pawilonu handlowego niezwiązanego trwale z gruntem (ruchomości) z przeznaczeniem na prowadzenie działalności handlowo-usługowej o powierzchni zabudowy 20,73 m², w celu wykonywania powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza z możliwością poddzierżawiania lub **podużyczenia** w formie pisemnej osobom trzecim. Termin obowiązywania umowy dzierżawy: od dnia 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku, czynsz dzierżawny płatny do 20-go dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2018 roku w kwocie 32.050,00 zł brutto.

Umowa nr SK/332-D/2017 miała analogiczną treść do umowy nr SK/235-D/2015. Ustalono, że w umowie nr SK/332-D/2017 umożliwiono dzierżawcy, tj. KS Pelikan podużyczenie dzierżawionych gruntów i w związku z tym dodano odpowiednie zapisy np. §1 ust. 6: „Możliwość podużyczenia osobom trzecim części nieruchomości gruntowych terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu dotyczy nieruchomości gruntowych na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione w ust. 5 pkt 1-4 o powierzchni do 50m² na okres maksymalnie 1 miesiąca”; i ust. 8: „Podużyczenie osobom trzecim części nieruchomości gruntowych terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu w zakresie wykraczającym poza warunki i zasady określone w ust. 6 może nastąpić wyłącznie za każdorazową pisemną zgodą wydzierżawiającego.”

W dniu 7 grudnia 2015 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę o zamówienie publiczne nr **SK/69-W/2015** z KS Pelikan w przedmiocie realizacji usługi zarządzania gruntami, polegającej na wykonywaniu powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza. Termin realizacji usługi: od dnia **1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku**, cena **192.000,00 zł** brutto.

W dniu 7 grudnia 2017 roku Gmina Miasto Łowicz podpisała umowę o zamówienie publiczne nr **SK/55-W/2017** z KS Pelikan w przedmiocie realizacji usługi zarządzania gruntami, polegającej na wykonywaniu powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu usytuowanego przy zbiegu ul. Gen. Sikorskiego i ul. Starzyńskiego jako urządzenia komunalnego przeznaczonego do bieżącego nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza. Termin realizacji usługi: od dnia **1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku**, cena **396.000,00 zł** brutto.

Przedmiot umowy o zamówienie publiczne nr SK/69-W/2015	Przedmiot umowy o zamówienie publiczne nr SK/55-W/2017
1. Wykonawca zobowiązany jest do: 1) współdziałania z Inkasentem wyznaczonym przez Radę Miejską w Łowiczu do poboru opłaty targowej 2) współdziałania z dzierżawcą terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu, 3) przestrzegania wymogów sanitarnych, weterynaryjnych,	1. Wykonawca zobowiązany jest do wykonania i montażu własnym kosztem i staraniem 2 szt. tablic z Regulaminem Targowiska Miejskiego w Łowiczu w terminie do dnia 31.03.2018 r. w następującym zakresie: 1) wzór, formę i technikę wykonania tablic Wykonawca zobowiązany jest uzgodnić z Zamawiającym, przy czym

<p>porządkowych i przeciwpożarowych wynikających ze stosownych przepisów prawa,</p> <p>4) utrzymywania terenu Targowiska Miejskiego Łowiczu oraz jego bezpośredniego sąsiedztwa w należytym porządku i czystości zgodnie z przepisami prawa,</p> <p>5) zimowego utrzymania terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu w sposób zapewniający bezpieczną i sprawną organizację sprzedaży zgodnie z przepisami prawa,</p> <p>6) całodobowego dozoru terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>7) zbierania znajdujących się na terenie Targowiska Miejskiego w Łowiczu odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach prawa,</p> <p>8) zawarcia stosownej umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz okazywania na żądanie Zamawiającego w/w umowy i dowodów płacenia za takie usługi,</p> <p>9) pokrywania wszelkich wydatków związanych z bieżącym i nieprzerwanym funkcjonowaniem Targowiska Miejskiego w Łowiczu, a w szczególności: opłat za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki, opłat za dostarczoną energię elektryczną, opłat za odbiór odpadów komunalnych,</p> <p>10) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń elektroenergetycznych na Targowisku Miejskim w Łowiczu:</p> <p>a) przyłącza elektroenergetycznego kablowego wraz z zewnętrznymi liniami zasilającymi kablowymi dla zespołu 26 tymczasowych pawilonów handlowych typu „Atlantis” zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>b) wewnętrznych linii zasilających tymczasowych kiosków handlowych typu „Gąbin” zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>c) przebudowanego i wybudowanego oświetlenia Targowiska Miejskiego w Łowiczu wraz z kablem oświetleniowym, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>d) złączy kablowych oraz wewnętrznych linii zasilających, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>e) w przypadku uszkodzenia lub awarii ww. urządzeń elektroenergetycznych Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>11) prowadzenia, utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) wszelkie dochody z tytułu funkcjonowania Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) wpływają na rzecz Wykonawcy,</p> <p>b) Wykonawca ponosi jednocześnie wszelkie koszty (włącznie z opłatami za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki, za dostarczoną energię elektryczną) związane z jego funkcjonowaniem,</p> <p>c) dbanie o utrzymanie Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) w należytym stanie technicznym i sanitarno-higienicznym należy do obowiązków Wykonawcy,</p> <p>d) wszelkie remonty, konserwacje i naprawy wyposażenia oraz urządzeń sanitarnych Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>e) Wykonawca zobowiązany jest do udostępnienia wydzielonych kabin ustępowych zarówno w części męskiej, jak i damskiej wszystkim właścicielom oraz ich pracownikom pawilonów i kiosków handlowych, zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu z zgodnie z zaleceniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łowiczu,</p> <p>12) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia lub awarii urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p>	<p>Zamawiający wymaga aby wórn i forma wykonania była czytelna, a technika wykonania trwała odporna na uszkodzenia mechaniczne i warunki atmosferyczne,</p> <p>2) konstrukcję nośną tablic Wykonawca zobowiązany jest uzgodnić z Zamawiającym,</p> <p>3) miejsce montażu tablic Wykonawca zobowiązany jest uzgodnić z Zamawiającym,</p> <p>4) treść Regulaminu Targowiska Miejskiego w Łowiczu zgodnie z wzorem istniejącej tablicy Regulaminu Targowiska Miejskiego w Łowiczu.</p> <p>2. Wykonawca zobowiązany jest do:</p> <p>1) współdziałania z Inkasentem wyznaczonym przez Radę Miejską w Łowiczu do poboru opłaty targowej,</p> <p>2) współdziałania z dzierżawcą terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>3) przestrzegania wymogów sanitarnych, weterynaryjnych, porządkowych i przeciwpożarowych wynikających ze stosownych przepisów prawa,</p> <p>4) utrzymywania terenu Targowiska Miejskiego Łowiczu oraz jego bezpośredniego sąsiedztwa w należytym porządku i czystości zgodnie z przepisami prawa,</p> <p>5) zimowego utrzymania terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu w sposób zapewniający bezpieczną i sprawną organizację sprzedaży i użytkowania zgodnie z przepisami prawa,</p> <p>6) całodobowego dozoru terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>7) zbierania znajdujących się na terenie Targowiska Miejskiego w Łowiczu odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach prawa,</p> <p>8) zawarcia stosownej umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz okazywania na żądanie Zamawiającego ww. umowy i dowodów płacenia za takie usługi,</p> <p>9) pokrywania wszelkich wydatków związanych z bieżącym i nieprzerwanym funkcjonowaniem Targowiska Miejskiego w Łowiczu, a w szczególności: opłat za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki, opłat za dostarczoną energię elektryczną, opłat za odbiór odpadów komunalnych,</p> <p>10) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń elektroenergetycznych na Targowisku Miejskim w Łowiczu:</p> <p>a) przyłącza elektroenergetycznego kablowego wraz z zewnętrznymi liniami zasilającymi kablowymi dla zespołu 26 tymczasowych pawilonów handlowych typu „Atlantis” zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>b) wewnętrznych linii zasilających tymczasowych kiosków handlowych typu „Gąbin” zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>c) przebudowanego i wybudowanego oświetlenia Targowiska Miejskiego w Łowiczu wraz z kablem oświetleniowym, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>d) złączy kablowych oraz wewnętrznych linii zasilających, zgodnie z branżowymi przepisami prawa,</p> <p>e) w przypadku uszkodzenia lub awarii ww. urządzeń elektroenergetycznych Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>11) prowadzenia, utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) wszelkie dochody z tytułu funkcjonowania Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) wpływają na rzecz Wykonawcy,</p> <p>b) Wykonawca ponosi jednocześnie wszelkie koszty (włącznie z opłatami za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki, za dostarczoną energię elektryczną) związane z jego funkcjonowaniem,</p>
---	---

<p>b) w przypadku kradzieży urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej lub ich części, Wykonawca zobowiązany jest do ich zastąpienia elementami o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>13) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń sieci kanalizacji deszczowej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia lub awarii urządzeń sieci kanalizacji deszczowej, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku kradzieży urządzeń sieci kanalizacji deszczowej lub ich części, Wykonawca zobowiązany jest do ich zastąpienia elementami o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację urządzeń kanalizacji deszczowej oraz utrzymanie drożności wpustów deszczowych i przyłączy kanalizacji deszczowej od wpustów do kolektora, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>14) utrzymania w należytym stanie technicznym nawierzchni wokół urządzeń sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej i sieci kanalizacji deszczowej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzeń nawierzchni, takich jak: usuwiska, zapadlika wypiętrzenia, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>15) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji ogrodzenia okalającego Targowisko Miejskie w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia elementów ogrodzenia, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku zniszczenia elementów ogrodzenia, Wykonawca zobowiązany jest do ich wymienienia (zastąpienia) elementami ogrodzenia o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację (czyszczenie, malowanie) elementów ogrodzenia, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>16) poddawania się kontroli podjętej i przeprowadzanej na podstawie upoważnienia/dyspozycji/polecenia udzielonego przez Zamawiającego - pracownikom Urzędu Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>17) niezwłocznego udzielania ustnych i pisemnych informacji na temat realizacji powierzonego zadania polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu na wezwanie Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia jego przekazania, chyba że odpowiednio wcześniej uzyska zgodę Zamawiającego na udzielenie tych informacji w innym terminie,</p> <p>18) niezwłocznego wykonywania zaleceń lub zaleceń pokontrolnych Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego do przeprowadzenia kontroli, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich przekazania, chyba że odpowiednio wcześniej uzyska zgodę Zamawiającego na wykonanie tych zaleceń w innym terminie,</p> <p>19) usuwania zgłoszonych przez Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego nieprawidłowości w formie pisemnej, faksem, drogą</p>	<p>c) dbanie o utrzymanie Ustępu Publicznego (Szaletu Miejskiego) w należytym stanie technicznym i sanitarno-higienicznym należy do obowiązków Wykonawcy,</p> <p>d) wszelkie remonty, konserwacje i naprawy wyposażenia oraz urządzeń sanitarnych Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>e) Wykonawca zobowiązany jest do udostępnienia wydzielonych kabin ustępowych zarówno w części męskiej, jak i damskiej wszystkim właścicielom oraz ich pracownikom pawilonów i kiosków handlowych, zlokalizowanych na Targowisku Miejskim w Łowiczu z zgodnie z zaleceniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łowiczu,</p> <p>12) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia lub awarii urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku kradzieży urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej lub ich części, Wykonawca zobowiązany jest do ich zastąpienia elementami o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację urządzeń sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>13) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji urządzeń sieci kanalizacji deszczowej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia lub awarii urządzeń sieci kanalizacji deszczowej, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń oraz usunięcia powstałych awarii, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku kradzieży urządzeń sieci kanalizacji deszczowej lub ich części, Wykonawca zobowiązany jest do ich zastąpienia elementami o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację urządzeń kanalizacji deszczowej oraz utrzymanie drożności wpustów deszczowych i przyłączy kanalizacji deszczowej od wpustów do kolektora, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>14) utrzymania w należytym stanie technicznym nawierzchni wokół urządzeń sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej i sieci kanalizacji deszczowej na Targowisku Miejskim w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzeń nawierzchni, takich jak: usuwiska, zapadlika i wypiętrzenia, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>15) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji ogrodzenia okalającego Targowisko Miejskie w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia elementów ogrodzenia, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku zniszczenia elementów ogrodzenia, Wykonawca zobowiązany jest do ich wymienienia (zastąpienia) elementami ogrodzenia o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację (czyszczenie, malowanie) elementów ogrodzenia, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>16) utrzymania w należytym stanie technicznym i konserwacji tablic z Regulaminem Targowiska Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>a) w przypadku uszkodzenia tablic i ich konstrukcji, Wykonawca zobowiązany jest do naprawy zaistniałych uszkodzeń, własnym kosztem i staraniem,</p> <p>b) w przypadku zniszczenia tablic i ich konstrukcji,</p>
--	--

<p>elektroniczną (e-mailem) lub w formie ustnej w zakresie realizacji powierzonego zadania polegającego na doprowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu z wymaganym czasem reakcji nie dłuższym niż 2 dni robocze, zgodnie ze złożoną ofertą,</p> <p>20) wyznaczenia osoby (osób) prowadzącej (prowadzących) nadzór wewnętrzny nad prawidłowym wykonywaniem i wykonaniem usługi stanowiącej przedmiot niniejszej umowy oraz do bezpośredniego kontaktowania się z Zamawiającym i przekazania Zamawiającemu imienia (imion) i nazwiska (nazwisk) wraz z stanowiskiem służbowym, numerem stacjonarnym telefonu, numerem komórkowym telefonu (w przypadku jego posiadania) i adresem e-mail, niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego,</p> <p>21) wywiązywania się z pozostałych obowiązków wynikających z niniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego.</p>	<p>Wykonawca zobowiązany jest do ich wymienienia (zastąpienia) tablic i ich konstrukcji o takich samych lub równoważnych parametrach technicznych,</p> <p>c) konserwację (czyszczenie, malowanie) tablic i ich konstrukcji, Wykonawca wykona własnym kosztem i staraniem,</p> <p>17) poddawania się kontroli podjętej i przeprowadzanej na podstawie upoważnienia/dyspozycji/polecenia udzielonego przez Zamawiającego -pracownikom Urzędu Miejskiego w Łowiczu,</p> <p>18) niezwłocznego udzielania ustnych i pisemnych informacji na temat realizacji powierzonego zadania polegającego na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu na wezwanie Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia jego przekazania, chyba że odpowiednio wcześniej uzyska zgodę Zamawiającego na udzielenie tych informacji w innym terminie,</p> <p>19) niezwłocznego wykonywania zaleceń lub zaleceń kontrolnych Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego do przeprowadzenia kontroli, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich przekazania, chyba że odpowiednio wcześniej uzyska zgodę Zamawiającego na wykonanie tych zaleceń w innym terminie,</p> <p>20) usuwania zgłoszonych przez Zamawiającego lub pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu upoważnionych/wyznaczonych przez Zamawiającego nieprawidłowości w formie pisemnej, faksem, drogą elektroniczną (e-mailem) lub w formie ustnej w zakresie realizacji powierzonego zadania polegającego na doprowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu z wymaganym czasem reakcji nie dłuższym niż 2 dni robocze, zgodnie ze złożoną ofertą,</p> <p>21) wyznaczenia osoby (osób) prowadzącej (prowadzących) nadzór wewnętrzny nad prawidłowym wykonywaniem i wykonaniem usługi stanowiącej przedmiot niniejszego zamówienia oraz do bezpośredniego kontaktowania się z Zamawiającym i przekazania Zamawiającemu imienia (imion) i nazwiska (nazwisk) wraz z stanowiskiem służbowym, numerem stacjonarnym telefonu, numerem komórkowym telefonu (w przypadku jego posiadania) i adresem e-mail, niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego,</p> <p>22) wywiązywania się z pozostałych obowiązków wynikających z umowy w sprawie zamówienia publicznego.</p>
---	---

Podstawowym obowiązkiem dzierżawcy jest terminowa zapłata czynszu dzierżawnego. Dzierżawca ma jednak również inne obowiązki polegające na korzystaniu z przedmiotu dzierżawy zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki. Dzierżawca nie ma możliwości samodzielnej zmiany przeznaczenia przedmiotu dzierżawy bez zgody wydzierżawiającego. Zgodnie z treścią art. 697 Kc, dzierżawca ma obowiązek dokonywania napraw niezbędnych do zachowania przedmiotu dzierżawy w stanie nie pogorszonym. Dzierżawca ma obowiązek utrzymać przedmiot umowy w stanie nie pogorszonym (przy uwzględnieniu normalnego zużycia). Nie jest natomiast obowiązkiem dzierżawcy ulepszenie przedmiotu dzierżawy.

Tym samym dzierżawca, tj. KS Pelikan zgodnie z przedmiotem ww. umów dzierżaw (Targowisko Miejskie w Łowiczu wraz z wbudowaną infrastrukturą techniczną i obiektami budowlanymi: szalet miejski, pawilon handlowy) oraz

przeznaczeniem i sposobem zagospodarowania przedmiotu dzierżawy, tj. wykonywanie powierzonego zadania z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej polegającego na prowadzeniu targowiska miejskiego w Łowiczu, winien ponosić niezbędne nakłady służące nieprzerwanemu i prawidłowemu funkcjonowaniu dzierżawionego targowiska. Nakłady, do ponoszenia których był zobligowany dzierżawca częściowo pokrywały się z przedmiotem udzielonych zamówień publicznych, w szczególności dzierżawca winien:

- przestrzegać wymogów sanitarnych, weterynaryjnych, porządkowych i przeciwpożarowych wynikających z przepisów prawa,
- utrzymywać teren targowiska w należytym porządku i czystości zgodnie z przepisami prawa,
- zapewnić zimowe utrzymanie terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu w sposób zapewniający bezpieczną i sprawną organizację zgodnie z przepisami prawa,
- zbierać znajdujące się na terenie targowiska odpady komunalne zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach,
- pokrywać wszelkie wydatki związane z bieżącym i nieprzerwanym funkcjonowaniem Targowiska Miejskiego w Łowiczu,
- utrzymywać w należytym stanie technicznym i konserwować urządzenia elektrotechniczne na Targowisku Miejskim w Łowiczu,
- prowadzić i utrzymywać w należytym stanie technicznym i konserwować sztalet miejski zlokalizowany na targowisku,
- utrzymywać w należytym stanie technicznym i konserwować ogrodzenie okalające Targowisko Miejskie.

Podkreślenia również wymaga, że podpisane umowy dzierżawy miały charakter specyficzny ze względu na przeznaczenie i sposób zagospodarowania określony na etapie wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia, zgodnie z którym dzierżawcy powierzono zadanie z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej polegające na prowadzeniu targowiska miejskiego w Łowiczu. Zapis ten wydaje się rozszerzać zwykły zakres obowiązków dzierżawcy. Przedmiotowe rozszerzenie było jednak niedopuszczalne na gruncie art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, w którym nie wymieniono ustawy o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z ww. przepisem w brzmieniu obowiązującym w 2015 roku (pierwsza dzierżawa): jednostki samorządu terytorialnego w drodze umowy mogą powierzać wykonywanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.), w trybie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 oraz z 2010 r. Nr 106, poz. 675), przepisów ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101, ze zm.), przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.), przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536) i ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13) albo na zasadach ogólnych.

Pod koniec 2017 roku, a więc w czasie podpisania drugiej umowy dzierżawy art. 3 ust. 1 otrzymał brzmienie - jednostki samorządu terytorialnego w drodze umowy mogą powierzać wykonywanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki

zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, ze zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych na zasadach ogólnych albo w trybie przepisów:

- 1) ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 696 i 1777 oraz z 2016 r. poz. 1920);
- 2) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.);
- 3) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573);
- 4) ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1867, 1920 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 60);
- 5) ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. poz. 1920).

Sumując, obowiązki dzierżawcy wynikające z podpisanych umów oraz przepisów Kc częściowo pokrywały się z obowiązkami wykonawcy usługi zleconej w trybie ustawy Pzp. Powyższe wskazuje, że udzielenie zamówień na podstawie umowy nr SK/69-W/2015 w dniu 7 grudnia 2015 roku oraz umowy nr SK/55-W/2017 w dniu 7 grudnia 2017 roku było w części nieuzasadnione, a co za tym idzie nakłady ponoszone w tym zakresie były niecelowe.

Mając na względzie powyższe, kontrolujący wystąpili do Burmistrza Miasta Łowicza o wyartykułowanie i scharakteryzowanie czynności wykonywanych przez wykonawcę KS Pelikan w ramach umów o zamówienie publiczne nr SK/69-W/2015 i nr SK/55-W/2017, które wykraczały/ją poza obowiązki dzierżawcy Targowiska Miejskiego w Łowiczu wynikające z umów dzierżawy nr: SK/235-D/2015 i nr SK/332-D/2017, a także z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. W odpowiedzi udzielonej w dniu 16 lipca 2018 roku Burmistrz Miasta Łowicza szczegółowo (14 stron) omówił przedmiot umów dzierżaw oraz umów o udzielenie zamówienia publicznego oraz wskazał:

*„[...]Z postanowień powyższych umów, tj. Umowy Nr SK/55-W/2017 i Umowy dzierżawy Nr SK/332-D/2017 oraz Umowy Nr SK/69-W/2015 i Umowy dzierżawy Nr SK/235-D/2015 wynika, że **obowiązki Wykonawcy prowadzącego Targowisko Miejskie w Łowiczu, zwanym dalej „Wykonawcą” w żadnym paragrafie czy ustępie nie pokrywają się z obowiązkami Dzierżawcy Targowiska Miejskiego w Łowiczu, zwanym dalej „Dzierżawcą”.***

Obowiązki Wykonawcy i Dzierżawcy są odrębne i wynikają z różnych postępowań, tj. obowiązki Wykonawcy wynikają z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, natomiast obowiązki Dzierżawcy wynikają z procedury przewidzianej do przeznaczenia do oddania w dzierżawę, a następnie oddania w dzierżawę nieruchomości zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Prowadzenie odrębnego postępowania dla usługi polegającej na prowadzeniu Targowiska Miejskiego w Łowiczu i procedury dla oddania w dzierżawę terenu Targowiska Miejskiego w Łowiczu jest wykonaniem wniosku zawartego w wystąpieniu pokontrolnym Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi z dnia 4 lipca 2011 r.[...]”

Wystąpienie inspektorów RIO w Łodzi z dnia 13 lipca 2018 roku i wyjaśnienia Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 16 lipca 2018 roku w sprawie wskazania czynności wykonywanych przez KS Pelikan w ramach umów o zamówienie publiczne wykraczających poza obowiązki dzierżawcy stanowi załącznik nr 36 protokołu kontroli.

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień można zgodzić się, że literalne brzmienie obowiązków dzierżawcy, tj. KS Pelikan (umowy nr SK/235-D/2015 i nr SK/332-D/2017) i wykonawcy zamówień publicznych, tj. KS Pelikan (umowa

nr SK/69-W/2015 i nr SK/55-W/2017) nie pokrywało się. Nie zmienia to jednak faktu, że część obowiązków wykonawcy KS Pelikan w ramach umów o zamówienie publiczne mieściło się w ramach obowiązków dzierżawcy Targowiska Miejskiego (również KS Pelikan), który dodatkowo miał realizować zadanie z zakresu gospodarki komunalnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej polegającego na prowadzeniu targowiska miejskiego w Łowiczu.

AKTA KONTROLI [XVI] strony 1275-1409: Kserokopia dokumentacji związanej z umowami dzierżawy o nr: SK/235-D/2015 i SK/332-D/2017 zawartymi z KS Pelikan, a także kserokopia umów o udzielenie zamówienia publicznego o nr: SK/69-W/2015 i SK/55-W/2017, kserokopia fragmentów kwartalnych informacji KS Pelikan zawierających wykazy umów na dzierżawę gruntu pod pawilony handlowe.

Dochody z najmu, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM), nabycie nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5

Uchwałą nr II/38/2006 z dnia 27 grudnia 2006 roku Rada Miejska w Łowiczu przekształciła zakład budżetowy pn. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu w **jednostkę budżetową** pod nazwą Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu. Mienie oraz należności i zobowiązania likwidowanego w celu przekształcenia zakładu budżetowego przejęła według stanu na dzień 31 grudnia 2006 roku jednostka budżetowa - Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu.

Uchwałą nr V/46/2007 z dnia 23 stycznia 2007 roku, Rada Miejska w Łowiczu nadała statut utworzonej gminnej jednostce organizacyjnej, tj. ZGM, działającej w formie jednostki budżetowej (statut zmieniono uchwałą nr XXXIII/301/2008 z dnia 4 grudnia 2008 roku i uchwałą nr VII/40/2011 z dnia 24 lutego 2011 roku), **w celu zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy. ZGM miał gospodarować przekazanymi zasobami lokalowymi oraz przyległymi do nich gruntami**, m.in. poprzez:

- 1) gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy oraz nieruchomościami dotychczas zarządzanymi na podstawie decyzji administracyjnych organów terenowych władz państwowych do czasu uregulowania stanu prawnego i ewentualnego przekazania właścicielom oraz nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Miasto Łowicz do czasu przejęcia zarządu przez zarząd powołany przez właścicieli,
- 2) prowadzenie ewidencji zasobów komunalnych (budynki, mieszkania, lokale użytkowe),
- 3) eksploatację komunalnych zasobów mieszkaniowych i użytkowych,
- 4) gospodarowanie lokalami użytkowymi i zawieranie umów z najemcami lokali użytkowych,
- 5) zawieranie umów z najemcami lokali mieszkalnych i socjalnych wskazanymi przez Burmistrza Miasta Łowicza,
- 6) wykonywanie wszystkich praw i obowiązków przypisanych prawem wynajmującemu,
- 7) dokonywanie okresowych przeglądów stanu technicznego budynków i budowli oraz sporządzanie okresowych planów remontów - zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
- 8) wykonywanie i organizowanie napraw, konserwacji i remontów oraz modernizacji zasobów komunalnych,
- 9) pobieranie, rozliczanie czynszów i opłat od najemców lokali mieszkalnych, socjalnych i użytkowych,
- 10) prowadzenie procedur windykacyjnych i egzekucji w stosunku do dłużników,
- 11) prowadzenie innych spraw związanych z administrowaniem.

Ww. statut ze zm. uchylono uchwałą nr XXXII/216/2016 z dnia 24 listopada 2016 roku, w której Rada Miejska w Łowiczu przyjęła nowy statut dla ZGM. W uzasadnieniu wskazano: „[...] Na przestrzeni 9 lat następowały zmiany w przepisach więc należy to uwzględnić. Istotne również jest dostosowanie statutu do zakresu czynności ZGM w administrowanym zasobie. Do tej pory zapis w statucie obejmował lokale użytkowe wyłącznie w budynkach mieszkalnych a ZGM administruje również budynkami użytkowymi wobec tego należy to zapisać w statucie.” Statut wskazywał, że ZGM jest jednostką budżetową powołaną w celu zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy i innymi nieruchomościami. Nadzór nad działalnością ZGM sprawował Burmistrz Miasta Łowicza, który w świetle zapisów regulaminu organizacyjnego został powierzony Wydziałowi Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej.

Przedmiotem działania ZGM jest **gospodarowanie (eksploatacja, administrowanie i zarządzanie)**: 1) mieszkaniowym zasobem Miasta Łowicza, w tym lokalami stanowiącymi własność Miasta znajdującymi się w budynkach wspólnot mieszkaniowych, 2) nieruchomościami dotychczas zarządzanymi na podstawie decyzji administracyjnych organów terenowych władz państwowych do czasu uregulowania stanu prawnego i ewentualnego przekazania właścicielom, 3) nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta Łowicza do czasu przejęcia zarządu przez zarząd powołany przez właścicieli lub powierzenia zarządu osobie fizycznej lub prawnej zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, 4) nieruchomościami zabudowanymi budynkami użytkowymi i lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Miasta Łowicza, 5) innymi nieruchomościami na polecenie Burmistrza Miasta Łowicza.

Podobnie jak w poprzednim statucie ZGM miał: **1)** prowadzić ewidencję zasobów komunalnych (budynki, mieszkania, lokale użytkowe i garaże), **2)** gospodarować lokalami użytkowymi i budynkami użytkowymi, co polegać miało, w szczególności, na przeprowadzeniu przetargów, zawieraniu umów najmu, lub dzierżawy oraz wyrażaniu zgody na podnajem, **3)** prowadzić procedury windykacyjne i egzekucję w stosunku do dłużników.

Pełnomocnictwem nr 10/2007, Burmistrz Miasta Łowicza – Krzysztof Jan Kaliński umocował Dyrektora ZGM – Joannę Mikę do: składania oświadczeń woli w imieniu Gminy w zakresie kierowanej jednostki, do zaciągania zobowiązań w imieniu Gminy w ramach planu finansowego ZGM, do reprezentowania Gminy przed sądami, organami administracji publicznej, organami egzekucyjnymi we wszystkich postępowaniach sądowych, administracyjnych i egzekucyjnych związanych z działalnością ZGM, do udzielania dalszych pełnomocnictw pracownikom ZGM, radcom prawnym, adwokatom.

Upoważnieniem: nr 20/2015, nr 21/2016 i nr 5/2017, Burmistrz Miasta Łowicz upoważniał Dyrektora ZGM – Joannę Mikę do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja odpowiednio w 2015, 2016 i 2017 roku i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania ZGM i z których płatności wykraczają poza rok budżetowy 2015, 2016 i 2017.

Zapisy statutu wskazywały, że ZGM gospodarował mieniem Miasta (**eksploatacja, administrowanie i zarządzanie**). Powyższe co do zasady zostało potwierdzone w zarządzeniu nr **8/2015** z dnia 14 stycznia 2015 roku, w którym Burmistrz Miasta Łowicza przyjął plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości. Załącznikiem do zarządzenia był wykaz działek stanowiących zasób gminy, w którym zgodnie z kolumną „forma władania” ZGM miał:

- „**powierzone**” działki: nr 1-2567/2 o powierzchni 1524 m², nr 1-2642/2 o powierzchni 1863 m², nr 2-3182/3 o pow. 2108 m², nr 2-3368/2 o pow. 58 m², nr 2-3368/3 o pow. 162 m², nr 2-3368/5 o pow. 208 m², nr 2-3368/7 o pow. 89 m², nr 2-3368/8 o pow. 528 m², nr 2-3368/10 o pow. 3540 m², nr 2-3368/18 o pow. 357m², nr 2-3369 o pow. 778 m², nr 2-3372/2 o pow. 153 m², nr 2-3372/3 o pow. 124m², nr 2-3372/5 o pow. 216 m², nr 2-3372/6 o pow. 161 m², nr 2-3372/7 o pow. 397 m², nr 2-3372/8 o pow. 185 m², nr 2-3372/9 o pow. 370 m², nr 2-3372/10 o pow. 129 m², nr 2-3372/11 o pow. 192 m², nr 2-3372/11 o pow. 192 m², nr 2-3372/12 o pow. 11904 m², nr 2-3374/2 o

pow. 270 m², nr 2-3374/3 o pow. 1462 m², nr 2-3374/4 o pow. 18 m², nr 2-6478/1 o pow. 1735 m², nr 2-6478/2 o pow. 69 m², nr 2-7037/1 o pow. 791 m², nr 2-7037/2 o pow. 53 m², nr 2-7041 o pow. 1049 m², nr 4-939/2 o pow. 597 m², nr 4-1090/9 o pow. 1290, nr 4-1090/10 o pow. 1118 m², nr 4-1090/11 o pow. 761 m², nr 4-1090/12 o pow. 324 m², nr 4-1090/13 o pow. 1036 m², nr 4-1090/14 o pow. 471 m², nr 4-1090/17 o pow. 252 m², nr 4-1090/18 o pow. 608 m², nr 4-1090/19 o pow. 810 m², nr 4-1090/21 o pow. 983 m², nr 4-1090/22 o pow. 464 m², nr 4-1090/23 o pow. 74 m², nr 4-1090/24 o pow. 439 m², nr 4-1090/25 o pow. 373 m², nr 4-1090/26 o pow. 1740 m², nr 4-1091/5 o pow. 520 m², nr 4-1091/8 o pow. 750 m², nr 4-1091/10 o pow. 115 m², nr 4-1091/11 o pow. 128 m², nr 4-1091/13 o pow. 2181 m², nr 4-1091/14 o pow. 8479 m², nr 4-1091/15 o pow. 4536 m², nr 4-1740/2 o pow. 648 m², nr 4-1740/3 o pow. 645 m², nr 4-1851/3 o powierzchni 956 m², nr 4-8080/55 o pow. 2273 m², nr 4-8080/56 o pow. 3358 m², nr 4-8080/58 o pow. 10050 m², nr 4-8080/60 o pow. 337 m², nr 4-8080/61 o pow. 44 m², nr 4-8080/63 o pow. 7 m², nr 5-4469 o pow. 700 m², nr 5-5005/7 o pow. 905 m², nr 5-5005/8 o pow. 337 m², nr 5-5005/15 o pow. 23 m², nr 5-5005/41 o pow. 2047 m², nr 5-5005/42 nr 564 m², nr 5-5005/43 o pow. 2072 m², nr 5-5005/44 o pow. 1539 m², 5-5005/45 o pow. 1724 m², 5-5005/47 o pow. 1355 m², 5-5005/48 o pow. 1733 m², nr 5-5005/51 o pow. 427 m², nr 5-7413/1 o pow. 1831 m², nr 6-4023 o pow. 1225 m², nr 8-2046/2 o pow. 3587 m², nr 8-2072 o pow. 1479 m², nr 8-2075 o pow. 2128 m², nr 8-2089/1 o pow. 1964 m², a także dziesiątki innych działek o powierzchni łącznej 25.089 m².

Wg zarządzenia nr 8/2015 wyjątek stanowiły działki: nr 4-920/10 o pow. 695 m², nr 8-2368/3 o pow. 922 m², które oddano ZGM **w trwały zarząd**. W zakresie ww. działek przedłożono kontrolującym:

a) decyzję nr 7224-3/2/98 z dnia 10 lutego 1998 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał ZGM w trwały zarząd na czas nieokreślony, nieruchomość położoną przy ul. Armii Krajowej 2e, nr działki 920/10 o pow. 704 m² (obręb 04), na której posadowiony był budynek stolarni. Stawkę opłaty rocznej płatnej z góry do 31 marca każdego roku określono na **203,64** zł.

b) decyzję nr 72244-11/09 z dnia 15 czerwca 2009 roku, w której Burmistrz Miasta Łowicza przekazał ZGM w trwały zarząd na czas nieokreślony, nieruchomość położoną przy ul. Kaliskiej 6, nr działki 2368/3 o pow. 922 m², na której posadowiony był budynek wielokondygnacyjny z dobudowaną klatką schodową i zainstalowaną windą (pięciokondygnacyjny wg protokołu zdawczo-odbiorczego) oraz budynek parterowy – całość o pow. użytkowej 1.252 m². Stawkę opłaty rocznej płatnej z góry do 31 marca każdego roku określono na **29.635** zł.

Na podstawie karty kontowej ZGM za lata 2016-2017, ustalono, że opłatę roczną w wysokości wynikającej z ww. decyzji uiszczono odpowiednio w dniu 11 marca 2016 roku oraz w dniu 22 marca 2017 roku.

Powyższe ustalenia potwierdził Skarbnik Miasta Łowicza, który oświadczył, że: „[...] ZGM w Łowiczu nie ma zawartych z Miastem umów na dzierżawę, użytkowanie wieczyste, użyczenie, najem, decyzji o oddaniu w trwały zarząd, a dysponuje nieruchomościami na podstawie zarządzeń Burmistrza o administrowanie, co ma swoje umocowanie w statucie ZGM”.

Informacja Skarbnika Miasta Łowicza z dnia 15 czerwca 2018 roku dotycząca ZGM stanowi załącznik nr 37 protokołu kontroli.

Zgodnie z informacją o działalności ZGM za cały 2016 rok złożoną w dniu 28 lutego 2016 roku, na dzień 31 grudnia 2016 roku w **administracji** ZGM znajdowały się 74 nieruchomości mieszkalne i mieszkalno-użytkowe oraz 3 budynki użytkowe. ZGM **administrował:**

- 1041 lokalami mieszkalnymi o łącznej powierzchni użytkowej 42094,19 m², które stanowiły zasób Gminy Miasta Łowicza;

- 33 lokalami użytkowymi o powierzchni użytkowej 2531,21 m², w tym budynkiem użytkowym przy ul. Nowej 5 (211,44m²), budynkiem użytkowym czterokondygnacyjnym przy ul. Kaliskiej 6 o powierzchni użytkowej 1172,90 m², w którym mieszczą się: Środowiskowy Dom Samopomocy, MOPS, ZGM w Łowiczu, biuro poselskie i Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Obywatelskich Ziemi Łowickiej i pomieszczenia wolne,

- nieruchomością zabudowaną położoną w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 o łącznej powierzchni 1,4956 ha, na której znajduje się budynek biurowy, budynek gospodarczo-garażowy i budynek garażowy.

Wg informacji o działalności ZGM za 2017 rok złożonej w dniu 28 lutego 2017 roku, na dzień 31 grudnia 2016 roku w **administracji** ZGM znajdowały się 71 nieruchomości mieszkalne i mieszkalno-użytkowe oraz 3 budynki użytkowe. ZGM **administrował**:

- 989 lokalami o łącznej powierzchni użytkowej 39.851,43 m², które stanowiły zasób Gminy Miasta Łowicza (137 – lokale socjalne, 847 – lokale mieszkalne, 5 – pomieszczenia tymczasowe);

- 32 lokalami użytkowymi o powierzchni użytkowej 2468,71 m², w tym budynkiem użytkowym przy ul. Nowej 5 (211,44m²), budynkiem użytkowym czterokondygnacyjnym przy ul. Kaliskiej 6 o powierzchni użytkowej 1172,90 m², w którym mieszczą się: Środowiskowy Dom Samopomocy, MOPS, ZGM w Łowiczu, biuro poselskie i senatorskie oraz Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Obywatelskich Ziemi Łowickiej i Technotel sp. z o.o,

- nieruchomością zabudowaną położoną w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 o łącznej powierzchni 1,4956 ha, na której znajduje się budynek biurowy, budynek gospodarczo-garażowy i budynek garażowy.

Kontrolujący zwracają uwagę, że w ww. informacjach ZGM wskazywał, że administruje budynkiem przy Kaliskiej 6, a faktycznie rozporządzał tą nieruchomością na podstawie innego tytułu prawnego, tj. trwałego zarządu. Należy również zauważyć, że powierzchnia budynku oddanego w trwały zarząd była większa w decyzji nr 72244-11/09 z dnia 15 czerwca 2009 roku od powierzchni wskazywanej w informacjach o działalności ZGM.

NABYCIE NIERUCHOMOŚCI PRZY UL. KALISKIEJ 5

W zakresie wartości nabywanej nieruchomości inspektorzy RIO w Łodzi otrzymali jedynie kopie trzech operatów z niewidocznymi pieczęciami rzeczoznawcy majątkowego Wojciecha Supery, nr uprawnień 3831 (sporządzonych na zlecenie sprzedającego). Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego – Anna Gajewska oświadczyła kontrolującym, że Miasto nie dysponuje oryginałami operatów szacunkowych dotyczących zakupionej nieruchomości zabudowanej przy ul. Kaliskiej 5 i w związku z tym kopie nie zostały poświadczane za zgodność z oryginałem:

1) Operat szacunkowy datowany na dzień 19 maja 2014 roku sporządzony na podstawie umowy z Handlowo Usługową Spółdzielnią Osób Prawnych Samopomoc Chłopska w Warszawie, która zamówiła wycenę. Operat szacunkowy dotyczył „wydzielonej części nieruchomości zabudowanej”, tj. działek położonych przy ul. Kaliskiej, obręb nr 9 Zielkówka o nr 2959/1, 2960/7, 2961/2, 2962/2 o łącznej powierzchni 24273m², którą powierzchnię pomniejszono o 2500 m² (wyceniona w odrębny operacie – pkt 2). Ww. działki (oraz działka nr 2960/8 wyceniona w odrębnym operacie – pkt 3), stanowiły nieruchomość posiadającą uregulowany stan prawny w KW LD10/00015175/1 (powierzchnia łączna działek ujętych w księdze wg pkt 3.1.2 operatu = 2,9103 ha, wg wypisu z ewidencji = 2,9056 ha). Zgodnie z pkt 3.1.2. operatu w Dziale II KW – własność wskazano Handlowo-Usługową Spółdzielnię Osób Prawnych Samopomoc Chłopska, Dział III KW pn. ciężary i ograniczenia nie zawierał wpisów, Dział IV dot, hipotek również nie zawierał wpisów. Tym samym do wyceny przyjęto 21773m². Nieruchomość była zabudowana budynkiem hotelowo-biurowym z częścią socjalną i wydzieloną częścią restauracyjną oraz budynkami gospodarczo garażowymi. Łączna

powierzchnia kondygnacji budynku hotelowo-biurowego z częścią socjalną i restauracyjną wynosiła 3213,70m², dwóch budynków gospodarczo-garażowych o powierzchni użytkowej 330m². Zakres opracowania obejmował określenie wartości rynkowej nieruchomości zabudowanej – prawa własności gruntu i naniesień budowlanych na działkach o nr: 2959/1, 2960/7, 2961/2, 2962/2. Działka o nr 2960/7 o powierzchni 11660 m² była zabudowana budynkiem restauracji i budynkiem pływalni miejskiej, który był wyłączony z wyceny. Pod budynek pływalni określono przybliżoną powierzchnię gruntu ok 2500 m². Budynek pływalni wraz z gruntem miał stanowić przedmiot odrębnej wyceny, więc powierzchnię przyjętą do operatu pomniejszono o 2500m² (wycena w odrębnym operacie – pkt 2). Wartość prawa własności części nieruchomości objętej operatem ustalono na **3.500.000** zł, wg stanu na dzień 14 maja 2014 roku¹²⁵. W oszacowanej wartości nie wyodrębniono wartości poszczególnych budynków i gruntów. Celem wyceny było ustalenie wartości rynkowej jako podstawy do negocjacji przy ustaleniu ceny sprzedaży.

Wg operatu – „Oszacowana wartość rynkowa nieruchomości nie uwzględnia podatków i innych opłat, jakie potencjalny nabywca nieruchomości będzie zobowiązany zapłacić w związku z jej nabyciem, w szczególności nie uwzględnia podatku VAT.”

Określono szczegółową powierzchnię wycenianych działek:

- działka nr 2959/1 – 648m²,
- działka nr 2960/7 – 11660 m² – pomniejszona o 2500m², czyli 9160m²,
- działka nr 2961/2 – 5096 m²,
- działka nr 2962/2 – 6869 m².

Razem do wyceny przyjęto 21773m². W pkt 3.1.2. operatu szacunkowego wskazano, że w skład nieruchomości (KW LD10/00015175/1) wchodziła również działka o nr 2960/8 (oprócz ww., wyceniona w odrębnym operacie – pkt 3), która jako **jedyna z działek, była skalsyfikowana jako grunt rolny RIVA, pow. 0,4783 ha**. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała XL/236/2005), nieruchomość była położona w obszarze oznaczonym symbolem 9.63.U – tereny zabudowy usługowej¹²⁶.

Wg treści operatu (na stronie 14) z uwagi na cel wyceny i charakter nieruchomości za podstawę wyceny przyjęto wartość rynkową dla aktualnego sposobu użytkowania.

W operacie nie wskazano, że część sprzedawanych budynków jest objęta prawem obligacyjnym, tj. najmem. Z kolei na stronie 18 operatu stwierdzono: „Przy określaniu

¹²⁵ Na stronie 18 operatu wskazano, że: „Oszacowana wartość rynkowa stanowi najbardziej prawdopodobną cenę jaką można uzyskać za nieruchomość na rynku. Uzyskana cena może się wahać w granicach +/- 30% i jest uzależniona od zdolności negocjacyjnych stron transakcji.” Analogiczną treść zamieszczono w pozostałych dwóch operatach dotyczących nabywanej nieruchomości.

¹²⁶ Zgodnie z § 55 uchwały nr XL/236/2005 „Ustala się następujące **przeznaczenie i szczególne warunki zagospodarowania oraz ograniczenia w użytkowaniu dla terenu, który został oznaczony symbolem 9.63.U**. (teren przy ul. Kaliskiej): **1) przeznaczenie** – tereny zabudowy usługowej; **2) zasady i warunki zagospodarowania:** a) usługi z zakresu administracji i wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa publicznego oświaty, nauki, sportu, obsługi finansowej, gastronomii i hotelarstwa, b) dopuszcza się w ramach budynków o funkcji użyteczności publicznej, wprowadzanie funkcji mieszkaniowej o ile udział funkcji nie przekroczy 20% powierzchni użytkowej budynku, c) udział powierzchni terenu biologicznie czynnej co najmniej 30%, d) wysokość budynków do 4 kondygnacji nadziemnych, e) fragment terenu (wg rysunku planu) położony w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej, realizacja zagospodarowania podlega rygorom nadzoru konserwatorskiego określonym w przepisach szczególnych oraz w § 6 niniejszej uchwały, f) fragment terenu (wg rysunku planu) położony jest w obszarze ochrony stanowisk archeologicznych, prace ziemne podlegają nadzorowi konserwatorskiemu na warunkach określonych w przepisach szczególnych oraz w § 6 niniejszej uchwały.”

wartości rynkowej przyjęto, że: rozpatrywana nieruchomość nie jest obciążona żadnymi długami, w stosunku do nieruchomości nie istnieją żadne zobowiązania lub roszczenia.";

2) Operat szacunkowy datowany na dzień 19 maja 2014 roku sporządzony na podstawie umowy z Handlowo Usługową Spółdzielnią Osób Prawnych Samopomoc Chłopska w Warszawie, która zamówiła wycenę (właściciel). Operat szacunkowy dotyczył „wydzielonej części nieruchomości zabudowanej”, tj. działki położonej przy ul. Kaliskiej, obręb nr 9 Zielkówka o nr 2960/7 o łącznej powierzchni 11660m², z której to działki do wyceny przyjęto powierzchnię 2500m². Fragment nieruchomości był zabudowany budynkiem pływalni miejskiej o powierzchni użytkowej 794 m² z zapleczem. Zakres opracowania obejmował określenie wartości rynkowej wydzielonej części nieruchomości zabudowanej budynkiem pływalni oraz prawo własności wydzielonej części gruntu o powierzchni 2500m². Wartość prawa własności części nieruchomości objętej operatem ustalono na **971.000 zł**, wg stanu na dzień 14 maja 2014 roku (w tym grunt **248.000 zł**). Na stronie 15 operatu rzeczoznawca zastrzegł, że uzyskana cena może się wahać w granicach +/- 30% i jest uzależniona od zdolności negocjacyjnych stron transakcji. Celem wyceny było ustalenie wartości rynkowej jako podstawy do negocjacji przy ustaleniu ceny sprzedaży.

Wg operatu – *„Oszacowana wartość rynkowa nieruchomości nie uwzględnia podatków i innych opłat, jakie potencjalny nabywca nieruchomości będzie zobowiązany zapłacić w związku z jej nabyciem, w szczególności nie uwzględnia podatku VAT.”;*

W operacie nie wskazano, że budynek pływalni miejskiej wraz z terenem pod budynkiem i wokół budynku o pow. 4.075 m², był aktualnie oddany w nieodpłatne użyczenie Gminie Miasto Łowicz do dnia 30 kwietnia 2022 roku. Dodatkowo wg zapisów umowy użyczenia opisanej poniżej, to właśnie Gmina Miasto Łowicz, ze środków publicznych w znacznej mierze finansowała budowę pływalni oraz remont kapitalny użyczonego obiektu.

Na stronie 15 operatu stwierdzono: „Przy określaniu wartości rynkowej przyjęto, że: rozpatrywana nieruchomość nie jest obciążona żadnymi długami, w stosunku do nieruchomości nie istnieją żadne zobowiązania lub roszczenia.”

Kontrolujący ustalili, że w dniu 23 kwietnia 1992 roku Centralny Związek Spółdzielni Samopomoc Chłopska w likwidacji w Warszawie zawarł z Gminą Miasto Łowicz **umowę użyczenia. Miasto otrzymało w użyczenie i bezpłatne używanie obiekt sali gimnastycznej w stanie surowym o kubaturze 7338 m i powierzchni użytkowej 954 m² oraz teren pod budynkiem i wokół budynku o powierzchni łącznej 3150m².** Przekazanie obiektu miało nastąpić do dnia 30 kwietnia 1992 roku¹²⁷. **Użyczający wyraził zgodę, aby biorący do używania jako inwestor na własny koszt adoptował obiekt na basen kąpielowy rekreacyjny oraz salę gimnastyczną dla potrzeb lokalnej społeczności.**

Miasto, tj. biorący do używania miał ponosić wszystkie koszty związane z eksploatacją użyczonego obiektu (woda, c.o., energia elektryczna, podatki i opłaty lokalne, koszty ubezpieczeń). Miasto było także zobowiązane w czasie trwania umowy użyczenia **utrzymywać obiekt w należytym stanie technicznym**, a zwłaszcza dokonywać na własny koszt wszelkich remontów i adaptacji w zakresie niezbędnym dla prowadzenia basenu oraz zagospodarować i utrzymać w należytej czystości otoczenie obiektu.

Umowa użyczenia została zawarta na okres **15 lat** do dnia 30 kwietnia 2007 roku. Stosownie do zapisów § 7 umowy użyczenia: **ust. 2** „*W razie rozwiązania umowy przez*

¹²⁷ Wraz z umową użyczenia udostępniono protokół zdawczo-odbiorczy spisany w dniu 30 kwietnia 1992 roku na budowie Sali gimnastycznej w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5. Przekazanie dotyczyło budynku sali gimnastycznej w trakcie budowy (stan surowy zamknięty) wraz z działką 3150 m². Do protokołu załączono zakres wykonanych robót w budynku Sali gimnastycznej wraz z wyceną ich technicznej wartości bieżącej. Wg załącznika do protokołu wartość stanu surowego przekazywanej sali gimnastycznej wynosiła **1.976.147.000,00 zł**.

użyczającego lub jego następcę prawnego przed upływem terminu, na który została zawarta, użyczający zwróci biorącemu do używania równowartość niezamortyzowanych nakładów poczynionych na przedmiot użyczenia w zakresie określonym w § 3 umowy.¹²⁸; **ust. 3** „Wszelkie nakłady poczynione przez biorącego do używania przejdą po 30 kwietnia 2007 r., o ile niniejsza umowa nie zostanie przedłużona, na własność użyczającego bezpłatnie pod warunkiem utrzymania dotychczasowego przeznaczenia obiektu i udostępnianie go na potrzeby mieszkańców miasta.”

W dniu 30 maja 1996 roku strony spisały **Aneks nr 1**, w drodze którego powierzchnię użyczonego terenu pod budynkiem i wokół budynku zwiększono z **3.150m² na 4.075m²**. Ponadto do § 5 dodano ust. 3, 4 i 5: **„3. Biorący do użyczenia zobowiązuje się przeprowadzić na własny koszt remont kapitalny użyczonego obiektu obejmujący jego uszkodzenia opisane w opinii biegłego sądowego do spraw budownictwa (załącznik nr 1)¹²⁹; 4. Biorący do używania zobowiązuje się do wybudowania na własny koszt parkingu przy obiekcie Pływalni Miejskiej o powierzchni 2.095m² oznaczonego na szkicu sytuacyjnym stanowiącym załącznik nr 2 [...]”** Aneks nr 1 przedłużał również okres obowiązywania umowy użyczenia na 30 lat, tj. od dnia 1 maja 1992 roku do dnia 30 kwietnia 2022 roku.

W dniu 18 kwietnia 2000 roku strony spisały **Aneks nr 2** wprowadzający zmianę szkicu sytuacyjnego.

3) Operat szacunkowy datowany na dzień 19 maja 2014 roku sporządzony na podstawie umowy z Handlowo Usługową Spółdzielnią Osób Prawnych Samopomoc Chłopska w Warszawie, która zamówiła wycenę. Operat szacunkowy dotyczył „wydzielonej nieruchomości gruntowej niezabudowanej”, tj. działki położonej przy ul. Kaliskiej, obręb nr 9 Zielkówka o nr 2960/8 o powierzchni 4783m². Wartość prawa własności działki nr 4783m² objętej operatem ustalono na **586.000** zł, wg stanu na dzień 14 maja 2014 roku (jedyna z działek, która była skalsyfikowana jako grunt **rolny RIVa**). Celem wyceny było ustalenie wartości rynkowej jako podstawy do negocjacji przy ustaleniu ceny sprzedaży.

Wg operatu – „Oszacowana wartość rynkowa nieruchomości nie uwzględnia podatków i innych opłat, jakie potencjalny nabywca nieruchomości będzie zobowiązany zapłacić w związku z jej nabyciem, w szczególności nie uwzględnia podatku VAT.”

Suma wartości operatów nabywanej nieruchomości przez Gminę Miasto Łowicz wyniosła 5.057.000,00 zł. Miasto nabyło nieruchomość za kwotę 4.000.000,00 zł (cena nie została powiększona o podatek VAT). Gmina Miasto Łowicz wydatkowała istotne środki publiczne na nieruchomość, co do której nie zleciła sporządzenia wyceny - operatu szacunkowego. Na potrzeby kontroli prowadzonej przez RIO w Łodzi udostępniono wyłącznie kopie operatów odmawiając ich uwierzytelnienia.

W wyjaśnieniach dotyczących ww. kwestii Naczelnik Anna Gajewska stwierdziła: „[...] Operaty szacunkowe zostały wykorzystane w przeprowadzonych negocjacjach cenowych nabywanej nieruchomości przez Gminę Miasto Łowicz. Oszacowana wartość nieruchomości została określona na kwotę 5.057.000 zł, natomiast wynegocjowana cena

¹²⁸ Przedmiotowy zapis nie uległ zmianie w drodze aneksów, co budzi wątpliwości, ponieważ przedłużono okres obowiązywania umowy użyczenia do 30 kwietnia 2022 roku i jednocześnie w 2015 roku nastąpiła sprzedaż nieruchomości na rzecz Gminy Miasta Łowicza. Powyższe de facto oznaczało dwustronne rozwiązanie umowy użyczenia przed upływem terminu, na który została zawarta. Strony obniżyły jednak cenę w stosunku do wartości wynikającej z operatów szacunkowych. Operaty nie dawały jednak rękojmi wiarygodności, gdyż były opracowane na zlecenie sprzedającego.

¹²⁹ Załącznika nie udostępniono kontrolującym. Przedłożono jedynie opinię uzupełniającą dotyczącą przyczyn powstania zawilgocenia ścian Pływalni Miejskiej w Łowiczu sporządzoną przez biegłego sądowego ds. budownictwa i wyceny majątku trwałego.

nabycia została ustalona na kwotę 4.000.000 zł rozłożoną na 5 rat rocznych płatnych w latach 2014-2018.”

Wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 27 czerwca 2018 roku dotyczące nabycia operatów szacunkowych ustalających wartość nieruchomości położonej przy ul Kaliskiej 5 stanowią załącznik nr 38 protokołu kontroli.

Uchwałą nr LX/414/2014 z dnia 25 września 2014 roku Rada Miejska w Łowiczu wyraziła zgodę na nabycie do zasobu nieruchomości Gminy Miasta Łowicza prawa własności zabudowanej nieruchomości położonej w Łowiczu, obręb Zielkówka, dz. nr: 2959/1 o pow. 0,0648 ha, 2960/7 o pow. 1,1660 ha, 2960/8 o pow. 0,4783 ha, 2961/2 o pow. 0,5096 ha i 2962/2 o pow. 0,6869 ha o łącznej powierzchni 2,9056 ha. Zabezpieczenie środków w zadaniu inwestycyjnym pn. wydatki inwestycyjne – wykup gruntów dział 700, rozdz. 70005 § 6050. Uzasadnienie ww. uchwały – „*jest to zabudowana nieruchomość położona w Łowiczu [...], na której znajdują się budynki użyteczności publicznej – basen miejski oraz liczne biura i restauracja. Część niezabudowana nieruchomości graniczy z gruntami miejskimi. Cena nabycia rozłożona będzie na raty roczne. Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łowicza z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie miejscowego [...] wyżej opisana nieruchomość przeznaczona jest w części pod tereny zabudowy usługowej oraz w części pod tereny dróg publicznych – ulicę zbiorczą (przedłużenie zjazdu z wiaduktu). Nabywając wskazaną nieruchomość powiększony zostanie kompleks gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza”.*

Uchwałą nr III/21/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku zmieniono uchwałę nr LX/414/2014, poprzez dodanie: „*upoważnia się Burmistrza Miasta Łowicza do złożenia oświadczenia o dobrowolnym poddaniu Gminy Miasta Łowicza rygorowi egzekucji wprost z aktu notarialnego w myśl art. 777 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego, co do zapłaty części ceny za nieruchomość opisaną w § 1 ust. 1 wymienionej uchwały, do kwoty maksymalnej 2.000.000 zł płatną w ratach rocznych z datą obowiązywania do 31 marca 2018 roku bez oprocentowania poszczególnych rat [...]*”¹³⁰

W dniu 12 listopada 2014 roku spisano protokół rokowań pomiędzy Gminą Miasto Łowicz i przedstawicielem Handlowo Usługowej Spółdzielni Osób Prawnych Samopomoc Chłopska sprzedającej nieruchomość. Sprzedający w §1 protokołu oświadczył, że jest właścicielem nieruchomości zabudowanej przy ul. Kaliskiej 5, która była objęta księgą wieczystą KW nr LD10/00015175/1 (dział III i IV księgi były wolne od wpisów) i składała się z działek: nr 2959/1 o pow. 0,0648 ha, nr 2960/7 o pow. 1,1660 ha, nr 2960/8 o pow. 0,4783 ha, nr 2961/2 o pow. 0,5096 ha i nr 2962/2 o pow. 0,6869 ha o łącznej powierzchni 2,9056 ha, na których znajduje się: budynek czterokondygnacyjny podpiwniczony hotelowo-biurowy z częścią socjalną o powierzchni użytkowej 2581,50 m² i wydzieloną częścią restauracyjną o powierzchni użytkowej 632,50 m², budynek gospodarczo – garażowy o powierzchni użytkowej 160 m², budynek garażowy o powierzchni użytkowej 170 m², budynek pływalni miejskiej z zapleczem i salą gimnastyczną o powierzchni użytkowej 954 m². W § 2 protokołu z rokowań strony zgodnie postanowiły o sprzedaży nieruchomości opisanej w §1 za cenę 4.000.000,00 zł¹³¹ płatną w następujący sposób:

¹³⁰ Na str. 9 aktu notarialnego reper. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku (umowa sprzedaży), Burmistrz Miasta Łowicza zobowiązał się do zapłaty sprzedającemu pozostałą część ceny w ratach i terminach określonych w akcie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, którejkolwiek z wyżej opisanych rat oraz oświadczył, że: „*co do wykonania tego obowiązku poddaje reprezentowaną przez niego Gminę Miasta Łowicza pod rygor egzekucji z całego majątku, wprost z tego aktu na rzecz[...]*” sprzedającego, stosownie do treści art. 777 § 1 pkt 4 ustawy kodeks postępowania cywilnego.

¹³¹ Tym samym w cenę ogólną wchodziła cena budynku pływalni miejskiej, na którą nakłady ponosiła Gmina Miasto Łowicz w ramach obowiązującej umowy użyczenia.

- zaliczka na poczet ceny sprzedaży w wysokości 500.000 zł w kwocie odpowiadającej wysokości I raty, płatna w dniu zawarcia umowy przedwstępnej, której podpisanie nastąpi w terminie do dnia 15 grudnia 2014 roku,
- część ceny sprzedaży w wysokości 1.500.000 zł w kwocie odpowiadającej wysokości II raty, płatna w dniu zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży, której podpisanie nastąpi w terminie do dnia 31 stycznia 2015 roku,
- pozostała kwota 2.000.000 zł płatna w ratach rocznych: 700.000 zł płatna do 31 marca 2016 roku, 700.000 zł płatna do 31 marca 2017 roku, 600.000 zł płatna do dnia 31 marca 2018 roku bez oprocentowania poszczególnych rat.

W § 3 protokołu kupujący zobowiązał się nabyć prawo własności zabudowanej nieruchomości wymienionej w §1 za kwotę 4.000.000 zł płatną w ratach wyżej ustalonych i co do tego obowiązku kupujący miał się poddać egzekucji wprost z aktu notarialnego na podstawie art. 777 §1 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego. Kupujący miał pokryć koszty aktu notarialnego - opłatę sądową oraz notarialną.

W §4 protokołu z rokowań sprzedający oświadczył, że nieruchomość nie jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi ani długami, zajęciami oraz nie prowadzi się co do niej żadne postępowanie sądowe lub administracyjne. Jakkolwiek część nieruchomości z budynkiem pływalni miejskiej i parkingiem oddana jest w użyczenie do dnia 30 kwietnia 2022 roku Gminie Miasta Łowicza, a także część lokali oddana jest w najem osobom trzecim wg załącznika nr 1 do protokołu (w załączniku wymieniono kilkadziesiąt umów najmu w większości zawartych na czas nieokreślony)¹³².

Zgodnie z protokołem rokowań wydanie nieruchomości miało nastąpić w dniu zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży.

W dniu 26 listopada 2014 roku Skarbnik Miasta Łowicza wyraził zgodę na dokonanie zapłaty łącznej ceny w kwocie 4.000.000 zł (kontrasygnata w formie odrębnego dokumentu, raty jak w protokole).

W dniu 28 listopada 2014 roku strony podpisały umowę przedwstępna zobowiązująca do sprzedaży - Akt Notarialny Rep. A nr 5263/2014. W akcie notarialnym potwierdzono cenę równą 4.000.000,00 zł płatną w następujący sposób: **I** rata = 500.000 zł płatna w dniu podpisania umowy przedwstępnej, **II** rata równa 1.500.000 zł płatna w dniu zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży w terminie do dnia 31 stycznia 2015 roku, **III** rata równa 700.000 zł do 31 marca 2016 roku, **IV** rata równa 700.000 zł płatna do 31 marca 2017 roku, **V** rata 600.000 zł płatna do dnia 31 marca 2018 roku bez oprocentowania poszczególnych rat. Strony zobowiązały się odpowiednio do kupna/sprzedaży nieruchomości w drodze umowy przyrzeczonej sprzedaży do dnia 31 stycznia 2015 roku. W dniu zawarcia umowy sprzedaży miało nastąpić wydanie nieruchomości.

W dniu 26 stycznia 2015 roku strony spisały **aneks nr 1 do protokołu rokowań** z dnia 12 listopada 2014 roku, w drodze którego zmieniono zapisy: § 2 - część ceny sprzedaży w wysokości 1.500.000 zł w kwocie odpowiadającej wysokości II raty miała być płatna do dnia zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży, której podpisanie nastąpi w terminie do dnia 5 lutego 2015 roku; zapisy §6 - **Wydanie nieruchomości miało nastąpić do dnia 28 lutego 2015 roku.**

Aktem notarialnym rep. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku przedstawiciele Handlowo Usługowej Spółdzielni Osób Prawnych Samopomoc Chłopska w Warszawie sprzedali na rzecz Gminy Miasta Łowicz omawianą nieruchomość. W akcie notarialnym potwierdzono, że część nieruchomości z budynkiem pływalni miejskiej i parkingiem

¹³² ZGM w Łowiczu zawarł aneksy do obowiązujących dotychczas umów najmu pomiędzy Handlowo-Usługową Spółdzielnią Osób Prawnych Samopomoc Chłopska, podstawa prawna art. 678 §1 Kc, zgodnie z którym - w razie zbycia rzeczy najętej w czasie trwania najmu nabywca wstępuje w stosunek najmu na miejsce zbywcy; może jednak wypowiedzieć najem z zachowaniem ustawowych terminów wypowiedzenia.

oddana jest w użyczenie do dnia 30 kwietnia 2022 roku Gminie Miasto Łowicz, a także część lokali oddana jest w najem osobom trzecim.

Sprzedawca był płatnikiem podatku od towarów i usług, jednak sprzedaż objęta aktem miała być zwolniona od podatku od towarów i usług. Sprzedający miał wystawić stronie kupującej fakturę z tytułu sprzedaży.

Strony uzgodniły, że wydanie Gminie Miasto Łowicz przedmiotu umowy do posiadania nastąpi do dnia 28 lutego 2015 roku. Podpisana umowa sprzedaży potwierdzała terminy płatności poszczególnych rat.

W związku z nabyciem nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej 5, Gmina Miasto Łowicz zapłaciła:

- w dniu 28 listopada 2014 roku I ratę w wysokości 500.000 zł (wb 229/2014),
- w dniu 4 lutego 2015 roku II ratę w wysokości 1.500.000 zł,
- w dniu 31 marca 2016 roku III ratę w wysokości 700.000 zł,
- w dniu 31 marca 2017 roku IV ratę w wysokości 700.000 zł,
- w dniu **4 kwietnia 2018 roku** V ratę w wysokości 600.000 zł. Ostatnia rata została zapłacona po terminie wynikającym z aktu notarialnego 554/2015. W związku z powyższym przedłożono pismo z dnia 30 marca 2018 roku Prezesa i członka Zarządu Handlowo Usługowej Spółdzielni Samopomoc Chłopska, w którym zaakceptowano prośbę w sprawie przedłużenia terminu płatności raty do dnia 10 kwietnia 2018 roku.

Podstawą wszystkich ww. przelewów były noty zatwierdzone przez Burmistrza Miasta Łowicza.

Zgodnie z zapisami aktu notarialnego reper. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku sprzedający miał wystawić fakturę dotyczącą sprzedaży. Przedłożono fakturę zaliczkową VAT nr 01/12/2014 z dnia **8 grudnia 2014 roku** na kwotę 500.000 zł, która wskazywała datę wpłaty zaliczki **1 grudnia 2014 roku** (wg faktury transakcja zwolniona z podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 i art. 29a ust. 8 ustawy o podatku od towarów i usług). Ponadto udostępniono fakturę zaliczkową VAT nr 01/2015 z dnia **5 lutego 2015 roku** (wg faktury transakcja zwolniona z podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 i art. 29a ust. 8 ustawy o podatku od towarów i usług), data wpłaty zaliczki = 1.500.000 zł w dniu **4 lutego 2015 roku**. Przedmiotowe faktury wskazywały zapłatę zaliczek przed datą wystawienia faktur. Faktury te nie były opisane sprawdzane pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym przez pracowników strony sprzedającej. Dodatkowo przedłożono fakturę nr 03/02/2015z dnia 5 lutego 2015 roku dotyczącą pozostałej należności do zapłaty w łącznej kwocie 2.000.000 zł.

Plan środków finansowych wg uchwały:

- nr LXI/417/2014 z dnia 30 października 2014 roku wyniósł 500.000 zł (dział 700, rozdz. rozdz. 70005 §6050 zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu),
- nr III/11/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie uchwalenia WPF Gminy Miasto Łowicz na lata 2015-2019 dla przedsięwzięcia pn. „zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5”, przedstawiał się w następujący sposób: łączne nakłady finansowe = 4.010.000 zł, limit na 2015 rok = 1.510.000 zł, limit na 2016 rok = 700.000 zł, limit na 2017 rok = 700.000 zł, limit na 2018 rok = 600.000 zł,
- nr IV/22/2015 z dnia 29 stycznia 2015 roku wyniósł 1.510.000 zł (dział 700, rozdz. rozdz. 70005 § 6050 zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu),
- nr XXII/146/2016 z dnia 15 marca 2016 roku w sprawie zmiany WPF Gminy Miasto Łowicz na lata 2016-2024 dla przedsięwzięcia pn. „zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5”, przedstawiał się w następujący sposób: łączne nakłady finansowe = 4.002.745 zł, limit na 2016 rok = 700.000 zł, limit na 2017 rok = 700.000 zł, limit na 2018 rok = 600.000 zł,

- nr XXII/147/2016 z dnia 15 marca 2016 roku (zmiana budżetu na 2016 rok) wyniósł 700.000 zł (zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu),
- nr XXXVI/242/2017 z dnia 27 lutego 2017 roku w sprawie zmiany WPF Gminy Miasto Łowicz na lata 2017-2024 dla przedsięwzięcia pn. „zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5”, przedstawiał się w następujący sposób: łączne nakłady finansowe = 4.002.745 zł, limit na 2017 rok = 700.000 zł, limit na 2018 rok = 600.000 zł,
- nr XXXVIII/253/2017 z dnia 30 marca 2017 roku (zmiana budżetu na 2017 rok) wyniósł 700.000 zł (zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu),
- nr LII/342/2017 z dnia 27 grudnia 2017 roku w sprawie uchwalenia WPF Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024 dla przedsięwzięcia pn. „zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5”, przedstawiał się w następujący sposób: łączne nakłady finansowe = 4.002.745 zł, limit na 2018 rok = 600.000 zł,
- nr LVI/372/2018 z dnia 29 marca 2018 roku (zmiana budżetu na 2018 rok) wyniósł 600.000 zł (zakup nieruchomości przy ul Kaliskiej 5 w Łowiczu).

W akcie notarialnym rep. A nr 554/2015 z dnia 5 lutego 2015 roku nie wyartykułowano cen nabycia poszczególnych środków trwałych składających się na cenę łączną 4.000.000 zł. Poszczególne składniki zakupionej nieruchomości przyjęto do ewidencji środków trwałych w dniu 27 lutego 2015 roku wprowadzając nieuzasadnione wartości początkowe:

1. OT nr GGPP.4/2015 (grunty) – **1.600.550,70** zł:
 - działka nr 2959/1 – 648m² – wartość nabycia 35.579,70 zł + koszty¹³³ 110 zł,
 - działka nr 2961/2 – 5096 m² – wartość nabycia 279.770,00 zł + koszty 860 zł,
 - działka nr 2962/2 – 6869 m² – wartość nabycia 377.113,00 zł + koszty 1.160 zł,
 - działka nr 2960/7 – 11660 m² – wartość nabycia 640.143,00 zł + koszty 1.968 zł,
 - działka 2960/8 – 4783 m² - wartość nabycia 262.590,00 zł + koszty 1.257 zł,
 2. OT nr GGPP.5/2015 – wartość nabycia – **72.516,75** zł, dot. budynku pływalni miejskiej z zapleczem i salą gimnastyczną o pow. zabudowy 684 m² , pow. użytkowej 954 m², w tym pow. basenu 423 m², pow. zaplecza 158 m², pow. sali gimnastycznej 213 m² (pierwsza kondygnacja basen z zapleczem, druga kondygnacja – sala gimnastyczna),
 3. OT nr GGPP.6/2015 – wartość nabycia - **2.005.488,58** zł, dot. budynku hotelowo-biurowego w części czterokondygnacyjny, pow. użytkowa 2581,50 m² i wydzielona restauracja o pow. użytkowej 632,50 m²,
 4. OT nr GGPP.7/2015 – wartość nabycia – **7.354,23** zł, dot. budynku gospodarczo – garażowego, pow. użytkowa 160 m²,
 5. OT nr GGPP.8/2015 – wartość nabycia – **57.446,00** zł, dot. budynku garażowego (10 boksów) o pow. użytkowej 170 m²,
 6. OT nr GGPP.9.2015 – wartość nabycia – **139.457,68** zł, dot. drogi i parking z kostki betonowej,
 7. OT nr GGPP.10.2015 – wartość nabycia – **15.070,27** zł, dot. urządzeń wodno-melioracyjnych - kanalizacja deszczowa,
 8. OT nr GGPP.11.2015 (ogrodzenie) – wartość nabycia **107.470,79** zł.
- Łączna kwota przyjętych środków trwałych = **4.005.355,00** zł.

¹³³ Koszty aktu notarialnego = 5.355 zł.

Zarządzeniem nr 63/2015 z dnia 27 lutego 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza powierzył ZGM w Łowiczu administrowanie nieruchomością położoną przy ul. Kaliskiej 5 oznaczoną nr działek: 2959/1 – 0,0648 ha, 2961/2 – 0,5096 ha, 2962/2 – 0,6869 ha i 2960/7 – wyłącznie w części o pow. 0,9160 ha, na okres od 1 marca 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku. Administrowanie miało trwać do czasu dokonania podziału geodezyjnego nieruchomości w celu wydzielenia działek przewidzianych pod ulice miejskie oraz niezbędnych dla samodzielnego funkcjonowania poszczególnych obiektów posadowionych na nieruchomościach.

W dniu 27 lutego 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza i Dyrektor ZGM w Łowiczu podpisali protokół przekazania – przejęcia, w którym wskazano, że oprócz ww. gruntów o łącznej pow. 2,1773 ha, przekazano budynek hotelowo-biurowy, pow. użytkowa 2581,50 m² i wydzielona restauracja o pow. użytkowej 632,50 m², budynek gospodarczo – garażowy, pow. użytkowa 160 m², budynek garażowy o pow. użytkowej 170 m², ogrodzenie, drogi dojazdowe i parking samochodowy.

W dniu 27 lutego 2015 roku Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa wystąpiła do Wydziału Finansowego celem dokonania zmiany w ewidencji środków trwałych przez ich pomniejszenie: gruntów o kwotę **1.199.031,70** zł, naniesienia budowlane **2.332.287,55** zł.

1. PT nr GGPP/2/2015 (grunty) – **1.199.031,70** zł:

- działka nr 2959/1 – 648 m² – wartość nabycia 35.689,70 zł,
- działka nr 2960/7 – 9160 m² – wartość nabycia 504.439,00 zł (pow. działki zmniejszona o 2500m²),
- działka nr 2961/2 – 5096 m² – wartość nabycia 280.630,00 zł,
- działka nr 2962/2 – 6869 m² – wartość nabycia 378.273,00 zł.

2. PT nr GGPP/3/2015 – **2.005.488,58** zł, dot. budynku hotelowo-biurowego w części czterokondygnacyjny, pow. użytkowa 2581,50 m² i wydzielona restauracja o pow. użytkowej 632,50 m²,

3. PT nr GGPP/4/2015 – **7.354,23** zł, dot. budynku gospodarczo – garażowego, pow. użytkowa 160 m²,

4. PT nr GGPP/5/2015 – **57.446,00** zł, dot. budynku garażowego (10 boksów) o pow. użytkowej 170 m²,

5. PT nr GGPP/6/2015 – **139.457,68** zł, dot. drogi i parking z kostki betonowej,

6. PT nr GGPP/7/2015 – **15.070,27** zł, dot. urządzeń wodno-melioracyjnych - kanalizacja deszczowa,

7. PT nr GGPP/8/2015 (ogrodzenie) – **107.470,79** zł.

Zarządzeniem nr 201/2015 z dnia 29 czerwca 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza ponownie powierzył ZGM w Łowiczu administrowanie nieruchomością o nr działek: 2959/1 – 0,0648 ha, 2961/2 – 0,5096 ha, 2962/2 – 0,6869 ha i 2960/7 – w części o pow. 0,9160 ha, na okres od 1 lipca 2015 roku do 31 sierpnia 2015 roku.

W dniu 16 lipca 2015 roku wydano decyzję GGPP.6831.14.2015.MK5 w drodze, której:

- zatwierdzono **podział działki nr 2960/7** o pow. 1,1660 ha na działki: **2960/10** o pow. 0,3487 ha i **2960/11** o pow. 0,8173 ha,

- zatwierdzono **podział działki nr 2962/2** o pow. 0,6869 ha na działki: **2962/6** o pow. 0,1306 ha i **2962/7** o pow. 0,5563 ha,

Zarządzeniem nr 275/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza ponownie powierzył ZGM w Łowiczu administrowanie nieruchomością zabudowaną o nr działek: 2959/1 – 0,0648 ha, 2961/2 – 0,5096 ha i nowo wyodrębnione działki nr

2960/10 o pow. 0,3487 ha oraz **2962/7** o pow. 0,5563 ha, na okres od 1 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku.

Protokołem zdawczo-odbiorczym środka trwałego PT z dnia 1 września 2015 roku, ZGM w Łowiczu przekazał/zwrócił działki o nr 2960/11 i nr 2962/6 na rzecz Gminy Miasta Łowicza.

Zarządzeniem nr 439/2015 z dnia 22 grudnia 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza ponownie powierzył ZGM w Łowiczu administrowanie nieruchomością zabudowaną o nr działek: 2959/1 – 0,0648 ha, 2961/2 – 0,5096 ha i nowo wyodrębnione działki nr 2960/10 o pow. 0,3487 ha, 2962/7 o pow. 0,5563 ha oraz 2958/3 o pow. 0,0162ha (zakupiona w dniu 17 grudnia 2015 roku), na okres od 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 czerwca 2016 roku.

Decyzją nr GGPP:6844.4.2015.TŚ. z dnia 2 października 2015 roku Burmistrz Miasta Łowicza przekazał w trwały zarząd na czas nieokreślony na rzecz OSiR nieruchomość zabudowaną, działka nr 2960/11 o pow. 0,8173 ha, na której znajdowała się pływalnia miejska wraz z parkingiem (analiza we wcześniejszej części protokołu kontroli). Wartość nieruchomości na potrzeby ustalenia opłaty rocznej za trwały zarząd ustalono w wysokości 1.616.584 zł (grunt – 847.540 zł, budynek pływalni – 720.994 zł, parking - 48.050 zł), a więc w wysokości wyższej niż wartość wprowadzona do ewidencji środków trwałych (w zakresie gruntu i budynku). Nieruchomość przekazana w trwały zarząd została zdjęta z ewidencji 011 w wartościach nabycia:

- PT GGPP/18/2015 z dnia 20 października 2015 roku, wartość inwentarzowa = 72.516,75 zł, dot. budynku pływalni miejskiej z zapleczem i salą gimnastyczną,
- PT GGPP/17/2015 z dnia 20 października 2015 roku, wartość inwentarzowa 450.082,18 zł, dot. działki gruntu nr 2960/11 o pow. 0,8173 ha,

Wydzielona działka nr 2962/6 o pow. 0,1306 ha, pozostała w ewidencji Gminy Miasta Łowicza.

Zarządzeniem nr 202/2016 z dnia 14 czerwca 2016 roku Burmistrz Miasta Łowicza ponownie powierzył ZGM w Łowiczu administrowanie nieruchomością zabudowaną o nr działek: 2959/1 – 0,0648 ha, 2961/2 – 0,5096 ha i nowo wyodrębnione działki nr 2960/10 o pow. 0,3487 ha, 2962/7 o pow. 0,5563 ha oraz 2958/3 o pow. 0,0162ha na czas nieoznaczony.

Mając na uwadze nabycie przez Gminę Miasta Łowicza nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej 5 (bez uprzedniego ustalenia wartości poszczególnych środków trwałych przez JST - operaty sporządzone na zlecenie sprzedającego), za cenę 4.000.000 zł, która nie została w żaden sposób podzielona na poszczególne środki trwałe wchodzące w skład nabytej nieruchomości, inspektorzy RIO w Łodzi wystąpili o wyjaśnienie metodologii ustalenia wartości środków trwałych zakupionych, zaewidencjonowanych, a następnie przekazanych w administrowanie na rzecz ZGM w Łowiczu i w trwały zarząd na rzecz OSiR w Łowiczu.

Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anna Gajewska, wyjaśniła: „Przy nabyciu nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 określono **cenę nabycia** nieruchomości na kwotę **4.000.000,00 zł**, która była ceną ustaloną w wyniku negocjacji. Z uwagi na fakt, iż w umowie notarialnej nie określono wartości poszczególnych części składowych nieruchomości tj. oddzielnie ceny gruntu i poszczególnych budowli dla wprowadzenia do ksiąg rachunkowych Miasta wartości nabytej nieruchomości konieczne było ustalenie wartości wspomnianych części składowych. **Dla ustalenia tych wartości posiłkowano się otrzymanym od zbywcy nieruchomości, tj. Handlowej Spółdzielni Osób Prawnych Samopomoc Chłopska zestawieniem zaktualizowanym na dzień 24.02.2015 r. wartości początkowej środków trwałych będących przedmiotem umowy sprzedaży, określonej na łączną kwotę 2.471.913,96 zł.** Przy porównaniu wydatkowanej przez Gminę Miasto Łowicz kwoty na zakup nieruchomości w wysokości 4.000.000,00 zł z wartością początkową środków trwałych z zestawienia, tj. 2.471.913,96 zł ustalono, że wartość

nabytej nieruchomości w stosunku do jej wartości początkowej wzrosła o **61,8%** (współczynnik wzrostu **1,618**). Mnożąc wartości początkowe poszczególnych części składowych nieruchomości, tj. grunty, budynki, budowle – ustalono poszczególne wartości.

Grunt o pow. 2,9056 ha – wartość początkowa 985.631,80 zł x 1,618 = 1.595.195,70 zł po doliczeniu kosztów aktu not. – 5.355,00 zł, ustalono łączną wartość gruntu na kwotę 1.600.550,70 zł określoną w dokumencie przyjęcia środka trwałego OT – GGPP.4/2015. Dla ustalenia wartości budynków i budowli przyjęto ten sam tok postępowania:

- basen – wartość początkowa 44.818,76 zł x 1,618 = 72.516,75 zł – OT GGPP.5/2015,
- budynek hotelowo-biurowy + solary – wartość początkowa (1.196.227,39 zł + 43.258,89 zł) x 1,618 = 2.005.488,58 zł – OT – GGPP.6/2015,
- budynek gospodarczy (4 boksy garażowe) połączony z budynkiem gospo.mieszkalnym¹³⁴-wartość początkowa (1.021,71 zł + 3.523,55 zł) x 1,618 = 7.354,23 – OT – GGPP.7/2015,
- budynek garażowy (10 boks.) – wartość początkowa 35.504,32 zł x 1,618 = 57.446,00 zł OT GGPP.8/2015,
- drogi i parkingi – wartość początkowa 86.191,40 zł x 1,618 = 139.457,68 zł – OT – GGPP.9/2015,
- urządzenia wod-melioracyjne – wartość początkowa 9.314,14 x 1,618 = 15.070,27 zł – OT – GGPP.10/2015,
- ogrodzenia stałe – wartość początkowa 66.422 x 1,618 = 107.470,79 zł – OT – GGPP.11/2015, ustalając łączną wartość nabytych budynków i budowli na kwotę 2.404.804,30 zł."

Wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 29 czerwca 2018 roku dotyczące ustalenia wartości środków trwałych wprowadzonych do ewidencji księgowej w związku z nabyciem nieruchomości położonej przy ul Kaliskiej 5 stanowią załącznik nr 39 protokołu kontroli.

Mając na względzie powyższe uzasadniony jest wniosek, że kwota 2.471.913,96 zł, tj. „zaktualizowana na dzień 24.02.2015 r. wartość początkowa środków trwałych będących przedmiotem umowy sprzedaży”, wynikająca z zestawienia sprzedającego (Samopomoc Chłopska), nie powinna stanowić podstawy do ustalenia wartości początkowej środków trwałych nabytych przez Gminę. Przedmiotowa kwota nie była bowiem ceną nabycia i nie wynikała z wyceny rzeczoznawcy majątkowego. Brak takiej wyceny uniemożliwił oszacowanie wartości początkowych poszczególnych środków trwałych, które zostały zakupione. Dodatkowo ww. kwota przyjęta jako podstawa do ustalenia wartości początkowej nabytych środków trwałych była wątpliwa. Dowodem na powyższe jest fakt, że w załączniku do umowy użyczenia z dnia 23 kwietnia 1992 roku wskazano wartość stanu surowego przekazywanej sali gimnastycznej, która wynosiła 1.976.147.000,00 zł. Przez lata obowiązywania umowy użyczenia Gmina Miasto Łowicz ponosiła nakłady na pływalnię miejską, w szczególności na zaadaptowanie obiektu na basen kąpielowy rekreacyjny oraz salę gimnastyczną. Tym samym kwotę 44.818,76 zł trudno uznać za wartość początkową budynku pływalni uwzględniając nawet brzmienie art. 31 ustawy o rachunkowości. Należy także pamiętać, że udostępniono operat szacunkowy datowany na dzień 19 maja 2014 roku (opracowany na zlecenie sprzedającego), dotyczący określenia wartości rynkowej wydzielonej części nieruchomości zabudowanej budynkiem pływalni oraz prawa własności wydzielonej części gruntu o powierzchni 2500m². Wartość prawa własności części nieruchomości objętej operatem wg stanu na dzień 14 maja 2014 roku ustalono na **971.000 zł, w tym wartość gruntu 2500 m² = 248.000 zł, wartość budynku pływalni = **723.000** zł.**

¹³⁴ Zachowano pisownię oryginalną.

Dodatkowo w dniu 30 września 2015 roku rzeczoznawca majątkowy Wojciech Supera (uprawnienia nr 3831) sporządził operat szacunkowy nieruchomości zabudowanej budynkiem pływalni miejskiej o powierzchni użytkowej 794 m² z zapleczem, oznaczonej działką nr 2960/11, obręb Zielkówka. Celem wyceny było ustalenie opłaty rocznej z tytułu przekazania nieruchomości w trwały zarząd. Zakres opracowania objął określenie wartości rynkowej nieruchomości zabudowanej budynkiem pływalni oraz prawa własności do gruntu. Łączna wartość prawa własności = **1.616.584** zł, w tym wartość budynku pływalni = **720.994** zł, wartość gruntu = 847.540 zł, wartość utwardzenia terenu = 48.050 zł.

Sumując, wartości początkowe poszczególnych środków trwałych składających się na nabytą nieruchomość były nieprawidłowe, a tym samym ich późniejsze przekazanie nastąpiło również w nieprawidłowych wartościach.

Zaistniały stan faktyczny naruszał ówczesne brzmienie:

- art. 16g ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity z 2016 r., Dz.U. poz. 1888 ze zm.), zgodnie z którym - za wartość początkową środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, z uwzględnieniem ust. 2-14, uważa się w razie odpłatnego nabycia cenę ich nabycia. Zgodnie z art. 16g ust. 3 ww. ustawy - za cenę nabycia uważa się kwotę należną zbywcy, powiększoną o koszty związane z zakupem naliczone do dnia przekazania środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej do używania, a w szczególności o koszty transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenia w drodze, montażu, instalacji i uruchomienia programów oraz systemów komputerowych, opłat notarialnych, skarbowych i innych, odsetek, prowizji, oraz pomniejszoną o podatek od towarów i usług, z wyjątkiem przypadków, gdy zgodnie z odrębnymi przepisami podatek od towarów i usług nie stanowi podatku naliczonego albo podatnikowi nie przysługuje obniżenie kwoty należnego podatku o podatek naliczony albo zwrot różnicy podatku w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług. W przypadku importu cena nabycia obejmuje cło i podatek akcyzowy od importu składników majątku;

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ww. ustawy o rachunkowości - cena nabycia, o której mowa w ust. 1, to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny - jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu. Zgodnie z art. 28 ust. 8 ustawy o rachunkowości - cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obejmuje ogół ich kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również: 1) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy; 2) koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu.

W ocenie kontrolujących, źródła zaistniałej sytuacji należy upatrywać w zaniechaniu opracowania przez Gminę Miasto Łowicz operatów szacunkowych przed zakupem nieruchomości położonej przy ul. Kaliskiej 5. Uzasadnione jest bowiem twierdzenie, że operaty opracowane na zlecenie Miasta zawierałyby wartości poszczególnych składników nieruchomości, które znalazłyby odpowiednie odzwierciedlenie w cenach nabycia

zawartych w akcie notarialnym, lub mogły stanowić podstawę do obliczenia z ceny globalnej z aktu notarialnego poszczególnych składników. Tym samym wartość nabytych środków trwałych można byłoby określić wg ceny nabycia.

Należy również zauważyć, że operacje polegające na wysięgowaniu środków trwałych z ewidencji księgowej Urzędu/jednostki budżetowej były bezprawne, ponieważ administrowanie nie jest formą władania, która umożliwia przeniesienie środka trwałego z ewidencji Urzędu/jednostki budżetowej do ewidencji ZGM, tj. jednostki budżetowej administrującej. Z ustnych informacji pracowników Urzędu wynikało, że inne nieruchomości, które zostały przekazane ZGM w administrowanie, również nie figurują w ewidencji środków trwałych Urzędu, ponieważ zostały przekazane do ZGM w Łowiczu. Powyższe wskazuje na znacznie szerszą skalę nieprawidłowości, ponieważ niemal cały majątek ZGM w Łowiczu jaki został wskazany w planie wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości - zarządzenie nr 8/2015 z dnia 14 stycznia 2015 roku (działki wymienione we wcześniejszej części protokołu kontroli), był oddany ZGM w celu administrowania. Wyjątek stanowiły dwie działki zabudowane: nr 4-920/10 o pow. 695 m², nr 8-2368/3 o pow. 922 m², które oddano ZGM w trwałe zarząd.

Nie ujmowanie w ewidencji Urzędu nieruchomości przeniesionych do ewidencji innej jednostki budżetowej w oparciu o administrowanie, powodowało zaniżenie wartości wykazywanych w aktywach trwałych bilansu Urzędu/jednostki budżetowej. Zaniżenie to było w każdym przypadku nieuzasadnione, ponieważ wszystkie środki trwałe przekazane w tzw. administrowanie do ZGM w Łowiczu (grunty, budynki, budowle), nadal wypełniały definicję legalną środka trwałego przynależnego do Gminy Miasta Łowicza (nie zaś ZGM). Zgodnie z ówczesnie obowiązującym brzmieniem:

Art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości – ilekroć w ustawie jest mowa o środkach trwałych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:

- a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,**
- b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,**
- c) ulepszenia w obcych środkach trwałych,**
- d) inwentarz żywy.**

Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4;

Istota administrowania polega na tym, że przekazane składniki majątku prawnie pozostają własnością jednostki, która je oddała biorącemu. Oddanie nieruchomości w administrowanie nie powoduje również utraty kontroli nad przekazywanymi na jej podstawie składnikami majątku (Burmistrz Miasta Łowicza kilka razy wydawał zarządzenia o okresowym przekazaniu w administrowanie częścią nieruchomości przy ul. Kaliskiej). W przypadku, gdy z zawartej umowy wynika, że administrator działa na rzecz i w imieniu właściciela, stosunek ten upodabnia się do umów o świadczenie usług, o których mowa w art. 750 Kc, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Z informacji Skarbnika Miasta Łowicza wynikało, że ZGM w Łowiczu przekazuje w pełnej wysokości środki finansowe pochodzące z administrowania zasobem mieszkaniowym np. z umów najmu (dochody w dziale 700, rozdz. 70001 - zakłady

gospodarki mieszkaniowej § 0750, zamieszczono we wcześniejszej części protokołu kontroli).

Biorąc powyższe pod uwagę, kontrolujący podjęli próbę zweryfikowania, czy bezpodstawnie wyksięgowane aktywa trwałe z Urzędu (w zakresie gruntów) były wykazywane w bilansach jednostkowych ZGM w Łowiczu, a tym samym potencjalnie wykazywane w bilansie skonsolidowanym JST.

Na podstawie informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Łowicza na dzień 31 grudnia 2015 i 2016 roku („zbiorcza informacja o stanie mienia komunalnego w podziale na grupy według ewidencji księgowej na 31.12.2015r./31.12.2016r.”), ustalono m.in., że wg ewidencji księgowej:

- 1) ZGM w Łowiczu dysponował gruntami o wartości 0 zł,**
- 2) Szkoła Podstawowa nr 1 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 3) Szkoła Podstawowa nr 2 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 4) Zespół Szkół przy ul. Grunwaldzkiej 9 dysponował gruntami o wartości 0 zł,**
- 5) Szkoła Podstawowa nr 4 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 6) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi dysponował gruntami o wartości 0 zł,**
- 7) Gimnazjum nr 1 dysponowało gruntami o wartości 0 zł,**
- 8) Gimnazjum nr 2 dysponowało gruntami o wartości 0 zł,**
- 9) Samorządowa Szkoła Muzyczna dysponowała gruntami o wartości 0 zł¹³⁵,**
- 10) Zakład Obsługi Przedszkoli Miejskich dysponował gruntami o wartości 589.033,00.

Zerowa wartość gruntów wynikała także z bilansów jednostkowych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku przez: 1) ZGM w Łowiczu, 2) Szkołę Podstawową nr 1, 3) Szkołę Podstawową nr 2, 4) Szkołę Podstawową nr 4, 5) Zespół Szkół przy ul. Grunwaldzkiej 9, 6) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi, 7) Gimnazjum nr 1, 8) Gimnazjum nr 2, 9) Samorządową Szkołę Muzyczną.

Na podstawie informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Łowicza na 31 grudnia dzień 2017 roku ustalono m.in., że wg ewidencji księgowej:

- 1) ZGM dysponował gruntami o wartości 2.754.941,46 zł,
- 2) Szkoła podstawowa nr 1 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 3) Szkoła podstawowa nr 2 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 4) Zespół Szkół przy ul. Grunwaldzkiej 9 dysponował gruntami o wartości 0 zł,**
- 5) Szkoła podstawowa nr 4 dysponowała gruntami o wartości 0 zł,**
- 6) Zespół Szkół z oddziałami integracyjnymi dysponował gruntami o wartości 0 zł,**
- 7) Samorządowa Szkoła Muzyczna dysponowała gruntami o wartości 0 zł¹³⁶.**

Wg bilansu jednostki budżetowej – ZGM sporządzonego na dzień 31 grudnia 2017 roku stan na początek roku w pozycji grunty = 0 zł, natomiast stan na koniec roku = 2.754.941,46 zł. Dodatkowo bilans jednostki budżetowej i samorządowego zakładu

¹³⁵ Wartość gruntów 0 zł widniała również w informacji o stanie mienia za 2015 i 2016 rok dotyczącej MZK i Biblioteki.

¹³⁶ Wartość gruntów 0 zł widniała również w informacji o stanie mienia komunalnego za 2017 rok w zakresie gruntów Biblioteki. Wg ww. informacji MZK dysponował gruntami o wartości 60.705,00 zł

budżetowego sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 roku przez Przedszkole nr 2 wskazywał w pozycji grunty wartość 589.033,00 zł (na koniec roku).

Zerowa wartość gruntów nadal wynikała z bilansów jednostkowych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2017 roku przez: 1) Szkołę Podstawową nr 1, 2) Szkołę Podstawową nr 2, 3) Szkołę Podstawową nr 3, 4) Szkołę Podstawową nr 4, 5) Szkołę Podstawową nr 7, 6) Samorządową Szkołę Muzyczną, 7) Przedszkole nr 1, 8) Przedszkole nr 3, 9) Przedszkole nr 4, 10) Przedszkole nr 5, 11) Przedszkole nr 7, 12) Przedszkole Integracyjne nr 10.

Należy odnotować, że:

- Informacje o stanie mienia komunalnego za 2015 i 2016 rok w ogóle nie wskazywały składników mienia przedszkoli. W informacji o stanie mienia za 2017 rok wskazano zbiorczą pozycję przedszkola, w której w zakresie gruntów ujęto wartość jedynie przedszkole nr 2 (pozostałe przedszkola wartość gruntów = 0 zł).

- w informacji o stanie mienia komunalnego za 2017 roku nie wskazano składników mienia szkoły podstawowej nr 3.

Mając na względzie powyższe, ustalono, że ZGM do końca 2016 roku nie wykazywał wartości gruntów przekazanych w administrowanie (w tym w części nieruchomości przy ul. Kaliskiej). Powyższe potencjalnie powodowało zaniżanie wartości gruntów w bilansie skonsolidowanym JST (przy założeniu prawidłowego przeniesienia danych z bilansu ZGM w Łowiczu).

Dodatkowo stwierdzono, że ww. szkoły i przedszkola zaniechały wykazywania w bilansach jednostkowych wartości gruntów, co również potencjalnie, tzn. przy założeniu prawidłowego przeniesienia danych z bilansów jednostkowych, skutkowało zaniżeniem wartości gruntów w bilansie skonsolidowanym JST¹³⁷. Ustalono, że nadmienione jednostki oświatowe odmiennie niż ZGM, władaly gruntami w formie trwałego zarządu. Burmistrz Miasta Łowicza poinformował, że: „Na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Miasto Łowicz, na których funkcjonowały szkoły i przedszkola podległe Gminie został na wnioski dyrektorów tych jednostek w 2000 roku ustanowiony trwały zarząd. Decyzje potwierdzające ustanowienie trwałego zarządu dla poszczególnych jednostek były podstawą do zdjęcia z ewidencji środków trwałych przekazanych nieruchomości.”

Informacja Burmistrza Miasta Łowicza dotycząca zdjęcia z ewidencji środków trwałych nieruchomości przekazanych w trwały zarząd szkołom i przedszkolom stanowi załącznik nr 40 do protokołu kontroli.

Wydział merytoryczny udostępnił kontrolującym:

a) decyzję nr 7224-3/3/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 1** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 3161/2 o pow. 2980 m², nr 3162/4 o pow. 41 m², nr 3229/2 o pow. 671 m², nr 3237/1 o pow. 402 m², nr 3238/2 o pow. 69 m², nr 3238/3 o pow. 310 m², nr 3239/2 o pow. 87 m², nr 3239/3 o pow. 401 m², nr 3240/2 o pow. 154 m², nr 3240/3 o pow. 268 m². Należy zaznaczyć, że w dniu 27 maja 2009 roku Burmistrz Łowicza wygasił trwały zarząd w zakresie działki nr 3162/4 o pow. 41 m² (decyzja nr 72244-9/09)¹³⁸;

¹³⁷ Należy odnotować, że przegląd bilansów jednostek oświatowych wykazał również wartość 0 zł w pozycji **budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej**:

- na koniec 2016 roku w bilansie Gimnazjum nr 2, ul. A. Mickiewicza 1,

- na koniec 2016 roku i na koniec 2017 roku w przypadku Samorządowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Łowiczu, ul. A. Mickiewicza 19.

¹³⁸ Decyzje nie określały wartości nieruchomości.

b) decyzję nr 7224-3/4/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 2** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2340/9 o pow. 4498 m², i nr 2340/8 o pow. 661 m²;

decyzję nr 6844.1.2011 z dnia 18 lutego 2011 roku, w której Burmistrz Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 2** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki nr 2340/12 o pow. 2886 m². Wartość nieruchomości przekazanej w trwały zarząd wyniosła **720.871** zł, w tym wartość gruntu **589.033** zł i wartość naniesień i nakładów **131.838** zł (wyposażenie placu zabaw). Dokumentem PT bez numeru podpisanym przez Burmistrza oraz Skarbnika Miasta Łowicza przekazano do Przedszkola nr 2 działkę nr 2340/12 o pow. 2886 m² i wartości inwentarzowej 589.033 zł. Podobnie dokumentem PT bez numeru podpisanym przez Burmistrza oraz Skarbnika Miasta Łowicza przekazano do Przedszkola nr 2 plac zabaw o wartości inwentarzowej 131.838 zł;

c) decyzję nr 7224-3/5/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 3** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2322/3 o pow. 1982 m²;

d) decyzję nr 7224-3/6/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 4** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2385/14 o pow. 2873 m², i nr 2384/2 o pow. 2519 m²;

e) decyzję nr 7224-3/7/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 5** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 1850/1 o pow. 5186 m² (decyzją 72244-16/08 wygaszono część trwałego zarządu nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę nr 1850/3 o pow. 88 m²);

f) decyzję nr 7224-3/8/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 7** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 6832 o pow. 1012 m² i nr 6831/1 o pow. 161 m²;

g) decyzję nr 7224-3/9/99 z dnia 14 grudnia 1999 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Przedszkola nr 10** w Łowiczu w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 4489 o pow. 4712 m²;

h) decyzję nr 7224-3/10/00 z dnia 11 stycznia 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Szkoły Podstawowej nr 1** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2371/1 o pow. 663 m², i nr 2371/2 o pow. 9574 m², 2371/3 o pow. 43 m², nr 2371/4 o pow. 100 m²;

i) decyzję nr 72244/9/00 z dnia 4 maja 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Szkoły Podstawowej nr 2** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 3161/3 o pow. 10767 m² (decyzją 6844.2.2013 wygaszono część trwałego zarządu nieruchomości gruntowej stanowiącej działki: nr 3161/6 o pow. 39 m², nr 3161/7 o pow. 41m², nr3161/8 o pow. 247 m²);

j) decyzję nr 7224-3/11/99/00 z dnia 11 stycznia 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Szkoły Podstawowej nr 3** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 1081/2 o pow. 17731 m² i nr 1081/3 o pow. 720m²;

k) decyzję nr 7224-3/12/99/00 z dnia 11 stycznia 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Szkoły Podstawowej nr 4** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2385/18 o pow. 13146 m², 2385/16 o pow. 949m², nr 2385/12 o pow. 2651m²;

l) decyzję nr 7224-3/14/99 z dnia 11 stycznia 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Szkoły Podstawowej nr 7** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 3285/3 o pow. 129 m², 3286/3 o pow. 136m², 3285/5 o pow. 1540 m², nr 3286/5 o pow. 2396 m², nr 3287/6 o pow. 1581 m², nr 3287/8 o pow. 1563 m², 3287/10 o pow. 1560 m², 3287/12 o pow. 1559 m², nr 3288/4 o pow. 1902, 3288/6 o pow. 1887, nr 3289/2 o pow. 9284 m²;

†) decyzję nr 7224-3/13/00 z dnia 11 stycznia 2000 roku, w której Zarząd Miasta Łowicza przekazał na rzecz **Gimnazjum nr 1** w trwały zarząd na czas nieokreślony, działki: nr 2199/7 o pow. 9393 m².

Fakt przekazania gruntów szkołom i przedszkolom w formie trwałego zarządu wynikał również z zarządzenia nr 8/2015 z dnia 14 stycznia 2015 roku, Burmistrz Miasta Łowicza, w którym przyjęto plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości¹³⁹.

Burmistrz Miasta Łowicza poinformował, że: „*Na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Miasto Łowicz, na których funkcjonowały szkoły i przedszkola podległe Gminie został na wnioski dyrektorów tych jednostek w 2000 roku ustanowiony trwały zarząd. Decyzje potwierdzające ustanowienie trwałego zarządu dla poszczególnych jednostek były podstawą do zdjęcia środków trwałych przekazanych nieruchomości.*”

Sumując, opisane powyżej nieprawidłowości dotyczące zaniżania wartości aktywów (gruntów), oznaczają nienależytą kontrolę nad sprawozdaniami finansowymi wpływającymi do Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz nieprawidłową komunikację pomiędzy jednostkami budżetowymi Miasta.

AKTA KONTROLI [XVII] strony: 1410-1696 Kserokopia dokumentacji związanej z nabyciem nieruchomości zabudowanej położonej w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5, w szczególności: umowa użyczenia z dnia 23 kwietnia 1992 roku, operaty szacunkowe dotyczące nabywanej nieruchomości, dokumenty OT i PT; kserokopia dokumentacji związanej z ewidencjonowaniem środków trwałych.

¹³⁹ Załącznikiem do zarządzenia był wykaz działek stanowiących zasób gminy, w którym:

- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 1 ul. Ułańska 2 miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 2-3161/2 o pow. 2980 m², nr 2-3161/7 o pow. 41 m², nr 2-3229/2 o pow. 678 m², 2-3237/1 o pow. 406 m², nr 2-3238/2 o pow. 61 m², nr 2-3238 o pow. 310 m², nr 2-3239/2 o pow. 84 m², nr 2-3239/3 o pow. 401 m², nr 2-3240/2 o pow. 140 m², 2-3240/3 o pow. 268 m²;
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 2 ul. Nowa 5a miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 8-2340/8 o pow. 661m², 8-2340/9 o pow. 4498m², nr 8-2340/12 o pow. 2886m².
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 3 ul. 3 Maja miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 8-2322/3 o pow. 1982m²,
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 4 ul. Sikorskiego 2 miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 8-2384/2 o pow. 2519m², nr 8-2385/14 o pow. 2873 m²,
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 5 ul. Chełmońskiego 4 miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 4-1850/4 o pow. 5019m²,
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 7 ul. Wiosenna 2 miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 3-6831/1 o pw. 161 m², nr 3-6832 o pow. 1012m²,
- Wg kolumny forma władania Przedszkole nr 10 ul. Książęca 26 miało przekazane w trwały zarząd działki: nr 5-4489 o pw. 4712 m²,
- Wg kolumny forma władania Szkoła Podstawowa nr 1 ul. Kaliska nr 1 miała przekazane w trwały zarząd działkę nr 8-2371/1 o pow. 663 m², nr 8-2371/2 o pow. 9574m², nr 8-2371/3 o pow. 43 m², nr 8-2371/4 o pow. 100 m²,
- Wg kolumny forma władania Szkoła Podstawowa nr 2 miała przekazane w trwały zarząd działkę nr 2-3161/5 o pow. 10440 m²,
- Wg kolumny forma władania Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Grunwaldzka 9 miała przekazane w trwały zarząd działki: nr 4-1081/2 o pow. 17893 m², 4-1081/3 o pow. 788m²,
- Wg kolumny forma władania Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Stanisławskiego nr 31a miała przekazane w trwały zarząd działki: nr 8-2385/12 o pow. 2651 m², 8-2385/16 o pow. 949m², nr 8-2385/18 o pow. 13146m²,
- Wg kolumny forma władania Gimnazjum nr 1, ul. Sienkiewicza 62 miała przekazane w trwały zarząd działki: nr 8-2199/7 o pow. 9393m²,
- Wg kolumny forma władania Zespół Szkół Integracyjnych, ul. Młodzieżowa 15 miał przekazane w trwały zarząd działki: nr 2-3285/5 o pow. 46 m², nr 2-3286/5 o pow. 51 m², nr 2-8515/3 o pow. 22529 m².

3. POZOSTAŁE DOCHODY

3.1. Dochody z tytułu zajęcia pasa drogowego

Typ zajęcia pasa	Ilość wydanych decyzji (szt.)	Wysokość wymierzonych opłat (zł)	Wysokość odpisanych opłat (zł)	Wysokość uzyskanych dochodów (zł) w tym:		Dochody ogółem (wykonanie)	Udział procentowy dochodów z zajęcia pasa drogowego w dochodach ogółem
					z decyzji wydanych w danym roku		
2015							
- okresowe (w tym reklama)	166	55.099,42	441,60	48.289,05	41.429,94	94.515.691,39	0,05
- roczne	63	109.014,86	0	109.803,97	108.702,99		0,12
2016							
- okresowe (w tym reklama)	204	63.725,11	849,12	72.252,26	58.293,19	108.495.724,49	0,07
- roczne	102	115.220,27	89,40	114.365,66	113.577,85		0,11
2017							
- okresowe (w tym reklama)	235	82.028,51	10.701,96	58.700,94	56.000,17	115.704.726,96	0,05
- roczne	108	130.521,51	0	130.959,70	130.207,42		0,11

Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Miasto Łowicz.

Ze względu na znikomy udział dochodów z tytułu zajęcia pasa drogowego w stosunku do dochodów ogółem wykonanych w danym roku odstąpiono od kontroli zagadnienia.

3.2. Inne dochody

Według sprawozdania Rb-27S Dział 700, Rozdział 70005 § 087 za 2016 i 2017 rok, Gmina Miasta Łowicza nie planowała i nie uzyskała dochodów z tytułu wpływów ze sprzedaży składników majątkowych.

Opłata adiacencka

Uchwałą nr XII/95/2011 z dnia 14 lipca 2011 roku Rada Miejska w Łowiczu ustaliła stawkę procentową opłaty adiacenckiej w wysokości **50%** różnicy między wartością jaką nieruchomość miała przed wybudowaniem urządzeń infrastruktury technicznej, a wartością jaką ma po ich wybudowaniu (podstawa prawna – art. 146 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Wartość stawki procentowej służącej naliczeniu opłaty związanej ze wzrostem nieruchomości w wyniku jej podziału lub scalenia i podziału określono:

- uchwałą nr XVII/142/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 października 2007 roku w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku jej podziału – stawka procentowa opłaty adiacenckiej w wys. **30%** różnicy wartości jaką przedstawiała nieruchomość przed i po jej podziale, zgodnie z art. 98a ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami,
- uchwałą nr XLVII/394/2009 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 października 2009 roku o scaleniu i podziale nieruchomości położonych w Łowiczu, w obrębie Bartkowice, w rejonie ulicy Medycznej i Topolowej – stawka procentowa opłaty adiacenckiej w wys. **40%** wzrostu wartości nieruchomości z terminem jej wniesienia do dnia 30 czerwca 2013 roku, zgodnie z zapisami art. 107 ust. 1 i 2 cytowanej ustawy.

Określone zastawieniem podpisanym przez Skarbnika Miasta Łowicza dochody z opłaty adiacenckiej przedstawiały się następująco:

2015 rok		
Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
60.000	20.000	17.134,30
2016 rok		
Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
60.000	60.000	36.012,80
2017 rok		
Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
60.000	15.533	13.009,13

Renta planistyczna

Z zastawienia podpisanego przez Skarbnika Miasta Łowicza wynikało, że Gmina Miasta Łowicz nie osiągała dochodów z tytułu renty planistycznej w latach 2015-2017.

Zestawienia związane z dochodami z majątku podpisane przez Skarbnika Miasta Łowicza stanowią załącznik nr 41 protokołu kontroli.

VIII. WYKONYWANIE BUDŻETU. REALIZACJA WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

1. WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ - 2017 ROK

Informacje ogólne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu utworzono na mocy uchwały nr X/58/90 Miejskiej Rady Narodowej w Łowiczu z dnia 30 stycznia 1990 roku. W okresie objętym kontrolą obowiązywał Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu przyjęty uchwałą nr XLV/282 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 sierpnia 2005 roku, która utraciła moc z dniem wejścia w życie uchwały nr XXXII/217/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 listopada 2016 roku w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łowiczu opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dnia 16 grudnia 2016 roku, poz. 5601.

Ośrodek realizował zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej oraz zadania zleczone gminie z zakresu administracji rządowej.

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łowiczu, którego siedziba znajduje się w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 6B, w okresie objętym kontrolą kierował Marek Dziędziela powołany na to stanowisko z dniem 16 maja 1996 roku mocą uchwały nr LXIV/155/96 Zarządu Miasta Łowicza z dnia 24 kwietnia 1996 roku.

Analiza akt osobowych Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu wykazała, że Marek Dziedziela posiada kwalifikacje wymagane zapisami art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2017 roku, poz. 1769 ze zm.).

Burmistrz Miasta Łowicza w dniu 7 grudnia 2006 roku, na podstawie art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, udzielił Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu pełnomocnictwa do składania oświadczeń woli w imieniu Gminy w zakresie działalności kierowanej jednostki, zaciągania zobowiązań w imieniu Gminy w ramach planu finansowego, reprezentowania Gminy przed sądami, organami administracji publicznej, administracyjnych i egzekucyjnych związanych z działalnością Ośrodka, udzielania dalszych pełnomocnictw w ww. zakresie. Ponadto Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielono pełnomocnictw i upoważnień, które zestawiono w tabeli *stanowiącej załącznik nr 42 protokołu kontroli*.

Wydatki na zadania z zakresu pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu realizował zadania własne Gminy Miasto Łowicz i zadania zlecone, a wydatki tej jednostki klasyfikowano w dziale 852 Pomoc społeczna, w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza oraz w dziale 855 Rodzina. Wykonanie finansowe i rzeczowe wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu za 2017 rok zaprezentowano w tabeli *stanowiącej załącznik nr 43 protokołu kontroli*.

2. WYDATKI (DOTACJE) NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZLECONYCH NA PODSTAWIE UMOWY JEDNOSTKOM SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH - 2017 ROK

Uchwałą nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na rok 2017 rok, organ stanowiący, w załączniku nr 1 *Dotacje udzielone w 2017 roku z budżetu podmiotom należącym i nienależącym do sektora finansów publicznych* ustalił, w szczególności, kwoty dotacji na rzecz podmiotów nie należących do sektora finansów publicznych, a łączna kwota zaplanowanych z tego tytułu wydatków określona została na 6.014.370,00 zł. W planie wydatków Miasta w trakcie roku budżetowego wprowadzono zmiany w tym zakresie. Zestawienie danych dotyczących planowanych, planowanych po zmianach i zrealizowanych, zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28S według stanu na 31 grudnia 2017 roku, wydatków w formie dotacji przekazanych na rzecz jednostek nie należących do sektora finansów publicznych z wyszczególnieniem klasyfikacji budżetowej zestawiono w tabeli:

Dział	Rozdział	Paragraf	Zakres zadań	2017 rok		
				Plan pierwotny	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)
1	2	3	4	5	6	7
630	63003	2820	Upowszechnianie turystyki	20.000,00	20.000,00	20.000,00
754	75412	2820	Utrzymanie gotowości bojowej	108.500,00	137.000,00	137.000,00
801	80101	2590	Pijarska Szkoła Królowej Pokoju	1.852.190,00	1.866.733,00	1 866 732,94
		2830		0,00	34 592,29	34 592,29
	80104	2540	Niepubliczne przedszkola	1.350.000,00	1.302.835,00	1.215.800,70
	80110	2590	Gimnazjum Pijarskie Królowej Pokoju	1.548.300,00	1.533.757,00	1.304.438,05
		2830		0,00	17.351,68	17.350,93
	80195	2360	Prowadzenie placówek wsparcia i udzielanie pomocy rehabilitacyjnej, psychologicznej i terapeutycznej	15.000,00	10.000,00	10.000,00
2820			Uniwersytet III Wieku, integracja kobiet chorych na raka piersi i stwardnienie rozsiane	61.000,00	51.000,00	51.000,00
851	85154	2820	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	265.880,00	182.880,00	182.880,00
854	85412	2360	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży szkolnej	20.000,00	20.000,00	20.000,00
900	90005	6230	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – wymiana pieców c.o.	0,00	379.701,00	270.169,21
921	92195	2820	Krzewienie kultury ludowej	140.000,00	140.000,00	137.992,99
926	92605	2820	Zadania w zakresie kultury fizycznej	633.500,00	633.500,00	623.793,39
			Łącznie:	6.014.370,00	6 329 349,97	5 891 750,50

W ramach wyszczególnionych powyżej wydatków ujęto, w szczególności, dotacje udzielone na podstawie umów zawartych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1463 ze zm.) i ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 450 ze zm.).

Na zasadach określonych powołanymi wyżej ustawami, Miasto Łowicz realizowało zadania z zakresu: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; turystyki i krajoznawstwa, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Dotacje przyznane na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Konsultacje z organizacjami pozarządowymi

Rada Miejska w Łowiczu w dniu 27 maja 2010 roku podjęła uchwałę nr LIX/461/2010 w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i pomiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, a przedmiotowa uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym nr 215 poz. 1752 z 21 lipca 2010 roku.

Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu w sprawie przyjęcia *Rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok* przeprowadzono w formie formularza konsultacji poprzez przekazanie informacji drogą elektroniczną organizacjom pozarządowym funkcjonującym na terenie Miasta, zamieszczenie projektu uchwały na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego (czego nie udokumentowano, natomiast z oświadczenia Kierownika Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych wynikało, że ogłoszenie na tablicy ogłoszeń zamieszczono, co potwierdzały ślady na tym dokumencie), a ponadto obwieszczenia rozplakatowano na słupach ogłoszeniowych w na terenie Miasta. Forma konsultacji i zasady ich przeprowadzenia były zgodne z ww. uchwałą, a zamieszczenie Obwieszczenia Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 15 września 2016 roku o przeprowadzeniu w dniach od 15 do 29 września 2016 roku konsultacji społecznych wraz z projektem uchwały w sprawie przyjęcia rocznego programu współpracy Miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok wraz z formularzem konsultacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, potwierdzał wydruk z 15 września 2016 roku, natomiast zamieszczenie w dniu 15 września 2016 roku w Biuletynie Informacji Publicznej treści projektu ww. uchwały potwierdzał stosowny wydruk. Upublicznienia Obwieszczenia Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 15 września 2016 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu nie udokumentowano, a w treści obwieszczenia określono podmioty uprawnione do udziału w konsultacjach, formę i termin ich przeprowadzenia oraz sposób upublicznienia obwieszczenia oraz konsultowanego projektu.

Sporządzony w dniu 3 października 2016 roku przez Kierownika Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych i Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych protokół przeprowadzonych konsultacji został zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Łowicza, a z treści tego dokumentu wynikało, że w wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne wnioski i uwagi do Programu współpracy.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Uchwałą nr XXXI/210/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 października 2016 roku przyjęto *Roczny Program Współpracy Miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok*.

Dokumentem tym określono: cel główny i cele szczegółowe; realizatorów oraz partnerów programu; zasady współpracy oraz zasady i tryb zlecania realizacji zadań publicznych; formy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi; priorytetowe zadania publiczne przeznaczone do realizacji we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2017 roku; okres realizacji programu oraz zakres nadzoru nad działalnością organizacji dotowanych przez Miasto w odniesieniu do prawidłowości wykorzystania środków finansowych; planowaną na 2017 rok środków finansowych przeznaczonych na realizację programu na 2017 rok w kwocie 1.056.000,00 zł; zasady ewaluacji programu; zasady powoływania i pracy komisji konkursowych w otwartych konkursach ofert.

Sprawozdanie z realizacji rocznego programu współpracy Miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok błędnie zatytułowane jako *Sprawozdanie z realizacji Wieloletniego Programu Współpracy Miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust. 3 ustawy z*

dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za 2017 rok sporządzone przez Burmistrza Miasta Łowicza zawierało informację o zasadach zlecenia realizacji zadań publicznych poprzez powierzanie i wspieranie realizacji zadań publicznych oraz zestawienie osiągniętych rezultatów realizacji programu z wysokością środków przyznanych w ramach otwartych konkursów ofert (681.880,00 zł), wysokość środków wykorzystanych 648.986,60 zł oraz środków zwróconych (32.892,40 zł) a także wysokość (20.786,39 zł) środków przyznanych i przekazanych w wyniku postępowań przeprowadzonych na podstawie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W sprawozdaniu zawarto szczegółowe dane dotyczące realizacji poszczególnych zadań z przyznanymi rozliczonymi kwotami oraz celami i rezultatami realizowanych przez poszczególnych wnioskodawców projektów.

Ze sprawozdania wynikało, że Miasto Łowicz w 2017 roku po przeprowadzeniu dwóch konkursów ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, do których 28 organizacji złożyło 31 ofert, zawarło 30 umów, z których jedna została rozwiązana wobec niepodjęcia realizacji zadania. W trybie pozakonkursowym złożono cztery oferty przyjęte do realizacji.

Szczegółowe zestawienie zadań zrealizowanych w 2017 roku przez organizacje pozarządowe na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z określeniem organizacji, której udzielono dotacji, nazwy zadania oraz kwot dotacji przyznanych i rozliczonych zawarto w tabeli *stanowiącej załącznik nr 44 protokołu kontroli.*

Dotacje przyznane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie

Warunki i tryb finansowania rozwoju sportu przez Gminę - Miasto Łowicz określono uchwałą nr VII/51/11 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku, która weszła w życie po 14 dniach od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego nr 118, poz. 1079 z 27 kwietnia 2011 roku.

Niniejszą uchwałą, jako cel publiczny z zakresu sportu określono: 1/ poprawę warunków uprawiania sportu przez zawodników klubów sportowych; 2/ osiągnięcie wyższych wyników sportowych przez zawodników klubów sportowych; 3/ promowanie inicjatyw służących rozwojowi i doskonaleniu aktywności wśród młodzieży uzdolnionej sportowo. Ponadto w jej treści ustalono:

- formy udzielanego przez Miasto Łowicz wsparcia z ograniczeniem kwoty dofinansowania do 80% całkowitych kosztów realizacji danego zadania;
- zasady udzielania dotacji z określeniem rodzajów dofinansowywanych przedsięwzięć oraz wydatków, które nie mogą być finansowane z dotacji;
- tryb udzielania dotacji z określeniem wymaganych elementów ogłoszenia o otwartym konkursie ofert, wymaganiami dotyczącymi oferty i załączonych do niej dokumentów z określeniem wzoru oferty (załącznik nr 1 do uchwały);
- zasady oraz termin rozpatrywania ofert złożonych do konkursu, zasady ich oceny oraz upubliczniania wyników konkursu;
- jako podstawę przekazania dotacji na rachunek bankowy oferenta wskazano umowę określając zasady i podstawy jej rozwiązania;
- zasady i zakres kontroli merytorycznej i finansowej wydatkowania dotacji oraz dokumentowania czynności kontrolnych;
- terminy składania z realizacji zadania sprawozdań, których szczegółowość i wymagane elementy określono wzorem sprawozdania stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały;
- zasady zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Konkurs ofert na realizację zadania w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu

Załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 1/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 2 stycznia 2017 roku w sprawie ogłoszenia Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadania publicznego Gminy – Miasto Łowicz w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu w 2017 roku, Burmistrz Łowicza ustalił treść ogłoszenia, określając:

- cel publiczny realizowanych zadań, wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu sprzyjania rozwojowi sportu na 2017 rok w kwocie 353.000,00 zł oraz wymagania kwalifikacyjne w odniesieniu do osób realizujących zadania;
- warunki i tryb przyznawania dotacji, w tym: wskazanie podmiotów uprawnionych do uczestnictwa w konkursie, próg dofinansowania z określeniem iż podlegają mu wyłącznie koszty bezpośrednio związane z realizacją zadania, wskazanie rodzajów dofinansowywanych wydatków oraz wydatki nie podlegające dofinansowaniu; podstawowe wymogi dotyczące składanych do konkursu ofert oraz termin (do 16 stycznia 2017 godz. 16.00) i miejsce ich składania; zasady dofinansowania zadań a także zasady, tryb oraz kryteria wyboru ofert; podstawy rozwiązania umowy o udzielenie dotacji oraz żądania zwrotu przekazanych środków; termin realizacji zadań oraz kwalifikowalności wydatków; zasady realizacji zadania a także obowiązki informacyjne w zakresie udzielenia przez Gminę Miasto Łowicz dofinansowania zadań;
- zasady składania ofert z określeniem wymaganych dokumentów; termin podjęcia decyzji o udzieleniu dotacji i wysokości przyznanych środków; termin zawarcia umowy z wymogami poprzedzającymi jej podpisanie; dopuszczalność możliwych przesunięć środków finansowych między poszczególnymi pozycjami kosztorysowymi oraz, w postanowieniach końcowych: obowiązki oferenta przed zawarciem umowy, uprawnienie do dokonywania kontroli wykorzystania przekazanych środków, możliwość odwołania konkursu, przesunięcia terminu składania ofert oraz terminu rozstrzygnięcia postępowania konkursowego.

Zarządzenie podlegało ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu, na stronach internetowych Miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Wywiązanie się z obowiązku upublicznienia na stronie www.lowicz.eu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 2 stycznia 2017 roku potwierdzały stosowne wydruki, zaś notatką potwierdzono zamieszczenie ogłoszenia na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim na okres od 2 stycznia do 9 lutego 2017 roku.

W treści ogłoszenia w zakresie *Kwalifikacji osób realizujących zadania* – określono wymogi posiadania kwalifikacji instruktora sportu lub trenera sportu zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 176 ze zm.) **nie wskazując zasad dokumentowania wywiązania się z powyższego obowiązku przez oferentów.**

Dotujący określił zakres dofinansowywanych przedsięwzięć wskazując, w szczególności, że dotacja może być przeznaczona na pokrycie kosztów organizowania lub uczestnictwa w zawodach sportowych jeżeli wpłynie to na poprawę warunków uprawiania sportu przez członków klubu sportowego, który otrzyma dotację lub zwiększy dostępność społeczności lokalnej do działalności sportowej prowadzonej przez ten klub.

Zarządzeniem nr 18/2017 z dnia 17 stycznia 2017 roku Burmistrz Łowicza powołał pięcioosobową Komisję Konkursową do przeprowadzenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Gminy – Miasto Łowicz w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu w 2017 roku.

Ze sporządzonego przez Komisję Konkursową protokołu wynikało, że w wymaganym terminie do 16 stycznia 2017 roku do sekretariatu Urzędu Miejskiego w Łowiczu wpłynęły trzy oferty:

- Klubu Sportowego „PELIKAN” z Łowicza – zadanie *Poprawa warunków uprawiania piłki nożnej przez zawodników Klubu Sportowego „Pelikan” Łowicz oraz Promocja inicjatyw służących rozwojowi i doskonaleniu aktywności wśród młodzieży uzdolnionej sportowo* - z zakresu piłki nożnej na trzy drużyny, które biorą udział w rozgrywkach III ligi łódzko-mazowiecko-podlasko-warmińsko-mazurskiej seniorów, skierniewickiej ligi okręgowej i I ligi wojewódzkiej;
- Klubu Sportowego „Księżak” z Łowicza z zakresu koszykówki (II liga męska) *Koszykówka sportem dla wszystkich*;
- Uczniowskiego Klubu Sportowego „Księżak” z Łowicza na zadanie *Tenis stołowy sportem całego życia* (II i III liga Łódzkiego Okręgowego Związku Tenisa Stołowego).

Komisja konkursowa ustaliła, że złożone oferty spełniały warunki formalne, tj. zostały podpisane przez osoby posiadające stosowne umocowanie.

W wyniku oceny merytorycznej ofert ustalono spełnianie wymogów merytorycznych i warunków określonych w ogłoszeniu stwierdzając, że przedłożone kalkulacje kosztów realizacji zadań są adekwatne do ich zakresu rzeczowego, a wnioskodawcy wykazali zapewnienie wymaganego wkładu własnego. Komisja pozytywnie oceniła możliwości realizacji zaproponowanych zadań oraz przedstawione kalkulacje kosztów i stwierdziła, że wnioskowane kwoty łącznie nie mieszczą się w kwocie, którą zabezpieczono w budżecie Miasta Łowicza łącznie przekraczając kwotę 353.000,00 zł. Jak wyjaśniono w trakcie trwania czynności kontrolnych, powyższy zapis był oczywistą omyłką, gdyż łączna kwota wnioskowanego dofinansowania była równa wartości przewidzianych w budżecie środków. **W protokole oraz w ofertach brak było informacji dotyczącej spełniania wymogu określonego ogłoszeniem, a dotyczącego kwalifikacji osób realizujących zadania.**

Protokół podpisało czterech spośród pięciorga członków Komisji, podczas gdy załączona lista obecności dokumentowała obecność wszystkich pięciorga jej członków, natomiast oświadczenia w zakresie zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w związku z pracą w Komisji, nie pozostawiania w stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności, z biorącymi udział w procedurze konkursowej oraz nie pozostawianiu przed upływem 3 lat od daty wszczęcia procedury w stosunku pracy lub zlecenia z wnioskodawcami oraz o fakcie, iż nie byli członkami władz osób prawnych biorących udział w procedurze, złożyli czterej członkowie Komisji. Komisja Konkursowa stwierdziła, że wszystkie złożone oferty spełniły wymogi określone w uchwale nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku, a zaproponowane do realizacji zadania publiczne przyczynią się do poprawy warunków uprawiania sportu przez członków klubu sportowego i zwiększą dostępność społeczności lokalnej do działalności sportowej, wobec czego wnioskowała do Burmistrza Miasta Łowicza o przyznanie środków dla wszystkich oferentów:

- Klubu Sportowego „Księżak” na zadanie *Koszykówka sportem dla wszystkich* w kwocie 188.000,00 zł,
- Klubu Sportowego „Pelikan” na zadania: *Poprawa warunków uprawiania piłki nożnej przez zawodników Klubu Sportowego „Pelikan” Łowicz oraz Promocja inicjatyw służących rozwojowi i doskonaleniu aktywności wśród młodzieży uzdolnionej sportowo* w wysokości 150.000,00 zł,
- Uczniowskiego Miejskiego Klubu Sportowego „Księżak” na zadanie *Tenis stołowy sportem całego życia* w wysokości 15.000,00 zł.

Wskazać należy, że sporządzona przez Komisję Konkursową dokumentacja zawierała jedynie ogólne informacje dotyczące spełnienia przez wszystkie oferty wymogów określonych ww. uchwałą. W okazanej kontrolującym dokumentacji **brak oceny każdej z ofert pod względem kryteriów określonych w treści § 7 uchwały nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Gminę – Miasto Łowicz.**

Zarządzeniem nr 33/2017 z dnia 23 stycznia 2017 roku w sprawie rozstrzygnięcia Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadania publicznego Gminy-Miasto Łowicz w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu w 2017 roku, Burmistrz dokonał wyboru ofert zatwierdzając propozycję Komisji Konkursowej udzielenia dotacji zgodnie z propozycją Komisji Konkursowej wszystkim oferentom, którzy złożyli oferty w konkursie.

Wynik konkursu, zgodnie z § 10 ww. uchwały podlegał upublicznieniu poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej, a wywiązanie się z tego obowiązku dokumentował stosowny wydruk. Upublicznienie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu udokumentowano notatką potwierdzającą wywieszenie informacji o rozstrzygnięciu Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadania publicznego na okres od 23 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Zestawienie danych dotyczących wnioskowanych i przyznanych kwot dotacji ujęto w tabeli:

Nazwa i adres klubu	Dziedzina przedsięwzięcia	Wnioskowana kwota dotacji	Proponowana kwota przez komisję konkursową	Kwota dotacji zatwierdzona przez Burmistrza
Klub Sportowy „Pelikan” Łowicz	Piłka nożna	150.000,00 zł	150.000,00 zł	150.000,00 zł
Klubu Sportowego „Księżak” z Łowicza	Piłka koszykowa męska	188.000,00 zł	188.000,00 zł	188.000,00 zł
Uczniowski Klub Sportowy „Księżak” z Łowicza	Tenis stołowy	15.000,00 zł	15.000,00 zł	15.000,00 zł

W okazanej kontrolującym dokumentacji **brak potwierdzenia dokonania oceny ofert pod względem kryteriów określonych w pkt 12 rozdziału II Warunki i tryb przyznawania dotacji Ogłoszenia Burmistrza Miasta Łowicza stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 1/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 2 stycznia 2017 roku w sprawie ogłoszenia Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadania publicznego Gminy-Miasto Łowicz w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu w 2017 roku.**

Szczegółowej kontroli poddano dokumentację związaną z udzieleniem i rozliczeniem dotacji o najwyższej wartości, tj. dotacji przyznanej Klubowi Sportowemu „Księżak”.

Klub Sportowy „Księżak” – kwota dotacji 188.000,00 zł

Oferta na realizację zadania z zakresu wspierania rozwoju sportu przez Gminę Miasto Łowicz złożona przez KS „Księżak” wpłynęła w terminie wymaganym Ogłoszeniem Konkursu Ofert, zawierała wszystkie wymagane ogłoszeniem dokumenty, w tym podpisaną przez osoby umocowane do reprezentacji podmiotu ofertę sporządzoną zgodnie ze wzorem określonym załącznikiem nr 1 do uchwały nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku. W treści złożonej oferty określono zadanie proponowane do realizacji z dofinansowaniem w formie wsparcia przez Miasto Łowicz pn.: *Koszykówka sportem dla wszystkich.*

Oferta klubu zawierała wszystkie wymagane wzorem druku elementy, w tym:

- harmonogram realizacji przedsięwzięcia, którym określono jako terminy realizacji poszczególnych działań ogólnie okresy rozgrywek (wiosenny do 31 czerwca 2017 roku i jesienny od 1 lipca do 31 grudnia 2017 roku, bez wskazania terminów i miejsc realizacji rozgrywek) oraz przygotowanie drużyny do rozgrywek (udział w turniejach, meczach towarzyskich). Kontrolujący wskazują, że opisany harmonogram nie precyzował ilości meczów, które odbywać się miały w ramach rozgrywek ligowych, w tym meczów wyjazdowych, dat jak również ilości, dat i miejsc organizowania sparingów.
- kalkulację kosztów w podziale ze względu na ich rodzaj (nie obejmując kosztów niepodlegających finansowaniu zgodnie z uchwałą) z określeniem kosztu całkowitego, środków własnych oraz kwoty wnioskowanej dotacji, przy czym wnioskowana kwota nie przekraczała określonego uchwałą 80% udziału dotacji w kosztach realizacji zadania,
- źródła finansowania zadania publicznego.

Zgodnie ze złożonym wnioskiem klubu, koszt realizacji zadania wynosił 238.300,00 zł, zaś wnioskowana kwota dotacji stanowiła 188.000,00 zł. Z przyznanej kwoty dotacji zaplanowano pokrycie wydatków: [1] na ekwiwalenty sędziowskie – 30.000,00 zł; [2] przejazdy zawodników na mecze ligowe, turnieje i treningi – 140.000,00 zł; [3] na licencje zawodników i wpisowe na turnieje – 10.000,00 zł; [4] koszty zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów – 2.000,00 zł; [5] ubezpieczenie zawodników – 1.800,00 zł, [6] zakup sprzętu sportowego – 4.200,00 zł.

Zgodnie ze złożoną przez KS Księżak ofertą:

- adresatami zadania była drużyna koszykówki męskiej w liczbie 15 osób biorąca udział w rozgrywkach II ligi męskiej oraz młodzież szkolna Gminy Miasta Łowicz oraz

młodzież w liczbie ok. 299 biorąca udział w widowisku sportowym – mecze koszykówki;

- jako cel zadania i sposób jego realizacji określono: poprawę warunków do uprawiania sportu przez zawodników klubów sportowych oraz promowanie inicjatyw służących rozwojowi i doskonaleniu aktywności wśród młodzieży uzdolnionej sportowo w Gminie Miasto Łowicz; udział w zgrupowaniach, sparingach i meczach ligowych; prowadzenie zajęć z młodzieżą w wieku szkolnym; propagowanie uprawiania sportu, pomoc w propagowaniu aktywności poprzez organizowanie akcji promujących dyscyplinę;
- działania w zakresie realizacji zadania obejmowały: prowadzenie zajęć mających podnieść poziom sportowy prowadzone od poniedziałku do soboty w obiektach OSiR 5 razy w tygodniu w godzinach 19.30-22.00; udział w meczach sparingowych, towarzyskich i ligowych (środy, soboty, niedziele); udział w szkoleniach, konferencjach sztabu szkoleniowego i zawodników; wykłady z zakresu zdrowego stylu życia, potrzeby ukierunkowanych ćwiczeń technicznych i fizycznych prowadzonych przez trenera - instruktora;
- zakres rzeczowy określał, że zadanie będzie realizowane od daty podpisania umowy do 31 grudnia 2017 roku, w tym terminie zespół będzie uczestniczył w przygotowaniach do sezonu oraz rozgrywkach II rundy sezonu 2016/2017, przygotowaniach do sezonu i rozgrywkach sezonu 2017/2018, a dotacja zostanie przeznaczona na: uczestnictwo w meczach mistrzowskich 2 ligi koszykówki męskiej (opłaty organizacji meczów, przejazdy, wyżywienie, dojazdy na treningi, szkolenia i mecze, opłaty zgłoszeniowe do rozgrywek); wynagrodzenia trenerów prowadzących zajęcia i zawody sportowe; czynny udział w popularyzacji dyscypliny oraz promocji Miasta poprzez uczestnictwo w turniejach na terenie całego kraju; branie udziału w akcjach charytatywnych wspierających społeczność lokalną i instytucje pomagające potrzebującym; szkolenie młodzieży i popularyzację zdrowego stylu życia w środowisku miejskim; udział w szkoleniach i obozach podnoszących poziom sportowy zawodników i wiedzę fachową kadry szkoleniowej; opłaty za licencje zawodnicze i trenerskie umożliwiające udział w rozgrywkach; opłaty wpisowego udziału w turniejach;
- zakładane rezultaty to podniesienie poziomu sportowego zawodników poprzez wyszkolenie techniczne, przygotowanie kondycyjne i taktyczne; podniesienie wiedzy fachowej trenerów poprzez udział w konferencjach i szkoleniach; rozwój dyscypliny sportu, popularyzacja i poprawienie wyniku sportowego. Założono, że poprzez udział w widowisku sportowym, zaszczerpione zostaną pozytywne wzorce postępowania, tolerancja i współdziałanie w środowisku młodzieżowym oraz promowane będzie Miasto Łowicz na terenie Polski.

Dokonana przez kontrolujących analiza złożonej oferty wykazała, że:

- **harmonogram ujęty w ofercie był niespójny z zakresem rzeczowym zadania publicznego, gdzie wskazano elementy, na które zostanie przeznaczona dotacja. Przedmiotowym harmonogramem objęto wyłącznie udział i przygotowanie do rozgrywek ligowych – brak w szczególności harmonogramu wyszczególnionych, przewidzianych do realizacji działań, tj. wskazania ilości i grup uczestników zajęć (treningów) mających podnieść poziom sportowy; ilości meczów sparingowych, towarzyskich i ligowych, ich terminów; terminów i tematyki oraz ilości uczestników szkoleń, konferencji sztabu szkoleniowego i zawodników; terminów i tematyki wykładów z zakresu zdrowego stylu życia;**
- **kalkulacja kosztów realizacji zadania ujęta w części III oferty była niespójna z zakresem przedstawionych do realizacji zadań i obejmowała jedynie: ekwiwalenty sędziowskie; koszty przejazdów zawodników na mecze ligowe, turnieje i treningi; licencje zawodników i wpisowe na turnieje; koszty zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów; ubezpieczenia zawodników; zakup sprzętu sportowego, tj. wyłącznie koszty przygotowania i udziału w rozgrywkach ligowych. W kalkulacji nie przewidziano wydatków na objęte zadaniem: szkolenie młodzieży i popularyzację zdrowego stylu życia; wynagrodzenie trenerów**

prowadzących zajęcia i zawody sportowe; udział w szkoleniach i obozach podnoszących poziom sportowy zawodników i wiedzę fachową kadry szkoleniowej;

- **zakładane rezultaty nie zostały w żaden sposób skwantyfikowane, nie określono zasad oceny stopnia osiągnięcia założonych celów (tj. podniesienia poziomu sportowego zawodników, ich wykształcenia technicznego, przygotowania kondycyjnego i taktycznego; podniesienia wiedzy fachowej trenerów; rozwoju dyscypliny sportu, popularyzacji i poprawienia wyniku sportowego).**

W dniu 23 stycznia 2017 roku zawarta została umowa nr BKO/13-W/2017 na wsparcie realizacji zadania publicznego Gminy-Miasto Łowicz pomiędzy reprezentującym tę jednostkę Burmistrzem Miasta Łowicza działającym przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta a Klubem Sportowym „Księżak-Łowicz” reprezentowanym przez Prezesa i Sekretarza Stowarzyszenia, co było zgodne z zasadami reprezentacji Stowarzyszenia określonymi w aktualnym (z 5 stycznia 2017 roku) odpisie z KRS 0000311907. Przedmiotem umowy była realizacja zadania publicznego Miasta w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu w 2017 roku pod nazwą *Koszykówka sportem dla wszystkich* określonego szczegółowo w złożonej przez dotowanego ofercie stanowiącej, jako załącznik nr 1, integralną część umowy.

W treści umowy ustalono: termin realizacji zadania od 23 stycznia do 31 grudnia 2017 roku; wysokość dotacji w kwocie 188.000,00 zł w odniesieniu do całkowitych kosztów jego realizacji; określenie procentowego udziału dotacji w całkowitym koszcie realizacji zadania z ustaleniem przekazania: pierwszej transzy w kwocie 138.000,00 zł do 15 lutego 2017 roku i drugiej transzy w wysokości 50.000,00 zł – do 15 sierpnia 2017 roku; zobowiązania zleceniobiorcy w zakresie prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej wraz z zasadami opisywania dowodów księgowych; dokumentowanie przebiegu realizacji zadania poprzez wycinki prasowe, zestawienia wyników we współzawodnictwie sportowym; obowiązki informacyjne (promocja); uprawnienia informacyjne zleceniodawcy; zasady sprawowania kontroli prawidłowości wykonywania zadania publicznego; obowiązki sprawozdawcze zleceniobiorcy z uprawnieniami dotującego do wezwania do złożenia dodatkowych informacji i wyjaśnień z zagrożeniem karą w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku; możliwość 10% odchylenia w zakresie realizacji poszczególnych rodzajów wydatków w stosunku do kosztorysu stanowiącego element oferty; zasady zwrotu, do 15 stycznia kolejnego roku kalendarzowego, środków finansowych niewykorzystanej dotacji z określeniem wymaganego terminu wykorzystania dotacji do 31 grudnia 2017 roku oraz naliczaniem odsetek od kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości; zasady rozwiązania umowy za porozumieniem stron, odstąpienia od niej przez zleceniobiorcę oraz rozwiązania przez zleceniodawcę; zasady realizacji zadania w przypadku niezyskania środków z innych, wskazanych w ofercie, źródeł finansowania; pięcioletni od dnia dokonania zakupu, zakaz zbywania rzeczy zakupionych za środki dotacji. W treści § 1 umowy określono, że jej wykonanie nastąpi z chwilą zaakceptowania przez zleceniodawcę sprawozdania końcowego.

Przekazanie dotacji w wymaganych umową terminach dokumentowały:

- wyciąg bankowy nr 018/2017/BPL z dnia 26 stycznia 2017 roku – przekazanie kwoty 138.000,00 zł,
- wyciąg bankowy nr 135./2017/BPL z dnia 25 lipca 2017 roku – przekazanie kwoty 50.000,00 zł,

a operacje zaewidencjonowano na kontach Wn 224 Ma 130 w dziale 926 rozdział 92605 § 2820.

Nie udokumentowano przeprowadzania w trakcie realizacji zadania kontroli prawidłowości wykonywania zadania publicznego, w zakresie określonym przez organ stanowiący, podczas gdy obowiązek dokonywania kontroli merytorycznej i finansowej wydatkowania dotacji na realizację przedsięwzięcia wraz z określeniem zakresu kontroli, zasad jej przeprowadzania i dokumentowania przeprowadzonych

czynności kontrolnych nałożono na Burmistrza Miasta zapisami § 15 uchwały VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Gminę –Miasto Łowicz.

Jak wynikało z ustnej informacji udzielonej przez Kierownika Biura, kontrole merytoryczne są przeprowadzane na bieżąco wyrywkowo w zakresie realizowanych treningów i rozgrywek z tym, że czynności te nie są dokumentowane pisemnie.

W trakcie realizacji zadania, dotowany złożył na wezwanie dotującego, sprawozdanie częściowe z realizacji zadania. Wpływ sprawozdania sporządzonego przez KS „Księżak” w dniu 10 lipca 2017 roku potwierdzono pieczęcią wpływu do Urzędu Miejskiego w Łowiczu.

Przedmiotowym sprawozdaniem rozliczono wydatki poniesione od daty zawarcia umowy (23 stycznia 2017 roku) do 19 maja 2017 roku na łączną kwotę 122.827,82 zł, z czego 104.827,82 zł pokryte z dotacji przekazanej przez Miasto Łowicz. Dokonana przez kontrolujących analiza zestawienia i wybranych dokumentów źródłowych nie wykazała sfinansowania w ramach zadania wydatków poniesionych przed zawarciem umowy o dofinansowanie jego realizacji. Stwierdzono, że zapisy zestawień poniesionych kosztów ogólnie określały wydatki na „przejazdy zawodników na mecze ligowe, turnieje i treningi”, co utrudniało ustalenie jakich zajęć dotyczyło dane polecenie wyjazdu. Wybrane do kontroli dokumenty zostały opisane zgodnie z zapisami § 6 ust. 4 umowy o wsparcie z tym, że nie wypełniono wymaganych danych dotyczących daty i sposobu zaewidencjonowania wydatku. Weryfikację merytoryczną sprawozdania potwierdził Kierownik Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych.

Pismem datowanym na 15 stycznia 2018 roku, którego wpływ do Urzędu Miejskiego w Łowiczu odnotowano w dniu 12 stycznia 2018 roku (l.dz.346) prezes KS „Księżak” zwrócił się z prośbą o dokonanie zmian w kalkulacji przewidywanych kosztów zadania poprzez zwiększenie kosztów w § 5 - koszty zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów i § 6 - ubezpieczenia zawodników a zmniejszeniem planowanych wydatków w § 2 (ekwiwalenty sędziowskie) i § 3 (przejazdy zawodników na mecze ligowe, turnieje i treningi), co umotywowano faktem, iż w dacie składania wniosków o dotacje nie można przewidzieć systemu rozgrywek, kosztów organizacji meczów i wyników drużyny, co rzutuje na ilości spotkań rozgrywanych na wyjeździe oraz meczów, w których drużyna KS Księżak jest gospodarzem. **W przedmiotowym piśmie nie określono kwot wnioskowanych zwiększeń i zmniejszeń w poszczególnych pozycjach kosztorysowych**, a data jego złożenia wskazuje na brak bieżącego monitorowania wydatków przez dotowanego i stwierdzenie faktu przekroczenia poszczególnych rodzajów wydatków dopiero po zakończeniu realizacji zadania i okresu kwalifikowalności wydatków. W dacie wpływu pisma Klubu Sportowego „Księżak” z prośbą o uwzględnienie zmian w zakresie kosztorysu zadania, zadanie objęte umową BKO/13-W/2017 zostało zrealizowane, a wydatki, których okres kwalifikowalności upływał z dniem 31 grudnia 2017 roku, zostały poniesione.

W odpowiedzi na przedmiotowe pismo, **Burmistrz Miasta Łowicza pismem z dnia 12 stycznia 2018 roku BKO.3153.01.2018.MZ wyraził zgodę na dokonanie zmian między poszczególnymi rodzajami kosztów z tym, że również nie określił wysokości środków przenoszonych między rodzajami wydatków.**

Wskazać należy, że w § 10 pkt 3 zawartej między Miastem Łowicz a KS „Księżak” umowy zapisano, że jeżeli dany koszt finansowany z dotacji wykazany w sprawozdaniu z realizacji zadania publicznego nie jest równy z kosztem określonym w odpowiedniej pozycji kosztorysu, uznaje się go za zgodny z kosztorysem jeśli zwiększenie/zmniejszenie nie przekracza 10%, a przekroczenie tego limitu, zgodnie z pkt 5 tego paragrafu umowy - uważa się za pobranie dotacji w nadmiernej wysokości. Powyższe, skutkuje koniecznością zwrotu kwoty pobranej w nadmiernej wysokości, a jak wynika z § 11 pkt 5 umowy, od kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości naliczane są odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, co było zgodne z uregulowaniami art. 252 ustawy o finansach publicznych.

W treści umowy (§ 17) określono, że wszelkie zmiany, uzupełnienia i oświadczenia składane w związku z umową, wymagają pod rygorem nieważności, formy pisemnego aneksu, zaś wątpliwości związane z jej realizacją wyjaśniane będą w formie pisemnej. W umowie nie ujęto uregulowań dotyczących dokonywania jej zmian w zakresie treści złożonej oferty (stanowiącej integralną część umowy).

Z powołanych wyżej uregulowań umowy BKO/13-W/2017 wynika, że **zmiana, tj. zwiększenie lub zmniejszenie o kwotę przewyższającą 10% wartość ujętego w kosztorysie kosztu danego rodzaju finansowanego z dotacji**, dla uniknięcia uznania go za niezgodny z kosztorysem, **wymagała zawarcia aneksu do umowy**.

Jak opisano powyżej, **oprócz zastosowania niewłaściwej formy – o zgodzie na przeniesienie wydatków między poszczególnymi ich rodzajami Burmistrz Miasta Łowicza poinformował pismem z dnia 12 stycznia 2018 roku BKO.3153.01.2018.MZ, dotujący nie określił ostatecznych kwot wydatków poszczególnego rodzaju finansowanych z dotacji** (zgoda na przeniesienie między wydatkami bez podania konkretnych kwot). **Powyższe faktycznie uniemożliwiało dokonanie weryfikacji sprawozdania finansowego z realizacji zadania, a co za tym idzie - jego prawidłowe rozliczenie**, w szczególności pod kątem ewentualnego zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości (określonego w treści § 11 umowy w związku z brzmieniem jej § 10 ust. 3).

AKTA KONTROLI [XVIII] strony 1697-1726: kserokopie: umowy nr BKO/13-W/2017 wraz z załącznikiem (oferta); pisma KS „Księżak” datowanego na 15 stycznia 2018 roku; pisma z dnia 12 stycznia 2018 roku BKO.3153.01.2018.MZ

Przeprowadzona przez kontrolujących analiza rozliczenia wykorzystania dotacji w zakresie poszczególnych rodzajów kosztów, będącego elementem sprawozdania końcowego wykazała, że w odniesieniu do kosztów realizacji zadania ujętych w umowie (ofercie), różnice w realizacji poszczególnych rodzajów kosztów podlegających dofinansowaniu, w wartościach przekraczających dopuszczalne +/- 10% wystąpiły w zakresie: ekwiwalentów sędziowskich; licencji zawodników, wpisowego na turnieje; kosztów zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów. Dane w tym zakresie ujęto w tabeli:

Rodzaj kosztów	Koszt według kosztorysu stanowiącego element oferty	Dopuszczalny wydatek finansowany z dotacji	Dotacja wg. kosztorysu	Dotacja wykorzystana	Zrealizowany wydatek	Różnica kwotowa	Różnica +/- w %
Ekwiwalenty sędziowskie	40.000,00	33.000,00 27.000,00	30.000,00	25.814,40	25.814,40	1.185,60	niższe o ponad 10%
Przejazdy zawodników na mecze ligowe, turnieje, treningi	140.000,00	154.000,00 126.000,00	140.000,00	138.554,51	150.646,65	10.646,65	mieści się w przedziale +/- 10%
Licencje zawodników, wpisowe na turnieje	10.000,00	11.000,00 9.000,00	10.000,00	10.000,00	11.600,00	600,00	przewyższało dopuszczalne 10%
Koszty zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów	40.800,00	2.200,00 1.800,00	2.000,00	7.484,71	41.984,71	5.484,71	przewyższało dopuszczalne 10%
Ubezpieczenie zawodników	2.500,00	1.980,00 1.620,00	1.800,00	1.946,38	1.946,38	553,62	mieści się w przedziale +/- 10%
Zakup sprzętu	5.000,00	4.620,00	4.200,00	4.200,00	6.366,03	0,00	Zgodny z

sportowego		3.780,00					kosztoryse m
------------	--	----------	--	--	--	--	-----------------

Z powyższego zestawienia wynika, że wniosek o podwyższenie dopuszczalnych wydatków w zakresie kosztów zakwaterowania był zasadny, gdyż zrealizowane z dotacji wydatki tego rodzaju były o ponad 200% wyższe od limitu dotacji wynikającego z kosztorysu, podwyższenie wydatków ze środków dotacji w zakresie ubezpieczeń zawodników było nieuzasadnione wobec ich realizacji mieszczącej się w dopuszczalnym umową przedziale. Uzasadniona była weryfikacja zaplanowanych pierwotnie wydatków na ekwiwalenty sędziowskie, które zostały zrealizowane w kwocie znacznie niższej niż dopuszczalne umową ich zmniejszenie, zaś wniosek o zmniejszenie wynikających z kosztorysu wydatków przeznaczonych na przejazdy zawodników był nieuzasadniony wobec realizacji wydatków tego rodzaju w odniesieniu do planu na poziomie 98,97% planowanych (do pokrycia środkami dotacji) wydatków.

Wpływu do Urzędu Miejskiego w wymaganym uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu nr VII/51/2011 z dnia 24 lutego 2011 roku i umową BKO/13-W/2017 terminie, tj. do 30 dni po upływie terminu, na który umowa była zawarta, **sprawozdania końcowego sporządzonego z datą 15 stycznia 2018 roku przez KS „Księżak” nie odnotowano – brak pieczęci wpływu korespondencji do jednostki oraz stosownych zapisów w książce korespondencji Urzędu Miejskiego w Łowiczu naruszała uregulowania § 40 ust. 1 i § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej** określonej załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.

AKTA KONTROLI [XIX] strony 1727-1750: kserokopia sprawozdania końcowego sporządzonego przez KS „Księżak” z datą 15 stycznia 2018 roku.

Sprawozdanie obejmowało wydatki za okres od 18 lipca do 31 grudnia 2017 roku na łączną kwotę 115.530,35 zł, z czego z dotacji 83.172,18 zł i środki własne 32.358,17 zł. Weryfikację merytoryczną sprawozdania potwierdził Kierownik Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych, a sprawdzenie pod względem formalnym i rachunkowym - Skarbnik Miasta Łowicza.

Łącznie koszty zadania stanowiły kwotę 238.358,17 zł, z czego 188.000,00 zł dotacja i 50.358,17 zł środki własne, wobec powyższego udział środków przekazanych przez Miasto nie przekroczył określonego uchwałą i umową udziału procentowego kwoty dotacji w całkowitych kosztach zadania (stanowiąc 78,87%).

Sprawozdania (częściowe i końcowe) sporządzono według wzoru określonego załącznikiem nr 2 do uchwały nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku, a dokumenty te zostały podpisane przez przedstawicieli dotowanego.

Analiza zapisów zestawień faktur/rachunków wykazała, że w zestawieniu w odniesieniu do kategorii wydatków „przejazdy zawodników na mecze ligowe, turnieje i treningi” nie doprecyzowano jakiego rodzaju wyjazdu dotyczyły konkretne, rozliczone z dotacji polecenia wyjazdu służbowego, co utrudniało weryfikację sprawozdania.

Kontrola wybranych dokumentów źródłowych stanowiących podstawę realizacji wydatków sfinansowanych z dotacji i rozliczonych sprawozdaniem wykazała, że:

- dowody księgowe zostały opisane według wzoru określonego w pkt 4 § 6 umowy BKO/13-W/2017, tj. ze wskazaniem nazwy realizowanego zadania, numeru i daty umowy, rodzaju kosztów, do których zaliczono dany wydatek;
- potwierdzono dokonanie weryfikacji merytorycznej, formalno-rachunkowej wydatków z tym, że podpisy potwierdzające realizację tych czynności były nieczytelnie i nie zostały opatrzone pieczęciami osób dokonujących tych czynności. Również podpisy osób zatwierdzających wydatek do wypłaty i potwierdzających zapłatę były nieczytelne i nie zostały opatrzone pieczęciami. Powyższe uniemożliwiało weryfikację prawidłowości dokonania sprawdzenia dowodów księgowych oraz zgodności realizacji tych czynności z zapisami umowy;

- na żadnym z dokumentów w opisie dokonanym zgodnie z określonym powyżej wzorem nie dokonano, wymaganych drukiem, zapisów dotyczących ujęcia dokumentu w ewidencji księgowej dotowanej jednostki,
- weryfikacja dowodów stanowiących podstawę poniesienia wydatków w odniesieniu do sprawozdania merytorycznego, którym określono terminy realizacji poszczególnych działań wykazała, że:
- do kosztów ujętych w poz. 3 kosztorysu zaliczono, między innymi, polecenie wyjazdu służbowego nr 382/2017 dotyczące dojazdu zawodnika na trening z Dąbrowy Tarnowskiej do Łowicza i powrotu z Łowicza do Dąbrowy Tarnowskiej w dniu 13 września 2017 roku. W analizowanym sprawozdaniu końcowym szczegółowo rozliczającym wydatki za II półrocze 2017 roku stwierdzono 45 takich przejazdów, których łączny koszt (za II półrocze) wyniósł ponad 23.300,00 zł;

Wyjaśnienie dotyczące wydatków na dojazdy zawodnika z Dąbrowy Tarnowskiej do Łowicza podpisane przez Prezesa Klubu Sportowego „Księżak” stanowi załącznik do wyjaśnienia złożonego przez kierownika Biura Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych, które *stanowi załącznik nr 45 protokołu kontroli.*

Z załączonego wyjaśnienia wynika, że wydatki dotyczące polecenia wyjazdu nr 382/2017 poniesione zostały na dojazd zawodnika na mecze i treningi drużyny KS Księżak Łowicz, która w celu zachowania poziomu sportowego zmuszona jest poszukiwać zawodników na terenie całej Polski, co wiąże się z kosztami dojazdów na zajęcia.

- w zestawieniu w pozycji kosztorysowej 4 „licencje zawodników, wpisowe na turnieje” ujęto fakturę VAT nr 0059/07/2017 z dnia 18 lipca 2017 roku wystawioną z tytułu opłaty startowej w drugiej lidze koszykówki męskiej na sezon 2017/2018. Wskazać należy, że opłata zgłoszeniowa do rozgrywek ujęta została w kosztorysie do oferty jako koszt realizacji zadania – „opłata zgłoszeniowa do rozgrywek” z tym, że jak wynika z faktury oraz *Regulaminu Opłat Polskiego Związku Koszykówki* ustalonego na podstawie *Regulaminu Współzawodnictwa Sportowego Polskiego Związku Koszykówki*, rozliczona w sprawozdaniu kwota 8.000,00 zł to opłata licencyjna (startowa) pobierana przez Polski Związek Koszykówki umożliwiająca uczestnictwo w rozgrywkach 2 ligi koszykówki mężczyzn za cały sezon 2017/2018, tj. jesień 2017 roku i wiosnę 2018 roku. Tak więc część, rozliczonej dotacją udzieloną w 2017 roku opłaty startowej, dotyczyła roku 2018;
- ujęta w poz. 274 –faktura VAT 1707/09/2017 z 22 września 2017 roku rozliczona w ramach poz. 5 kosztorysu „koszty zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów” dotycząca usługi hotelowej wystawiona przez PPHU „MARYOL” HOTEL POLONIA Ostrów Wielkopolski **nie znajdowała odniesienia do merytorycznej części sprawozdania, z którego nie wynikało aby w tej dacie odbywał się w Ostrowie Wielkopolskim mecz ligowy lub turniej, w którym brał udział KS Księżak.**

AKTA KONTROLI [XX] strony 1751-1772: kserokopie przykładowych dokumentów dotyczących wydatków rozliczonych sprawozdaniem z realizacji zadania Koszykówka sportem dla wszystkich w ramach dotacji udzielonej KS Księżak.

Wyjaśnienie dotyczące wydatków Klubu Sportowego „Księżak” dotyczące faktur nr 1614/09/2017 z 9 września 2017 roku i nr 1707/09/2017 z dnia 22 września 2017 roku złożył Kierownik Biura Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych załączając oświadczenie Prezesa KS „Księżak”. Przedmiotowe wyjaśnienie z załącznikiem *stanowią załącznik nr 45 protokołu kontroli.*

Z wyjaśnienia podpisanego przez Prezesa KS „Księżak” wynikało, że klub brał udział w turnieju koszykówki w Ostrowie Wielkopolskim, w ramach którego zostały poniesione koszty dwóch noclegów – w dniach 8/9 września i 9/10 września 2017 roku. Faktura przesłana w formie papierowej drogą pocztową została wystawiona błędnie przez usługodawcę tylko za jedną dobę pobytu (f-ra 1614/09/2017). Po stwierdzeniu pomyłki,

KS „Księżak” zwrócił się do hotelu, z którego usług korzystali zawodnicy, o wystawienie faktury na brakującą kwotę, co stanowiło podstawę wystawienia faktury 1707/09/2017 z datą sprzedaży 22 września 2017 roku. Do wyjaśnienia załączono wydruk określający terminarz rozgrywek V Memoriału Izabeli Kaczmarek w ramach 70 lecia KS STAL Ostrów Wielkopolski, który obejmował występ KS Księżak Łowicz w dniach 8, 9 i 10 września w hali sportowej KS STAL przy ul. Kusocińskiego w Ostrowie Wielkopolskim. Kontrolujący wskazują, że w opisanej sytuacji, usługodawca winien wystawić fakturę korygującą, zaś kontrola merytoryczna złożonego przez KS „Księżak” sprawozdania końcowego z realizacji zadania winna wykazać poniesienie wydatku, którego uzasadnienia nie potwierdzała rzeczowa, merytoryczna część sprawozdania.

Kontrolujący przeanalizowali złożone przez dotowanego sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego *Koszykówka sportem dla wszystkich* w odniesieniu do treści oferty, w wyniku czego stwierdzono:

- sprawozdanie sporządzono na druku zgodnym ze wzorem wymaganym załącznikiem nr 2 do uchwały nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu, a dokument ten podpisany został jedynie przez Prezesa Klubu Sportowego Księżak, **co nie było zgodne z zasadami reprezentacji stowarzyszenia określonymi w wypisie z Krajowego Rejestru Sądowego;**
- sprawozdaniem rozliczono pełną kwotę przekazanej dotacji, a wielkość wydatków pokrytych ze środków dotacji stanowiła 78,87% ogółu poniesionych na zadanie wydatków, nie przekraczając wartości udziału określonego § 3 ust. 1 uchwały nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 lutego 2011 roku;
- wydatki rozliczone ze względu na rodzaj kosztów w żadnej pozycji nie przekraczały wydatków określonych w sprawozdaniu z tym, że jak opisano we wcześniejszej części protokołu, dotowany za zgodą dotującego dokonał zmian między poszczególnymi rodzajami wydatków, bez określenia ostatecznych kwot kosztorysu w rozbiciu na poszczególne rodzaje wydatków;
- rozliczone wydatki obejmowały wyłącznie koszty udziału drużyny w turnieju i meczach sparingowych; udział w meczach ligowych; koszty organizacji meczów, których KS Księżak był gospodarzem; koszty uczestnictwa w meczach wyjazdowych zespołu; koszty i ubezpieczenia zawodników, co potwierdza zestawienie działań zrealizowanych w zakresie zadania publicznego ujętych w sprawozdaniu oraz zestawienie faktur;
- w odniesieniu do zrealizowanych treningów, wykazano ilość przeprowadzonych w okresie od 23 stycznia do 31 grudnia 2017 roku jednostek treningowych z tym, że nie miało to odniesienia do oferty, w której nie określono ilości tych zajęć;
- brak informacji o realizacji i wydatkach dotyczących, ujętych w ofercie, działań: szkolenia młodzieży i popularyzacji zdrowego stylu życia w środowisku miejskim; udziału w szkoleniach i obozach podnoszących poziom sportowy zawodników i wiedzę fachową kadry szkoleniowej; akcji charytatywnych; prowadzenia zajęć z młodzieżą w wieku szkolnym; propagowania uprawiania sportu, pomocy w propagowaniu aktywności poprzez organizowanie akcji promujących dyscyplinę;
- w sprawozdaniu zawarto niespójny z ofertą zapis dotyczący pokrycia ze środków własnych klubu kosztów zakwaterowania zawodników podczas treningów, meczów i turniejów, podczas gdy w ofercie (część III. Kalkulacja kosztów według rodzajów) określono, że z dotacji pokryte zostaną wydatki tego rodzaju w kwocie 2.000,00 zł. Zapis ten nie był zgodny z zawartym w sprawozdaniu zestawieniem zawierającym rozliczenie poszczególnych rodzajów wydatków, z którego wynikało, że wydatki (poz.5) dotyczące kosztów zakwaterowania i wyżywienia zawodników podczas meczów, turniejów i treningów stanowiące 41.984,71 zł, w kwocie 7.484,71 zł (17,83% wydatków), zostały pokryte z dotacji.

Dotujący nie kwestionował braku w części merytorycznej sprawozdania informacji dotyczących realizacji wszystkich ujętych w ofercie działań.

Sporządzone z datą 22 lutego 2018 roku przez Kierownika Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych sprawozdanie z wykonania dotacji celowej z zakresu wspierania sportu przez Gminę Miasto Łowicz w 2017 roku, podpisał Burmistrz Łowicza. Ze sprawozdania merytorycznego i finansowego zestawienia udzielonych dotacji, szczegółowych zestawień wydatków na realizację dofinansowanych zadań przez poszczególnych ich realizatorów wynikało, że przyznane dotacje zostały w całości rozliczone.

Zestawienie *Informacja o rozliczeniu dotacji* sporządzona przez Kierownika Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych **stanowi załącznik nr 46 protokołu kontroli.**

3. DOTACJE NA RZECZ SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI NIEPUBLICZNYCH (ART. 90 USTAWY O SYSTEMIE OŚWIATY - 2017 ROK)

Regulamin organizacyjny Urzędu Miejskiego w Łowiczu stanowiący załącznik do zarządzenia nr 411/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 27 listopada 2015 roku ze zmianami określał, że sprawy związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o systemie oświaty oraz nadzór nad działalnością szkół podstawowych i gimnazjów realizowane są przez Wydział Spraw Społecznych, do zakresu działania którego należy w szczególności: współdziałanie i nadzór nad działalnością Zakładu Obsługi Przedszkoli Miejskich, analiza sprawozdań sporządzanych przez szkoły podstawowe i gimnazja oraz sporządzanie sprawozdań zbiorczych, a także prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i rozliczaniem dotacji dla publicznych i niepublicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych na terenie Miasta Łowicza przez osoby prawne lub osoby fizyczne. Naczelnikiem Wydziału Spraw Społecznych w okresie objętym kontrolą była Małgorzata Nowak.

Z przedstawionych we wcześniejszej części niniejszego protokołu danych zawartych w sprawozdaniach Rb-28S wynikało, że 75,34% zrealizowanych przez jednostkę wydatków na dotacje, tj. kwotę 4.438.914,91 zł stanowiły dotacje ujęte w dziale 801 Oświata i wychowanie, w tym dotacje ujęte w rozdziale 80101 Szkoły podstawowe - 1.901.325,23 zł, w rozdziale 80104 Przedszkola - 1.215.800,70 zł, w rozdziale 80110 Gimnazja - 1.321.788,98 zł.

W rozdziale 80101 Szkoły podstawowe, dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną ujęta w § 2590 w kwocie 1.852.190,00 zł oraz w § 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych w kwocie 34.592,29 zł, stanowiły środki przekazane Pijarskiej Szkole Podstawowej Królowej Pokoju w Łowiczu.

W ramach rozdziału 80104 zrealizowana w § 2540 Dotacja podmiotowa z budżetu dla niepublicznej jednostki systemu oświaty w wysokości 1.215.800,70 zł stanowiła dotację przekazaną niepublicznym przedszkolom.

Zrealizowane w 2017 roku kwoty dotacji ujęte w rozdziale 80110 stanowiły środki przekazane Gimnazjum Pijarskiemu Królowej Pokoju w Łowiczu, w kwocie 1.304.438,05 zł jako dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną (§ 2590) w wysokości 1.304.438,05 zł oraz 17.350,93 zł ujęte w § 2830 dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

Dotacja dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu

Kontrolujący dokonali analizy zasad, podstaw, prawidłowości naliczenia i przekazania dotacji na rzecz Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu (tj. jedyne na terenie Miasta Łowicza gimnazjum publicznego prowadzonego przez podmiot inny niż jednostka samorządu terytorialnego) założonego przez Collegium Zakonu OO. Pijarów w Łowiczu zgodnie z uchwałą nr X/87/99 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 20 maja 1999 roku w sprawie wydania zezwolenia na założenie publicznego Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu.

Pismem PSPKP.3.2017 z dnia 30 stycznia 2017 roku rektor Kolegium Zakonu Pijarów w Łowiczu, w związku ze zmianami wprowadzanymi ustawą z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, poinformował Burmistrza Miasta Łowicza, że Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu funkcjonować będzie na dotychczasowych zasadach.

Wobec zmian ustawy Prawo oświatowe wynikających z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 roku, poz. 60) uchwałą nr XXXVIII/256/2017 Rady Miejskiej z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, organ stanowiący określił, w szczególności: plan sieci publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Łowicz oraz inne organy na okres od 1 września 2017 roku do 31 sierpnia 2019 roku; granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Łowicz a także przez inne organy, na okres od dnia 1 września 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2019 roku; warunki włączenia dotychczasowych gimnazjów do publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Miasto Łowicz. Dokument ten określił, że od 1 września 2017 roku: klasy Gimnazjum nr 1 im. Henryka Sienkiewicza prowadzone są w Szkole Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu; klasy Gimnazjum nr 2 im. Jana Wegnera prowadzone są w Szkole Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza; klasy Gimnazjum nr 3 – prowadzone są w Szkole Podstawowej nr 3 im. kard. Karola Wojtyły-Papieża Polaka; klasy Gimnazjum nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II prowadzone są w Szkole Podstawowej nr 7 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi, a plan sieci publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Łowicz a także przez inne organy na okres od 1 września 2017 roku do 31 sierpnia 2019 roku obejmował ponadto Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju z siedzibą w Łowiczu.

Podstawowa kwota dotacji dla gimnazjum i jej aktualizacje

Ogłoszeniem Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 2 stycznia 2017 roku poinformowano o wysokości podstawowej kwoty dotacji przypadającej na jednego ucznia szkoły podstawowej prowadzonej przez inne niż Miasto Łowicz osoby prawne lub fizyczne w kwocie 694,00 zł oraz podstawowej kwocie dotacji przypadającej na jednego ucznia gimnazjum prowadzonego przez inne niż Miasto Łowicz osoby prawne lub fizyczne w kwocie 843,00 zł. Przedmiotowa informacja zawierała także, ustalone na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września 2016 roku, dane o statystycznej liczbie uczniów w szkołach podstawowych danego typu i rodzaju - 1.287 oraz statystycznej liczbie uczniów w gimnazjach danego typu i rodzaju - 643. Powyższą informację upubliczniono w dniu 5 stycznia 2017 roku w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Łowicza czego obowiązek wynikał z treści art. 78e ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (w ówczesnym brzmieniu tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 1943 ze zm.).

Kontrolujący dokonali weryfikacji zgodności i prawidłowości ustalenia podstawowej kwoty dotacji, o której mowa w art. 78 b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, przypadającej na ucznia gimnazjum prowadzonego przez inne niż Miasto Łowicz osoby prawne lub fizyczne.

Zgodnie z ww. przepisem prawa, przez podstawową kwotę dotacji dla szkół danego typu i rodzaju należy rozumieć kwotę wydatków bieżących zaplanowanych na prowadzenie przez jednostkę samorządu terytorialnego szkół danego typu i rodzaju, pomniejszonych

o: 1/zaplanowane na rok budżetowy w budżecie jednostki samorządu terytorialnego opłaty za wyżywienie w tych szkołach, stanowiące dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego; 2/sumę iloczynów odpowiednich kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach danego typu i rodzaju, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego; 3/zaplanowane na rok budżetowy w budżecie jednostki samorządu terytorialnego wydatki bieżące finansowane z użyciem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na prowadzenie tych szkół; 4/iloczyn kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na dziecko objęte wczesnym wspomaganie rozwoju w szkole danego typu i rodzaju, posiadające opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz statystycznej liczby tych dzieci w tych szkołach; 5/iloczyn kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w szkołach danego typu i rodzaju, posiadającego orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz statystycznej liczby uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w tych szkołach, 6/zaplanowaną na rok budżetowy w budżecie jednostki samorządu terytorialnego kwotę dotacji, o której mowa w art. 22ae ust. 3 dla tych szkół; 7/zaplanowane na rok budżetowy w budżecie jednostki samorządu terytorialnego wydatki bieżące na finansowanie działalności internatów w tych szkołach; 8/ zaplanowane na rok budżetowy w budżecie jednostki samorządu terytorialnego wydatki bieżące na programy, o których mowa w art. 90u, w tych szkołach i podzielonych przez statystyczną liczbę uczniów w tych szkołach, pomniejszoną, w przypadku szkół niebędących szkołami specjalnymi, o statystyczną liczbę uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w tych szkołach, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy, wydane ze względu na odpowiednie rodzaje niepełnosprawności, niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Analiza okazanej dokumentacji wykazała, że podstawą wyliczenia podstawowej kwoty dotacji były planowane wydatki wynikające z planów finansowych szkół na 2017 rok przedłożonych do projektu budżetu Miasta Łowicz według stanu na 10 listopada 2016 roku zgodnie z obowiązkiem wynikającym z zarządzenia nr 289/2010 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 26 lipca 2010 roku w sprawie ustalenia terminów obowiązujących i zakresu informacji w procesie przygotowywania projektu uchwały budżetowej miasta Łowicza oraz trybu prac i zakresu informacji do wieloletniej prognozy finansowej ze zmianą wynikającą z zarządzenia nr 22/2011 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 28 stycznia 2011 roku.

Wyliczenia kwoty podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok w odniesieniu do gimnazjów dokonał Wydział Spraw Społecznych w oparciu o:

- informację przedłożoną przez Skarbnika Miasta Łowicza obejmującą dane dotyczące planowanych wydatków ujętych w:
 - rozdziale 80110 w podziale na poszczególne placówki (Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 2 i Gimnazjum nr 3 (bez uwzględnienia Gimnazjum nr 4 z oddziałami integracyjnymi) w paragrafach: 3020, 4010, 4040, 4110, 4120, 4140, 4170, 4210, 4240, 4260, 4270, 4280, 4300, 4410, 4430, 4440 4530 i 4700 na łączną kwotę 6.160.836,00 zł;
 - rozdziale 80148 wydatki dotyczące stołówek funkcjonującej w latach poprzednich i planowanej do utrzymania w 2017 roku (jedynie w Gimnazjum nr 1) ujęte w paragrafach: 3020, 4010, 4040, 4110, 4120, 4210, 4220, 4260, 4300, 4360, 4440, 4700 na łączną kwotę 290.522,00 zł pomniejszoną o dochody (§ 4220) w wysokości 26.000,00zł, co stanowiło przyjętą do kalkulacji wartość 264.522,00 zł;

Wyjaśnienie dotyczące stołówek funkcjonujących w gimnazjach prowadzonych przez Miasto Łowicz potwierdzające funkcjonowanie stołówki jedynie w jednej z tych placówek

złożyła Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych, a przedmiotowe wyjaśnienie *stanowi załącznik nr 47 protokołu kontroli.*

- rozdziale 80146 wydatki na kształcenie i doskonalenie nauczycieli naliczone zgodnie z art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (w ówczesnym brzmieniu tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.1379 ze zm.), od wynagrodzeń planowanych w Gimnazjum nr 1, nr 2 i nr 3, których suma stanowiła kwotę 18.595,00 zł. Nie uwzględniano wydatków dotyczących Gimnazjum nr 4;
- przedłożony przez Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych plan budżetu w zakresie:
 - rozdziału 80195 Pozostała działalność – środków zaplanowanych jako odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w poszczególnych placówkach, tj. Gimnazjum nr 1 - 22.111,00 zł, Gimnazjum nr 2 – 2.764,00 zł oraz Zespole Szkół przy Grunwaldzkiej – w przypadającej (w rozliczeniu zgodnym z zasadami określonymi uregulowaniami wewnętrznymi placówki) na funkcjonujące wówczas w ramach tej placówki Gimnazjum nr 3 - w kwocie 7.923,00 zł, co łącznie stanowiło 32.798,00 zł;
 - rozdziału 85415 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym, w którym na 2017 rok zaplanowano kwotę 55.000,00 zł na stypendia naukowe przyznawane przez Burmistrza Miasta Łowicza, z czego na Gimnazja przypadało 30.000,00 zł. Wskazać należy, że wydatek ten podlegał ujęciu w rozdziale 85416 stanowiąc Pomoc materialną dla uczniów o charakterze motywacyjnym.

Jak wynikało z planu budżetu w rozdziale tym planowano kwotę 55.000,00 zł, a jak wyjaśniła Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych, stypendia za wysokie wyniki w nauce przyznawane są od 2009 roku na zasadach określonych uchwałą XXXVIII/334/2009 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 marca 2009 roku. Z kilkuletniego doświadczenia wynikało, że większość stypendystów to gimnazjaliści, wobec powyższego planowane środki rozdzielono w proporcji: 30.000,00 zł dla uczniów gimnazjów i 25.000,00 zł – dla uczniów szkół podstawowych. Wyjaśnienie Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych *stanowi załącznik nr 47 protokołu kontroli.*

Na podstawie ww. danych, przyjęte do wyliczenia wydatki ustalono na kwotę 6.506.751,00 zł:

Placówka	80110	80146	80148	80195 (ZFŚS)	85415 Czy 16 (stypendia naukowe)
Gimnazjum nr 1	2.067.378,00	5.946,00	264.522,00 ¹	22.111,00	
Gimnazjum nr 2	2.661.250,00	8.095,00	X	2.764,00	
Gimnazjum nr 3	1.432.208,00	4.554,00	X	7.923,00 ²	
Łączna kwota:	6.160.836,00	18.595,00	264.522,00	32.798,00	30.000,00³

1 - 290.522,00zł (plan stołówka)– 26.000,00 zł (opłaty za wyżywienie)=264.522 ,00zł;Zgodnie z wyjaśnieniem Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych – stołówka funkcjonuje tylko w Gimnazjum nr 1;

2 - łączny plan zespołu szkół- 23.340,00 zł w rozliczeniu zgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami w zakresie rachunkowości;

3 – łącznie plan 55.000,00 zł w rozliczeniu zgodnie z wyjaśnieniem Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych.

Dane w zakresie statystycznej liczby uczniów w gimnazjach prowadzonych przez Miasto Łowicz ustalono na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września 2016 roku dla poszczególnych placówek z pomniejszeniem ogólnej liczby uczniów o liczbę uczniów uczęszczających do Gimnazjum nr 1 i nr 3 posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy o systemie oświaty. W oparciu o ww. dane, statystyczną liczbę do naliczenia podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok ustalono na 643 uczniów.

AKTA KONTROLI [XXI] strony 1773-1780: Kserokopie informacji przekazanych przez Skarbnika Miasta Łowicza do naliczenia podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok oraz danych dotyczących liczby uczniów w gimnazjach prowadzonych przez Miasto Łowicz.

Przeprowadzona przez kontrolujących weryfikacja przyjętych do wyliczeń danych w zakresie statystycznej liczby uczniów wykazała, że do ustalenia statystycznej liczby

uczniów przyjęto dane ujęte w Systemie Informacji Oświatowej dla poszczególnych placówek wg stanu na 30 września 2016 roku. Liczbę uczniów dla poszczególnych placówek pomniejszono o liczbę uczniów posiadających orzeczenia, o których mowa w art. 71b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, wobec czego liczbę statystycznych uczniów do naliczenia dotacji ustalono na 643.

Szczegółowe dane w tym zakresie zestawiono w tabeli:

Placówka	Ilość uczniów według SIO wrzesień 2016	W tym uczniowie z orzeczeniem	Statystyczna liczba uczniów do wyliczenia PKD
Gimnazjum nr 1	161	2	159
Gimnazjum nr 2	371	X	371
Gimnazjum nr 3	115	2	113
Łączna kwota:	647	4	643

W wyliczeniach, zarówno w zakresie wydatków jak i statystycznej liczby uczniów, nie uwzględniono danych dotyczących planu wydatków Gimnazjum nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II w Łowiczu jako placówki innego typu i rodzaju niż placówka, dla której ustalano podstawową kwotę dotacji. Wyjaśnienie dotyczące podstaw nie ujmowania wydatków dotyczących Gimnazjum nr 4 oraz uczniów tej placówki do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju złożone przez Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych **stanowi załącznik nr 48 protokołu kontroli.**

Na podstawie ww. danych ustalono podstawową kwotę dotacji:

6.506.751,00 zł: 643 uczniów: 12 miesięcy = 843 zł/ miesięcznie.

Kontrolujący zweryfikowali prawidłowość dokonanego wyliczenia podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok dla gimnazjów sporządzonego w oparciu o dokumenty stanowiące podstawę dokonania wyliczenia przez Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu w odniesieniu do zapisów art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Stwierdzono, że w wydatkach bieżących przyjętych do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji nie ujęto wydatków przypadających na Gimnazjum nr 1 i nr 3 klasyfikowanych w rozdziale 80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i szkołach zawodowych oraz szkołach artystycznych, w którym to ujmuje się wydatki i dochody związane z realizacją zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy w szkołach, inne niż klasyfikowane w rozdziałach: 80102 Szkoły podstawowe specjalne, 80111 Gimnazja specjalne, 80121 Licea ogólnokształcące specjalne, 80124 Licea profilowane specjalne, 80134 Szkoły zawodowe specjalne, nie pomniejszając kwoty planowanych wydatków bieżących o sumę iloczynów odpowiednich kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach danego typu i rodzaju, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy o systemie oświaty oraz statystycznej liczby tych uczniów w tych szkołach, z wyłączeniem uczniów szkół specjalnych.

Wyjaśnienie dotyczące podstaw nie ujmowania w wydatkach bieżących stanowiących podstawę wyliczenia podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjum wydatków planowanych w budżecie Miasta Łowicza i w planach finansowych placówek gimnazjalnych prowadzonych przez Miasto, a ujętych w rozdziale 80150 złożyła Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego. Wyjaśnienie powyższe **stanowi załącznik nr 49 protokołu kontroli.**

Jak wynika ze złożonego przez Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśnienia, do wyliczeń nie przyjmowano wydatków ujętych w rozdziale 80150 oraz nie uwzględniano także liczby uczniów z orzeczeniami w samorządowych oddziałach gimnazjalnych.

Powyższe wynikało z informacji przekazywanych podczas wielu szkoleń. Z informacji tych wynikało, że jeśli do wyliczeń ujmuje się wydatki rozdziału 80150, to do statystycznej liczby uczniów przyjmuje się wszystkie dzieci, także te z orzeczeniami. Analogicznie: jeśli do wyliczeń nie ujmuje się wydatków rozdziału 80150, to z ogólnej liczby uczniów w SIO odejmuje się liczbę dzieci z orzeczeniami, ponieważ środki finansowe w ww. rozdziale przeznaczone są na specjalne kształcenie tych właśnie dzieci.

Odnosząc się do wyjaśnienia złożonego przez Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych, kontrolujący wskazują, że zasady wyliczania podstawowej kwoty dotacji dla szkół danego typu i rodzaju, w dacie sporządzania tego wyliczenia na 2017 roku ustalały zapisy art. 78 b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, gdzie określono jako podstawę do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji, planowane wydatki bieżące na prowadzenie szkół danego typu i rodzaju pomniejszone o kwoty wynikające z enumeratywnie określonych czynników, a katalog ten wyszczególniał, między innymi: (2) sumę iloczynów odpowiednich kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach danego typu i rodzaju, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3, wydane ze względu na odpowiednie rodzaje niepełnosprawności, niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym, oraz statystycznej liczby tych uczniów w tych szkołach, z wyłączeniem uczniów szkół specjalnych. W tym samym ust. 3 art. 78b określono, że ustalone w opisany sposób planowane wydatki bieżące należy podzielić przez statystyczną liczbę uczniów w tych szkołach, pomniejszoną, w przypadku szkół niebędących szkołami specjalnymi, o statystyczną liczbę uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w tych szkołach, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3. Ustawodawca określając zasady dokonywania wyliczenia nie ustalił, iż w planowanych (dla placówek danego typu i rodzaju) wydatkach bieżących nie uwzględnia się kwot przypadających na te placówki, planowanych w rozdziale 80150 budżetu (i planach finansowych szkół). Nie określił również, że w przypadku uwzględnienia w planowanych wydatkach bieżących kwot ujętych w rozdziale 80150, wartość tę należy podzielić przez całkowitą statystyczną liczbę uczniów ustaloną na podstawie SIO (tj. nie pomniejszoną o liczbę uczniów z orzeczeniami).

Aktualizacje podstawowej kwoty dotacji

Wobec opublikowania ustawy budżetowej na 2017 rok w dniu 17 stycznia 2017 roku (Dz.U. poz. 108), zgodnie z art. 78c ust. 3 ustawy o systemie oświaty, aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dla publicznych szkół prowadzonych przez inne osoby niż jednostka samorządu terytorialnego należało dokonać do ostatniego dnia marca 2017 roku.

Ogłoszenie Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 marca 2017 roku informujące o podstawowej kwocie dotacji przypadającej na jednego ucznia szkoły podstawowej i gimnazjum prowadzonych przez inne niż Miasto Łowicz osoby prawne lub fizyczne dla szkoły podstawowej w kwocie 686,74 zł i gimnazjum – w kwocie 835,38 zł oraz statystycznych liczbach uczniów szkół podstawowych i gimnazjów do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 31 marca 2017 roku, co udokumentowano stosownym wydrukiem.

Wysokość podstawowej kwoty dotacji przypadającej na jednego ucznia gimnazjum wyliczono w marcu 2017 roku na podstawie danych ustalonych na podstawie planu budżetu i planów finansowych poszczególnych placówek gimnazjalnych (bez Gimnazjum nr 4) według stanu na 28 lutego 2017 roku, zaś dane w zakresie statystycznej liczby uczniów w gimnazjach prowadzonych przez Miasto Łowicz, na podstawie SIO wg stanu na 30 września 2016 roku – liczba uczniów była tożsama w z wartością ustaloną dla wyliczenia podstawowej kwoty dotacji określonej w ogłoszeniu Burmistrza Miasta Łowicza w dniu 2 stycznia 2017 roku.

Do wyliczenia zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji w marcu 2017 roku przyjęto dane dotyczące wydatków:

Placówka	80110	80146	80148	80195 (ZFŚS)	85415 (stypendia naukowe)
Gimnazjum nr 1	2.067.378,00	5.946,00	264.522,00 ¹	22.111,00	
Gimnazjum nr 2	2.690.267,00	8.095,00	X	2.764,00	
Gimnazjum nr 3 w ramach Zespołu Szkół Grunwaldzka	1.444.655,00	4.554,00	X	7.923,00	
Łączna kwota:	6.202.200,00	18.595,00	264.522,00	32.798,00	30.000,00²

1 – po uwzględnieniu - zmniejszeniu o planowane dochody z opłat za żywienie;

2- kwota ustalona zgodnie z informacją Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych w wielkości orientacyjnej (łączna kwota planowanych stypendiów- 55.000,00 zł).

Łącznie wydatki do wyliczenia zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji ustalono na 6.548.115,00 zł, pomniejszając tę wielkość o 102.414,11 zł – środki na podręczniki (dotacja podręcznikowa), wobec czego przyjęta do wyliczenia zaktualizowanej na marzec 2017 roku podstawowej kwoty dotacji kwota wydatków bieżących to 6.445.800,89 zł.

Kontrolujący stwierdzili zgodność powyższych danych z planami finansowymi poszczególnych placówek według stanu na 28 lutego 2017 roku (wydruki z ewidencji), które to wartości zostały ujęte w budżecie Miasta Łowicza.

AKTA KONTROLI [XXII] strony 1781-1790: Kserokopie dokumentów stanowiących podstawę dokonania przeliczenia podstawowej kwoty dotacji według stanu na 28 lutego 2017 roku.

Kontrolujący ustalili, że w wydatkach bieżących stanowiących podstawę dokonania aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjum, analogicznie jak do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok, nie uwzględniono przypadających na gimnazja wydatków bieżących ujętych w budżecie Miasta i w planach finansowych gimnazjów w rozdziale 80150 według stanu na 28 lutego 2017 roku, a planowanych wydatków bieżących nie pomniejszono o sumę iloczynów odpowiednich kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach danego typu i rodzaju, posiadających stosowne orzeczenia.

Ustalona na podstawie powyższych danych dotyczących planowanych na 28 lutego 2017 roku wydatków bieżących i danych dotyczących statystycznej liczby uczniów gimnazjów, zaktualizowana podstawowa kwota dotacji wyniosła 835,38 zł (6.445.800,89 zł: 643 uczniów (wg statystycznej liczby uczniów gimnazjów zgodnej w wyliczoną na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej na 30 września 2016 roku ustalonej do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji na 2017): 12 m-cy).

Weryfikacja matematycznego wyliczenia nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie danych dotyczących wysokości planowanych na 30 września 2017 roku wydatków bieżących szkół podstawowych, w ramach których, zgodnie z uchwałą nr XXXVIII/256/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, do 31 sierpnia 2019 roku, funkcjonują klasy dotychczasowych publicznych gimnazjów, ustalono wydatki bieżące będące podstawą wyliczenia październikowej aktualizacji podstawowej kwoty dotacji przypadającej na jednego ucznia gimnazjum, czego obowiązek wynikał z art. 78c ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 2016 roku o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

Jak wynikało z informacji udzielonej przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych wobec zastosowanej w mieście zasady wygaszania gimnazjów, których klasy zostały przejęte przez poszczególne szkoły podstawowe, co opisano we wcześniejszej części

protokołu, w ramach poszczególnych placówek planowane i realizowane wydatki są rozdzielane według zasad (klucza) określonych w politykach rachunkowości szkół podstawowych, w ramach których funkcjonują do końca sierpnia 2019 roku klasy gimnazjalne. Wyjaśnienie Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych w sprawie zasad podziału wydatków w szkołach prowadzących klasy gimnazjalne *stanowi załącznik nr 49 protokołu kontroli.*

Dane w zakresie wydatków bieżących, dotyczących klas gimnazjalnych, planowanych w budżetach poszczególnych placówek (tj. szkół podstawowych), w ramach których funkcjonowały klasy gimnazjalne, stanowiące podstawę aktualizacji podstawowej kwoty dotacji w październiku 2017 roku wynikały z informacji Skarbnika Miasta Łowicza sporządzonej w dniu 9 października 2017 roku według stanu na 30 września 2017 roku przedłożonej na wniosek Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych. Dane te obejmowały planowane wydatki bieżące w podziale na poszczególne placówki, w ramach których prowadzone były klasy gimnazjalne.

Zgodnie z danymi ujętymi w powyższej informacji i okazanych kontrolującym planach finansowych szkół, w ramach których funkcjonują klasy wygaszanych gimnazjów, plan wydatków bieżących uwzględnionych do wyliczenia aktualizacji, przedstawiał się następująco:

Placówka	80110	80146	80148	80195 (ZFSS)	85415 (stypendia naukowe)
Szkoła Podstawowa nr 1 z klasami dotychczasowego Gimnazjum nr 1	1.349.246,00	2.293,00	137.484,00 ¹	22.111,00	880,00
Szkoła Podstawowa nr 2 z klasami dotychczasowego Gimnazjum nr 2	1.888.594,00	6.650,00	X	2.764,00	2.200,00
Szkoła Podstawowa nr 3 z klasami dotychczasowego Gimnazjum nr 3	1.380.708,00	X	X	X	30.000,00
Łączna kwota:	4.618.548,00	8.943,00	137.484,00	24.875,00	33.080,00

1- wydatki w planowanej kwocie 150.675,00 zł pomniejszone o planowane dochody z tytułu odpłatności za żywienia 13.191,00 zł

Łącznie wydatki bieżące przypadające na klasy gimnazjalne w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Łowicz planowane na 30 września 2017 roku stanowiły 4.822.930,00 zł.

AKTA KONTROLI [XXIII] strony 1791-1798: Kserokopie informacji z budżetu dotyczącej planowanych na 30 września 2017 roku wydatków i wydruki planów finansowych placówek na 30 września 2017 roku.

Analogicznie jak w odniesieniu do podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjum na 2017 roku oraz aktualizacji dokonanej w marcu 2017 roku, w wydatkach bieżących stanowiących podstawę wyliczenia zaktualizowanej na październik 2017 roku podstawowej kwoty dotacji nie ujęto planowanych wydatków klasyfikowanych w rozdziale 80150 przypadających na klasy gimnazjalne w prowadzących je szkołach podstawowych oraz nie pomniejszono wydatków bieżących o sumę iloczynów kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów niepełnosprawnych i statystycznej liczby tych uczniów w klasach gimnazjalnych.

Wskazać należy, że w dacie przeprowadzania aktualizacji obowiązywał art. 328 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe

określający zasady ustalania w latach 2017-2019 podstawowej kwoty dotacji, o której mowa w art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, w tym dla gimnazjów i klas dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach podstawowych.

Przepis powyższy zasady wyliczania podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjów, w szczególności ustalania planu wydatków bieżących stanowiących podstawę jej wyliczenia oraz katalog czynników zmniejszających tę wartość oraz zasady ustalania statystycznej liczby uczniów przyjmowanych do wyliczeń, regulował analogicznie do zapisów art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Analiza planów finansowych poszczególnych szkół w zakresie wydatków dotyczących klas gimnazjalnych według stanu na 30 września 2017 roku w odniesieniu do planów w tym zakresie na 28 lutego 2017 roku i danych do projektu budżetu wykazała znaczne zmniejszenie planowanych (i w konsekwencji - stanowiących podstawę wyliczenia podstawowej kwoty dotacji) wydatków bieżących, w szczególności w zakresie rozdziału 80146 - odpisy na kształcenie nauczycieli (początkowa wartość to 18.958,00 zł, a na 30 września 2017 roku - 8.943,00 zł) oraz rozdziału 80195 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (zmniejszenie z 32.798,00 zł do 24.875,00 zł).

Jak wyjaśniła Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych powyższe wynikało z nieujęcia w rozdziale 80195 § 4440 wydatków w tym zakresie dotyczących klas dotychczasowego Gimnazjum nr 3 ponieważ nie ma emerytów gimnazjum. Kwota 23.340,00 zł została przeznaczona dla Szkoły Podstawowej nr 3. Planowane wcześniej środki w tym rozdziale dotyczyły również gimnazjum, gdyż zakładano możliwość przejścia od 1 września 2017 roku uprawnionych nauczycieli na emeryturę w wyniku reformy oświaty. Nikt z nauczycieli z tego przywileju nie skorzystał, a na mocy art. 191 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe, dotychczasowa szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum stały się ośmioletnią szkołą podstawową. Zmniejszenie wydatków w rozdziale 80146 wynikało z faktu, iż zgodnie z art. 236 ust. 1 i 3 oraz art. 249 ust. 1 i 3 ustawy Przepisy wprowadzające Prawo oświatowe, nauczyciele dotychczasowych gimnazjów i zespołów szkół, z dniem 1 września 2017 roku stali się nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej. Przypadające w budżecie placówki wydatki na klasy gimnazjalne w szkołach podstawowych, ustalano proporcjonalnie, na podstawie uregulowań polityki rachunkowości każdej z placówek. W rozdziale 80146 na dzień 30 września 2017 roku w odniesieniu do gimnazjów ujęto faktycznie poniesione w Gimnazjum nr 3 wydatki. Wyjaśnienie Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych *stanowi załącznik nr 49 protokołu kontroli.*

Kontrolujący zweryfikowali prawidłowość wyliczenia statystycznej liczby uczniów przyjętej do ustalenia październikowej aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjum. Zgodnie z zapisami art. 78 c ust. 3 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty i niektórych innych ustaw, w aktualizacji dokonywanej w październiku roku budżetowego, statystyczną liczbę uczniów należało ustalić jako sumę 2/3 liczby uczniów (danego typu i rodzaju) ustalonej na podstawie danych systemu informacji oświatowej według stanu na dzień 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy oraz 1/3 liczby uczniów ustalonej na podstawie danych systemu informacji oświatowej według stanu na dzień 30 września roku budżetowego.

Na podstawie okazanych kontrolującemu danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września 2016 i 30 września 2017 roku kontrolujący ustalili statystyczną liczbę uczniów będącą podstawą dokonania wyliczenia aktualizacji podstawowej kwoty dotacji według stanu na 30 października 2017 roku:

Placówka	Ilość uczniów według SIO	W tym uczniowie z orzeczeniem	Ilość uczniów przyjętych do wyliczenia PKD
na 30 września 2016 roku			
Gimnazjum nr 1	161	2	159
Gimnazjum nr 2	371	X	371

Gimnazjum nr 3	115	2	113
Łącznie:	647	4	643
na 30 września 2017 roku			
Szkoła podstawowa nr 1 – klasy gimnazjum	112	2	110
Szkoła podstawowa nr 2 – klasy gimnazjum	239	X	239
Szkoła podstawowa nr 3 – klasy gimnazjum	69	2	67
Łącznie	420	4	416

Wyliczona przez kontrolujących statystyczna liczba uczniów do ustalenia zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji stanowiła 567,32, co wynikało z wyliczenia:
 $2/3 \times 643 + 1/3 \times 416 = 567,32$ (428,66(6) + 138,6(6))

Powyższe dane były zgodne z danymi przyjętymi przez jednostkę do ustalenia statystycznej liczby uczniów stanowiącej podstawę aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dla gimnazjum, a wartość przyjęta do wyliczeń przez jednostkę wynosiła 567,32.

Ustalona w oparciu o ww. dane zaktualizowana według stanu na październik 2017 roku podstawowa kwota dotacji przypadająca na ucznia gimnazjum stanowiła:

$$(4.822.930,00 \text{ zł} : 567,32) : 12 = 708,44 \text{ zł}$$

Nie stwierdzono nieprawidłowości w wyliczeniu ww. wartości w oparciu o przyjętą przez jednostkę wysokość wydatków bieżących i statystycznej liczby uczniów.

Informację o wysokości podstawowej kwoty dotacji przypadającej na jednego ucznia szkoły podstawowej (w kwocie 679,66 zł) i na jednego ucznia gimnazjum (w wysokości 708,44 zł) prowadzonych przez inne niż Miasto osoby prawne lub fizyczne oraz o statystycznej liczbie uczniów w szkołach podstawowych danego typu i rodzaju oraz w klasach gimnazjalnych, w ilości, odpowiednio: 1.356,33 i 567,32, zawarto w ogłoszeniu Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 października 2017 roku. Stosownym wydrukiem udokumentowano zamieszczenie ww. informacji w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 31 października 2017 roku, co było zgodne z art. 78 e ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

Wobec dokonanych przez kontrolujących ustaleń w zakresie przyjęcia do wyliczenia podstawowej kwoty dotacji na jednego ucznia gimnazjum na 2017 rok oraz do dokonanej w marcu i październiku 2017 roku aktualizacji tej wartości, wydatków bieżących planowanych w budżecie Miasta dla szkół danego typu i rodzaju bez uwzględnienia wielkości planowanych wydatków ujętych w rozdziale 80150 oraz nie pomniejszenia (ustalonych z uwzględnieniem tej wartości) wydatków o kwotę stanowiącą sumę iloczynów kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej na uczniów posiadających stosowne orzeczenia, na wniosek kontrolujących, jednostka dokonała ponownych wyliczeń uwzględniających ww. pominięte wartości.

Szczegółowe wyliczenia podstawowej kwoty dotacji na jednego ucznia gimnazjum na 2017 rok i aktualizacji tej wartości uwzględniające wielkość planowanych wydatków bieżących w kwotach ustalonych zgodnie z uregulowaniami art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, a w odniesieniu do październikowej aktualizacji podstawowej kwoty dotacji – zgodnie z art. 328 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe wraz z informacjami, z których wynikały dane finansowe przyjęte do wyliczenia *zawarto w załączniku nr 50 protokołu kontroli.*

Wyliczone z uwzględnieniem wydatków bieżących ustalonych w oparciu o ww. przepisy prawa, wartości podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok przypadającej na jednego ucznia gimnazjum i aktualizacje tej kwoty przedstawiały się następująco:

- podstawowa kwota dotacji na 2017 rok - 839,00 zł,
- podstawowa kwota dotacji zaktualizowana według planu na 28 lutego 2017 roku – 829,00 zł;
- podstawowa kwota dotacji według planu na 30 września 2017 roku – 704,00 zł.

Zestawienie danych dotyczących ustalonej przez jednostkę podstawowej kwoty dotacji na ucznia gimnazjum na 2017 rok i aktualizacji tej wartości oraz podstawowej kwoty dotacji na ucznia gimnazjum wyliczonej z uwzględnieniem zapisów powołanych wyżej przepisów prawa, przedstawiono w tabeli:

Podstawowa kwota dotacji na ucznia gimnazjum	Wyliczenie pierwotne sporządzone przez Miasto Łowicz	Wyliczenie z uwzględnieniem (pomniejszonych zgodnie z zapisem ustawy) wydatków planowanych w rozdziale 80150	Różnica /wartość z kolumny 2 – kolumna 3/
ustalona na 2017 rok wg planu wydatków budżetu	843,00	839,21	3,79
zaktualizowana wg. danych na 28 lutego 2017 roku	835,38	828,93	6,45
zaktualizowana wg. danych na 30 września 2017 roku	708,44	703,73	4,71

Z danych powyższych wynika, że Miasto Łowicz wyliczyło podstawową kwotę dotacji na ucznia gimnazjum na 2017 rok w wartościach zawyżonych w stosunku do wyliczenia sporządzonego, literalnie, według zapisów art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty i art. 328 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe.

Dotacja dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu

Przy piśmie z dnia 23 września PGKP.24/2016, którego wpływ odnotowano w Urzędzie Miejskim w Łowiczu w dniu 29 września 2017 roku, Rektor Kolegium Zakonu Pijarów złożył wniosek o udzielenie dotacji dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu na rok kalendarzowy 2017 przedkładając stosowny wniosek, którym określono planowaną liczbę uczniów w okresie styczeń – sierpień na 166, w tym jeden uczeń z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz planowaną na okres od września do grudnia liczbę uczniów – 125 (nie przewidywano uczęszczania do placówki uczniów posiadających orzeczenia, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy o systemie oświaty).

Kwotę dotacji dla tej placówki zaplanowano w oparciu o ww. wniosek, którego otrzymanie w dniu 26 września 2016 roku potwierdziła Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych, która w dniu 3 października 2016 roku dokonała formalnej weryfikacji tego dokumentu.

Na podstawie informacji o planowanej liczbie uczniów przedłożonej we wrześniu 2016 roku przez Dyrektora Gimnazjum (w okresie I-VIII 166 uczniów, w tym jeden z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz IX-XII 125 uczniów) oraz podstawowej kwoty dotacji wyliczonej na 2017 rok, ustalono planowaną kwotę dotacji dla Gimnazjum Pijarskiego na 2017 rok:

- 843 zł/m-c x 165 uczniów x 8 miesięcy = 1.112.760,00 zł
- 1 uczeń z orzeczeniem o niepełnosprawności (z wagą P5) x 1.755 zł (kwota ustalona na poziomie subwencji na 1 ucznia ustalonej na podstawie metryczki subwencji oświatowej 2016) x 8 m-cy = 14.040,00 zł
- 843 zł/m-c x 125 = 105.375,00 x 4 m-ce = 421.500,00 zł.

Łączna wyliczona kwota dotacji dla gimnazjum prowadzonego przez Kolegium Zakonu Pijarów w Łowiczu stanowiła:

1.112.760,00 zł + 14.040,00 zł + 421.500,00 zł = 1.548.300,00 zł.

Wartość kwoty dotacji zaplanowanej na jednego ucznia z orzeczeniem o niepełnosprawności (waga P5), którego wykazano w informacji o przewidywanej ilości uczniów złożonej (wrzesień 2016) ustalono zgodnie z zasadami określonymi rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, a weryfikacja tej

wielkości dokonana przez kontrolujących na podstawie danych Metryczki subwencji oświatowej 2016, wykazała prawidłowość jej wyliczenia.

Wielkość ta uległa w trakcie roku zmianie i, zgodnie z metryczką subwencji oświatowej 2017, stanowiła wartość 1.742,62 zł miesięcznie na jednego ucznia z tym rodzajem niepełnosprawności, co wynikało z wyliczenia: 3,94 (P31 – uczniowie gimnazjów waga 0,04+ P5- uczniowie niepełnosprawni waga 2,90+ Sa uczniowie szkół publicznych i niepublicznych waga 1) x 1,0027770924 (wskaźnik korygujący Di) x 5292,7779 (standard finansowy A podziału subwencji).

Przeprowadzona przez kontrolujących weryfikacja prawidłowości ustalenia przez jednostkę miesięcznej kwoty dotacji należnej na ucznia z orzeczeniem o niepełnosprawności (P5) wykazała, że wielkość ta została wyliczona w prawidłowej wysokości i stanowiła jeden z elementów będących podstawą dokonania stosownych przeliczeń dotyczących należnej dotacji.

Zaktualizowana według metryczki subwencji oświatowej 2017 miesięczna kwota dotacji na ucznia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz dokonana w marcu aktualizacja podstawowej kwoty dotacji, stanowiły podstawę do dokonania z dniem 1 kwietnia 2017 roku aktualizacji kwoty dotacji należnej Pijarskiemu Gimnazjum im. w Łowiczu.

Wyliczona na podstawie zaktualizowanych danych dotacja ustalona została:

12 miesięcy (styczeń-grudzień 2017) x [165 uczniów x 835,38 zł + 1.742,62 zł (jeden uczeń z orzeczeniem o niepełnosprawności)] = 12 m-cy x [137.837,70 zł + 1.742,62 zł] = 12 x 139.589,32 zł = 1.674.963,84 zł.

Powyższe wyliczenie stanowiło podstawę dokonania rozliczenia dotacji:

Łączna kwota transz dotacji przekazanej w styczniu, lutym i marcu wyniosła:

3 m-ce x [165 uczniów x 843,00 zł + 1.755,00 zł (uczeń z niepełnosprawnością)] = 422.550,00 zł

Należna dotacja po aktualizacji:

12 m-cy x [165 uczniów x 835,38 zł + 1.742,62 zł] = 1.674.963,84 zł

Należna, zgodnie z zapisem art. 78c ust. 6 ustawy o systemie oświaty, od 1 kwietnia 2017 roku, wysokość miesięcznej transzy dotacji stanowiła:

[1.674.963,84 zł - 422.550,00 zł] : 9 miesięcy = 1.252.413,84 zł : 9 m-cy = 139.157,09 zł.

We wrześniu 2017 roku przekazano Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju kwotę 139.157,09 zł, co nie uwzględniało zmiany ilości uczniów dotowanego Gimnazjum, która uległa zmniejszeniu od 1 września 2017 roku do 111 uczniów (ze 166 w okresie poprzedzającym, w tym jeden uczeń z orzeczeniem o niepełnosprawności P5 i ze 125 według pierwotnej informacji).

Należną kwotę dotacji na wrzesień 2017 roku dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju uwzględniającą zmianę ilości uczniów wyliczono:

139.157,09 zł (dotacja zgodna z aktualizacją obowiązującą od 1 kwietnia 2017 roku):
166 uczniów = 838,30 zł

111 uczniów x 838,30 zł = 93.051,30 zł.

Informację o dokonanym przeliczeniu przekazano pismem SS.4424.1.602017.E.Rz.K z dnia 21 września 2017 roku, którym wystąpiono do Dyrektora Pijarskich Szkół Królowej Pokoju z prośbą o zwrot na rachunek Urzędu kwoty 46.105,79 zł stanowiącej nadpłatę dotacji przekazanej we wrześniu w kwocie 139.157,09 zł bez uwzględnienia zgłoszonej zmiany w zakresie ilości uczniów dotowanego Gimnazjum, która uległa zmniejszeniu do 111. Do pisma załączono wyliczenie kwoty dotacji należnej za wrzesień 2017 roku po uwzględnieniu prawidłowej ilości uczniów gimnazjum wynikającej z przekazanej przez dotowanego informacji. Burmistrz Miasta Łowicza zwrócił się z prośbą o zwrot kwoty 46.105,79 zł w rozdziale 80110 § 2590, co wynikało z wyliczenia: 139.157,09 zł (dotacja przekazana) - 93.051,30 zł (dotacja należna). Dotowany dokonał zwrotu nadpłaconej kwoty, co opisano w tabeli obrazującej terminowość przekazywania dotacji dla Pijarskiego Gimnazjum w Łowiczu.

Kolejnego przeliczenia dotacji należnej Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju dokonano w oparciu o podstawową kwotę dotacji zaktualizowaną według planu wydatków na 30 września 2017 roku, a obowiązującą od 1 listopada 2017 roku.

Kwota dotacji naliczona dla Pijarskiego Gimnazjum według podstawowej kwoty dotacji zaktualizowanej w październiku 2017 roku ustalona została na kwotę 78.636,84 zł (708,44 zł x 111 uczniów).

W celu ustalenia transz dotacji należnych do przekazania Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju w listopadzie i grudniu 2017 roku po aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dokonanej w październiku 2017 roku, jednostka dokonała rozliczenia zgodnie z unormowaniami art. 78d. ust. 2 ustawy o systemie oświaty, który stanowi, że jeżeli w wyniku aktualizacji podstawowej kwoty dotacji lub w wyniku zmiany kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego, dokonanej na podstawie ust. 1, wysokość dotacji, o której mowa w art. 80 ust. 3 ustawy o systemie oświaty uległa zmianie, suma kolejnych przekazywanych części dotacji, poczynwszy od pierwszego dnia obowiązywania zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji, stanowi różnicę pomiędzy wysokością dotacji, o której mowa odpowiednio w art. 80 ust. 2-3ae i 5-5c, według stanu na pierwszy dzień obowiązywania zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji a sumą części dotacji przekazanych od początku roku budżetowego do dnia poprzedzającego pierwszy dzień obowiązywania zaktualizowanej podstawowej kwoty dotacji. Dane w tym zakresie przedstawiono poniżej:

Kwota dotacji należna zgodnie z przeliczeniem według podstawowej kwoty dotacji zaktualizowanej w październiku 2017 roku	1.263.629,13 zł
Suma przekazanych w okresie styczeń- październik 2017 transz dotacji	1.304.438,05 zł
Różnica do rozliczenia w celu ustalenia transz dotacji (zgodnie z rt.. 78d. ust. 2 ustawy o systemie oświaty)	-40.808,92 zł

Z dokonanego przez jednostkę wyliczenia wynikało, że w okresie styczeń - październik 2017 roku dotowanemu Gimnazjum przekazano kwotę o 40.808,92 zł wyższą niż należna temu podmiotowi dotacja po dokonaniu aktualizacji podstawowej kwoty dotacji dokonywanej w październiku według danych na 30 września 2017 roku.

W celu weryfikacji dokonanego przez jednostkę rozliczenia kontrolujący przeanalizowali dane w zakresie ilości uczniów stanowiącej podstawę naliczenia kwoty dotacji. Szczegółowa analizę prawidłowości wyliczenia podstawowej kwoty dotacji i aktualizacji tej wartości zawarto we wcześniejszej części niniejszego protokołu.

Jak ustalili kontrolujący - Dyrektor Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu w 2017 roku składał comiesięczne informacje o aktualnej licznie uczniów, a dane w tym zakresie ujęto w tabeli:

Data informacji	Data wpływu do Urzędu	Ilość uczniów na pierwszy dzień roboczy danego miesiąca	W tym uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności	Przewidywana ilość uczniów w kolejnym miesiącu	W tym uczniów z orzeczeniem
2 stycznia 2017	3 stycznia 2017 sprawdzenie-brak wpływu	166	1 P5 ¹	166	1 P5
1 lutego 2017	3 lutego 2017	166	1P5	166	1 P5
1 marca 2017	3 marca 2017	166	1P5	166	1P5
5 kwietnia 2017	5 kwietnia 2017	166	1P5	166	1P5
4maja 2017	5 maja 2017	166	1P5	166	1P5
2 czerwca 2017	2 czerwca 2017	166	1P5	166	1P5
4 lipca 2017	6 lipca 2017	166	1P5	166	1P5
1 sierpnia 2017	1 sierpnia 2017	166	1P5	114	X

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofa 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

7 września 2017	8 września 2017	111	X	111	X
4 października 2017	4 października 2017	111	X	111	X
3 listopada 2017	8 listopada 2017	111	X	111	X
4 grudnia 2017	5 grudnia 2017	111	X	111	X

1- waga zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego .

Kontrolujący ustalili, że naliczenia należnej kwoty dotacji jednostka dokonała z uwzględnieniem powyższych danych w zakresie ilości uczniów

W celu stwierdzenia terminowości przekazywania transz dotacji dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju oraz wysokości przekazany środków, kontrolujący przeanalizowali dokumenty źródłowe potwierdzające prawidłowość ustalenia wysokości i terminy przekazania transz dotacji. Dane w tym zakresie zestawiono w tabeli:

Miesiąc 2017 roku	Wyliczenie dotacji należnej wg. PKD z października i kwoty dotacji należnej na ucznia z orzeczoną niepełnosprawnością	Należna kwota dotacji	Przekazana kwota dotacji	Wyliczenie przekazanej dotacji wg. obowiązującej PKD
Styczeń	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	140.850,00	165x843zł+1.755,00
Luty	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	140.850,00	165x 843 zł+1.755,00
marzec	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	140.850,00	165x 843 zł+1.755,00
kwiecień	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	139.157,09	165x835,38 zł + 1.742,62
maj	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	139.157,09	165x835,38 zł + 1.742,62
czerwiec	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	139.157,09	165x835,38 zł + 1.742,62
lipiec	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	139.157,09	165x835,38 zł + 1.742,62
sierpień	165 uczniów x 708,44 zł + 1.742,62 zł	118.635,22	139.157,09	165x835,38 zł + 1.742,62
wrzesień	111x 708,44 zł	78.636,84	93.051,30	
październik	111x 708,44 zł	78.636,84	93.051,30	
listopad	111x 708,44 zł	78.636,84	X	
grudzień	111x 708,44 zł	78.636,84	X	
		1.263.629,12	1.304.438,05	

Z zawartych w powyższej tabeli danych wynika, że jednostka przekazywała transze dotacji dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w wysokościach zgodnych z naliczeniem dokonany w oparciu o ustalone podstawowe kwoty dotacji na ucznia gimnazjum i ilość uczniów zgodną z posiadanymi informacjami.

Terminowość przekazania transz dotacji zestawiono w tabeli:

Miesiąc	Data przekazania	Kwota	Nr wyciągu	Nr dok. Księgowego	Uwagi
Styczeń	16.01.2017	140.850,00	10	10/2	
Luty	15.02.2017	140.850,00	32	32/4	
Marzec	15.03.2017	140.850,00	52	52/2	
Kwiecień	25.04.2017	139.157,09	78	78/14	
Maj	16.05.2017	139.157,09	90	90/24	
Czerwiec	12.06.2017	139.157,09	108	108/95	
Lipiec	17.07.2017	139.157,09	129	129/30	
sierpień	14.08.2017	139.157,09	149	149/34	
wrzesień	14.09.2017	139.157,09 ¹	171	171/55	zwrot nadpłaty

październik	19.10.2017	93051,30	196	196/3	
Łączna kwota:	X	1.304.438,05	X	X	

1-zwrotu kwoty 46.105,79 zł stanowiącej kwotę o jaką zawyżono przekazaną dotację dokonano w dniu 26 września 2017 roku (wb 179/15).

Z danych zawartych w powyższym zestawieniu wynika, że dotacja przekazywana była w terminach wymaganych zapisami art. 80 ust. 3c ustawy o systemie oświaty.

Operacje przekazania dotacji ewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 240 Ma 130 z klasyfikacją budżetową dział 801 rozdział 80110 § 2590

Wskazać należy, że powyższe transze dotacji ustalono w oparciu o podstawowe kwoty dotacji, których weryfikacja w odniesieniu do zasad naliczania podstawowej kwoty dotacji ustalonych w art. 78b ust. 3 ustawy o systemie oświaty i art. 328 ustawy przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe wykazała ich zawyżenie, co opisano we wcześniejszej części niniejszego protokołu.

Po dokonaniu ostatecznego przeliczenia dotacji należnej Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu ustalono, że transze dotacji za okres od stycznia do sierpnia stanowiąc winny po 117.858,07 zł, a za okres wrzesień-grudzień – po 78.114,03 zł. Zgodnie z rocznym rozliczeniem dotacji sporządzonym w oparciu o naliczenia należnej dotacji dokonane na podstawie właściwie ustalonych wartości podstawowej kwoty dotacji na ucznia gimnazjum, dotacja dla Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu stanowiąc winna na 2017 rok kwotę 1.255.320,68 zł. Wobec przekazania dotowanemu podmiotowi transz w łącznej wysokości 1.304.438,05 zł, nadpłata dotacji za 2017 rok stanowiła 49.117,37 zł.

Szczegółowe wyliczenia miesięcznej podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok na jednego ucznia gimnazjum, aktualizacji przeprowadzonych według stanu na 28 lutego i 30 września 2017 roku sporządzone na wniosek kontrolujących oraz rozliczenie dotacji należnej i przekazanej Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu sporządzone przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu w oparciu o zweryfikowane wartości podstawowej kwoty dotacji **stanowi załącznik nr 50 protokołu kontroli.**

Dotujący po dokonaniu w październiku 2017 roku aktualizacji podstawowej kwoty dotacji przypadającej na ucznia gimnazjum obowiązującej od miesiąca następującego po przeliczeniu, sporządził rozliczenie dotacji przekazanej Pijarskiemu Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu w miesiącach styczeń - październik 2017 roku w odniesieniu do należnej temu podmiotowi dotacji z uwzględnieniem kwoty dotacji skorygowanej w oparciu o zaktualizowaną podstawową kwotę dotacji. Z przedmiotowego wyliczenia wynikało, że Miasto Łowicz przekazało w ww. okresie na rzecz dotowanego podmiotu kwotę 1.304.438,05 zł, a dotacja należna za okres styczeń-grudzień 2017 roku stanowiła 1.263.629,12 zł, wobec czego nadpłaconą kwotę wyniosła 40.808,93 zł.

Burmistrz Miasta Łowicza pismem SS.4424.1.80.2017.MN z 30 listopada 2017 roku (z załącznikiem – *Rozliczenie roczne dla Pijarskiego Gimnazjum*) przekazał informację o dokonanej aktualizacji podstawowej kwoty dotacji i sporządzeniu, opisanego wyżej rozliczenia. Przedmiotowym pismem Burmistrz poinformował Dyrektora Pijarskich Szkół Królowej Pokoju w Łowiczu, iż Gimnazjum nie otrzyma dotacji za listopad i grudzień 2017 roku wobec zaistniałej nadpłaty dotacji w wysokości 40.808,93 zł. Jednocześnie zwrócił się z prośbą o zwrot nadpłaconej kwoty dotacji w terminie do 31 stycznia 2018 roku wskazując rachunek bankowy, na który należy dokonać wpłaty kwoty 40.808,93 zł.

AKTA KONTROLI [XXIV] strony 1799-1803: Kserokopia pisma SS.4424.1.80.2017.MN z 30 listopada 2017 roku z Rozliczeniem rocznym dla Pijarskiego Gimnazjum.

Pismem PGKP.16.2017 z 5 grudnia 2017 roku, Rektor Kolegium Pijarskich Szkół Królowej Pokoju zwrócił się o zrewidowanie kosztów kształcenia gimnazjalisty w 2017 roku i zmianę dokonanych wyliczeń.

Decyzją FN.3032.12.2018.AP z 30 stycznia 2018 roku wydaną na podstawie art. 252 ustawy o finansach publicznych, art. 21 § 1 ust. 2 ustawy Ordynacja podatkowa i art. 104 § 1 i 2 oraz art. 127 Kodeksu postępowania administracyjnego Burmistrz Miasta Łowicza zobowiązał dotowanego do zwrotu nadpłaconej kwoty dotacji w wysokości 40.808,93 zł w terminie w ciągu 15 dni od otrzymania decyzji. W decyzji zawarto pouczenie o przysługiwaniu odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Skierniewicach w terminie 14 dni od daty jej doręczenia za pośrednictwem Burmistrza Miasta Łowicza.

Wobec skorzystania przez dotowanego z drogi odwoławczej, w dniu 15 marca 2018 roku decyzją znak KO.4118.1.2018 Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Skierniewicach orzekło o uchyleniu w całości decyzji Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 stycznia 2018 roku FN.3032.12.2018.AP i przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia temu organowi. Podstawą takiego rozstrzygnięcia były, w szczególności braki w postępowaniu dowodowym prowadzonym przez organ pierwszej instancji, które nie były możliwe do usunięcia w trybie art. 136 Kodeksu postępowania administracyjnego. W szczególności Samorządowe Kolegium Odwoławcze wskazało brak przeprowadzenia wyczerpującego postępowania dowodowego oraz uchybienia w zakresie umożliwienia stronie czynnego udziału w postępowaniu.

Zawiadomieniem SS.4424.5.7.2018.MN z 20 marca 2018 roku skierowanym do Kolegium Zakonu Pijarów, organ prowadzący Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju poinformowano o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie określenia kwoty dotacji podlegającej zwrotowi przez Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu.

Postanowieniem SS.4424.5.7.2018.MN z dnia 4 kwietnia 2018 roku Burmistrz Miasta Łowicza, w związku z postępowaniem administracyjnym w przedmiocie określenia kwoty dotacji podlegającej zwrotowi przez Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju, ustalił wykaz dokumentów zaliczonych na poczet materiału dowodowego, a na wniosek Strony złożony w dniu 13 kwietnia 2018 roku, pismem znak: SS.4424.5.7.2018.MN z 17 kwietnia 2018 roku, postanowił o wyznaczeniu terminu do załatwienia sprawy na 15 maja 2018 roku.

Pismem SS.4424.5.7.2018.MN z 11 maja 2018 roku zawiadomiono Stronę o możliwości wypowiedzenia się co do zgromadzonego materiału dowodowego i zapoznania się z aktami sprawy w terminie do 25 maja 2018 roku w wyznaczonym miejscu, a postanowieniem SS.4424.5.7.2018.MN z 11 maja 2018 roku, Burmistrz Łowicza wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy do 15 czerwca 2018 roku.

Do dnia przeprowadzania czynności kontrolnych, postępowanie nie zostało zakończone.

Prawidłowość dokonania naliczenia i przekazania w 2017 roku kwot dotacji należnych Pijarskiej Szkole Podstawowej i Pijarskiemu Gimnazjum w Łowiczu zweryfikowano w realizacji procedur kontroli wewnętrznej Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Upoważnieniem nr KAW.1712.1.2018 z 4 stycznia 2018 roku Burmistrz Łowicza upoważnił Głównego Specjalistę ds. Kontroli Urzędu Miejskiego w Łowiczu do przeprowadzenia kontroli naliczania i wypłacania dotacji dla Pijarskiej Szkoły Podstawowej i Pijarskiego Gimnazjum w Łowiczu. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządzono protokół kontroli Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu w zakresie naliczania dotacji dla Pijarskiej Szkoły Podstawowej Królowej Pokoju oraz Pijarskiego Gimnazjum Królowej Pokoju w Łowiczu nie stwierdzając nieprawidłowości.

4. WYDATKI OSOBOWE

Zasady i warunki wynagradzania za pracę pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu na podstawie umowy o pracę oraz warunki i sposób przyznawania i wypłacania innych świadczeń i dodatków związanych z pracą a także wymagania kwalifikacyjne pracowników określono załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 351/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 października 2016 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu ze zmianami

wynikającymi z zarządzeń Burmistrza Miasta Łowicza nr 194/2017 z dnia 11 maja 2017 roku i nr 487/2017 z dnia 14 grudnia 2017 roku.

W okresie poprzedzającym wprowadzenie powyższego uregulowania, w jednostce obowiązywał *Regulamin wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu* stanowiący załącznik do zarządzenia nr 193/2009 Burmistrza Łowicza z dnia 29 maja 2009 roku ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami Burmistrza Miasta Łowicza: nr 309/2010 z dnia 23 lipca 2010 roku, nr 331/2010 z dnia 23 sierpnia 2010 roku, nr 267/2012 z dnia 29 czerwca 2012 roku, nr 335/2014 z dnia 24 września 2014 roku i nr 43/2016 z dnia 1 lutego 2016 roku.

Powyższym uregulowaniem Burmistrz Miasta, na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 58 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o wynagradzaniu pracowników samorządowych (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 902 ze zm.) ustalił: wymagania kwalifikacyjne w odniesieniu do pracowników z odesłaniem do stosownego rozporządzenia, szczegółowe warunki wynagradzania, warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa, warunki i sposób przyznawania dodatku funkcyjnego i specjalnego, a załącznikami do zarządzenia były:

- nr 1 *Tabela maksymalnych stawek miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego,*
- nr 2 *Tabela stawek dodatku funkcyjnego,*
- nr 3 *Tabela maksymalnych kategorii zaszeregowania oraz stawek dodatku funkcyjnego,*
- nr 4 *Regulamin premiowania pracowników zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych i obsługi w Urzędzie.*

Zapoznanie się z treścią *Regulaminu* potwierdzili przedstawiciele jednostek organizacyjnych, nie adnotowano informacji o zapoznaniu z tym dokumentem przez pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu.

4.1 Wydatki na wynagrodzenia - 2017 rok

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w Urzędzie Miejskim w Łowiczu zatrudnionych było 92 pracowników, a zatrudnienie stanowiło 90 etatów.

Wydatki z tytułu wynagrodzeń ewidencjonowano w § 4010 działu 750 Administracja publiczna rozdział 75011 Urzędy wojewódzkie i rozdział 75023 Urzędy gmin. Dane dotyczące planowanych, planowanych po zmianach i wykonanych wydatków na wynagrodzenia pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu za 2017 rok przedstawiono w tabeli:

Lp.	Ogółem wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wg podziałki klasyfikacji budżetowej	Plan	Plan po zm.	Wykonanie	%
1.	750/75023 § 4010	4.065.337,00	4.230.749,00	4.210.446,44	99,52
2.	750/75011 § 4010	236.565,00	306.233,00	306.233,00	100

W ciężar § 4010 księgowano wypłaty należności pracowników dotyczące:

Wyszczególnienie	Rozdział 75023		Rozdział 75011		Rozdział 75095	
	Kwota	liczba osób	Kwota	liczba osób		
Wynagrodzenie zasadnicze	2.859.455,80	96	306.233,00	10	0,00	0
Dodatek stażowy	559.322,81	84	0,00	0	0,00	0
Dodatek funkcyjny	274.271,72	27	0,00	0	13.267,50	2
Dodatek specjalny	112.905,62	8	0,00	0	0,00	0

Premia	36.047,95	8	0,00	0	0,00	0
Wynagrodzenie za czas choroby	41.068,12	43	0,00	0	0,00	0
Wynagrodzenie za czas choroby (szpital)	3.600,43	7	0,00		0,00	0
Odprawa rentowa	15.456,30	1	0,00	0	0,00	0
Odprawa emerytalna	113.548,80	5	0,00	0	0,000	
Nagrody jubileuszowe	140.068,17	17	0	0	0	0
Nagrody uznaniowe	49.900,00	21	0	0	0	0
Ekwiwalent za urlop	4.800,72	3	0	0	0	0
Razem	4.210.446,44	X	306.233,00	x	13.267,50	2

Prawidłowość ustalania i dokonywania wypłat wynagrodzeń z uwzględnieniem stanowisk, kategorii zaszerogowania i składników wynagrodzenia zweryfikowano na podstawie dokumentów źródłowych, tj.: akt osobowych, kart wynagrodzeń, list wypłat wynagrodzenia w odniesieniu do pracowników administracji samorządowej zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych i pracowników obsługi Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Kontrola poddała dokumentację dotyczącą naliczenia i wypłaty wynagrodzeń osób zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych i stanowiskach obsługi:

- Burmistrza Miasta,
- Zastępcy Burmistrza,
- Sekretarza Miasta,
- Skarbnika Miasta,
- Naczelnika Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej,
- Inspektora Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej,
- Sekretarki w Wydziale Organizacyjnym,
- robotnika gospodarczego.

Uchwałą nr II/10/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 5 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia wynagrodzenia Burmistrza Miasta Łowicza organ stanowiący ustalił, na podstawie art. 8 ust. 2 i art. 36 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych, przysługujące Burmistrzowi Łowicza miesięczne wynagrodzenie zasadnicze oraz należne dodatki.

W objętym kontrolą okresie, ustalone ww. uchwałą wynagrodzenie Burmistrza Łowicza wynosiło:

- wynagrodzenie zasadnicze - 6.000,00 zł,
- dodatek funkcyjny - 2.050,00 zł,
- dodatek specjalny - 38% łącznie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego co stanowiło - 3.059,00 zł,
- dodatek za staż pracy 20% wynagrodzenia zasadniczego - 1.200,00 zł

Razem - 12.309,00 zł.

Analiza powyższych danych w odniesieniu do zapisów art. 36 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 1786 ze zm.) wykazała, że wynagrodzenie zasadnicze i dodatek

funkcyjny ustalono w wartościach zgodnych z tabelą I A załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia, dodatek specjalny ustalono w wielkości zgodnej z treścią § 6 powołanego rozporządzenia, a dokumenty znajdujące się w aktach osobowych potwierdzały przysługiwanie dodatku za wieloletnią pracę w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego.

W związku z wejściem w życie z dniem 19 maja 2018 roku rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. poz. 936) określającego, w szczególności, kwoty wynagrodzenia zasadniczego i maksymalnego poziomu dodatku funkcyjnego na poszczególnych stanowiskach dla pracowników zatrudnionych na podstawie wyboru, kontrolujący ustalili, że Rada Miejska w Łowiczu nie podjęła uchwały dostosowującej poziom wynagrodzenia ustalonego dla Burmistrza Miasta Łowicza do poziomu wymaganego powyższym rozporządzeniem. Z przedłożonej kontrolującym informacji wynika, że stosowna uchwała została przedłożona Radzie Miejskiej w Łowiczu i nie została przez ten organ podjęta, co potwierdzają: kserokopie projektu uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 czerwca 2018 roku i wyciągu z protokołu nr LIX/2018 LIX sesji Rady miejskiej w Łowiczu stanowiące załączniki do wyjaśnienia złożonego przez Sekretarza Miasta Łowicza. W przedmiotowym oświadczeniu Sekretarz Miasta i Skarbnik Miasta potwierdzili, że wynagrodzenie Burmistrza Miasta Łowicza, począwszy od miesiąca lipca 2018 roku wypłacane jest w wysokości ustalonej na podstawie górnej granicy stawek określonych ww. rozporządzeniem.

Wyjaśnienie Sekretarza Miasta i Skarbnika Miasta Łowicza w sprawie wysokości wynagrodzenia Burmistrza Miasta Łowicza *stanowi załącznik nr 51 protokołu kontroli.*

Wysokość wynagrodzenia wynikającego ze stosunku pracy dla pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu ustalił Burmistrz Łowicza na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych oraz *Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu.*

Analiza danych dotyczących wysokości wynagrodzenia ustalonego na 2017 rok zawartych w aktach osobowych wymienionych wyżej pracowników wykazała, że:

- podstawę zmian wysokości wynagrodzenia dla kontrolowanej próby pracowników stanowiły angaże, a karty wynagrodzeń zawierały wielkości zgodne z danymi w nich zawartymi,
- wynagrodzenie zasadnicze i dodatek funkcyjny w odniesieniu do pracowników zatrudnionych na podstawie powołania ustalono w wysokościach zgodnych z uregulowaniami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatki funkcyjne dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę określono w granicach określonych ww. rozporządzeniem, w wysokościach zgodnych z *Regulaminem wynagradzania*,
- dodatki funkcyjne ustalono dla pracowników, którym przysługiwały one na podstawie zapisów ww. rozporządzenia oraz *Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu*, w wielkościach zgodnych z ustaleniami tabel zawartych w załącznikach do rozporządzenia oraz tabel stanowiących załączniki nr 3 i nr 2 do *Regulaminu wynagradzania* i naliczono je od najniższego wynagrodzenia zasadniczego ustalonego rozporządzeniem,
- kategorie zaszeregowania dla poszczególnych stanowisk urzędniczych i obsługi ustalono zgodnie z uregulowaniami ww. rozporządzenia oraz *Regulaminu wynagradzania*, a stawki wynagrodzenia zasadniczego określone angażami ustalono w kwotach zgodnych z wartościami ujętymi w tabelach określających minimalne wynagrodzenia dla poszczególnych kategorii zaszeregowania określonych rozporządzeniem oraz tabelach maksymalnych stawek określonych uregulowaniami wewnętrznymi dla poszczególnych kategorii zaszeregowania. Dane zawarte w angażach były zgodne z wartościami ustalonymi w kartach wynagrodzeń,

- w aktach osobowych poszczególnych pracowników znajdowały się dokumenty potwierdzające spełnianie minimalnych wymogów kwalifikacyjnych określonych dla poszczególnych stanowisk tabelami zawartymi w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, a w *Regulaminie wynagradzania* zastosowano odniesienie do ww. przepisu prawa,
- w kartach wynagrodzeń zastosowano właściwe stawki procentowe dodatku za wysługę lat, a w aktach osobowych poszczególnych pracowników znajdowały się dokumenty potwierdzające staż pracy zgodny z naliczonym,
- w odniesieniu do czterech spośród siedmiu pracowników wybranych do grupy kontrolnej, ustalono dodatek specjalny. Dodatek ten przyznawany był każdorazowo przez Burmistrza Miasta Łowicza na czas określony, ze wskazaniem podstaw jego przyznania, tj. powierzenia dodatkowych zadań, co było zgodne z uregulowaniami § 9 *Regulaminu wynagradzania*, a procentową wysokość dodatku specjalnego w odniesieniu do wynagrodzenia zasadniczego (lub wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o dodatek funkcyjny) ustalano zgodnie zapisami wynikającymi z *Regulaminu wynagradzania* w brzmieniu określonym zarządzeniem nr 335/2014 Burmistrza Miasta Łowicza,
- premię uznaniową naliczono pracownikowi obsługi (robotnik gospodarczy) zgodnie z uregulowaniami załącznika nr 4 do *Regulaminu wynagradzania – Regulamin premiowania pracowników zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych i obsługi w Urzędzie*, na podstawie wniosków sporządzonych przez Sekretarza Miasta, zatwierdzonych przez Burmistrza, w procentowej wysokości w odniesieniu do wynagrodzenia zasadniczego ustalonej w granicach określonych ww. uregulowaniem wewnętrznym.

W wyniku kontroli prawidłowości naliczenia i wypłaty wynagrodzeń dla wymienionych wyżej pracowników za kwiecień i październik 2017 roku ustalono, że:

- wynagrodzenie wypłacono na podstawie list płac nr 67/2017/4/G z dnia 25 kwietnia 2017 roku (data wypłaty 27 kwietnia 2017 roku) na kwotę łączną brutto 352.880,96 zł i nr 213/2017/10/G z dnia 25 października 2017 roku (z datą wypłaty 26 października 2017 roku) na kwotę brutto 355.714,55 zł. Listy podpisane zostały przez pracownika sporządzającego, zawierały potwierdzenie dokonania ich weryfikacji pod względem merytorycznym przez pracownika ds. kadr, zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego potwierdziła ich sprawdzenie pod względem rachunkowym. Listy płac zostały podpisane przez Skarbnika i Burmistrza. Ponadto dokument ten zawierał podpis Zastępcy Naczelnika Wydziału Finansowego działającej z upoważnienia Skarbnika Miasta stanowiący potwierdzenie dokonania weryfikacji dokumentu w zakresie określonym treścią art. 54 ust. 3 ustawy o finansach publicznych i podpis kierownika jednostki – Burmistrza Miasta potwierdzającego dyspozycję dokonania wydatku, wobec czego dokument ten spełniał wymogi dowodu księgowego podlegającego realizacji i ujęciu w księgach rachunkowych jednostki określone *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* wprowadzoną zarządzeniem nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z 30 grudnia 2014 roku,
- wysokość wynagrodzenia wypłaconego pracownikom była zgodna z naliczeniem dokonany w kartach wynagrodzeń za poszczególne miesiące i, jak opisano powyżej, z danymi zawartymi w angażach, *Regulaminie wynagradzania* i rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- listy płac oraz karty wynagrodzeń pracowników prowadzono w systemie komputerowym z wykorzystaniem programu OTAGO,
- wydatek zaewidencjonowano na kontach Wn 404 Ma 231 w dziale 75023 § 4010 oraz Wn 229 Ma 231 dokonując stosownych potrąceń, co zaewidencjonowano na kontach: Wn 231 i Ma: 225, 229, 234, 240,

- wynagrodzenie za pracę wypłacono w terminie zgodnym z ustaleniami § 43 rozdziału IX *Termin, miejsce, czas i częstotliwość wypłaty wynagrodzenia* załącznika *Regulamin pracy Urzędu Miejskiego w Łowiczu* do zarządzenia nr 54/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 12 lutego 2015 roku, co potwierdzały wyciągi bankowe nr 080/2017/BPL z 27 kwietnia 2017 roku i nr 200/2017/BPL z 26 października 2017 roku.

Zgodnie z zapisami § 6 *Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu* obowiązującego do 31 października 2016 roku, w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, tworzono fundusz nagród obejmujący 3% planowanego osobowego funduszu płac na dany rok budżetowy, zaś *Regulamin* o treści ustalonej zarządzeniem nr 351/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 października 2016 roku określał, że fundusz nagród tworzony w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia obejmuje 5% planowanego, na dany rok budżetowy, funduszu płac, a środki te przeznaczane są na nagrody uznaniowe. W regulaminie określono zasady, podstawy oraz przesłanki przyznawania nagród uznaniowych.

Nagrody jubileuszowe

W 2017 roku w kontrolowanej jednostce wypłacono nagrody jubileuszowe siedemnastu pracownikom na łączną kwotę 140.068,17 zł.

Analiza dokumentacji dotyczącej dokonania naliczenia i wypłaty nagród jubileuszowych za 45 lat pracy dla wybranych do weryfikacji, podinspektor w Wydziale Finansowym oraz głównego specjalisty w Wydziale Finansowym wykazała, że:

- listę wypłaty nagród sporządzono na podstawie pism Burmistrza Miasta Łowicza z 27 października 2017 roku o przyznaniu nagród jubileuszowych,
- wysokość procentową nagrody ustalono zgodnie z art. 38 ust. 2 pkt 6 ustawy o pracownikach samorządowych, a podstawę wyliczenia kwoty nagrody stanowiło wynagrodzenie ustalone zgodnie z art. 38 ust. 4 ww. ustawy i § 8 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- wypłata wynagrodzenia nastąpiła na podstawie listy wypłat nr 222/2017/10/P-jubileusz za miesiąc 10/2017 z dnia 27 października 2017 roku podpisanej przez osobę sporządzającą, zweryfikowanej pod względem merytorycznym przez specjalistę ds. kadr, sprawdzonej pod względem rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, zaakceptowanej z upoważnienia Skarbnika Miasta i zatwierdzonej przez Burmistrza Miasta Łowicza,
- wydatek, którego zgodność z planem finansowym potwierdziła Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, a zatwierdzenia do wypłaty dokonał Burmistrz Miasta Łowicza został zaewidencjonowany na kontach jednostki: Wn 404 Ma 231 z klasyfikacją dział 750 rozdział 75023 § 4010 i Wn 231 Ma 225,
- wypłaty dokonano w dniu 27 października 2017 roku, co potwierdzał wyciąg bankowy 201/2017/BPL. Powyższe było zgodne z § 13 pkt 1 *Regulaminu wynagradzania* obowiązującego od 31 października 2016 roku oraz § 8 ust 1 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Wypłata odpraw i ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy

W roku 2017 jednostka wypłaciła pięć odpraw emerytalnych na łączną kwotę 113.548,80 zł i jedną odprawę rentową w kwocie 15.456,30 zł.

Do analizy przyjęto dokumentację dotyczącą wypłaty wybranych trzech odpraw emerytalnych oraz odprawy rentowej.

W wyniku weryfikacji dokumentów stanowiących podstawę dokonania wypłaty odpraw emerytalnych naliczonych i wypłaconych dwóm podinspektorom Wydziału Finansowego oraz głównemu specjalście Wydziału Finansowego ustalono:

- podstawą sporządzenia listy wypłat były informacje kierownika jednostki o przyznaniu jednorazowej odprawy w związku z rozwiązaniem z dniem 27 października 2017 roku stosunku pracy i przejściem na emeryturę,
- wysokość odprawy emerytalnej określono na sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia, co było zgodne z ustaleniami art. 38 ust. 3 pkt 3 i ust. 4 ustawy o pracownikach samorządowych,
- kwoty przysługujących odpraw wyliczono zgodnie z powołanymi wyżej przepisami prawa w oparciu dane dotyczące wynagrodzenia wynikające z dokumentacji kadrowej i zgodne z kartą wynagrodzeń,
- w aktach osobowych znajdowały się dokumenty – angaże potwierdzające wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości odpraw, dokumentujące staż pracy oraz wymaganą datę wypłaty,
- odprawy wypłacono na podstawie listy płac nr 223/2017/10/P-odprawa na miesiąc 10/2017 sporządzonej 24 października 2017 roku, który to dokument zawierał: podpis osoby sporządzającej; potwierdzenie merytorycznej weryfikacji przez inspektora ds. kadr; podpis Zastępcy Naczelnika Wydziału Finansowego, która sprawdziła dokument pod względem rachunkowym; potwierdzenie weryfikacji dokonanej przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego działającą z upoważnienia Skarbnika Miasta; podpis Burmistrza Miasta Łowicza, który zatwierdził listę,
- wypłaty dokonano na podstawie ww. listy płac, która spełniała wymogi dowodu księgowego podlegającego realizacji i zaewidencjonowaniu w księgach rachunkowych jednostki wobec dokonania akceptacji wydatku przez działającą z upoważnienia Skarbnika Miasta Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzenia przez Burmistrza Miasta, a realizację wydatku potwierdzał wyciąg bankowy nr 201/2017/BPL z 27 października 2017 roku, co świadczyło o przestrzeganiu zapisów § 9 rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- wydatek ujęto na kontach jednostki: Wn 404 Ma 231 w dziale 750 rozdział 75023 § 4010 klasyfikacji budżetowej i Wn 231 Ma 225.

Odprawę rentową wypłacono w 2017 roku pracownikowi zatrudnionemu w Urzędzie Miejskim w Łowiczu na stanowisku robotnika gospodarczego. W wyniku weryfikacji dokumentacji źródłowej stanowiącej podstawę dokonania wydatku stwierdzono, że:

- podstawą sporządzenia listy wypłaty była informacja kierownika jednostki o przyznaniu, w związku z rozwiązaniem stosunku pracy i przejściem na rentę chorobową, jednorazowej odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia,
- rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło na mocy porozumienia stron z dniem 15 maja 2017 roku w związku z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i przejściem na rentę chorobową, o czym pracownika poinformowano pismem z dnia 7 lipca 2017 roku,
- wysokość odprawy rentowej określono na sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia, co było zgodne z ustaleniami art. 38 ust. 3 pkt 3 i ust. 4 ustawy o pracownikach samorządowych oraz dokumentacją kadrową dotyczącą stażu pracy,
- kwotę przysługującej odprawy rentowej wyliczono zgodnie z powołanymi wyżej przepisami prawa w oparciu dane dotyczące wynagrodzenia wynikające z dokumentacji kadrowej i zgodne z kartą wynagrodzeń, z uwzględnieniem uregulowań § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. nr 2, poz. 14 ze zm.) zgodnie z art. 38 ust. 4 ustawy o pracownikach samorządowych, które określają zasady wyliczenia średniego miesięcznego wynagrodzenia stanowiącego podstawę naliczenia odprawy, jeżeli pracownik nie

przepracował pełnych 3 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc nabycia prawa do odprawy,

- w aktach osobowych znajdowały się dokumenty: angaże potwierdzające wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wyliczenia średniego wynagrodzenia miesięcznego za okres będący podstawą ustalenia wysokości odprawy rentowej, a także dokumentujące staż pracy oraz wymaganą datę wypłaty odprawy rentowej,
- odprawę rentową wypłacono na podstawie listy nr 142/2017/7/P-odprawa na miesiąc 07/2017 sporządzonej 6 lipca 2017 roku, a dokument ten został podpisany przez osobę sporządzającą, zweryfikowany pod względem merytorycznym przez inspektora ds. kadr oraz pod względem rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, która dokonała również z upoważnienia Skarbnika Miasta weryfikacji w zakresie określonym zapisami art. 54 ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz przez Burmistrza Miasta Łowicza, który zatwierdził listę,
- wydatek zrealizowano na podstawie opisanej wyżej listy płac, która spełniała wymogi dowodu księgowego określonego *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* wobec zaakceptowania wydatku przez działającą z upoważnienia Skarbnika Miasta Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzenia przez Burmistrza Miasta,
- dokonanie wydatku potwierdzał wyciąg bankowy nr 124/2017/BPL z dnia 7 lipca 2017 roku, co było zgodne z uregulowaniami § 9 rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych wobec złożenia z datą 7 lipca 2017 roku przez uprawnionego, wniosku o rozwiązanie umowy o pracę i dostarczenia w dniu 6 lipca 2017 roku stosownej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 lipca 2017 roku o przyznaniu renty,
- powyższą operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 404 Ma 231 w dziale 750 rozdział 75023 § 4010 klasyfikacji budżetowej i Wn 231 Ma 225.

W 2017 roku trzem pracownikom wypłacono ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy na łączną kwotę 4.800,72 zł.

Kontrolujący przeanalizowali dokumentację dotyczącą naliczenia i wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy pracownikowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę zawartej z dniem 7 września 2015 roku na czas określony do 31 lipca 2017 roku, który przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim w okresie od 21 listopada 2016 roku. Umowę o pracę rozwiązano z dniem 15 maja 2017 roku na podstawie wniosku złożonego w dniu 7 lipca 2017 roku wobec uzyskania decyzji z dnia 5 lipca 2017 roku o przyznaniu renty.

Pracownika poinformowano, że na podstawie art. 171 § 1 Kodeksu pracy pracownikowi przysługiwał ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za 2016 rok i 2017 rok.

Jak wynika z ustaleń dokonanych na podstawie ewidencji prowadzonej przez kadry, za 2016 rok niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosił 14,88 dni, tj. 119 godzin, a za 2017 rok, wyliczony zgodnie z zapisami art. 155¹ Kodeksu pracy, wymiar urlopu stanowił 11 dni roboczych, tj. 88 godzin. Łącznie pracownikowi przysługiwał ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w wymiarze 207 godzin.

Składniki przysługującego pracownikowi miesięcznego wynagrodzenia obejmowały: wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 1.700,00 zł, dodatek stażowy (20% wynagrodzenia zasadniczego) w wysokości 340,80 zł oraz premia regulaminowa zgodna z *Regulaminem pracy* – do 50% wynagrodzenia zasadniczego jako składnik zmienny.

Zatem podstawowe wynagrodzenie pracownika ustalone w wysokości należnej w miesiącu nabycia prawa do ekwiwalentu, tj. zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop, wynosiło 2040,00 zł.

Wyliczona przez kontrolujących średnia miesięczna wysokość premii ustalona zgodnie z uregulowaniami § 16 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia stanowiła 536,05 zł i była zgodna z wyliczeniami dokonanyymi przez jednostkę.

Wobec powyższego podstawę do wyliczenia ekwiwalentu za urlop stanowiła kwota miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 2.576,05 zł.

Jednostka do wyliczenia należnego ekwiwalentu uwzględniła ww. kwotę średniomiesięcznego wynagrodzenia przysługującego pracownikowi i współczynnik, o którym mowa w § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop w wartości 20,83. Ustalona na podstawie tych danych stawka godzinowa wyniosła 15,46 zł.

Tak wyliczoną stawkę zastosowano do ustalenia kwoty ekwiwalentu mnożąc ją przez 207 godzin, co stanowiło kwotę do wypłaty 3.200,22 zł.

Weryfikacja powyższego wyliczenia ekwiwalentu za niewykorzystany przez pracownika urlop wypoczynkowy wykazała, że dokonano go zgodnie zapisami § 18 ww. rozporządzenia dzieląc ustalone miesięczne wynagrodzenie przez współczynnik wyliczony na zasadach określonych w § 19 rozporządzenia i dobową normę czasu pracy. Kwotę powyższą należy pomnożyć przez ilość godzin niewykorzystanego urlopu z tym, że współczynnik służący do ustalenia ekwiwalentu za 1 dzień urlopu ustala się odrębnie w każdym roku kalendarzowym i stosuje przy obliczaniu ekwiwalentu, do którego pracownik nabył prawo w ciągu tego roku kalendarzowego.

Współczynnik ten dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu za 2017 rok, tj. rok nabycia prawa do ekwiwalentu wynosił :

$[365 \text{ dni roku} - (53 \text{ niedziele} + 10 \text{ dni świątecznych} + 52 \text{ dni wolne})] : 12 = 20,83$,
co było zgodne z wartością przyjętą do wyliczeń przez jednostkę.

Lista numer 141/2017/7/P-EKWIWAL za miesiąc 07/2017 z dnia 7 lipca 2017 roku na kwotę 3.200,22 zł brutto została podpisana przez osobę sporządzającą, zweryfikowana pod względem merytorycznym i rachunkowym przez osoby upoważnione do realizacji tych czynności, podpisana z upoważnienia Skarbnika przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzona przez Burmistrza Miasta Łowicza. Przedmiotowy dokument po dokonaniu akceptacji wydatku przez osobę działającą z upoważnienia Skarbnika Miasta i zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta stanowił podstawę realizacji wydatku zaewidencjonowanego na kontach jednostki: Wn 404 Ma 231 w dziale 750 rozdział 75023 § 4010 oraz Wn 231 Ma 225 i Ma 229. Przekazanie środków potwierdzał wyciąg bankowy nr 124/2017/BPL z dnia 7 lipca 2017 roku.

4.2. Wydatki na podróże służbowe pracowników - 2017 rok

Wydatki na podróże służbowe pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu ewidencjonowane w dziale 750 rozdział 75023 § 4410 na 2017 rok planowane, po zmianach w trakcie roku budżetowego, na kwotę 52.580,00 zł zrealizowano w wysokości 49.795,92 zł, zaś wydatki ujęte w § 4410 działu 750 rozdział 75011 zaplanowano i zrealizowano w kwocie 150,00 zł.

Jak wynikało z rejestru poleceń wyjazdów służbowych prowadzonego przez pracownika Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu, w roku 2017 roku wydano 307 poleceń wyjazdu służbowego.

Uregulowania wewnętrzne dotyczące zasad zlecenia i rozliczania kosztów podróży służbowych pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu zawarto w zapisach *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* określonej zarządzeniem nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku. Załącznikiem nr 14 do tego dokumentu określono wzór polecenia wyjazdu służbowego krajowego, a nr 15 - polecenia wyjazdu służbowego zagranicznego.

Przedmiotowym uregulowaniem wskazano: stanowiska upoważnione do podpisywania poleceń wyjazdu służbowego; pracownika Wydziału Organizacyjnego jako prowadzącego rejestr poleceń wyjazdu; zasady wystawiania delegacji ze wskazaniem, że w odniesieniu do radnych Rady Miejskiej w Łowiczu, zasady te określa odrębna uchwała; zasady

weryfikacji poleceń wyjazdu służbowego pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz, 14 dniowy po zakończeniu podróży służbowej, termin rozliczenia kosztów wyjazdu służbowego.

Kontrolujący zweryfikowali dokumenty źródłowe dotyczące losowo wybranych do kontroli poleceń wyjazdów służbowych pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu, które ujęto w rejestrze poleceń wyjazdów służbowych w 2017 roku pod pozycjami:

- 27/2017 wystawione 3 lutego 2017 roku dotyczące wyjazdu w dniu 6 lutego 2017 roku samochodem własnym, bez określenia danych pojazdu – przedłożone do rozliczenia 7 lutego 2017 roku, rozliczone 17 lutego 2017 roku - raport kasowy nr 20, poz. 5. Delegowany pracownik w rozliczeniu określił pojazd, którym odbywał podróż służbową oraz pojemność skokową silnika samochodu, bez określenia danych ewidencyjnych pojazdu,
- 196/2017 wystawione 22 sierpnia 2017 roku na wyjazd samochodem własnym w dniu 23 sierpnia 2017 roku bez określenia numeru rejestracyjnego, marki samochodu i jego pojemności, przedłożone do rozliczenia bez wskazania daty, rozliczone 4 września 2017 roku raport kasowy nr 90, poz. 7, a w rozliczeniu delegacji wskazano numer rejestracyjny i pojemność samochodu, którym odbywano podróż,
- 229/2017 wystawione 18 września 2017 roku na wyjazd samochodem własnym w dniu 18 września 2017 roku – przedłożone do rozliczenia w dniu 19 września 2017 roku, rozliczone 22 września 2017 roku - raport kasowy nr 99 poz. 5, podróż odbyta własnym samochodem, bez wskazania marki i pojemności samochodu. W rozliczeniu nie wskazano godziny zakończenia podróży służbowej, co uniemożliwiało dokonanie ustaleń w zakresie ewentualnego przysługiwania diety. Do dokumentu dołączono, rozliczony w ramach delegacji dowód wniesienia opłaty parkingowej,
- 275/2017 wystawione 30 października 2017 roku na przejazd pociągiem pośpiesznym w dniach 6 -7 listopada 2017 roku przedłożone do rozliczenia 9 listopada 2017 roku, rozliczone w dniu 10 listopada 2017 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 210/2017/BPL (lp.113). Do rozliczenia załączono oryginały biletów PKP Intercity i bilety jednorazowe normalne,
- 286/2017 wystawione w dniu 23 listopada 2017 roku na wyjazd samochodem własnym, bez określania danych pojazdu, w dniu 24 i 28 listopada 2017 roku, które przedłożono do rozliczenia bez daty, a rozliczono 7 grudnia 2017 roku – wyciąg bankowy nr 228/2017/BPL,
- 304/2017 wystawione 13 grudnia 2017 roku na wyjazd samochodem własnym w dniu 13 grudnia 2017 roku bez wskazania numeru rejestracyjnego, marki pojazdu oraz pojemności silnika, przedłożone do rozliczenia bez daty, rozliczone 21 grudnia 2017 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 238/2017/BPL.

W wyniku analizy przedmiotowej dokumentacji stwierdzono, że:

- wydane polecenia wyjazdów służbowych ujęto w rejestrze prowadzonym przez pracownika Wydziału Organizacyjnego,
- na poleceniach wskazano numer zgodny z rejestrem, termin odbycia podróży służbowej, miejsce i cel podróży oraz środek transportu z tym, że w odniesieniu do poleceń wyjazdu służbowego samochodem nie będącym własnością pracodawcy określano jako środek transportu „samochód własny” w żadnym przypadku nie odnotowując danych pojazdu (pojemności silnika, numeru rejestracyjnego, marki pojazdu) umożliwiających weryfikację zgodności zastosowanych do rozliczenia stawek z określonymi w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 roku w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. nr 27, poz. 271), stawkami kosztów (za 1 kilometr przebiegu pojazdu uzależnionymi od pojemności skokowej silnika) używania pojazdów do celów służbowych, do pokrycia których zobowiązany był pracodawca,
- potwierdzeniem odbycia podróży były, opatrzone datą, pieczęcie instytucji, do której delegowano pracownika,
- zlecającym wyjazd były osoby upoważnione *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* (pkt 3.7 rozdziału I Dokumenty

- księgowo), tj. Burmistrz Miasta lub Jego Zastępca, zaś dla Burmistrza – Sekretarz Miasta z tym, że stwierdzono przypadek wystawienia delegacji nr 196/2017 dla Zastępcy Burmistrza przez Sekretarza Miasta, która, literalnie, powołanym wyżej zapisem Instrukcji, upoważniona została do podpisywania delegacji wyłącznie dla Burmistrza Miasta,
- wysokość dokonywanego zwrotu kosztów podróży służbowych odbytych samochodami prywatnymi wyliczono w prawidłowych wysokościach jako iloczyn przejechanych kilometrów i stawki wynikającej z rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy,
 - w żadnej z delegacji nie naliczono diety przeznaczonej na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia wobec nie przysługiwania takiego świadczenia zgodnie z zapisami § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 167),
 - polecenia wyjazdu przedkładano do rozliczenia w 14 dniowym terminie po odbyciu podróży ustalonym *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* z tym, że stwierdzono przypadki nie wskazywania na delegacji daty jej rozliczenia i przedłożenia do rozliczenia,
 - przedłożone do realizacji rozliczenia polecenia wyjazdu służbowego sprawdzane były pod względem merytorycznym przez delegującego, pod względem formalno-rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, akceptacji wydatku dokonywała posiadająca stosowne upoważnienie Skarbnika Miasta Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, a jego zatwierdzenia - Burmistrz Miasta Łowicza lub Jego Zastępca,
 - zwrotu kosztów dokonywano za pośrednictwem kasy Urzędu, co ewidencjonowano na podstawie raportów kasowych na kontach: Wn 234 Ma 101 lub w przypadku wypłaty za pośrednictwem banku – na podstawie wyciągów bankowych na kontach: Wn 234 Ma 130.

Ryczałty samochodowe

Z danych przekazanych przez Wydział Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Łowiczu i dokumentów przedłożonych przez Wydział Finansowy wynikało, że w 2017 roku w jednostce funkcjonowało piętnaście umów na używanie, w celach służbowych do celów związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, samochodu osobowego niebędącego własnością pracodawcy.

Umowy z pracownikami podpisał Burmistrz Miasta Łowicza, natomiast z Burmistrzem Miasta umowę na używanie samochodu prywatnego do celów służbowych podpisała Sekretarz Miasta.

W treści powyższych umów zawarto informacje dotyczące pojazdu, tj. markę, numer rejestracyjny, pojemność skokową silnika oraz postanowienia dotyczące zwrotu kosztów używania samochodów prywatnych do celów służbowych na podstawie tzw. kilometrówki, tj. ustaleń faktycznego przebiegu pojazdu na podstawie ewidencji prowadzonej według wzoru określonego załącznikiem do umowy z tym, że do żadnej z okazanych kontrolujących umów nie załączono tego dokumentu oraz kosztów używania pojazdu według stawek maksymalnych z określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. **Ustalone ww. umowami zasady zwrotu kosztów używania samochodów prywatnych do celów służbowych były niezgodne z uregulowaniami powołanego wyżej rozporządzenia,** które w § 1 określa, że zwrot kosztów używania przez pracownika w celach służbowych do jazd lokalnych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy, następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej między pracodawcą a pracownikiem na warunkach określonych w rozporządzeniu, które w § 3

określa obowiązek ustalenia przez pracodawcę miesięcznego limitu kilometrów na jazdy lokalne wskazując górną granicę tego limitu. W § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy określono, że zwrot kosztów używania pojazdów do celów służbowych następuje w formie miesięcznego ryczału obliczonego jako iloczyn określonej rozporządzeniem stawki za 1 kilometr przebiegu i miesięcznego limitu przebiegu kilometrów na jazdy lokalne. Kwotę ustalonego ryczału, zmniejsza się o jedną dwudziestą drugą za każdy roboczy dzień nieobecności pracownika w miejscu pracy z powodu choroby, urlopu, podróży służbowej trwającej co najmniej 8 godzin lub innej nieobecności oraz za każdy dzień roboczy, w którym pracownik nie dysponował pojazdem do celów służbowych.

Umowy zawarte z: Burmistrzem Łowicza, Zastępcą Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych, inspektorem w Wydziale Finansowym, Głównym Specjalistą ds. kontroli, Naczelnikiem Wydziału Spraw Obywatelskich, inspektorem w Wydziale Inwestycji i Remontów, inspektorem, podinspektorem oraz Zastępcą Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego, a także podinspektorem w Wydziale Promocji, Kultury, Sportu i Turystyki nie ustalały miesięcznego limitu kilometrów na jazdy lokalne, co było niezgodne z uregulowaniami § 3 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia, który stanowi, że miesięczny limit kilometrów na jazdy lokalne, z uwzględnieniem ust. 2-4, ustala pracodawca.

Kontrolujący przeanalizowali prawidłowość dokonania wypłat i realizacji postanowień podpisanych umów poprzez weryfikację dokumentów stanowiących podstawę dokonania wypłat ryczałtów w marcu (za luty), sierpniu (za lipiec) i listopadzie (za październik) 2017 roku, w wyniku czego ustalono, że:

- należne kwoty wyliczono na podstawie stawki za 1 km zgodnej z określoną ww. rozporządzeniem i ewidencji przebiegu pojazdów, bez uwzględnienia zapisów § 4 rozporządzenia w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- po potrąceniu zaliczek na podatek dochodowy należne kwoty przekazano na rachunki bankowe pracowników na podstawie list wypłat: nr 52/2017/3/O z 16 marca 2017 roku, nr 171/2017/8/O z 11 sierpnia 2017 roku i nr 241/2017/11/O z 20 listopada 2017 roku, a dokumenty te zostały podpisane przez osoby sporządzające oraz zweryfikowane pod względem merytorycznym (oprócz listy nr 171/2017/8/O, której weryfikacji nie potwierdzono) przez pracownika ds. kadr. Sprawdzenie pod względem formalno-rachunkowym potwierdziła Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, w zakresie art. 54 ust. 3 ustawy o finansach publicznych weryfikację dokumentów potwierdził Skarbnik Miasta lub działająca z jego upoważnienia Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, a listy podpisał kierownik jednostki – Burmistrz Łowicza;
- listy obejmowały ryczały samochodowe należne za luty, lipiec i październik 2017 roku z tym, że stwierdzono iż w jednym przypadku (Zastępca Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego) w listopadzie rozliczono podróże służbowe za wrzesień i październik 2017 roku. Podstawę sporządzenia list stanowiły złożone przez pracowników miesięczne *Ewidencje przebiegu pojazdów*, które określały osobę korzystającą z ryczału, adres zamieszkania, numer rejestracyjny pojazdu, pojemność skokową silnika i zawierały wypełnione tabele miesięcznego przebiegu pojazdu, gdzie pod datą wyjazdu ujmowano dane: opis trasy, cel wyjazdu, liczbę faktycznie przejechanych kilometrów, stawkę za 1 kilometr, której to wartości w większości ewidencji nie wypełniano, wartość (pojedynczego wyjazdu) i podpis przełożonego, w których to rubrykach nie dokonywano wpisów. Ww. ewidencje potwierdzał bezpośredni przełożony składającego rozliczenie, a dokumenty te zawierały adnotacje pracownika kadr, który potwierdzał obecność pracownika w pracy w dniach, w których wykazano przejazdy;

- wydatek ewidencjonowano na kontach: Wn 409 Ma 234 i Wn 234 Ma 225 (w zakresie podatku) w dziale 750 rozdział 75023 § 4410 na podstawie list wypłat, których akceptację do realizacji potwierdziła Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, a zatwierdzenia dokonał Burmistrz Miasta Łowicza;
- w przypadku przekroczenia miesięcznego limitu przejazdów w jazdach lokalnych określonego § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia lub umową, dokonywano rozliczenia kilometrów do wielkości określonej tym limitem.

Podróże zagraniczne

Jak wynikało ze sprawozdania z wykonania planu wydatków jednostki samorządu terytorialnego sporządzonego w dniu 16 marca 2018 roku (korekta nr 1) według stanu na 31 grudnia 2017 roku, w dziale 750 Administracja publiczna rozdział 75023 Urzędy gmin § 4420 Podróże służbowe zagraniczne, na 2017 rok zaplanowano kwotę 3.920,00 zł, a wydatkowano 3.244,63 zł.

Na zrealizowane w tym zakresie wydatki składały się koszty czterech delegacji służbowych zagranicznych wystawionych na wspólny wyjazd pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu samochodem służbowym Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu do miejscowości Apeldorn w Holandii w celu przeprowadzenia wizji lokalnej oczyszczalni ścieków:

- Krzysztofa Jana Kalińskiego (Burmistrz Miasta Łowicza) polecenie wyjazdu służbowego nr 188/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 roku podpisane przez Sekretarz Miasta,
- (...) ¹⁴⁰ (doradca) polecenie wyjazdu służbowego nr 190/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 roku podpisane przez Burmistrza Miasta,
- (...) ¹⁴¹ (asystent) polecenie wyjazdu służbowego nr 189/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 roku podpisane przez Burmistrza Miasta,
- (...) ¹⁴² (asystent) polecenie wyjazdu służbowego nr 191/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 roku podpisane przez Burmistrza Miasta

na okres od 16 do 18 sierpnia 2017 roku. W żadnym z poleceń służbowych nie określono miejscowości rozpoczęcia podróży oraz miejscowości docelowej i zostały one sporządzone na druku stanowiącym załącznik nr 14 do zarządzenia nr 463/2014 oraz, bez określenia daty i wpisania do rejestru, z tym samym numerem co polecenia wyjazdu krajowego, na druku określonym wzorem polecenia wyjazdu służbowego za granicę określonym załącznikiem nr 15 do Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-sięgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu określonej ww. zarządzeniem.

Osobom delegowanym wypłacono zaliczki w euro na pokrycie kosztów podróży służbowej.

Na wypłatę zaliczek kasjerka pobrała z banku kwotę 880,00 euro (według kursu 4,4529 zł), co dokumentował wyciąg bankowy nr 149/2017/BPL z 14 sierpnia 2017 roku, a operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 141 Ma 130. Przyjęcie ww.

¹⁴⁰ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁴¹ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁴² Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

kwoty (3.918,55 zł) do kasy zaewidencjonowane Wn 101 Ma 141 dokumentował raport kasowy nr 81 z 16 sierpnia 2017 roku, w którym ujęto operacje wypłaty zaliczek dla ww. pracowników w kwocie po 979,64 zł (Urszula Podleśna 979,63 zł). Wypłaty wszystkim delegowanym osobom zaliczek w wysokości 220,00 euro dokonano na wniosek z dnia 14 sierpnia 2017 roku podpisany przez Sekretarza Miasta. **Dokument ten stanowił podstawę dokonania wypłaty zaliczek z tym, że nie spełniał wymogów dowodu księgowego stanowiącego podstawę realizacji wydatku** określonych *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu i Instrukcją w sprawie gospodarki kasowej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*. Pobierający zaliczki podpisali się na ww. wniosku, co stanowiło potwierdzenie wypłaty gotówki a operacje zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 234 Ma 101 z klasyfikacją budżetową dział 750 rozdział 75023 § 4300 (co w dacie rozliczenia zaliczki rozliczono według faktycznie poniesionych kosztów na § 4300 i § 4420).

Rozliczenia polecenia wyjazdu służbowego złożone zostały przez wszystkich delegowanych z datą 29 sierpnia 2017 roku bez określenia kosztów odbytej podróży, a dokumenty te zostały zweryfikowane pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez osoby umocowane do realizacji tych czynności. Do poleceń wyjazdu służbowego załączono rozliczenia wyjazdu służbowego za granicę sporządzone zgodnie z wzorem polecenie wyjazdu służbowego za granicę określonym załącznikiem nr 15 do *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu*.

W rozliczeniach określono tożsame godziny przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej, tj. godz. 24.00 w dniu 16 sierpnia 2017 roku i w drodze powrotnej 18 sierpnia 2017 roku godz. 24.00, wobec czego, zgodnie z § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, wszystkim delegowanym przysługiwały diety przeznaczone na pokrycie kosztów wyżywienia i inne drobne wydatki za dwie doby podróży zagranicznej.

Na rozliczeniach delegowani złożyli oświadczenia, że nie ponieśli kosztów dojazdu i kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, natomiast **w żadnym z rozliczeń nie określono czy delegowany miał zapewnione całodzienne wyżywienie**, nie określono również czy w ramach doby hotelowej zapewniono wyżywienie (śniadanie).

Do złożonych rozliczeń załączono faktury dokumentujące wydatki poniesione na usługę hotelową (jeden nocleg) na łączną kwotę 390 euro, co stanowiło 97,50 euro na jedną osobę, wobec czego koszt noclegu jednej osoby nie przekraczał ustalonego w rozliczeniu limitu (120 euro) za jeden nocleg jednej osoby.

W złożonych przez wszystkich delegowanych rozliczeniach wyjazdu służbowego za granicę, które zostały zaakceptowane przez Skarbnika Miasta i przyjęte przez Sekretarza Miasta (rozliczenie złożone przez Burmistrza) i przez Burmistrza Miasta (rozliczenia złożone przez pozostałych trzech delegowanych pracowników) wyliczono poniesione koszty podróży obejmujące nocleg (po 97,50 euro) i należne diety za 2 doby po 41 euro. Zastosowane do rozliczenia stawki nie były zgodne ze stawkami ustalonymi załącznikiem Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej oraz limitu na nocleg w poszczególnych państwach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, który dobową kwotę diety z tytułu podróży do Królestwa Niderlandów określał na 50 euro, a kwotę ryczałtu za nocleg - do 130 euro.

Wyjaśnienie dotyczące zastosowanych do rozliczenia delegacji zagranicznej (wyjazd do Holandii) stawek ryczałtu za nocleg oraz wysokości diety złożył Skarbnik Miasta, a przedmiotowe wyjaśnienie **stanowi załącznik nr 52 protokołu kontroli**.

Z powołanego wyżej wyjaśnienia wynika, że wyjazd odbył się z inicjatywy Burmistrza Miasta Łowicza i w związku z tym uczestnicy wyjazdu nie mieli zapewnionego noclegu i wyżywienia, zaś wysokość diety za dobę podróży służbowej oraz limit za nocleg naliczono w wysokości jak dla państw innych niż wymienione wprost w załączniku do

rozporządzenia w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia wskazać należy, iż faktycznie zastosowane w rozliczeniu stawki były zgodne z określonymi w poz. 112 załącznika do powołanego rozporządzenia z tym, że mają one zastosowanie w odniesieniu do państw innych niż wymienione w poz. 1-111 załącznika, natomiast dla Niderlandów (w potocznym znaczeniu zamiennik nazwy Holandia, właściwie Królestwo Niderlandów - państwo, w którego skład wchodzi, między innymi, kontynentalna Holandia-patrz: wikipedia) ustalono w poz. 71 załącznika stosowne wielkości kwoty diety (50 euro/dobę) i limitu za nocleg (do 130 euro).

W wyniku dokonanych rozliczeń ustalono do zwrotu od każdego z delegowanych kwotę 40,50 euro (222,00 euro – 179,50 euro, na co składały się zapłacone z zaliczki koszty noclegu 97,50 euro i diety 82 euro). Z wyliczenia dokonanego przez kontrolujących wynikało, że przy zastosowaniu właściwych (określonych w poz. 71 załącznika do rozporządzenia) stawek, na każdego z delegowanych przypadają wydatki w kwocie 197,50 euro (97,50 euro nocleg i dieta 100 euro (2 doby po 50 euro)), a ustalona do zwrotu kwota to 24,50 euro.

Zwrotu różnicy wynikającej z rozliczenia zaliczki dokonano w dniu 1 września 2017 roku, co dokumentował raport kasowy wydatkowy nr 89, w którym odnotowano wpłaty dokonane przez delegowanych z tytułu rozliczenia zaliczek pobranych na wydatki związane z podróżą wynikającą z polecenia wyjazdu służbowego nr 188/2017, nr 190/2017, nr 189/2017 i nr 191/2017 z dnia 11 sierpnia 2017 roku. Każdy z delegowanych dokonał zwrotu kwoty 168,48 zł (40,50 euro przeliczone według kursu 4,16 zł za euro obowiązującego na dzień rozliczenia zaliczki), co dokumentował raport kasowy wydatkowy z dnia 1 września 2017 roku a operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 101 Ma 234.

AKTA KONTROLI [XXV] strony 1804-1837: kserokopie poleceń wyjazdu służbowego nr 188, 189, 190, 191/2017 oraz rozliczeń podróży zagranicznej do Holandii w dniach 16 - 18 sierpnia 2017 roku.

4.3. Wydatki na wypłaty diet i zwrot kosztów podróży służbowych dla radnych oraz członków władz jednostek pomocniczych – 2017 rok

Zasady wypłaty diet

W analizowanym okresie obowiązywały zasady przyznawania i wysokość diet dla radnych Rady Miejskiej w Łowiczu określone uchwałą nr XXXVII/259/2013 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 31 stycznia 2013 roku.

Przedmiotowym uregulowaniem ustalono przysługujące radnym zryczałtowane diety miesięczne naliczane w odniesieniu do limitu określonego na podstawie art. 25 ust. 7 ustawy o samorządzie gminnym, która na 2017 rok, zgodnie z zapisami art. 25 ust. 6 ww. ustawy, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 roku w sprawie maksymalnej wysokości diet przysługujących radnemu gminy (Dz.U. nr 61, poz. 710), ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 966 ze zm.) oraz ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 108), dla gminy liczącej od 15 do 100 tysięcy mieszkańców wynosiła 2.013,10 zł, w procentowej wysokości w zależności od sprawowanej funkcji:

- dla przewodniczącego Rady – 95%,
- dla wiceprzewodniczącego Rady – 85%,
- dla przewodniczących Komisji Rady oraz radnych będących członkami Komisji Mieszkaniowej i Socjalnej – 80%,
- dla przewodniczącego Komisji Mieszkaniowej i Socjalnej - 85%,
- dla radnych za pracę w radzie i jednej komisji z wyjątkiem Komisji Mieszkaniowej i Socjalnej – 50%,
- dla radnych za pracę w Radzie Miejskiej w Łowiczu i dwóch komisjach z wyjątkiem Komisji Mieszkaniowej i Socjalnej - 65%,

- dla pozostałych radnych nie będących członkami żadnej komisji – 30% z tym, że każda nieobecność radnego na posiedzeniu rady lub komisji powoduje obniżenie zryczałtowanej miesięcznej diety o 25% jej wysokości z wyjątkiem nieobecności na posiedzeniu zwołanym w trybie nadzwyczajnym oraz sytuacji, gdy radny wykonywał inne obowiązki związane z pełnieniem funkcji radnego.

Prawidłowość wypłaty diet

Na podstawie sprawozdania z wykonania planu wydatków Rb-28S Miasta Łowicza według stanu na 31 grudnia 2017 roku stwierdzono, że łączna kwota diet dla radnych Rady Miejskiej w Łowiczu zaplanowana w dziale 750 Administracja publiczna rozdział 75022 Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu) § 3030 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych na 2017 rok w wysokości 374.113,00 zł zrealizowana została w kwocie 374.112.94 zł.

Prawidłowość dokonania naliczenia i wypłaty diet radnym Rady Miejskiej w Łowiczu zweryfikowano w odniesieniu do miesięcy: luty, wrzesień i grudzień 2017 roku na łączną kwotę 92.677,93 zł, co stanowiło 24,77% wydatków poniesionych w rozdziale 75022 § 3030. Kontrola przeprowadzona na podstawie dokumentacji źródłowej, tj. list obecności na sesjach Rady Miejskiej w Łowiczu, list obecności na posiedzeniach komisji oraz stosownych uchwał Rady Miejskiej w Łowiczu określających skład poszczególnych komisji oraz list wypłat i wyciągów bankowych wykazała, że:

- listy wypłat sporządzała comiesięcznie podinspektor Biura Obsługi Rady na podstawie list obecności na sesjach i posiedzeniach komisji rady w oparciu o dane dotyczące wysokości należnych poszczególnym radnym diet ustalonych zgodnie z zapisami ww. uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu;
- dokonywano stosownych potrąceń w przypadku udokumentowania nieobecności radnego na sesji lub posiedzeniu komisji;
- stwierdzono nie dokonanie potrącenia z miesięcznego ryczałtu za luty 2017 roku dwóm radnym nieobecnym na posiedzeniu, określonym jako „dodatkowe posiedzenie wspólne” Komisji Finansów i Budżetu i Komisji Gospodarczej i Rozwoju Miasta w dniu 27 lutego 2017 roku, w którym nie uczestniczył radny będący członkiem komisji Finansów i Budżetu oraz radny będący członkiem obu komisji;

Wyjaśnienie dotyczące nie potrącenia diet z tytułu nieobecności dwóch radnych na wspólnym posiedzeniu Komisji Gospodarczej i Rozwoju Miasta i Komisji Budżetu i Finansów w dniu 27 lutego 2017 roku złożyła podinspektor Biura Rady Miasta Urzędu Miejskiego w Łowiczu Jadwiga Kardjalik i **stanowi ono załącznik nr 53 protokołu kontroli.**

Z powołanego wyżej wyjaśnienia wynika, że posiedzenie wspólne ww. komisji Rady Miejskiej w Łowiczu odbywało się poza zatwierdzonym planem pracy tych Komisji w celu zaopiniowania projektów uchwał przygotowanych na sesję nadzwyczajną. Wobec powyższego zastosowano zapisy § 2.1 podpunkt 1 uchwały nr XXXVII/259/2013 Rady Miejskiej w Łowiczu, które określają zasady potrącania miesięcznego ryczałtu.

- miesięczna wysokość diet wypłaconych radnym Rady Miejskiej w Łowiczu nie przekraczała dopuszczalnych wysokości określonych rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie maksymalnej wysokości diet przysługujących radnemu gminy, który stanowiąc 75% półtorakrotności kwoty bazowej, określonej w ustawie budżetowej na 2017 rok na 1.789,42 zł, wynosił na 2017 rok 2.013,10 zł $[(1.789,42 \text{ zł} \times 150\%) \times 75\%]$;
- podstawę dokonania wydatku stanowiły listy wypłat sporządzone przez podinspektora Biura Obsługi Rady, sprawdzone pod względem merytorycznym przez Sekretarza Miasta lub inspektora ds. kadr oraz formalno-rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, zaakceptowane przez Skarbnika Miasta lub z Jego upoważnienia przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego oraz przez Burmistrza Miasta, a następnie sprawdzone pod względem zgodności z planem finansowym przez Skarbnika Miasta lub Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzone do wypłaty przez Burmistrza Miasta;

- diety wypłacono przelewami: za luty w dniu 28 lutego 2017 roku wyciąg bankowy nr 041/2017/BPL, za wrzesień w dniu 29 września 2017 roku – wyciąg bankowy nr 182/2017/BPL, za miesiąc grudzień - w dniu 29 grudnia 2017 roku - wyciąg bankowy nr 242/2017/BPL,;
- naliczenie według listy wypłat ewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 404 Ma 240 w rozdziale 75022 § 3030, a operacje związane z wypłatą diet na rachunki bankowe poszczególnych kontrahentów, na podstawie wyciągów bankowych - na kontach: Wn 240 Ma 130.

Podróże służbowe krajowe radnych

Zasady zwrotu kosztów podróży służbowych radnych obowiązujące w analizowanym okresie ustalono uchwałą nr III/24/2006 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 grudnia 2006 roku w sprawie zasad zwrotu podróży służbowych radnych ze zmianą wynikającą z uchwały nr XXII/210/2008 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 marca 2008 roku.

Powyższym uregulowaniem określono pojęcie podróży służbowej, elementy polecenia wyjazdu i możliwość wydania przez przewodniczącego (lub wiceprzewodniczącego w przypadku podróży służbowej odbywanej przez przewodniczącego) Rady zgody na korzystanie z samochodu niebędącego własnością Gminy Miasta Łowicza. Ustalono obowiązek każdorazowego uzgodnienia ze Skarbnikiem Miasta zabezpieczenia w budżecie środków finansowych na podróże służbowe i określono przysługujący zwrot kosztów przejazdu według stawek (za kilometr przebiegu) uzależnionych od pojemności skokowej silnika, tj. dla samochodu osobowego po pojemności skokowej silnika do 900 cm³ w kwocie 0,4894 zł i powyżej 900 cm³ – 0,7846 zł.

Przedmiotową uchwałą do wykonywania czynności związanych z podróżami służbowymi przewodniczącego Rady Miejskiej wyznaczono wiceprzewodniczącą Rady Miejskiej w Łowiczu Krystynę Ostrowską ustalając, że w przypadku niemożności wykonywania przez wiceprzewodniczącą zadań publicznych, na czas Jej nieobecności, uprawnienia te przejmuje wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Józef Więcek, a po zmianie wynikającej z uchwały nr XXII/210/2008 z dnia 27 marca 2008 roku – wiceprzewodnicząca Jolanta Głowacka.

Zauważyć należy, że imiennie wskazani jako uprawnieni do delegowania przewodniczącego Rady, wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Łowiczu Krystyna Ostrowska, Józef Więcek i Jolanta Głowacka funkcje te sprawowali w kadencji 2006-2010. **Nie określono wiceprzewodniczącego realizującego te obowiązki w kadencji 2014-2018**, w której wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej w Łowiczu byli Marek Boroski i Henryk Kazimierz Zasepa, **podczas gdy wymóg wskazania przez organ stanowiący wiceprzewodniczącego uprawnionego do delegowania przewodniczącego Rady wynikał z zapisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2000 roku w sprawie sposobu ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych gminy** (Dz. U. nr 66, poz. 800 ze zm.), który w § 2 stanowi, że w stosunku do przewodniczącego rady termin i miejsce wykonywania zadania oraz miejscowość rozpoczęcia i zakończenia podróży służbowej określa wiceprzewodniczący wskazany przez radę.

Kontrolujący przeanalizowali dokumentację dotyczącą wybranych podróży służbowych radnych Rady Miejskiej w Łowiczu stwierdzając, że:

- polecenie wyjazdu nr 221/2017 z dnia 12 września 2017 roku dla radnego podpisane przez Przewodniczącego Rady Miejskiej zawierało elementy wymagane uchwałą z tym, że wskazania jako środka transportu samochodu własnego nie doprecyzowano poprzez określenie danych pojazdu (marka, numer rejestracyjny, pojemność skokowa silnika) oraz nie określono miejscowości rozpoczęcia podróży służbowej, co było niezgodne z zapisami § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych gminy, którym ustalono, że termin i miejsce

wykonywania zadania oraz miejscowość rozpoczęcia i zakończenia podróży służbowej określa przewodniczący rady gminy w poleceniu wyjazdu służbowego. Rozliczeniem wyjazdu służbowego złożonym w dniu 8 listopada 2017 roku, tj. w terminie ponad 45 dni od daty odbycia podróży służbowej określono jedynie łączną ilość kilometrów (420 km) bez wskazania odległości między miejscowościami, a wyliczenie należnego zwrotu kosztów przejazdu sporządzono z zastosowaniem stawki za 1 km zgodnej z ww. uchwałą, wskazano numer rejestracyjny i pojemność skokową silnika samochodu, którym odbywano podróż. Na poleceniu wyjazdu służbowego odnotowano informację, że organizator zapewnił wyżywienie, a dokument ten wypełniono jedynie w zakresie dnia rozpoczęcia i zakończenia podróży służbowej bez wskazania godziny rozpoczęcia i zakończenia podróży. Polecenie wyjazdu służbowego zostało sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, wydatek został zaakceptowany i zatwierdzony do realizacji przez osoby umocowane do realizacji tych czynności zgodnie z *Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych*. Operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 404 Ma 240 z klasyfikacją dział 75022 § 3030. Przekazanie środków potwierdzał wyciąg bankowy nr 209/2017/BPL z 9 listopada 2017 roku, a operację zaewidencjonowano na kontach: Wn 240 Ma 130;

- polecenie wyjazdu nr 57/2017 z dnia 15 marca 2017 roku i nr 56/2017 z dnia 15 marca 2017 roku na wspólny wyjazd (samochodem prywatnym) wystawione odpowiednio dla radnego Rady Miejskiej przez Przewodniczącego Rady Miejskiej w Łowiczu i dla Przewodniczącego Rady Miejskiej w Łowiczu przez Wiceprzewodniczącego Rady Henryka Zasępe, **którego umocowania wynikającego ze stosownej uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu, kontrolującym nie okazano, nie określały miejscowości rozpoczęcia podróży**, co naruszało zapisy § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, wskazując miejscowość docelową Serock i czas wyjazdu od 21 – do 22 marca 2017 roku. Jako środek transportu wskazano samochód nie stanowiący własności Gminy Miasto Łowicz z określeniem jego numeru rejestracyjnego, marki i pojemności skokowej silnika. Rozliczenie obu poleceń wyjazdu służbowego sporządzono w dniu 30 marca 2017 roku, a dokumenty te zostały zweryfikowane pod względem merytorycznym i formalno – rachunkowym przez osoby umocowane do realizacji tych czynności. Należność do wypłaty określono jedynie na poleceniu wyjazdu nr 57/2017, a dokument ten po dokonaniu akceptacji zgodności wydatku z planem finansowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta stanowił podstawę dokonania zapisów w ewidencji jednostki na kontach: Wn 404 Ma 240 w dziale 75022 § 3030. Wydatek zrealizowano poprzez wypłatę gotówkową dokonaną za pośrednictwem kasy, co dokumentował Raport kasowy nr 46 z dnia 28 kwietnia 2017 roku potwierdzający dokonanie wypłaty należności w kwocie 196,15 zł, a operację tę zaewidencjonowano na kontach: Wn 240 Ma 101. W rozliczeniu wyjazdu służbowego określono jako godzinę wyjazdu z Łowicza 12.00 w dniu 21 marca 2017 roku, a godzinę powrotu ustalono na 15.30 w dniu 22 marca 2017 roku, z czego wynika, że podróż służbowa trwała ponad 27 godzin. W rozliczeniu nie wskazano czy uczestnicy spotkania mieli zagwarantowany nocleg i wyżywienie. Wskazać należy, że radnemu odbywającemu podróż służbową, zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych gminy, przysługują: diety; zwrot kosztów: przejazdów z miejscowości określonej przez przewodniczącego rady gminy w poleceniu wyjazdu służbowego do miejsca stanowiącego cel podróży i z powrotem; noclegów; dojazdów środkami komunikacji miejscowej; innych udokumentowanych wydatków na zasadach określonych § 4 i § 7 tego rozporządzenia. Tak więc w celu prawidłowego rozliczenia przedmiotowych poleceń wyjazdu służbowego należało dokonać ustaleń dotyczących zapewnienia noclegu i wyżywienia. Należność z tytułu kosztów przejazdu naliczono z zastosowaniem stawki za 1 km określonej przez organ stanowiący.

5. WYDATKI INWESTYCYJNE

Plan i wykonanie wydatków inwestycyjnych w latach 2016 – 2017

Wysokość wydatków majątkowych w 2016 roku ustalono uchwałą nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok na kwotę 15.973.200,00 zł, z czego 1.485.000,00 zł stanowiły dotacje na inwestycje i zakupy inwestycyjne, co znajdowało odzwierciedlenie w załączniku nr 1 *Dotacje udzielone w 2016 roku z budżetu podmiotom należącym i nienależącym do sektora finansów publicznych*. Zadania inwestycyjne w 2016 roku planowano na kwotę 14.488.200,00 zł, na którą składały się wydatki majątkowe planowane do realizacji na rok budżetowy ujęte w tabeli nr 6 powyższej uchwały *Zadania inwestycyjne w 2016 r.* W załączniku nr 2 *Wykaz przedsięwzięć do WPF Gminy Miasta Łowicz na lata 2016-2024* do uchwały nr XVIII/121/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2016-2024 na wydatki majątkowe do realizacji w 2016 roku przeznaczono kwotę 3.500.000,00 zł obejmującą trzy zadania z limitem wydatków, odpowiednio: 1.500.000,00 zł *Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych z infrastrukturą towarzyszącą* (okres realizacji 2015-2019), 1.300.000,00 zł *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz* (zaplanowane na lata 2013-2019) i 700.000,00 zł *Zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5* (lata 2014-2018), a wykaz zadań i wartości do realizacji w 2016 roku były zgodne z danymi powołanej wyżej uchwały budżetowej Miasta Łowicza na 2016 rok.

Na 2017 rok wysokość wydatków majątkowych zaplanowana uchwałą nr XXXIII/224/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok wynosiła 32.970.413,00 zł. Na wielkość tę składały się: przewidziane do realizacji na 2017 rok wyszczególnione w tabeli 6 *Zadania inwestycyjne w 2017 roku* na kwotę 27.908.083,00 zł oraz ujęte w załączniku nr 1 *Dotacje udzielone w 2017 roku z budżetu podmiotom należącym i nienależącym do sektora finansów publicznych*, gdzie ujęto dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne na kwotę 5.062.330,00 zł.

Wieloletnią prognozą finansową Gminy Miasto Łowicz na lata 2017-2024 przyjętą uchwałą nr XXXIII/223/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku, w wykazie przedsięwzięć stanowiącym załącznik nr 2, do realizacji w 2017 roku zaplanowano zadania: *Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych z infrastrukturą towarzyszącą* (okres realizacji 2015-2019) z limitem na 2017 rok w kwocie 7.400.000,00 zł, *Zakup nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5* (lata 2014-2018) z limitem na 2017 rok w kwocie 700.000,00 zł oraz wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych: *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz* (realizacja lata 2013-2019) z limitem na 2017 rok w wysokości 7.984.226,00 zł; *Unowocześnienie taboru transportowego Gminy Miasto Łowicz i Gminy Łowicz wraz z rozwojem infrastruktury transportowej – etap II* (planowane na lata 2016-2017) – limit na 2017 rok na kwotę 9.897.687,00 zł, co było spójne z danymi ujętymi w uchwale budżetowej na 2017 rok.

W trakcie roku budżetowego wielkość planowanych do realizacji nakładów inwestycyjnych ulegała zmianom, co odzwierciedlały stosowne zapisy uchwał w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza oraz zmian wieloletniej prognozy finansowej.

Szczegółowe zestawienie planowanych przez Miasto Łowicz na lata 2016 i 2017 wydatków inwestycyjnych i wykonanie tych wydatków zestawione według klasyfikacji budżetowej przedstawiono w tabeli *stanowiącej załącznik nr 54 protokołu kontroli*.

Z powyższego zestawienia wynika, że plan wydatków inwestycyjnych na 2016 rok po zmianach w trakcie roku budżetowego wynoszący 13.403.473,00 zł został zrealizowany w kwocie 11.612.863,93 zł stanowiącej 86,60% planu, natomiast planowane (po zmianach) wydatki inwestycyjne roku 2017 wynosiły 20.814.971,00 zł, a ich realizacja, stanowiąc 84,48% planu, zamknęła się kwotą 17.585.134,95 zł. Udział wydatków

inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu Miasta Łowicza w 2016 roku planowano na 12,09 %, a wykonanie stanowiło 10,92%, natomiast w 2017 roku relacja planowanych wydatków inwestycyjnych do wydatków ogółem wynosiła 16,38 %, zaś realizacja tych wydatków wyniosła 14,61% zrealizowanych wydatków ogółem.

Źródła finansowania realizowanych inwestycji w latach 2016-2017

Realizowane przez Miasto Łowicz w latach 2016 i 2017 zadania inwestycyjne finansowane były ze środków własnych, kredytów i pożyczek, dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz środków z budżetu Unii Europejskiej określonych zapisami art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Źródła finansowania zadań inwestycyjnych realizowanych w latach 2016-2017 przedstawiono w tabeli poniżej:

Źródła finansowania inwestycji	2016 rok (zł)	2017 rok (zł)
Środki własne z budżetu Gminy	7 541 679	8 660 716
Kredyty i pożyczki	2 197 321	7 280 290
Dotacje	1 562 223	290 169
Środki z budżetu Unii Europejskiej	311 641	1 353 960
RAZEM:	11 612 864	17 585 135

Ewidencja księgowa wydatków inwestycyjnych

Ewidencję wydatków inwestycyjnych prowadzono w oparciu o zarządzenie nr 470/2012 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie zasad (polityki) rachunkowości dla Budżetu Miasta Łowicza, zasad (polityki) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej ze zmianami wynikającymi z zarządzeń Burmistrza Miasta Łowicza: nr 464/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku, nr 458/2015 z dnia 31 grudnia 2015 roku i nr 514/2017 z dnia 29 grudnia 2017 roku.

Załącznikiem nr 2 do ww. zarządzenia *Zasady (polityka) rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu jako jednostki budżetowej* określono, między innymi, w rozdziale *Obowiązujące zasady wyceny aktywów i pasywów* pojęcie Inwestycji (środków trwałych w budowie) jako kosztów poniesionych w okresie budowy, montażu, przystosowania, ulepszenia i nabycia podstawowych środków trwałych oraz koszty nabycia pozostałych środków trwałych stanowiących pierwsze wyposażenie nowych obiektów zliczone do dnia bilansowego lub do dnia zakończenia inwestycji z wyszczególnieniem elementów składających się na koszty inwestycji. W *Wykazie kont syntetycznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu* wyszczególniono konto 080 z określeniem analityki prowadzonej według klasyfikacji oraz zadań inwestycyjnych.

Według powyższych zasad do ewidencji kosztów środków trwałych w budowie oraz do rozliczenia kosztów środków trwałych w budowie na uzyskane efekty inwestycyjne służy konto 080, na którego stronie Wn ewidencjonuje się, w szczególności: poniesione koszty dotyczące inwestycji prowadzonych zarówno przez wykonawców obcych jak również we własnym imieniu, poniesione koszty przekazanych do montażu lecz jeszcze nieoddanych do używania maszyn, urządzeń oraz innych przedmiotów zakupionych od kontrahentów oraz wytworzonych w ramach własnej działalności gospodarczej; poniesione koszty ulepszenia środka trwałego (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja), które powodują zwiększenie wartości użytkowej środka trwałego. Po stronie Ma tego konta ujmuje się wartość uzyskanych efektów, w szczególności: środków trwałych; wartość sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych środków trwałych w budowie. Na koncie 080 można księgować również rozliczenie kosztów dotyczących zakupów gotowych środków trwałych, a ewidencja szczegółowa do konta 080 powinna zapewnić co najmniej wyodrębnienie kosztów środków trwałych w budowie według poszczególnych rodzajów efektów inwestycyjnych oraz skalkulowanie ceny nabycia lub kosztu wytworzenia poszczególnych obiektów środków trwałych.

Konto 080 może wykazywać saldo Wn, które oznacza wartość kosztów środków trwałych w budowie i ulepszeń. Saldo Wn konta 080 na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiło 2.372.208,38 zł, a na dzień 31 grudnia 2017 roku – 3.587.592,35 zł i dotyczyło niezakończonych inwestycji *wyszczególnionych w zestawieniu obrotów (zbiorczo) stanowiącym AKTA KONTROLI [XXVI] strony: 1838-1856.*

Analiza zestawień obrotów konta 080 za 2016 i 2017 rok w odniesieniu do planu zadań inwestycyjnych określonego tabelami nr 6 *Zadania inwestycyjne* w 2016 roku i w 2017 roku, odpowiednio do uchwały nr XVIII/122/2015 z 30 grudnia 2015 roku i nr XXXIII/224/2016 z 29 grudnia 2016 roku wykazała, że w latach 2016 i 2017 nie odnotowano wydatków w zakresie niżej wymienionych zadań inwestycyjnych, a saldo strony Wn na 1 stycznia i 31 grudnia każdego z ww. lat było tożsame i wynosiło:

Zadanie	Rok 2016	Rok 2017
Budowa ul Płockiej	25.370,00	25.370,00
Przebudowa mostu ul. Mostowa	199.110,00	199.110,00
Budowa kanalizacji deszczowej w ul Płockiej	8.800,00	8.800,00

Przedmiotowe nakłady inwestycyjne nie zostały rozliczone jako zadania zrealizowane oraz nie zostały ujęte w budżecie do realizacji w ww. latach.

Wyjaśnienie dotyczące pozostawania na saldzie konta 080 kosztów dotyczących nierealizowanych w latach 2016-2017 zadań inwestycyjnych złożył Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a przedmiotowe wyjaśnienia *stanowi załącznik nr 55 protokołu kontroli.*

Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu zrealizowane wydatki dotyczące zadania *Przebudowa mostu ul. Mostowa* dotyczą dokumentacji projektowej, w oparciu o którą wydana została decyzja o pozwoleniu na budowę. Przedmiotowa decyzja jest aktualna, a Miasto nie dysponowało środkami finansowymi na realizację tej inwestycji.

Tytuły inwestycyjne *Budowa kanalizacji deszczowej w ul Płockiej* i *Budowa ul Płockiej* w istocie stanowią jedno zadanie, gdyż muszą być realizowane równolegle. Wykonanie tego zamierzenia uzależnione jest od decyzji Zarządu Dróg Wojewódzkich, z którym nadal trwają uzgodnienia, wobec faktu iż następuje włączenie drogi gminnej do drogi wojewódzkiej.

Organizacja procesu inwestycyjnego (planowanie i nadzór)

Zadania inwestycyjne realizowane w okresie objętym kontrolą zostały zaplanowane przez Radę Miejską w Łowiczu w opisanych powyżej uchwałach budżetowych na lata 2016 i 2017, a w przypadku zadań, których okres realizacji przekraczał okres roku budżetowego - w uchwałach w sprawie wieloletniej prognozy finansowej. Zmian w trakcie roku budżetowego, dotyczących wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych dokonywała w drodze uchwał Rada Miejska w Łowiczu oraz, w zakresie przekazanych przez organ stanowiący kompetencji, Burmistrz Miasta Łowicza.

Zadania Urzędu Miejskiego w Łowiczu z zakresu inwestycji realizował Wydział Inwestycji i Remontów, któremu, zgodnie z zapisami rozdziału VI § 27 Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 411/2015 Burmistrza Miasta Łowicza z 27 listopada 2015 roku ze zmianami, powierzono prowadzenie działań dotyczących praw i obowiązków inwestora w procesie budowlanym w zakresie przygotowania, realizacji i odbioru końcowego inwestycji i remontów obiektów zatwierdzonych do realizacji w budżecie miasta, w szczególności: bieżące nadzorowanie i koordynację przebiegu procesów inwestycyjnych i remontów, rozliczenia końcowe inwestycji i remontów, organizowanie procedur zlecania zamówień publicznych

w zakresie spraw prowadzonych przez Wydział; prowadzenie spraw związanych z zakupami inwestycyjnymi, w porozumieniu z Wydziałami Urzędu Miejskiego; przygotowywanie planów inwestycji, remontów i zakupów inwestycyjnych; przygotowywanie harmonogramów rzeczowych i finansowych do planowanych inwestycji i remontów oraz opiniowanie planów inwestycji i remontów w szkołach i przedszkolach w zakresie ich celowości. W analizowanym okresie Naczelnikiem Wydziału Inwestycji i Remontów był Grzegorz Pełka, którego zakres czynności z dnia 21 marca 2016 roku określał zadania obejmujące w szczególności: kierowanie, koordynowanie i organizowanie pracy Wydziału, organizowanie zlecania zamówień publicznych oraz bieżące nadzorowanie i koordynację procesów inwestycyjnych i remontów.

Zadania dotyczące procesów inwestycyjnych realizowali pracownicy Wydziału Inwestycji i Remontów, w tym inspektor Wojciech Rykowski, któremu, zgodnie z zakresem czynności z dnia 1 kwietnia 2016 roku powierzono: sprawowanie nadzoru inwestorskiego w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych w odniesieniu do inwestycji i remontów zatwierdzonych do realizacji w budżecie Miasta, organizowanie procedur zlecania zamówień publicznych, prowadzenie działań dotyczących praw i obowiązków inwestora w procesie budowlanym w zakresie przygotowania, realizacji i odbioru końcowego realizowanych inwestycji i remontów.

W Urzędzie Miejskim w Łowiczu uregulowania w zakresie zasad wydatkowania środków publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty ustalonej zapisami art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku poz. 2164, obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku ze zm.) określono zarządzeniem nr 255a/14 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro. W treści zarządzenia organ wykonawczy ustalił:

- zakres i zasady stosowania przedmiotowego uregulowania,
- zasady ustalania wartości zamówienia oraz dokumentowania realizacji tej czynności zawarto w treści wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do *regulaminu* Protokół z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości poniżej 30.000 euro dopuszczając możliwość ustalenia wartości zamówienia w formie zapytania ofertowego skierowanego do potencjalnych wykonawców z określeniem formy realizacji tej czynności (tradycyjna, faks, poczta elektroniczna lub rozmowa telefoniczna udokumentowana notatką wg wzoru określonego załącznikiem nr 3 do *regulaminu*),
- zasady kierowania zapytania ofertowego w przypadku gdy szacunkowa wartość zamówienia przekracza kwotę 10.000,00 zł oraz wzór *Zapytania ofertowego* (obejmującego również wzór *oferty*) określony załącznikiem nr 2 do *regulaminu*,
- przesłanki dopuszczające możliwość oraz określenie zakresu prowadzenia negocjacji z wykonawcami, którzy złożyli oferty,
- sposób i zasady dokumentowania przeprowadzonych czynności (protokół wg wzoru określonego załącznikiem nr 1 do *regulaminu*) oraz możliwość udzielenia zamówienia wyłącznie w przypadku zatwierdzenia przez kierownika jednostki protokołu postępowania lub akceptacji wniosku o odstąpienie od opisanych zasad w przypadkach określonych *regulaminem*. Ponadto ustalono, że jeden egzemplarz protokołu przekazywany jest do rejestru zamówień publicznych (pkt 4 §4),
- podstawy unieważnienia zapytania ofertowego i informowania o tej czynności,
- ustalono obowiązek zawarcia w formie pisemnej umowy o udzielenie zamówienia z możliwością odstąpienia od tej zasady w odniesieniu do zamówień o wartości poniżej 5.000,00 zł brutto oraz wymóg zawarcia umowy bez względu na wartość zamówienia w przypadku robót budowlanych, projektów i usług nietypowych a także powierzenia zamówienia osobie fizycznej,
- wskazanie zasad prowadzenia postępowań, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości 30.000 euro finansowych z udziałem środków, do których stosuje się odrębne wytyczne,
- obowiązek wpisania zawartej z wykonawcą umowy do rejestru zamówień publicznych, którego elementy określono w § 8 ust. 1 *regulaminu* oraz obowiązek

uzyskania kontrasygnaty Skarbnika Miasta, opinii radcy prawnego oraz rejestracji w systemie GRU,

- obowiązki merytorycznego pracownika w zakresie przechowywania dokumentacji przeprowadzonej procedury, zasady archiwizacji oraz odpowiedzialność kierownika merytorycznej komórki organizacyjnej w tym zakresie,
- załącznikiem nr 3 do *regulaminu* określono wzór *Notatki z przeprowadzonego rozeznania rynku drogą telefoniczną*.

Kontrolujący ustalili, że jednostka terminowo przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych za 2016 i 2017 rok roczne sprawozdania, o których mowa w art. 98 ustawy Prawo zamówień publicznych. Z ww. sprawozdań wynikało, że zamawiający w latach 2016-2017 udzielił, odpowiednio: [1] w 2016 roku w wyniku przeprowadzonych zamówień klasycznych o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy i niższej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Prawa zamówień publicznych, w wyniku przetargu nieograniczonego - ośmiu zamówień na roboty budowlane o wartości zawartych umów netto 3.742.351,00 zł oraz dwóch zamówień na usługi o wartości 8.088.542,27 zł netto, a łączna wartość zamówień udzielonych z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy stanowiła 3.331.043,00 zł netto; [2] w 2017 roku - zamówienia klasyczne o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy i niższej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Prawa zamówień publicznych: 11 umów na roboty budowlane w wyniku przeprowadzonych postępowań w trybie przetargu nieograniczonego na łączną wartość netto - 11.301.399,09 zł netto, dwie dostawy - kwota 1.535.498,00 zł i pięć usług - 965.118,86 zł; cztery zamówienia z wolnej ręki na usługi o wartości 12.571,00 zł; w wyniku zapytania o cenę w jednym postępowaniu zawarto umowę na roboty budowlane o wartości 16.102,48 zł, w dwóch postępowaniach - umowy na dostawy o łącznej wartości netto umów 47.917,17 zł i w siedmiu - usługi na łącznie 132.328,55 zł oraz jedno zamówienie z wolnej ręki na usługi o wartości netto 161.622,41 zł. W 2017 roku przeprowadzono trzy procedury klasyczne w trybie przetargu nieograniczonego dotyczące zamówień o wartości równej lub przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy - po jednym na usługi, dostawy, roboty budowlane o wartości netto 13.630.000,00 zł, 3.981.089,00 zł i 60.590.000,00 zł oraz zamówienia klasyczne, do których stosuje się przepisy ustawy uwzględniające aspekty społeczne - jedno postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego na wartość 321.951,00 zł a ponadto udzielono zamówień z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy na łączną kwotę 3.271.370,05 zł.

Kontrola realizacji wybranych inwestycji

Z danych dotyczących realizacji budżetu Miasta Łowicza wynika, że w 2016 roku na zadania inwestycyjne wydatkowano 11.612.864,00 zł, a w 2017 roku - 17.585.135,00 zł. W ramach zrealizowanych przez Urząd Miejski w Łowiczu wydatków w 2016 roku kwota 8.674.155,54 zł, a w 2017 roku - 5.134.989,45 zł dotyczyła zadań inwestycyjnych zakończonych i rozliczonych w latach 2016 i 2017, a wyszczególnienie zrealizowanych zadań zestawiono w *tabelach stanowiących załącznik nr 56 protokołu kontroli*.

Jak wynika z wymienionego powyżej zestawienia, w 2016 roku i 2017 roku rozliczono po 28 tytułów inwestycyjnych na łączną wartość, odpowiednio, 9.779.340,33 zł (w tym wykonanie roku bieżącego 8.674.155,54 zł) i 6.393.654,24 zł (w tym wykonanie roku 2017 - 5.134.989,45 zł). W analizowanym okresie nie zakończono żadnego zadania realizowanego z dofinansowaniem ze środków z budżetu Unii Europejskiej.

Kontrolujący przyjęli do analizy zadanie inwestycyjne o najwyższej wartości zakończone w 2017 roku:

Budowa ul. Polnej i Niciarnianej

Przygotowanie inwestycji (projekty, kosztorysy, prace geodezyjne, wykupy gruntów)

Postępowanie mające na celu wyłonienie wykonawcy dokumentacji projektowej budowy ulicy Polnej i ulicy Niciarnianej wraz ze skrzyżowaniem z ulicą Makową w Łowiczu przeprowadzono w oparciu o uregulowania wewnętrzne wprowadzone opisanym we wcześniejszej części protokołu *Regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro*.

Szacunkową wartość zamówienia ustalił w dniu 23 lutego 2015 roku Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów zakres zadania określając w oparciu o przyjęte założenia, w szczególności parametry techniczne projektowanych dróg, uregulowania ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 687 ze zm., obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1496 ze zm.), ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (wówczas tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 1409 ze zm., obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1332 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 roku w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. nr 130, poz. 1389) i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 roku w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 1129). Na podstawie ustaleń szacunkowej wartości zamówienia w odniesieniu do robót budowlanych, szacunkową wartość zamówienia na wykonanie dokumentacji projektowej ustalono (w oparciu o zapisy § 10 pkt 8 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych) na kwotę 21.352,50 zł netto z tym, że nie udokumentowano dokonania przeliczenia tej wartości na euro.

Zapytanie ofertowe IR271.6.2015.WR z dnia 9 kwietnia 2015 roku obejmowało określenie zakresu prac projektowych, założenia projektowe (w tym parametry techniczne projektowanych dróg) oraz warunki udziału w postępowaniu, przewidywany okres realizacji zamówienia, zasady płatności, wymagany okres gwarancji, okres związania ofertą, kryteria oceny ofert oraz wymaganą zawartość oferty. Określono termin i miejsce składania i oraz otwarcia ofert. Dokument ten został zweryfikowany przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów i podpisany z datą 9 kwietnia 2015 roku przez Burmistrza Miasta Łowicza, a załącznikami do niego były: wzór oferty (załącznik nr 1), ze wskazówkami w zakresie jej wypełnienia, załącznik nr 2 - wzór *Wykaz osób biorących udział w zamówieniu*.

Zamieszczenie zapytania ofertowego w dniu 9 kwietnia 2017 roku w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łowicza potwierdzono stosownym wydrukiem.

Do zapytania ofertowego w dniu 16 kwietnia 2015 roku złożono zapytania, które, wraz z odpowiedziami zamawiającego – pismo IRIR.271.1.6.2015.WR i wzorem umowy, o który prosił wykonawca zgłaszający pytania oraz pismem IRIR.271.1.6.2015.WR, którym zamawiający przedłużył termin składania ofert do dnia 30 kwietnia 2015 roku, zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej.

W postępowaniu wpłynęło pięć ofert, a przeprowadzona przez kontrolujących ich analiza wykazała, że:

- oferty wpłynęły w wymaganym przez zamawiającego (przedłużonym) terminie, tj. do 30 kwietnia 2015 roku i zostały złożone w formie wymaganej przez zamawiającego,
- sporządzone zgodnie ze wzorem załączonym do zapytania ofertowego oferty zawierały wszystkie wymagane informacje. Potwierdzono akceptację określonych przez zamawiającego warunków dotyczących okresu realizacji usługi, gwarancji i terminu płatności. Do ofert załączono, wymagane zapytaniem, wykazy osób, które brać będą udział w zamówieniu wraz z poświadczonymi za zgodność z oryginałem dokumentami potwierdzającymi posiadanie przez wskazane do realizacji zamówienia

osoby uprawnieni w wymaganym przez zamawiającego zakresie, w tym osób sprawdzających opracowane dokumentacje oraz kserokopiami aktualnych zaświadczeń potwierdzających, że ww. osoby są członkami właściwej Izby Inżynierów Budownictwa i posiadają aktualne ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Protokół przeprowadzonego postępowania sporządzony został z datą 8 maja 2015 roku przez prowadzącego postępowanie inspektora Wydziału Inwestycji i Remontów, w tej dacie podpisany przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów i zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Łowicza.

Burmistrz Miasta Łowicza 8 maja 2015 roku podpisał informację do oferentów zawierającą zestawienie złożonych w postępowaniu ofert z określeniem zaoferowanej ceny brutto za realizację usługi oraz wskazanie wykonawcy, którego wybrano do realizacji zadania. Przedmiotową informację zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Łowicza oraz przekazano oferentom, a do okazanej kontrolującym dokumentacji załączono potwierdzenia odbioru informacji przez trzech z pięciu wykonawców.

W dniu 13 maja 2015 roku podpisana została przez Burmistrza Miasta Łowicza przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta z wyłonionym w wyniku opisanej wyżej procedury wykonawcą – P.P.H.U. FAZI ul. Wojska Polskiego 165, Aleksandrów Łódzki reprezentowanym przez właściciela, umowa nr IR/24-W/2015 o treści zgodnej z projektem załączonym do zapytania ofertowego.

Umową określono, w szczególności:

- zakres zlecanej usługi, tj. opracowanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej pn. „Dokumentacja projektowa budowy ul. Polnej i Niciarnianej wraz ze skrzyżowaniem z ulicą Makową w Łowiczu” obejmującej projekt budowlany w zakresie wszystkich niezbędnych branż, projekt kanalizacji deszczowej z nowym wylotem zakończonym separatorem, projekty rozbiórek i likwidacji kolizji oraz projekty podziałów geodezyjnych w obszarze inwestycji ze wskazaniem, że projektant uzyska mapę do celów projektowych, dokumentację geologiczną, operat wodnoprawny z decyzją oraz wszystkie niezbędne opinie i uzgodnienia w ww. zakresie,
- zakres dokumentacji kosztorysowej z przedmiarami w podziale na poszczególne ulice ze wskazaniem niezbędnej ilości egzemplarzy oraz wymaganej formy,
- obowiązki wykonawcy dotyczące zasad opracowania dokumentacji, udzielania odpowiedzi na zapytania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na realizację robót budowlanych, uzyskania akceptacji zamawiającego dla proponowanych rozwiązań projektowych,
- okres realizacji zadania do 31 grudnia 2015 roku oraz zasady odbioru i rozliczenia przedmiotu umowy,
- określenie wynagrodzenia w kwocie zgodnej ze złożoną ofertą, tj. 28.782,00 zł brutto oraz podstawy i warunki płatności wynagrodzenia w oparciu o faktury wystawione przez wykonawcę po protokolarnym potwierdzeniu realizacji zamówienia: pierwsza opiewająca na 70% wynagrodzenia po złożeniu wniosku o decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej i 30% po uzyskaniu tej decyzji, z terminem płatności w ciągu 30 dni od daty doręczenia faktury,
- zasady i podstawy naliczania i potrącania kar umownych, dwuletni okres gwarancji liczony od daty odbioru i przekazania do użytku obiektu zrealizowanego w oparciu o opracowaną przez wykonawcę dokumentację techniczną, który to zapis mógł stanowić o przedłużeniu gwarancji do nieokreślonego terminu (uzależnionego m.in. od woli inwestora i posiadanych przez niego środków),
- zasady odpowiedzialności za stwierdzone wady dokumentacji oraz zasady i podstawy ich usunięcia, a także przesłanki, podstawy i termin odstąpienia przez zamawiającego od umowy z określeniem obowiązków stron w takim przypadku,
- zasady dokonywania i podstawy dopuszczalności zmian zawartej umowy i oraz rozstrzygnięcia sporów wynikających z jej realizacji.

Aneksem nr 1 do ww. umowy podpisanym w dniu 31 grudnia 2015 roku na wniosek wykonawcy złożony w dniu 29 grudnia 2015 roku dokonano zmian treści umowy określając w § 5 ust. 1 pkt 2 termin jej zakończenia na 31 maja 2015 roku, co jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, było oczywistą omyłką pisarską, gdyż w dacie podpisania aneksu termin ten już upłynął, a zamiarem stron było przesunięcie terminu realizacji umowy o około pięć miesięcy. Wykonawca uzasadnił prośbę trwającą w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Warszawie procedurą dotyczącą odstępstwa od zakazu wykonywania robót na terenach zagrożenia powodzią.

Mocą porozumienia zawartego w dniu 31 maja 2016 roku strony oświadczyły, że rozwiązują umowę IR/24-W/2015 zrzekając się wszelkich roszczeń finansowych określonych w zawartej umowie.

W dniu 4 lipca 2016 roku Burmistrz Miasta Łowicza przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta zawarł z P.P.H.U FAZI, Aleksandrów Łódzki, ul. Wojska Polskiego 165 reprezentowanym przez właściciela umowę nr IR/52-W/2016, w której treści zawarto analogiczne jak w opisanej powyżej umowie nr IR/24-W/2015 ustalenia dotyczące zakresu zlecanej usługi, ceny jej realizacji i zasad dokonywania rozliczeń a termin zakończenia wszystkich prac objętych umową ustalono do 30 września 2016 roku. W umowie określono, że została ona zawarta po dokonaniu rozeznania rynku na podstawie zarządzenia Burmistrza Miasta Łowicza nr 255a/2014 z 4 lipca 2014 roku w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000,00 euro.

Zawarcie ww. umowy poprzedzone zostało wnioskiem o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro złożonym, według wzoru określonego załącznikiem nr 4, na zasadach określonych zarządzeniem nr 255A/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku, przez merytorycznego pracownika. Zatwierdzony przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów wniosek został zaakceptowany w dniu 30 czerwca 2016 roku przez Burmistrza Miasta Łowicza.

Przekazanie przez projektanta i przejęcie przez inwestora kompletnej dokumentacji dotyczącej zadania *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej wraz ze skrzyżowaniem z ul. Makową w Łowiczu* potwierdzał protokół podpisany przez strony z uwagą, iż mapa do celów projektowych, wszystkie projekty branżowe plansze zbiorcze (po 4 egz.) oraz wszystkie niezbędne dokumenty przekazano do Starostwa Powiatowego w Łowiczu przy wniosku z dnia 1 lipca 2016 roku o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację ww. inwestycji drogowej.

Powyższy protokół stanowił podstawę wystawienia przez wykonawcę P.P.H.U. „FAZI” faktury VAT nr 2/09/2016 z dnia 19 września 2016 roku. Faktura, po jej sprawdzeniu pod względem merytorycznym przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, potwierdzeniu weryfikacji pod względem formalnym i rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, potwierdzeniu realizacji procedur kontrolnych przez Skarbnika Miasta oraz akceptacji wydatku przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzeniu do wypłaty przez Burmistrza Miasta została zaewidencjonowana na kontach jednostki: Wn 080 Ma 201 w dziale 600 rozdział 60016 § 6050 i zapłacona przelewem w dniu 11 października 2016 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 191/2016 na kwotę 28.782,00 zł, a operację zaewidencjonowano na kontach: Wn 201 Ma 130. Z powyższego wynika, że wynagrodzenie zostało wypłacone jednorazowo, w całości, bez stosowania zapisu § 8 ust. 4 umowy, którym określono, że wynagrodzenie wykonawcy rozliczone będzie za pomocą dwóch faktur: pierwsza na 70% wysokości wynagrodzenia po złożeniu wniosku o decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji i druga, w wysokości 30% wynagrodzenia – po uzyskaniu tej decyzji z tym, że wynagrodzenie zostało w całości wypłacone po uzyskaniu decyzji nr 464z/2016 o zezwoleniu na realizację inwestycji, która stała się ostateczna 7 października 2016 roku.

Ponadto w 2016 roku Miasto Łowicz poniosło koszty w kwocie 40,30 zł za udostępnione materiały w państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, co dokumentowało *Obliczenie opłaty z dnia 8 marca 2016 roku nr 5792/2016*, który to dokument, po

potwierdzeniu weryfikacji merytorycznej, formalno-rachunkowej, przeprowadzenia procedur kontrolnych, zaakceptowaniu i zatwierdzeniu wydatku przez osoby umocowane do realizacji tych czynności, został zaewidencjonowany na kontach Wn 080 Ma 201 w dziale 600 rozdział 60016 § 6050. Realizację wydatku potwierdzał wyciąg bankowy nr 149/2016 z dnia 10 sierpnia 2016 roku, co zaewidencjonowano na kontach Wn 201 Ma 130.

Etap przygotowania inwestycji

Inwestor uzyskał decyzję nr 464z/2016 znak AB.6740.362.2016 z dnia 8 września 2016 roku o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na budowie: ulic Polnej i Niciarnianej ze skrzyżowaniem z ulicą Makową, sieci kanalizacji deszczowej z przykanalikami, separatorem i wlotem do rzeki Bzury, sieci teletechnicznej, oświetlenia ulicznego i przebudowie sieci energetycznej z przyłączami w Łowiczu na działkach o wyszczególnionych numerach geodezyjnych. Decyzją wydaną na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz. 2031 ze zm.) Starosta Łowicki zatwierdził projekt budowlany i dokonał rozstrzygnięć w zakresie nabycia nieruchomości pod drogę określając, że wymienione w decyzji nieruchomości o wskazanych numerach działek geodezyjnych stają się z mocy prawa własnością Gminy Miasto Łowicz z dniem, w którym decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stała się ostateczna. Decyzja, która stała się ostateczna i podlegała wykonaniu z dniem 7 października 2016 roku określała, że wydanie nieruchomości nastąpi w terminie 130 dni od dnia uzyskania przez decyzję przymiotu ostateczności.

Prawidłowość stosowania przepisów ustawy prawo zamówień publicznych

I PRZETARG

W oparciu o sporządzoną przez P.P.H.U. „FAZI” dokumentację techniczną z przedmiarami, Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów opracował z datą 16 stycznia 2017 roku kosztorys inwestorski obejmujący roboty drogowe, kanalizacji deszczowej i elektryczne, których wartość określono na 1.215.395,48 zł netto, tj. 1.494.936,44 zł brutto. Nie udokumentowano ustalenia szacunkowej wartości zamówienia, zaś w protokole postępowania stwierdzono, że szacunkową wartość zamówienia ustalił w dniu 16 stycznia 2017 roku na podstawie ww. kosztorysu inwestorskiego Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów na kwotę 291.119,66 euro, co było zgodne z wartością netto zadania określoną kosztorysem inwestorskim i kursem euro (4,1749 zł) ustalonym rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2015 roku w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2254).

W dniu 20 stycznia 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza wydał zarządzenie nr 31/2017 w sprawie wszczęcia procedury udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych pod nazwą „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu”. Przedmiotowym dokumentem kierownik jednostki: określił, że środki finansowe na zrealizowanie zamówienia (bez wskazania kwoty) ujęto w budżecie Miasta Łowicza; powołał komisję przetargową w celu przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych w składzie: 1/ Bogusław Bończak (Zastępca Burmistrza)- przewodniczący, 2/ Grzegorz Pełka (Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów) – członek komisji, 3/ Grzegorz Kucharski (inspektor WIIR) – członek komisji, 4/ Wojciech Rykowski (inspektor WIIR) – sekretarz komisji; powierzył komisji przetargowej wyszczególnione czynności z zakresu przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ze wskazaniem czynności, których realizację powierzono imiennie poszczególnym członkom komisji przetargowej oraz zadania realizowane wspólnie przez komisję przetargową; zatwierdził, stanowiący załącznik do zarządzenia, regulamin pracy komisji powołanej do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia na „Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu” nr postępowania IR.271.2.1.2017 prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego o wartości szacunkowej zamówienia nieprzekraczającej 5.225.000 euro sporządzona z datą 20 stycznia 2017 roku zatwierdzona została przez kierownika zamawiającego bez wskazania daty realizacji tej czynności i zawierała wszystkie informacje wymagane art. 36 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

W treści tego dokumentu określono, w szczególności:

- opis przedmiotu zamówienia z odesłaniem do dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych (załączniki nr 9 i 10 do specyfikacji),
- miejsce i termin składania ofert – sekretariat Urzędu Miasta Łowicza do godz. 10:00 w dniu 25 stycznia 2017 roku oraz miejsce i termin ich otwarcia – 25 stycznia 2017 roku godz. 10.10 – sala radziecka,
- termin realizacji zamówienia – do 30 czerwca 2017 roku,
- opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty wraz z podaniem wag tych kryteriów: cena (brutto) – 60%, okres rękojmi – 40% wraz z opisem sposobu oceny ofert,
- opis sposobu obliczenia ceny ustalonej w formie ryczałtu określonego na podstawie dokumentacji projektowej, kosztorysu ofertowego oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót oraz kosztów wszystkich robót, których wykonanie jest konieczne do realizacji przedmiotu zamówienia. Zamawiający zalecił przeprowadzenie wizji lokalnej terenu robót w celu zapoznania się ze specyfiką i zakresem robót i jego porównania z dokumentacją projektową,
- zgodny z art. 85 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych 30 dniowy od upływu terminu składania ofert termin związania ofertą,
- opis sposobu przygotowania oferty, w tym jej opakowania i oznakowania z dopiskiem „nie otwierać do dnia 6 lutego 2017 roku”, zasady dokonywania jej zmian, wycofania i zwrotu oferty złożonej po terminie,
- obowiązek i formy wniesienia wadium w wysokości 20.000,00 zł przed upływem terminu składania ofert, to **jest do dnia 6 lutego 2017 roku godz.10.00** (pkt 11.1), **co było niezgodne z terminem określonym w pkt. 15 jako termin składania ofert – do 25 stycznia 2017 roku godz. 10.00** oraz zasady dokonywania jego zwrotu,
- wymagania dotyczące wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania zamówienia w wysokości 10% całkowitej ceny podanej w ofercie (ceny ofertowej brutto) oraz zasady jego zwrotu,
- informacje dla wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia, zasady realizacji zamówienia z udziałem podwykonawców,
- wymogi w zakresie zatrudnienia do realizacji zamówienia zgodnie z art. 29 ust. 3a Prawa zamówień publicznych z opisem sposobu dokumentowania ich spełnienia oraz sankcji w przypadku nie wywiązania się z tych wymagań,
- warunki udziału w postępowaniu oraz wykaz oświadczeń i dokumentów, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia tych warunków,
- nie dopuszczono składania ofert częściowych oraz wariantowych a także możliwości udzielenia zamówienia z wolnej ręki na zasadach określonych zapisami art. 67 ust. 1 pkt 6 Prawa zamówień publicznych.

W punkcie 8 specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamawiający określił warunki udziału w postępowaniu dotyczące: 1/ kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej o ile wynika to z odrębnych przepisów; 2/ sytuacji ekonomicznej lub finansowej; 3/ zdolności technicznej lub zawodowej określając zasady

uznania tych warunków za spełnione; nie podlegania wykluczeniu z udziału w postępowaniu na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 13-23 i art. 24 ust. 5 pkt 1 i 8 Prawa zamówień publicznych, w tym w odniesieniu do wykonawców występujących wspólnie. Zamawiający ustalił wykaz oświadczeń jakie wykonawca winien złożyć w celu wstępnego potwierdzenia, że nie podlega wykluczeniu i spełnia określone przez zamawiającego warunki udziału w postępowaniu – oświadczenia określone wzorem wg załącznika nr 4 i załącznika nr 3 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia a także określił wykaz oświadczeń i dokumentów składanych na wezwanie zamawiającego przez wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona.

Załącznikami do specyfikacji istotnych warunków zamówienia były: 1/ formularz *Oferta wykonawcy*; 2/ projekt umowy; 3/ oświadczenie o niepodleganiu wykluczeniu; 4/ oświadczenie o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu; 5/ formularz *Doświadczenie wykonawcy*; 6/ formularz *Wykaz osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia publicznego*; 7/ wzór *Zobowiązania do oddania do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby wykonania zamówienia*; 8/ wzór oświadczenia o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej; 9/ dokumentacja projektowa; 10/ specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych.

Zamawiający wszczął postępowanie przetargowe zamieszczając w dniu 20 stycznia 2017 roku na okres do 7 lutego 2017 roku ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Łowiczu, co dokumentowała notatka sporządzona przez merytorycznego pracownika. Stosownie do treści art. 40 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych ogłoszenie zamieszczono w dniu 20 stycznia 2017 roku na stronie internetowej Miasta, co udokumentowano stosownym wydrukiem, zaś zgodnie ust. 2 ww. artykułu, ogłoszenie o przetargu zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych nr 11650 - 2017 w dniu 20 stycznia 2017 roku. W treści ogłoszenia termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu określono na 6 lutego 2017 roku godz. 10.00, **co było niezgodne z terminem określonym w pkt 15 specyfikacji istotnych warunków zamówienia na 25 stycznia 2017 godz. 10.00.**

AKTA KONTROLI [XXVII] strony 1857-1887: kserokopia ogłoszenia o zamówieniu nr 11650-2017 z 20 stycznia 2017 roku i specyfikacji istotnych warunków zamówienia na Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu z dnia 20 stycznia 2017 roku.

Specyfikację istotnych warunków zamówienia wraz z załącznikami udostępniono na stronie internetowej zamawiającego www.um.lowicz.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, co spełniało wymogi określone w art. 42 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Informacje zawarte w ogłoszeniu publikowanym na stronach internetowych były tożsame z informacjami zawartymi w ogłoszeniu przekazanym do Biuletynu Zamówień Publicznych i spójne z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia **oprócz, opisanej wyżej niezgodności daty składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu określonych w ogłoszeniu i specyfikacji istotnych warunków zamówienia.**

Treść ogłoszenia zawierała dane wymagane art. 41 Prawa zamówień publicznych, a ustalony do 6 lutego 2017 roku godz.10.00 termin składania ofert określono zgodnie z wymogami zawartymi w treści art. 43 ust. 1 ww. ustawy, który stanowi, że jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty, z tym że w przypadku robót budowlanych nie może być on krótszy niż 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

W dniu 2 lutego 2017 roku zamawiający dokonał modyfikacji zapisów specyfikacji istotnych warunków zamówienia w zakresie pkt 16, tj. opisu sposobu obliczenia ceny oferty wskazując, że podstawę określenia ceny oferty stanowi bezpośrednio projekt

budowlany i wykonawczy, przedmiar robót, wyjaśnienia zamawiającego złożone w trakcie postępowania przetargowego oraz specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót.

Modyfikację specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamieszczono na stronie internetowej zamawiającego i w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 2 lutego 2017 roku, co dokumentował stosowny wydruk.

W dniu 6 lutego 2017 roku sporządzona została przez członka komisji przetargowej Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów *Informacja z otwarcia ofert* złożonych w postępowaniu „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu”, w którym to dokumencie zawarto zestawienie ofert, które wpłynęły w terminie wyznaczonym do składania ofert oraz określono, że zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia kwotę 1.494.936,44 zł, co było niezgodne z danymi wynikającymi z uchwały budżetowej, gdzie na zadanie „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu” przewidziano kwotę 1.400.000,00 zł.

Ze zbiorczego zestawienia zamieszczonego w informacji wynikało, że w postępowaniu wpłynęło sześć ofert:

Nr oferty	Nazwa oferenta	Kwota (brutto)	Wadium	Okres rękojmi
Oferta nr 1	Zielony Ogród Sp. z o.o. ul. Poczтовая, 09-472 Słupno	2.694.000,00 zł	Gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty wadium Generali nr PO/0074863/2017 z 31.01.2017 na kwotę 20.000,00 zł ważna od 6 lutego do 8 marca 2017 roku	60 miesięcy
Oferta nr 2	Zakład Usług Budowlanych BUDMEL Zyguła, Kapusta, - spółka jawna Tymianka 64, 95-010 Stryków	2.451.006,00 zł	Gotówka 20.000,00 zł przelew z 1 lutego 2017 roku	60 miesięcy
Oferta nr 3	Przedsiębiorstwo Budowlano-Produkcyjne TRAKT Bobrzak, Teclaw Spółka jawna, Woźniaków 110, 99-300 Kutno	1.975.380,00 zł	Gotówka 20.000,00 zł przelew 2 lutego 2017 roku	60 miesięcy
Oferta nr 4	HYDRO –INSTAL Arkadiusz Siekierski ul. Rozłazłowska23d, 96-500 Sochaczew	2.637.120,00 zł	Gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty wadium UNIQA nr 998-A-653617 z 31 stycznia 2017 na kwotę 20.000,00 zł ważna od 6 lutego do 7 w kwietnia 2017 roku	60 miesięcy
Oferta nr 5	Przedsiębiorstwo P.U.H.B. CEWOGAZ Jan Wolski, ul. Partyzantów 17, 99-400 Łowicz	2.024.430,74	Gwarancja ubezpieczeniowa ERGO HESTIA nr 280000133582 z 3 lutego 2017 na kwotę 20.000,00 zł ważna od 6 lutego do 8 marca 2017 roku	60 miesięcy
Oferta nr 6	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „HYDROBUD” Paweł Złotowski, 99-300 Kutno, Leszczynek 2a	1.960.785,26 zł	Gwarancja ubezpieczeniowa UNIQA nr 998-A-631372 z 3.02.2017 na kwotę 20.000,00 zł ważna od 6 lutego do 9 marca 2017 roku	60 miesięcy

Kontrolujący stwierdzili, że dokonanie wpłaty wadium do przetargu potwierdzały wyciągi bankowe:

- nr 006/2017/BPL z dnia 1 lutego 2017 roku – wpłata na kwotę 20.000,00 zł dokonana przez Zakład Usług Budowlanych BUDMEL – Zyguła, Kapusta spółka jawna,
- nr 007/2017/BPL z dnia 3 lutego 2017 roku – wpłata 20.000,00 zł dokonana przez Przedsiębiorstwo Budowlano Produkcyjne TRAKT Bobrzak, Teclaw spółka jawna, tj. w wymaganym terminie, a powyższe operacje zaewidencjonowano na kontach: Wn 139 Ma 240.

W *Informacji z otwarcia ofert* określono, że zgodnie z art. 24 ust. 11 Prawa zamówień publicznych w terminie 3 dni od dnia zamieszczenia na stronie internetowej ww. informacji, wykonawca zobowiązany jest do przekazania oświadczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 Prawa zamówień publicznych, o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej zgodnie z załącznikiem nr 8 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

W dniu 6 lutego 2017 roku członkowie komisji przetargowej oraz kierownik zamawiającego złożyli zgodnie z art. 17 powołanej wyżej ustawy, oświadczenia o braku istnienia określonych tym przepisem prawa, przesłanek do wyłączenia ich z udziału w postępowaniu. W dokumentacji brak ww. oświadczenia złożonego przez przewodniczącego komisji przetargowej, który uczestniczył w posiedzeniu, co dokumentował jego podpis na notatce z posiedzenia komisji przetargowej nr 1 spisanej w dniu 6 lutego 2017 roku. Przedmiotową notatką komisja wskazała jako najkorzystniejszą ofertę nr 6 Przedsiębiorstwa Wielobranżowego HYDROBUD Paweł Złotowski, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno z liczbą uzyskanych punktów 100 oraz ceną za przedmiot zamówienia 1.960.785,62 zł brutto. Komisja wskazała, że najniższa ofertowa cena brutto jest kwotą przewyższającą o 465.949,18 zł kwotę jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na zrealizowanie zamówienia. Komisja po przeanalizowaniu postanowiła unieważnić postępowanie przetargowe zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych. Powyższą notatkę zatwierdził Burmistrz Miasta Łowicza.

AKTA KONTROLI [XXVIII] strony 1888-1892: kserokopia Informacji z otwarcia ofert z dnia 6 lutego 2017 roku oraz notatki nr 1 z posiedzenia komisji przetargowej.

W dniu 6 lutego 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza sporządził pismo IR.271.2.1.2017.WR skierowane do oferentów, w którym zawarto zestawienie złożonych w wymaganym terminie ofert obejmujące: dane firmy, oferowaną cenę, okres rękojmi stwierdzenie, że cena zawarta w ofercie najkorzystniejszej przekracza kwotę jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, wobec czego komisja przetargowa unieważnia postępowanie przetargowe na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 Prawa zamówień publicznych. Przedmiotową informację zamieszczono na stronie internetowej w dniu 6 lutego 2017 roku oraz przekazano faksem wykonawcom, którzy brali udział w postępowaniu z tym, że nie udokumentowano przekazania informacji do oferenta nr 5 – CEWOGAZ.

Zarządzeniem nr 69/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 6 lutego bez wskazania roku, Burmistrz Miasta Łowicza zatwierdził propozycję komisji przetargowej dotyczącą unieważnienia postępowania przetargowego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu”, a przedmiotowa informacja została zamieszczona na stronie internetowej w dniu 6 lutego 2017 roku.

Na podstawie pisma z dnia 13 lutego 2017 roku Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, który to dokument został zweryfikowany pod względem formalnym i rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego, zaakceptowany do wypłaty przez działającą z upoważnienia Skarbnika Miasta Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego oraz zatwierdzony do wypłaty przez Burmistrza Miasta, w dniu 17 lutego 2017 roku dokonano zwrotu wadium wraz z odsetkami. Przekazanie środków na rachunek bankowy PBP TRAKT, Woźniaków 110, 99-300 Kutno w kwocie 20.010,64 zł i na rachunek Zakładu Usług Budowlanych BUDMEL Zyguła, Kapusta sp. jawna Tymianka 64, 95-010 Stryków w kwocie 20.012,16 zł, potwierdzał wyciąg bankowy nr 010/2017/BPL. Operację zwrotu środków zaewidencjonowano na kontach Wn 240 Ma 139.

Zwrotu wadium dokonano wraz z odsetkami wynikającymi z oprocentowania rachunku bankowego, na którym były zgromadzone, co wskazuje na realizację wymogu określonego art. 46 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, **natomiast termin zwrotu wadium, który nastąpił jedenastego dnia od daty zamieszczenia na stronie internetowej informacji o unieważnieniu postępowania był niezgodny z uregulowaniem zawartym w ustępie 1 powołanego wyżej przepisu prawa**, którym określono, że zamawiający zwraca wadium wszystkim wykonawcom niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej lub unieważnieniu postępowania, z wyjątkiem

wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, z zastrzeżeniem ust. 4a, gdyż terminu jedenastodniowego nie można uznać za niezwłoczny.

Protokół postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego IR.271.2.1.2017 został sporządzony przez sekretarza komisji przetargowej zawierał informacje wymagane drukiem, w tym: o złożeniu oświadczeń w zakresie określonym art. 17 ust. 2 Prawa zamówień publicznych, co jak wynikało z analizy dokumentów nie było zgodne ze stanem faktycznym; numer i datę zamieszczenia ogłoszenia o przetargu; miejsce i termin składania ofert zgodny z ogłoszeniem z 6 lutego godz. 10.00; zestawienie złożonych w terminie ofert; o nie wykluczeniu z postępowania żadnego oferenta i nie odrzuceniu żadnej oferty. Wskazano, że nie wybrano żadnej oferty a postępowanie zostało unieważnione zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 4 Prawa zamówień publicznych. Zawiadomienie o unieważnieniu postępowania zamieszczono na stronie internetowej zamawiającego w dniu 6 lutego 2017 roku. Protokół został w dniu 7 lutego zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Łowicza.

II PRZETARG

Zarządzeniem nr 70/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 10 lutego 2017 roku w sprawie wszczęcia procedury udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych pod nazwą „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu przetarg II”, organ wykonawczy określił, że środki finansowe na zrealizowanie zamówienia (nie wskazując kwoty) ujęto w budżecie Miasta Łowicza. Przedmiotowym zarządzeniem Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową w celu przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych powołując do jej składu: 1/ Bogusława Bończaka - Zastępcę Burmistrza jako przewodniczącego, 2/ Grzegorza Pełkę Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów – członka komisji, 3/ Grzegorza Kucharskiego inspektora WIiR – członka komisji, 4/ Wojciecha Rykowskiego inspektora WIiR – sekretarza komisji. Komisji powierzono czynności z zakresu przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ze wskazaniem czynności powierzonych imiennie poszczególnym jej członkom oraz zadania realizowane wspólnie przez komisję przetargową. Zarządzeniem zatwierdzono regulamin pracy komisji powołanej do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, którego treść stanowiła załącznik nr 1 do zarządzenia nr 70/2017.

Do dokumentacji dotyczącej rozpoczęcia postępowania przetargowego dołączono kosztorys inwestorski opracowany 8 lutego 2017 roku obejmujący roboty drogowe, kanalizacji deszczowej i elektryczne, których wartość określono na 1.218.707,37 zł netto, tj. 1.499.010,07 zł brutto. Jak wskazano w protokole postępowania, szacunkową wartość zamówienia ustalił w dniu 8 lutego 2017 roku na podstawie ww. kosztorysu inwestorskiego Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów - członek komisji przetargowej, na kwotę 291.912,95 euro, która to wartość była zgodna z wartością netto zadania określoną kosztorysem inwestorskim i obowiązującym średnim kursem złotego w stosunku do euro (4,1749 zł) stanowiącym podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych.

Jak wynikało z wyjaśnienia merytorycznego pracownika, po unieważnieniu pierwszego postępowania wobec faktu, iż cena określona w ofercie najkorzystniejszej przekraczała kwotę jaką zamawiający mógł przeznaczyć na realizację zamówienia, w Wydziale Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu dokonano szczegółowej analizy przedmiaru robót ustalonego do pierwszego przetargu i zweryfikowano przedmiar rezygnując z niektórych elementów. Powyższe potwierdziła przeprowadzona przez kontrolujących analiza przedmiarów do pierwszego i drugiego przetargu, w wyniku której stwierdzono zmniejszenie zakresu planowanych do zlecenia prac, w szczególności polegające na rezygnacji z odtworzenia części ogrodzeń, zastosowaniu opraw oświetleniowych z demontażu, rezygnacji z drobnych napraw, ograniczeniu powierzchni, zmianie podbudowy i grubości kostki w zakresie chodników i ograniczeniu robót w zakresie zieleni.

Specyfikacji istotnych warunków zamówienia na „Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu – przetarg II” sporządzonej z datą 10 lutego 2017 roku **nie zatwierdził kierownik zamawiającego**, podczas gdy obowiązek przedłożenia do zatwierdzenia specyfikacji istotnych warunków zamówienia przygotowanej przez komisję przetargową zawarto w § 15 ust. 3 Regulaminu pracy komisji przetargowej stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 70/2017.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia numer postępowania IR.271.2.2.2017 prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego o wartości szacunkowej zamówienia nieprzekraczającej 5.225.000 euro zawierała wszystkie informacje wymagane art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych.

W treści specyfikacji podano, w szczególności,:

- opis przedmiotu zamówienia z odesłaniem do dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych stanowiącej załączniki nr 9 i 10 do specyfikacji z określeniem, że podstawą sporządzenia kosztorysu do oferty jest załączony do specyfikacji (w formie elektronicznej) przedmiar robót, do którego wykonawca nie może wprowadzać żadnych zmian. Z załączonej do wersji elektronicznej specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokumentacji wynikało, że zakres prac obejmował: budowę ulic o całkowitej długości nawierzchni 940,48 m klasy L, w tym roboty rozbiórkowe wraz z infrastrukturą, tj. sieciami kanalizacji deszczowej, oświetleniem ulicznym, usunięciem kolizji z istniejącą infrastrukturą, przebudową ogrodzeń i oznakowaniem. Szczegółowy zakres robót określono przedmiarem sporządzonym przez posiadających stosowne uprawnienia pracowników Urzędu Miejskiego w Łowiczu na bazie przedmiarów stanowiących element dokumentacji projektowej opracowanej przez P.P.H.U. FAZI na podstawie dokumentacji projektowo-wykonawczej w zakresie branż: drogowej, wod-kan, elektrycznej i telekomunikacyjnej. Zamieszczona jako załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokumentacja opisywała przedmiot zamówienia w sposób jednoznaczny, zrozumiały i wyczerpujący, nie utrudniający uczciwej konkurencji, w szczególności bez wskazywania znaków towarowych, patentów lub pochodzenia produktów lub usług,
- miejsce i termin składania ofert - w siedzibie zamawiającego, tj. Urzędzie Miasta Łowicza do dnia 28 lutego 2017 roku do godz. 10:00 oraz miejsce i termin ich otwarcia – 28 lutego 2017 roku godz. 10.10,
- termin realizacji zamówienia – do 30 czerwca 2017 roku,
- kryteria oceny ofert – cena (brutto) – 60%, okres rękojmi – 40% z opisem sposobu oceny ofert,
- opis sposobu obliczenia ceny – określono cenę ryczałtową za cały przedmiot zamówienia obejmujący koszty wszystkich robót, których wykonanie jest konieczne do realizacji zamówienia wynikające z dokumentacji projektowej (której integralną częścią były: projekt budowlany i wykonawczy, przedmiar robót, wyjaśnienia zamawiającego w trakcie postępowania, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót) oraz wszystkie pozostałe koszty, a zamawiający zalecił przeprowadzenie wizji lokalnej terenu robót w celu zapoznania się ze specyfiką i zakresem robót i jego porównania z dokumentacją projektową,
- opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty,
- termin związania ofertą – 30 dni od upływu terminu składania ofert zgodny z art. 85 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych,
- opis sposobu przygotowania oferty, w tym jej opakowania i oznakowania, zasady dokonywania jej zmian, wycofania i zwrotu oferty złożonej po terminie,
- obowiązek i formy wniesienia wadium w wysokości 20.000,00 zł przed upływem terminu składania ofert oraz zasady dokonywania jego zwrotu,
- wymagania dotyczące wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania zamówienia w wysokości 10% całkowitej ceny podanej w ofercie (ceny ofertowej brutto) oraz zasady jego zwrotu,
- zasady wspólnego składania oferty (konsorcjum) oraz wymogi w przypadku wskazania przez wykonawcę, że przy realizacji zamówienia dysponował będzie

zasobami innych podmiotów oraz wymogi w odniesieniu do zasad powierzenia robót podwykonawcom,

- wymogi w zakresie zatrudnienia do realizacji zamówienia zgodnie z art. 29 ust.3a Prawa zamówień publicznych z opisem sposobu dokumentowania ich spełnienia,
- warunki udziału w postępowaniu oraz wykaz oświadczeń i dokumentów, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia tych warunków,
- nie dopuszczono składania ofert częściowych oraz wariantowych a także możliwości udzielenia zamówienia z wolnej ręki na zasadach określonych zapisami art. 67 ust. 1 pkt 6 Prawa zamówień publicznych.

W punkcie 8 specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zamawiający określił, że wykonawcy muszą spełniać warunki określone w pkt. 8.1.1. dotyczące :1/ kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej o ile wynika to z odrębnych przepisów; 2/ sytuacji ekonomicznej lub finansowej; 3/ zdolności technicznej lub zawodowej określając, że powyższy warunek zamawiający uzna za spełniony jeżeli wykonawca wykaże, że:

- A. w okresie ostatnich 5 lat przed upływem terminu składania ofert (a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - w tym okresie) należycie wykonał co najmniej jedno zadanie inwestycyjne polegające na budowie lub przebudowie drogi/dróg lub placów wraz z budową lub przebudową sieci kanalizacji sanitarnej lub wodociągowej lub deszczowej o wartości minimum 700.000,00 zł brutto i na budowie lub przebudowie oświetlenia ulicznego o wartości minimum 30.000 zł brutto z zastrzeżeniem, że wymieniony zakres musi być wykonany w jednym zadaniu inwestycyjnym - nie dopuszczono podziału referencji na osobne zadania,
- B. dysponuje do realizacji zamówienia osobami odpowiedzialnymi za kierowanie robotami budowlanymi, które posiadają uprawnienia do pełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w zakresie kierowania robotami budowlanymi w specjalnościach: inżynierskiej drogowej uprawniające do kierowania robotami budowlanymi na drogach klasy L; instalacyjnej w zakresie sieci i urządzeń elektrycznych; instalacyjnej w zakresie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,

z czego wynika, że warunki określono w sposób jednoznaczny, precyzyjny i adekwatny do przedmiotu zamówienia.

Nie określono (mimo takiego zapisu w ww. punkcie specyfikacji istotnych warunków zamówienia) warunku w zakresie sytuacji ekonomicznej lub finansowej oraz podstaw i zasad dokonywania oceny w tym zakresie.

Ustalając wymagania w zakresie zasad udokumentowania spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu oraz braku podstaw do wykluczenia zamawiający:

- w celu wstępnego potwierdzenia, że wykonawca nie podlega wykluczeniu i spełnia warunki udziału w postępowaniu żądał złożenia oświadczeń: 1/ o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu (według wzoru ustalonego załącznikiem nr 4 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia), 2/ o niepodleganiu wykluczeniu (według wzoru określonego załącznikiem nr 3 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia);
- w pkt 9.2 ustalił wykaz oświadczeń lub dokumentów składanych na wezwanie zamawiającego przez wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu dotyczących zdolności technicznej lub zawodowej, sytuacji ekonomicznej lub finansowej i kompetencji lub uprawnień do prowadzenia określonej działalności zawodowej o ile wynika to z odrębnych przepisów, żądając: informacji w zakresie rodzaju, wartości, daty, miejsca i podmiotów, na rzecz których wykonawca realizował roboty - według wzoru określonego w załączniku nr 5 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia *Doświadczenie wykonawcy* określając wymóg załączenia dowodów potwierdzających należyte wykonanie zamówienia,

- w pkt 9.3 ustalił wykaz oświadczeń lub dokumentów składanych na wezwanie zamawiającego przez wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia określonych w art. 24 ust. 1 pkt 12-23 i art. 24 ust.5 pkt 1 i 8 Prawa zamówień publicznych wymagając złożenia: 1/ zaświadczenia naczelnika właściwego urzędu skarbowego potwierdzającego nie zaleganie przez wykonawcę z opłacaniem podatków lub uzyskanie stosownego zwolnienia, odroczenia lub rozłożenia, wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu składania ofert; 2/ wystawionego nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu składania ofert zaświadczenia właściwej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego potwierdzające nie zaleganie z opłacaniem stosownych składek; 3/ odpisu z właściwego rejestru lub z centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru lub ewidencji.

Załącznikami do specyfikacji istotnych warunków zamówienia były: 1/ formularz *Oferta wykonawcy*; 2/ projekt umowy; 3/ oświadczenie o niepodleganiu wykluczeniu; 4/oświadczenie o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu; 5/ formularz *Doświadczenie wykonawcy*; 6/ formularz *Wykaz osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia publicznego*; 7/ wzór *Zobowiązanie do oddania do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby wykonania zamówienia*; 8/ wzór oświadczenia o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej; 9/ dokumentacja projektowa; 10/ specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych; 11/ przedmiar robót.

Wskazać należy, że **w treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (pkt 7) określono termin realizacji przedmiotu umowy do 30 czerwca 2017 roku, co było niezgodne z określonym wzorem umowy (stanowiącym załącznik nr 2 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia) terminem do 30 lipca 2017 roku, a ponadto termin ten nie był zgodny z datą zakończenia realizacji zamówienia ustaloną ogłoszeniem na 31 lipca 2017 roku.**

Zamawiający stosownie do treści art. 40 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych wszczął postępowanie przetargowe zamieszczając w dniu 10 lutego 2017 roku ogłoszenie o zamówieniu w miejscu publicznie dostępnym w swojej siedzibie (tj. na tablicy ogłoszeń budynku B Urzędu Miejskiego w Łowiczu, co odnotowano wyłącznie w protokole przeprowadzonego postępowania) oraz na stronie internetowej Miasta, co udokumentowano stosownym wydrukiem. Zgodnie z ustępem 2 art. 40 Prawa zamówień publicznych, ogłoszenie o przetargu zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych nr 23294 -2017 w dniu 10 lutego 2017 roku. **W treści ogłoszenia termin realizacji zamówienia określono na 31 lipca 2017 roku, co było niezgodne z treścią pkt 7 Termin wykonania zamówienia specyfikacji istotnych warunków zamówienia, gdzie określony on został na 30 czerwca 2017 roku.**

AKTA KONTROLI [XXIX] strony 1893-1941: kserokopia specyfikacji istotnych warunków zamówienia na Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu-przetarg II nr postępowania IR.271.2.2.2017 i ogłoszenia o zamówieniu nr 23294-2017 z 10 lutego 2017 roku.

Specyfikację istotnych warunków zamówienia wraz z załącznikami udostępniono na stronie internetowej zamawiającego www.um.lowicz.pl. i w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, co spełniało wymogi określone w art. 42 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Informacje zawarte w ogłoszeniu publikowanym na stronach internetowych były tożsame z informacjami zawartymi w ogłoszeniu przekazanym do Biuletynu Zamówień Publicznych i spójne z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia **oprócz, opisaną wyżej niezgodności daty zakończenia realizacji zadania.**

W treści ogłoszenia zawarto dane wymagane art. 41 ustawy Prawo zamówień publicznych, a ustalony do 28 lutego 2017 roku godz.10.00 termin składania ofert określono zgodnie z wymogami zawartymi w treści art. 43 ust. 1 ww. ustawy, tj. nie

krótszy niż 14 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

W terminie zgodnym z zapisami art. 38 ust. 1 ww. ustawy, do zamawiającego wpłynęły w formie faksu i w formie elektronicznej prośby o udzielenie wyjaśnień treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, tj.:

- w dniu 20 lutego 2017 roku potwierdzone formą pisemną od SAN-GAZ "KARDACH" spółka komandytowa, 63-200 Jarocin,
- w dniu 17 lutego 2017 roku (potwierdzenie w dzienniku z 20 lutego 2017 roku) od Przedsiębiorstwa Budowlano-Produkcyjnego „TRAKT”, 99-300 Kutno wraz z wnioskiem o zmianę terminu składania ofert na 7 marca 2017 roku,
- w dniu 21 lutego 2017 roku od Przedsiębiorstwa Wielobranżowego HYDROBUD 99-300 Kutno, Leszczynek 2a.

Treść zapytań wraz z wyjaśnieniami zamawiający zamieścił na stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 21 lutego 2017 roku, co było zgodne z wymogiem określonym art. 38 ust. 2 Prawa zamówień publicznych i co udokumentowano stosownym wydrukiem. Pismo IR.271.2.2.2017.WR z dnia 21 lutego 2017 roku przekazano wszystkim wykonawcom w formie pisemnej, a odbiór tej korespondencji potwierdzono z datą 27 lutego 2017 roku.

W terminie wyznaczonym do składania ofert, tj. do dnia 28 lutego 2017 roku do godz. 10⁰⁰ do zamawiającego wpłynęły cztery oferty:

Nr oferty	Nazwa oferenta	Kwota (brutto)	Wadium
Oferta nr 1	Przedsiębiorstwo Budowlano-Produkcyjne „TRAKT” Bobrzak Teclaw sp. jawna, Woźniaków 110, 99-300 Kutno Godz. 9.35 28.02.2017	1.892.970,00 zł	Gotówka 20.000,00 zł przelew z 24 lutego 2017 roku
Oferta nr 2	STRABAG sp. z o.o. Łódź 90-043 ul. Targowa 35 od. Godz.9.42 28.02.2017	2.319.048,36 zł	Gotówka 20.000,00 zł przelew z 23 lutego 2017 roku
Oferta nr 3	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „HYDROBUD” Paweł Złotowski , 99-300 Kutno, Leszczynek 2a Godz.9.46 28.02.2017	1.823.664,28 zł	Gwarancja ubezpieczeniowa UNIQA nr 998-A-631374 z 27.02.2017 na kwotę 20.000,00 zł ważna od 28 lutego do 30 marca 2017 roku
Oferta nr 4	„WIG-KOST” Grzegorz Panuszewski, 99-414 Kocierzew, Lenartów 25.	1.885.125,40 zł	Gwarancja ubezpieczeniowa ERGO HESTIA nr 903011999113 z 27.02.2017w kwocie 20.000,00 zł ważna od 28 lutego do 31 marca 2017 roku

Zgodnie z brzmieniem art. 86 Prawa zamówień publicznych zamawiający sporządził z datą 28 lutego 2017 roku *Informację z otwarcia ofert* (IR.271.2.2.2017.WR) złożonych w przetargu nieograniczonym na zadanie *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu*, w której podano kwotę brutto 1.499.010,07 zł, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia oraz sporządził zestawienie ofert złożonych w postępowaniu. Zastawienie zawierało: nazwy i adresy wykonawców, ceny ofert brutto oraz oferowany okres rękojmi.

W powyższej informacji zamawiający jako kwotę, którą zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia podał wartość 1.499.010,07 zł. Powyższa kwota to wartość

zadania wynikająca z kosztorysu inwestorskiego opracowanego przez zamawiającego równa oszacowanej wartości zamówienia podwyższonej o podatek VAT, która nie była zgodna z wartością określoną w budżecie Miasta Łowicza. W dacie otwarcia ofert, tj. na dzień 28 lutego 2017 roku na zadanie *Budowa ulicy Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* zabezpieczono kwotę 1.400.000,00 zł, co określono w tabeli nr 6 *Zadania inwestycyjne w 2017 r.* do uchwały nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu w sprawie w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok. Należy zaznaczyć, że na etapie przygotowania postępowania, zamawiający jest zobowiązany oszacować wartość szacunkową zadania, o której mowa w art. 33 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zaś na etapie otwarcia ofert - zamawiający podaje kwotę jaką zamierza, czyli planuje, przeznaczyć na realizację zadania. Kwoty, jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia nie należy utożsamiać z wartością szacunkową zamówienia, której ustalenie (w wartości netto) jest niezbędne, przede wszystkim, dla dokonania ustaleń co do zasad prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, w szczególności w odniesieniu do progów, których przekroczenie powoduje konieczność stosowania procedur „unijnych”, tj. w szczególności obowiązki w zakresie publikacji ogłoszeń, wymogi w odniesieniu do wadium. Ustalona przez zamawiającego kwota stanowi wycenę przedmiotu zamówienia w odniesieniu do aktualnych cen rynkowych odzwierciedlając rynkową wartość przedmiotu postępowania.

Natomiast kwota, jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, co do zasady jest kwotą wynikającą z planu finansowego zamawiającego i oznacza środki, jakimi dysponuje zamawiający w celu pokrycia wydatków z tytułu realizacji zamówienia. Kwota ta stanowi deklarację zamawiającego w zakresie posiadanych przez niego w danym momencie środków finansowych z tym, że zamawiający może dokonać jej zmian, tj. planowaną kwotę zmniejszyć o ile okaże się, np. w wyniku przeprowadzonego postępowania o zamówienie publiczne, że wydatki będą niższe niż planowane bądź dokonać zwiększeń jeśli stwierdzi, że istnieje taka potrzeba i pozwalają na to jego możliwości finansowe.

Kontrolujący ustalili, że w dacie otwarcia ofert w budżecie Miasta Łowicza na przedmiotowe zadanie zabezpieczono środki w wysokości 1.400.000,00 zł, a nie kwotę 1.499.010,07 zł podaną przez zamawiającego w dacie otwarcia ofert.

Wyjaśnienie dotyczące kwoty podanej podczas otwarcia ofert jako kwota jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia złożył Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów i **stanowi ono załącznik nr 57 protokołu kontroli**.

Z przedmiotowego wyjaśnienia wynikało, że zamawiający ustalił szacowaną wartość inwestycji wliczoną na podstawie kosztorysu inwestorskiego w kwocie 1.499.010,07 zł brutto. Środki finansowe na zadanie planowano w budżecie Miasta w dziale 600 rozdział 60016 § 6050 na kwotę 1.400.000,00 zł oraz w dziale 758 rozdział 75818 Rezerwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne w wysokości 1.500.000,00 zł, który to dział jest działem pomocniczym do tego zadania inwestycyjnego pozwalającym na rozpoczęcie procedury przetargowej, a z tego działu na wniosek Naczelnika Wydziału Inwestycji Burmistrz Miasta uzupełnia środki finansowe niezbędne do sfinansowania całego zadania. W tym przypadku nie jest wymagana zgoda Rady Miejskiej w Łowiczu, a w opisanym przypadku środki zostały zwiększone o 430.000,00 zł do kwoty 1.830.000,00 już po otwarciu ofert i uzyskaniu wiedzy co do faktycznej kwoty środków niezbędnych na to zadanie. Według wyjaśnienia-zostawianie mniejszej kwoty w dziale zadania, a większej w rezerwie inwestycyjnej jest korzystniejsze dla Miasta, gdyż nie potrzeba od razu rezerwować dużych środków i z praktyki wynika, że prowadzi do oszczędności przetargowych.

W *Informacji z otwarcia ofert* z dnia 28 lutego 2017 roku określono, że zgodnie z art. 24 ust. 11 Prawa zamówień publicznych w terminie 3 dni od dnia zamieszczenia na stronie internetowej ww. informacji, wykonawca zobowiązany jest do przekazania oświadczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 Prawa zamówień publicznych, o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej. Zamieszczenie przedmiotowej informacji na stronie internetowej nastąpiło w dniu 28 lutego 2017 roku, co wypełniało

dyspozycję określoną ustępem 5 powołanego powyżej art. 86 Prawa zamówień publicznych, a realizację tego obowiązku udokumentowano stosownym wydrukiem.

Przeprowadzona przez kontrolujących analiza złożonych ofert wykazała, że:

- wszystkie oferty wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w wymaganym terminie, co dokumentowały stosowne pieczęcie wpływu ze wskazaniem godziny złożenia oferty,
- oferty zostały opakowane i oznakowane w sposób wymagany przez zamawiającego z tym, że oferta nr 4 nie została oznaczona identyfikatorem w postaci pieczęci firmy wykonawcy, czego wymóg wynikał z pkt 13 *Opis sposobu przygotowania oferty* specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
- oferty złożono w formie określonej specyfikacją istotnych warunków zamówienia, zostały one podpisane przez osoby umocowane do reprezentowania wykonawcy, a ich treść była zgodna ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
- do ofert załączono wypełnione i podpisane przez osoby umocowane do reprezentowania wykonawcy oświadczenia składane na podstawie art. 25a ust. 1 Prawa zamówień publicznych: dotyczące braku przesłanek do wykluczenia z postępowania według wzoru określonego załącznikiem nr 3 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia i sporządzone na druku określonym wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia, dotyczące spełniania warunków udziału w postępowaniu;
- wszystkie oferty zostały opatrzone dowodem zabezpieczenia oferty wadium - w gotówce lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej;
- wpływ wadium wpłaconego w wymaganej kwocie w gotówce przez Przedsiębiorstwo Budowlano-Produkcyjne Bobrzak, Teclaw sp.j. dokumentował wyciąg bankowy nr 012/2017/BPL z dnia 27 lutego 2017 roku i przez STRABAG Sp. z o.o. Oddział Łódź - wyciąg bankowy nr 011/20187/BPL z dnia 23 lutego 2017 roku, a operacje zewidencjonowano na kontach: Wn 139 Ma 240-1;
- gwarancje ubezpieczeniowe wpłaty wadium zawierały dane potwierdzające zabezpieczenie zapłaty wadium w wymaganej kwocie 20.000,00 zł w okresie związania ofertą.

W dniu 28 lutego 2017 roku wszyscy członkowie komisji przetargowej oraz kierownik zamawiającego złożyli zgodnie z art. 17 ust. 2 Prawa zamówień publicznych, oświadczenia o braku istnienia określonych tym przepisem prawa, przesłanek do wyłączenia ich z udziału w postępowaniu.

Wykonawcy przekazali zamawiającemu, sporządzone zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 8 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia *Oświadczenia wykonawcy o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej*, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 23 ustawy Prawo zamówień publicznych, które wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Łowiczu:

- 2 marca 2017 roku od PW.HYDROBUD Paweł Złotowski, 99-300 Kutno, Leszczynek 2a,
- 28 lutego 2017 roku złożone przez Przedsiębiorstwo Budowlano - Produkcyjne „TRAKT”, Bobrzak Teclaw sp.j. 99-300 Kutno,
- 28 lutego 2017 roku oświadczenie STRABAG Sp. z o.o. ul. Parzniewska 10, 05-800 Pruszków Oddział Łódź,
- 28 lutego 2017 roku - WIG-KOST Grzegorz Panuszewski, 99-414 Kocierzew, Lenartów 25.

W dniu 1 marca 2017 roku komisja przetargowa w pełnym powołanym zarządzeniem nr 70/2017 Burmistrza Miasta Łowicza składowie sporządziła notatkę z posiedzenia, w której zawarto:

- informację o podaniu przez zamawiającego bezpośrednio przed otwarciem ofert kwoty w wysokości 1.499.010,07 zł brutto, co stanowi równowartość 359.052,93 euro, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na finansowanie zamówienia;
 - stwierdzenie, że w postępowaniu w wymaganym terminie złożono cztery oferty,
 - ustalenie, że wszystkie złożone oferty spełniały wymagania określone w specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
 - wskazanie jako najkorzystniejszej oferty nr 3 złożonej przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Paweł Złotowski, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno, która uzyskała 100 pkt, a w której cenę za przedmiot zamówienia określono na 1.823.664,28 zł brutto,
 - wniosek komisji o zwiększenie kwoty środków przeznaczonych w budżecie Miasta na *Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* wobec faktu, że najniższa zaofferowana cena przewyższa o 324.654,21 zł kwotę, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, ale jest adekwatna do zakresu zamówionych prac,
- a przedmiotowy dokument zatwierdził kierownik zamawiającego.

Pismem IR.271.2.2.2017.WR z 8 marca 2017 roku wykonawcę Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno poinformowano o uznaniu Jego oferty za najkorzystniejszą i wezwano go do złożenia dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu określonych w pkt 9.2 i 9.3 specyfikacji istotnych warunków zamówienia wyznaczając termin ich złożenia w oryginale lub kopii potwierdzonej za zgodność z oryginałem w terminie do 13 marca 2017 roku. Zamawiający zobowiązał wykonawcę do przekazania potwierdzenia otrzymania pisma faksem lub na wskazany adres mailowy z tym, że kontrolującym nie okazano ww. wymaganego potwierdzenia otrzymania informacji.

W dniu 10 marca 2017 roku, w odpowiedzi na powyższe wezwanie, odnotowano wpływ pisma wykonawcy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno, do którego załączono: zestawienie robót budowlanych sporządzone wg wzoru określonego załącznikiem nr 5 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia *Doświadczenie wykonawcy*, do którego załączono potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie referencji; sporządzony wg wzoru określonego załącznikiem nr 6 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia *Wykaz osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia publicznego*; potwierdzoną kserokopię zaświadczenia wystawionego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Kutnie z dnia 22 lutego 2017 roku potwierdzającego niezaleganie w podatkach; kserokopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek wystawionego w dniu 21 stycznia 2017 roku przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Łodzi Inspektorat w Kutnie; wydruk z dnia 20 stycznia 2017 roku z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzony za zgodność z oryginałem przez wykonawcę.

Przeprowadzona przez kontrolujących analiza dokumentów złożonych przez wykonawcę Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Paweł Złotowski Leszczynek 2a, 99-300 Kutno, w wykonaniu wystosowanego przez zamawiającego wezwania z dnia 8 marca 2017 roku wykazała, że potwierdzały one spełnianie określonych przez zamawiającego warunków udziału w postępowaniu oraz nie podleganie wykluczeniu na podstawie przepisów art. 24 ust. 1 pkt 12-23 i ust. 5 pkt 1 i 8 Prawa zamówień publicznych.

W dniu 10 marca 2017 roku komisja przetargowa w pełnym składzie określonym zarządzeniem nr 70/2017 sporządziła notatkę nr 2 stwierdzając, że:

- w postępowaniu przetargowym w wymaganym terminie złożono cztery oferty spełniające wymagania określone w specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
 - w dniu 6 marca zwiększono środki w budżecie przeznaczone na realizację *Budowy ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu*,
 - najkorzystniejszą oferta jest oferta nr 3, która uzyskała 100 pkt z ceną za przedmiot zamówienia w kwocie 1.823.664,28 zł brutto,
- wobec czego komisja wnioskowała o wybór wykonawcy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Paweł Złotowski Leszczynek 2a, 99-300 Kutno, na wykonawcę zamówienia.

Przedmiotową notatkę zatwierdził Burmistrz Miasta Łowicza.

Zarządzeniem nr 108/2017 z dnia 13 marca 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza zatwierdził propozycję komisji przetargowej dotyczącą wyboru najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych pn *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* postanawiając podpisać umowę na wykonanie robót budowlanych z wykonawcą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Leszczynek 2a, 99-300 Kutno.

Zamawiający, w wykonaniu obowiązku nałożonego zapisami art. 92 ust. 1 Prawa zamówień publicznych pismem IR.27.2.2.2017.WR z 13 marca 2017 roku zawiadomił o wyniku postępowania wykonawców, którzy złożyli oferty w postępowaniu na *Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* podając: nazwę, siedzibę wykonawcy, którego ofertę wybrano z ceną brutto, okresem gwarancji, terminem realizacji zamówienia (zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia) do 30 lipca 2017 roku oraz nazwy, siedziby oraz punktację przyznaną ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łączną punktację, stwierdzając, że wpłynęły cztery oferty, które uznano za ważne, bez określenia, że z postępowania nie wykluczono żadnego oferenta i nie odrzucono żadnej oferty. Powyższe zawiadomienia przekazano faksem w dniu 13 marca 2017 roku do PBP TRAKT Bobrzak, Teclaw, sp.j. 99-300 Kutno, Woźniaków 110 oraz do SRTRABAG Sp. z o.o. ul. Parzniewska 10, 05-800 Pruszków oraz WIG-KOST Grzegorz Panuszewski, Lenartów 25, 99-414 Kocierzew z tym, że w odniesieniu do tych dwóch wykonawców, w dokumentacji zamówienia brak potwierdzenia dokonania wysyłki tej korespondencji.

Pismo tej samej treści przekazano faksem w dniu 13 marca 2017 roku do Przedsiębiorstwa Wielobranżowego HYDROBUD Leszczynek 2a, 99-300 Kutno określając w nim również: miejsce i datę podpisania umowy; obowiązek wniesienia przed jej podpisaniem zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 10% wartości umowy, tj. 182.366,43 zł z dostarczeniem oryginału zabezpieczenia przed zawarciem umowy; obowiązek wskazania osoby umocowanej do podpisania umowy oraz wykaz żądanych dokumentów, tj. wykazu pracowników wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia zgodnie z pkt 3.4 specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz kosztorysu. Zamawiający żądał potwierdzenia otrzymania zawiadomienia. Wskazać należy, że przedłożenie kosztorysu w zakresie wymienionych pozycji cenotwórczych było obowiązkiem wykonawcy określonym w § 4 ust.1 pkt 2 wzoru umowy stanowiącego załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia wobec dopuszczonej w § 13 wzoru umowy, możliwości dokonywania zmian treści umowy i, w takim przypadku, konieczności zastosowania właściwych składników cenotwórczych.

Informację o wyborze oferty zamieszczono na stronie internetowej i w Biuletynie Publicznej w dniu 13 marca 2017 roku, spełniając wymogi określone treścią art. 92 ust. 2 Prawa zamówień publicznych. Nie udokumentowano zamieszczenia przedmiotowej informacji na tablicy ogłoszeń w siedzibie zamawiającego, a jak wynikało z ustnego wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów - ogłoszenia wywieszane są na tablicy ogłoszeń w budynku B Urzędu Miejskiego w dacie ich zamieszczenia na stronie internetowej.

Na wniosek z 4 kwietnia 2017 roku skierowany do Wydziału Finansowego przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, w dniu 7 kwietnia 2017 roku dokonano zwrotu wpłaconych przelewem na rachunek bankowy zamawiającego wadium: Przedsiębiorstwu Budowlano-Produkcyjnemu TRAKT Bobrza, Teclaw Sp. j., Woźniaków 110, 99-300 Kutno w kwocie 20.000,00 zł wraz z odsetkami w wysokości 29,64 zł oraz STRABAG Sp. z o.o. ul. Parzniewska 10, 05-800 Pruszków w kwocie 20.000,00 zł z odsetkami w kwocie 32,68 zł na podstawie zweryfikowanych pod względem formalno-rachunkowym, zaakceptowanych do wypłaty przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzonych do wypłaty przez Burmistrza Łowicza wniosków stanowiących dowód księgowy podlegający realizacji. Przekazanie środków dokumentował wyciąg bankowy nr 017/2017/BPL, a operację zaewidencjonowano w urzędzeniach księgowych jednostki na kontach: Wn 240-1 (wadium) i 240-2 (odsetki) Ma 139. **Przekazanie środków nastąpiło 24 dni po dokonaniu przez**

zamawiającego wyboru najkorzystniejszej oferty złożonej w postępowaniu, co naruszało postanowienia art. 46 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, który stanowi, iż zamawiający zwraca wadium wszystkim wykonawcom niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej lub unieważnieniu postępowania, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza.

W dniu 20 marca 2017 roku, tj. w terminie zgodnym z wymogami określonymi w art. 94 ust. 1 pkt 2 Prawa zamówień publicznych reprezentujący Miasto Łowicz Burmistrz Miasta Łowicza przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta zawarł umowę o roboty budowlane nr IR/16-W/2017 z prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „HYDROBUD” Paweł Złotowski, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno. Wykonawca sporządził i przekazał zamawiającemu żądany kosztorys ofertowy sporządzony w dniu 20 marca 2017 roku oraz wniósł gwarancję ubezpieczeniową należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z dnia 15 marca 2017 roku jako gwarancję zabezpieczenia należytego wykonania umowy na wymaganą kwotę 182.366,43 zł, z terminem jej ważności od 20 marca do 30 sierpnia 2018 roku, co było zgodne z zapisami pkt 19. 9 specyfikacji istotnych warunków zamówienia, którym określono zwrot 70% zabezpieczenia w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania go przez zamawiającego za należyte wykonane.

Obowiązek wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy przed podpisaniem umowy o zamówienie publiczne wynikał z zapisów pkt 19 specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a realizację tego obowiązku poprzez wniesienie zabezpieczenia w formie gwarancji ubezpieczeniowej potwierdza zapis § 12 ust. 2 podpisanej w dniu 20 marca 2017 roku ww. umowy IR/16-W/2017.

Wykonawca złożył, a zamawiający zaakceptował gwarancję ubezpieczeniową **należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z dnia 15 marca 2017 roku.** Wskazać jednak należy, że **złożona gwarancja miała charakter warunkowy, gdyż w jej treści określono, że zabezpieczenie mogło być wykorzystane jedynie na pokrycie należności wynikających z ewentualnych kar umownych (gwarancja nie dopuszczała wykorzystania sumy gwarancyjnej na pokrycie innych roszczeń jakie mogą wynikać w trakcie realizacji inwestycji).**

Przedmiotowa gwarancja określała, że UNIQA TU S.A. (gwarant): „**1. [...] w związku z umową nr IR/16-W/2017, która zostanie zawarta pomiędzy Beneficjentem, a Zobowiązanym w dniu 20.03.2017r., której przedmiotem jest „Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu” [...] gwarantuje nieodwołalnie i bezwarunkowo na zasadach określonych w niniejszej gwarancji zapłatę Beneficjentowi należności wymienionych w punkcie 2 niniejszej gwarancji do kwoty 182.366,43 zł [...]**

2. Niniejsza gwarancja zabezpiecza roszczenie Beneficjenta w stosunku do Zobowiązanego z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez zobowiązanego kontraktu określonego w punkcie 1, zgodnie z jego treścią z dnia wystawienia niniejszej gwarancji, które to kary nie zostały zapłacone przez Zobowiązanego.

3. Niniejsza gwarancja jest ważna w okresie od dnia 20.03.2017r. do 30.08.2017r. (zwanym dalej „okresem ważności gwarancji”). Beneficjent zobowiązany jest do zgłoszenia wezwania do zapłaty z gwarancji w okresie ważności gwarancji, pod rygorem odmowy zapłaty przez Gwaranta gwarantowanych należności.

4. Na podstawie niniejszej gwarancji Gwarant zapłaci na rzecz Beneficjenta należną kwotę w terminie 30 [...] dni od daty otrzymania od beneficjenta pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty wraz z załącznikami określonymi w punkcie 6 [...].

6. Do wezwania do zapłaty należy dołączyć: a) pisemne oświadczenie, że Zobowiązany, pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależyte wykonał kontrakt objęty niniejszą gwarancją i nie uiścił wymagalnych kar umownych oraz, że żądana kwota jest należna z tytułu niniejszej gwarancji, b) kopię wezwania do zapłaty kar umownych należnych z tytułu wskazanego w ppkt. a wraz z potwierdzeniem wysłania [...]”

Złożona przez wykonawcę Gwarancja ubezpieczeniowa należytego wykonania kontraktu w opisanym powyżej brzmieniu nie zabezpieczała w należyтым stopniu interesów zamawiającego. Forma gwarancji miała bowiem charakter warunkowy, ściśle wiązała wypłatę zabezpieczenia z zapłatą kar umownych. Treść złożonej gwarancji wskazuje, iż zabezpieczenie miało zastępować kary umowne, co jednocześnie uniemożliwiało wypłatę sumy gwarancyjnej w sposób bezsporny ponad kwotę ewentualnych kar z tytułu innych potencjalnych roszczeń np.: na pokrycie ceny wykonania zastępczego (w sytuacji gdyby wybrany wykonawca nie realizował zamówienia), na pokrycie szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu itp. Potencjalnie zamawiający mógł nie uzyskać jakiegokolwiek kwoty z powołanej gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu, jeżeli wykonawca zakwestionowałby prawidłowość ewentualnych kar umownych. Kara umowna jest bowiem świadczeniem spornym i wykonawca może wykazać, że do zwłoki w realizacji przedmiotu umowy przyczyniły się działania lub zaniechania zamawiającego (co podważa wymagalność kar).

Ustawa Prawo zamówień publicznych w art. 147 ust. 2 określa cel jaki pełni zabezpieczenie należytego wykonania umowy, tj. zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Zabezpieczenie pełni zatem funkcję kaucji umożliwiającej zamawiającemu pokrycie roszczeń z kwoty zabezpieczenia bez konieczności wykorzystywania procedur sądowych. Gwarancja ma być bezwarunkowa tj. gwarant nie może wymagać spełnienia dodatkowych warunków ze strony beneficjenta, aby doszło do wypłaty z gwarancji - gwarancja ma stanowić substytut pieniądza.

Biorąc pod uwagę treść złożonego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zapisy specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz ustawy Prawo zamówień publicznych, uzasadniony jest wniosek, że **zamawiający winien zakwestionować zapisy gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z dnia 15 marca 2017 roku, ponieważ ograniczała się ona wyłącznie do zastępowania wymagalnych kar umownych, a przed podpisaniem umowy wyegzekwować wniesienie prawidłowego zabezpieczenia (nie ograniczającego odpowiedzialności do kar umownych).**

Wskazać należy, że brak prawidłowego zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu wywołuje określone ustawowo skutki. Stosownie do treści art. 94 ust. 3 ustawy Prawo zamówień - jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana, uchyla się od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego lub nie wnosi wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zamawiający może wybrać ofertę najkorzystniejszą spośród pozostałych ofert bez przeprowadzania ich ponownego badania i oceny, chyba że zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania, o których mowa w art. 93 ust. 1. Z kolei art. 46 ust. 5 pkt 2 ww. ustawy obliuguje zamawiającego do zatrzymania wadium wraz z odsetkami, jeżeli wybrany wykonawca nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

W zakresie zabezpieczenia należytego wykonania umowy i jego roli w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego warto przywołać:

1. *Fragmety opinii pn. Należności jakie mogą być pokryte środkami z zabezpieczenia należytego wykonania umowy, opublikowanej na stronach UZP (www.uzp.gov.pl), w której wskazano: „Funkcją instytucji „zabezpieczenia” jest zatem umożliwienie zamawiającemu zaspokojenia jego roszczeń wynikłych z niewłaściwego wywiązania się wykonawcy z zobowiązania określonego treścią umowy w sprawie zamówienia publicznego, poprzez pokrycie tych roszczeń z kwoty zabezpieczenia bez konieczności występowania na drogę sądową[...] Przepisy ustawy Pzp nie regulują kwestii związanych z roszczeniami z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zamówienia, odsyłając w tym zakresie, stosownie do dyspozycji art. 139 ust. 1 ustawy Pzp, do przepisów Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 471 Kc dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania,*

chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Skutkiem zachowania się dłużnika niezgodnego z treścią zobowiązania jest więc jego odpowiedzialność odszkodowawcza wiążąca się jednocześnie z roszczeniem wierzyciela do naprawienia szkody. Uprawnienia przysługujące wierzycielowi w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania uregulowane są w działach II i III tytułu VII księgi trzeciej Kodeksu cywilnego zatytułowanych "Skutki niewykonania zobowiązań" oraz "Wykonanie i skutki niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych". Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż zamawiający może pokryć środkami z zabezpieczenia należytego wykonania umowy należności, których dochodzenie jest dozwolone przepisami prawa lub postanowieniami umowy, jako sposobu naprawienia szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zamówienia, w tym również wykonania zastępczego czy zapłaty zastrzeżonej w umowie sumy (kary umownej)."

2. Kolegium RIO we Wrocławiu w uchwale z dnia 9 lipca 2014 roku nr 58/14 stwierdziło: „[...]Niezależnie od powyższego, Kolegium zwraca uwagę, że zgodnie z art. 147 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.), zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy, które służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy zamawiający ma możliwość, bez konieczności wdawania się w spór z dłużnikiem, pokrycia przynajmniej w części swych wierzytelności.

Natomiast kara umowna z tytułu odstąpienia od umowy jest niezależna od innych należności. Jest to klauzula, którą strony mogą umieścić w umowie postanawiając, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi poprzez zapłatę określonej sumy. Zamawiający może pokryć środkami z zabezpieczenia należytego wykonania umowy należności, których dochodzenie jest dozwolone przepisami prawa lub postanowieniami umowy, tytułem naprawienia szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zamówienia, w tym również wykonania zastępczego czy zapłaty zastrzeżonej w umowie sumy (kary umownej)."

3. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 kwietnia 2013 roku sygn. akt VI ACa 1390/12 zważył m.in.: „Apelacja okazała się bezzasadna. Chybiony jest zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Istotą sprawy była treść umowy w przedmiocie gwarancji ubezpieczeniowej zawartej pomiędzy pozwanym/gwarantem/, a Zakładem Budowlano- (...) Sp. z o.o. w W./zleceniodawcą/ na rzecz osoby trzeciej /powoda - beneficjenta gwarancji / jako zabezpieczenie umowy z dnia 28 stycznia 2009 r., zawartej pomiędzy powodem a zakładem Budowlano- (...) Sp. z o.o. w W. oraz zakres i rodzaj roszczeń, wynikających dla powoda z tejże gwarancji ubezpieczeniowej. Sąd Okręgowy zatem rozpoznał istotę sprawy, co wynika wprost z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne [...] Kwestia nienależytego wykonywania zobowiązania przez (...) sp. z o.o. została jedynie wskazana ubocznie, natomiast Sąd I instancji zasadnie skupił się na problematyce treści gwarancji ubezpieczeniowej. Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił i wyłożył jej postanowienia, które jasno wynikają ze złożonego w sprawie dokumentu /k. 9/. Z brzmienia drugiego akapitu w/w dokumentu jasno wynika, iż pozwany zobowiązuje się nieodwołalnie i bezwarunkowo, niezależnie od ważności i skutków prawnych zawartej umowy, do zapłaty na pierwsze żądanie beneficjenta kwoty do wysokości 587.374,32 zł w przypadku, gdyby zleceniodawca /wykonawca robót budowlanych/ nie zapłacił w terminie zastrzeżonych kar umownych, będąc do tego zobowiązany w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem postanowień umownych. Tym samym, skoro strony umowy określiły jej zakres przedmiotowy w ten sposób, tj. ograniczając odpowiedzialność gwaranta do kar umownych, brak jest jakichkolwiek podstaw do wyciągania wniosku, iż odpowiedzialność ta miałaby również obejmować inne roszczenia kierowane przez zamawiającego do wykonawcy. Jedynym więc warunkiem formalnym istotnie było złożenie oświadczenia w tym zakresie w terminie gwarancji, tj. do dnia 31 października 2010 r., niemniej jednak

oświadczenie to z istoty rzeczy winno odnosić się do gwarantowanych roszczeń, nie zaś mieć inny zakres przedmiotowy, jak to miało miejsce w rozważanym przypadku. Powód złożył bowiem oświadczenie - żądanie z dnia 20 września 2010 r. /k - 8, uzupełnione na żądanie pozwanego pismem z dnia 22.10.2010 r. /k. 62/, dotyczące zapłaty z tytułu niewykonania zobowiązań z umowy z dnia 28.01.2009 r., zaś na to żądanie składały się /jak ustalono na podstawie zeznań strony powodowej /k. 387/ wynagrodzenia wypłacone przez powoda podwykonawcom i równowartość stwierdzonych wad. Natomiast roszczenie z tytułu kar umownych, którego dotyczyła odpowiedzialność ubezpieczyciela, w ogóle nie zostało wyartykułowane, a przede wszystkim, jak zasadnie wskazał Sąd I instancji, pierwszy raz zostało zgłoszone samemu wykonawcy dopiero w dniu 20 kwietnia 2011 r. /k. 177/, a więc po upływie terminu wskazanego w gwarancji. Tym samym, roszczenie w tym przedmiocie, tj. kar umownych, nie zostało zgłoszone w tym terminie, tj. do dnia 31 października 2010 r., pozwanemu, odpowiedzialnemu za działania (...)u z tytułu udzielonej gwarancji.

Niezasadne są w konsekwencji podniesione przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa materialnego. Istotnie z art. 647¹ § 5 k.c. wynika solidarna odpowiedzialność inwestora i wykonawcy w stosunku do podwykonawcy, nie mniej jednak zasada tego przepisu nie przekłada się na zakres przedmiotowy umowy zawartej przez wykonawcę z ubezpieczycielem, którą strony kształtują samodzielnie, mając na uwadze zasady art. 353¹ k.c. Stosownie z kolei do treści art. 147 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych /Dz. U. 2010. 113. 759 ze zm./ w zw. z art. 148 ust. 1 pkt 4 ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy: zamawiający mógł żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Z uwagi na wartość kwotową robót nie było w przedmiotowym przypadku obligatoryjnego wymogu takiego żądania, zgodnie z ust. 3 art. 147, nie ma to jednak o tyle znaczenia, że umowa powoda i wykonawcy w § 9 takowe zabezpieczenia: w formie gotówkowej i gwarancji bankowej przewidywała, stanowiąc iż służy ono pokryciu roszczeń zamawiającego wynikających z zapisów umowy. Ponadto, z przepisów Prawa zamówień publicznych nie można konstruować, jak to czyni apelant, wymogów dla innych podmiotów, ubezpieczycieli. Mają oni swobodę zawarcia określonej umowy ubezpieczeniowej, zaś to rzeczą wykonawcy było zawarcie z ubezpieczycielem umowy o treści, jakiej się zobowiązał względem inwestora w § 9 umowy z dnia 28.01.2009 r., z tym lub innym, bądź kilkoma ubezpieczycielami. **W związku z tym powód /beneficjent gwarancji/ otrzymując od gwaranta dokument gwarancji z dnia 29 kwietnia 2009 r. i konstatując, iż zakres przedmiotowy tejże gwarancji nie obejmuje wszystkich roszczeń odszkodowawczych, a tylko ich określony rodzaj, względnie, iż jest niesatysfakcjonujący zbyt krótki termin zgłaszania roszczeń do gwaranta, winien nie akceptować jej treści, lecz zwrócić się do wykonawcy, kwestionując niezgodność jej z zapisem §9 umowy i postulując zmianę, zatrzymując jednocześnie zabezpieczenie pieniężne do czasu przedstawienia umowy w przedmiocie gwarancji satysfakcjonującej stronę powodową, zgodną z zapisem § 9 umowy 28 stycznia 2009 r. /k. 14 odwrót/.** Skoro tak się nie stało to zakres przedmiotowy roszczeń tejże gwarancji obejmuje jedynie to co w niej wskazano, czyli roszczenia z tytułu kar umownych, nie obejmuje zaś roszczeń, które strona powodowa zgłosiła w żądaniu z dnia 20 września 2010 r., stanowiących należności podwykonawców i roszczeń z tytułu wad. Natomiast nieakcesoryjny i abstrakcyjny charakter gwarancji oznacza, iż nie wolno np. gwarantowi podnosić przeciwko beneficjentowi zarzutów ze stosunku podstawowego, łączącego tego ostatniego z wykonawcą /por. uchwała SN z dnia 28 kwietnia 1995 r., III CZP 166/94, odnośnie innego rodzaju gwarancji, tj. bankowej/, nie oznacza on natomiast, iż beneficjentowi /który nie jest stroną gwarancji, lecz osobą trzecią na rzecz której ma być spełnione świadczenie ubezpieczeniowe/ służy prawo samodzielnego „rozszerzenia” zawartej gwarancji, co do roszczeń nią nie objętych. Gwarancja bowiem, jak każda umowa ubezpieczeniowa, obejmuje takie uprawnienia i obowiązki, jakie strony w niej przewidziały. Tym samym skoro strona powodowa, jako beneficjent, nie zgłosiła w terminie przewidzianym w gwarancji roszczenia co do kar umownych, nie może skutecznie domagać się zarówno zapłaty części tego roszczenia /do wysokości sumy gwarancyjnej/ jak i z wyżej wskazanych

przyczyn - innych roszczeń nieobjętych zakresem tejże gwarancji. Ubocznie już należy dodać, iż powód mógł zgłosić roszczenie co kar umownych, oparte na § 10 ust. 2 umowy z dnia 28.01.2009 r. jeszcze w październiku 2010 r. po odstąpieniu od umowy z dnia 8.10.2010 r. przez wykonawcę /k. 98/, które to pismo wpłynęło do powoda w dniu 13.10.2010 r. /co wynika z pisma Gminy wzywającego (...) do zapłaty kar umownych – k. 177/."

AKTA KONTROLI [XXX] strony 1942-1959: Kserokopia umowy o roboty budowlane nr IR/16-W/2017 i gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475.

W związku treścią gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z dnia 15 marca 2017 roku Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów złożył wyjaśnienie **stanowiące załącznik nr 58 protokołu kontroli.**

W złożonym wyjaśnieniu Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów podniósł, iż przed podpisaniem umowy wykonawca Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Paweł Złotowski z Kutna zobowiązany był do złożenia gwarancji należytego wykonania umowy z obowiązku tego wywiązując się poprzez złożenie gwarancji należytego wykonania kontraktu nr 988-645475 z 15 marca 2017 roku na kwotę 182.366,43 zł. W ocenie wyjaśniającego gwarancja spełniała wymogi specyfikacji istotnych warunków zamówienia i zabezpieczała umowę nr IR/16-W/2017. W pkt 1 dokument ten gwarantował nieodwołalnie i bezwarunkowo zapłatę beneficjentowi należności w kwocie 182.366,43 zł, w punkcie 2 uszczegóławiając, iż odnosi się to do niewykonania lub nienależytego wykonania kontraktu i zabezpiecza roszczenia beneficjenta w stosunku do zobowiązanego z tytułu wymagalnych kar umownych. Dodatkowo wykonawca przedstawił ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności lub posiadania mienia do kwoty 2.000.000,00 zł, a gwarancja ta zabezpieczała interesy wykonawcy prac i beneficjenta i rozszerzała zakres ochrony w ramach sumy gwarancyjnej w zakresie OC deliktowo-kontraktowego oraz wynikające ze zbiegu tych podstaw do 2 mln zł a także: OC za produkt, OC pracodawcy, OC za szkody w mieniu przechowywanym lub poddanym obróbce, naprawie lub innym czynnościom w ty pojazdach mechanicznych, OC za szkody pośrednie lub bezpośrednio wynikłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu substancji zanieczyszczonych, OC za czyste straty finansowe, OC najemcy ruchomości. Wyjaśniający stwierdził, że beneficjent był w pełni zabezpieczony z tytułu należytego wykonania umowy nr IR-16-W/2017, a umowa została zrealizowana i żadna z tych gwarancji nie została wykorzystana.

Opisane powyżej wyjaśnienia potwierdzają ustalenia dokonane przez kontrolujących w żadnej mierze nie zmieniając stanu faktycznego znajdującego odzwierciedlenie w dokumentach, w tym w szczególności w cytowanych zapisach w zakresie ograniczenia zapłaty należności beneficjenta do roszczeń z tytułu wymagalnych kar umownych. Wobec powyższego, kontrolujący podtrzymują wyprowadzone wnioski znajdujące odzwierciedlenie w orzecznictwie. Wskazać należy, że wobec opisanej wyżej treści gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr 988-645475 z 15 marca 2017 roku wypłata sumy gwarancyjnej w przypadku zaistnienia innych okoliczności niż kary umowne, stanowiłaby odstępstwo gwaranta od zapisów gwarancji, a więc byłaby bezpodstawna.

Treść zawartej umowy o roboty budowlane nr IR/16-W/2017 była zgodna ze wzorem ustalonym załącznikiem nr 2 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz ofertą wykonawcy i określała:

- przedmiot umowy, tj. roboty budowlane polegające na *Budowie ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* w zakresie określonym dokumentacją projektową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót obejmującym roboty w zakresie budowy dróg, parkingów, kanalizacji ściekowej, instalacji elektrycznych zewnętrznych i urządzeń oświetleniowych oraz oznakowania drogowego,
- terminy przekazania placu budowy oraz zakończenia robót – do 30 lipca 2017 roku,

- obowiązki zamawiającego, w szczególności w zakresie: dostarczenia dokumentacji projektowej oraz dziennika budowy, przekazania placu budowy, zapewnienia nadzoru inwestorskiego, dokonania odbioru prac;
- obowiązki wykonawcy, w szczególności dotyczące: przekazania oświadczeń o przyjęciu obowiązków kierownika budowy (robót budowlanych) wraz ze stosownymi dokumentami potwierdzającymi posiadanie uprawnień budowlanych w wymaganych specjalnościach oraz wpisu na właściwą listę branżową; przedłożenia kosztorysu w wymaganym zakresie; organizacji na własny koszt dostaw urządzeń i materiałów niezbędnych do realizacji przedmiotu umowy oraz wykonanie przedmiotu umowy zgodnie z dokumentacją projektową, normami i przepisami prawa budowlanego oraz zasadami wiedzy technicznej i sztuką budowlaną, a zakres tych obowiązków uszczegółowiono zapisami § 4 umowy;
- obowiązek zawarcia przez wykonawcę umów ubezpieczenia w zakresie obejmującym roboty objęte umową, urządzenia, mienie ruchome oraz od odpowiedzialności cywilnej za szkody i następstwa nieszczęśliwych wypadków, do określonej umową kwoty stanowiącej równowartość ceny za realizację zamówienia;
- zasady, podstawy i terminy dokonywania odbiorów częściowych oraz odbioru końcowego;
- wynagrodzenie zgodne ze złożoną przez wykonawcę ofertą w kwocie 1.823.664,28 zł brutto jako niepodlegające zmianie wynagrodzenie ryczałtowe obejmujące wszelkie koszty związane z realizacją zamówienia;
- warunki płatności – rozliczenie na podstawie faktur częściowych za 25%, 50% i 75% zakresu robót, wystawionych po dokonaniu odbiorów częściowych z ostatecznym rozliczeniem w oparciu o fakturę końcową wystawioną na podstawie protokołu odbioru końcowego z określeniem zasad potwierdzania wykonania robót, z płatnością w terminie 30 dni od daty dostarczenia faktury;
- zasady realizacji robót przez podwykonawcę z obowiązkiem przedłożenia do akceptacji projektu umowy z podwykonawcą oraz dokonywania rozliczeń w tym zakresie;
- wskazanie osoby pełniącej nadzór nad robotami z ramienia inwestora oraz osób kierujących robotami (wykazane w załączniku nr 6 do umowy) z określeniem zasad realizacji tych funkcji;
- kary umowne z tytułu odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań umownych ustanowione za: zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy, zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych w trakcie realizacji umowy;
- możliwość odstąpienia od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy: niedostarczenie kosztorysu szczegółowego oraz polisy lub umowy ubezpieczeniowej; nieterminowa zapłata wynagrodzenia podwykonawcom; nieprzedłożenie do zaakceptowania umowy o podwykonawstwo i zmian do niej; niewywiązanie się z obowiązków w zakresie zatrudnienia wymaganej liczby osób oraz w przypadku nieobecności kierownika budowy i kierowników robót na naradach koordynacyjnych;
- kary umowne nakładane na zamawiającego w przypadku zwłoki w przystąpieniu do odbioru, odstąpienie od umowy z przyczyn od niego zależnych;
- oświadczenie o zgodzie na potrącanie kar umownych z wynagrodzenia przysługującego wykonawcy z tytułu realizacji przedmiotu umowy;
- zasady rozliczeń w przypadku stwierdzenia wad niedających się usunąć;
- okres rękojmi określony zgodnie ze złożoną ofertą na 60 miesięcy;
- że wykonawca wniósł zabezpieczenie należytego wykonania umowy w kwocie 182.366,43 zł w formie gwarancji ubezpieczeniowej oraz zasady jego zwrotu zgodnie z zapisami art. 151 Prawa zamówień publicznych. Jak szczegółowo opisano we wcześniejszej części protokołu kontroli, złożony przez wykonawcę dokument gwarancji ubezpieczeniowej nie spełniał wymogów w zakresie zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu;
- podstawy i zasady wprowadzania ewentualnych zmian w treści umowy, dotyczących: zastosowania innych niż w dokumentacji projektowej technologii, materiałów, urządzeń, rozwiązań projektowych i funkcjonalnych, zmian wynikających z aktualizacji rozwiązań projektowych; rezygnacji z części robót; zmian kolejności i

- terminów realizacji; zaistnienia nieprzewidzianych warunków uniemożliwiających realizację umowy w tym geologicznych, atmosferycznych;
- wymóg zatrudnienia na umowę o pracę osób wykonujących określone umową czynności z określeniem zasad dokumentowania wywiązania się z tego obowiązku,
 - zasady, podstawy i formę odstąpienia od umowy przez zamawiającego oraz przez wykonawcę a także szczegółowe obowiązki stron w takim przypadku;
 - zakres prac realizowanych przez wskazanego w ofercie i umowie podwykonawcę, elementy wymagane w odniesieniu do umowy o podwykonawstwo, obowiązek dostarczenia projektu umowy o podwykonawstwo,
 - podstawy rozwiązania umowy oraz postanowienia końcowe określające, w szczególności, zasady rozstrzygania sporów wynikłych w toku realizacji umowy.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych pod nr 61203-2017 w dniu 7 kwietnia 2017 roku, czym spełniono wymogi określone w art. 95 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Kierownik zamawiającego w dniu 7 kwietnia 2017 roku zatwierdził protokół postępowania o udzielenia zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego sporządzony na druku ZP-PN.

Prawidłowość finansowania inwestycji (zgodność z umową, potwierdzenia odbioru)

Dokumentacja zadania i realizacja umowy IR/16-W/2017

W dniu 22 marca 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza zawiadomił Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Łowiczu o zamiarze rozpoczęcia w dniu 23 marca 2017 roku robót budowlanych polegających na Budowie ulic Polnej i Niciarnianej ze skrzyżowaniem z ulicą Makową, sieci kanalizacji deszczowej z przykanalikami, separatorem i wylotem do rzeki Bzury, sieci teletechnicznej, oświetlenia ulicznego i przebudowie sieci energetycznej z przyłączami w Łowiczu.

W dniu 20 marca 2017 roku wskazany w ofercie przedstawiciel wykonawcy złożył oświadczenie o przyjęciu obowiązków kierownika budowy, a do dokumentu tego załączono kserokopie posiadanych uprawnień budowlanych potwierdzających posiadanie przygotowania zawodowego w zakresie kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót w zakresie budowli dróg oraz kserokopię stosownego zaświadczenia o posiadaniu aktualnego wpisu do właściwej izby inżynierów budownictwa i ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

W dniu 20 marca 2017 roku wskazany w zawartej z wykonawcą umowie inspektor nadzoru złożył stosowne oświadczenie o przyjęciu obowiązków inspektora nadzoru budowlanego w specjalności inżynierskiej drogowej z załączeniem kserokopii uprawnień w tym zakresie oraz zaświadczenia o posiadaniu aktualnego wpisu do właściwej izby inżynierów budownictwa potwierdzające posiadanie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

W dniu 6 kwietnia 2017 roku inwestor powiadomił Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Łowiczu o ustanowieniu inspektorów nadzoru budowlanego, a stosowne oświadczenia z w tym zakresie z załączeniem kserokopii posiadanych uprawnień budowlanych oraz zaświadczeniami o członkostwie we właściwej okręgowej izbie inżynierów budownictwa i posiadaniu aktualnego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej złożyli inspektorzy nadzoru budowlanego ustanowieni w zakresie instalacji elektrycznych oraz w zakresie sieci sanitarnych.

Protokół przekazania placu budowy pod roboty budowlane do wykonania zadania *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* podpisany został w dniu 23 marca 2017 roku przez przedstawicieli inwestora (Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów oraz ustanowiony umową inspektor nadzoru) oraz przedstawicieli wykonawcy – kierownik budowy i kierownik robót.

Wpisy dokonane w dzienniku budowy nr 108 wydanym w dniu 20 marca 2017 roku potwierdzały wytyczenie w dniu 30 marca 2017 roku obiektu budowlanego przez uprawnionego geodetę oraz przyjęcie w tej dacie obowiązków kierownika budowy, kierownika robót elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oraz przyjęcie obowiązków inspektorów nadzoru budowlanego w zakresie instalacji elektrycznych, sanitarnych oraz drogownictwa a także rozpoczęcie w tym dniu robót budowlanych.

Stosowne wpisy w dzienniku budowy potwierdzały rozpoczynanie poszczególnych elementów robót oraz dokonanie zgłoszeń realizacji robót ulegających zakryciu i potwierdzenie ich wykonania przez właściwych branżowo inspektorów nadzoru. Wymóg dokonywania odbiorów częściowych w odniesieniu do robót zanikających i ulegających zakryciu wynikał ust. 2 § 6 zawartej umowy o roboty budowlane nr IR/16-W/2017.

W dniu 28 lipca 2017 roku stosownym wpisem w dzienniku budowy nr 108 (II tom) kierownik budowy zgłosił do odbioru końcowego zakończenie robót budowlanych na całości zadania zgodnie z projektem technicznym, a zakończenie robót elektrycznych, sanitarnych i drogowych stosownymi wpisami potwierdzili inspektorzy nadzoru ustanowieni dla poszczególnych branż stwierdzając, iż obiekt nadaje się do użytku. Zakończenie budowy na stronie 5 II tomu dziennika budowy potwierdził kierownik budowy z tym, że nie wypełniono stosownego oświadczenia kierownika budowy o zrealizowaniu robót na Budowie ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu zgodnie z projektem budowlanym, pozwoleniem na budowę, obowiązującymi przepisami i Polskimi Normami.

Protokół końcowego odbioru robót spisany został w dniu 10 sierpnia 2017 roku, tj. w terminie zgodnym z zapisami ust. 3 § 6 umowy o roboty budowlane określającym termin odbioru do 21 dni od daty zgłoszenia przez wykonawcę gotowości do odbioru robót.

W końcowym odbiorze robót uczestniczyli: przedstawiciele inwestora: Naczelnik i Inspektor Wydziału inwestycji i Remontów, Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego (zarządca drogi), przedstawiciele wykonawcy: właściciel - kierownik budowy branży drogowej i sanitarnej, kierownik robót elektrycznych i kierownik robót oraz inspektorzy nadzoru inwestorskiego branży drogowej, sanitarnej i elektrycznej. Komisja odbiorowa w dniu 10 sierpnia 2017 roku stwierdziła, że:

- roboty budowlane wykonane na podstawie umowy IR/6-W/17 z 20 marca 2017 roku zostały zrealizowane w okresie od 20 marca do 28 lipca 2017 roku, oceniła ich jakość jako dobrą oraz uznała roboty za zakończone i odebrane;
- do odbioru przedłożono dokumenty: dziennik budowy, atesty i aprobaty techniczne na materiały budowlane wbudowane w obiekt, protokoły sprawdzeń i badań branży drogowej, sanitarnej i elektrycznej;
- wartość całkowita wykonanych robót wyniosła 1.823.664,28 zł, z tego w okresie rozliczeniowym zrealizowano roboty o wartości 455.916,07 zł brutto.

W protokole odbioru końcowego określono charakterystykę odbieranego obiektu, a załącznikiem do protokołu było rozliczenie wartości robót tego etapu na poszczególne ich rodzaje z określeniem zaawansowania wynikającego z odebranych i rozliczonych fakturami przejściowymi robót oraz wartość i procentowy udział robót odbieranych protokołem końcowym.

Protokół podpisali wszyscy członkowie komisji odbiorowej wymienieni w protokole, a kontrolującym nie okazano dokumentu potwierdzającego skład komisji odbiorowej, podczas gdy w § 6 ust. 3 umowy określono, że zamawiający powoła specjalną komisję i dokona odbioru końcowego. Jak ustnie wyjaśnił Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, komisje odbiorowe nie są powoływane żadnym formalnym dokumentem, Burmistrz Miasta wyznacza ustnie pracowników, którzy biorą udział w odbiorach robót i są to z reguły Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów oraz merytoryczny pracownik prowadzący dane zadanie. Ponadto w odbiorze biorą udział ustanowieni dla danej inwestycji inspektorzy nadzoru w poszczególnych branżach oraz przedstawiciele wykonawcy.

Do dokumentacji odbiorowej załączono oryginały protokołów badań, sprawdzeń i pomiarów, które okazano kontrolującemu.

W protokole nie stwierdzono przedłożenia geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, tj. dokumentu wymaganego przy odbiorze robót zapisami ust. 5 § 6 oraz § 4 ust.2 pkt 22 umowy.

Sporządzenie inwentaryzacji powykonawczej potwierdzał okazany kontrolującym dokument - inwentaryzacja powykonawcza według stanu na gruncie z dnia 31 lipca 2017 roku, której zaewidencjonowanie w państwowym zbiorze geodezyjnym i kartograficznym potwierdzono z datą 4 września 2017 roku.

Kontrolującym okazano ponadto, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, roboczy egzemplarz sporządzonej przez geodetę z datą 15 lipca 2017 roku inwentaryzacji przebudowy drogi przekazany inwestorowi przed ostatecznym odbiorem robót.

Burmistrz Miasta Łowicza w dniu 5 października 2017 roku złożył w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Łowiczu zawiadomienie o zakończeniu budowy obiektu budowlanego zrealizowanego na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej nr 464/2016 znak:AB.6740.362.2016 z 8 września 2016 roku wydanej przez Starostę Łowickiego.

Kontrolującym okazano dokumentację potwierdzającą realizację przez wykonawcę obowiązków określonych w § 14 umowy *Zatrudnienie osób na umowę o pracę* określonych również w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (pkt 3.4), polegających na zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu osób wykonujących czynności: operator koparko-ładowarki, kierowca samochodu ciężarowego i brukarz – 5 osób, co podlegało udokumentowaniu poprzez przedłożenie wykazu pracowników zatrudnionych na umowę o pracę wraz ze stosownym oświadczeniem wykonawcy.

Wykonawca, na podstawie zapisów § 16 umowy IR/16-W/2017, przedłożył inwestorowi kserokopię umowy o roboty budowlane 1/03/2017 zawartej w dniu 17 marca 2017 roku ze wskazanym w ofercie i umowie podwykonawcą PPHU „Energ-Instal” Krzysztof Krajewski, 99-300 Kutno, ul. Łódzka 5, któremu powierzono realizację robót na *Budowie ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* w zakresie zgodnym z dokumentacją projektową obejmującym urządzenia oświetleniowe i lampy elektryczne i instalacje elektryczne zewnętrzne.

Kontrolującym nie okazano dokumentu potwierdzającego zabezpieczenie roszczeń zamawiającego z tytułu rękojmi za wady, co było niezgodne z pkt. 19.10 i 19.11 specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz § 12 zawartej z wykonawcą umowy, które określały, że kwotą stanowiącą 30% wysokości zabezpieczenia zamawiający pozostawi na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady, a kwota ta zostanie zwrócona nie później niż w 15 dniu po upływie okresu rękojmi za wady. Zgodnie z ofertą wykonawcy oraz postanowieniami § 11 umowy IR/16-W/2017, okres rękojmi określono na 60 miesięcy liczone od daty podpisania protokołu odbioru końcowego. Tak więc zabezpieczenie roszczeń z tego tytułu (w kwocie 54.709,93 zł) winno być ustanowione co najmniej do dnia 25 sierpnia 2022 roku.

Opisany we wcześniejszej części protokołu dokument Gwarancji ubezpieczenia należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z 15 marca 2017 roku nie obejmował zabezpieczenia roszczeń inwestora z tytułu rękojmi za wady, a okres ważności gwarancji upływał z dniem 30 sierpnia 2017 roku.

W okresie trwania czynności kontrolnych, Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów dostarczył dokument Gwarancji ubezpieczeniowej właściwego usunięcia wad i usterek nr 998-A-763044 z dnia 10 lipca 2018 roku, którym gwarant w związku z umową IR/16-W/2017 zobowiązał się do zapłaty na rzecz beneficjenta należności do kwoty 54.709,93 zł. W treści tego dokumentu określono, że gwarancja ważna jest w okresie od 10 lipca 2018 roku do 25 sierpnia 2022 roku łącznie i zabezpiecza roszczenia beneficjenta w stosunku do zobowiązanego z tytułu nieusunięcia lub nienależytego usunięcia wad i usterek ujawnionych w okresie ważności gwarancji. Wobec okresu obowiązywania

Gwarancji ubezpieczeniowej właściwego usunięcia wad i usterek nr 998-A-763044 z dnia 10 lipca 2018 roku, stwierdzić należy, że **od dnia 31 sierpnia 2017 roku, tj. od daty wygaśnięcia Gwarancji ubezpieczenia należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z 15 do dnia 9 lipca 2018 roku roszczenia Miasta w zakresie gwarancji i rękojmi nie były zabezpieczone.**

AKTA KONTROLI [XXXI] strony 1960-1961: Kserokopia Gwarancji ubezpieczeniowej właściwego usunięcia wad i usterek nr 998-A-763044 z dnia 10 lipca 2018 roku.

Realizacja i rozliczenie robót budowlanych (zgodność z umową, odbiory)

Zgodnie z zapisami § 8 umowy *Warunki płatności*, rozliczenie realizacji robót następować miało fakturami częściowymi wystawionymi po wykonaniu odpowiednio 25%, 50% i 75% zakresu robót, a jako podstawę rozliczenia wskazano protokoły odbioru częściowego podpisane przez zamawiającego, inspektorów nadzoru, kierownika budowy i kierowników robót z ostatecznym rozliczeniem na podstawie odbioru końcowego.

Wywiązanie się z powyższych zapisów umowy potwierdziła okazana kontrolującym dokumentacja, której analiza wykazała, że:

- protokołem częściowego odbioru robót nr 1 sporządzonym w dniu 22 maja 2017 roku przez komisję w składzie: dwóch przedstawicieli inwestora (Naczelnik i Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów), inspektorzy nadzoru w branży drogowej i elektrycznej oraz przedstawiciele wykonawcy: kierownik budowy oraz kierownicy robót, dokonano odbioru 25% zadania (częściowo: roboty przygotowawcze, rozbiórkowe, ziemne, montaż krawężników i obrzeży, konstrukcja nawierzchni jezdni, chodniki i wjazdy, przebudowa linii energetycznej i oświetlenia ulicznego, kanalizacji teletechnicznej i sieci telekomunikacyjnej) z tym, że przedmiotowego protokołu nie podpisał inspektor nadzoru branży elektrycznej. Do protokołu załączono rozliczenie na rodzaje robót ze wskazaniem procentowego ich zaangażowania (w tym przebudowa sieci telekomunikacyjnej 90% i linii elektroenergetycznej z budową oświetlenia 89,7%) a rozliczenia tego nie podpisał inspektor nadzoru branży elektrycznej. Wykonanie przedmiotowych robót odzwierciedlają zapisy dokonane w dzienniku budowy nr 108. Protokół stanowił podstawę wystawienia faktury VAT nr 32/2017 z dnia 22 maja 2017 roku (dostarczonej do Urzędu Miejskiego w dniu 23 maja 2017 roku);
- protokół częściowego odbioru robót nr 2 z dnia 8 czerwca 2017 roku dokumentował realizację kolejnych 25% robót, tj. łącznie 50% zadania (częściowo: roboty przygotowawcze, rozbiórkowe, ziemne, montaż krawężników i obrzeży, chodniki i wjazdy, konstrukcja nawierzchni jezdni, roboty pomiarowe i ziemne w zakresie kanalizacji deszczowej, odwodnienie wykopów, roboty montażowe polegające na wykonaniu kanału i studni rewizyjnych) i został sporządzony przez komisję w składzie: dwóch przedstawicieli inwestora (Naczelnik i Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów), inspektorzy nadzoru w branży drogowej i sanitarnej oraz przedstawiciele wykonawcy: kierownik budowy oraz kierownik robót. Do dokumentu tego załączono rozliczenie zaangażowania procentowego poszczególnych rodzajów robót. Realizację opisanego w protokole zakresu prac potwierdzały zapisy dokonane w dzienniku budowy. Powyższy protokół stanowił podstawę wystawienia faktury VAT nr 43/2017 z dnia 8 czerwca 2017 roku dostarczonej do Urzędu w dniu 9 czerwca 2017 roku;
- protokół częściowego odbioru robót nr 3 z dnia 3 lipca 2017 roku potwierdzał wykonanie kolejnych 25% robót (łącznie 75%), tj. realizację robót przygotowawczych, rozbiórkowych, ziemnych oraz częściowe wykonanie: montażu krawężników i obrzeży, chodników i wjazdów, konstrukcji nawierzchni jezdni oraz robót pomiarowych i ziemnych w zakresie kanalizacji deszczowej, odwodnienia wykopów, robotów montażowych kanalizacji deszczowej i został sporządzony przez komisję, w skład której weszło dwóch przedstawicieli inwestora (Naczelnik i Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów), inspektorzy nadzoru w branży drogowej i sanitarnej oraz, jako przedstawiciele wykonawcy, kierownik budowy oraz kierownik

robót. Wykonanie przedmiotowych robót odzwierciedlały zapisy w dzienniku budowy. Na podstawie ww. protokołu wystawiono fakturę VAT nr 48/2017 z dnia 3 lipca 2017 roku, której wpływ odnotowano w Urzędzie Miejskim w dniu 3 lipca 2017 roku;

a opisany powyżej protokół końcowego odbioru robót z dnia 10 sierpnia 2017 roku stanowił podstawę wystawienia faktury końcowej – faktura VAT nr 57/2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku, której wpływ odnotowano w Urzędzie Miejskim w dniu 10 sierpnia 2017 roku.

Płatności wynagrodzenia wykonawcy z tytułu realizacji robót objętych umową IR/16-W/2017 na wykonanie *Budowy ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* dokonano na podstawie:

- faktury VAT 32/2017 **kopia** z dnia 22 maja 2017 roku na kwotę 455.916,07 zł brutto, 370.663,47 zł netto (zgodnie z zapisami umowy IR/16-W/2017 w wysokości stanowiącej 25% wynagrodzenia wykonawcy), a podstawę jej wystawienia stanowił protokół częściowego odbioru robót nr 1 sporządzony w dniu 22 maja 2017 roku. Faktura VAT 32/2017 została sprawdzona pod względem merytorycznym przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, jej sprawdzenie pod względem formalnym i rachunkowym potwierdziła Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, realizację procedur kontrolnych potwierdził Skarbnik Miasta Łowicza. Powyższy dokument po potwierdzeniu zgodności wydatku z planem finansowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta Łowicza stanowił podstawę realizacji zapłaty w dniu 9 czerwca 2017 roku udokumentowanej wyciągiem bankowym nr 107/2017/BPL, co potwierdzało wywiązanie się z określonego umową i fakturą terminu płatności;
- faktury VAT 43/2017 z dnia 8 czerwca 2017 roku na kwotę 455.916,07 zł brutto, 370.663,47 zł netto (stanowiącej 25% ogólnej wartości robót określonej umową IR/16-W/2017), której podstawą wystawienia był protokół częściowego odbioru robót nr 2 z dnia 8 czerwca 2017 roku. Prawdopodobnie merytoryczną wykonania zadania potwierdził Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, sprawdzenia pod względem formalnym i rachunkowym dokonała Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego, która z upoważnienia Skarbnika Miasta potwierdziła realizację procedur kontrolnych. Akceptacja wydatku przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzenie do wypłaty przez Burmistrza Miasta, stanowiły podstawę przekazania środków na rachunek bankowy wykonawcy w wymaganym umową i fakturą terminie, co potwierdzał wyciąg bankowy nr 122/2017/BPL z dnia 5 lipca 2017 roku. Wydatek w pełnej wysokości 370.663,47 zł netto finansowany był z budżetu Miasta stanowiąc wydatki własne na zadaniu *Budowa kanalizacji deszczowej w ulicy Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* dofinansowanym ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach pożyczki – umowa nr 309/OW/P/2017 z dnia 7 września 2017 roku, co stwierdzała notatka Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów podpisana w dniu 22 listopada 2017 roku;
- faktury VAT nr 48/2017 z dnia 3 lipca 2017 roku (z datą wpływu do Urzędu Miejskiego w dniu 3 lipca 2017 roku) na kwotę 455.916,07 zł brutto, 370.663,47 zł netto (stanowiącej 25% wartości robót, zgodnie z ustaleniami umowy i rozliczeniem tej części robót). Fakturę wystawiono na podstawie protokołu częściowego odbioru robót nr 3 z 3 lipca 2017 roku. Faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym przez osoby umocowane do realizacji tych czynności, dokonanie procedur kontrolnych potwierdził Skarbnik Miasta. Potwierdzenie przez Skarbnika Miasta akceptacji wydatku do realizacji i jego zatwierdzenie przez Burmistrza Miasta Łowicza stanowiło podstawę dokonania zapłaty, którą potwierdzał wyciąg bankowy nr 141/2017/BPL z dnia 2 sierpnia 2017 roku, co wskazuje na wywiązanie się z terminu zapłaty określonego umową i fakturą. Powyższa faktura, jak wynikało z jej opisu dokonanego przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów z dnia 22 listopada 2017 roku częściowo (w kwocie 220.811,00 zł netto) zrealizowana została ze środków pochodzących z

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach umowy pożyczki nr 309/OW/P/2017 z 7 września 2017 roku;

- faktury VAT nr 57/2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku na kwotę 455.916,07 zł brutto, 370.663,47 zł netto (kwota stanowiąca 25% określonej umową wysokości wynagrodzenia wykonawcy określonego umową IR/16-W/2017). Podstawę wystawienia faktury stanowił, opisany powyżej, protokół końcowego odbioru robót. Należność wynikającą z faktury przekazano na rachunek bankowy wykonawcy, co potwierdzał wyciąg bankowy nr 166/2017/BPL z dnia 7 września 2017 roku, co dokumentowało realizację zapłaty w terminie zgodnym z umową i fakturą. Podstawę zaewidencjonowania i dokonania wydatku stanowiła ww. faktura spełniająca wymogi dowodu księgowego podlegającego zaewidencjonowaniu w urządzeniach księgowych jednostki i realizacji, tj. zweryfikowana pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, potwierdzona pod względem realizacji procedur kontrolnych oraz zaakceptowana do wypłaty przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzona do realizacji przez Burmistrza Miasta Łowicza. Powyższy wydatek w kwocie 47.820,00 zł netto został sfinansowany ze środków pożyczki (umowa nr 309/OW/P/2017 z 7 września 2017 roku) pozyskanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na zadanie *Budowa kanalizacji deszczowej w ulicy Polnej i Niciarnianej w Łowiczu*.

Operacje ewidencjonowano w zakresie przypisu na kontach jednostki Wn 080 Ma 201 w dziale 600 rozdział 60016 § 6050 oraz realizacji wydatku – na kontach Wn 201 Ma 130.

Łączna wartość wystawionych faktur opiewała na kwotę 1.823.664,28 zł zgodną z wynagrodzeniem wykonawcy określonym umową nr IR/16-W/2017 z dnia 20 marca 2017 roku oraz ofertą wykonawcy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „HYDROBUD” Paweł Złotowski, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno.

Umowa nr IR/29-W/2017 na Wzmocnienie nośności podłoża w ulicy Polnej po trasie kanalizacji sanitarnej

W trakcie realizacji zadania *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* wykonawca dokonał wpisu w dzienniku budowy, którym stwierdził, iż mimo kilkakrotnych zgłoszeń dotyczących braku możliwości zagęszczenia, do wymaganego wskaźnika, gruntu w pasie nad istniejącą kanalizacją sanitarną w ulicy Polnej i Niciarnianej inwestor oświadczył, że nie ma konieczności wymiany gruntu. Sprawdzenie przyczyn braku możliwości uzyskania wymaganego wskaźnika zagęszczenia wykazało, że przyczyną jest nieprawidłowe wykonanie realizowanych wcześniej robót (budowa kanalizacji sanitarnej), wobec czego wykonawca zwrócił się z prośbą o przedstawienie rozwiązania pozwalającego na wykonanie robót zgodnie ze sztuką budowlaną stwierdzając, że niepodjęcie przez inwestora działań w tym zakresie skutkować będzie wstrzymaniem robót, gdyż wykonawca nie może ponosić odpowiedzialności za nieprawidłowe wykonanie robót przy budowie kanalizacji sanitarnej przez Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu w 2007 roku. W odpowiedzi na powyższy wpis, inspektor nadzoru nad robotami drogowymi polecił wykonanie badań sondą dynamiczną i po wykonaniu tych badań potwierdził brak możliwości zagęszczenia gruntu do wymaganego wskaźnika. We wpisie z dnia 13 czerwca 2017 roku inspektor nadzoru stwierdził, że występowanie gruntów nienośnych spowoduje osiadanie nawierzchni jezdni i określił zakres prac niezbędnych do wykonania w celu uzyskania właściwej nośności podłoża.

Problem osiadania gruntu i niemożliwości uzyskania właściwego stopnia zagęszczenia wykonawca budowy zgłosił pisemnie do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 7 czerwca 2017 roku.

Protokołem konieczności nr 1 spisany w dniu 26 czerwca 2017 roku komisja w składzie: Naczelnik i Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów, inspektor nadzoru z ramienia Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz przedstawiciele wykonawcy (kierownik budowy i kierownik robót) ustaliła, że po trasie istniejącej kanalizacji w ul. Polnej powstały zadolenia, a w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono brak możliwości zagęszczenia gruntu do wymaganego współczynnika. Komisja ustaliła konieczność

wymiany gruntu na odcinku od pikiety 0+025 do 0+200 km na szerokości 2,0 m i głębokości 1,0 m. Ustalono koszt prac na kwotę 43.050,00 zł brutto oraz ich wykonanie przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „HYDROBUD”, 99-300 Kutno, gdyż jest to firma wykonująca zadanie główne. Przedmiotowy protokół został zaakceptowany przez Burmistrza Miasta Łowicza.

W okazanej kontrolującym dokumentacji znajdowało się również pismo z dnia 13 czerwca 2017 roku, którym Burmistrz Miasta zwrócił się do wykonawcy robót w zakresie kanalizacji sanitarnej realizowanych w 2007 roku – o poprawienie zagęszczenia lub wymianę gruntu po trasie kanalizacji sanitarnej w ul. Polnej na odcinku 220 m. W odpowiedzi na przedmiotowe pismo Dyrektor Zakładu Usług Komunalnych poinformował, że w ramach powierzonego do realizacji w 2007 roku zadania polegającego na budowie kanalizacji sanitarnej w ul. Niciarnianej i Polnej nie przewidziano wymiany gruntu - wymiany gruntu nie przewidywał projekt budowlany, wobec czego, zdaniem Dyrektora ZUK, brak jest podstaw do zgłaszania reklamacji związanych z wykonaniem przez tę jednostkę zadaniem.

AKTA KONTROLI [XXXII] strony 1962-1974: kserokopie wyciągu z dziennika budowy nr 108 wydanego 20 marca 2017 tom I, pisma wykonawcy z dnia 7 czerwca 2017 roku, notatki z pomiarów, oraz protokołu konieczności z dnia 26 czerwca 2017 roku.

Wobec powyższego, w trakcie realizacji zadania *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* z wykonawcą robót – Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD Paweł Złotowski, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno podpisano, bez stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych na podstawie art. 4 pkt 8 tej ustawy, umowę o wykonanie robót budowlanych polegających na wzmocnieniu nośności podłoża w ul. Polnej.

W oparciu o ustalenia zarządzenia nr 255a/14 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro, w dniu 26 czerwca 2017 roku merytoryczny pracownik sporządził *Wniosek o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych poniżej 30.000 euro* o odstąpienie od zasad postępowania określonych ww. zarządzeniem w odniesieniu do przedmiotu zamówienia *Wzmocnienie nośności podłoża w ulicy Polnej po trasie kanalizacji sanitarnej*, którego wartość oszacowano na 43.500,00 zł brutto, co było zgodne z kosztorysem sporządzonym przez wykonawcę. Powyższy wniosek został zatwierdzony przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, a jego akceptację potwierdził Burmistrz Miasta Łowicza.

Wyjaśnienie dotyczące ustalenia wartości zamówienia na *Wzmocnienie nośności podłoża w ulicy Polnej po trasie kanalizacji sanitarnej* złożył Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, a przedmiotowe wyjaśnienie **stanowi załącznik nr 59 protokołu kontroli**.

Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów, podstawą oszacowania wartości prac były rozmowy ustne prowadzone z wykonawcą przed oszacowaniem wartości robót przez zamawiającego, a wykonawca zaoferował wykonanie prac za 60.000,00 zł brutto. Ostatecznie wartość robót określoną na podstawie kosztorysu inwestorskiego na 43.136,10 zł brutto, ustalono w negocjacjach z wykonawcą na 43.050,00 zł brutto.

AKTA KONTROLI [XXXIII] strony 1975-1978: kserokopie kosztorysu inwestorskiego i wniosku o zgodę na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro.

Zawartą w wyniku opisanego wyżej postępowania umową nr IR/29-W/2017 podpisaną w dniu 3 lipca 2017 roku przez Burmistrza Miasta Łowicza przy kontrasygnacie Zastępcy Naczelnika Wydziału Finansowego, wykonawcy robót *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu HYDROBUD powierzono wykonanie zadania *Wzmocnienie nośności podłoża w ulicy Polnej po trasie kanalizacji sanitarnej* w związku z wystąpieniem gruntów słabonośnych po trasie kanalizacji sanitarnej. W ramach zadania zlecono wymianę gruntu nienośnego na grunt nośny w postaci pospółki na długości 185 m szerokości 2 m i 1 m głębokości wraz z niezbędnymi wykopami i odwozem gruntu. W treści powyższej umowy określono:

- termin przekazania terenu budowy w dniu podpisania umowy z terminem realizacji przedmiotu zamówienia do 14 lipca 2017 roku;
- obowiązki wykonawcy dotyczące wykonania przedmiotu umowy z materiałów własnych, własnym sprzętem, zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, normami i obowiązującymi przepisami i ponoszenia odpowiedzialności za jakość wykonanych robót, przyjęcia odpowiedzialności za plac budowy oraz zgłoszenia inspektorowi nadzoru zakończenia robót ulegających zakryciu;
- wynagrodzenie wykonawcy w formie ryczałtu na kwotę 43.050,00 zł brutto ustalając, że obejmuje ono koszty przeprowadzenia wszelki prób, badań, sprawdzeń i pomiarów niezbędnych do bezusterkowego wykonania i przekazania robót;
- podstawę wypłaty wynagrodzenia, którą stanowić miała faktura VAT wystawiona na podstawie protokołu końcowego bezusterkowego odbioru przedmiotu umowy z terminem płatności do 30 dni od daty jej doręczenia zamawiającemu;
- okres udzielnej przez wykonawcę gwarancji na 24 miesiące licząc od dnia odbioru końcowego oraz ustalono zasady usuwania wad i usterek;
- zasady i podstawy naliczania kar umownych, podstawy i zasady odstąpienia od umowy przez zamawiającego i wykonawcę oraz obowiązki stron w przypadku odstąpienia od umowy.

Zakres robót określony umową nr IR/29-W/2017 został zrealizowany w ustalonym w jej treści terminie, a odbioru robót dokonała komisja w składzie Naczelnik i Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów, inspektor nadzoru budowlanego w branży drogowej oraz przedstawiciele wykonawcy P.W.HYDROBUD: właściciel- kierownik budowy i kierownik robót, co potwierdzał protokół z dnia 19 lipca 2017 roku, którym potwierdzono realizację umowy nr IR/29-W/2017 z dnia 2 listopada 2016 roku, tj. prac polegających na wymianie podłoża na grunt nośny na długości 185 m, szerokości 2,0 m i 1 m głębokości, co nie było zgodne z zakresem prac określonym protokołem konieczności i kosztorysem opracowanym przez wykonawcę w dniu 23 czerwca 2017 roku stanowiącym podstawę ustalenia ryczałtowego wynagrodzenia wykonawcy ustalonego ww. umową. Przedmiotowe dokumenty określały długość odcinka podlegającego gruntu na 175 metrów.

AKTA KONTROLI [XXXIV] strony 1979-1990: kserokopia umowy nr IR/29-W/2017 oraz protokołu końcowego odbioru robót z 19 lipca 2017 roku.

Powyższy protokół stanowił podstawę wystawienia przez wykonawcę faktury nr 50/2017 z dnia 19 lipca 2017 roku na kwotę 43.050,00 zł brutto (35.000,00 zł netto), której wpływ do Urzędu Miejskiego w Łowiczu odnotowano w dniu 19 lipca 2017 roku. Faktura nr 50/2017 po przeprowadzeniu jej weryfikacji pod względem merytorycznym przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, sprawdzeniu pod względem formalnym i rachunkowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i stwierdzeniu przez Nią z upoważnienia Skarbnika Miasta, realizacji procedur kontrolnych i przyjęciu dyspozycji do zapłaty, została zaakceptowana pod względem zgodności z planem finansowym przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego. Zatwierdzenie wydatku przez Zastępcę Burmistrza Miasta Łowicza stanowiło podstawę przekazania środków na rachunek bankowy wykonawcy w terminie zgodnym z umową i wystawioną fakturą, co potwierdzał wyciąg bankowy nr 152/2017/BPL z dnia 18 sierpnia 2017 roku. Operację zaewidencjonowano na kontach jednostki w zakresie przypisu: Wn 080 Ma 201 z klasyfikacją budżetową dział 600 rozdział 60016 § 6050 oraz w zakresie zapłaty: Wn 201 Ma 130.

Analiza okazanych kontrolującym dokumentów, tj. dokumentacji projektowej, zapisów specyfikacji istotnych warunków zamówienia na *Budowę ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* i treści zawartej w wyniku tego postępowania umowy, zapisów dziennika budowy określających konieczność realizacji robót polegających na wymianie gruntu oraz zakresu prac określonych umową nr IR/29-W/2017 wykazała, że wymiana gruntu była niezbędna dla prawidłowego wykonania zamówienia podstawowego polegającego na budowie nawierzchni dróg ulicy Polnej i Niciarnianej w Łowiczu, natomiast wobec treści umowy o roboty budowlane nr IR/16-W/2017 z dnia 20 marca 2017 roku, w której

§ 7 określono, że wynagrodzenie ryczałtowe ustalone na kwotę 1.823.664,28 zł brutto (zgodnie z ofertą) obejmuje koszty wszystkich robót, których wykonanie jest konieczne do realizacji zamówienia zgodnie z dokumentacją projektową (tj. projektem budowlanym) i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych oraz wszelkie inne koszty wynikające z realizacji obowiązków wykonawcy określonych w umowie, w tym także ryzyko wykonawcy z tytułu oszacowania wszelkich kosztów związanych z realizacją przedmiotu umowy, a także oddziaływania innych czynników mających lub mogących mieć wpływ na koszty. W ustępie 3 tego paragrafu (7) umowy ustalono, że wynagrodzenie (określone jako ryczałtowe w ww. kwocie) nie podlega zmianie do końca budowy przedmiotu umowy. Niedoszacowanie, pominięcie oraz brak rozpoznania zakresu przedmiotu umowy nie może być podstawą do żądania zmiany wynagrodzenia ryczałtowego.

W kontekście powyższych zapisów, zakres robót określonych umową IR/29-W/2017 winien zostać zrealizowany w ramach zamówienia podstawowego określonego umową nr IR/16-W/2017 z dnia 20 marca 2017 roku, w ramach określonego nią wynagrodzenia ryczałtowego.

Ponadto na podstawie wniosku IR.271.1.9.2017 o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro sporządzonego w dniu 3 sierpnia 2017 roku przez Inspektora Wydziału Inwestycji i Rozwoju, zatwierdzonego przez Naczelnika tego Wydziału i zaakceptowanego przez Burmistrza Miasta Łowicza, wykonawcy Przedsiębiorstwo Wielobranżowe HYDROBUD, Leszczynek 2a, 99-300 Kutno zlecono montaż progów zwalniających wobec takiego wniosku mieszkańców ulic Polnej i Niciarnianej. W realizacji zadania wykonawca wystawił fakturę VAT nr 58/2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku na kwotę 950,00 zł. Przedmiotowy dokument wpłynął do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 11 sierpnia 2017 roku i po dokonaniu weryfikacji pod względem merytorycznym oraz finansowo-rachunkowym i potwierdzeniu realizacji czynności kontrolnych przez osoby umocowane do ich wykonywania, akceptacji wydatku dokonanej przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta, stanowił podstawę przekazania środków na rachunek bankowy wykonawcy, co potwierdzał wyciąg bankowy nr 162/2017/BPL z 1 września 2017 roku. Powyższe wskazuje na wywiązanie się z terminu zapłaty określonego umową. Operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 080 Ma 201 z klasyfikacją budżetowa dział 600 rozdział 60016 § 6050 oraz Wn 201 Ma 130.

Nadzór inwestorski

Inwestor wykonywał nadzór nad realizacją robót budowlanych polegających na budowie nawierzchni jezdni i chodników z kanalizacją deszczową i oświetleniem oraz usunięciem kolizji telekomunikacyjnych w ramach zadania *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* w branżach drogowej, sanitarnej i elektrycznej.

Nadzór w zakresie robót drogowych w ramach zakresu czynności realizował inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów Wojciech Rykowski posiadający uprawnienia budowlane w wymaganym zakresie oraz zaświadczenie o aktualnym wpisie do właściwej okręgowej izby inżynierów budownictwa. Ww. złożył oświadczenie o przyjęciu obowiązków inspektora nadzoru budowlanego w branży drogowej. Jak wynikało z ustnego wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów, pracownik realizował czynności nadzoru w ramach obowiązującego zakresu czynności nie pobierając dodatkowego wynagrodzenia za czynności nadzoru nad zadaniem *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu*.

Umowę nr IR/18-W/2017 na wykonywane nadzoru inwestorskiego w zakresie robót elektroenergetycznych zawarto z Piotrem Borkowskim prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usług Elektrotechnicznych Piotr Borkowski bez stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych na podstawie jej art. 4 pkt 8 na wniosek z dnia 23 marca 2017 roku o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro

złożony przez inspektora Wydziału Inwestycji i Remontów zaakceptowany przez Naczelnika tego Wydziału, zatwierdzony przez Burmistrza Łowicza, co było zgodne z procedurą określoną zarządzeniem nr 255a/14 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro.

Przedmiotową umowę w dniu 31 marca 2017 roku z firmą Zakład Usług Elektrotechnicznych zs. w Łowiczu os. Bratkowice 5 lok. 6 reprezentowaną przez właściciela Piotra Borkowskiego podpisał Burmistrz Miasta przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta Łowicza, a w jej treści określono: zakres prac polegających, w szczególności, na nadzorze nad zgodnością wykonania robót elektroenergetycznych z umową i projektem budowlanym oraz pełnej kontroli pod względem finansowym rozliczeń budowy, zakresu rzeczowego (wartość robót) branży elektroenergetycznej z wyszczególnieniem obowiązków wykonawcy; okres realizacji od dnia podpisania umowy do dnia odbioru końcowego i całkowitego rozliczenia zadania z tym, że wykonawca zobowiązał się do udziału w czynnościach związanych z ujawnieniem ewentualnych wad i usterek w okresie gwarancji a także uczestniczenia w komisjach powołanych do odbiorów pogwarancyjnych; wysokość ryczałtowego wynagrodzenia wykonawcy w kwocie 3.000,00 zł płatnej na podstawie rachunku po wykonaniu pełnego zakresu rzeczowego zadania, po przedstawieniu protokołu końcowego odbioru robót zaakceptowanego przez inspektorów nadzoru i zamawiającego bez określenia terminu płatności; zasady i podstawy naliczania kar umownych a także zasady dokonywania zmian treści umowy. Na podstawie protokołu końcowego odbioru usługi nadzoru sporządzonego w dniu 10 sierpnia 2017 roku wykonawca wystawił rachunek nr 17/2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku (którego wpływ do Urzędu Miejskiego odnotowano w dniu 11 sierpnia 2017 roku) za pełnienie nadzoru inwestorskiego nad robotami elektroenergetycznymi związanymi z realizacją zadania inwestycyjnego pod nazwą *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* na kwotę 3.000,00 zł zgodną z umową IR/18-W/2017 z terminem płatności do 9 września 2017 roku. Rachunek po potwierdzeniu dokonania jego weryfikacji merytorycznej, formalno-rachunkowej i stwierdzeniu przeprowadzenia procedur kontrolnych przez osoby umocowane do realizacji tych czynności został zaakceptowany przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Łowicza. Dokument został zaewidencjonowany w urządzeniach księgowych Urzędu na kontach Wn 080 Ma 201, a zapłatę w wymaganym terminie potwierdzał wyciąg bankowy nr 166/2017/BPL z dnia 7 września 2017 roku, co ujęto w ewidencji jednostki na kontach: Wn 201 Ma 130-2.

W dniu 31 marca 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta zawarł z firmą INWESTOR Janusz Mostowski, 99-400 Łowicz ul. Katarzynów 17 reprezentowaną przez Janusza Mostowskiego umowę nr IR/19-W/2017 na wykonywanie nadzoru inwestorskiego w branży sanitarnej. Przedmiotową umowę zawarto na podstawie art. 4 pkt 8 Prawa zamówień publicznych w oparciu o uregulowania zarządzenia nr 255a/14 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 8 lipca 2014 roku, na wniosek z dnia 23 marca 2017 roku o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro złożony przez Inspektora Wydziału Inwestycji i Remontów zatwierdzony przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów i zaakceptowany przez Burmistrza Łowicza.

W treści umowy, którą wykonawcy powierzono pełny zakres nadzoru inwestorskiego nad *Budową ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* w branży sanitarnej określono: zakres zleconych prac polegających na nadzorowaniu wypełniania warunków umów zawartych pomiędzy Miastem Łowicz a wykonawcą oraz pełną kontrolę pod względem finansowym rozliczeń zakresu rzeczowego (wartość robót) budowy branży sanitarnej; szczegółowe obowiązki inspektora nadzoru; wskazanie osoby bezpośrednio realizującej obowiązki inspektora nadzoru; okres realizacji umowy od dnia jej podpisania do dnia odbioru końcowego i całkowitego rozliczenia oraz w okresie gwarancji (w tym udział w czynnościach związanych z ujawnieniem i usunięciem wad i usterek) a także uczestniczenie w okresie gwarancji i rękojmi w komisjach powołanych do dokonania odbiorów pogwarancyjnych; wynagrodzenie wykonawcy w formie ryczałtowej w kwocie

3.330,00 zł brutto płatne na podstawie faktury, po wykonaniu pełnego zakresu zadania i przedstawieniu zaakceptowanych protokołów końcowego odbioru robót; zasady i podstawy naliczania kar umownych oraz zmian treści umowy. Zapłaty wynagrodzenia wykonawcy dokonano w dniu 8 września 2017 roku, co potwierdzał wyciąg bankowy nr 225/2017/BPL, tj. w terminie określonym fakturą VAT nr FA/20/08/2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku wystawioną przez wykonawcę na kwotę zgodną z umową IR/19-W/2017 na kwotę 3.330,00 zł brutto, której wpływ odnotowano w dzienniku korespondencji Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 14 sierpnia 2017 roku. Podstawą wystawienia faktury był protokół końcowego odbioru usługi nadzoru spisany w dniu 10 sierpnia 2017 roku potwierdzający realizację usługi zgodnie z umową. Faktura po dokonaniu jej weryfikacji merytorycznej, formalno-rachunkowej i potwierdzeniu dokonania czynności kontrolnych przez osoby umocowane do wykonania tych czynności, akceptacji wydatku przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego i jego zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta Łowicza stanowiła podstawę dokonania opisanego wyżej przelewu. Operacje zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 080 Ma 201 oraz Wn 201 Ma 130-2.

Rozliczenie inwestycji i przyjęcie na stan środków trwałych

Zgodnie z danymi ewidencji księgowej na zadanie *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej w Łowiczu* wydatkowano środki w łącznej kwocie 1.902.816,58 zł, co dokumentowały obroty konta 080 (z analityką, którą zadanie określono jako *Budowa ulicy Polnej*) za 2016 rok oraz za 2017 rok, gdzie ujęto zadania *Budowa ulicy Polnej* z saldem początkowym zgodnym z saldem końcowym na tym zadaniu za 2016 rok w kwocie 28.822,30 zł oraz *Budowa ulicy Polnej i Niciarnianej* (obroty za 2017 rok w kwocie 1.873.994,28 zł).

Na koszty poniesione na zadaniu składały się: wartość robót budowlanych wykonanych na podstawie umowy nr IR/16-W/2017 z dnia 20 marca 2017 roku i umowy nr IR/29-W/2017 z dnia 3 lipca 2017 roku, montaż progów zwalniających, koszty opracowania dokumentacji technicznej, koszty nadzorów w poszczególnych branżach, wydatki administracyjne, a szczegółowe zestawienie danych w tym zakresie przedstawiono w tabeli:

LP	NAZWA	ROK WYDATKU	KWOTA WYDATKU BRUTTO	DATA I DOKUMENT ZAPŁATY	NR I DATA DOWODU/FAKTURA, RACHUNEK	DOSTAWCA-WYKONAWCA
1	2	3	4	5	6	7
1	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWO-KOSZTORYSOWEJ	2016	28.782,00	11.10.2016 WB 191	2/09/2016 19.09.2016	P.P.H.U „FAZI” Jacek Szeliga ul. Wojska Polskiego 165 95-070 Aleksandrów Łódzki
2	WYPISY Z EWIDENCJI GRUNTÓW	2016	40,30	10.08.2016 WB 149	5792/2016 03.08.2016	Powiat Łowicki ul. Stanisławskiego 30 99-400 Łowicz
3	BUDOWA ULIC POLNEJ I NICIARNIANEJ W ŁOWICZU	2017	455.916,07	09.06.2017 WB 107	32/2017 22.05.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO
4	BUDOWA ULIC POLNEJ I NICIARNIANEJ W ŁOWICZU	2017	455.916,07	05.07.2017 WB 122	43/2017 08.06.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO
5	BUDOWA ULIC POLNEJ I NICIARNIANEJ W ŁOWICZU	2017	455.916,07	02.08.2017 WB 141	48/2017 03.07.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO
6	OZNAKOWANIE PROGÓW ZWALNIAJĄCYCH NA UL. NICIARNIANEJ	2017	950,00	01.09.2017 WB 162	58/2017 10.08.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

7	WZMOCNIENIE NOŚNOŚCI PODŁOŻA	2017	43.050,00	18.08.2017 WB 152	50/2017 19.07.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO
8	BUDOWA ULIC POLNEJ I NICIARNIANEJ W ŁOWICZU	2017	455.916,07	07.09.2017 WB 166	57/2017 10.08.2017	P.W. HYDROBUD P.ZŁOTOWSKI LESZCZYNEK 2A 99-300 KUTNO
9	NADZÓR INWESTORSKI W BRANŻY ELEKTRYCZNEJ	2017	3.000,00	07.09.2017 WB 166	17/2017 10.08.2017	ZAKŁAD USŁUG ELEKTROTECHNICZNYCH PIOTR BORKOWSKI 99-400 ŁOWICZ
10	NADZÓR INWESTORSKI W BRANŻY SANITARNEJ	2017	3.330,00	10.09.2017 WB 167	FA/20/08/2017 10.08.2017	INWESTOR JANUSZ MOSTOWSKI UL. KATARZYNÓW 17 99-400 ŁOWICZ
11	NADZÓR INWESTORSKI W BRANŻY DROGOWEJ	-	-	-	-	-
RAZEM			1.902.816,58	-	-	-

Rozliczenia wydatków związanych z przedmiotowym zadaniem dokonano w dniu 29 grudnia 2017 roku sporządzając dokumenty przyjęcia środka trwałego *Nawierzchnia ul. Polnej* wraz z *infrastrukturą* OT nr IR/33/2017 na kwotę 836.272,27 zł oraz *Nawierzchnia ul. Niciarnianej* wraz z *infrastrukturą* OT nr IR/34/2017 na kwotę 1.066.544,31 zł. Przedmiotowe dokumenty zawierały wszystkie wymagane informacje dotyczące: charakterystyki obiektu, wykonawcy, numeru i daty dostawy, miejsca użytkowania oraz podpisy zespołu przyjmującego, numery inwentarzowe środka trwałego, stopę umorzenia zgodną z tabelą określoną załącznikiem nr 1 do ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 2343 ze zm.) oraz potwierdzenia zaewidencjonowania w księgowości analitycznej i syntetycznej, co ujęto na kontach Wn 011 Ma 080. Rozliczenie dokonane ww. dowodami OT obejmowało wydatki zaewidencjonowane na koncie 080 z analityką obejmującą dwa zadania inwestycyjne, tj. *Budowa ulicy Polnej* z wydatkami poniesionymi w 2016 roku oraz *Budowa ulicy Polnej i Niciarnianej* z wydatkami zaewidencjonowanymi w 2017 roku. Wskazać należy, że zadanie inwestycyjne w pełnym zakresie zakończono w sierpniu 2017 roku, a **wydatki zrealizowano we wrześniu 2017 roku, wobec czego przejęcie środków trwałych w dniu 29 grudnia 2017 roku nastąpiło ze znacznym opóźnieniem, co było niezgodne z uregulowaniami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.**

Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadania inwestycyjnego

Uchwałą nr XVIII/122/2015 z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok, Rada Miejska w Łowiczu w ramach zadań inwestycyjnych ujętych w tabeli nr 6 zaplanowała w dziale 600 rozdziale 60016 wydatki na *Budowę ul. Polnej* w kwocie 400.000,00 zł, z czego środki własne stanowiły 230.000,00 zł, a kredyty i pożyczki - 170.000,00 zł. Realizacja tego zadania na 31 grudnia 2016 roku zamknęła się kwotą 28.822,30 zł stanowiącą poniesiony koszt dokumentacji projektowej i opłaty za udostępnione materiały z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Wskazać należy, że zakresem dokumentacji projektowej sporządzonej w 2016 roku objęto ulice Polną i Niciarnianą, podczas gdy w budżecie na rok 2016 planowano jedynie Budowę ulicy Polnej zaś zadanie Budowa ulicy Niciarnianej nie było ujęte w budżecie Miasta Łowicza na 2016 rok.

Wyjaśnienie dotyczące rozszerzenia w trakcie roku budżetowego 2016 zakresu zadania przyjętego do budżetu Miasta Łowicza na 2016 rok jako *Budowa ulicy Polnej* złożył Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a przedmiotowe wyjaśnienie **stanowi załącznik nr 60 protokołu kontroli.**

Z powyższego wyjaśnienia wynika, że po rozpoczęciu przygotowań do inwestycji okazało się, że w celu osiągnięcia jak najlepszych rezultatów i osiągnięcia celów zadania, należy rozszerzyć jego zakres. Odnosząc się do wyjaśnienia kontrolujący nie kwestionują zasadności, uzasadnionego względami technicznymi, rozszerzenia zakresu opracowania, stwierdzić jednak należy, że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w nazwie realizowanego zadania.

Jak wynika z ustaleń dokonanych przez kontrolujących, uchwałą nr XXIV/156/2016 z dnia 28 kwietnia 2016 roku w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza, Rada Miejska w Łowiczu przyjęła do realizacji zadanie określone jako *Budowa ulicy Polnej wraz z kanalizacją deszczową w ulicy Polnej i Niciarnianej* natomiast w ewidencji księgowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu, przedmiotowe zadanie kontynuowane było jako *Budowa ulicy Polnej*, a poniesione w 2016 roku koszty dotyczyły jedynie dokumentacji obejmującej również budowę kanalizacji deszczowej i nawierzchni ul. Niciarnianej.

Zmiany planu wydatków w odniesieniu do zadania *Budowa ulicy Polnej* dokonano, w zakresie zgodnym z upoważnieniem udzielonym Burmistrzowi Miasta Łowicza przez Radę Miejską w Łowiczu uchwałą nr XVIII/122/2015 z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok, zarządzeniem nr 367/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 16 listopada 2016 roku w sprawie zmian w budżecie Miasta Łowicza na 2016 rok. Przedmiotowym zarządzeniem w ramach działu 600 rozdział 60016 zmniejszono o 56.000,00 zł środki przeznaczone na *Budowę ulicy Polnej, w tym kanalizacją deszczową w ul. Polnej i Niciarnianej* zwiększając o tę kwotę plan wydatków na *Budowę chodnika w ulicy Wojska Polskiego i ul. Ułańskiej*. Zarządzeniem nr 368/2016 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 16 listopada 2016 roku dokonano zmian w planie finansowym wydatków Urzędu Miejskiego, MZK, MOPS, SP nr 1, Sp nr 2, ZSz przy ul. Grunwaldzkiej, SP nr 4, ZSZOI, Gm. Nr 1, GM. Nr 2, ZOPM oraz OSIR na 2016 ro. W przedmiotowym zarządzeniu określono, że zostało ono **podjęte na podstawie art. 257 ustawy o finansach publicznych.** Kontrolujący wskazują, że przepis ten określa zakres zmian jakich, z mocy ustawy, w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, może dokonywać zarząd tej jednostki, a regulacja ta nie określała dopuszczalności dokonywania przez zarząd zmian w zakresie nakładów na zadania inwestycyjne. Umocowanie Burmistrza Miasta Łowicza w tym zakresie wynikało z zapisów powołanej wyżej uchwały nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok, w której treści organ stanowiący, na mocy art. 258 ust. 1 ustawy o finansach publicznych zawarł upoważnienia dla organu wykonawczego, między innymi, do dokonywania zmian w zakresie wydatków majątkowych w działach między zadaniami, w ramach planu nakładów majątkowych, do wysokości umożliwiającej realizację zadania, za wyjątkiem utworzenia lub likwidacji nowego zadania.

Na 2017 rok w budżecie Miasta Łowicza ujęto zadanie inwestycyjne *Budowa ulicy Polnej i Niciarnianej* z planowanymi na rok 2017 nakładami w wysokości 1.400.000,00 zł, w tym 200.000,00 zł pochodzące ze środków własnych i 1.200.000,00 zł z kredytów i pożyczek nie planując realizacji zadania *Budowa ulicy Polnej*, co ustalono na podstawie uchwały nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku.

W trakcie roku budżetowego dokonano zmian w zakresie wysokości środków przeznaczonych na zadanie inwestycyjne *Budowa ulic Polnej i Niciarnianej*:

- zarządzeniem nr 102/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 9 marca 2017 roku w sprawie zmian w budżecie Miasta Łowicza na 2017 rok zmniejszono o kwotę 110.000,00 zł środki planowane na *Przebudowę ul. Dolnej i Lokalnej* oraz o 100.000,00 zł na *Przebudowę ul. Szymanowskiego* przeznaczając je wraz z kwotą 220.000,00 zł zmniejszającą rezerwę celową na wydatki inwestycyjne, na zwiększenie

o 430.000,00 zł środków zaplanowanych na realizację zadania *Budowa ul. Polnej i Niciarnianej*.

Powyższa zmiana znalazła odzwierciedlenie w zapisach budżetu Miasta Łowicza – w uchwale Rady Miejskiej w Łowiczu nr XXXVIII/253/2017 z dnia 30 marca 2017 roku gdzie w tabeli nr 3 *Wydatki inwestycyjne 2017 r. na Budowę drogi w ulicy Polnej i ulicy Niciarnianej* ujęto nakłady w kwocie 1.830.000,00 zł;

- zarządzeniem nr 259/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 czerwca 2017 roku w sprawie zmian w budżecie Miasta Łowicza na 2017 rok określono zwiększenie planowanych wydatków na zadanie *Budowa drogi w ulicy Polnej i ulicy Niciarnianej* o 44.000,00 zł przesuując te środki z zadania *Budowa ulicy Szafirowej i Topazowej* (zmniejszenie o 54.000,00 zł), a zmiana ta uwzględniona została w tabeli nr 2 *Wydatki inwestycyjne 2017 r.* do uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu nr XLV/298/2017 z dnia 24 lipca 2017 roku.

Stosowne umocowanie dla organu wykonawczego do dokonywania zmian w zakresie wydatków majątkowych w działach między zadaniami, w ramach planu nakładów majątkowych do wysokości umożliwiającej realizację zadania, za wyjątkiem utworzenia lub likwidacji nowego zadania, zawarto w uchwale nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok.

Analiza danych zawartych w opisanych wyżej uchwałach i ich zmianach wykazała, że w dacie zawarcia umowy nr IR/16-W/2017 z dnia 20 marca 2017 roku z P.W. HYDROBUD Paweł Złotowski, 99-300 Kutno, Leszczynek 2a na kwotę 1.823.664,28 zł oraz umów spisanych z inspektorami sprawującym nadzór nad przebiegiem prac przy realizacji zadania (kwoty 3.000,00 zł brutto i 3.330,00 zł brutto), tj. łącznie 1.829.964,28 zł, w budżecie Miasta na realizację zadania zabezpieczono 1.830.000,00 zł co wskazuje na posiadanie przez jednostkę zabezpieczenia na realizację zadania. Zwiększenia zaplanowanych na *Budowę drogi w ulicy Polnej i ulicy Niciarnianej* środków dokonano przed zawarciem z P.W. HYDROBUD umowy nr IR/29-W/2017 z dnia 3 lipca 2017 roku oraz zleceniem, uwzględnionego w koszcie inwestycji, zakupu i montażu progów zwalniających. Również w terminach realizacji wydatków wynikających z zaciągnięcia powyższych zobowiązań, budżet Miasta Łowicza przewidywał środki w wymaganej wysokości na realizację niniejszej inwestycji.

IX. EWIDENCJA MAJĄTKU GMINY. INWENTARYZACJA

1. ZASADY EWIDENCJI SKŁADNIKÓW MAJĄTKOWYCH (EWIDENCJA ILOŚCIOWA, ILOŚCIOWO–WARTOŚCIOWA)

Zasady ewidencji składników majątkowych obowiązujące w okresie objętym kontrolą zostały określone w przyjętych zasadach rachunkowości dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu wprowadzonych w życie zarządzeniem Burmistrza Miasta Łowicza nr 470/2012 z dnia 31 grudnia 2012 roku (ze zmianami przedstawionymi we wcześniejszej części protokołu – księgowość i sprawozdawczość oraz w *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* wprowadzonej zarządzeniem nr 463/2014 z dnia 30 grudnia 2014 roku.

W ww. przepisach wewnętrznych przyjęto m.in. następujące zasady ewidencji majątku:

- środki trwałe o wartości początkowej wyższej niż określona w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych podlegają ewidencji ilościowo – wartościowej w Wydziale Finansowym oraz ewidencji w Wydziale Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa lub u Informatyka,
- do pozostałych środków trwałych zalicza się: 1) odzież i umundurowanie, 2) meble i dywany, 3) inne środki trwałe o wartości nie przekraczającej kwoty określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, od których odpisy amortyzacyjne mogą być dokonywane w 100% ich wartości w miesiącu oddania ich do użytkowania z wyjątkiem: a) drukarek, b) laptopów, c) zasilaczy UPS, d) działek gruntu, e) maszyn i

- urządzeń znajdujących się poza budynkiem Urzędu Miejskiego, f) sieci ciepłych i wodno-kanalizacyjnych, g) elementów wchodzących w skład zestawów komputerowych które bez względu na swoją wartość zawsze stanowią środek trwały,
- pozostałe środki trwałe podlegają ewidencji ilościowo-wartościowej w Wydziale Finansowym oraz ewidencji w Wydziale Organizacyjnym lub u Informatyka,
 - pozostałe środki trwałe ujmują się w ewidencji w wartości początkowej, na którą składają się: cena nabycia lub koszt wytworzenia, zawierające nie podlegający odliczeniu podatek VAT,
 - pozostałe środki trwałe umarza się jednorazowo, przez spisanie w koszty w miesiącu ich przyjęcia do użytkowania,
 - do środków trwałych niskocennych zalicza się pozostałe środki trwałe, o wartości początkowej do 1/20 kwoty określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Środki trwałe niskocenne księgowane są bezpośrednio w koszty i nie podlegają ewidencji na kontach majątkowych zakładowego planu kont. Ewidencja i kontrola ich stanu, prowadzona jest na ilościowej ewidencji pozakięgowej w Wydziale Organizacyjnym (np. na kartach indywidualnego wyposażenia pracownika). Środki te podlegają okresowej kontroli w terminach określonych dla środków trwałych o charakterze wyposażenia. Ewidencji nie podlega drobny sprzęt gospodarstwa AGD (np. czajniki, szklanki, talerze, sztucce, dzbanki itp.), drobne materiały biurowe (np. dziurkacz, zszywacz itp.), drobny sprzęt służący do prac gospodarczo-naprawczych (np. miotła, szufelka, śrubokręt, wiertła, itp.) oraz zakupione do celów służbowych książki.
 - środki trwałe uważa się za ulepszone, gdy suma wydatków poniesionych na ich przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację w danym roku podatkowym przekracza 3.500,00 zł, a wydatki te powodują wzrost wartości z dnia przyjęcia środka trwałego do użytkowania, mierzonej w szczególności okresem użytkowania, zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych za pomocą ulepszonych środków trwałych i kosztami ich eksploatacji,
 - środki trwałe finansowane ze środków na inwestycje w rozumieniu ustawy o finansach publicznych i wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych umarżane są (za wyjątkiem gruntów) raz w roku według stawek amortyzacyjnych ustalonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Ustalono liniową metodę amortyzacji środków trwałych,
 - **stwierdzono niekonsekwencje dotyczące zasad wyceny nabytych środków trwałych. W polityce rachunkowości wskazano, że środki trwałe w dniu przyjęcia do użytkowania wycenia się w przypadku zakupu według ceny zakupu. Natomiast w *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu* wskazano, że wartość początkową środków trwałych nabytych odpłatnie w drodze kupna ustala się w wysokości ceny nabycia. W myśl art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Zatem przedmiotowa ustawa nie przewiduje wyceny w cenie zakupu, tj. w cenie określonej w polityce rachunkowości kontrolowanej jednostki.**

2. EWIDENCJA ŚRODKÓW TRWAŁYCH – KONTO 011, 013.

2.1. Urządzenia księgowe

Konto 011 – środki trwałe

Zgodnie z zakładowym planem kont dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu, konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu na kontach 013, 016. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma – zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych, z wyjątkiem umorzenia środków trwałych, które ujmuje się na koncie 071.

Kontrolującym przedłożono księgę środków trwałych wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku prowadzoną komputerowo w podziale na grupy środków trwałych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1864). Saldo początkowe środków trwałych na dzień 1 stycznia 2016 roku wynosiło 188.882.607,60 zł a saldo końcowe na dzień 31 grudnia 2016 roku – 188.565.145,23 zł. Powyższe kwoty były zgodne z wartościami wykazanymi jako saldo początkowe i saldo końcowe konta 011 odpowiednio na dzień 1 stycznia 2016 roku i 31 grudnia 2016 roku.

Konto 013 – pozostałe środki trwałe

Zgodnie z zakładowym planem kont dla Urzędu Miejskiego w Łowiczu konto 013 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej pozostałych środków trwałych, niepodlegających ujęciu na kontach 011 i 016, wydanych do używania na potrzeby działalności podstawowej jednostki lub działalności finansowo wyodrębnionej, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości w miesiącu wydania do używania. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 013 powinna umożliwiać ustalenie wartości początkowej środków trwałych oddanych do używania oraz osób lub komórek organizacyjnych, u których znajdują się środki trwałe.

Przedstawiona kontrolującym księga pozostałych środków trwałych prowadzona komputerowo wykazywała saldo początkowe w wysokości 806.318,44 zł. Dodatkowo jednostka prowadziła ręcznie ewidencję pozostałych środków trwałych „Rady osiedli” – saldo początkowe 24.057,80 zł oraz „Łowicz Kaliska 5” – **we wskazanej ewidencji zaksięgowano pozostałe środki trwałe o łącznej wartości 35.668,96 zł. Jednak księga nie zawierała dat przyjęcia poszczególnych aktywów.** Mając na uwadze fakt, że nieruchomości położoną w Łowiczu przy ulicy Kaliskiej 5 kontrolowana jednostka nabyła w 2015 roku, kontrolujący przyjmują, że wskazana kwota stanowiła saldo początkowe wskazanej ewidencji na dzień 1 stycznia 2016 roku. **Zatem suma sald ksiąg inwentarzowych pozostałych środków trwałych na dzień 1 stycznia 2016 roku wynosiła 866.045,20 zł. Natomiast saldo początkowe konta 013 – 870.569,81 zł, co oznacza niezgodność konta syntetycznego z ewidencją szczegółową do niego prowadzoną.**

Saldo końcowe na dzień 31 grudnia 2016 roku ewidencji pozostałych środków trwałych prowadzonej komputerowo wynosiło 846.049,41 zł, saldo końcowe ewidencji prowadzonej ręcznie „Rada osiedli” – 27.624,80 zł. Dodatkowo w ewidencji pozostałych środków trwałych „Łowicz Kaliska 5” zaewidencjonowano aktywa o łącznej wartości 35.668,96 zł. Łączne saldo końcowe ww. ksiąg inwentarzowych wynosiło 909.343,17 zł. Natomiast saldo końcowe konta 013 – 930.674,21 zł. Powyższe oznacza niezgodność konta syntetycznego z księgą pomocniczą o 21.331,04 zł.

Dodatkowo kontrolujący ustalili, że umorzenie wykazane w ewidencji pozostałych środków trwałych prowadzonej komputerowo wynosiło, na dzień 31 grudnia 2016 roku, 845.606,61 zł – tj. było o 442,80 zł niższe niż wartość pozostałych środków trwałych zawartych w przedmiotowej ewidencji. Skoro konto 013 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości

początkowej pozostałych środków trwałych, niepodlegających ujęciu na kontach 011 i 016, wydanych do używania na potrzeby działalności podstawowej jednostki lub działalności finansowo wyodrębnionej, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości w miesiącu wydania do używania, to wartość pozostałych środków trwałych powinna być równa wartości naliczonego od nich umorzenia.

Wyjaśnienia dotyczące ewidencji pozostałych środków trwałych złożyła w dniu 25 czerwca 2018 roku inspektor Bożena Stolarczyk: *W trakcie roku 2016 pozostałe środki trwałe – konto 013, zostało naniesione do ewidencji w programie OTAGO. W ewidencji wprowadzono środki, które były na stanie w chwili wprowadzenia (poza nieruchomością u. Kaliska i Rady Osiedla). Nie wprowadzono pozycji, które były zdjęte ze stanu. Wobec powyższego BO za 2016 z wydruku nie jest faktyczny, dopiero BZ 2016 roku jest zgodny z księgowością syntetyczną. Różnica w umorzeniu wynika z faktu, że nie wszystkie pozostałe środki trwałe zostały umorzone w chwili wprowadzenia. Po szkoleniu z programu ST zostały usunięte błędy, poprzez naliczenie umorzenia w programie. W związku z powyższym BZ na 2016 rok konta 013 wygląda w następujący sposób: 1. 846.049,41 zł – BZ wartość inwentarzowa 2016 r., 2. 57.000,00 zł – ul Kaliska, 3. 27.624,80 zł – Rada Osiedla. Razem 930.674,21 zł.*

Wyjaśnienia inspektor Bożeny Stolarczyk z dnia 25 czerwca 2018 roku dotyczące ewidencji pozostałych środków trwałych stanowią załącznik nr 61 protokołu kontroli.

Jak już wcześniej wspomniano, w ewidencji pozostałych środków trwałych prowadzonej ręcznie „Łowicz Kaliska 5”, zaewidencjonowano aktywa o wartości 35.668,96 zł nie zaś 57.000,00 zł.

W wyjaśnieniach z dnia 25 czerwca 2018 roku Sekretarz Miasta Łowicza Maria Więckowska poinformowała: *W dniu 31.03.2015 r. dokonano zapłaty za wyposażenie nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 za cenę 57.000 zł, które było ujęte kwotowo na koncie 013. Na dzień 30.11.2017 r. dokonano spisu środków trwałych, będących wyposażeniem nieruchomości. W wyniku inwentaryzacji dokonano rozdzielenia na: niskocenne środki trwałe (poniżej wartości 175 zł) na kwotę 21.331,04 zł, które zostały wyksięgowane z konta 013, pozostałe środki trwałe na kwotę 35.668,96 zł, które są prowadzone w ewidencji na koncie 013.*

Wyjaśnienia Sekretarz Miasta Łowicza Marii Więckowskiej z dnia 25 czerwca 2018 roku stanowią załącznik nr 62 protokołu kontroli.

Zatem różnica pomiędzy kontem 013 a księgą inwentarzową pozostałych środków trwałych wynikała z faktu zaewidencjonowania na przedmiotowym koncie również nisko cennych środków trwałych. Niskocenne środki trwałe, zgodnie z polityką rachunkowości Miasta Łowicza, nie podlegają ewidencji na koncie 013. Wskazaną nieprawidłowość skorygowano w dniu 31 grudnia 2017 roku, co potwierdza dokumentacja inwentaryzacyjna.

Nabycie wyposażenia nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 potwierdza faktura nr 05/2015 z dnia 6 marca 2015 roku. Nazwa towaru według faktury: „Za wyposażenie w Ośrodku Szkoleniowo – Konferencyjnym w Łowiczu wg protokołu zdawczo-odbiorczego”, wartość towaru 46.341,46 zł, podatek – 10.658,54 zł, wartość brutto 57.000,00 zł. Na fakturze nie wyszczególniono ceny jednostkowej poszczególnych aktywów. Protokół zdawczo-odbiorczy stanowiły arkusze spisu z natury sporządzone przez Handlowo-Usługową Spółdzielnię Osób Prawnych „Samopomoc Chłopska” na których dopisano: „Protokół zdawczo-odbiorczy wyposażenia”. Wartość środków trwałych według arkuszy – 166.622,56 zł. Na przedmiotowych protokołach brak było podpisu osób reprezentujących Miasto Łowicz przyjmujących środki trwałe.

Wyjaśnienia dotyczące protokołów zdawczo-odbiorczych złożyła Sekretarz Miasta Łowicza Maria Więckowska: *Na podstawie przedłożonego protokołu zdawczo-odbiorczego zakupionych nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5 w Łowiczu, w dniu zakupu wraz z*

naczelnikiem Arturem Michalakiem dokonaliśmy szczegółowego przeglądu zakupionego sprzętu. Stwierdziliśmy, zgodność protokołu zdawczo-odbiorczego ze stanem faktycznym, nie wnieśliśmy żadnych uwag. Wynikiem przeoczenia jest brak podpisu strony przejmującej na protokole zdawczo-odbiorczym, którą reprezentował Pan Artur Michalak i Maria Więckowska i nie rzutuje to na ważność przejęcia mienia. Wartość zakupionych sprzętów wykazanych w protokole zdawczo – odbiorczym są wartościami księgowymi.

Wyjaśnienia Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej dotyczące protokołów zdawczo-odbiorczych zakupionych ruchomości przy ulicy Kaliskiej 5 stanowią załącznik nr 63 protokołu kontroli.

Kontrolującym nie przedstawiono wyceny wskazanego wyposażenia przez rzeczoznawcę majątkowego, na podstawie której ustalono wartość nabytych ruchomości. Brak było również protokołu rokowań.

Zgodnie z wyjaśnieniem Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej: Zakupu ruchomości znajdujących się w zakupionej nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5 w Łowiczu dokonano na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego po przeprowadzeniu negocjacji ustnych, których wynikiem było ustalenie należności o wartości ok 34% wartości wynikającej z w/w protokołu. Ponieważ wartość zakupu nie przekraczała kwoty 30.000,00 euro oraz brak było podstaw do zakwestionowania wartości oszacowanej w protokole zdawczo-odbiorczym, nie stosowano ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Nie zlecono również wykonania operatu szacunkowego zakupionych sprzętów.

Wyjaśnienia Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej dotyczące ustalenia ceny zakupionych ruchomości przy ulicy Kaliskiej 5 stanowią załącznik nr 64 protokołu kontroli.

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej wartość wykazana w protokołach zdawczo-odbiorczych była wartością księgową. Zakładając zatem, że Spółdzielnia wyceniała środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości, była to cena nabycia środków trwałych. Z uwagi na fakt, że nabywane przez Miasto Łowicz ruchomości były używane i nie zlecono wyceny ich wartości, trudno ustalić czy wydatek został dokonany w sposób oszczędny czego wymaga art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Wątpliwości budzi zwłaszcza fakt, że wśród nabytego wyposażenia były m.in. komplety pościeli czy też sprzęt komputerowy, czyli aktywa charakteryzujące się szybką utratą wartości. Dodatkowo w dniu 23 kwietnia 2018 roku dokonano likwidacji części nabytego wyposażenia o wartości księgowej 5.671,71 zł. Komisja likwidacyjna stwierdziła, że likwidowane sprzęty i meble posiadały bardzo duży stopień zużycia.

Jak już wcześniej wspomniano na fakturze nr 05/2015 z dnia 6 marca 2015 roku nie wyszczególniono ceny jednostkowej poszczególnych ruchomości. Zgodnie z punktem 4.1.2 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu dokumenty księgowe skontrolowane pod względem merytorycznym poddawane są kontroli formalno-rachunkowej w Wydziale Finansowym, która polega na sprawdzeniu czy dokument księgowy został wystawiony w sposób zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ustawy o rachunkowości i przepisami o VAT. Zgodnie z art. 106 e ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (tekst jednolity, Dz.U. z 2017 r., poz. 1221 ze zm.) faktura powinna zawierać cenę jednostkową towaru lub usługi bez kwoty podatku (cenę jednostkową netto). Wskazana faktura nie spełniała przedmiotowego wymogu a zatem nie powinna stanowić dowodu księgowego. Ceny jednostkowe zostały przedstawione w protokole zdawczo-odbiorczym ale jak już wcześniej wspomniano suma cen jednostkowych wynosiła 166.622,56 zł.

AKTA KONTROLI [XXXV] str. 1991-2092: kserokopie: faktury VAT nr 05/2015 z dnia 6 marca 2015 roku, protokołu zdawczo-odbiorczego ruchomości, protokołu przeprowadzonej oceny składnika majątku ruchomego z dnia 23 kwietnia 2018 roku, księgi inwentarzowej pozostałych środków trwałych prowadzonej dla środków znajdujących się w nieruchomości położonej przy ul

Kaliskiej 5, zarządzenia nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu.

2.2. Udokumentowanie obrotów na kontach (zwiększenia, zmniejszenia) - 2016 rok

Konto 011

Obroty na koncie 011 w roku 2016 przedstawiały się następująco:

BO	Zwiększenia	Zmniejszenia	STAN na 31.12.2016
188.882.607,60	10.238.693,75	10.556.156,12	188.565.145,23

Sprawdzono prawidłowość prowadzenia ewidencji środków trwałych, kontroli poddając weryfikacji zapisy księgowe dokonane na koncie „011” w ciągu 2016 roku. Kontroli poddano obrót następującymi środkami trwałymi:

Lp.	Nazwa ŚT	Wartość [zł]	Dowód potwierdzający obrót środkiem trwałych	Data ujęcia w ewidencji konta 011
ZWIĘKSZENIA				
1.	Kotłownia gazowa z instalacją zasilającą w budynku komunalnym wielorodzinnym przy ul. Krudowskiego 12	71.257,67	OT nr 2/IR/2016 z 31.10.2016 r.	28.11.2016
2.	Kanalizacja deszczowa ul. Starzyńskiego w Łowiczu	442.028,59	OT nr IR/21/2016 z 30.12.2016 r.	30.12.2016
3.	Kanalizacja deszczowa przy budynku komunalnym wielorodzinnym przy ul. Krudowskiego 12	58.412,39	OT nr 6/IR/2016 z 31.10.2016 r.	28.11.2016
4.	Droga w ul. Sochaczewskiej z infrastrukturą w Łowiczu	1.725.726,47	OT nr IR/29/2016 z 30.12.2016 r.	30.12.2016
5.	Droga dojazdowa z placem postojowym przy budynku komunalnym wielorodzinnym przy ul. Krudowskiego 12	174.770,10	OT nr 7/IR/2016 z 31.10.2016 r.	28.11.2016
6.	Boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 2 i Gimnazjum nr 2 w Łowiczu	364.623,93	OT nr IR/17/2016 z 30.12.2016 r.	30.12.2016
7.	Maszty flagowy	69.326,48	OT nr IR/26/2016 z 30.12.2016 r.	30.12.2016
8.	działki gruntu położone w Łowiczu nr 4129/1, 4129/2, 4129/3, 4141	120.037,60	OT nr GGPP.27/2016 z 6.12.2016 r.	6.12.2016
9.	działki gruntu położone w Łowiczu nr 4128/1, 4128/2, 4128/3, 4140	131.669,10	OT nr GGPP.26/2016 z 6.12.2016 r.	6.12.2016
ZMNIJSZENIA				
10.	Kotłownia gazowa z instalacją zasilającą w budynku komunalnym wielorodzinnym przy ul. Krudowskiego 12	71.257,67	PT nr 14/IR/2016 z 28.11.2016 r.	28.11.2018
11.	Kanalizacja deszczowa przy budynku komunalnym wielorodzinnym przy ul. Krudowskiego 12	58.412,39	PT nr 11/IR/2016 z 28.11.2016 r.	28.11.2018

Ustalenia kontroli:

- **poz. nr 1, nr 3 i nr 5 tabeli – środki trwałe przyjęto do ewidencji środków trwałych w miesiącu następującym po miesiącu wystawienia dowodu OT.**

Powyższe narusza art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. W myśl § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a obecnie § 26 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont (...), okresem sprawozdawczym jest miesiąc. Zatem środki trwałe powinny zostać zaewidencjonowane w księdze inwentarzowej w miesiącu wystawienia dowodu OT. Na dowodzie OT nr 2/2016 z 31 października 2016 roku, OT nr IR/21/2016 z dnia 31 października 2016 roku oraz OT nr 7/IR/2016 z dnia 31 października 2016 roku widnieje adnotacja Zastępcy Naczelnika Wydziału Finansowego Anety Jakubczak: *Wpłynęło do WF 25.11.2016*. Zatem nieterminowe przyjęcie wskazanych środków trwałych do ewidencji wynikało z wadliwego obiegu dokumentów księgowych pomiędzy wydziałami,

- poz. nr 8 i 9 – w obu przypadkach dowody OT zostały wystawione w dniu 6 grudnia 2016 roku. Zwiększenie wartości środków trwałych nastąpiło w związku z zawarciem aktów notarialnych w dniu 25 listopada 2016 roku – odpowiednio Rep. A nr 5010/2016 z dnia 25 listopada 2016 roku (poz. 8 tabeli) oraz Rep. A nr 5002/2016 z dnia 25 listopada 2016 roku (poz. 9 tabeli). Przedmiotem nabycia były niezabudowane grunty, czyli aktywa które spełniały definicję środka trwałego już w dniu przeniesienia własności, tj. podpisania aktów notarialnych. Zatem dowody OT powinny zostać sporządzone, a środki trwałe przyjęte na stan środków trwałych w miesiącu zawarcia aktów notarialnych, tj. w listopadzie 2016 roku,
- cztery działki nabyte aktem notarialnym Rep A nr 5010/2016 z dnia 25 listopada 2016 roku wprowadzono do ewidencji środków trwałych pod jednym nr inwentarzowym 0-25/2016. Również cztery działki nabyte aktem notarialnym Rep A nr 5002/2016 z dnia 25 listopada 2016 roku wprowadzono do ewidencji środków trwałych pod jednym nr inwentarzowym. Opis do konta 011 zawarty w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont (...) wymaga aby ewidencja szczegółowa prowadzona do wskazanego konta umożliwiała m.in. ustalenie wartości poszczególnych środków trwałych. Zatem każda ze wskazanych działek powinna zostać przyjęta pod odrębnym numerem inwentarzowym i z odrębną wartością. Powyższe zdecydowanie ułatwi wyksięgowanie środka trwałego w przypadku ewentualnego zbycia jednej działki.

AKTA KONTROLI [XXXVI] strony 2093-2121: kserokopie OT nr 6/IR/2016, PT nr 11/IR/2016, OT nr 7/IR/2016, PT nr 10/IR/2016, OT nr 2/IR/2016, PT nr 14/IR/2016, OT nr GGPP.27/2016, akt notarialny Rep. A nr 5010/2016, OT nr GGPP.26.2016, akt notarialny nr Rep. A 5002/2016.

Konto 013

Stan pozostałych środków trwałych w 2016 roku, wynikający z konta 013, przedstawiał się następująco:

BO Stan na 01.01.2016	Zwiększenia	Zmniejszenia	BZ Stan na 31.12.2016
870.569,81	91.027,22	30.922,82	930.674,21

Kontroli poddano prawidłowość prowadzenia ewidencji wybranych pozostałych środków trwałych na podstawie dowodów źródłowych nabycia/zbycia:

Lp.	Nazwa pozostałego środka trwałego	Dowód nabycia/zbycia	Zwiększenia [zł]	Zmniejszenia [zł]	Data ujęcia na koncie 013
1.	Urządzenie wielofunkcyjne	FV nr 169655 z 18.03.2016	1.545,99		18.03.2016
2.	Niszczarka	F/001918/16 z 2.03.2016	466,17		02.03.2016
3.	Urny wyborcze 34 sztuki	16-FVS/0022/12 z 19.12.2016	21.878,00		19.12.2016
4.	Sznur świetlny 25 szt.	16-FVS/0125 z 05.12.2016	3.044,25		05.12.2016
5.	krzesło biurowe SPJAL	10100245/P395/2016 z 17.11.2016	200,00		17.11.2016
6.	krzesło biurowe BILLUM	10100245/P395/2016 z 17.11.2016	200,00		17.11.2016
7.	niszczarka Fellowes	818/BO/16 z 27.07.2016	891,00		27.07.2016
8.	wycofanie z eksploatacji pozostałych środków trwałych	protokół likwidacji z 19.04.2016 r.		5.863,90	30.04.2016

W wyniku kontroli stwierdzono:

- **poz. nr 1 tabeli – nabyto urządzenie wielofunkcyjne EPSON L555 za kwotę 1.545,99 zł. Zgodnie z załączonym do faktury wnioskiem o udzielenie zgody na odstąpienie od zasad i trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych o wartości poniżej 30.000 euro podpisanym przez Dariusza Fabijańskiego Głównego Specjalistę ds. Informatyki zamówieniu przypisano Kod CPV główny: 302321304 Kolorowe drukarki atramentowe. Zgodnie z rozdziałem V pkt 2.4. zarządzenia nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, do środków trwałych bez względu na wartość zaliczane są: 1) zasilacze UPS, 2) laptopy, 3) drukarki, 4) działki gruntu, 5) budynki przyjęte na ewidencję w drodze wyceny nadwyżek inwentaryzacyjnych, 6) maszyny i urządzenia znajdujące się poza budynkiem Urzędu Miasta, 7) sieci ciepłne i wodno-kanalizacyjne. Zatem urządzenie wielofunkcyjne powinno zostać przyjęte do ewidencji środków trwałych nie zaś pozostałych środków trwałych,**
- **poz. 3 i 4 tabeli – urny wyborcze oraz sznury oświetleniowe wykazane zbiorczo w tabeli, zostały wprowadzone prawidłowo do ewidencji środków trwałych tj. pojedynczo, pod indywidualnymi numerami inwentarzowymi. Jednak wartość jednostkowa sznura oświetleniowego wynosiła 121,77 zł. Zgodnie z rozdziałem V pkt 4.1. zarządzenia nr 463/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie ustalenia Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, do środków trwałych niskocennych zalicza się pozostałe środki trwałe, o wartości początkowej do 1/20 kwoty określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Kwota określona we wskazanej ustawie w 2016 roku wynosiła 3.500,00 zł. Zatem wartość progowa poniżej której należało uznać środki trwałe za środki niskocenne wynosiła 175,00 zł. Zgodnie z rozdziałem V pkt 4.2 powyższego zarządzenia środki trwałe niskocenne księgowane są bezpośrednio w koszty i nie podlegają ewidencji na kontach majątkowych zakładowego planu kont. Zatem 25 sztuk sznura oświetleniowego nie powinno zostać przyjętych na stan pozostałych środków trwałych.**

W pozostałym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

AKTA KONTROLI [XXXVII] strony 2122-2128: Kserokopie: faktury VAT nr 16-FVS/0125 z 5 grudnia 2016 roku, faktury VAT nr FAV/169665 z dnia 18 marca 2016 roku.

2.3. Prawdliwość stosowanych odpisów umorzeniowych - 2016 rok

Stan konta 071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2016 roku przedstawiał się w sposób następujący:

bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2016 roku – 48.572.047,17 zł,

obroty Wn – 5.878.675,41 zł,

obroty Ma – 6.354.018,91 zł,

bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2016 roku – 49.047.390,67 zł.

Z ustaleń kontrolujących wynika, że na kwotę 49.047.390,67 zł składało się umorzenie środków trwałych w wysokości 49.040.862,43 oraz naliczone za 2016 rok umorzenie wartości niematerialnych i prawnych powyżej 3.500,00 zł w wysokości 6.528,24 zł. Saldo końcowe konta 071 powinno stanowić również umorzenie od wartości niematerialnych i prawnych powyżej 3.500,00 zł naliczone za lata wcześniejsze w wysokości 1.899.774,15 zł. Wskazana kwota była jednak częścią salda konta 072 – umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Powyższe było sprzeczne z opisem kont 071 i 072 zawartym w polityce rachunkowości kontrolowanej jednostki oraz w załączniku nr 3 Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązującego w dacie przeprowadzania czynności kontrolnych, rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont (...).

Natomiast stan konta 072 – umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2016 roku przedstawiał się następująco:

bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2016 roku – 2.815.972,65 zł,

obroty Wn – 30.922,82 zł,

obroty Ma – 91.144,57 zł,

bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2016 roku – 2.876.194,40 zł.

Naliczone za rok 2016 umorzenie środków trwałych (6.173.318,59 zł) i wartości niematerialnych i prawnych (6.528,24 zł) zaksięgowano w dniu 30 grudnia 2016 roku.

Kontroli poddano w sposób wrywkowy prawidłowość zastosowanych stawek amortyzacyjnych środków trwałych, poddając kontroli wybrane pozycje. W wyniku kontroli stwierdzono, że do obliczania odpisów umorzeniowych stosowano prawidłowe stawki amortyzacyjne, zgodne z załącznikiem nr 1 do ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych. Dokonano prawidłowego obliczenia umorzeń, odpisy umorzeniowe w ujęciu analitycznym za 2016 rok zostały obliczone dla każdego środka trwałego i zostały przedstawione w tabelach amortyzacyjnych z uwzględnieniem podziału na poszczególne grupy środków trwałych.

3. EWIDENCJA WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH – KONTO 020. PRAWIDŁOWOŚĆ STOSOWANYCH ODPISÓW UMORZENIOWYCH

Zgodnie z zakładowym planem kont, konto 020 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości niematerialnych i prawnych. Stan konta 020 w roku 2016 przedstawiał się w sposób następujący:

Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2016 roku – 1.955.125,99 zł,

Obroty Wn – 55.168,56 zł,

Obroty Ma – 0,00 zł,

Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2016 roku – 2.010.294,55 zł.

Na obroty konta 020 w roku 2016, wpływ miało nabycie poniższych wartości niematerialnych i prawnych:

Lp.	Nazwa wartości niematerialnej i prawnej	Dowód nabycia/zbycia	Zwiększenia [zł]	Zmniejszenia [zł]	Data ujęcia w ewidencji WNIP
1.	instalacja Modułu JPK	FV nr 128/1A/2016/12 z 5.12.2016 r.	4.175,85		30.12.2016
2.	moduł VAT centralny moduł E-portal	FV nr 122/1A/2016/12 z 22.12.2016 r.	40.875,36		30.12.2016
3.	Koncepcja zagospodarowania... prawa autorskie	FV 02/07/2016 z 13.07.2016 r.	10.000,00		31.08.2016
Razem:			55.051,01		

W zakresie ewidencji wskazanych wartości niematerialnych i prawnych nieprawidłowości nie stwierdzono. Pozostała kwota zaewidencjonowana na koncie 020 wynikała z korekty błędnego księgowania przyjęcia na stan wartości niematerialnych i prawnych w 2015 roku.

4. INWENTARYZACJA

4.1. Instrukcja inwentaryzacyjna. Terminy przeprowadzania inwentaryzacji

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2017 roku instrukcja inwentaryzacyjna została przyjęta na mocy zarządzenia nr 411a/2017 z dnia 31 października 2017 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu (w okresie wcześniejszym obowiązywała instrukcja inwentaryzacyjna wprowadzona zarządzeniem nr 469/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2014 roku).

Wykaz aktywów i pasywów, sposoby oraz terminy przeprowadzania inwentaryzacji przedstawia tabela zawarta w §11 powyższej instrukcji:

Lp.	Składnik majątku	Sposób przeprowadzenia inwentaryzacji	Termin	Częstotliwość
1.	Grunty	W drodze weryfikacji poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości) – z tym, że inwentaryzację można rozpocząć w ciągu IV kwartału i należy zakończyć do 15 marca roku następnego.	Corocznie
2.	Budowle			
3.	Budynki			
4.	Środki trwałe w budowie			
5.	Środki trwałe trudno dostępne oglądowi			
6.	Środki trwałe	Spis z natury	Rozpoczęcie spisu w IV kwartale roku a zakończenie do 15 stycznia roku następnego. W przypadku	Raz w ciągu czterech lat
7.	Pozostałe środki trwałe			

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE MIEŚCIE ŁOWICZ
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

8.	Maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie znajdujące się na terenie strzeżonym		inwentaryzacji środków trwałych raz na 4 lata składniki mogą być zinwentaryzowane w dowolnym terminie w ciągu roku przy zachowaniu czteroletniego terminu	
g.	Dobra kultury			
10.	Wartości niematerialne i prawne	W drodze weryfikacji poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów	Rozpoczęcie spisu w IV kwartale roku a zakończenie do 15 stycznia roku następnego. W przypadku inwentaryzacji środków trwałych raz na 4 lata składniki mogą być zinwentaryzowane w dowolnym terminie w ciągu roku przy zachowaniu czteroletniego terminu	Raz w ciągu czterech lat
11.	Aktywa pieniężne (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych) akcje, obligacje i inne papiery wartościowe, gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe jako zabezpieczenie należytego wykonania umów	Spis z natury	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego	Corocznie
12.	Aktywa finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych	Drogą uzyskania potwierdzenia salda	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości) – z tym, że inwentaryzację można rozpocząć w ciągu IV kwartału i należy zakończyć do 15 stycznia roku następnego	Corocznie
13.	Zapasy materiałów i towarów	Spis z natury	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego	Corocznie
14.	Należności, kredyty i pożyczki	W drodze uzyskania potwierdzenia salda	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości) – z tym, że inwentaryzację można rozpocząć w ciągu IV kwartału i należy zakończyć do 15 stycznia roku następnego	Corocznie
15.	Należności sporne i wątpliwe	W drodze weryfikacji poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości) – z tym, że inwentaryzację można rozpocząć w ciągu IV kwartału i należy zakończyć do 15 marca roku następnego	Corocznie
16.	Należności i zobowiązania wobec pracowników	W drodze weryfikacji poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów	Na ostatni dzień każdego roku obrotowego (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości) – z tym, że inwentaryzację można rozpocząć w ciągu IV kwartału i należy zakończyć do 15 marca roku następnego	Corocznie
17.	Należności i zobowiązania z tytułów publicznoprawnych	j. wyżej	j. wyżej	Corocznie
18.	Pozostałe aktywa i pasywa nie wymienione wyżej	j. wyżej	j. wyżej	Corocznie

Z powyższej tabeli wynika, że dla budowli i budynków przewidziano dwie metody inwentaryzacji – zarówno weryfikację, jak i spis z natury (budynki i budowle stanowią środki trwałe). Środki trwałe, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości podlegają inwentaryzacji metodą spisu z natury. Wyjątek stanowi inwentaryzacja środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony oraz gruntów – metoda weryfikacji. W pierwszym wierszu

tabeli wskazano, że weryfikacja obejmuje środki trwale trudno dostępne oglądowi. Zatem budynki i budowle nie powinny widnieć we wskazanym wierszu.

Dla wartości niematerialnych i prawnych przewidziano metodę inwentaryzacji polegającą na weryfikacji sald. Natomiast z kolumny terminy wynika, że wartości niematerialne i prawne podlegają spisowi z natury. Dodatkowo zgodnie z przedmiotową instrukcją, inwentaryzacja wartości niematerialnych i prawnych przebiega z częstotliwością raz w ciągu czterech lat. Ustawa o rachunkowości, w art. 26 ust 3 pkt 3, przewiduje możliwość przeprowadzenia inwentaryzacji raz w ciągu 4 lat jedynie: nieruchomości zaliczonych do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujących się na terenie strzeżonym innych środków trwałych oraz maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie. Zatem wartości niematerialne i prawne nie wpisują się w katalog zamknięty aktywów wymienionych w ww. przepisie.

W wyniku kontroli, w dniu 4 lipca 2018 roku zarządzeniem nr 235/2018 Burmistrz Miasta Łowicza dokonał zmian Instrukcji inwentaryzacyjnej usuwając z niej ww. nieprawidłowości.

AKTA KONTROLI [XXXVIII] strony 2129-2137: Kserokopia zarządzenia nr 411 a/2017 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 października 2017 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, zarządzenia nr 235/2018 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 4 lipca 2018 roku zmieniającego zarządzenie w sprawie wprowadzenia Instrukcji inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miejskim w Łowiczu.

4.2. Prawidłowość przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji

Kontrolą prawidłowości przeprowadzania i rozliczenia inwentaryzacji objęto inwentaryzację przeprowadzoną na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Zarządzeniem nr 470/2014 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 31 grudnia 2014 roku powołano stałą komisję inwentaryzacyjną w składzie: Maria Więckowska, Marlena Leśniewska, Aneta Jakubczak, Sylwia Godos. Na przewodniczącego komisji powołano Marię Więckowską.

Spis z natury

W dniu 29 listopada 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza Krzysztof Jan Kaliński podjął zarządzenie nr 467/2017 w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji w drodze spisu z natury środków trwałych oraz materiałów w magazynach materiałów biurowych, a także środków pieniężnych, papierów wartościowych i gwarancji bankowych stanowiących zabezpieczenia umów w Urzędzie Miejskim w Łowiczu. Zgodnie z przedmiotowym zarządzeniem spis środków trwałych i rzeczowych środków obrotowych należało przeprowadzić według stanu na dzień 30 listopada 2017 roku, w terminie od 1 grudnia 2017 roku do 15 stycznia 2018 roku. Spis środków pieniężnych i papierów wartościowych, w tym gwarancji bankowych stanowiących zabezpieczenie umów należało przeprowadzić na ostatni dzień roku obrotowego. Przedmiotowym zarządzeniem powołano zespół spisowy.

W dniu 1 grudnia 2017 roku przeprowadzono szkolenie powołanych członków zespołów spisowych oraz komisji weryfikacyjnych.

Metodę inwentaryzacji polegającą na spisie z natury zastosowano do aktywów wymienionych w powyższym zarządzeniu. Inwentaryzację środków trwałych, pozostałych środków trwałych i dóbr kultury przeprowadzono na dzień 30 listopada 2017 roku. W dniu 15 stycznia 2018 roku komisja inwentaryzacyjna sporządziła protokół na zakończenie inwentaryzacji. Stwierdzono różnice inwentaryzacyjne w środkach trwałych – niedobory w wysokości 363.723,02 zł oraz pozostałych środkach trwałych – niedobory w wysokości 8.470,25 zł, nadwyżki w kwocie 3.217,20. Przyczyny różnic inwentaryzacyjnych zostały wyjaśnione przez osoby materialnie odpowiedzialne. Po rozpatrzeniu wyjaśnień oceniono przyczyny powstania niedoborów i nadwyżek jako

niezawinione, ponieważ wynikały z pominięcia i nie ujęcia w księgach rachunkowych jak również w księgach inwentarzowych zdarzeń gospodarczych powodujących zwiększenie/zmniejszenie aktywów. W czasie spisu ujawniono niespisany ze stanu zniszczony lub nieużytkowany sprzęt, którego koszt naprawy przekraczał jego wartość. Stwierdzono również, że na koncie 013 zaewidencjonowano niskocenne środki trwałe, które zgodnie z polityką rachunkowości nie podlegają ewidencji na przedmiotowym koncie. Różnice inwentaryzacyjne rozliczono w księgach rachunkowych z datą 31 grudnia 2017 roku. Arkusze spisu z natury zostały oznaczone numeracją oraz pieczęcią jednostki dokonującej spisu. Arkusze zawierały podpis osoby materialnie odpowiedzialnej, skład zespołu spisowego oraz podpis osoby dokonującej wyceny. Inwentaryzację przeprowadzono w terminie wskazanym w harmonogramie.

Inwentaryzację kasy przeprowadzono w dniu 2 stycznia 2018 roku o godzinie 8.00. Stwierdzony stan faktyczny komisja porównała z saldami raportów kasowych dochodów i wydatków zamkniętych na dzień 31 grudnia 2017 roku. Z przeprowadzonej inwentaryzacji sporządzono protokół. Zgodnie z protokołem rzeczywisty stan gotówki wynosił 0,00 zł, stan gotówki wynikający z raportów kasowych – 0,00 zł. Ponadto inwentaryzacją objęto druki ścisłego zarachowania oraz gwarancje należytego wykonania umowy i rękojmi.

W dniu 10 stycznia 2018 roku komisja inwentaryzacyjna sporządziła protokół przeprowadzonej inwentaryzacji w magazynie podręcznym według stanu na dzień 30 listopada 2017 roku. Zgodnie z protokołem komisja inwentaryzacyjna w dniu 10 stycznia 2018 roku dokonała rozliczenia inwentaryzacji przeprowadzonej w dniu 29 grudnia 2017 roku. Do przeprowadzenia inwentaryzacji pobrano 1 arkusz spisu z natury o numerze 7. Wartość materiałów w magazynku podręcznym Urzędu Miejskiego według spisu z natury na dzień 30 listopada 2017 roku, ustalono na kwotę 0,00 zł. Wartość księgową materiałów na koncie 310 na dzień 30 listopada 2017 roku wynosiła 31.101,51 zł. Różnica inwentaryzacyjna w wysokości 31.101,51 zł stanowiła niedobór zapasów materiałów w magazynku na dzień 30 listopada 2017 roku. W wyniku inwentaryzacji stwierdzono, że zapas materiałów biurowych i środków czystości jest rozdysponowywany na bieżąco. Kierownik decyzji podjął decyzję o spisaniu ujawnionego niedoboru w ciężar kosztów na podstawie polecenia księgowego. Wskazane księgowanie zostało zaewidencjonowane w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Należy zauważyć, że powyższy protokół potwierdza stan materiałów na dzień 30 listopada 2017 roku, a instrukcja inwentaryzacyjna, jak również ustawa o rachunkowości wymagają aby inwentaryzację materiałów przeprowadzić na ostatni dzień każdego roku obrotowego.

Wyjaśnienia dotyczące inwentaryzacji materiałów złożyła w dniu 4 lipca 2018 roku Maria Więckowska: *Na dzień 30.11.2017 r. został przeprowadzony spis z natury w magazynie podręcznym, w którym ustalono wartość materiałów na kwotę 0 zł. Na dzień 29.12.2017 r. nie odnotowano zmian w stanie zapasów materiałów w magazynku podręcznym, co potwierdza arkusz spisu z natury nr 7/2017.*

Wyjaśnienia Marii Więckowskiej dotyczące inwentaryzacji materiałów z dnia 4 lipca 2018 roku stanowią załącznik nr 65 protokołu kontroli.

Podstawowym terminem spisu z natury materiałów jest ostatni dzień każdego roku. Na ten dzień powinien być ustalony stan materiałów. Jednak czynności spisowe mogą następować w terminie mieszczącym się w dopuszczalnym ustawowo przedziale czasu, tj. na 3 miesiące przed i 15 dni po ostatnim dniu roku obrotowego (art. 16 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości). W takim przypadku stan zapasów, ustalony drogą spisu z natury przed ostatnim dniem roku obrotowego, podlega korekcie o przychody (korekta in plus) i rozchody (korekta in minus), jakie nastąpiły między przeprowadzoną na określony dzień inwentaryzacją drogą spisu z natury a datą, na którą ustalono stan zapasów według ksiąg rachunkowych. Stan zapasów ustalony drogą spisu z natury po ostatnim dniu roku obrotowego do 15 dnia następnego miesiąca kolejnego roku obrotowego, podlega natomiast korekcie o przychody (korekta in minus) i rozchody

(korekta in plus). Kontrolowana jednostka dokonała spisu z natury w dniu 29 grudnia 2017 roku (tj. w ostatnim roboczym dniu 2017 roku). Jednak celem spisu było potwierdzenie stanu na dzień 30 listopada 2017 roku. Z ustaleń kontrolujących wynika, że stan materiałów w ciągu roku nie uległ zmianie, dlatego spis potwierdza stan na dzień 30 listopada i 29 grudnia 2017 roku. Jednak dla prawidłowego udokumentowania inwentaryzacji konieczne jest jasne powiązanie spisu z konkretnym dniem. Skoro spis z natury przeprowadzony w dniu 29 grudnia 2017 roku miał potwierdzać saldo na dzień 30 listopada, to zasadne byłoby umieszczenie w protokole adnotacji, że stan materiałów pomiędzy 30 listopada a 29 grudnia nie uległ zmianie. Natomiast w sytuacji, gdyby spis z natury potwierdzający stan na 30 listopada danego roku przeprowadzono po tym dniu, jednak przed ostatnim dniem roku, konieczne byłoby ustalenie w pierwszej kolejności czy od 30 listopada danego roku do dnia spisu z natury stan uległ zmianie, a następnie potwierdzenie stanu na dzień 31 grudnia, czyli weryfikacja, czy pomiędzy dniem 30 listopada a 31 grudnia doszło do zwiększenia/zmniejszenia stanu materiałów.

AKTA KONTROLI [XXXIX] strony 2138-2143: Kserokopia protokołu ustalenia różnic inwentaryzacyjnych z przeprowadzonej inwentaryzacji w magazynie według stanu na dzień 30 listopada 2017 roku, arkusz spisu z natury nr 7/2017, sprawozdanie opisowe z przebiegu spisu z natury materiałów, oświadczenie osoby materialnie odpowiedzialnej.

Potwierdzenia sald

W dniu 29 listopada 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza podjął zarządzenie nr 469/2017 w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji środków pieniężnych na rachunkach bankowych, kredytów, pożyczek oraz należności od kontrahentów w Urzędzie Miejskim w Łowiczu. Zgodnie z przedmiotowym zarządzeniem inwentaryzację w drodze uzgodnienia sald z kontrahentami należy przeprowadzić według stanu na 30 listopada 2017 roku, w terminie od 1 grudnia 2017 roku do 15 stycznia 2018 roku. Inwentaryzację środków pieniężnych na rachunkach bankowych, kredytów, pożyczek należy przeprowadzić na dzień 31 grudnia 2017 roku. Dokumentacja inwentaryzacyjna zawierała potwierdzenia sald rachunków bankowych Miasta Łowicza według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Dokumentacja inwentaryzacyjna zawierała potwierdzenia sald kredytów i pożyczek. Banki potwierdziły salda kredytów wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Kontrolowana jednostka posiadała jedynie kopie potwierdzenia salda przez BS PA-CO Bank. Na wskazanym dokumencie widnieje adnotacja Zastępcy Naczelnika Wydziału Finansowego Anety Jakubczak: *Potwierdzenie sald z dn. 05.01.2018 r. odesłano do BS PA-CO Bank w związku z błędną kwotą nadpłaty według ewidencji księgowej na dzień 31.12.2017 r. widnieje nadpłata raty odsetek w wysokości 4.118,63 zł. Telefonicznie uzgodniono z pracownikiem BS PA-CO Bank – w kwocie nadpłaty uwzględniono spłatę raty kapitałowej w miesiącu grudniu 2017 roku.* Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi potwierdził wysokość udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 października 2017 roku. Kontrolowana jednostka dokonała weryfikacji przedmiotowych pożyczek wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

W skład dokumentacji inwentaryzacyjnej wchodziły również pisma Miasta Łowicza skierowane do kontrahentów z prośbą o potwierdzenie sald należności figurujących w księgach rachunkowych urzędu na dzień 30 listopada 2017 roku. Z uwagi na fakt, że jedynie nieliczni kontrahenci udzielili odpowiedzi, kontrolowana jednostka przeprowadziła inwentaryzację należności metodą weryfikacji na dzień 31 grudnia 2017 roku, co było zgodne z instrukcją inwentaryzacyjną.

Weryfikacja

W dniu 29 listopada 2017 roku Burmistrz Miasta Łowicza podjął zarządzenie nr 468/2017 w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji aktywów i pasywów w drodze weryfikacji zapisów w ewidencji księgowej z dokumentacją źródłową w Urzędzie Miejskim w Łowiczu. W myśl powyższego zarządzenia inwentaryzację należało przeprowadzić według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku w terminie od 31 grudnia 2017 roku do 15 marca 2018 roku. Ostateczne rozliczenie wyników inwentaryzacji w

księgach rachunkowych miało nastąpić do 28 marca 2018 roku. Składniki majątku podlegające weryfikacji: konto 011 – Grupa 0 – Grunty, konto 011 – środki trwałe do których dostęp jest znacznie utrudniony, konto 020 – Wartości niematerialne i prawne, konto 080 – Środki trwałe w budowie, konto 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych, konto 225 – Rozrachunki z budżetami, konto 226 – Długoterminowe należności budżetowe, konto 229 – Pozostałe rozrachunki publicznoprawne, Konto 231 – Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń, konto 234 – Rozrachunki z pracownikami, konto 240 – Pozostałe rozrachunki, pozostałe składniki aktywów i pasywów podlegające inwentaryzacji metodą weryfikacji w zakresie prowadzonej ewidencji.

Dokumentacja inwentaryzacyjna zawierała protokoły weryfikacji odrębne dla każdego weryfikowanego konta księgowego sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Do protokołów dołączono dokumenty potwierdzające przeprowadzenie weryfikacji. Nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych.

X. ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE USTAW ORAZ POROZUMIEŃ Z JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ORGANAMI ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ. POMOC FINANSOWA

ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE POROZUMIEŃ - 2017 ROK

Stosownie do uregulowań art. 74 ustawy o samorządzie gminnym, Miasto Łowicz było uczestnikiem międzygminnych porozumień jako realizator zadań publicznych powierzonych przez inne jednostki samorządu terytorialnego uzyskując z tego tytułu dochody jako jednostka wykonująca zadania publiczne objęte porozumieniem, zaś na podstawie sprawozdań Rb-28S oraz informacji udzielonej przez Skarbnika Miasta Łowicza ustalono, że Miasto Łowicz w latach 2016-2017 nie poniosło wydatków na rzecz innej jednostki samorządu terytorialnego realizującej powierzone przez Miasto zadania wykonywane na podstawie porozumień.

Gmina Miasto Łowicz zaplanowała i uzyskała w 2017 roku dochody z tytułu zawartych między jednostkami samorządu terytorialnego porozumień - plan na 31 grudnia 2017 roku stanowił 220.000,00 zł, zaś jego realizacja zamknęła się kwotą 298.931,58 zł, z czego: w dziale 600 Transport i łączność rozdział 60004 Lokalny transport zbiorowy § 2310 Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego zaplanowano 182.500,00 zł a wykonanie stanowiło 262.491,23 zł, w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego rozdział 92120 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami § 2330 Dotacje celowe otrzymane od samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego zaplanowano 37.500,00 zł, a wykonanie wyniosło 36.440,35 zł.

Lokalny transport zbiorowy

Gmina Miejska Łowicz podjęła decyzje o współdziałaniu z sąsiednimi gminami w zakresie wykonywania zadań lokalnego transportu zbiorowego, co wyrażały uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu:

- nr XXII/150/2012 z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie współdziałania z Gminą Nieborów,
- nr VII/44/2011 z dnia 24 lutego 2011 roku w sprawie współdziałania z Gminą Łyszkowice,
- nr XXII/151/2012 z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie współdziałania z Gminą Łowicz.

Na podstawie ww. uchwał oraz stosownych uchwał podjętych przez:

- Radę Gminy Nieborów nr XX/105/2011 z dnia 29 grudnia 2011 roku,
- Radę Gminy Łyszkowice nr III/19/2011 z dnia 26 stycznia 2011 roku,
- Radę Gminy Łowicz nr XVII/73/12 z dnia 31 stycznia 2012 roku

Gmina Miasto Łowicz reprezentowana przez Burmistrza Miasta przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta podpisała porozumienia:

- w dniu 10 kwietnia 2017 roku z Gminą Nieborów reprezentowaną przez Wójta Gminy Nieborów przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy,
- w dniu 10 kwietnia 2017 roku z Gminą Łyszkowice reprezentowaną przez Wójta Gminy Łyszkowice przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy,
- w dniu 11 maja 2017 roku z Gminą Łowicz reprezentowaną przez Wójta Gminy Łowicz przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy z aneksem z dnia 31 maja 2017 roku w zakresie przesunięcia terminu zapłaty pierwszej transzy dotacji.

W treści porozumień w odniesieniu do każdej z gmin określono przedmiot współdziałania, jego zakres, termin realizacji od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku oraz wskazano Miejski Zakład Komunikacji z siedzibą w Łowiczu jako jednostkę organizacyjną Miasta bezpośrednio realizującą zadanie. Strony porozumień określiły ponadto: zobowiązanie Miasta w zakresie wykorzystania środków z dotacji na realizację zadania objętego porozumieniem; termin do 31 grudnia 2017 roku wykorzystania dotacji oraz zwrotu jej niewykorzystanej części do 31 stycznia 2018 roku; kwartalne (do 10 dnia następującego po zakończeniu każdego kwartału) rozliczenie dotacji z ostatecznym rozliczeniem w oparciu o cenę 1 wozokilometra oraz ilość faktycznie przejechanych kilometrów; zasady i termin dokonania dopłaty w przypadku gdy przekazane środki finansowe były niższe niż przekazana dotacja; osoby odpowiedzialne za merytoryczną oraz finansową realizację porozumienia a także podstawy i zasady jego rozwiązania. W odniesieniu do każdej jednostki określono kwoty dotacji, terminy i wysokość przekazywanych transz. W umowie nie określono ceny wozokilometra jaka będzie przyjmowana do rozliczeń jak również podstaw i zasad jej ustalenia. Wysokość dotacji na 2017 rok na sfinansowanie zadania w części dotyczącej przebiegu linii autobusowych na terenie:

- Gminy Nieborów ustalono na kwotę 8.500,00 zł,
- Gminy Łyszkowice w wysokości 54.000,00 zł,
- Gminy Łowicz w kwocie 120.000,00 zł.

Na podstawie zapisów zawartych porozumień oraz ewidencji księgowej i dokumentów źródłowych dokonano ustaleń w zakresie przestrzegania zapisów porozumień w zakresie terminów i wysokości przekazywanych transz dotacji oraz ich ewidencjonowania:

Gmina dotująca	Termin i kwota transzy wynikające z porozumienia	Data, oznaczenie dowodu i kwota otrzymanej dotacji	Ujęcie w urzędzeniach księgowych (konto, klasyfikacja)
Gmina Nieborów	21 dni od podpisania porozumienia, tj. do 2 maja 2017 r 2.125,00 zł	27.04.2017 Wb164/5 2.125,00 zł	Wn 133, Ma 901 Dział 600 rozdział 60004 § 2310
	do 30 czerwca 2017 r 2.125,00 zł	28.06.2017 Wb244/5 2.125,00 zł	
	do 31 lipca 2017 r 2.125,00 zł	28.07.2017 Wb 287/25 2.125,00 zł	
	do 31 października 2017 2.125,00 zł	30.10.2017 Wb 417/4 2.125,00 zł	
Gmina Łyszkowice	21 dni od daty podpisania porozumienia, tj. do 2 maja 2017 r 13.500,00 zł	20.04.2017 Wb 154/6 13.500,00	Wn 133, Ma 901 Dział 600 rozdział 60004 § 2310
	do 30 czerwca 2013 r 13.500,00 zł	09.06.2017 Wb 221/12 13.500,00	
	do 31 lipca 2013 r 13.500,00 zł	19.07.2017 Wb 274/4 13.500,00	
	do 31 października 2013 13.500,00 zł	13.10.2013 Wb 395/11 13.500,00	
Gmina Łowicz	21 dni od daty podpisania porozumienia, a po aneksie z dnia 31 maja 2017 roku - do 12 lipca 2017 r	11.07.2017 Wb 262/10 60.000,00	Wn 133, Ma 901 Dział 600 rozdział 60004 § 2310

	30.000,00 zł		
	do 30 czerwca 2017 r 30.000,00 zł	j.w.	
	do 31 lipca 2017 r 30.000,00 zł	28.07.2017 WB 287 30.000,00	
	do 31 października 2017 30.000,00 zł	18.10.2017 WB 401/2 30.000,00	

Z powyższych danych wynika, że gminy, na rzecz których Miasto Łowicz realizowało zadanie w zakresie transportu lokalnego dokonywały wpłat transz dotacji w wymaganych wysokościach i terminach.

Wpływ dotacji na realizację zadań w zakresie zawartych porozumień ujmowano w księdze głównej organu na kontach: Wn 133 Ma 901 z klasyfikacją budżetową dział 600 rozdział 60004 § 2310 - Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego.

Z okazanych kontrolującym dokumentów wynikało, że Miejski Zakład Komunikacji przedkładał terminowo, tj. przed upływem 10 dnia miesiąca następującego po każdym kwartale kalendarzowym, rozliczenia kosztów i dochodów Miejskiego Zakładu Komunikacji w Łowiczu w zakresie realizowanego transportu odrębnie dla każdej z gmin z rozliczeniem wozokilometrów zrealizowanych w każdym miesiącu kwartału na poszczególnych liniach.

Przedłożone w dniu 9 stycznia 2018 roku do Urzędu Miejskiego w Łowiczu rozliczenia kosztów ponoszonych w 2017 roku przez Miejski Zakład Komunikacji przy wykonywaniu przewozów w ramach porozumień w odniesieniu do każdej z gmin zawierało dane określające: koszty eksploatacji autobusów w podziale na poszczególne kwartały i łącznie, ilość przejechanych kilometrów, na podstawie których to danych wyliczono uśredniony koszt eksploatacji dla każdej z gmin, ilość wozokilometrów zrealizowanych na terenie każdej z gmin w poszczególnych kwartałach i łącznie za 2017 rok oraz przychody uzyskane ze sprzedaży biletów w poszczególnych kwartałach i łącznie a także różnicę do dopłaty.

W poniższej tabeli zestawiono rozliczenie przekazanych dotacji sporządzone przez kontrolujących na podstawie danych zawartych w ww. rozliczeniach określających faktyczne koszty pozostające do pokrycia przy uwzględnieniu uzyskanych przychodów (sprzedaż biletów) oraz wielkości przekazanych kwot dotacji za 2017 rok:

Dane do wyliczenia	Gmina Nieborów	Gmina Łyszkowice	Gmina Łowicz
Ilość wykonanych przewozów (w km)	11.157,00	62.311,00	140.980,50
Koszty eksploatacji za 1 Km (w zł)	2,20	2,20	2,20
Średnioroczne koszty przewozu na terenie danej Gminy	24.545,40	137.084,20	310.157,10
Łączne roczne koszty z rozliczeń kwartalnych	24.542,22	137.051,14	310.293,07
Przychody uzyskane ze sprzedaży biletów MZK na terenie danej gminy (w zł)	10.894,03	60.843,21	137.657,96
Różnica między faktycznymi kosztami a przychodami	13.648,19	76.207,93	172.635,11
Kwota przekazanej w 2013 roku dotacji	8.500,00	54.000,00	120.000,00
Kwota dotacji do zwrotu/ do dopłaty	5.148,19 (dopłata)	22.207,93 (dopłata)	52.635,11 (dopłata)

Ujęte w tabeli dane dotyczące wielkości kwot dotacji do dopłaty były zgodne z wyliczeniami sporządzonymi przez kontrolowaną jednostkę.

Na podstawie dokumentów opracowanych przez Miejski Zakład Komunikacji przekazanych do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 9 stycznia 2018 roku, Wydział Finansowy sporządził z datą 10 stycznia 2018 roku rozliczenia w formie pisemnej (pisma nie zawierały oznaczenia wymaganego rzeczowym wykazem akt określonym instrukcją kancelaryjną ustaloną rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych). Powyższe rozliczenia doręczono:

- do Urzędu Gmina Nieborów w dniu 12 stycznia 2018 roku,
- do Urzędu Gminy Łyszkowice w dniu 12 stycznia 2018 roku,
- do Urzędu Gminy Łowicz w dniu 12 stycznia 2018 roku.

Przypisu w odniesieniu do każdego z kontrahentów dokonano w ewidencji organu na kontach: Wn 224-4 Ma 901 w wyliczonych kwotach dopłaty, z datą 29 grudnia 2017 roku.

Jednostki objęte porozumieniami, na podstawie przedłożonych im rozliczeń dokonały wpłaty różnicy między faktycznie przypadającymi kosztami realizacji zadania na ich terenie a przekazaną kwotą dotacji, co kontrolujący ustalili na podstawie:

- wyciągu bankowego nr z dnia 13 lutego 2018 roku potwierdzającego dokonanie wpłaty przez Gminę Nieborów (5.148,19 zł),
- wyciągu bankowego nr 011/2018/BPL z dnia 16 stycznia 2018 roku potwierdzającego dokonanie wpłaty w kwocie 22.207,93 zł przez Gminę Łyszkowice,
- wyciągu bankowego nr 011/2018/BPL z dnia 16 stycznia 2018 roku na kwotę 52.635,11 zł – wpłata dokonana przez Gminę Łowicz

z czego wynika, że terminu dopłaty określonego umową do 31 stycznia 2018 roku, nie dotrzymała Gmina Nieborów.

Operacje zaewidencjonowano w urządzeniach księgowych organu na kontach: Wn 133 Ma 224.

Według danych wykazanych w sprawozdaniu budżetowym Rb-27S za 2017 rok kwota dochodów wykonanych w wyniku zawartych porozumień ujęta w dziale 600 rozdział 60004 § 2310 wynosiła 262.491,23 zł, zaś kwota dochodów otrzymanych 182.500,00 zł, co było zgodne z dokumentacją źródłową i ewidencją księgową.

Ochrona zabytków

W zakresie ochrony zabytków Gmina Miasto Łowicz zrealizowała w 2017 roku zadanie *Prace zabezpieczająco-konserwatorskie zabytkowej baszty Klickiego w Łowiczu*, na które w dziale 921 rozdział 92120 zaplanowano 160.000,00zł, a wykonanie wyniosło 148.156,00 zł.

W dniu 20 stycznia 2017 roku Miasto Łowicz złożyło do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi wniosek o udzielenie dotacji na ww. zadanie. W dniu 28 czerwca 2017 roku pomiędzy Województwem Łódzkim reprezentowanym przez Zarząd Województwa a Miastem Łowicz reprezentowanym przez Burmistrza Łowicza podpisana została umowa nr 29/Z/17 w treści której określono, w szczególności,:

- podlegające dofinansowaniu zadanie *Prace zabezpieczająco-konserwatorskie zabytkowej baszty Klickiego w Łowiczu* w zakresie określonym we wniosku o dofinansowanie oraz zaktualizowanym harmonogramie realizacji prac i kosztorysie;
- termin realizacji zadania i wykorzystania środków do 30 listopada 2017 roku i ich rozliczenia – do 15 grudnia 2017 roku;
- kwotę dotacji w wysokości 37.500,00 zł z terminem jej przekazania do 14 lipca 2017 roku;
- obowiązki Beneficjenta, uprawnienia kontrolne dotującego, podstawy i zasady zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości z określeniem terminu zwrotu środków w terminie 15 dni po upływie terminu wykorzystania dotacji oraz zasady naliczania odsetek od dotacji podlegającej zwrotowi;

- termin do 30 grudnia 2017 roku przedłożenia dotującemu rozliczenia z określeniem wzoru sprawozdania i wymaganych do załączenia dokumentów;
- zasady dokonywania zmian umowy, zasady i podstawy jej rozwiązania i odstąpienia od umowy.

Zaktualizowany harmonogram realizacji prac określał termin wykonania zadania od czerwca do listopada 2017 roku, zaś zaktualizowany kosztorys określał całkowity jego koszt na 148.200,00 zł, w tym 37.500,00 zł – kwota dotacji;

Sprawozdania końcowe z wykonania prac konserwatorskich i restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, tj. z realizacji zadania *Prace zabezpieczająco-konserwatorskie zabytkowej baszty Klickiego w Łowiczu* Beneficjent złożył w dniu 13 grudnia 2017 roku w Urzędzie Marszałkowskim wywiązując się z wymaganego umową terminu, a do sprawozdania załączono stosowne dokumenty. Wartość wykonanych prac wyliczono na 144.033,00 zł, w tym 36.440,35 zł środki pochodzące z dotacji i 107.592,65 zł środki własne z zachowaniem proporcji określonych przyjętym harmonogramem.

Pismem KEIII.3032.85.2017.AW z 24 stycznia 2018 roku Zastępca Dyrektora Departamentu Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego poinformowała o rozliczeniu przyznanej dotacji i akceptacji złożonego sprawozdania.

Przekazanie dotacji przez Urząd Marszałkowski w Łodzi na rachunek bankowy Beneficjenta nastąpiło w terminie wymaganym umową, tj. 14 lipca 2017 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 135/2017/BPL, a operację zaewidencjonowano na kontach: Wn 133 Ma 901 z klasyfikacją 90120 § 2330. Zwrotu niewykorzystanej części dotacji dokonano zgodnie z rozliczeniem w kwocie 1.059,65 zł, co ujęto na kontach organu: Wn 224-3 Ma 133 na podstawie wyciągu bankowego wb 243/2017/WPL z dnia 15 grudnia 2017 roku wywiązując się z terminu określonego umową.

POMOC FINANSOWA UDZIELANA INNYM JEDNOSTKOM SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO – 2016 - 2017

W latach objętych kontrolą Miasto Łowicz udzielało pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego na zasadach określonych zapisami art. 220 ustawy o finansach publicznych oraz, zgodnie z uregulowaniami art. 216 ust. 2 pkt 3 tej ustawy w związku z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 2067 ze zm.), przekazywało środki na wydatki bieżące i inwestycyjne Policji.

Zestawienie danych w tym zakresie zawarto w tabeli:

Nazwa zadania/cel na jaki udzielono pomocy finansowej/	Umowa data zawarcia	Klasyfikacja budżetowa	Kwota zł		Kwota rozliczona (zł)	Kwota podlegająca zwrotowi (zł)	Data zwrotu
			Kwota wynikająca z umowy/ (zł)	Daty przekazania			
2	3	4	5	6	7	8	9
2017							
Dofinansowanie zakupu ciągnika dla Gminy Kęsowo	12.09.2017	90078 §6300	50.000,00	22.09.2017	50.000,00	0,00	
Płatne patrole – KWPP	30.03.2017	75404 §2300	45.000,00	07.04.2017 17.07.2017	44.780,00	220,00	28.12.2017
Dofinansowanie zakupu samochodu – KWPP	07.08.2017	75404 §6170	15.000,00	11.08.2017	14.400,00	600,00	05.12.2017
Modernizacja	07.04.2017	75410	6.000,00	14.04.2017	6.000,00	0,00	

sieci elektryczno-informatycznej Powiatowego Stanowiska Kierowania Komendy Powiatowej PSP w Łowiczu		§2300					
2016							
Budowa chodnika w ul. Jana Pawła II – Starostwo Powiatowe w Łowiczu	06.07.2016	60014 §6300	100.000,0 0	10.10.2016	100.000,0 0	0,00	
Dofinansowanie zakupu ultrasonografu – Starostwo Powiatowe w Łowiczu	16.06.2016	85111 §6300	100.000,0 0	20.10.2016	100.000,0 0	0,00	
Płatne patrole 3 zestawy komputerów przenośnych – KWPP	23.03.2016	75404 §2300	45.000 ,00	04.04.2016	44.900,00	100,00	12.12.2016
	25.08.2016		6.000,00	13.07.2016	5.229,00	771,00	07.11.2016
Dofinansowanie zakupu samochodu – KWPP	24.08.2016	75404 §6170	10.000,00	31.08.2016	9.276,79	723,21	12.12.2016
Dofinansowanie zakupu sprzętu multimedialnego – KPSP	23.11.2016	75410 §6170	5.000,00	28.11.2016	5.000,00	0,00	

Kontrolujący przeanalizowali dokumentację źródłową dotyczącą przekazania i rozliczenia dotacji przekazanych:

- w kwocie 50.000,00 zł w 2017 roku Gminie Kęsowo,
- w kwocie 100.000,00 zł w 2016 roku Starostwu Powiatowemu w Łowiczu.

Pomoc finansowa dla Gminy Kęsowo

Analiza dokumentacji źródłowej dotyczącej udzielenia pomocy finansowej Gminie Kęsowo wykazała, że:

- uchwałą nr XLVII/309/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 sierpnia 2017 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Kęsowo, organ stanowiący podjął decyzję o udzieleniu pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie 50.000,00 zł Gminie Kęsowo powiat tucholski z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu ciągnika rolniczego;
- uchwałą nr XLVII/305/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2017 rok dokonano zmian w zakresie wydatków budżetu Miasta Łowicz i załącznika *Dotacje udzielone w 2017 roku z budżetu podmiotom należącym do sektora finansów publicznych* ujmując w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska rozdział 90078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych wydatki w formie dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 50.000,00 zł;
- umowa w sprawie przyznania dotacji zawarta w dniu 12 września 2017 roku pomiędzy Gminą Miasto Łowicz i Gminą Kęsowo przez organy wykonawcze tych jednostek samorządu terytorialnego przy kontrasygnacie Skarbników zawierała ustalenia w zakresie: kwoty i przeznaczenia udzielanej pomocy finansowej;

uprawnień i zasad w zakresie kontroli wykorzystania dotacji; wskazanie rachunku do przekazania środków; termin wykorzystania dotacji – do 30 listopada 2017 roku z terminem rozliczenia do 15 grudnia 2017 roku; zasady zwrotu dotacji w części niewykorzystanej lub wykorzystanej niegodnie z przeznaczeniem, do 31 grudnia 2017 roku;

- przy piśmie z dnia 2 października 2017 roku Wójt Gminy Kęsowo przekazał *Rozliczenie otrzymanej pomocy finansowej* załączając potwierdzone za zgodność z oryginałem dokumenty zakupu ciągnika oraz dokonania zapłaty i sprawozdaniem Rb-27S w zakresie stosownej podziałki klasyfikacji budżetowej;
- przekazanie środków udokumentowano wyciągiem bankowym z dnia 22 września 2017 roku nr 177/2017/BPL, a operacja została zaewidencjonowana na kontach: Wn 224 Ma 130-2 w dziale 900 rozdział 90078 § 6300.

Pomoc finansowa dla powiatu łowickiego

Na podstawie okazanej kontrolującym dokumentacji stwierdzono:

- uchwałą nr XXV/161/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 31 maja 2016 roku, organ stanowiący zdecydował o udzieleniu powiatowi łowickiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu roku 2016 w kwocie 100.000,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu ultrasonografu dla Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łowiczu;
- stosownych zmian w budżecie Miasta Łowicza na 2016 rok dokonano uchwałą nr XXV/160/2016 z dnia 31 maja 2016 w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2016 rok zwiększając środki na wydatki majątkowe przeznaczone na zakupy inwestycyjne (dotacje) w dziale 851 rozdział 85111, w załączniku *Dotacje udzielone w 2017 roku z budżetu podmiotom należącym do sektora finansów publicznych* i ujmując w dziale 851 Ochrona zdrowia rozdział 85111 Szpitale ogólne przeznaczoną dla powiatu łowickiego kwotę dotacji celowej w wysokości 100.000,00 zł;
- zawartą między powiatem łowickim reprezentowanym przez Starostę i Wicestarostę przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu a Gminą Miasto Łowicz reprezentowaną przez Burmistrza Miasta z kontrasygnatą Skarbnika Miasta w dniu 16 czerwca 2016 roku umową nr ES.8023.18.2016 w sprawie przyznania pomocy finansowej w formie dotacji celowej określono: wysokość (100.000,00 zł) dotacji i jej przeznaczenie na zakup sprzętu medycznego - aparatu usg na potrzeby Oddziału Położniczo-Ginekologicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łowiczu; zastrzeżenie co do zasad wyboru wykonawcy dostawy; siedmiodniowy, od daty rozstrzygnięcia przetargu, termin przekazania środków na rachunek bankowy powiatu; termin zakończenia zadania (do 29 grudnia 2016 roku) z zapewnieniem udziału przedstawiciela Miasta w komisji odbiorowej; 14 dniowy od dnia wykonania zadania, termin złożenia sprawozdania z jego realizacji; zasady zwrotu środków niewykorzystanych lub wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem;
- przekazanie środków nastąpiło w dniu 20 października 2016 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 198/2016 a operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 224 Ma 130-2 w dziale 851 rozdział 85111 § 6300;
- przy piśmie ES.8023.18.2016 z 25 października 2016 roku, którego wpływ odnotowano w dniu 27 października 2016 roku Starosta Łowicki, wywiązując się z określonego umową terminu rozliczenia dotacji, przedłożył sprawozdanie finansowe z wykorzystania pomocy finansowej potwierdzające zakup fabrycznie nowego ultrasonografu i przekazanie go Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Łowiczu. Do sprawozdania załączono kserokopie dokumentów potwierdzających: dostarczenie i zamontowanie urządzenia, dokonanie zakupu i terminowej zapłaty, przekazanie ultrasonografu ZOZ w Łowiczu (na podstawie stosownej uchwały Zarządu Powiatu i zawartej z ZOZ umowy nieodpłatnego użytkowania), przy udziale przedstawiciela Miasta. Z załączonej w formie kserokopii dokumentacji wynikało, że zakup zrealizowano w dniu 5 października 2016 roku na podstawie umowy z dnia 29

sierpnia 2016 roku, z tym że nie udokumentowano wywiązania się z zastrzeżonego umową ES.8023.18.2016 obowiązku zawarcia umowy zakupu sprzętu w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego. Ponadto, w kontekście daty zawarcia umowy na dostarczenie sprzętu w dniu 29 sierpnia 2016 roku oraz określonego umową o udzielenie pomocy terminu przekazania dotacji (7 dni od rozstrzygnięcia przetargu), stwierdzić należy niezachowanie terminu przekazania przez Miasto środków (termin upływał z dniem 4 września 2016 roku), wobec realizacji przelewu w dniu 20 października 2016 roku.

XI. ROZLICZENIA BUDŻETU Z SAMORZĄDOWYMI JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI

1. DOTACJE PRZEKAZYWANE NA RZECZ ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH – WYSOKOŚĆ I RODZAJ - 2017 ROK

W analizowanych latach 2016-2017, na terenie Miasta Łowicza funkcjonował jeden zakład budżetowy - Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu utworzony mocą uchwały nr X/77/95 Rady Miejskiej z dnia 9 marca 1995 roku w sprawie organizacji i zakresu działania Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu.

Statut tej jednostki ustalono załącznikiem do uchwały nr V/30/2010 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie uchwalenia Statutu Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu.

Dokument ten określał:

- nazwę, siedzibę i firmę zakładu, organ założycielski, obszar działalności wskazując, że bezpośredni nadzór nad jego działalnością sprawuje Burmistrz Miasta Łowicza,
- przedmiot działalności - zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Miasta Łowicza w zakresie: wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą; dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; zieleni gminnej i zadrzewień; prowadzenie składowiska odpadów komunalnych; prowadzenie punktu przetrzymywania zwierząt; innych usług komunalnych w zależności od potrzeb. Jak opisano w części wstępnej niniejszego protokołu, brak doprecyzowania katalogu zadań realizowanych przez samorządowy zakład budżetowy poprzez zapis o wykonywaniu „innych usług komunalnych w zależności od potrzeb” był niezgodny z uregulowaniami art. 14 ustawy o finansach publicznych, w którym enumeratywnie wymieniono zadania możliwe do realizowania przez jednostkę organizacyjną funkcjonującą w formie samorządowego zakładu budżetowego,
- że organizację Zakładu, sposób reprezentacji i podstawowe obowiązki Dyrektora Zakładu, które realizuje przy pomocy podległych pracowników oraz organizację wewnętrzną i zakres obowiązków poszczególnych komórek organizacyjnych określa regulamin organizacyjny, podlegający zatwierdzeniu przez Burmistrza Łowicza,
- prowadzenie gospodarki finansowej Zakładu na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych dla samorządowych zakładów budżetowych ze wskazaniem: obowiązków prowadzenia rachunkowości i sporządzania sprawozdawczości zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa; rocznego planu finansowego obejmującego przychody i koszty jako podstawy gospodarki finansowej z tym, że **nie określono źródeł przychodów własnych zakładu** czego wymóg wynikał z treści art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych; obowiązku prowadzenia rachunkowości i sporządzania sprawozdawczości określonej w przepisach dotyczących gospodarki finansowej zakładów budżetowych; sprawowania nadzoru nad Zakładem przez Burmistrza Łowicza, który przeprowadza również kontrolę prawidłowości rozliczeń Zakładu z budżetem gminy.

W analizowanym okresie działalnością Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu kierował Janusz Michałak powołany na stanowisko Dyrektora w Zakładzie Usług Komunalnych

Stan środków na początek roku	Przychody		Koszty		Stan środków obrotowych na koniec roku	Rozliczenia z budżetem z tytułu wpłat nadwyżek środków za rok ubiegły
	Ogółem	w tym dotacje z budżetu	Ogółem	W tym wpłaty do budżetu		
2016 rok plan pierwotny						
428.100,00	16.764.000,00	0,00	16.795.000,00	0,00	397.100,00	X
plan po zmianach wg. stanu na 31 grudnia 2016 roku¹						
589.700,00	18.064.000,00	0,00	18.095.000,00	0,00	558.700,00	X
2017 rok plan pierwotny						
558.700,00	18.566.300,00	1.151.000,00	18.566.300,00	0,00	558.700,00	x
plan po zmianach wg. stanu na 31 grudnia 2017 roku²						
558.700,00	18.641.300,00	1.226.000,00	18.891.300,00	0,00	558.700,00	x

uchwałą Zarządu Miasta Łowicza nr 58/95 z dnia 11 kwietnia 1995 roku z przerwą wynikającą z urlopu bezpłatnego w okresie od 21 grudnia 2006 roku do 16 marca 2012 roku. Dyrektorowi zakładu budżetowego w dniu 13 czerwca 1995 roku Zarząd Miasta udzielił pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych związanych z funkcjonowaniem Zakładu Usług Komunalnych w granicach zwykłego zarządu.

Na podstawie uregulowań art. 47 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, Burmistrz Miasta Łowicza udzielił Januszowi Michalakowi – Dyrektorowi Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu stosownego pełnomocnictwa (nr 2/2012 z dnia 19 marca 2012 roku).

Burmistrz Miasta Łowicza nadzór nad działalnością Zakładu Usług Komunalnych powierzył Wydziałowi Spraw Komunalnych, co wynikało z zapisów § 24 ust. 1 pkt 26 *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łowiczu*. W analizowanym okresie Naczelnikiem tego Wydziału i osobą bezpośrednio realizującą zadania dotyczące nadzoru nad działalnością Zakładu Usług Komunalnych był Paweł Gawroński, co wynikało z zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności z dnia 15 marca 2016 roku oraz wcześniejszego zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności z dnia 11 czerwca 2003 roku.

Przeprowadzanie kontroli, w tym zakładu budżetowego należało do zadań Stanowiska do Spraw Kontroli i Audytu Wewnętrzny, co wynikało z § 36 ust. 1 pkt 1 *Regulaminu Organizacyjnego*. W objętym kontrolą okresie, ten zakres zadań realizowała Agnieszka Sznicer – główny specjalista ds. kontroli i audytu.

Plany przychodów i kosztów samorządowego zakładu budżetowego na lata 2016 i 2017 określono załącznikami nr 2 do uchwał budżetowych:

1/ uchwały nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok,

2/ uchwały nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok,

a wielkości te w trakcie roku budżetowego 2017 roku uległy zmianie.

Dane w zakresie planowanych przychodów i kosztów samorządowego zakładu budżetowego na lata 2016 i 2017 planowanych i planowanych po zmianach zestawiono poniżej:

¹ uchwała nr XXX/196/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z 29 września 2016 roku;

² uchwała nr LI/338/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z 18 grudnia 2017 roku

Kontrolujący stwierdzili, że kierownik zakładu budżetowego sporządził projekt planu finansowego na rok 2016 w dniu 29 września 2015 roku w dziale 900 rozdział 90017 w

szczegółowości zgodnej z § 37 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 roku w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz. 1542).

Kontrolującym nie okazano dokumentu potwierdzającego przekazanie przez Dyrektora Zakładu Usług Komunalnych projektu planu finansowego tej jednostki na 2017 rok a także dokumentu potwierdzającego przekazanie Zakładowi Usług Komunalnych informacji o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków, wysokości dotacji i wpłat do budżetu na zasadach określonych w art. 249 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz realizacji obowiązku dostosowania planu finansowego zakładu do uchwały budżetowej i zatwierdzenia go, który wynikał z § 39 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Okazane kontrolującym sprawozdania kwartalne i roczne Rb-30S z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych kontrolowana jednostka sporządziła w terminach zgodnych z załącznikiem nr 44 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 1015 ze zm.), obecnie załącznik nr 40 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. poz. 109).

Kontrolującym okazano złożone w wymaganym terminie sprawozdania roczne Rb30 sporządzone przez Zakład Usług Komunalnych za 2016 i 2017 rok.

Na podstawie rocznych sprawozdań Rb-30S za 2016 i 2017 rok sporządzono zestawienie w zakresie wykonania planu finansowego Zakładu Usług Komunalnych (na 31 grudnia, odpowiednio, 2016 i 2017 roku) w odniesieniu do danych wg planu ostatecznego, a dane w tym zakresie ujęto w tabeli:

Z danych ujętych w sprawozdaniach Rb-30S sporządzonych przez Urząd Miejski w Łowiczu na podstawie sprawozdań rocznych Rb-30S złożonych (w wymaganych terminach) przez Zakład Usług Komunalnych oraz powołanych wyżej uchwałach Rady

na początek roku	Przychody		Koszty		Stan środków obrotowych na koniec roku	Rozliczenia z budżetem z tytułu wpłat nadwyżek środków za rok ubiegły
	Ogółem	w tym dotacje z budżetu	Ogółem	W tym wpłata do budżetu		
2016 rok wykonanie						
589.706,91	17.767.824,77	0,00	17.828.515,69	0,00	529.015,99	x
plan po zmianach wg stanu na 31 grudnia 2016 roku						
589.700,00	18.064.000,00	0,00	18.095.000,00	0,00	558.700,00	X
2017 rok wykonanie						
529.015,99	16.103.949,08	1.061.000,00	16.261.328,01	0,00	371.637,06	X
plan po zmianach wg stanu na 31 grudnia 2017 roku						
558.700,00	18.641.300,00	1.226.000,00	18.891.300,00	0,00	558.700,00	X
Stan środków na początek roku	Przychody		Koszty		Stan środków obrotowych na koniec roku	Rozliczenia z budżetem z tytułu wpłat nadwyżek środków za rok ubiegły
	Ogółem	w tym dotacje z budżetu	Ogółem	W tym wpłata do budżetu		
2016 rok wykonanie						
589.706,91	17.767.824,77	0,00	17.828.515,69	0,00	529.015,99	x
plan po zmianach wg stanu na 31 grudnia 2016 roku						
589.700,00	18.064.000,00	0,00	18.095.000,00	0,00	558.700,00	X
2017 rok wykonanie						
529.015,99	16.103.949,08	1.061.000,00	16.261.328,01	0,00	371.637,06	X
plan po zmianach wg stanu na 31 grudnia 2017 roku						
558.700,00	18.641.300,00	1.226.000,00	18.891.300,00	0,00	558.700,00	X

Miejskiej w Łowiczu w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok i 2017 rok ze zmianami wprowadzanymi w trakcie roku budżetowego wynikało, że na 2016 rok nie planowano i nie udzielono dotacji dla Zakładu Usług Komunalnych, a na 2017 rok planowano i zrealizowano dotacje przedmiotowe i dotację celową.

Na podstawie powołanej wyżej uchwały budżetowej na 2017 rok, sprawozdania Rb-30S oraz sprawozdania Rb-28S sporządzonych według stanu na 31 grudnia 2017 roku ustalono wysokości planowanych, planowanych po zmianach i zrealizowanych kwot dotacji przedmiotowej i celowej w ujęciu uwzględniającym rodzaj realizowanych zadań:

Zakres i ujęcie w klasyfikacji	2017 rok		
	Plan pierwotny wg uchwały budżetowej (zł)	Plan po zmianach* (zł)	Wykonanie (wg stanu na dzień 31.12.2017 roku) (zł)
Dotacja przedmiotowa			
Utrzymanie dróg dział 600 rozdział 60016 § 2650	861.000,00	936.000,00	771.000,00
Utrzymanie lasku miejskiego dział 900 rozdział 90004 § 2650	130.000,00	130.000,00	130.000,00
Utrzymanie schroniska dla zwierząt dział 900 rozdział 90013 § 2650	160.000,00	160.000,00	160.000,00
Łącznie:	1.151.000,00	1.226.000,00	1.061.000,00
Dotacja celowa			
Modernizacja oczyszczalni ścieków dział 900 rozdział 90001 § 6217	5.047.330,00	218.678,00	218.677,37

* zmiana wysokości planowanej dotacji przedmiotowej oraz kwoty dotacji celowej nastąpiła uchwałą nr L/338/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 18 grudnia 2017 roku w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2017 rok.

Dotacja przedmiotowa

Ustalenie wysokości planowanej w budżecie na 2017 rok dotacji przedmiotowej poprzedzono uchwałą nr XXXIII/233/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego – Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu.

W załączniku do ww. uchwały określono wysokość stawek jednostkowych na 2017 rok za roboty wykonywane przez zakład budżetowy na 2017 rok w podziale na rodzaj dotowanej działalności. Ustalając stawki jednostkowe, adekwatne do rodzaju wykonywanych prac, organ stanowiący określił w złotych kwotę za realizację określonej jednostki miary (np. sztuki, metry kwadratowe, kilometry) z określeniem standardu: 1/ za roboty związane z remontami dróg, polegające na: naprawie ubytków nawierzchni, równaniu dróg gruntowych, sprzątaniu pasa drogowego, konserwacji sygnalizacji świetlnej i akustycznej (1 komplet w ciągu 1 miesiąca), naprawie barier (za 1mb), regulacji studzienek i zasuw; zimowym utrzymaniu dróg: gotowość pracowników i sprzętu (za 1 dobę), zwalczanie śliskości, odśnieżanie; 2/ za opiekę nad zwierzętami: odławianie psa, jego znakowanie i za dobowe utrzymanie psa; 3/ za miesięczne utrzymanie 1ha lasu zgodne ze sztuką gospodarki leśnej.

Podstawę określenia stawek jednostkowych przyjętych ww. uchwałą było w zakresie robót drogowych zestawienie *STAWKI JEDNOSTKOWE DLA URZĘDU MIEJSKIEGO W ŁOWICZU* opracowane przez Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu na podstawie zarządzenia wewnętrznego Dyrektora ZUK nr 22/2010 z 10 grudnia 2010 roku z załączonymi kosztorysami na poszczególne roboty, a w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami – wniosek Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu nie oznaczony numerem dokumentu wychodzącego z tej jednostki datowany na 13 grudnia 2016 roku, z pieczęcią potwierdzającą wpływ do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w tej dacie z tym, że na pieczęci nie odnotowano numeru nadanego dokumentowi w książce korespondencji Urzędu jak również brak jest podpisu osoby, która potwierdziła wpływ korespondencji, co było niezgodne § 42 ust. 2 załącznika nr 1 Instrukcja Kancelaryjna do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, który określa, że po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie. Z dokonanych przez

kontrolujących ustaleń wynika, że wpływ ww. wniosku odnotowano w dzienniku korespondencji Urzędu Miejskiego w Łowiczu w dniu 13 grudnia 2016 roku pod pozycją 10018.

W odniesieniu do miesięcznego utrzymania lasu zgodnie ze sztuką gospodarki leśnej stawkę określoną uchwałą przyjęto na wniosek Dyrektora Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu z dnia 13 grudnia 2016 roku, nie oznaczony numerem nadanym przez tę jednostkę, którego wpływ w dniu 14 grudnia 2016 roku potwierdziła pieczęć nie opatrzona podpisem osoby przyjmującej korespondencję oraz numerem z książki podawczej Urzędu Miejskiego w Łowiczu, co jak opisano powyżej, było niezgodne § 42 ust. 2 Instrukcji Kancelaryjnej.

Zasady przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu dla samorządowego zakładu budżetowego zostały określone zarządzeniem nr 167/2013 Burmistrza Miasta dnia 20 maja 2013 roku, na podstawie § 45 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 roku w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych. Przedmiotowym uregulowaniem określono: podstawy przekazania dotacji przedmiotowej i celowej ze wskazaniem rodzajów wydatków (wniosek Dyrektora na podstawie planu finansowego, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do dotacji celowej – wniosek musi być pisemny); możliwość przekazywania dotacji w transzach do wysokości odpowiedniej do wartości zadania; Wydział Spraw Komunalnych jako merytoryczny do rozliczenia dotacji z określeniem wzorów rozliczenia dotacji przedmiotowej (załącznik nr 2 do zarządzenia) i celowej (załącznik nr 3 do zarządzenia); termin wykorzystania dotacji (do 31 grudnia danego roku), z tym, że nie określono terminu złożenia rozliczenia dotacji przez zakład budżetowy, ustalając dziesięciodniowy termin przekazania rozliczenia przez Wydział merytoryczny do Wydziału Finansowego.

Zgodnie z § 45 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, kierownik samorządowego zakładu budżetowego zobowiązany był przekazać rozliczenie wykorzystania dotacji Burmistrzowi Miasta w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku.

Dane dotyczące kwot i terminów przekazania transz dotacji przedmiotowej w podziale na poszczególne zadania zawarto w tabeli:

Przeznaczenie / klasyfikacja budżetowa	Data	Kwota	Nr wyciągu	Nr dok. Księgowego	Wniosek Dyrektora
Utrzymanie dróg gminnych/ 60016§2650	24.02.2017	250.000,00	39	39/7	Wniosek telefoniczny
Utrzymanie dróg gminnych/ 60016§2650	28.04.2017	180.500,00	81	81/32	Wniosek telefoniczny
Utrzymanie dróg gminnych/ 60016§2650	31.10.2017	170.250,00	203	203/31	Wniosek telefoniczny
Utrzymanie dróg gminnych/ 60016§2650	11.12.2017	170.250,00	230	230/149	Wniosek telefoniczny
Wykonanie prac agrotechnicznych w lesie komunalnym /90004§2650	31.01.2017	32.500,00	21	21/8	Wniosek telefoniczny
Wykonanie prac agrotechnicznych w lesie komunalnym /90004§2650	24.04.2017	32.500,00	77	77/4	Wniosek telefoniczny
Wykonanie prac agrotechnicznych w lesie komunalnym /90004§2650	25.07.2017	32.500,00	135	135/14	Wniosek telefoniczny
Wykonanie prac agrotechnicznych w lesie komunalnym /90004§2650	25.10.2017	32.500,00	199	199/28	Wniosek telefoniczny
Prowadzenie schroniska dla zwierząt/90013§2650	31.01.2017	40.000,00	21	21/17	Wniosek telefoniczny
Prowadzenie schroniska dla zwierząt/90013§2650	28.04.2017	40.000,00	81	81/62	Wniosek telefoniczny

Prowadzenie schroniska dla zwierząt/90013§2650	25.07.2017	40.000,00	135	135/16	Wniosek telefoniczny
Prowadzenie schroniska dla zwierząt/90013§2650	09.11.2017	40.000,00	209	209/17	Wniosek telefoniczny
Łączna kwota:	X	1.061.000,00	X	X	
w tym :	X		X	X	X
dział 600 rozdział 60016 § 2650	X	771.000,00	X	X	X
dział 900 rozdział 90004 § 2650	X	130.000,00	X	X	X
dział 900 rozdział 90013 § 2650	X	160.000,00	X	X	X

Jak wynika z powyższych danych, które były zgodne ze sprawozdaniami Rb-28S i Rb-30, łączna kwota przekazanej Zakładowi Usług Komunalnych wyniosła 1.061.000,00 zł, dotacje do utrzymania lasku miejskiego i wykonywania zadania z zakresu ochrony bezdomnych zwierząt została zrealizowana w 100%, zaś dotycząca utrzymania dróg miejskich – w kwocie 771.000,00 zł stanowiącej 82,37% planu. Dotacje przekazywano w transzach na podstawie telefonicznego wniosku Dyrektora zakładu budżetowego na podstawie dowodu polecenia przekazania dotacji wymaganego pkt 6 rozdziału 1 *Dokumenty księgowo „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu”*. Zweryfikowane przez kontrolujących dokumenty stanowiące podstawę realizacji przelewów zostały sporządzone zgodnie z ustaleniami ww. uregulowania i zostały poddane weryfikacji merytorycznej, formalno-rachunkowej, sprawdzeniu pod względem dokonania procedur kontrolnych przez Skarbnika oraz akceptacji przez Skarbnika (lub z Jego upoważnienia - Zastępcę Naczelnika Wydziału Finansowego) i zatwierdzeniu przez Burmistrza Łowicza, co potwierdzały podpisy osób upoważnionych do przeprowadzenia tych czynności.

Analiza dokumentów źródłowych i ewidencji księgowej wykazała, że przekazanie środków ewidencjonowano na podstawie wyciągów bankowych na kontach jednostki: Wn 224 Ma 130-2 we właściwej podziałce klasyfikacji budżetowej.

Kontrolującym okazano:

- rozliczenie dotacji przedmiotowej w zakresie robot drogowych za 2017 rok sporządzone na druku zgodnym ze wzorem określonym załącznikiem nr 2 do zarządzenia nr 167/20013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku. Powyższy dokument został podpisany przez Dyrektora Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu i Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych i Zarządzania Kryzysowego z tym, **że nie zawierał on daty sporządzenia oraz podpisu głównego księgowego, co było wymagane wzorem rozliczenia. Nie potwierdzono stosowną pieczęcią, wpływu ww. rozliczenia do Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a dokument nie został zarejestrowany w książce korespondencji Urzędu, co naruszało przepisy § 40 ust. 1 i 3 i § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej** stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, które określają, że punkt kancelaryjny rejestruje przesyłki wpływające, a rejestrowanie przesyłek wpływających w systemie tradycyjnym polega na umieszczeniu w dowolnej kolejności w rejestrze prowadzonym na nośniku papierowym lub w postaci elektronicznej, w szczególności, : 1/liczby porządkowej; 2/daty wpływu przesyłki do podmiotu; 3/ tytułu, czyli związanego odniesienia się do treści przesyłki; 4/nazwy podmiotu, od którego pochodzi przesyłka, z określeniem, czy jest to instytucja, czy osoba fizyczna; 5/ daty widniejącej na przesyłce; 6/ znaku występującego na przesyłce; 7/wskazania, komu przydzielono przesyłkę; zaś po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie,
- rozliczenie dotacji przedmiotowej za 2017 rok w zakresie prac agrotechnicznych i konserwacyjnych na terenie lasku miejskiego sporządzone na druku zgodnym z ww.

wzorem, a **dokument nie zawierał daty jego sporządzenia oraz podpisu głównego księgowego, co było niezgodne z wymogami określonymi wzorem rozliczenia** i został podpisany przez Dyrektora Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu oraz Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych i Zarządzania Kryzysowego. **Nie potwierdzono stosowną pieczęcią wpływu rozliczenia do Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a dokument nie został zarejestrowany w książce korespondencji Urzędu, co naruszało powołane wyżej przepisy Instrukcji kancelaryjnej,**

- rozliczenie dotacji przedmiotowej w zakresie „utrzymania psów w schronisku” za 2017 rok sporządzone zgodnie ze wzorem określonym załącznikiem nr 2 do zarządzenia nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku z tym, **że dokument ten nie zawierał wszystkich danych wymaganych wzorem rozliczenia, tj. nie został podpisany przez głównego księgowego i nie wskazywał daty sporządzenia rozliczenia. Rozliczenie obejmowało tylko jeden z elementów realizowanych w ramach dotacji przedmiotowej, tj. dobowe utrzymanie psa z zastosowaniem określonej przez Radę Miejską stawki 13,12 zł określając ilość zrealizowanych jednostek na 33,4112932. W rozliczeniu nie zawarto informacji o realizacji pozostałych usług, dla których określono stawki jednostkowe, tj. odłowienia psa (stawka 132,50 zł brutto za 1 godzinę) i znakowania (chipowania) psów (29,00 zł za 1 psa). Nie wskazano również, że czynności takich nie realizowano. Ponadto kontrolującym nie okazano miesięcznych informacji o zwierzętach trafiających do schroniska oraz je opuszczających, jakie Zakład Usług Komunalnych zobowiązany był przedkładać Miastu zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 10 umowy o dotację nr SK/11-W/2017 zawartej w dniu 24 stycznia 2017 roku, zaś z kwartalnych informacji określających średni stan ilości psów w schronisku wynikały zmiany ich ilości, co nie znajdowało odzwierciedlenia w rozliczeniu dotacji w zakresie ww. czynności realizowanych w ramach umowy (odławianie i znakowanie (chip) przy przyjęciu do schroniska).**

AKTA KONTROLI [XL] strony 2144-2151: Kserokopia umowy o dotację nr SK/11-W/2017 z 24 stycznia 2017 roku z aneksem nr 1 z dnia 27 października 2017 roku oraz uchwały nr XXXIII/233/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowej dla samorządowego zakładu budżetowego –Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu.

Rozliczenie dotacji zostało podpisane przez Dyrektora Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu i Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych i Zarządzania Kryzysowego. **Nie potwierdzono wpływu rozliczenia do Urzędu Miejskiego w Łowiczu, a dokument nie został zarejestrowany w książce korespondencji Urzędu, co naruszało przepisy § 40 ust. 1 i 3 i § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej** stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.

Z powyższych danych wynika, że **nie udokumentowano wywiązania się przez kierownika samorządowego zakładu budżetowego z obowiązku nałożonego zapisami § 45 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych,** który określa, że kierownik samorządowego zakładu budżetowego przekazuje zarządowi jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku, rozliczenie wykorzystania dotacji w szczególności określonej przez ten zarząd oraz uregulowań wewnętrznych określonych zarządzeniem nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku w sprawie zasad przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowego zakładu budżetowego.

AKTA KONTROLI [XLI] strony 2152-2162: Kserokopie „rozliczeń dotacji przedmiotowej za okres 2017 roku” oraz zarządzenia nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku w sprawie zasad przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowego zakładu budżetowego.

Jednostka okazała dokumenty dotyczące sprawowania bieżącego nadzoru nad realizacją dotowanych zadań:

- w odniesieniu do robót drogowych poprzez potwierdzanie comiesięcznie składanych informacji o wykonanych w danym miesiącu pracach z określeniem ich zakresu,
- w odniesieniu do utrzymania zieleni – lasek miejski poprzez sporządzanie kwartalnych protokołów wykonania usług, którymi Naczelnik Wydziału potwierdzał ich realizację

oraz w zakresie ochrony bezdomnych zwierząt poprzez sporządzanie kwartalnych protokołów potwierdzających wykonanie usług.

Dotacja celowa

Dotacja celowa na zadanie Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w kwocie 218.677,37 zł została przekazana jednorazowo w dniu 8 lutego 2017 roku, co dokumentował wyciąg bankowy nr 27 (dokument księgowy 27/2), a operację zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 224-MOŚ Ma 130-MOŚ w dziale 900 rozdział 90001 § 6217. Kontrolującym nie okazano dokumentu będącego podstawą przekazania środków, tj. wymaganego rozdziałem II Dotacje celowe, Zasad przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowego zakładu budżetowego określonych załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku, pisemnego wniosku dyrektora zakładu budżetowego, zawierającego wskazane tym uregulowaniem informacje. W dokumentacji jednostki brak było również dowodu polecenie przekazania dotacji wymaganego pkt 6 rozdziału 1 Dokumenty księgowe „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu”.

Jak wyjaśnił Skarbnik Miasta Łowicza, dotacja celowa w kwocie 218.677,37 zł została przekazana na rachunek bankowy Zakładu Usług Komunalnych na ustny wniosek głównego księgowego jej jednostki, co potwierdza informacja *stanowiąca załącznik nr 66 protokołu kontroli*.

Kontrolującym okazano kierowane do Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Łowiczu pismo (któremu nie nadano numeru) Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu z dnia 7 lutego 2017 roku – wniosek o przekazanie dotacji celowej w kwocie 218.677,37 zł w związku z odebraniem bez uwag nadbudowy, przebudowy i rozbudowy budynku administracyjno-biurowego Miejskiej Oczyszczalni Ścieków z Łowicza do pisma tego załączając protokół odbioru robót. Wskazać należy, że przedmiotowa korespondencja nie została opieczetowana pieczęcią wpływu z potwierdzeniem daty i numeru z dziennika podawczego Urzędu Miejskiego i nie została odnotowana w tym dokumencie. Analogicznie, rozliczenie dotacji celowej datowane na 26 stycznia 2018 roku nie zostało opieczetowane pieczęcią wpływu do Urzędu Miejskiego, a korespondencji tej nie odnotowano w dzienniku podawczym jednostki. Powyższe naruszało przepisy § 40 ust. 1 i 3 i § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, które określają obowiązek i zasady rejestrowania przesyłek wpływających. Wskazać należy, że zgodnie z Zasadami przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Gminy Miasto Łowicz dla samorządowego zakładu budżetowego określonymi zarządzeniem nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku - rozliczenie winno zostać złożone do Wydziału Spraw Komunalnych w terminie do 31 stycznia roku następnego, a Wydział ten w terminie 10 dni od otrzymania rozliczenia z jednostki, składa stosowną informację do Wydziału Finansowego.

Rozliczenie dotacji celowej sporządzono zgodnie ze wzorem rozliczenia określonym zarządzeniem nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku, a do dokumentu tego załączono wymagane kserokopie rachunków i faktur wyszczególnionych w rozliczeniu z tym, że **kserokopie zostały potwierdzone za zgodność z**

oryginałem z datą 28 czerwca 2018 roku, tj. w trakcie czynności kontrolnych prowadzonych w jednostce.

Opisana powyżej dokumentacja rozliczeniowa nie potwierdza wywiązania z się z terminu złożenia rozliczenia w terminie wymaganym zarządzeniem nr 167/2013 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 20 maja 2013 roku.

AKTA KONTROLI [XLII] strony 2163-2173: kserokopia Rozliczenia dotacji celowej 90001-6217 za okres 01.01.2017-31.12.2017 z załącznikami.

Na podstawie okazanej kontrolującą dokumentacji ustalono, że w budżecie Miasta Łowicza na 2017 rok planowano pierwotnie dotację celową dla Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu w wysokości 5.047.330,00 zł, a na 31 grudnia 2017 roku plan w tym zakresie i realizacja stanowiły 218.678,00 zł. Środki te przeznaczone były na zadanie *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz – etap I*, a wydatki dotyczące realizacji ww. zadania ujęto w budżecie Miasta Łowicz na 2017 rok przyjętym uchwałą nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z 29 grudnia 2016 roku, gdzie w tabeli 6 *Zadania inwestycyjne* w dziale 900 rozdział 90001 zaplanowano na 2017 rok środki w kwocie 2.936.896,00 zł, zaś w załączniku nr 1 do ww. uchwały zaplanowano na przedmiotowe zadanie kwotę 5.047.330,00 zł w formie dotacji celowej dla Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu. Ujęte w budżecie wydatki w tym zakresie były równe planowanym do wykonania dochodom majątkowym w dziale 900 rozdział 90001 stanowiącym dotację celową w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy o finansach publicznych. Powyższe dane były zgodne z wartościami ujętymi w załączniku nr 2 Wykaz przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej – 2017-2024 do uchwały nr XXXIII/223/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2017-2024, gdzie zadanie *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicza* ujęto z okresem realizacji od 2013 roku do 2020 roku, łącznymi nakładami finansowymi w wysokości 63.344.236,58 zł i limitem na 2017 rok w kwocie 7.984.226,00 zł.

Uchwałą nr LI/338/2017 z dnia 18 grudnia 2017 roku w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2017 rok kwotę dochodów z tytułu dotacji celowej w dziale 900 rozdział 90001 § 6257 zmniejszono o 4.190.588,00 zł (kwota planowana po zmianach to 856.742,00 zł, która została zrealizowana w pełnej wysokości), wydatki budżetu w ww. dziale zmniejszono o 7.319.878,00 zł, które w całości stanowiły wydatki majątkowe na programy finansowane z udziałem środków UE. Łączne nakłady na 2017 rok na zadanie inwestycyjne *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz – etap I* określono na 445.670,00 zł, kwotę dotacji (załącznik nr 1 do uchwały) ustalając na 218.678,00 zł.

Jak wynikało z okazanej kontrolującą dokumentacji i wyjaśnień udzielonych przez Naczelnika Wydziału Pozyskiwania Środków Zewnętrznych, Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu został ujęty w załączniku nr 7 *Opis projektu* do umowy o dofinansowanie nr POIS.02.03.00-00-0097/16-00 projektu *Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz - etap I* w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zawartej między Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zs. w Warszawie a Beneficjentem - Gminą Miasta Łowicz reprezentowaną przez Burmistrza Łowicza przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta, partnerem w realizacji projektu jest Gmina Łowicz, a podmiotem uprawnionym do ponoszenia wydatków kwalifikowanych jest również Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu. Przedmiotowa umowa zawarta w dniu 30 września 2016 roku określała całkowity koszt realizacji projektu na 86.245.740,22 zł, maksymalną kwotę wydatków kwalifikowanych oraz kwotę dofinansowania nie wyższą niż 44.905.572,67 zł z okresem kwalifikowania wydatków od 1 stycznia 2014 roku do 30 kwietnia 2020 roku.

2. WPLĄTY ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH GMINY - 2017 ROK

Z zapisów uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu nr XXXIII/224/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok, w której załączniku nr 2 ustalono plan przychodów i kosztów zakładu budżetowego oraz zmian do tej uchwały wynika, że na 2017 rok nie planowano wpłaty zakładu budżetowego do budżetu jednostki. Powyższe potwierdzały dane ujęte w planie finansowym Zakładu Usług Komunalnych na 2017 rok, z których wynikało, że suma planowanych przychodów powiększonych o planowany stan środków obrotowych na początek roku równoważyła sumę planowanych wydatków powiększonych o planowany stan środków obrotowych na koniec roku, wobec czego nie planowano i nie dokonywano zaliczkowych wpłat do budżetu Miasta.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-30S sporządzonym według stanu na 31 grudnia 2017 roku w dniu 30 stycznia 2018 roku z korektą z 20 lutego 2018 roku, stan środków obrotowych na początek okresu sprawozdawczego plus przychody wykonane stanowiły 16.632.965,07 zł, wydatki wykonane i środki obrotowe na koniec okresu wyniosły 16.632.965,07 zł (w tym środki obrotowe 371.637,06 zł).

Bilans, rachunek zysków i strat oraz zestawienie zmian funduszu Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu za 2017 roku przyjęte zostały zarządzeniem nr 129/2018 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 2 marca 2018 roku (przyjęte na podstawie § 9 uchwały nr X/77/95 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 9 marca 1995 roku w sprawie organizacji i zakresu działania ZUK w Łowiczu, która utraciła moc z dniem z wejścia w życie uchwały nr V/30/2010 w sprawie uchwalenia Statutu Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu). Według zestawienia zmian w funduszu samorządowego zakładu budżetowego sporządzonego z datą 8 marca 2018 roku według stanu na 31 grudnia 2017 rok wynik finansowy zakładu stanowił stratę w kwocie (-) 1.005.678,37 zł netto.

3. DOTACJE NA RZECZ PUBLICZNYCH SAMODZIELNYCH ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ – 2017 ROK

W okresie objętym kontrolą jednostka nie przekazywała dotacji na rzecz publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej, co ustalono na podstawie uchwały nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok ze zmianami oraz sprawozdania Rb-28S za okres od początku roku do 31 grudnia 2017 roku – korekta nr 1 z dnia 16 marca 2018 roku, a co potwierdza oświadczenie Skarbnika Miasta *stanowiące załącznik nr 67 protokołu kontroli*.

XII. INNE USTALENIA

Gospodarka odpadami

Miasto Łowicz, zgodnie z uregulowaniami art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1289 roku ze zm.), zorganizowało system odbioru odpadów komunalnych.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano wykonanie i rozliczenie zrealizowanych w 2016 i 2017 roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Budżet 2016 roku

Na podstawie uchwały nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2016 rok ze zmianami oraz danych zawartych w sprawozdaniach sporządzonych według stanu na 31 grudnia 2016 roku Rb-27S (korekta nr 6 z dnia 19 maja 2017 roku) i Rb-28S (korekta nr 4 z 11 kwietnia 2017 roku) oraz danych z ewidencji jednostki, sporządzono zestawienie planowanych i wykonanych dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz planowanych i zrealizowanych wydatków na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami za 2016 rok:

DOCHODY		WYDATKI		Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami zrealizowanymi (zł)
Planowane (zł)	Wykonane (zł)	Planowane (zł)	Wykonane (zł)	
2.750.334,00	2.670.000,00	2.750.344,00	2.558.531,00	111.469,00

Z powyższych danych wynika, że jednostka planowała zrównoważenie dochodów i wydatków w tym zakresie, zaś wykonanie za rok 2016 zamknęło się nadwyżką zrealizowanych dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nad wydatkami poniesionymi na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami w kwocie 111.469,00 zł.

Wobec faktu, że środki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowiące dochód gminy nie mogą być wykorzystane na cele niezwiązane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, co wynika z uregulowań art. 6r ust. 1 i 2 ww. ustawy, kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Miasta o wyjaśnienie dotyczące przeznaczenia środków stanowiących nadwyżkę dochodów nad wydatkami dotyczącymi gospodarowania odpadami komunalnymi za 2016 rok, a przedmiotowe wyjaśnienie **stanowi załącznik nr 68 protokołu kontroli.**

Z powyższego wyjaśnienia wynika, że nadwyżka w kwocie 111.469,00 zł stanowiąca różnicę między uzyskanymi dochodami a poniesionymi wydatkami z tytułu gospodarowania odpadami została wykorzystana w 2017 roku na realizację zadań z zakresu gospodarowania odpadami.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia, kontrolujący zauważają, że w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 6r) określono katalog wydatków, na jaki mogą zostać przeznaczone środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ze wskazaniem, iż środki które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, mogą być wykorzystane także na wyposażenie, zgodnie z regulaminem, nieruchomości przeznaczonych do celów publicznych w pojemniki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowych i technicznym.

Kontrolujący ustalili, że według stanu na 31 grudnia 2016 roku na rachunku bankowym Miasta znajdowała się kwota obejmująca nadwyżkę dochodów nad wydatkami z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi, a środki te zostały wykazane w poz. C sporządzonego przez jednostkę sprawozdania Rb-NDS.

Zrealizowane wydatki na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ujęto w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej:

Rozdział	Paragraf	Kwota (zł)
75023	4010	33.111,00
75023	4040	890,00
75023	4110	5.814,00
75023	4120	833,00
75023	4440	1.641,00
90002	4110	855,00
90002	4120	122,00
90002	4170	5.000,00
90002	4300	2.510.265,00
RAZEM:		2.558.531,00

Jak wynika z powyższego zestawienia oraz informacji ustnej udzielonej przez Skarbnika Miasta, w dziale 750 rozdział 75023 ujmowano wydatki związane z obsługą administracyjną systemu.

Budżet 2017 roku

Poniżej zestawiono dane dotyczące planowanych i wykonanych na 2017 rok dochodów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz poniesionych w tym okresie wydatków na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami, a zestawienie sporządzono na podstawie wielkości ujętych w uchwale nr XXXIII/224/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2017 rok ze zmianami wprowadzonymi w trakcie roku budżetowego, wartości według stanu na 31 grudnia 2017 roku wykazanych w sprawozdaniach Rb-27S (korekta nr 1 z 16 marca 2018 roku) i Rb 28 (korekta nr 1 z 16 marca 2018 roku) oraz ewidencji księgowej. Rozliczenie wykonanych w 2017 roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w odniesieniu do realizacji wydatków za ten okres na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, przedstawiało się następująco:

DOCHODY		WYDATKI		Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami zrealizowanymi (zł)
Planowane (zł)	Wykonane (zł)	Plan po zmianach (zł)	Wykonane (zł)	
2.730.140,00	2.657.858,00	3.077.884,00	3.063.574,00	-405.716,00

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że **w budżecie Miasta Łowicz planowano brak zrównoważenia wydatków na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi dochodami z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, tj. zaplanowano, że wydatki z tego tytułu będą wyższe od planowanych dochodów o 347.744,00 zł.**

Wyjaśnienie dotyczące zasad planowania w budżecie Gminy Łowicz na 2017 rok dochodów i wydatków dotyczących funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi złożył Skarbnik Miasta Łowicza i *stanowi ono załącznik nr 68 protokołu kontroli.*

Jak wyjaśnił Skarbnik Miasta, plan na 2017 rok zakładał deficyt w zakresie gospodarki odpadami w związku z: przewidywanymi niższymi dochodami w związku ze spadającą liczbą osób wykazywanych w deklaracjach; koniecznością wykorzystania w 2017 roku nadwyżki dochodów nad wydatkami z roku 2016; zwiększeniem miesięcznej opłaty za odbiór odpadów z 214.000,00 zł w 2016 roku do 224.400,00 zł w 2017 roku bez zwiększenia stawki dla mieszkańców.

Odnosząc się do złożonego przez Skarbnika Miasta wyjaśnienia, wskazać należy, że uregulowaniami art. 6r ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach ustalono zasady wydatkowania środków pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zaś w artykule 6k tej ustawy, nałożono na organ stanowiący obowiązek określania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi z uwzględnieniem, w szczególności, kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 6r ust. 2-2b i 2d. Tak więc, o ile faktycznie uzyskane dochody z opłat za gospodarowanie odpadami nie muszą być równe planowanym i faktycznym wydatkom z tego tytułu, o tyle planowana (po zmianach) wielkość dochodów winna równoważyć zaplanowane (po zmianach) wydatki.

Różnica między zrealizowanymi dochodami pochodzącymi z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi a wydatkami poniesionymi na funkcjonowanie systemu stanowiła wartość ujemną, z czego wynika, że kwota faktycznie poniesionych wydatków przewyższała wartość środków uzyskanych z opłat. Tak więc zrealizowane przez Miasto Łowicz wydatki na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesione zostały z innych wpływów do budżetu gminy. Jak wyjaśnił Skarbnik Miasta,

wydatki te w części zostały pokryte środkami pochodzącymi z nadwyżki dochodów nad wydatkami z tytułu gospodarowania odpadami za 2016 rok. Kwota 294.247,00 zł została pokryta z dochodów innych niż opłata za gospodarowanie odpadami.

W podziale klasyfikacji budżetowej, wydatki na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017 rok kształtowały się następująco:

Rozdział	Paragraf	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie wydatku (zł)
75023	4010	57.020,00	57.020,00
75023	4040	3.795,00	3.795,00
75023	4110	10.245,00	10.245,00
75023	4120	1.464,00	1.464,00
75023	4440	1.000,00	1.000,00
90002	4210	10.000,00	369,00
90002	4300	2.918.730,00	2.914.051,00
90002	4610	75.630,00	75.630,00
RAZEM:		3.077.884,00	3.063.574,00

Z zawartego w tabeli zestawienia wynika, że faktyczne wydatki poniesione w 2017 roku na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami przez Miasto zostały zrealizowane w 99,54% stanowiąc kwotę 3.063.574,00 zł, która o 333.434,00 zł przewyższała planowane z tego tytułu dochody.

XIII. USTALENIA KOŃCOWE. ZAŁĄCZNIKI.

Protokół zawiera 307 ponumerowanych i zaparafowanych stron. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli pod pozycją 1/2018.

W trakcie kontroli informacji i wyjaśnień udzielały niżej wymienione osoby:

1. Krzysztof Jan Kaliński – Burmistrz Miasta,
2. Bogusław Bończak – Zastępca Burmistrza Miasta,
3. Arkadiusz Podsędek – Skarbnik Miasta Łowicza,
4. Maria Więckowska- Sekretarz Miasta,
5. Aneta Jakubczak – Zastępca Naczelnika Wydziału Finansowego,
6. Grzegorz Pełka – Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów,
7. Paweł Gawroński – Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego,
8. Anna Gajewska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa,
9. Fabijańska Edyta – Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich,
10. Artur Michalak – Naczelnik Wydziału Promocji Kultury Sportu i Turystyki,
11. Małgorzata Nowak - Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych,
12. Michał Zalewski – Kierownik Biura Kultury Sportu i Turystyki,
13. Jarosław Majka – Zastępca Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa,
14. Agnieszka Sznicer – Gł. Specjalista ds. Kontroli , Audytor Wewnętrzny,
15. Barbara Gajewska – inspektor Wydziału Organizacyjnego,
16. Wojciech Rykowski - Inspektor Wydziału Inwestycji i Remontów,
17. Monika Fudała – Główny Specjalista Wydziału Finansowego,
18. Renata Gajek -podinspektor Wydziału Finansowego,
19. Sylwia Godos - Inspektor Wydziału Finansowego,
20. Sławomir Gromada – inspektor Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego,
21. Żaneta Gromek – podinspektor Wydziału Finansowego,
22. Dorota Białas – kasjer Wydziału Finansowego,
23. Monika Jagieła – inspektor Wydziału Gospodarki Lokalowej,
24. Bożena Jabłońska-Gajda - Inspektor Wydziału Finansowego,
25. Teresa Śliwińska - - Inspektor Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa
26. Piotr Kosiorek – Inspektor Wydziału Spraw Komunalnych i Reagowania Kryzysowego,
27. Jadwiga Kardjalik – Podinspektor Biura Rady Miejskiej.

Integralną częścią protokołu są następujące załączniki:

1. Protokół kontroli kasy Urzędu Miejskiego w Łowiczu.
2. Dane dotyczące jednostek organizacyjnych Miasta z określeniem podstaw ich utworzenia oraz formy prawnej.
3. Wykaz pełnomocnictw udzielonych kierownikom jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.
4. Wyjaśnienie Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące zabezpieczonych w budżecie roku 2015 środków na wniesienie wkładu do spółki „Centrum Rozwoju Lokalnego” Sp. z o.o.
5. Wykaz szkoleń, w których brali udział Skarbnik Miasta oraz pracownicy Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Łowiczu w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku.
6. Zestawienie przeprowadzonych w Urzędzie Miejskim w Łowiczu w latach 2015-2017 kontroli w zakresie gospodarki finansowej.
7. Informacja Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podsędka z dnia 11 lipca 2018 roku.
8. Pismo inspektorów kontroli z dnia 9 lipca 2018 roku oraz odpowiedź Burmistrza Miasta Łowicza Krzysztofa Kalińskiego z dnia 10 lipca 2018 roku.
9. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza z dnia 24 maja 2018 roku dotyczące zakupu nieruchomości w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5
10. Terminowość spłaty zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów.
11. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podsędka dotyczące bilansu z wykonania budżetu Gminy Miasta Łowicza za 2016 rok.
12. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza Arkadiusza Podsędka z dnia 18 czerwca 2018 roku dotyczące niezgodności wykazanej w bilansie Urzędu Miejskiego w Łowiczu wartości w pozycji A.I. Wartości niematerialne i prawne z kwotą wynikającą z księgi inwentarzowej wartości niematerialnych i prawnych.
13. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące salda konta 223 rozliczenie wydatków budżetowych.
14. Zestawienie faktur przyjętych do kontroli.
15. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące wpłaty podatku w dniu 20 listopada 2017 roku.
16. Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca ewidencji na kontach 231, 234, 240.
17. Oświadczenie Skarbnika Miasta Łowicza o niewypłaconiu zaliczek na poczet przyszłego wynagrodzenia.
18. Wyjaśnienie Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące wykonania wydatków w dziale 750 rozdział 750023 § 4410 na dzień 28 września 2016 roku.
19. Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca nieprowadzenia konta 991.
20. Informacja Moniki Fudały – Głównego Specjalisty w Wydziale Finansowym, dotycząca kwoty skutków udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) w podatku od nieruchomości.
21. Informacja Skarbnika Miasta Łowicza – Arkadiusza Podsędka z dnia 11 lipca 2018 roku.
22. Informacja Skarbnika Miasta Łowicza dotycząca przeprowadzonych oględzin i kontroli w 2016 i 2017 roku.
23. Informacja złożona przez podinspektora Wydziału Finansowego – Annę Gałązkę w zakresie opodatkowania kiosków/kontenerów (...) ¹⁴³.
24. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza z dnia 12 lipca 2018 roku dotyczące opłaty targowej.
25. Zestawienia czynności windykacyjnych podejmowanych przez organ podatkowy.
26. Wyjaśnienia podinspektora Żanety Gromek złożone w dniu 27 i 30 lipca 2018 roku.
27. Wyjaśnienia Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące zaplanowanych i wykonanych dochodów w dziale 700 rozdz. 70005 § 077 za III kwartał 2017 roku.
28. Wyjaśnienia Z-cy Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosława Majki dotyczące sprzedaży działki nr 3859/5 i działki nr 3860/4.
29. Wyjaśnienie Z-cy Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Jarosława Majki dotyczące sprzedaży nieruchomości, obręb Bolimowska przy ul. Niciarnianej nr 26.
30. Wyjaśnienie Burmistrza Miasta Łowicza – Krzysztofa Jana Kalińskiego dotyczące nabywanych nieruchomości.
31. Informacja Dyrektora ZGM w Łowiczu dotycząca budynku przy ul. Kaliskiej 5 w Łowiczu.

¹⁴³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

32. Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 5 lipca 2018 roku dotycząca zawyżania przypisów opłaty z tytułu trwałego zarządu w stosunku do wysokości opłat wynikających z decyzji.
33. Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 3 lipca 2018 roku dotycząca braku oddawania nieruchomości w użytkowanie wieczyste.
34. Informacja Moniki Fudała – Główny Specjalista w Wydziale Finansowym dotycząca zaległości na koncie użytkowników wieczystych omówionych w pozycji 7 tabeli.
35. Informacja Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 9 lipca 2018 roku dotycząca umowy nr 24/2015.
36. Wystąpienie inspektorów RIO w Łodzi z dnia 13 lipca 2018 roku i wyjaśnienia Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 16 lipca 2018 roku w sprawie wskazania czynności wykonywanych przez KS Pelikan w ramach umów o zamówienie publiczne wykraczających poza obowiązki dzierżawcy.
37. Informacja Skarbnika Miasta Łowicz z dnia 16 czerwca 2018 roku dotycząca ZGM.
38. Wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 27 czerwca 2018 roku dotyczące nabycia operatów szacunkowych ustalających wartość nieruchomości położonej przy ul Kaliskiej 5.
39. Wyjaśnienia Naczelnika Wydziału Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa – Anny Gajewskiej z dnia 29 czerwca 2018 roku dotyczące ustalenia wartości środków trwałych wprowadzonych do ewidencji księgowej w związku z nabyciem nieruchomości położonej przy ul Kaliskiej 5.
40. Informacja Burmistrza Miasta Łowicza dotycząca zdjęcia z ewidencji środków trwałych nieruchomości przekazanych w trwały zarząd szkołom i przedszkolom.
41. Zestawienia związane z dochodami z majątku podpisane przez Skarbnika Miasta Łowicza.
42. Zestawienie pełnomocnictw i upoważnień udzielonych Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu.
43. Wykonanie finansowe i rzeczowe wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu za 2017 rok.
44. Zestawienie zadań zrealizowanych w 2017 roku przez organizacje pozarządowe z określeniem organizacji, której udzielono dotacji, kwot dotacji przyznanych i rozliczonych.
45. Wyjaśnienie dotyczące wydatków Klubu Sportowego „Księżak” złożone przez Kierownika Biura Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych z załączonym oświadczeniem Prezesa KS „Księżak”.
46. Informacja o rozliczeniu dotacji sporządzona przez Kierownika Biura ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych.
47. Wyjaśnienie Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych dotyczące stołówek funkcjonujących w gimnazjach prowadzonych przez Miasto Łowicz, zasad planowania środków na stypendia przyznawane przez Burmistrza.
48. Wyjaśnienie Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych dotyczące nie ujęcia w danych stanowiących podstawę wyliczenia podstawowej kwoty dotacji liczby uczniów uczęszczających do Gimnazjum nr 4 oraz wydatków bieżących dotyczących tej placówki.
49. Wyjaśnienie Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych dotyczące: wydatków ujmowanych w rozdziale 80150, zasad rozliczania wydatków przypadających w szkołach podstawowych na klasy gimnazjalne, zmniejszenia wydatków z rozdziale 80195 i 80146 przypadających na klasy gimnazjalne.
50. Szczegółowe wyliczenie miesięcznej podstawowej kwoty dotacji na 2017 rok aktualizacji przeprowadzonych na 28 lutego i 30 września 2017 roku oraz rozliczenie należnej i przekazanej kwoty dotacji.
51. Wyjaśnienie Sekretarza Miasta i Skarbnika Miasta Łowicza w sprawie wysokości wynagrodzenia Burmistrza Miasta Łowicza.
52. Wyjaśnienie Skarbnika Miasta dotyczące stawek ryczałtu za nocleg oraz wysokości diety zastosowanych do rozliczenia delegacji zagranicznej (wyjazd do Holandii).
53. Wyjaśnienie dotyczące nie potrącenia diet z tytułu nieobecności dwóch radnych na wspólnym posiedzeniu Komisji Gospodarczej i Rozwoju Miasta i Komisji Budżetu i Finansów w dniu 27 lutego 2017 roku.
54. Szczegółowe zestawienie planowanych przez Miasto Łowicz na lata 2016 i 2017 wydatków inwestycyjnych i wykonanie tych wydatków.
55. Wyjaśnienie dotyczące pozostawania na saldzie konta 080 kosztów dotyczących nierealizowanych w latach 2016-2017 zadań inwestycyjnych.
56. Zestawienie zrealizowanych zadań inwestycyjnych w latach 2016, 2017.
57. Wyjaśnienie dotyczące kwoty podanej podczas otwarcia ofert jako kwota jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia złożone przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów.
58. Wyjaśnienie Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów dotyczące złożonej przez wykonawcę gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr 998-A-645475 z dnia 15 marca 2017 roku.
59. Wyjaśnienie dotyczące ustalenia wartości zamówienia na Wzmocnienie nośności podłoża w ulicy Polnej po trasie kanalizacji sanitarnej złożone przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów.

60. Wyjaśnienie dotyczące rozszerzenia w trakcie roku budżetowego 2016 zakresu zadania przyjętego do budżetu Miasta Łowicza na 2016 rok jako Budowa ulicy Polnej złożone przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu.
61. Wyjaśnienia inspektor Bożeny Stolarczyk z dnia 25 czerwca 2018 roku dotyczące ewidencji pozostałych środków trwałych.
62. Wyjaśnienia Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej z dnia 25 czerwca 2018 roku.
63. Wyjaśnienia Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej dotyczące protokołów zdawczo-odbiorczych zakupionych ruchomości przy ulicy Kaliskiej 5.
64. Wyjaśnienia Sekretarza Miasta Łowicza Marii Więckowskiej dotyczące ustalenia ceny zakupionych ruchomości przy ulicy Kaliskiej 5.
65. Wyjaśnienia Marii Więckowskiej dotyczące inwentaryzacji materiałów z dnia 4 lipca 2018 roku.
66. Wyjaśnienie Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące podstaw przekazania dotacji celowej w kwocie na rachunek bankowy Zakładu Usług Komunalnych.
67. Oświadczenie Skarbnika Miasta Łowicza o nie przekazywaniu dotacji na rzecz publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej.
68. Wyjaśnienie Skarbnika Miasta Łowicza dotyczące przeznaczenia środków stanowiących nadwyżkę dochodów nad wydatkami dotyczącymi gospodarowania odpadami komunalnymi za 2016 rok oraz zasad planowania dochodów i wydatków w tym zakresie na 2017 rok.
69. Zestawienie akt kontr

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i podpisano **w dniu 31 października 2018 roku**. Jeden egzemplarz protokołu wraz z załącznikami pozostawiono w Urzędzie Miejskim w Łowiczu.

Kierownika jednostki i Skarbnika poinformowano o przysługującym mu prawie odmowy podpisania protokołu i złożenia w ciągu 3 dni od daty jego otrzymania pisemnych wyjaśnień, co do przyczyn tej odmowy.

Kontrolujący:

Jednostka kontrolowana:

.....
(Ewa Mądra-Chojka)

.....
(Krzysztof Hudzik)

.....
(Daniel Kolasa)

Kwituję odbiór 1 egzemplarza protokołu kontroli:

.....
(data i podpis kierownika jednostki kontrolowanej)